

GRANSKNINGSKOMMISSIONEN OM SAGEN OM AFLIVNING AF MINK

Beretning

Foklaringsdokumentet – del 1

2022

TITEL:

Granskningskommissionen om sagen om aflivning af mink
Beretning

2022

BERETNING AFGIVET AF:

Granskningskommissionen om sagen om aflivning af mink

ÅR:

2022

DESIGN OG TRYK:

Stibo Complete

PUBLIKATIONEN KAN HENTES PÅ:

Folketingets hjemmeside (www.ft.dk)

ISBN: 978-87-973950-0-4

ISBN: 978-87-973950-1-1 (elektronisk udgave)

GRANSKNINGSKOMMISSIONEN OM SAGEN OM AFLIVNING AF MINK

Forklaringsdokumentet

Bind 7

Indholdsfortegnelse til forklaringsdokument

Line Nørbæk	1
Anders Kroman Liin	16
Uffe Stormly	33
Ida Krems	44
Charlotte Thuesen Christensen	63
Tejs Binderup	71
Mathilde Else Ripka Mammen	96
Ina Josefine Jochimsen	104
Paolo Perotti	116
Søren Brostrøm	126
Birthe Schubart	137
Casper Lund Borch	149
Paolo Drostby	159
Kåre Mølbak	177
Casper Mondrup Dahlmann	189
Katja Goodhew	216
Anne-Mette Lyhne Jensen	229
Niels Torpegaard Christensen	246
Johan Philip Zilmer-Bülow	256
Dorthe Eberhardt Søndergaard	271
Michael Dithmer	293
Carsten Kjær Joensen	308
Cecilie Birch	320
Christian Liebing	330
Lars Høgsbro Østergaard	342
Henrik Studsgaard	348
Mogens Jensen	379
Henrik Skovgaard-Petersen	421
Mads Møller Langtved	433
Anders Sparholt Jørgensen	442
Katrine Kaldahl	461
Nikolaj Veje	491
Hanne Larsen	512
Karen Nilaus	537

Annemarie Lauritsen	551
Camilla Marta Giordano	567
Martin Ulrik Jensen	574
Johan Legarth	597
Anne-Mette Lyhne Jensen – fortsat 1	626
Tejs Binderup – fortsat 1	655
Per Okkels	721
Magnus Heunicke	768
Nick Hækkerup	803
Kristoffer Krohn Schaldemose	816
Nicolai Wammen	827
Morten Holland Heide	850
Simon Kollerup	868
Søren Bøllingtoft Knudsen	884
Søren Andersen	912
Peter Stensgaard Mørch	951
Sara Vad Sørensen	972
Ane Myrhøj Bisgaard	978
Mette Frederiksen	995
Lars Gert Lose	1046
Kent Harnisch	1056
Jeppe Kofod	1076
Barbara Bertelsen	1090
Lisbeth Gro Nielsen	1149
Bo Samson	1174
Magnus Heunicke – fortsat	1190
Nicholas Rahui Webster Rømer	1206
Ask Lyno-Hansen	1213
Asbjørn Brink	1227
Johan Legarth – fortsat 1	1249
Torben Skovgaard Andersen	1266
Camilla Brasch Andersen	1283
Martin Justesen	1318
Anne-Mette Lyhne Jensen – fortsat 2	1344
Birgitte Buch	1351
Sander Jacobsen	1365

Tage Pedersen.....	1387
Peter-Chresten Ekebjærg.....	1400
Pelle Pape.....	1423
Uffe Stormly – fortsat.....	1447
Lykke Sørensen.....	1467
Jakob Munkhøj Nielsen.....	1484
Tobias Gilbæk Berg.....	1497
Thorkild Fogde.....	1504
Morten Schiellerup Bager.....	1533
Halit Sert.....	1537
Hanne Larsen – fortsat.....	1541
Henrik Studsgaard – fortsat.....	1553
Johan Legarth – fortsat 2.....	1575
Paolo Drostby – fortsat.....	1589
Barbara Bertelsen – fortsat.....	1613
Tejs Binderup – fortsat 2.....	1632

Indholdsfortegnelse til forklaringsdokument, alfabetisk

Anders Kroman Liin.....	16
Anders Sparholt Jørgensen.....	442
Ane Myrhøj Bisgaard.....	978
Annemarie Lauritsen.....	551
Anne-Mette Lyhne Jensen.....	229
Anne-Mette Lyhne Jensen – fortsat 1.....	626
Anne-Mette Lyhne Jensen – fortsat 2.....	1344
Asbjørn Brink.....	1227
Ask Lyno-Hansen.....	1213
Barbara Bertelsen.....	1090
Barbara Bertelsen – fortsat.....	1613
Birgitte Buch.....	1351
Birthe Schubart.....	137
Bo Samson.....	1174
Camilla Brasch Andersen.....	1283
Camilla Marta Giordano.....	567
Carsten Kjær Joensen.....	308

Casper Lund Borch.....	149
Casper Mondrup Dahlmann.....	189
Cecilie Birch.....	320
Charlotte Thuesen Christensen.....	63
Christian Liebing.....	330
Dorthe Eberhardt Søndergaard.....	271
Halit Sert.....	1537
Hanne Larsen.....	512
Hanne Larsen – fortsat.....	1541
Henrik Skovgaard-Petersen.....	421
Henrik Studsgaard.....	348
Henrik Studsgaard – fortsat.....	1553
Ida Krems.....	44
Ina Josefine Jochimsen.....	104
Jakob Munkhøj Nielsen.....	1484
Jeppe Kofod.....	1076
Johan Legarth.....	597
Johan Legarth – fortsat 1.....	1249
Johan Legarth – fortsat 2.....	1575
Johan Philip Zilmer-Bülou.....	256
Karen Nilaus.....	537
Katja Goodhew.....	216
Katrine Kaldahl.....	461
Kent Harnisch.....	1056
Kristoffer Krohn Schaldemose.....	816
Kåre Mølbak.....	177
Lars Gert Lose.....	1046
Lars Høgsbro Østergaard.....	342
Line Nørbæk.....	1
Lisbeth Gro Nielsen.....	1149
Lykke Sørensen.....	1467
Mads Møller Langtved.....	433
Magnus Heunicke.....	768
Magnus Heunicke – fortsat.....	1190
Martin Justesen.....	1318
Martin Ulrik Jensen.....	574

Mathilde Else Ripka Mammen	96
Mette Frederiksen	995
Michael Dithmer	293
Mogens Jensen	379
Morten Holland Heide	850
Morten Schiellerup Bager	1533
Nicholas Rahui Webster Rømer	1206
Nick Hækkerup	803
Nicolai Wammen	827
Niels Torpegaard Christensen	246
Nikolaj Veje	491
Paolo Drostby	159
Paolo Drostby – fortsat	1589
Paolo Perotti	116
Pelle Pape	1423
Per Okkels	721
Peter Stensgaard Mørch	951
Peter-Chresten Ekebjærg	1400
Sander Jacobsen	1365
Sara Vad Sørensen	972
Simon Kollerup	868
Søren Andersen	912
Søren Brostrøm	126
Søren Bøllingtoft Knudsen	884
Tage Pedersen	1387
Tejs Binderup	71
Tejs Binderup – fortsat 1	655
Tejs Binderup – fortsat 2	1632
Thorkild Fogde	1504
Tobias Gilbæk Berg	1497
Torben Skovgaard Andersen	1266
Uffe Stormly	33
Uffe Stormly – fortsat	1447

Line Nørbæk

Line Nørbæk har – under afhøring i kommissionen den 8. oktober 2021 - forklaret blandt andet, at hun er uddannet som cand.scient.pol. i 2009. Hun var ansat som erhvervspolitisk direktør i Erhvervsministeriet i perioden fra 2017 frem til foråret 2021. Hun er i dag ansat som administrerende direktør i Københavns Kommune, Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen.

I Erhvervsministeriet var hun direktør for erhvervspolitik og planlægning (område 4), som beskæftiger sig med blandt andet landdistriktsudvikling, turisme, erhvervsfremme mv. Da corona ramte Danmark blev en del af det arbejde, som var forbundet med etablering af kompensationsordninger, hjælpepakker og sektorpartnerskaber med erhvervslivet, lagt i hendes afdeling. Hun beskæftigede sig herefter for en stor dels vedkommende med corona. Fra primo november 2020 indtrådte hun som observatør i Indsatsgruppen. Hun indtrådte senere i Epidemikommissionen.

Hun hørte første gang om corona i mink før sommerferien 2020. Henover sensommeren var der løbende sager om mink.

Forevist sine mails sendt fredag den 30. september 2020 kl. 20. 10 og 22.35 til Tejs Binderup med kopi til kolleger i Erhvervsministeriet og Martin Ulrik Jensen i Finansministeriet (ekstrakten s. 872):

”...

Emne: Re: Mink

Kære Tejs

Sender I noget i aften eller i morgen?

Det er nu lykkedes mig at få en tilbagemelding fra mit eget hus ift sagen. Vi vil gerne skrive noget ind om en indsats, der kan sættes igang i Nordjylland (evt også andre områder hvor der er mange farme - det må I gerne hjælpe med at få et overblik over) hvis der er mange der kommer til at stå uden job som følge af indsatsen med at slå farme ned. Der er vel både noget på BMS område (ved du mere om det MUJ? - det var vist nogle PSM havde nævnt) og på vores har vi strukturfondene og REACT-midlerne, som der godt nok ikke er truffet regeringsbeslutning om endnu, men hvor vi påtænker at foreslå at de bla kan anvendes til en særlig indsats overfor særligt hårdt ramte områder.

L

Sendt fra min iPad

> Den 30. sep. 2020 kl. 20.10 skrev Line Nørbæk (EM-DEP) ...

>

> Kære Tejs

> Vi vil gerne lige læse med på mink sagen, hvis muligt. Jeg forstår at den skal på CU i morgen. Det er Andreas og Carsten der har snor i den hos mig, så send også gerne til dem.

> L

>

> Sendt fra min iPad

...”;

har hun forklaret, at smitten var begyndt at brede sig. Flere farme i Nordjylland blev ramt af smitte. Man begyndte at overveje, hvordan man kunne hjælpe erhvervet. Der var drøftelse af konsekvenserne for minkerhvervet, herunder om evt. midlertidig omstilling til anden beskæftigelse var en mulighed. Hun havde brug for oplysninger om antal farme, hvor de lå mv. Hun skrev til Tejs Binderup for at være på forkant. Landbruget er et erhverv, og i Erhvervsministeriet interesserede man sig også for minkerhvervet.

Hjemmel i forhold til støtteordninger mv. havde været et tema siden marts 2020. Der er særlige regler, som gør sig gældende i forhold til landbrug, da landbruget i forvejen er statsstøttet. Erhvervsministeriet havde fokus på muligheden for kompensation for faste omkostninger, lønomkostninger, husleje mv. – og det synes hun også, at hendes mails af 30. september 2020 til Tejs Binderup afspejlede. Der var adgang til strukturfondene. Det lå udenfor hendes område at forholde sig til kompensation, statsstøtte og erstatning for aflivning af minkbesætninger, men det optog dem, da sagerne jo bar præg af ekspropriation. Ekspropriation lå udenfor hendes område.

Forevist Martin Ulrik Jensens mail sendt fredag den 30. september 2020 kl. 22.39 til to kolleger i Finansministeriet, Lars Engelbrecht Jensen og Asbjørn Brink, i forlængelse af et ØU-møde samme aften (ekstrakten s. 908), hvori han omtalte overvejelse om masse mord på mink:

”...

Titel: Vs: Mink
Sendt: 30-09-2020 22:39

Hej Lars

Man overvejer masse mord på mink. EM spørger til relevante indsatser på bm's område. Er det varslingsindsatser de tænker på ?

Mvh Martin
...”;

har hun forklaret, at sådan som hun husker sagen, så var ét af scenarierne at slå alle mink ihjel. Hun husker ikke noget specifikt, men hun kendte til de tre scenarier. Hun tror ikke, at hun deltog i Økonomiudvalgs mødet den 30. september 2020 om aftenen. Hun deltog enkelte gange i Økonomiudvalgs møder.

Forevist Søren Gaards mail sendt onsdag den 21. oktober 2020 kl. 18.39 sendt til Line Nørbæk og Anders Thusgaard (ekstrakten s. 1208), hvori Gaard omtaler, at departementschefen i Statsministeriet var ”mere hardliner”:

”...

Emne: MINK og ØU

Dato: 21. oktober 2020 18:39:49

Vedhæftede filer: image001.png

...

Kære begge

MIN havde følgende ønske fr ØU: STM skal til nordjylland i morgen, og der skal holdes øje med, hvad hun siger i ft mink. Han tilkendegav på ØU at reg har en svag sag. Han sagde at regeringens linje bør være at Vi går ikke på kompromis med sundhed. Derfor Etableret et sektorpartnerskab med mink om hvordan vi passer på avlsdyr og hvordan DK fortsat er en aktør. Vi skal udfordre 7½ km radius så vi kun slår syge dyr ihjel. Få landmændene til selv at passe på minkene så der ikke kommer udenlandsk arbejdskraft i nærheden. DVS følge linjen fra REC mødet d.d. STM DC var mere hardliner, men EM mener ikke, at STMn er på samme linje, men mere på Simon.

Vil Ifølge op?

Mvh

Søren

...”,

har hun forklaret, at Søren Gaard var hendes kollega. Søren Gaard var erhvervsøkonomisk direktør. Hun og Søren Gaard havde et tæt samarbejde. Anders Thusgaard, som var kontorchef, var Erhvervsministeriets coronachef. ”Simon” er Simon Kollerup. Hun opfattede mailen således, at ministeren var optaget af, og at der fortsat kunne være et minkerhverv på den anden side af coronapandemien. Hun kunne ikke 100% afgøre, om radius skulle udvides eller indskrænkes, men hun tænker, at Søren Gaards overvejelse var, at radius skulle indskrænkes. Det handlede om at få Danmark så godt som muligt igennem, hvor man balancerede både økonomi og helbred/sundhed. Om departementschefen i Statsministeriet, Barbara Bertelsen, var mere hardliner end statsministeren og ikke var på linje med regeringen, er et svært spørgsmål at svare på. Der var utrolig meget at lave. Mange ting blev til på kort tid. Embedsapparatets opgave i sådan nogle sammenhænge er også at teste grænserne af for, hvor langt kan man gå. Hun kan ikke udtale sig om Barbara Bertelsens og flere andres linje mv. Det vil være gisninger og antagelser, som hun ikke kan gå ind i.

Der var generelt utrolig meget arbejde på dette tidspunkt, og meget blev til på meget kort tid. Det var embedsværkets opgave at finde løsninger indenfor rammerne.

Forevist sin mail sendt mandag den 2. november 2020 kl. 23.06 til Martin Ulrik Jensen i Finansministeriet (tillægsekstrakt 3, s. 15):

”...

Emne: Mink og kompensation

Dato: 2. november 2020 23:06:40

Vi skal have lavet en sag med følgende fire elementer:

- Nuværende kompensationssystem + mulighed for bonus til samarbejdende minkavlere (MFVM)
- Mulighed for at ekspropriere minkfarme med hjemmel i epidemiloven + dertil hørende erstatning (MFVM med input fra SUM/JM)
- Mulighed for at lægge minkfarmene i dvale som giver adgang til faste omkostninger (100 pct hvis aktiviteten forbydes ved BKG, selvstændigordning og lønkompensation)- kræver nok at avlsdyrbesætningen kan opretholdes, hvis modellen skal give mening (EM med input fra MFVM vedr sidste del om avlsdyr)
- Omstillingspulje - både REACT til omstilling til anden erhvervsvirksomhed og FL-midler til omstilling til anden landbrugsvirksomhed (EM)

MFVM koordinerer. Torben og Line i EM er kontakt ift hhv punkt 3 og 4.

L

...”;

har hun forklaret, at der var et departementschefmøde mandag den 2. november 2020 om aftenen, hvor der var en drøftelse af, at det var alvorligt. Som hun husker det, så havde sundhedsmyndighederne forud for departementschefmødet enten udsendt noget på skrift om ny risikovurdering eller også havde sundhedsmyndighederne tilkendegivet noget herom, fordi smitten bredte sig ret aggressivt. Der var således allerede en drøftelse af den nye risikovurdering på departementschefmødet. Hun fik en tilbagemelding fra sin departementschef. Der skulle laves et kompensationsbilag til et ØU-udvalg. Hun talte med Martin Ulrik Jensen herom, da det var Finansministeriet, som skulle koordinere. Hun nedskrev sine noter, mens hun talte med Martin Ulrik Jensen. Hun sendte herefter sine noter til Martin Ulrik Jensen. Hendes note om epidemiloven skal ses i den kontekst, at man lige siden nedlukningen i marts 2020 havde brugt utrolig megen tid på at finde ud af forskellen på et forbud og ekspropriation i forhold til butikserhvervet, restaurationer, frisører mv. i forbindelse med støtteordningerne. Hverken Martin Ulrik Jensen eller hun er jurister, så der blev brugt tid på hjemmel. Man gjorde brug af Erhvervsjuridisk afdeling i Erhvervsministeriet i forhold til statsstøtteovervejelser i kompensationssporet. Supplerende adspurgt af advokat Snorre Andreas Kehler, som er bisidder for Kent Harnisch og Martin Ulrik Jensen, har hun forklaret, at der var fokus på hjemmel i forhold til kompensation og ikke hjemmel i forhold til aflivning. For Martin og hende handlede det om, hvordan man kunne få nogle penge ud til dansk erhvervsliv i form af kompensationsordninger. Supplerende adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at hun sad i sit køkken og nedskrev noterne på sin Ipad. Der var ingen normalitet. Embedsmændene forsøgte at hjælpe hinanden. Der skulle ske koordinering. Det var et kompensationsbilag, som var ved at blive skrevet. Hun kan ikke forklare, hvorfor hun i ”anden pind” skrev om epidemiloven. Mailen blev skrevet sent på aftenen efter at hun havde haft en telefonsamtale med sin departementschef, og hun kan have skrevet forkert.

Forevist Martin Ulrik Jensens mail sendt mandag den 2. november 2020 kl. 23.19 til Tejs Binderup og med kopi til hende og flere andre (ekstrakten s. 1523-1524):

”...

Emne: Mink og kompensation

Hej Tejs

I første omgang går jeg ud fra at I har travlt med det praktiske herunder bonus for aflivning.

Tænker vi at der parallelt hermed skal arbejdes med hjælpepakkedelen.

Sagen kunne indeholde følgende fire elementer:

- Nuværende kompensationsystem + mulighed for bonus til samarbejdende minkavlere (MFVM)
- Mulighed for at ekspropriere minkfarme med hjemmel i epidemiloven + dertil hørende erstatning (MFVM med input fra SUM/JM)
- Mulighed for at lægge minkfarmene i dvale som giver adgang til faste omkostninger (100 pct hvis aktiviteten forbydes ved BKG, selvstændigordning og lønkompensation)- kræver nok at avlsdyrbesætningen kan opretholdes, hvis modellen skal give mening (EM med input fra MFVM vedr. sidste del om avlsdyr)
- Omstillingspulje - både REACT til omstilling til anden erhvervsvirksomhed og FL-midler til omstilling til anden landbrugsvirksomhed (EM)

MFVM koordinerer. Torben og Line i EM er kontakt ift hhv punkt 3 og 4.

Lad os vende når I har luft. Lige nu ikke akut men kommer jo hurtigt.

Mvh Martin og co.
...”

har hun forklaret, at mailen er udtryk for et fælles produkt fra Martin Ulrik Jensens og hendes side. Hvis man skal forstå mailen, skal man helt tilbage i marts 2020, hvor man startede med at etablere hjælpepakker. Der var en kæmpe diskussion om - også blandt ordførerne, hvorvidt der var tale om ekspropriation.

Om punkt 3 og 4 i mailen, herunder dvalemodellen har hun forklaret, at hun ikke husker, at hun havde kontakt til Miljø- og Fødevareministeriet herom. Der var for meget at lave i hendes afdeling, og nogen af opgaverne blev flyttet over i Torben Skovgaard's afdeling på grund af arbejdspresset.

Forevist Annemarie Lauritsens, Finansministeriet, mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 16.18 til Line Nørbæk, Anne-Mette Lyhne Jensen, Torben Skovgaard Andersen og Tejs Binderup, som var vedhæftet et bilag: ”Tempobonus – mink” (ekstrakten s. 1442), har hun forklaret, at som hun husker det, så var hun ikke inde over tempobonus, og hun bemærker, at mailen også er sendt til afdelingschef Torben Skovgaard Andersen, Erhvervsministeriet.

Forevist Johan Philip Zilmer-Bülows (Statsministeriet) mail sendt fredag den 6. november 2020 kl. 16.57 til blandt andre Lars Høgsbro Østergaard (Finansministeriet), Line Nørbæk, Lisbeth Gro Nielsen (Justitsministeriet), og med kopi til flere andre, omhandlende emner til COVID-19 punkt på FKU mandag (ekstrakten, s. 3595):

”...

Emne: Vedr. emner til COVID-19 punkt på FKU mandag

Hej alle

Det er pt. planen, at der gennemføres et FKU mandag morgen som erstatning for torsdagens aflyste møde.

Til COVID-19 punktet der er det tanken, at følgende emner drøftes:

- Status på aflivning af mink (JM)
- Status på implementering af tiltag ift. Nordjylland (JM / SUM)
- Status på kompensation mv. (EM / FM)
- Foreløbige overvejelser om yderligere tiltag ift. vestegnen (SUM)
- Kommunikation, herunder udenlandske reaktioner på mink (UM)

Alle punkter er mundtligt.

Sig til, hvis I ser behov for yderligere emner.

Mvh Johan

...”

har hun forklaret, at hun tror, at hun deltog i mødet, som var et videomøde. Der var rigtig mange møder. Som hun husker det, så blev mødet afholdt om mandagen efter at det om søndagen var begyndt

at bruge løs på Twitter om, at der ikke var hjemmel. Hun husker, at man brugte nogen tid på at tale om den situation, og hvordan den skulle håndteres, og hvordan det gik med at få slået de der mink ihjel. Hun mener, at mødedeltagerne undervejs i mødet blev opmærksom på en breakingnyhed, hvor Venstre tilkendegav, at Venstre ikke ville stå bag hastelov. Hun husker ikke, at nogen af mødedeltagerne tog fat om spørgsmålet om manglende hjemmel; måske fordi man allerede var gået i gang med forberedelsen af hastelovgivning. Mødet drejede sig ikke om at evaluere det passede mv.

Forevist Tejs Binderups mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 09.35 til Martin Ulrik Jensen (Finansministeriet) og med kopi til blandt andre Asbjørn Brink, Annemarie Lauritsen (begge Finansministeriet) Paolo Drostby (Fødevareministeriet), Dorthe Eberhardt Søndergaard (Sundhedsministeriet), samt Line Nørbæk og Torben Skovgaard Andersen (begge Erhvervsministeriet) omhandlende Mink og kompensation (ekstrakten s. 1559-1560):

”...

Subject: SV: Mink og kompensation

Kære Martin

Som opfølgning på vores samtale i går, og så alle er opdaterede på planen herfra.

Vi arbejder aktuelt på en ØU-sag, som skal være i ØU i denne uge. Jo før jo bedre.

Den aktuelle ØU-sag vil indeholde kompensationssystem samt tempo tillæg, jf. bullit 1 i nedenstående. Denne del eksekverer vi dog på inden sagen rammer ØU, så det vil være ren orientering.

I sagen vil også indgå også en konsolidering af, at alle minkavlere inden for zonerne (smittede samt ikkesmittede) skal slå alle sine dyr ned, inkl. avlsdyr, på trods af branchens ønske om at bevare avlsdyr på ikkesmittede besætninger i zonerne. Derudover indstilles, at alle minkavlere uden for zonerne i første omgang kan nøjes med at pelse ned, så de kun har avlsdyrene tilbage. I samme sag indstilles det, at regeringen melder ud, at der i 2021 kun kan forventes at være avlsdyr i Danmark. Af kapacitetshensyn i aflivningerne meldes der ikke noget ud om evt. hel nedlukning af branchen.

Imens ovenstående ØU-beslutninger eksekveres og der slås ned, og pelses ned, udarbejdes der en ny ØUsag, så regeringen kan tage stilling til minkbranchens generelle fremtid. Umiddelbart er der to scenarier, som skal beskrives i denne sag:

- a. Kun avlsdyr i 2021, med dvalekompensation (bullit 3 nedenfor) og en omstillingspulje (bullit 4) til de minkavlere, som alligevel bliver nødt til at forlade erhvervet som følge af situationen. I spor a vil der bl.a. skulle tages stilling til, hvor mange avlsdyr der i givet fald skal have lov at være i 2021, hvordan de mest forsvarligt opbevares mv.
- b. Minkbranchen lukkes helt, med ekspropriation og dertilhørende erstatning (bullit 2), samt større omstillingspulje (bullit 4).

Uanset om man bevæger sig af spor a eller b vil der skulle skabes retlig hjemmel til at eksekvere beslutningen. Vi er enige i, at det vil skulle ind i epidemiloven. Regeringen vil så skulle tage stilling til, om man vil lukke helt for muligheden for at starte op igen senere, eller om det skal være åbent. Et totalforbud mod minkproduktion vil skulle ind i MFVM-lovgivning.

Alle sejl sættes nu på at få den første sag klar, og så starter vi op på den uddybende fremtidssag, så snart den akutte sag er færdig.

Vh
Tejs
...”

har hun forklaret, at hun husker mailen. Den må være en udløber af departementschefmødet mandag den 2. november 2020 om aftenen. Hun talte ikke med Tejs Binderup mandag aften, men alene med sin egen departementschef. Hun ved ikke, hvad der foregik på departementschefmødet, hvori vist kun deltog departementschefer. Erhvervsministeriet var nødt til at arbejde med et kompensationsspor uanset forløbet. Hendes mail fra den 2. november 2020 om aftenen er udtryk for de muligheder, der var indenfor hendes eget ressortministerium.

Adspurgt af advokat Jacob Goldschmidt, som er bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, om sætningen: ”Vi er enige i, at det vil skulle ind i epidemiloven.”, i Tejs Binderups mail, har hun forklaret, at hun ikke reflekterede over denne sætning. I sidste ende skal det ansvarlige ressortministerium afgøre det. Hun kan ikke udtale sig om, hvem ”vi” er.

Kommissionens udsøger fortsatte afhøringen og foreviste hendes mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 16.40 til blandt andre departementschef Michael Dithmer og Torben Skovgaard Andersen, begge Erhvervsministeriet (ekstrakten s. 1754):

”...

Emne: Noter fra Indsatsgruppemøde om mink

- SSI: Risikovurdering - så længe der er mink i Danmark, er der ekstrem fare. Der skal ikke være levende mink i Danmark før der er immunitet i Danmark.

- Særlig tiltagspakke i Hjørring, Frederikshavn, Jammerbugt, Thisted, Læsø (basispakke: styrket testindsats, styrket opsporing/isolationsindsats, besøgsrestriktioner på plejehjem og sygehuse, hjemmearbejde, begrænsning af geografisk mobilitet mellem kommuner. Evt yderligere: nedlukning af restauranter, forsamlingsforbud på fem, nedlukning af forenings- og fritidsliv, fortynding af uddannelser). Her er koncentrationen af minkvarianter (minkmutation) blandt mennesker størst. Restriktionerne skal gælde så længe der er fare i de nordjydske kommuner.

- RP: To modeller med aflivning: 1) den fredelige model med samarbejde, 2) det drastiske scenarie med gift og meget hurtigt ryk. Tidligere i dag var der stemning for 1), men seneste signal fra regeringen lige inden mødestart er 2), som også vil tage 14 dage. Der er mange usikkerheder.

- OBS på at der i epidemiloven står at FT skal konsulteres hvis forsamlinger begrænses til under 10.

- En del procesovervejelser ift FT og borgmestre.

- Kobling til varslingssystemet: Det er en lokal indsats, så derfor er restriktionerne ikke koblet til varslingssystemet - OBS på at forklare at/hvorfor der ikke er sammenhæng

- OBS på at EM/KUM kun kan kompensere for rigtige forbud og ikke for anbefalinger og opfordringer, men hjælpepakkerne kan træde ind og kompensere for det evt yderligere restriktioner, jf ovenfor.

- Risikovurderingen sendes rundt til indsatsgruppen og indgår i KU sag.

Sendt fra min iPad

...”;

har hun forklaret, at Indsatsgruppen blev etableret på den anden side af sommerferien 2020. Den bestod af blandt andre repræsentanter fra de forskellige sundhedsmyndigheder, Rigspolitiet, Justitsministeriet, Sundhedsministeriet, Erhvervsministeriet og Finansministeriet kom med som observatører. Mødet blev afholdt tirsdag den 3. november 2020 om eftermiddagen. Hun sendte noterne i umiddelbar forlængelse af mødet. Mødet blev afholdt på Skype. Supplerende adspurgt af kommissionen, har hun forklaret, at ”KUM” er Kulturministeriet. EU-Kommissionen havde udtalt meget tydeligt fra start, at der skulle være et lovpåbudt forbud eller restriktion fastsat i en bekendtgørelse, for at der kunne ske udbetalingsstøtte. Siden blev det blødt lidt op. Tempobonus er nok blevet varetaget af Finansministeriet og Fødevareministeriet

Om sætningen:

”SSI: Risikovurdering - så længe der er mink i Danmark, er der ekstrem fare. Der skal ikke være levende mink i Danmark før der er immunitet i Danmark”;

har hun forklaret, at det var et forsøg på direkte transskription af, hvad der blev sagt. Det var det budskab, som Statens Serum Institut fremkom med. Hun mener, at det var Kåre Målback, som sagde det, men hun er lidt i tvivl. Hun fremhævede teksten med ”fed”, fordi hun syntes, at det var vigtigt. Det kom ikke til at fremstå helt sådan i risikovurderingen, men hun skal ikke kunne sige, om hun har skrevet det forkert ned, eller om Kåre Mølbak trak i land. Statens Serum Institut sagde ikke, at alle mink skulle slås ihjel. Statens Serum Institut fremkom en risikovurdering. Statens Serum Institut kan godt have sagt noget i den stil: ”Der skal ikke være levende mink i Danmark, før der er immunitet”. Hun husker ikke, at der var nogen som udfordrede Statens Serum Instituts sundhedsfaglige vurdering. Hun husker ikke, hvem der deltog fra Rigspolitichefen, men det var typisk enten Thorkild Fogde eller Lykke Sørensen.

Forevist Lisbeth Gro Niensens mail sendt tirsdag den 3. november kl. 17.43, hvori blev udsendt materiale til brug for KU-mødet den 3. november 2020 om aftenen til Line Nørbæk m.fl. (ekstrakten s. 1775):

”...

From: Lisbeth Gro Nielsen

Sent: 3. november 2020 17:43

To: Annemarie Lauritsen ...; Line Nørbæk ...; Tejs Binderup ...; Torben Skovgaard Andersen ...; Sidsel Due Nordengaard ...; Erik Brøgger Rasmussen ...; Anne Nørgaard Simonsen ...; ...; Paolo Drostby ...; Lars Høgsbro Østergaard ...; Rikke Skaarup Schjødt ...; Lene Brøndum Jensen ...; Katrine Kaldahl ...

CC: Anne-Mette Lyhne Jensen ...; Cecilie Birch ...

Subject: SV: KU sag til i aften

Attachments: KU-cover.DOCX; Risikovurdering af human sundhed ved fortsat minkavl_03112020.pdf; Tempobonus - mink.docx; BN 284.docx

Kære alle

Hermed første udkast til cover til KU-sagen.

I må meget gerne gennemgå og kvalificere de dele, der er relevant for jer. Ansvarlige er sat på visse steder.

Jeg vedhæfter desuden de bilag, der umiddelbart lægges op til.

Vi har frist til STM aller senest kl 19.30, så gerne tilbagemelding hurtigst muligt. I må også gerne indikere, om I vil i hovedet, og i hvilket omfang I har behov for clearing.

Tak for hjælpen.

Med venlig hilsen

Lisbeth Gro Nielsen
Kontorchef
...”

samt forevist udkast til cover: ”Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink” dateret den 3. november 2020, hvoraf fremgik blandt andet (ekstrakten s. 1775):

” ...
Der lægges **for det første** op til, at der iværksættes en incitamentsordning, der giver minkavlere en ekstra kompensation pr. dyr, hvis de lever op til særligt fastsatte kriterier for hurtig aflivning af dyrene (”tempo-bonus”). Der henvises til *bilag X*.
[MFVM/FM kvalificerer]
...”

har hun forklaret, at der foregik meget andet tirsdag den 3. november 2020. Der var ekstrem fokus på inddæmning af smitte som følge af cluster 5. Hun var derfor ikke langt nede i bilagene.

Forevist sin mail sendt tirsdag 3. november 2020 kl. 17.58 til Lisbeth Gro Nielsen og med kopi til flere andre, (ekstrakten s. 1795):

” ...
Fra: Line Nørbæk (EM-DEP) ...
Sendt: 3. november 2020 17:58
Til: Lisbeth Gro Nielsen ....
Cc: Carsten Kjær Joensen (EM-DEP) ... ; Anne-Mette Lyhne Jensen ...
Emne: Re: KU sag til i aften

Hej Lisbeth
Vi ser staks på den men lige opklarende: mangler Læsø ikke og jeg kan ikke læse af sagen om det er nedslagting i Nordjylland eller i hele Danmark der er tale om inkl avlsdyr. Når jeg læser risikovurderingen så er der vel behov for at iværksætte en indsats der er landsdækkende og inkluderer alle dyr, eller hvad tænker I?
L
...”

har hun forklaret, at man skal se det sådan, at der blev præsenteret en alvorlig risikovurdering på det før omtalte Indsatsgruppemøde. Hun spurgte derfor ind til, om man kunne have mink i Danmark.

Forevist Tejs Binderups mailkorrespondance med hendes kollega Torben Skovgaard Andersen tirsdag den 3. november 2020 kl. 18.59 og kl. 19.06 (ekstakten s. 1859):

”...

Til: ... (Tejs Binderup)

Fra: Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) ()

Titel: Re: KU sag til i aften

Sendt: 03-11-2020 19:06:15

Hej Tejs

Relevant betragtning. Vi har sendt bilag til dig og Anders til jeres hovednotat som aftalt. Begge dele burde vel indgå som punkt 2 i den oprindelige bestilling fra Anne-Mette Lyhne?

Mvh.

Torben

Sendt fra min iPhone

Den 3. nov. 2020 kl. 18.59 skrev Tejs Binderup ...:

Hermed bemærkninger herfra til tempobonus og KU-cover

Ift BN284 så står der gentagne gange, at det er besluttet, at alle mink i Danmark skal slås ned. ndtil videre er der truffet beslutning om, at alle smittede farme, samt farme i en zone på 7,8 km skal slås ned, ligesom ikke-smittede farme uden for zonerne skal pelse ned. Hvorvidt avlsdyr uden for zonerne også skal slås ned mangler der vel en beslutning omkring

Jeg kan konstatere, at vores udkast til ØU-sag, samt kompensationsbilag fra EM ikke er med i pakken. Er det fordi der ikke skal tales 2021 i denne omgang?

Vh

Tejs

...”

ligesom hun blev forevist uddrag af ”NOST DELPLAN BN 284 – FOR MYNDIGHEDERNES TVÆRSEKTORIELLE INDSATS I FORHOLD TIL AFLIVNING AF MINK I FORBINDELSE MED COVID-19”, hvoraf fremgår blandt andet (ekstrakten s. 1899):

”...

På den baggrund er det politisk besluttet, at alle mink i Danmark skal aflives hurtigst muligt. Dette for at minimere risikoen for, at en kommende vaccine ikke vil have den forventede effekt i forhold til, at kunne reducere smittespredningen i Danmark og derved en øget belastning på det danske sundhedssystem.

...”

har hun forklaret, at når der er en sådan regeringssag, så er der et cover, som man læser relativt hurtigt. Det er hurtigt at screene. Der vil typisk også være en lang række bilag. Hun vil typisk ikke koncentrere sig i dybden med et bilag som den foreviste NOST delplan. Hun har ingen erindring om sætningen i den nationale operationsplan. Hun ville interessere sig for hovedcoveret og det bilag, som var Erhvervsministeriets. Der blev først truffet beslutning om aflivning af alle mink om aftenen tirsdag den 3. november 2020, og hun havde ikke kendskab til, hvad der skete om eftermiddagen den 3. november 2020. Man var i gang med at skrive på en regeringssag, som skulle behandles politisk om aftenen. De

brugte tid på at beskrive både et scenarie, hvor man lagde minkene i dvale og på et scenarie, hvor man foretog ekspropriation.

Forevist Anne Dahl Krabbes mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 21.17 til Simon Kollerup og Michael Dithmer med kopi til flere medarbejdere i Erhvervsministeriet, som var vedhæftet Brief til KU samme aften (ekstrakten s. 1971):

”...

From: Anne Dahl Krabbe (EM-DEP)...

Sent: 3. november 2020 21:17

To: Simon Kollerup (EM-DEP); Michael Dithmer (EM-DEP)

CC: Asbjørn Lund Henneberg (EM-DEP); Lærke Bojsen-Møller (EM-DEP); Mads Aleksander Daugaard Buhl (EM-DEP); Katrine Mau (EM-DEP); Sofie Findling Andersen (EM-DEP)

Subject: Opdateret brief til KU kl. 21.30.

Attachments: Brief KU 031120_v2.DOCX

Kære Simon og Michael

Hermed brief opdateret ift. beskæftigelsestal og pulje til omstilling af særligt ramte områder som drøftet på formødet.

Der er pt. ikke udsendt revideret materiale.

Vh.

Anne

...”;

har hun forklaret, at der blev afholdt et formøde i Erhvervsministeriet umiddelbart før KU-mødet, som Simon Kollerup deltog i. Supplerende adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at hun deltog i formødet med ministeren over Skype. Finansministeriet havde en krigskasse, som var nogle penge, som kunne bruges i indeværende år.

Forevist uddrag af det før omtalte - i Erhvervsministeriet udarbejdede - ”Brief til møde i regeringens koordinationsudvalg den 3. november 2020” (ekstrakten s. 1974-1975), hvoraf fremgår blandt andet:

”...

- MIN kan spørge om alle mink skal slås ned på besætningerne (dvs. inkl. avlsdyr)? Der har været drøftelser af, om avlsdyr skulle undtages på ikke-smittede besætninger.
- MIN kan spørge, om de strammere nedslagningsrestriktioner (hastighed og med/uden avlsdyr) kun gælder i de omtalte kommuner eller i hele landet på smittede besætninger?
- MIN kan støtte op om alle de forslåede initiativer, idet hensynet til folkesundheden er altovervejende.
- MIN kan rejse, at det bør meldes klart ud, at det er pba. sundhedsfaglige vurderinger, at der ny igangsætter yderligere tiltag, da dette har været et kritikpunkt fra særligt oppositionen.
- MIN kan rejse, at der arbejdes på 150 mio kr. til omstillingsindsats fra ’krigskassen’ i de berørte områder, men dette er ikke medtaget i sagen. Dette er en væsentlig indsats i omstilling af erhverv og omskoling af medarbejdere. EM vil gå i dialog med erhvervet om dette. Der vil desuden blive set på, om det er muligt inden for omstillingspuljen at bidrage til generationstilpasning af mink-erhvervet, så ældre minkavlere får mulighed for at forlade erhvervet.

...”;

har hun forklaret, at hun nok har været inde over udarbejdelse af det omhandlede Brief, men det gik meget stærkt alt sammen.

Forevist et yderligere uddrag af det omtalte Brief (ekstrakten s. 1976):

”...

Hvis. kompensation og omstilling af erhvervet bliver drøftet kan følgende rejses

...

- Såfremt der arbejdes videre med en dvale-model, lægges der op til at åbne for:
  - Selvstændigordningen
  - Faste omkostninger
  - Omstillingspulje

...

- Der kan desuden blive behov for ny lovgivning, der kan hjemle de foreslåede løsninger.

...”

har hun forklaret, at der var fokus på kompensation af erhvervet. Man havde forskellige varer på hylderne, og hun tror, at ”ny lovgivning” sigtede på kompensation. Udfordringen var lofterne for statsstøtte.

Forevist Justitsministeriets notat dateret onsdag den 11. november 2020: ”Notat om møde om minkindsats onsdag den 4. november 2020 kl. 10.30”, som efter sit indhold angik et møde, som hun deltog i. Af notatet, som er udarbejdet af Morten Holland Heide fremgår blandt andet (ekstrakten s. 2651):

”...

På mødet blev bl.a. spørgsmålet om, hvorvidt KU-beslutningen ville udgøre ekspropriation over for minkavlerne, bragt op, idet flere mødedeltagere mente, at dette var tilfældet. Jeg tilkendegav, at dette afhang af en afvejning af en række kriterier, herunder formålet med indgrebet, og at man ikke uden videre kunne lægge til grund, at indgrebet var ekspropriativt. Jeg nævnte, at denne vurdering skulle foretages af Justitsministeriets Stats- og Menneskeretskontor. Flere mødedeltagere understregede, at denne vurdering skulle foretages meget hurtigt. Jeg lovede, at vi ville vende hurtigt tilbage.

Tejs Binderup rejste på mødet et spørgsmål om hjemmelsgrundlaget for aflivning af mink, idet man hidtil kun havde aflivet mink i smittede farme og i risikozonerne omkring smittede farme. Dorthe Søndergaard spurgte, om dette ikke bare drejede sig om, at man ikke stillede de rigtige spørgsmål til sundhedsmyndighederne. Situationen var således markant anderledes med den nye risikovurdering fra SSI, end da det blev besluttet at aflive de smittede mink og minkene i risikozonerne. Hun nævnte også, at epidemiloven ikke gav hjemmel til aflivning. Der blev ikke konkluderet noget om, hvorvidt der var hjemmel til aflivning af alle mink.

Da der på mødet var usikkerhed om, hvorvidt regeringen havde besluttet, at der skulle være et permanent forbud mod mink, konkluderede Anne-Mette Lyhne Jensen, at dette spørgsmål måtte afklares, før det gav mening at tale mere. Mødet blev herefter afsluttet.

...”

Hertil har hun forklaret, at hun ikke har set bilaget før. Der blev afholdt en række møder torsdag [onsdag] formiddag. Der var tvivl om, hvilke beslutninger, som var blevet truffet på KU-mødet tirsdag den 3. november 2020 om aftenen. Man var i tvivl om, hvilket scenarie regeringen havde valgt. Regeringen havde valgt en model, hvor alle mink incl. avlsdyr skulle slås ned, men ikke et forbud mod erhvervet. Den model var ikke beskrevet i materialet. En af mødedeltagerne troede, at der var

truffet afgørelse om forbud mod mink. Departementschef Michael Dithmer havde efter KU-mødet internt i Erhvervsministeriet givet tilbagemelding om, at der var truffet beslutning om nedslagning af alle dyr, men ikke forbud mod minkavl. Ekspropriation fyldte meget, og hun kan godt have spurgt ind hertil under mødet. Hun husker ikke den præcise ordveksling mellem Tejs Binderup og Dorthe Søndergaard om hjemmel, men det er korrekt, at der var en drøftelse af, hvorvidt man kunne gøre brug af epidemiloven, hvilket Sundhedsministeriet var uenig i. Mødet varede nok ca. 30 minutter. Referatet er dækkende for mødeindholdet.

Forevist den efterfølgende mailkorrespondance onsdag den 4. november 2020 fra kl. 12.08 til kl. 12.19, hvori Anne-Mette Lyhne Jensen skrev, at hun havde fået bekræftet, at beslutningen var, som Line Nørbæk udlagde den, dvs. der er ikke truffet beslutning om et forbud (ekstrakten s. 2267):

”...

Fra: Line Nørbæk (EM-DEP)

Til: Michael Dithmer (EM-DEP)

Emne: Fwd: Beslutning om og hjemmel til aflivning af mink

Dato: 4. november 2020 12:19:01

Vedhæftede filer: image001.gif

Vigtigt nedenfor.

L

Sendt fra min iPad

Start på videresendt besked:

Fra: Anne-Mette Lyhne Jensen ...

Dato: 4. november 2020 kl. 12.08.26 CET

Til: "Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP)" ... , "Line Nørbæk (EM-DEP)" ... , Tejs Binderup ... , "FMN-CHSPO

Høeg-Jensen, Kasper" ... , Annemarie Lauritsen ... , Morten Holland Heide ... , Lene Brøndum Jensen ... , Dorthe Søndergaard ... , "Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP)"...

Cc: Lisbeth Gro Nielsen ... , Morten Holland Heide ...

Emne: Beslutning om og hjemmel til aflivning af mink

Kære alle

Har fået bekræftet, at beslutningen var, som Line udlagde det, dvs. der er ikke truffet beslutning om et forbud. Regeringen vil ikke afskære muligheden for, at der efter Corona kan genopbygges en minkindustri i Danmark

Arbejdstesen ift hjemmel for aflivning af mink er følgende

- MVFM har hjemmel til aflivning af alle mink i § 30 i lov om hold af dyr (MFVM afklarer endeligt) - der er ikke tale om ekspropriation (JM afklarer endeligt)

Vi I lave bidrag til dagens udmeldingspapir og fælles talelinjer ud fra ovenstående.

Som altid super.skaro bagkant.

Med venlig hilsen

Anne-Mette Lyhne Jensen

...”

har hun forklaret, at hun videresendte Anne-Mette Lyhne Jensens mail til sin departementschef som følge af den usikkerhed, der havde været – og som en bekræftelse af, at det budskab, som hun havde fået, var det rigtige. Supplerende adspurgt af kommissionen forklarede hun, at regeringen på KU-

mødet valgte en beslutning, som lå mellem to scenarier. Regeringen ville ikke forbyde minkavl. Hun tror, at Anne-Mette Lyhne Jensen havde talt med sin departementschef, før Lyhne Jensen skrev mailen kl. 12.08. Det var Line Nørbæks opfattelse, at der ikke var usikkerhed om beslutningen på departementschef- og ministerniveau, men på de lavere niveauer.

Forevist Tejs Binderups mail sendt onsdag den 4. november 2020 kl. 14.39 til hende omhandlende ”Bilag 1 – KD orientering om regeringsbeslutning.docx” (ekstrakten s. 2411-2413), som var vedhæftet fil. Af mail og den vedhæftede fil fremgik blandt andet:

”...

Fra: Tejs Binderup

Til: Line Nørbæk (EM-DEP)

Emne: Bilag 1 - KD orientering om regeringsbeslutning.docx

Dato: 4. november 2020 14:39:35

Vedhæftede filer: Bilag 1 - KD orientering om regeringsbeslutning.docx

...

Orientering om regeringsbeslutning: Partileder orientering den 3. nov. Kl. 15.00, Ordfører orientering den 3. nov. kl. 15.30

Punkt 1: Orientering om regeringsbeslutning

...

- I lyset af denne vurdering er det klart, at vi må gøre alt hvad vi kan for at fjerne det smittereservoir, som findes i mink, hurtigst muligt - og i går aftes traf regeringen derfor den tunge beslutning, at alle mink skal slås ned hurtigst muligt, inkl. alle avlsdyr. Dette var den klare anbefaling fra sundhedsmyndighederne.

...”

Hertil har hun forklaret, at der var en evighedsdialog om sundhedsmyndighedernes vurdering. Statens Serum Institut foretog en vurdering af risikobilledet, og den var ildevarslende. Der var en meget alvorlig stemning omkring mutationen og dennes eventuelle betydning for vacciner. Der var ingen tvivl om, at det var meget, meget alvorligt. Hun kan ikke svare på, om den foreviste ”bullet” i papiret - udarbejdet til brug for regeringens orientering af partilederne og ordførerne - var den korrekte måde at skrive det på.

Erhvervsministeriet gled ud af hjemmelsdiskussionen, og kom først ind igen søndag den 8. november 2020, hvor hun på sms videresendte et Tweet fra Rasmus Jarlov til Tejs Binderup omhandlende manglende hjemmel. Hun og Tejs Binderup havde en dialog om Tweetet, som det fremgår af sms-korrespondance fremsendt til kommissionen af Tejs Binderups bisidder, advokat Jacob Goldschmidt, [endnu ikke optaget i ekstrakt]:

”...

[Rasmus Jarlov]:

Regeringen har i dag oversendt et brev til Folketinget, hvor de oplyser, at de IKKE har hjemmel til at kræve dyr udenfor smitteramte områder slået ned med den nuværende lovgivning. I lodret modstrid med det, som er blevet kommunikeret. Ved avlerne overhovedet dette?

..

Regeringen beder samtidig Folketinget behandle denne hjemmel på tirsdag! Ligesom vi også bliver bedt om at stemme om erstatningsordning igennem. Regeringen hader ganske simpelt, når der er tid til, at Folketinget kan tage ordentlig stilling.

...

[Line Nørbæk]:

Hej Tejs. Skal I lave ny hjemmel fordi vi ikke har hjemmel til at slå det hele ned. Altså udenfor syge besætninger og risikozoner? L

[Tejs Binderup]:

Ja, præcist.

Og har heller ikke hjemmel til at betale kompensation

Men det vidste regeringen godt. Vi havde skrevet i KU sagen, at vi ikke mente der var hjemmel

[Line Nørbæk]:

Tak jeg spurgte kun fordi jeg var nysgerrig ☺

Og fordi jeg kunne huske du havde nævnt det

Og lidt fordi der var nogle andre i mit hus der spurgte mig om det var noget jeg havde hørt om

..."

Hertil har hun forklaret, at hun videresendte Tweet'et søndag den 8. november kl. 18.45. Hun skrev, hvad er nu det for noget. Hendes opfattelse var, at de havde en arbejdshypotese om, at der var hjemmel i § 30 i lov om hold om dyr. Supplerende adspurgt af advokat Jakob Goldschmidt, som er bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, har hun forklaret, at hun sendte Tweet'et og sms'erne, mens hun lavede mad. Det var fordi, der havde været en drøftelse på mødet onsdag den 4. november 2020.

Supplerende adspurgt af sin bisidder, advokat Peter Kragh, om Johan Philip Zilmer-Bülows mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 21.24, som var vedhæftet opdateret materiale til KU den 3. november 2020 vedrørende mink (ekstrakten s. 1994) samt forevist "Bilag X. Kompensation til minkavlere mv." dateret den 3. november 2020, hvoraf fremgår blandet andet (ekstrakten s. 1999f):

"...

[Erhvervsministeriet]

[Miljø- og Fødevareministeriet]

[Beskæftigelsesministeriet]

[Finansministeriet]

Bilag X. Kompensation til minkavlere mv. 3. november 2020

Problem

På baggrund af yderligere sundhedsfaglige tiltag til inddæmning af smitte blandt minkbesætninger skal der tages stilling til evt. yderligere kompensation, herunder muligheden for genstart af minkavl i Danmark på et senere tidspunkt.

Løsning

Afhængigt af det sundhedsfaglige valg af model for inddæmning af covid-19- smitte på minkbesætninger kan følgende to modeller for kompensation overvejes:

1. Hjælpepakke ved dvale-model

...

2. Hjælpepakke ved nedlukning af erhvervet

...

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevareministeriets *Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr* eller ved lov.

Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.

...”

har hun forklaret, at det er Erhvervsministeriet, som har skrevet bilag X, da Erhvervsministeriet står øverst i ”hovedet”. Hun var ikke super meget inde over bilaget, da det blev skrevet i anden afdeling, men hun har læst det. Hun var også bekendt med, at hjemmelsspørgsmål skulle afklares. Supplerende adspurgt af advokat Jonas Christoffersen, som er bisidder for Magnus Heunicke, om forbeholdet om den juridiske hjemmel, har hun forklaret, at bilaget handlede om kompensation. Det er hendes læsning, at den hjemmel, som der tages forbehold for, omhandler kompensation. Det måtte ikke være ulovlig statsstøtte. Hvis der var tale om tvangslukning af f.eks. en frisør eller en restaurant, kunne der ske kompensation uden at komme i konflikt med reglerne om ulovlig statsstøtte. Derfor interesserede de sig også indgående for dette i relation til mink. Supplerende adspurgt af kommissionen om ”Bilag X. Kompensation til minkavlere”, som tillige er optrykt i ekstrakten s. 1955f, forklarede hun, at hun ikke var langt nede i bilaget. Man beskrev gældende ordninger. Konteksten var stadig kompensationsspøret. Der var ikke fokus på nedslagtning. Man havde fokus på EU-Kommissionens statsstøtte-regler, så der ikke blev udbetalt ulovlig statsstøtte.

I november 2020 havde hun arbejdet uafbrudt i 8 måneder, både weekender og aftener. Det var en meget hektisk tid. Hun har været embedsmand i mange år, men har aldrig oplevet noget lignende. Hun har lovet sig selv, at hun ikke skal opleve et sådant arbejdspress igen. Det var voldsomt også at skulle lukke en hel region ned. Det var vanskeligt at lægge de rette snit for, hvordan man både skulle få mælken ud, varetage kritiske hverv mv. Det var en meget stor arbejdsbyrde at håndtere dette. Det var virkelig, virkelig svært.

Anders Kroman Liin

Anders Kroman Liin har – under afhøring i kommissionen den 14. oktober 2021 – forklaret blandt andet, at han er uddannet som cand. scient. pol. i 2019. Han var ansat i Miljø- & Fødevareministeriet - som blev opdelt i november 2021 - i perioden 2019-2021. Han er i dag ansat i en interesseorganisation.

Han var fuldmægtig og han refererede til kontorchef Paolo Drostby, afdelingschef Tejs Binderup og departementschef Henrik Studsgaard. Katja Goodhew havde ikke noget personaleansvar, men han var tilknyttet hendes team, hvor der var 4-5 ansatte, herunder et par jurister, Charlotte Røgild Knudsen og Victoria Lin Vest Løvdal. Der var også en stud.jur. tilknyttet.

Hans arbejdsopgaver kom primært fra kontorchef Paolo Drostby. Han havde kun meget kortvarig kontakt med retschef Paolo Perotti, men det var i en sag omhandlende ræve. Han har ikke været i kontakt med Paolo Perotti om hjemmelsspørgsmål relateret til mink.

Han hørte første gang om aflivning af minkbesætninger i slutningen af juni 2020, men han var ikke selv involveret heri. Han startede med at arbejde med mink fra medio juli 2020, hvor der var en besvarelse af et § 20-spørgsmål.

Corona satte sit tydelige præg på arbejdsmængden, særligt fra september 2020 og frem. Dels var der øget smitte på minkfarmene, og dels var der også blevet oprettet et nyt regeringsudvalg, CU-udvalget, som ønskede at blive orienteret om mink. Han fandt ud af CU-udvalgets eksistens ved opslag på

Altingets hjemmeside. Der var stor politisk interesse om mink, men verdenen udenfor Slotsholmen udviste også stor interesse.

Initiativerne i forhold til mink kom primært fra Fødevareministeriet. Det var ikke hans indtryk, at der var modvilje i forhold til mink erhvervet fra fødevareminister Mogens Jensens side. Ministeren roste avlerne i en artikel i minkavlernes fagblad. Han bidrog til artiklen.

Forevist sin mail sendt den 16. september 2020 kl. 12.04 til Paolo Drostby og Katja Goodhew, under emnet: ”Rettelser i CU-cover fra SUM” (ekstrakten til s. 337):

”...

Kære Katja og Paolo

1) Vores cover ligger nu hos DC

2) Jeg har sendt det KC-godkendte CU-cover. Se rettelser. Jeg synes, der er tale om nogle ret vidtrækende rettelser – og så har jeg ikke ud fra HST's tilbagemelding fanget, at vi skulle komme med eksempler fra udlandet (jf. første kommentar).

Venlig hilsen

Anders Kroman Liin

...”;

samt forevist det vedhæftede udkast til cover: ”Håndtering af smittespredning med COVID-19 i danske minkbesætninger” (ekstrakten s. 338), har han forklaret, at det var Fødevarestyrelsen, Dyresundhedskontoret, som var første pen på coveret. Departementet så det igennem. Det blev godkendt af Paolo Drostby og sendt videre. Om sin kommentarboks i coveret (ekstrakten s. 338):

”...

Det blev aftalt på CFU, at der skulle føjes en passage om, hvordan problemet bliver håndteret i andre lande og at FM skulle læse med i forhold til omkostninger ved aflivning. Det ser ikke ud til, at der er tilføjet noget til sagen vedrørende dette?

...”;

har han forklaret, at han tillige kommenterede herpå i sin mail af 16. september 2020 sendt kl. 12.04. Han tror, at han havde talt med Sundhedsministeriet, som havde konkrete ønsker. Når han i mailen skrev ”vidtgående” var det de røde tekstmarkeringer i coverudkastet (ekstrakten s. 340), som han henviste til, men også selve indstillingen, hvori der var indstillet blandt andet en løsningsmulighed, som indebar nedslagning af alle minkbesætninger (ekstrakten s. 341):

”...

Indstilling

Det indstilles, at der drøftes følgende løsningsmuligheder:

- Alle smittede besætninger slås ned ud fra et forsigtighedsprincip og/eller
- der iværksættes alternative tiltag, som er anbefalet af sundhedsmyndighederne
- og Fødevarestyrelsen, jf. bilag 1 eller
- alle minkbesætninger slås ned ud fra et forsigtighedsprincip

...”;

Inddæmningsstrategien var på dette tidspunkt stadig i kraft, og der var alene lagt op til en orientering af CU-udvalget og ikke en stillingtagen. På FCU-mødet havde det vist været drøftet, at der alene var tale om en orientering. Han deltog i en drøftelse af coveret med Paolo Drostby. Han husker det som om, at indstillingen kom til at stå på den måde, som det fremgår ovenfor (ekstrakten s. 341).

Forevist udkast til cover: ”Håndtering af smittespredning med COVID-19 i danske minkbesætninger” (ekstrakten s. 347f), og hvoraf det fremgår af indstillingen nu fremstod således (ekstrakten s. 350):

”...

Indstilling

Det indstilles, at der drøftes følgende løsningsmuligheder:

- der udarbejdes beslutningsgrundlag for en løsning, hvor Alle smittede besætninger slås ned ud fra et forsigtighedsprincip og/eller

- der iværksættes alternative tiltag, som er anbefalet af sundhedsmyndighederne og Fødevarestyrelsen, jf. bilag 1 eller

- der udarbejdes beslutningsgrundlag for en løsning, hvor alle minkbesætninger slås ned ud fra et forsigtighedsprincip

...”

har han forklaret, at hjemmelsspørgsmål sorterede under Fødevarestyrelsen. På dette tidspunkt var det ikke planen at aflive alle mink, men der var i de fremtidige bestillinger til Fødevarestyrelsen et ønske om, at Fødevarestyrelsen skulle redegøre for hjemmelsgrundlaget for de forskellige scenarier. På den måde adresserede man et grundlag fra styrelsen. Han talte med Paolo Drostby herom. Han har med al sandsynlighed også drøftet det med Katja Goodhew. Han kan ikke huske, hvad det gav anledning til.

Tidspunktet for de to omtalte coverudkast var første gang, at han hørte om muligheden for at aflive alle mink. Det var ham bekendt kun departementschefen, som deltog i FCU-møderne. Han har i hvert fald ikke selv deltaget.

Fredag den 18. september 2020 var der en AC-drøftelse om en FØ-sag om smitte i mink, som det også ses af Casper Mondrup Dahlmanns mail sendt lørdag den 19. september 2020 kl. 19.52 til ham, Niels Torpegaard Christensen (Sundhedsministeriet) og Mads Kristoffer Pilegaard Larsen (Erhvervsministeriet) (ekstrakten, s. 490):

”...

Subject: FØ-sag om håndtering af coronasmitte i mink

Kære alle

På AC-drøftelse i fredags blev det besluttet, at der skal forelægges FØ-sag om håndtering af COVID-19- smitte i mink.

Vi har givet et bud på et samlet cover. Tager udgangspunkt i tidligere fremsendte sag, men er skåret til af hensyn til at få plads til økonomiske overvejelser og holde sagen inden for ØU-format (2-3 sider).

Vi foreslår, at der endvidere udarbejdes et justeret bilag 1, som beskriver de tiltag, der i fredags blev besluttet iværksat – samt omkostningerne herved. Kan i store træk bygges op om løsningsafsnittet i tidl. bilag til sagen.

@Mads: Vi foreslår, at EM kommer med i hovedet på denne, da der potentielt er en stor erhvervsøkonomisk vinkel. Jeg ved ikke, om du er rette modtager, men ellers må du gerne sende videre i jeres hus.

For at følge normal ØUØU-proces, skal sagen udsendes til kredsen i løbet af mandag. Vi kan *måske* trække udsendelsen til tirsdag, så vi kan køre en kort clearingsrunde mandag-tirsdag. Det bliver dog uanset hvad lidt tight, og derfor vil det være værdsat, hvis I har mulighed for at vende tilbage med bemærkninger på kontorniveau hurtigst muligt – hvis muligt i løbet af i morgen, men senest mandag formiddag.

...”,

Hertil har han forklaret, at han ikke deltog i AC-møder. Han ved ikke, om andre embedsmænd deltog i AC-møder. Det var almindelig kendt, at et ØU-cover ikke måtte fylde mere end 3 sider, og at øvrigt materiale måtte vedlægges som bilag.

Forevist nyt udkast til cover: ”Håndtering af coronasmitte i mink” dateret den 19. september 2020, som havde en ændret indstilling [delvis gengivet med røde Track changes], (ekstrakten s. 511f):

”...

Problem

Der er på kort tid sket en stigning i antallet af minkbesætninger i Danmark, som enten er smittet med COVID-19 eller mistænkt herfor.

Det skal drøftes, om regeringens strategi for håndtering af smitte i minkbesætninger er tilstrækkelig.

...

[I forbindelse med nedslagning af de første tre besætninger blev der fastsat kompensationsgrad i henhold til bestemmelserne i Lov om hold af dyr. Et påbud om aflivning vurderes fra et juridisk synspunkt at have karakter af ekspropriation, hvorfor der vil være krav om fuld kompensation for de aflivede minks værdi til berørte besætningsejere; også selvom man der kan findes flertal i Folketinget for at ændre bestemmelserne i Lov om hold af dyr.]

...

Indstilling

Det **indstilles**, at det drøftes, om **der i regeringens strategi for håndtering af mink skal** stilles krav om nedslagning af alle minkbesætninger, hvori der er konstateret smitte.

...”,

hvortil var knyttet en kommentarboks fra Katrine Kaldahl med følgende indhold til afsnittet ”Problem”:

”...

Der blev ikke konkluderet på det på AC-møde, men vi talte om andre landes minkpraksis og håndtering. Og info om andre lande blev efterspurgt, da sagen i første omgang var på FCU – så kunne overvejes at indsættes lidt herom i sagen.

...”,

ligesom der var 2 kommentarbokse fra Casper Mondrup Dahlmann i tilknytning til afsnittet om ekspropriation og lov om hold af dyr (ekstrakten s. 514):

”...

MFVM: er dette korrekt? Skriv gerne til

MFVM: Vil I bekræfte at dette er korrekt?

...”,

har han forklaret, at initiativet til afklaring af indhold i kommentarbokse typisk ville ligge hos ham og kontorchef Paolo Drostby. Regeringsudvalgssager blev helt generelt drevet af kontorcheferne, og det var også tilfældet i minkforløbet. Det gjaldt både CU- og ØU-sagerne, mens KU-sagerne nok mere lå på afdelingschefniveau.

Forevist Katja Goodhews mail sendt fredag den 18. september 2020 kl. 19.54 til Mathilde Else Ripka Mammen med kopi til Signe Anthon og ham, som var indeholdt orientering af Paolo Drostby om tre forskellige scenarier, herunder scenarie 3, som indebar aflivning af alle mink/lukning af erhvervet (ekstrakten s. 441-442):

”...

Titel: Kort sammendrag af de økonomiske omkostninger

...

Sendt: 18-09-2020 19:54

Bilag: Aktinformation.txt;

Kære Mathilde,

Her er vores MEGET grove overslag og bemærk at de kun er jeres interne brug. De må ikke sendes ud af huset.

Bh/Katja

Kære Paolo,

Hermed som aftalt et kort sammendrag af de økonomiske omkostninger for de tre scenarier som vi kender dem nu:

Scenarie 1 - Gennemførelse af de tiltag, der anbefales i Styrelsernes papir (9,8 mio. kr.)

...

Scenarie 2 – Aflivning i de smitteramte områder (estimeret ca. 200-300 mio. kr.)

...

Scenarie 3 – Aflivning af alle mink/lukning er erhvervet (estimeret ca. 10-15 mia. kr.)

Ved antagelse om nedslagning af samtlige 1.200 minkbesætninger i Danmark, vil dette (med betydelig usikkerhed og baseret på beregningerne herover) kunne beløbe sig til 10-15 mia. kr. (er dog ikke klar over om dette medtager de bredere samfundsmæssige tab (eksempelvis af arbejdsplader etc.).

Dette overslag er baseret på en antagelse om gradvis aflivning, efterhånden som besætninger smittes.

Beslattes derimod en hurtigere og mere omfattende indsats (masseaflivninger over en kort tidsmæssig periode), vil omkostninger øges betydeligt.

Der er pt. ikke juridisk hjemmel til aflivning af ”ikke syge” (dvs. raske) dyr, hvorfor en sådan juridiske hjemmel skal etableres.

De angivne omkostninger for scenarie 2 og 3 er behæftet med betydelige usikkerheder, herunder at der kan være store variationer i værdien af de enkelte minkbesætninger.

Bh/Katja

...”

har han forklaret, at han ikke var inde over Katjas mail, men han havde kendskab til de tre scenarier i hele perioden.

Forevist Mathilde Else Ripka Mammens mail sendt senere samme fredag aften kl. 21.06 til Tim Petersen, Camilla Brasch Andersen og Tom Bengtsen i Fødevarestyrelsen, og med kopi til Katja Goodhew og Signe Anton, omhandlende bestilling (ekstrakten s. 443-444):

”...

Sendt: 18. september 2020 21:06

Emne: VS: HASTER - beregninger af samfundsøkonomiske konsekvenser - frist mandag 21/9 kl. 13

Kære Tim, Camilla og Tom

Vi er i gang med at se på konsekvenserne hvis alle mink aflives. I store træk kommer svaret til at følge en vurdering vi lavede i forbindelse med arbejdet omkring invasive arter, hvor vi så på konsekvenserne ved et forbud mod hold af mink. Vi har derimod ikke kompetencerne til at vurdere de juridiske aspekter, men jeg kunne forstå på Katja, at i vist allerede havde gjort jer nogen bemærkninger om dette?

Hvis i har mulighed for at sende jeres vurdering af omkostningerne, vil jeg forsøge at skrive det ind i det notat jeg skriver på.

Derudover ville jeg også høre, om i har mulighed for at sende jeres vurdering af ad 2) til orientering?

Dbh. Mathilde

...”

har han forklaret, at så vidt han husker, bestilte departementet et notat hos Fødevarestyrelsen medio september 2020, hvori Fødevarestyrelsen skulle indtænke juridiske udfordringer ved de 3 scenarier.

Forevist Tim Petersens mail sendt lørdag den 19. september 2020 kl. 09.06, som var et svar på Mathilde Mammens ovenfor omtalte bestilling sendt fredag den 18. september 2020 (ekstrakten s. 443):

”...

Den 19. sep. 2020 kl. 09.06 skrev Tim Petersen (FVST)...:

Kære Mathilde

Mine folk/kolleger arbejder på det her i weekenden. Vi forventer først at have noget klart i morgen, søndag. Men jeg får dem lige til at sende det, de har klart, så I kan orientere jer i det.

Vi skal nok dække de juridiske aspekter ifm. at aflive alle mink og dermed nedlægge minkproduktionen i DK. For det bliver jo effekten, hvis det skal give nogen mening.

...

Vh

Tim

...”

har han forklaret, at Tim Petersen er dyrlæge. Når man drøftede aflivning af alle mink, kiggede man især på de erhvervsøkonomiske konsekvenser og der var ikke tanker udover det.

Forevist Fødevarestyrelsens notat af 21. september 2020: ”Vurdering af omkostninger forbundet med 3 scenarier for håndtering af COVID-19 i minkbesætninger” (ekstrakten s. s. 521f) som indeholdt 3 scenarier, herunder scenarie 3 om afvikling af minkproduktion i Danmark (ekstrakten s. 524):

”...

Scenarie 3: Det besluttes at afvikle minkproduktionen i Danmark.

Hjemmelsgrundlag

Aflivning af alle danske besætninger, inklusive besætninger der ikke er beliggende i området omkring et udbrudssted eller ikke er under mistanke, vil ikke kunne ske efter gældende regler i lov om hold af dyr.

§ 30 i lov om hold af dyr giver alene, jf. lovens bemærkninger, hjemmel til, at der som led i en bekæmpelse af en dyresygdom, der er optaget på liste 3 eller 4 i listebekendtgørelsen, kan iværksættes aflivning af dyr, som er konstateret ramt, eller som kan mistænkes for at være ramt af en af de pågældende sygdomme. Der kan undtagelsesvis efter § 30 ske aflivning af dyr i området omkring et udbrudssted, uanset at dyrene i området ikke er konstateret, eller er konkret mistænkt for at være, smittet med den pågældende sygdom, såfremt det sker som led i sygdomsbekæmpelse. Aflivning kan endvidere ske, hvor det er nødvendigt for at diagnosticere en sygdom, jf. § 29.

Iværksættelse af scenarie 3 vil derfor kræve en lovændring. Raske dyr i andre områder end de berørte vil således med de tilgængelige hjemler ikke på det foreliggende hjemmelsgrundlag kunne kræves aflivet mod erstatning.

Aflivning af raske dyr vil udgøre en sådan begrænsning af ejendomsretten, at der vil være tale om ekspropriation, hvor fuldstændig erstatning er hjemlet ved grundloven.

...

³ Bekendtgørelse nr. 1171 af 17. juli 2020 om lister over smitsomme sygdomme til lov om hold af dyr og anmeldeligt af sygdomme

...”

har han forklaret, at han har set dokumentet hos sin bisidder. Han læste også dokumentet igennem, da han modtog det fra Fødevarestyrelsen. Han konstaterede, at notatet var i overensstemmelse med den bestilling, som departementet havde sendt. Han blev bekræftet i, at der var et spørgsmål om hjemmel. Notatet gik op i huset og blev godkendt - i hvert fald til og med kontorchefniveau. Notatet dannede grundlag for beslutningsgrundlaget i forskellige udvalgssager. Der er specifikke krav til, hvordan man skal udarbejde en regeringssag, og man ”klippede” fra notatet til brug for disse regeringssager. Notatet var udtryk for, at man nøgternt kunne komme med oplæg til forskellige scenarier. Embedsværket fremlagde scenarierne. Det var op til politikerne at vælge. Man gjorde ikke noget i departementet for at få afklaret hjemmelsproblematikken ved scenarie 3. Som han husker det, var der ikke en drøftelse af, hvorvidt man skulle gå et spadestik dybere i en vurdering af § 30 i lov om hold af dyr. Det ville heller ikke være naturligt, at en sådan afklaring skulle foretages af ham eller Katja, da de ikke er jurister.

Forevist sin mail sendt den 30. september 2020 kl. 17.53 til Paolo Drostby, under emnet: ”Kan du nikke til vedhæftede”, som var vedhæftet nyt udkast til FCU-cover dateret den 29. september 2020: ”Håndtering af coronasmitte i mink” (ekstrakten s. 863-867), nu med ny indstilling (ekstrakten s. 866):

”...

Indstilling

Det **indstilles**, at:

- der iværksættes en aflivning af alle minkbesætninger, der er (1) konstateret COVID-19 smittede, (2) er under mistanke for COVID-19 smitte, eller (3) geografisk er lokaliseret inden for en radius af 5 km fra en smittet eller smitemistænkt besætning.
  - COVID-19 smitteudviklingen fortsat følges nøje, og at regeringen vil blive forelagt et nyt beslutningsoplæg, såfremt den fremadrettede smitteudvikling i minkbesætninger skulle give behov for iværksættelse af yderligere tiltag.
- ...”;

har han forklaret, at indstillingen om aflivning af alle mink udgik. Derfor forholdt man sig kun til det, som nu var indstillet. Derfor siges der ikke noget om hjemmel.

Han kender ikke noget til briefing af ministeren inden regeringsmødet i CU-udvalget den 1. oktober 2020, men Mogens Jensen har haft det med i udvalget. Det ville være det sædvanlige. Hans kontor fik en bestilling på en drejebog til brug for et pressemøde.

Forevist endelig dagsorden til CU-mødet den 1. oktober 2020, hvorunder Mogens Jensen var inviteret til drøftelse af dagsordenspunkt 7: ”Håndtering af COVID-19 i minkbesætninger” og det medfølgende cover dateret den 1. oktober 2020 (ekstrakten s. 1060-1061), hvoraf nu fremgik:

” ...

Indstilling

Det **indstilles**, at:

- Der på baggrund de foreliggende risikovurderinger iværksættes en aflivning af alle minkbesætninger, der er (1) konstateret COVID-19-smittede, (2) er under mistanke for COVID-19-smitte, og (3) geografisk er lokaliseret inden for en radius af 7,8 km fra en smittet eller smitemistænkt besætning.
- COVID-19 smitteudviklingen fortsat følges nøje, og at regeringen vil blive forelagt et nyt beslutningsoplæg, såfremt de faglige myndigheder vurderer, at smitteudvikling i minkbesætninger skulle give behov for iværksættelse af yderligere tiltag.

...

Procedure

...

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”;

har han forklaret, at han ikke erindrer, hvordan sætningen om, at Fødevareministeriet, Justitsministeriet og Sundhedsministeriet skulle forberede den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, kom ind. Som han husker det, skulle man afsøge grundlaget for eventuel hjemmel i epidemiloven, hvorfor Sundhedsministeriet også blev involveret. Miljø- og Fødevareministeriet var ret klare på, at § 30 i lov om hold af dyr ikke gav hjemmel til aflivning af alle mink; det gjorde man også andre ministerier klart. Det har stået i sagerne, at lov om hold af dyr ikke kunne finde anvendelse.

Bilaget var godkendt og læst af ministeren forinden CU-mødet. Om ministeren tog det med, ved han ikke.

Forevist Paolo Drostbys mail sendt onsdag den 14. oktober 2020 kl. 17.17 til ham og med kopi til Tejs Binderup, omhandlende et beredskabspapir (ekstrakten s. 1178):

”...

Emne: Statuspapir til Henrik

Dato: 14. oktober 2020 17:17:45

Kære Anders

Henrik har bedt om et beredskabspapir til hans eget brug mandag morgen på dc-mødet, hvor han kan forventes at blive spurgt til status i minksagen.

Du bedes udarbejde et sådant, som kan ramme Henrik senest søndag. Status på antal smittede og mistænkte, status på aflivningsindsatsen, status på håndtering af presse og interessenter, status på forventet omkostningsniveau med nuværende situation, status på ressourcer til opgaven - et kort afsnit på hver med en overskrift.

Vh Paolo

...”

har han forklaret, opgaven ikke indebar, at han skulle forholde sig til hjemmel, men alene statistiske oplysninger.

Om forespørgselsdebatten i Folketinget fredag den 30. oktober 2020 har han forklaret, at han fulgte med i starten, men debatten trak ud. Han fulgte med indenfor almindelig arbejdstid. Som han husker det, så endte forespørgselsdebatten med, at Anders Kronborg (S) samt repræsentanter fra SF, Radikale Venstre, Enhedslisten og Alternativet fremsatte et forslag til vedtagelse, som det fremgår af ekstrakten, s. 1353:

”...

Folketinget støtter regeringens prioritering af beskyttelse af sundheden som det vigtigste hensyn under coronapandemien.

Folketinget udtrykker sin bekymring over, at coronavirus kan mutere med risiko for, at der opstår nye varianter, som kan være mere smitsomme og sygdomsfremkaldende samt påvirke effekten af potentielle covid-19-vaccinekandidater. Minkbesætninger udgør et stort reservoir for smitte, og det skaber bekymring, at der er blevet påvist en unik minkvariant, hvilket er en trussel for folkesundheden.

Folketinget pålægger derfor regeringen at sikre, at der ikke startes nye kuld af mink efter den forestående pelsningssæson, hvis sundheds- og veterinærmyndighederne vurderer, at der er en uacceptabel smitterisiko forbundet hermed.

...”

Beslutningsforslaget indebar ikke, at embedsværket skulle foretage sig noget.

Forevist Paolo Drostbys mail sendt fredag den 30. oktober 2020 kl. 12.59 til ham og Katja Goodhew – og med kopi til Jonas Funder Mejer og Charlotte Thuesen Chrisensen omhandlende Ø-format sag om mink 2021, om mulighederne for genindsættelse af mink, (ekstrakten s. 1378):

”...

Titel: Ø-format sag om mink 2021
Sendt: 30-10-2020 12:59
Bilag: Aktinformation.txt;

Kære begge

Tvf Ø-format-sagen om mulighederne for genindsættelse af mink 2021 (vides endnu ikke hvilket regeringsudvalg, den skal forelægges) skal udformes sådan, at vi indstiller, at der ikke genindsættes mink i 2021, hvorimod avlsdyr kan beholdes – på en sådan måde, at de 'opbevares' geografisk spredt, dvs at flere besætninger samler deres avlsdyr mhp at nedbringe risikoen for smitte mellem besætninger. Og så må vi have en beregning på, hvad det koster at afholde minkavlerne fra at genindsætte dyr.

Vh Paolo
..."

har han forklaret, at denne anmodning fortsat vedrørte mink indenfor zoner.

Om tempobonus har han forklaret, at departementet vendte eventuelle hjemmelsproblemer med Fødevarestyrelsen. Han var ikke involveret heri.

Om mandag den 2. og tirsdag den 3. november 2020 har han forklaret, at der blev nedsat en task force, som skulle se på sikring af avlsmateriale og dermed en population i 2021. Udfaldet skulle være en ØU-sag, som han sad og skrev på. Tasken bestod af ham selv, Katja Goodhew, folk fra departementets økonomikontor og fra Fødevarestyrelsen. Der deltog tillige folk fra Sundhedsministeriet og Finansministeriet. Der var et indledende møde, hvori Beskæftigelsesministeriet også deltog.

I Fødevarerministeriet arbejdede man på en dvalemodel mandag den 2. og tirsdag den 3. november 2020. Han hørte ikke noget på vandrørene om en anden mere vidtgående model, heller ikke om planer i andre ministerier. Han sad således tirsdag den 3. november 2020 og skrev på ØU-sagen. Ved aftenstid eller sent om eftermiddagen kom der kontraordre om, at der skulle afholdes et KU-møde. Han fik at vide, at den ØU-sag, som han skrev på, kunne vedlægges som bilag til ØU-sagen. Det var et meget ufærdigt produkt i skitseform. Han skrev på dvalemodellen. Tejs Binderup og Katja Goodhew skulle tage sig af resten af indholdet, som var noget materiale fra Justitsministeriet. Han havde nok at gøre med sine egne dokumenter.

Ask Lyno-Hansen var ministersekretær i Fødevarerministeriet.

Forevist Ask Lyno-Hansens mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 20.41 til Johan Philip Zilmer-Bülöw i Statsministeriet og sendt i kopi til blandt andre Paolo Drostby, Katja Goodhew og ham (ekstrakten s. 1941):

"....

Til: Johan Philip Zilmer-Bülöw ...

Cc: Lykke Feld ..., Anders Kroman Liin ..., Katja Goodhew ..., Paolo Drostby ...

Fra: Ask Lyno-Hansen ...

Titel: VS: Videreformidling til STM

Sendt: 03-11-2020 20:41

Bilag: Bilag 2a - Kompensationsmodel.docx; Bilag 2 - Kompensation til minkavlere.docx;

Hej Johan

Som varslet her bilag 2. Det må som sagt gerne bemærkes ved udsendelse, at materialet er foreløbigt.

Vh.
Ask
...”

samt forevist de to bilag, som var vedhæftet mailen (ekstrakten s. 1941 og s. 1045); dels et cover dateret den 3. november 2020: ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink”, hvori der blev indstillet til en dvalemiddel (model 1):

”...

Model 1: Dvale

...

Model 2: Aflivning af alle dyr

Dette scenarie vil medføre ekspropriation og dermed erstatning samt en mere omfattende omstillingspulje end model 1.

Indstilling

Det indstilles

- at model 1 tiltrædes
- at regeringen i uge 47 forelægges en ny sag, hvor der skal tages stilling til den valgte model eller en evt. udfasning af minkproduktion i Danmark.

...”

og dels ”Bilag X. Kompensation til minkavlere mv.” dateret den 3. november 2020 (ekstrakten s. 1945f):

”...

Bilag X. Kompensation til minkavlere mv. 3. november 2020

...

1. Hjælpepakke ved dvale-model

...

2. Hjælpepakke ved nedlukning af erhvervet

Denne model tages i anvendelse såfremt mink-erhvervet må nedlukkes i Danmark.

I så fald tages følgende instrumenter i brug:

- Kompensation til minkavlere og medarbejdende ægtefæller i en overgangsperiode på fx 3 måneder (via selvstændigordningen og kompensationsordningen for faste omkostninger)
- Ekspropriation
- Omstillingspulje (indgår i sag om regionale indsatser på FKU/KU denne uge)

Ekspropriation

Erhvervets omkostning ved et permanent forbud mod hold af mink forventes at blive kompenseret af staten, idet aflivning af raske dyr vil udgøre en sådan begrænsning af ejendomsrettet, at der kan være tale om ekspropriation. Når der er tale om ekspropriation vil kompensationssatsen være sat således, at erstatningen svarer til handelsværdien og yderligere 8 pct. af dyrenes værdi for at kompensere driftsta-

bet, under antagelse af at hjemlen i BEK 1323/2015 vil udvides til at omfatte alle mink. Fødevarestyrelsen vurderer, at erhvervet vil skulle kompenseres med ca. 2,4 mia. kr. svarende til handelsværdien af minkene, såfremt det ikke er muligt at time aflivningen med pelsningssæsonen. Fødevarestyrelsen vurderer i samme scenarie, at staten vil skulle dække cirka 200 mio. kr. af branchens driftsomkostninger som kompensation for ekspropriation.

...

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevarerministeriets *Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr* eller ved lov. Miljø- og Fødevarerministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.

...”

Hertil har han forklaret, at Ask Lyno-Hansen sendte de to bilag, som var dem, som han havde siddet og arbejdet med til brug for en ØU-sag. Bilagene var ikke udarbejdet til en KU-sag. Oplysningen om ekspropriation i coveret havde han fra materialet fra Fødevarestyrelsen. Det var ikke planlagt, at bilag X skulle være med på KU-sagen, og det er også derfor han tilføjede en kommentarboks til sætningen omhandlende ekspropriation: ”MFVM er i gang med at beskrive modellen nærmere” (ekstrakten s. 1943). Det var så langt, som han kunne komme, med KU-sagen, som kom ind ad døren. Om afsnittet omhandlende ekspropriation og afsnittet om afklaring af det juridiske om forbehold for den juridiske hjemmel, har han forklaret, at så vidt han husker, så fik hans niveau at vide, at hans niveau skulle se på scenarierne, mens chefniveauet skulle se på hjemmelsspørgsmålet. Så vidt han husker, så refererede Katja Goodhew dette fra Tejs Binderup. Han kan ikke huske det præcise tidspunkt for, hvornår han fik denne oplysning, men han fik i hvert fald at vide, at hjemmelsspørgsmålet var under udarbejdelse, og at de ikke skulle tænke mere herover. Sagen blev forelagt Tejs Binderup, men han kan ikke huske, om formuleringen stammer fra Tejs Binderup eller ham selv. Sagen var igennem et cheflag, fordi sagen skulle på et regeringsudvalg: Han vil tro, at sagen også har været forbi departementschefen, men det hele gik meget stærkt. Adspurgt af advokat Jacob Goldschmidt, som er bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, om Katja Goodhews referat, har han forklaret, at så vidt han husker, refererede Katja Goodhew, at hjemmelsspørgsmålet blev diskuteret på et chefniveau mellem Justitsministeriet og Fødevarerministeriet. Han kan ikke huske datoen. Han havde fået nogle oplysninger, før han skrev coveret og bilag X. Han havde haft en diskussion med Katja Goodhew om, at diskussionen var trukket op på chefniveau. Det kan være rettet i materialet på chefniveau, og der var ikke tid til, at sagen gik tilbage til ham.

Supplerende adspurgt af kommissionen om det omtalte bilag X har han forklaret, at det var det dokument, som han havde taget hul på til brug for et ØU-møde. Han skulle skrive for, og det er et meget ufærdigt bilag. Navnene står i skarpe parenteser. Det ville være Erhvervsministeriets bilag, fordi bilaget omhandlede kompensation. Der havde været dialog med Erhvervsministeriet.

Forevist Katja Goodhews mail sendt tirsdag den 10. november 2020 kl. 09.08 til Paolo Drostby og ham omhandlende KU-internt cover 3. november (ekstrakten s. 3783):

”...

Titel: SV: KU-internt cover 3. november

Sendt: 10-11-2020 09:08:42

Ift. hjemmel står der i KU sag fra den 3. nov.:

I KU Cover – kan dog ikke se at der står noget om hjemmel i nødplanen:

*Hvis det efter [5] dage konstateres, at incitamentsordningen ikke er tilstrækkelig, lægges der **for det andet** op til, at der kan iværksættes en nødplan for aflivning udarbejdet i regi af NOST. Nødplanen vurderes at ville forudsætte fravigelse fra en række gældende regler og retningslinjer på miljø- og dyreområdet. Der henvises til bilag 4.*

I Bilag 2 om kompensationsordning (forbud mod avl i 2021 og totalt forbud mod old af mink i DK):

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Aldreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevarerministeriets Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr eller ved lov. Miljø- og Fødevarerministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.

Til møde den 4 står i Cover:

Til ministerens godkendelse er vedlagt .... bilag vedr. smitteopsporing (bilag 3-3.c) og vacciner (bilag 4-4.e), som ikke vedrører Miljø- og Fødevarerministeriets ressortområde.

Idet spørgsmålet om mink er håndteret på KU-mødet tirsdag aften den 3. november 2020, udgår den tidligere godkendte KD ("2020-21390 Forelæggelse - KU COVID-19 orientering mink", og ligeledes punktet om mink fra dagsordenen. Skulle der være spørgsmål vil disse blive adresseret under statusorienteringen under pkt. 1.

Og i det oprindelige materiale til mødet den 3. nov. står:

[SSI har den 2. november oplyst, at der er konstateret virusmutationer som betyder, at der nu er en reel risiko for, at en vaccine ikke vil virke på personer smittet med denne variant.] **Opdateres på baggrund af tekst fra SUM.** .... I lyset af de nye vurderinger fra SSI, er der dog nu behov for at tage mere drastiske skridt, hvorfor der arbejdes på yderligere tiltag, eksempelvis belønning af avlere for hurtigt aflivning, og en forøgelse af bortskaffelseskapaciteten ved f.eks. at anvende forbrændingsanlæg da kapaciteten på destruktionsanstalten DAKA allerede er fuldt udnyttet.

For 2021 arbejdes på et oplæg til regeringsbeslutning, herunder med forslag til en kompensationsmodel hvis det ikke vurderes sundhedsmæssigt forsvarligt, at genindsætte mink i 2021.
..."

har han forklaret, han modtog mailen som et led i, at man gravede i sager som følge af henvendelser fra pressen.

Forevist mailkorrespondancen tirsdag den 3. november 2020 fra kl. 17.43, hvor Justitsministeriet udsendte materiale til brug for KU-mødet senere samme aften (ekstrakten s. 1818), herunder Katja Goodhews mail sendt kl. 18.30 til Tejs Binderup, Paolo Drostby og ham, hvori hun fremkom med bemærkninger til det fremsendte NOST-notat, som indeholdt oplysning om, at det var politisk besluttet, at alle mink i Danmark skulle aflives hurtigst muligt (ekstrakten s. 1818):

" ...

Til: Tejs Binderup ..., Paolo Drostby ..., Anders Kroman Liin ...

Fra: Katja Goodhew ...

Titel: SV: KU sag til i aften

Sendt: 03-11-2020 18:39
Bilag: Aktinformation.txt;

Dette står i NOST notat s. 2, mener det rigtigt:

”På den baggrund er det politisk besluttet, at alle sager i Danmark skal aflives hurtigst muligt”

Fra: Tejs Binderup ...
Sendt: 3. november 2020 17:56
Til: Paolo Drostby ...; Katja Goodhew ...; Anders Kroman Liin ...
Emne: Fwd: KU sag til i aften

Kigger I med?

Start på videresendt besked:

Fra: Lisbeth Gro Nielsen ...
Dato: 3. november 2020 kl. 17.43.16 CET
Til: Annemarie Lauritsen ..., "Line Nørbæk (EM-DEP)" ..., Tejs Binderup ..., "Torben Skovgaard Andersen ..., Sidsel Due Nordengaard, Erik Brøgger Rasmussen ..., Anne Nørgaard Simonsen ..., [Dorthe Eberhardt Søndergaard], Paolo Drostby ..., Lars Høgsbro Østergaard, "Rikke Skaarup Schjødt," ..., Lene Brøndum Jensen ..., Katrine Kaldahl ...
Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen ..., Cecilie Birch ...
Emne: SV: KU sag til i aften

Kære alle

Hermed første udkast til cover til KU-sagen.

I må meget gerne gennemgå og kvalificere de dele, der er relevant for jer. Ansvarlige er sat på visse steder.

Jeg vedhæfter desuden de bilag, der umiddelbart lægges op til.

Vi har frist til STM aller senest kl 19.30, så gerne tilbagemelding hurtigst muligt. I må også gerne indikere, om I vil i hovedet, og i hvilket omfang I har behov for clearing.

...”

Hertil har han forklaret, at Tejs Binderup havde fået tilsendt materiale fra Justitsministeriet og han bad os til at være ”øjne” på materialet. Han sad selv og forsøgte at få de bilag, som han arbejdede med, færdige. Katja Goodhew kastede sig over materialet fra Justitsministeriet. Han blev – så vidt han husker - ikke inddraget i det, som stod i NOST’ens papirer. Han havde ikke modtaget afrapportering fra departementschefmøderne den 2. og 3. november.

Forevist sin sms-korrespondance med Katja Goodhew tirsdag den 3. november 2020 om aftenen kl. 23.42 (tillægsekstrakt 3, s. 1341), hvoraf fremgår:

”...

[Katja Goodhew]: ”Alle”

[Katja Goodhew]: [Tekstbesked blændet med sort af kommissionens sekretariat]

[Anders Kroman Liin]: ”Hej Katja. Så for søren! Er udfaldet af KU som forventet”

...”;

har han forklaret, at han gætter på, at sms'en er et udtryk for hans forvirring om, hvorvidt KU havde besluttet dvalemodellen. Han var tirsdag den 3. november 2020 om aftenen blevet sendt hjem for at sove, fordi der ville være meget at lave dagen efter. Han og Katja Goodhew forventede, at dvalemodellen skulle tiltrædes på KU-mødet. Katja Goodhew ringede kort tid efter sms'en og fortalte, at KU havde truffet en anden beslutning. Hans bemærkning: ”Så for søren!” gik nok mere på den private besked, som er blændet. Han mødte ind ret tidligt onsdag den 4. november 2020, fordi der skulle produceres materiale til brug for pressemødet og pressemateriale. Flere ansatte blev trukket ind til indsatsen. Han husker ikke, at hjemmelsspørgsmålet blev bragt op onsdag den 4. november 2020.

Forevist ministersekretær Ask Lyno-Hansens mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 23.59 til Paolo Drostby, Tejs Binderup, Katja Goodhew, Søren Andersen, Bjarke Kamstrup og ham, som til lige blev sendt i kopi til Lykke Feld og Lars Lindholm Nielsen (ekstrakten s. 2139):

”...

Titel: Noter fra KU-tilbage melding

Sendt: 03-11-2020 23:59:25

Hermed mine noter fra møde intern tilbage melding fra KU. Noterne er til **internt** brug i departementet.

Debrief fra møde i KU om mink den 3. november 2020

Til stede er ministeren, DC, SR, Tejs, Paolo, Bjarke og ministersekretær

- Ministeren orienterer om, at pba. sundhedsmyndighedernes indstilling, at alle mink ska slås ned hurtigst muligt. Dette gælder også avlsdyr. Dette fordi, sundhedsmyndighederne vurderer, at fastholde mindre mængder avlsdyr også vil være en risiko for folkesundheden.
- Dette betyder dermed også, at branchen de facto vil blive lukket.
- Denne opgave vil blive løftet ved at man kører videre med den nuværende indsats og opruster indtil NOST'en vurderer, at forsvaret kan tage over med en form for aflivning formentlig ved gift.
- Dette offentliggøres i morgen. STM skal deltage. Derfor bliver det formentlig først efter spørgetiden. Forinden dette skal partierne og relevante aktører (avlerne, L&F mv.) samt borgmestre orienteres. Dette vil STM gerne tage sig af.
- Det blev på KU gjort klart, at sundhedsmyndighederne skulle kunne stå på mål for denne meget vidtgående beslutning. Det bekræftede de flere gange, at de kunne.
- Det blev samtidig flere gange nævnt, at sagen har stor udenrigspolitisk bevågenhed, hvorfor det også er vigtigt, at vi agerer troværdigt.
- På den korte bane ser vi ind i en regning på ca. 11 mia. kr. På længere sigt kan man se ind i endnu større regninger pba. søgsmål mv. Der skal ligeledes afsættes midler til at understøtte de områder, som rammes hårdt af nedlukningen af erhvervet.
- Herudover pålægges flere områder i Nordjylland hårde restriktioner fsva. Forsamlingsforbud mv.
- Søren nævner, at det også er besluttet, at tempo-bonussen implementeres for de avlere, som slår deres mink ihjel.

- BØF-partierne orienteres fra morgenstunden. STM orienterer Carsten-Nielsen og Ellemann i aften. Holdopstillingen til pressemødet er ikke helt afklaret.
- Det er endnu uafklaret, hvem der orienterer parlamentarisk grundlag. SR undersøger.
- Ministeren ringer til Tage Pedersen. **Der skal leveres talepinde hertil ASAP.**
- Der kommer en melding fra STM vedr. ordførerorientering. Vi afventer så længe.
- Ordførermødet aflyses og vi meddeler samtidig, at de indkaldes til et nyt møde i løbet af dagen.
- Borgmesterorientering står SUMen for.
- Ministeren deltager formentlig ikke på KU i morgen vedr. punkt om covid-19. Det er aftalt, at STM vender tilbage herom.

...”;

har han forklaret, at han husker det som om, at han læste mailen onsdag den 4. november 2020 om morgenen. Han hæftede sig ved oplysningen, som var gengivet med gult. Han læste mailen som et opgaveark. Hvis ministersekretariatet markerede noget med gult, så var det fordi, at det var noget, som havde særlig opmærksomhed eller også var det en opgave. Der var ingen gængs fremgangsmåde for debrief. Han hæftede sig ikke ved, at hjemmelsspørgsmål ikke var omtalt. Først senere på dagen den 4. november 2020 drøftede de hjemmelsspørgsmål.

Forevist mailkorrespondancen i Fødevarerministeriets departement onsdag den 4. november 2020 om morgenen omhandlende arbejdsopgaver mv. i forbindelse med udarbejdelse af materiale til brug for ministeren, hvorunder [Paolo Drostby] tilkendegav, at ”vi ikke har en interesse i at tage ansvaret for beslutningen – stm og sum bør stå forrest ift begrundelse, presse og i øvrigt lovhjemmel” (ekstrakten s. 2221):

”...

Fra: Bjarke Kamstrup

Til: Paolo Drostby; Katja Goodhew; Anders Kroman Liin; Victoria Lin Vest Løvdal; Eva Bjerregård Sneppen

Emne: SV: Minkmateriale i dag

Dato: 4. november 2020 09:12:22

Jeps, jeg giver lyd, så snart der er taget en beslutning. Vi kan godt gå ud fra, at Mogens er med.

Med venlig hilsen

Bjarke Kamstrup

...

Fra: Paolo Drostby ...

Sendt: 4. november 2020 09:11

Til: Katja Goodhew ...; Anders Kroman Liin ...; Victoria Lin Vest

Løvdal ...; Eva Bjerregård Sneppen ...; Bjarke Kamstrup ...

Emne: Ang: Minkmateriale i dag

Materiale til ordførermøde også hos os. @Bjarke vi har behov for hurtigst muligt at vide, hvad behovet er ift pressemøde. Er M med? Overordnet har vi en interesse i ikke at tage ansvaret for beslutningen - stm og sum bør stå forrest ift begrundelse, presse og i øvrigt lovhjemmel.

...”;

har han forklaret, at han ikke ved, hvad Paolo Drostby havde i tankerne, men han tænker, at Paolo Drostby fulgte den logik, som Fødevarestyrelsen hele tiden havde fulgt. Man kan konkludere, at Mo-

gens Jensen var med på pressemødet og fik ret væsentlig taletid. Adspurgt, om det var Fødevareministeriet, der kom til at undgælde, svarede han, at det var jo Mogens Jensen, som røg. Han havde ikke en forventning om, at det ville ske.

Adspurgt af advokat David Neutzsky-Wulff, som er bisidder for blandt andre departementsråd Pelle Pape m.fl., og forevist Casper Mondrup Dahlmanns mail sendt den 21. september 2020 kl. 19.14 omhandlende justeret cover, hvori aflivning ikke blev beskrevet som en anbefaling (ekstrakten s. 605):

”...

Fra: Casper Mondrup Dahlmann

Til: Niels Torpegaard Christensen; Anders Kroman Liin; Martin Riis Hansen (EM-DEP)

Cc: Paolo Drostby; Katja Goodhew; Asbjørn Brink; Charlotte Thuesen Christensen; Katrine Kaldahl

Emne: SV: FØ-sag om mink og covid-19

Dato: 21. september 2020 19:14:07

Vedhæftede filer: Cover_18.44.docx

Kære alle

Efter snak med både Niels og Anders vedlægger jeg her et justeret cover. Jeg forestiller mig, at denne kan forelægges med det justerede bilag 1 (de igangsatte tiltag) og SUM's bilag 2 (risikovurdering) – men at vi måske kan undvære MFVM's bilag 2 om dekomponering af udgifter.

Det er forsøgt afspejlet, at sundhedsmyndighederne ikke aktivt anbefaler aflivning i større omfang. Sagen skrives derfor i stedet mere som en orientering om den stigende smitte samt de initiativer, som der blev givet grønt lys til i fredags.

Aflivning beskrives følgelig ikke som en anbefaling, men som det næste skridt, såfremt der er politisk ønske om større indsats.

Det skal understreges, at dette alene er min forståelse af SUM's nye bilag 2 og telefonsnak med Niels – og altså ikke et udtryk for, at vi modsætter os initiativerne.

Hvis vi har misforstået teksten eller har fjernet pointer, I gerne vil beholde, må I endelig råbe op!

Lad mig høre, hvad I tænker om ovenstående.

...”

samt forevist justeret udkast til cover dateret den 21. september 2020: ”Håndtering af coronasmitte i mink” (ekstrakten s. 612f), hvori sætningen: ”Der vil være behov for at tilvejebringe den nødvendige juridiske hjemmel for evt. nedslagning af samtlige danske minkbesætninger.” er overstreget (ekstrakten s. 612), har han forklaret, at overstregningen i hvert fald ikke er sket efter ønske fra Fødevareministeriet. Han ved ikke, hvorfor sætningen faldt ud. Han vil tro, at det er fordi coveret skulle opfylde pladskravene i regeringssager. Han kan ikke huske snakken med Casper Mondrup Dahlmann den 21. september 2020. Supplerende adspurgt af advokat Rasmus Blaabjerg, som er bisidder for Katja Goodhew, har han forklaret, at der den 21. september 2020 ikke var nogen tanke om at aflive alle mink.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at han fik mink som arbejdsområde, selvom han ikke er uddannet jurist. Mink var et supplement til hans portefølje. Da han overtog arbejdsområdet fik han oplyst, at der ikke var sket noget indenfor mink i 10 år. Da arbejdsbyrden med mink steg betydeligt, hoppede Katja Goodhew ind som ”sidekick.” Når der ikke på det tidspunkt blev inddraget jurister, så

skyldes det nok, at der ikke var båndbredde nok i kontoret, da der jo var en sagspunkkel. Det skete jo også meget andet end mink.

Uffe Stormly

Uffe Stormly har – under afhøring i kommissionen den 8. oktober 2021 - forklaret blandt andet, at han blev ansat i politiet i 1982. Han var i en årrække fra 2004-2012 ansat i forskellige stillinger i Nordsjællands Politi, senest som politiinspektør. Han blev i 2017 ansat som politiinspektør i Nationalt Beredskabscenter hos Rigspolitiet. Han blev i 2021 på ny ansat som politiinspektør i Nordsjællands Politi, hvor han fortsat gør tjeneste.

Om sin ansættelse i Rigspolitiet har han i sit CV oplyst, at han fra december 2017 havde ansvaret for det Nationale Beredskabscenter i Rigspolitiet. Centeret omfattede Sektionen for internt samarbejde (politiet), Sektionen for Eksternt samarbejde, Nationale Situations- og Operationscenter, Sektionen for Operativ kommunikation, Politihundetjenesten og juristsektionen i Beredskabsområdet. Endvidere varetog han funktionen som strategisk bagvagt i Politiområdet og stabsleder i Rigspolitiets strategiske stab, samt stabschef i National Operativ Stab (NOST). Nationalt Beredskabscenter var ansvarlig for at sætte retning, opfølgning og udvikling af dansk politi inden for beredskabsområdet og politiets rolle i det koordinerende samarbejde med andre myndigheder. Derudover var Centeret ansvarlig for politiets beredskabsfaglige input i forhold til den politiske betjening i Justitsministeriet, herunder ny lovgivning, bidrag til besvarelse af folketingsspørgsmål, samråd m.v. samt pressehåndtering.

Kommandovejen i Rigspolitiet går fra chefpolitiinspektøren, videre til politidirektøren og derefter til rigspolitichefen. Han refererede til chefpolitiinspektør Peter Ekebjærg. I visse situationer kortede man kæden ned.

National Operativ Stab (NOST) er et tværmyndighedssamarbejde for krisestyring af Danmark. I National Operativ Stab hørte man første gang om smitte i mink i sommeren 2020.

Forevist mailkorrespondance internt i Rigspolitiet den 15. november 2020 mellem sektionsleder Birgitte Buch og ham (tillægsekstrakt 2, s. 113-114):

”...

Fra: Buch, Birgitte ...

Til: Stormly, Uffe Frank ...

Emne: VS: Redegørelse til JM

Dato: 15. november 2020 14:08:24

Vedhæftede filer: Referat af NOST stabsmøde 06 november 2020 kl. 10.40 - UDKAST.docx

VS Orientering fra NOST Operativ Stab Mink if med udsendelse af BN 284 .msg

VS Spg fra NOST - lovhjemmel.msg

Vs Spørgsmål om lovhjemmel til adgang på minkbesætninger.msg

...

Med venlig hilsen

Birgitte Buch

sektionsleder

**Nationalt Beredskabscenter
Juridisk Sektion**

...

Fra: Buch, Birgitte (BBU001)**Sendt:** 15. november 2020 11:52**Til:** Stormly, Uffe Frank ...**Emne:** SV: Redegørelse til JM

Kære Lykke

Jeg vender hermed tilbage på dine spørgsmål. Jeg skal beklage den lange svartid, men der har været en del dokumenter, som vi har skullet finde frem og gennemgå

Spm 1.

Vi har været igennem referater fra NOST og fra møderne i Operationsstab Mink.

Vi har været igennem NOST-referater tilbage fra oprettelsen af NOST-understab Mink, som blev introduceret for LBS'erne i et møde med disse den 21. oktober 2020 kl. 10.30. Der er intet i referaterne specifikt om hjemmel til adgang til ejendomme, dog fremgår det af mødet med LBS'erne den 21. oktober 2020, at hvis der forekommer hændelser med hindring af adgang til farme, skal der hurtigst muligt foretages underretning af Rigspolitiets Kommunikationsafdeling.

Herudover fremgår det af referatet fra NOST-understab Mink den 6. september 2020 kl. 10.40 (der alene foreligger i udkast), "at der er fortsat noget lovgivning og økonomi som skal være på plads, og LBS'erne skal derfor koordinere med operationsstabene i forhold til kontakten med farmene".

Operationsstab Mink blev oprettet i forbindelse med udsendelsen af BN 284 den 6. november 2020. Møder i Operationsstab Mink er i overensstemmelse med sædvanlig praksis dokumenteret i POLDOK, som er en særlig dokumentationsplatform, der etableres i forbindelse med politiets operative indsatser, dog blev det besluttet, at der tillige skulle udarbejdes egentlige referater fra møderne i Operationsstab Mink, herunder møderne med de regionale LBS'er. Der henvises i den forbindelse til vedhæftede mail, som blev udsendt til de fire regionale operationsstabe den 6. november 2020 kl. 21.27.

Spm 2.

I forhold til mailen fra den 7. november 2020 har jeg vedhæftet referatet fra første møde mellem Operationsstab Mink og de regionale LBS'er og selve mailstrengen, der førte til afsendelsen af mailen til de regionale LBS den 7. november 2020, kl. 19.40. Referatet fra Operationsstab Mink er fejlagtigt anført NOST ITV-stabsmøde – der er rettelig som nævnt tale om det første ITV-møde mellem Operationsstab Mink og de fire regionale LBS'er. Referatet foreligger alene i udkast.

Det fremgår af referatet fra ITV-mødet mellem Operationsstab Mink og fire regionale LBS'er, at LBS region Øst "Efterspørger det forvaltningsretlige grundlag samt gældend lovhjemmel mv". Denne mail blev fulgt op på kl. 17.55, hvor Fødevarestyrelsens repræsentant i Operationsstab Mink sender forespørgslen videre til krisestaben i Fødevarestyrelsen. Svaret fra krisestaben i Fødevarestyrelsen kommer kl. 18.24 og danner grundlag for den mail, der sendes til de regionale LBS'er kl. 19.40. Endelig kan jeg oplyse, at der i referatet fra NOST-møde Mink den 5. oktober 2020 ikke er nævnt noget om lovhjemmel. Dette referat er imidlertid ikke udsendt i en endelig udgave, idet det – på grund af referatets kvalitet – måtte igennem en omskrivning.

...";

har han forklaret, at det er korrekt, at Operationsstab Mink (NOST delplan BN 284) blev aktiveret den 6. november 2020, altså efter regeringsbeslutningen. Der kørte i forvejen to operationer i NOST-regi, én om smittede mink og én om ordinær pelsning af zone 3 mink.

Forevist Ane Just Ohrts (Sundhedsstyrelsen) mail sendt fredag den 9. oktober 2020 kl. 18.03 til blandt andre Søren Brostrøm (tillægsekstrakt 2, s. 18) omhandlende aflivning af mink:

”...

Fra: Ane Just Ohrt ...

Sendt: Friday, October 9, 2020 6:03:19 PM

Til: Søren Brostrøm ...; Helene Bilsted Probst ...; Line Raahauge Hvass ...

Cc: Dan Brun Petersen ...; SST Beredskab distributions ...; Sigrud Paulsen ...

Emne: Vedr. aktivering af NOST i relation til aflivning af mink

Til alle

Til jeres orientering blev NOST i dag akut aktiveret pga. situationen ved aflivning af smittede mink i Nordjylland og ved Ikast.

Den planlagte påbegyndelse af nedslagning og destruktion af smittede mink er blevet temmelig besværliggjort af en markant modstand fra de involverede minkfarmere, der ikke har været indstillet på at lade Fødevarestyrelsen få adgang til minkbesætningerne. Det har derfor i 2 ud af de første 3 farme været nødvendigt at tilkalde politiets assistance mhp. at skaffe sig adgang til ejendommene ved magt.

Aflivningen skulle nu være påbegyndt på 3 farme. Der er ertreret med ca. 25 rumænske fangere samt 2 danske fangere, som skal indfange minkene til aflivning.

...

Beredskabsstyrelsen og Forsvaret har stillet mange ressourcer til rådighed og dette lægger et ganske betydelig pres på de støttende sektorer medførende en sårbarhed overfor håndtering af flere samtidige hændelser, herunder vejrlig, terror mm.

Statens Serum Institut har været til stede i Nordjylland mhp. instruktion i brug af værnemidler til de medarbejdere, der skal arbejde med aflivningen.

...

NOST er nu aktiveret mhp. at sikre en national tværsektoriel koordinering og forsøg på yderligere optimering og robustgørelse af operationen, således at den kan gennemføres så hurtigt som muligt og samtidig fuldt forsvarligt for både mennesker og dyr.

...”

har han forklaret, at man i starten af oktober 2020 koncentrerede sig om smittede mink og 7,8 km-zonerne. Fødevareremyndighederne anmodede om politiets bistand til at skaffe adgang til minkfarmene, der lå inden for 7,8 km-zonen. Det var en ganske almindelig bistand efter politiloven. Politiet har tre opgaver: Sektoransvar, understøttelse af andre myndigheder og koordinerende ansvar. Her drejede det sig om understøttelse af andre myndigheder. Samtidig kørte det koordinerende ansvar i NOST'en. Mailen angik smittede farme og muligvis også ikke-smittede farme, som lå indenfor 7,8 km-zonerne. Det sidste erindrers han ikke. Politiet blev anmodet om at yde bistand, således at fødevareremyndighederne fik adgang.

Forevist Bo Samsons mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 10.01, som var vedhæftet ”BN 272 NOST delplan revision.docx” (ekstrakten s. 1563f), har han forklaret, at Bo Samson var vicepolititiinspektør i hans afdeling. Et par dage forinden blev de spurgt ind til, hvordan man ville gribe opgaven

an, hvis der blev truffet beslutning om, at alle mink skulle aflives. Forespørgslen kom enten fra politidirektør Lykke Sørensen eller rigspolitichef Thorkild Fogde. Han erindrer ikke fra hvem af de to den kom.

Adspurgt af kommissionen og foreholdt den tidligere omtalte mail, som Bo Samson sendte til ham den 3. november 2020 kl. 10.01 (ekstrakten s. 1563) samt forespurgt, om Rigspolitichefen udarbejdede udkast på andre scenarier, har han forklaret, at man ikke ham bekendt hos Rigspolitiet udarbejdede udkast på andre scenarier. Da han havde drøftelsen med politidirektøren og Thorkild Fogde om, hvad der kunne ske, så han alene på det operationelle. Det gjorde han for at klæde sin politidirektør og sin rigspolitichef på.

Han refererede til politidirektøren og rigspolitichefen på det operationelle plan. I forhold til Justitsministeriets departementet var det rigspolitichefen, politidirektøren og den juridiske sektion, som havde kontakten. Han kender ikke noget til, om chefleddet havde en direkte kontakt ind i andre departementer.

Han blev af politidirektør Lykke Sørensen indkaldt til et Teams-møde en sen aften, hvori også Thorkild Fogde deltog. Lykke Sørensen og Thorkild Fogde spurgte ind til, hvilke overvejelser der skulle gøres, hvis der kom en beslutning om at slå alle mink ned. Mødet blev afholdt maksimalt 2 dage før regeringsbeslutningen blev truffet, altså søndag den 1. eller mandag den 2. november 2020 eller deromkring. Han og Bo Samson arbejdede derpå på et oplæg med bullets. Bagtæppet var dels en bekymring for mutation af virus og dels bekymring for indvirkning på kommende vacciner. Det var den oplysning, som han fik enten fra sin ledelse eller via Sundhedsmyndighedernes repræsentant på et møde i NOST-regi. Supplerende adspurgt af kommissionen, om hans samtale med Lykke Sørensen og Thorkild Fogde har han forklaret, at han ikke kan huske, om samtalen fandt sted søndag den 1. eller mandag den 2. november 2020.

NOST DELPLAN BN 272 (ekstrakten s. 1564f) – som gik forud for NOST DELPLAN BN 284 – omhandlede kun de smittede mink og 7,8 km-zonerne. Planerne blev justeret undervejs, men beholdt deres numre.

Forevist NOST DELPLAN BN 272 (ekstrakten s. 1564f) har han forklaret, at denne plan tog højde for aflivning af alle mink, som det ses af ekstrakten s. 1566:

”...

Smittorisikoen fra mink til mennesker er i forbindelse med arbejdet med mink ifølge Sundhedsmyndighederne, vurderet til ca. 50 gange større end for den generelle befolkning. Samtidig er smitten spredt hurtigt blandt farmene uden at det er lykkedes at finde andre smitteveje end personer, der er smittet eller bærer på smitten. Der pågår et fortsat arbejde med at udrede smittevejene.

Der er endvidere bekræftet af Statens Serum Institut, at virussen har muteret blandt mink, hvilket kan have en alvorlig konsekvens for den humane smittespredning

Politisk er det besluttet, at alle mink skal aflives for, at hindre en yderligere mutation af virus med risiko for at en kommende vaccine ikke vil være effektiv.
...”

Hertil har han videre forklaret, at han ikke kan huske, om han fik oplysningen om konsekvens for den humane smittespredning fra sin ledelse eller fra et NOST-møde, hvor Sundhedsstyrelsen deltog.

Han husker ikke, hvordan han fik oplysningen om, at virussen havde muteret blandt mink. Der kørte flere møder dagligt. Om sætningen:

”Politisk er det besluttet, at alle mink skal aflives for, at hindre en yderligere mutation af virus med risiko for at en kommende vaccine ikke vil være effektiv”,

som var indeholdt i det udkast, som han modtog på mail fra Bo Samson tirsdag den 3. november kl. 10.01, har han forklaret, at det af teksten fremgik, hvad der skulle ske, *hvis* der blev truffet en beslutning om aflivning af alle mink. Det var det, som han havde fået at vide af sin politidirektør. Det var et udkast, som der blev arbejdet på, og hvori man skulle beskrive, hvad man ville gøre, *hvis* der blev truffet en beslutning. De var under meget stort tidspres, og de skrev udkastet, som det fremstår, for at undgå at skulle foretage korrektioner gentagne gange. Han gentog, at han blev bedt om at udarbejde et udkast, som det skulle se ud for det tilfælde, at der blev truffet en beslutning om aflivning af alle mink.

Forevist uddrag af NOST DELPLAN BN 272 (ekstrakten s. 1569), hvoraf fremgår:

”...

3.0 Manøvreidé

Den overordnede manøvreide er, at den samlede nationale, regionale og lokale indsats styres, prioriteres og koordineres igennem NOST med tilhørende støttestabe.

Den samlede myndighedsindsats skal sikre en samlet hurtig, koordineret og konsekvent aflivning af mink i Danmark. Det betyder, at udmøntningen af denne operationsplan skal kunne iværksættes inden for få dage efter der træffes politisk beslutning herom.
...”

har han forklaret, at myndighedsindsatsen fordrede, at der *var* truffet en beslutning, før der kunne ske eksekvering. Planen kunne også blive lagt i papirkurven, hvis beslutningen ikke blev truffet.

Den endelige version af NOST DELPLAN, BN 284, er optrykt i ekstrakten s. 2010f. Den favnede det hele, altså aflivning af alle mink. På tidspunktet, hvor den endelige plan forelå, fik planen et nyt nummer. Man påbegyndte arbejdet med den endelige plan tirsdag den 3. november 2020 ca. kl. 10 om formiddagen. Planen blev senere samme dag sendt til Justitsministeriet.

Foreholdt indholdet af den endelige delplan, hvoraf fremgår blandt andet (ekstrakten s. 2012):

”...

På den baggrund er det politisk besluttet, at alle mink i Danmark skal aflives hurtigst muligt. Dette for at minimere risikoen for, at en kommende vaccine ikke vil have den forventede effekt i forhold til, at kunne reducere smittespredningen i Danmark og derved en øget belastning på det danske sundhedssystem.

På den baggrund overvejes, i hvilket omfang de to NOST delplaner skal indgå i denne plan eller, at forebyggelsesplanen kan fortsætte i forhold til de ikke smittede udenfor 7,8 km zonen. Dette vil afhænge af de kriterier, der udmeldes fra centralt hold.
...”

har han forklaret, at ”centralt hold” i hans optik er politidirektøren. Planen blev sendt til Justitsministeriet den 3. november 2020, før der var truffet beslutning. Han var ikke bekendt med, at planen indgik i materialet til KU-mødet. Der er ikke nogen, der overfor ham, har reageret på, at BN 284 blev fremsendt i endelig form, selvom beslutningen ikke var truffet. Han kan ikke udtale sig om, hvorvidt beslutningen reelt var truffet før KU-mødet. Han lagde planen op til politidirektøren og herefter blev den sendt ind til Justitsministeriet. Det var der et ønske om. Han var ikke i kontakt med Lykke Sørensen om samling mv. af det materiale, som skulle indgå i KU-sagen. Han husker det som om, at han blev bedt om at sende materialet pr. mail til Justitsministeriet efter aftale med politidirektøren, men han er ikke sikker. Han modtog ingen reaktion fra Lykke Sørensen eller andre efter at han havde sendt planen til Justitsministeriet. Formuleringen af de to ovenfor gengivne afsnit er formentlig blevet til i løbet af den 3. november 2020 efter kl. 10 om formiddagen.

Adspurgt af advokat Jakob Goldschmidt, som er besidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, om forskellen mellem DELPLAN BN 272 og DELPLAN BN 284, har han forklaret, at han ikke kan udtale sig om, hvorvidt ændringerne fra BN 272 til BN 284 skete efter kl. 15.00 tirsdag den 3. november 2020.

Uffe Stormlys bisidder, advokat Arvid Andersen, foreviste ham Lisbeth Gro Niensens mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 17.43, hvori blev udsendt materiale til brug for KU-mødet samme aften (ekstrakten s. 1773):

”...

From: Lisbeth Gro Nielsen

Sent: 3. november 2020 17:43

To: Annemarie Lauritsen ...; Line Nørbæk ...; Tejs Binderup ...; Torben Skovgaard Andersen ...; Sidsel Due Nordengaard ...; Erik Brøgger Rasmussen ...; Anne Nørgaard Simonsen; [Dorthe Eberhardt Søndergaard]; Paolo Drostby ...; Lars Høgsbro Østergaard ...; Rikke Skaarup Schjødt ...; Lene Brøndum Jensen ...; Katrine Kaldahl ...

CC: Anne-Mette Lyhne Jensen ...; Cecilie Birch ...

Subject: SV: KU sag til i aften

Attachments: KU-cover.DOCX; Risikovurdering af human sundhed ved fortsat minkavl_03112020.pdf; Tempobonus - mink.docx; BN 284.docx

Kære alle

Hermed første udkast til cover til KU-sagen.

I må meget gerne gennemgå og kvalificere de dele, der er relevant for jer. Ansvarlige er sat på visse steder.

Jeg vedhæfter desuden de bilag, der umiddelbart lægges op til.

Vi har frist til STM aller senest kl 19.30, så gerne tilbagemelding hurtigst muligt. I må også gerne indikere, om I vil i hovedet, og i hvilket omfang I har behov for clearing.

...”;

har han forklaret, at som det ses, så var BN 284 vedhæftet som materiale.

Han erindrer ikke, at NOST'en sad stand-by den 3. november 2020 under det forberedende møde med departementscheferne eller under selve KU-mødet senere kl. 21.30, men der kørte allerede en operation med aflivning af mink i Danmark indenfor zone 1 og zone 2, så de var på arbejde længe.

Det var politidirektøren, som besvarede juridiske spørgsmål fra Justitsministeriet. Han blev kontaktet, hvis der var operationelle spørgsmål. Det kørte til langt ud på aftenen i den periode. Han blev ikke kontaktet om BN 284 den 3. november 2020.

Forevist ”Nationalt Strategisk Overblik (NSO) nr. (4) vedrørende mink” dateret onsdag den 5. november 2020 kl. 13.15 (ekstrakten s. 2653), hvoraf fremgår blandt andet:

”...

Der er indtil videre aflivet 1,5 millioner mink. Der er fortsat 4-5 millioner smittede mink og mink inden for de etablerede zoner på 7,8 km fra de smittede besætninger, der skal aflives.

...

Der er truffet politisk beslutning om, at alle mink i Danmark skal aflives. Dette bliver meldt ud på et pressemøde d. kl. 16.00. Det er samtidig besluttet, at det samlede operationsansvar fremadrettet varetages af NOST. Dette sker under hensyntagen til omfanget af den operation, som nu sættes i værk.

Der er behov for, at de nuværende processer og strukturer for aflivning af mink optimeres mest muligt.

...

Der skal udarbejdes en kommunikationsstrategi, der læner sig op af strategien i Plan BN284. Kommunikationsstrategien skal være klar i morgen den 5. november 2020.

...”

har han forklaret, at det er muligt, at datoen på bilaget er forkert. Det var et operationelt afviklingsrum og om der var lovhjemmel til operationen blev ikke drøftet specifikt på dette møde. Han var nødt til at stole på, at han havde en politidirektør og en juridisk afdeling. På et styrelsesmøde onsdag den 5. november 2020 om morgenen gjorde Fødevarestyrelsen ved Hanne Larsen opmærksom på, at der var et hjemmelsproblem, som var under afklaring.

Adspurgt af Lars Kjeldsen, som er bisidder for Mette Frederiksen, og på ny forevist ”Nationalt Strategisk Overblik (NSO) nr. (4) vedrørende mink” har han forklaret, at han ikke kan give et bud på hvor lang tid det vil tage at slå 4-5 millioner smittede mink ned. Det må Fødevarestyrelsen udtale sig om, men det vil tage rigtig lang tid, hvis det udelukkende var myndighederne, der skulle stå for det. Man havde svært ved at danne sig et samlet overblik over, hvor mange mink der var i Danmark, fordi avlerne kun skal opgøre besætningernes størrelse én gang om året. Han ved ikke, hvornår man var færdig med aflivning i zone 1 og 2. Han kan ikke huske, hvornår man lagde operationen ned. Det var Fødevarestyrelsen, som styrede kontakten og korrespondancen med minkbesætningerne beliggende i zone 3.

Forevist udkast til mødereferat omhandlende det omtalte møde onsdag den 5. november 2020 kl. 08.00 (ekstrakten s. 4346):

”...

Udkast

Referat af møde med styrelseschefer i beredskabet i regi af NOST den 5. november 2020 kl. 8.00 vedrørende mink-indsatsen

Mødet blev afholdt via Skype.

Deltagere:

Politiet:

- Rigspolitichef Thorkild Fogde
- Politidirektør Lykke Sørensen
- Chefpolitiinspektør Peter Ekebjærg
- Politiinspektør Uffe Stormly
- Politidirektør Anne Marie Roum Svendsen, Nordjyllands Politi
- Politidirektør Helle Kyndesen, Midt- og Vestjyllands Politi
- Politiassessor Birgitte Buch (referent)

Fødevarestyrelsen:

- Veterinærdirektør Hanne Larsen
- Sektionsleder Ina Josefine Jochimsen
- Sektionsleder Mette Kierkeskov Sie

Beredskabsstyrelsen:

- Direktør Flemming Klokager

Forsvaret:

- Forsvarschef Flemming Lefner

Styrelsen for Forsyningssikkerhed:

- Direktør Lisbeth Zilmer

Miljøstyrelsen:

- Kontorchef Charlotta Amalia Wallensten

Styrelsen for Patientsikkerhed:

- Enhedschef Charlotte Hjort

Sundhedsstyrelsen

- Direktør Søren Brostrøm

Thorkild Fogde indledte mødet med at opridse situationen:

- Danmark står i en beredskabsmæssig nødsituation, hvor der er behov for at gentage øvelsen fra foråret med samme tyngde i et nyt situationsbillede – dog er det denne gang også Danmarks internationale renommé, der står på spil.
- Danmark er verdens største minkproducent, og de mange besætninger – ofte tæt på hinanden giver desværre ideelle betingelser for spredning af smitte blandt mink.
- Det er erkendt, at der kan ske smitte fra mink til mennesker, og der blev i den forbindelse henvist til den seneste risikovurdering fra Statens Serums Institut.
- Bekæmpelsen af den konstaterede mutation (Cluster 5) i covid-19 blandt mink kan få betydning for effekten af en vaccine, hvis mutationen spredes blandt mennesker.
- Situationen har medført et chok i minkbranchen, som frygter, at branchen ikke kan genetableres efter denne situation, men branchen arbejder med myndighederne på at løse situationen bedst muligt.

Thorkild Fogde gik herefter over til at omtale regeringens beslutning, der blev truffet den 4. november 2020 om aftenen:

- Regeringen har besluttet, at alle mink i Danmark skal aflives hurtigst muligt, idet det indtil nu ikke har været muligt at inddæmme smitten blandt mink.
- Der skal tempo på indsatsen, og der skal udarbejdes en fællesmyndigheds plan i regi af NOST
- Det er helt afgørende, at myndighederne kan følge med, og at den samlede myndighedsindsats foregår i en tæt samarbejde med branchen.
- Målet er, at der ikke er mink i Danmark efter den 16. november 2020.
- Aflivningen starter i Nordjylland, som er førsteprioritet for opgaven, og herefter skal indsatsen bevæge sig mod syd i Jylland. Samtidig påbegyndes den ordinære pelsning af mink på besætninger, der ikke er smittede, og som ikke ligger i en zone på 7,8 km fra smittede besætninger.

Regeringens beslutning afleder følgende behov her og nu:

- Der skal skaffes det fornødne personale og værnemidler.
- Der skal skaffes det fornødne øvrige udstyr.
- Der skal sikres den fornødne kapacitet til destruktion af de aflivede mink.

Thorkild Fogde opsummerede, at der er behov for en hurtig og effektiv myndighedsindsats, hvor samtlige myndigheder arbejder ud fra en fælles krisebevidsthed.

Der skal løbende opretholdes et godt samarbejde med branchen, der skal arbejde ud fra samme krisebevidsthed som myndighederne.

- Danmark står over for et nyt trusselsbillede.
- Behov for en ny koordineret myndighedsindsats, idet den hidtidige indsats ikke har kunnet standse smitten.
- Nordjylland bliver helt afgørende.

Uffe Stormly supplerede med følgende i forhold til indsatsen:

- Der er indkaldt til et ekstraordinært NOST-møde til afholdelse senere i dag kl. 10.
- Der er udarbejdet en samlet plan for den myndighedsfælles indsats i forbindelse med aflivningen af mink. I planen er Danmark inddelt i fire regioner (nord, syd, midt og øst), ligesom der arbejdes med tre forskellige zoner:
  - Zone 1 – Smittede minkbesætninger
  - Zone 2 – Minkbesætninger i 7,8 km fra smittede besætninger
  - Zone 3 – Ikke-smittede minkbesætninger
- Der er nedsat en særskilt Operationsstab Mink, der skal sikre koordinationen blandt myndighederne og, at alle nødvendige ressourcer indsættes.
- Der er etableret tre regionale LBS'er (lokale beredskabsstabe), som koordinerer i forhold til de tre regioner.

Lykke Sørensen tilføjede, at der opretholdes en løbende og tæt kontakt til minkbranchen, og at der nu iværksættes en intensiv smitteopsporing i forhold til de mennesker, der er fundet smittet med den særlige mink-mutation (Cluster 5).

Der blev herefter givet mulighed for bemærkninger og spørgsmål.

Hanne Larsen understregede et behov for, at den igangværende indsats fortsættes, således at der også prioriteres i forhold til de områder syd for Limfjorden, hvor der er konstateret aktiv virus, og at trykket således bør holdes i forhold til alle smittede besætninger.

Der er konstateret særlige udfordringer i forhold til destruktionsmuligheder og transport til destruktion.

Pelsningen i zone 3 er i gang på helt normal vis, og der skal arbejdes på en hjemmel til, at alle dyr (inklusive avlsdyr) aflives.

Branchen er meget bevidst om at få pelset i zone 3, inden smitten rammer dem.

Lisbeth Zilmer oplyste, at der tillige er stor fokus på testning af befolkningen.

Thorkild Fogde afsluttede mødet med på ny at understrege behovet for en fælles krisebevidsthed blandt samtlige involverede myndigheder og også blandt branchens medlemmer.
...”,

har han forklaret, at det var BN 284-planen, som han henviste til. Den omtalte igangværende pelsning i zone 3 var den frivillige og årstidsbestemte pelsning. Om sætningen ”Der skal arbejdes på en hjemmel til at alle dyr (inklusive avlsdyr) aflives” har han forklaret, at han ikke erindrer, hvordan ordene faldt, men det lyder korrekt. Han fik fra sin politidirektør oplyst, at man arbejdede på et hastelovforslag med henblik på at tilvejebringe hjemmel tirsdag den 10. november 2020. Han gjorde sig ikke overvejelser om, hvorvidt han så ikke kunne sende politifolk ud i zone 3. Det skyldtes, at smitten spredte sig så hurtigt, at myndighederne koncentrerede sig om aflivning af de smittede besætninger og besætninger inden for zone 2. Politiet gik derfor ikke ud til ikke-smittede besætninger. Hvis det skulle lykkes at komme i mål med aflivning af alle mink inden den 16. november 2020, så skulle farmerne selv sørge for aflivning. Politiet var slet ikke i nærheden af at tage hånd om aflivning af ikke-smittede farme i zone 3, fordi arbejdet med de smittede farme fyldte alt. Hvis de var kommet dertil, ville han have spurgt, om hjemlen var tilvejebragt. Han var nødt til at tro på, hvad en veterinærnærdirektør sagde. Han var nødt til at forholde sig til Hanne Larsens melding den 5. november 2020 om, at der ikke var hjemmel til at aflive mink i zone 3.

Forevist Lykke Sørensens mail til Thorkild Fogde sendt torsdag den 5. november 2020 kl. 10.42 i forlængelse af Thorkild Fogdes mail sendt kl. 10.09 til ham og til Lykke Sørensen (ekstrakten s. 2703):

”...

Fra: Sørensen, Lykke ...

Til: Fogde, Thorkild ...; Stormly, Uffe Frank ...

Emne: SV: Flaskehalse

Dato: 5. november 2020 10:42:18

Vedhæftede filer: image001.jpg

Kære Thorkild

Jeg tror, at Uffe er i møde. Så jeg har indsat mine umiddelbare bemærkninger.

Herudover er der et hjemmelsspørgsmål, jf. vores samtale, som JM kigger på.

Der kan dukke yderligere op.

...

Fra: Fogde, Thorkild ...

Sendt: 5. november 2020 10:09

Til: Sørensen, Lykke ...; Stormly, Uffe Frank ...

Emne: Flaskehalse

Kære Lykke og Uffe

Vi har møde mellem JM og FVM kl. 12 om aflivningsmetoder. Bare for at jeg lige kan være helt skarp på de hidtil identificerede flaskehalse i minkoperationen og de ansvarlige for deres løsning, så har jeg noteret følgende fra mødet i morges. (Parentesen angiver den udførende myndighed):

- Operativt overblik, ledelse, kommunikation og opfølgning (Politiet)
- Personale til udtagning, aflivning og bortskafning (Forsvaret, subsidiært Politiet)
- Værnemidler til personalet (Forsvaret)
- Køretøjer til borttransportering (Fødevarer, subsidiært Politiet og Forsvaret)
- Kapacitet til forbrænding eller deponering (Miljø)
- Aflivningsudstyr mv. (Fødevarer, subsidiært Politiet)
- Aflivningsmetode (Fødevarer/Miljø/Sundhed)

Har I yderligere punkter?

...”,

har han forklaret, at mødet med Hanne Larsen fandt sted før denne mailkorrespondance.

Forevist udkast til ”Mødereferat NOST stabsmøde vedr. covid-19” afholdt den 6. november 2020 kl. 1040, hvori blandt andre Uffe Stormly deltog (tillægsekstrakt 2, s. 116-119), har han forklaret, at hjemmelsspørgsmålet ikke blev berørt under mødet.

Uffe Stormlys bisidder, advokat Arvid Andersen, foreviste Henrik Kildsgaard Jensens mail sendt den 12. november 2020 kl. 12.24 til Uffe Stormly og Birgitte Buch med emnet: ”Referatgennemgang mv. efter aftale” (ekstrakten s. 4107f), som var vedhæftet ”Internt notat vedr. gennemgang af referatet mv. i forbindelse med aflivning af mink besætninger (zone 3 besætninger jf. BN 284) fra den 6. november og fremad”, hvoraf fremgik blandt andet:

”...

Mødereferat fra NOST ITV stabsmøde med de regionale LBS den 8. november 2020, hvoraf det fremgår under pkt. 1, at myndighederne kan tiltvinge sig adgang til zone 1 og 2 farme, **men ikke til zone 3.**

...”,

Hertil bemærkede advokat Arvid Andersen, at han ikke har kunnet finde det pågældende referat i ekstraktmaterialet. Uffe Stormly bemærkede til det citerede, at han tør ikke sige, om han deltog i mødet, men det er drøftet forinden, at der ikke var hjemmel til at aflive i zone 3. Det blev præciseret for de lokale beredskaber, at man ikke skulle tiltvinge sig adgang til zone 3 besætninger. Operationen startede op lørdag den 7. november 2020, men der havde ikke været nogen tvungne aflivninger i zone 3 forud herfor. Der har slet ikke været tvungne aflivninger i zone 3 overhovedet.

Der var incitament til tempobonus lørdag den 7. november 2020. Der var en fælles interesse i at få det til at virke og få farmerne til at aflive de fleste mink. Fødevarestyrelsen anmodede Rigspolitiet om hjælp til at foretage opringning til farmerne i zone 3. Det var både politiet og Fødevarestyrelsen, som foretog disse opkald. Man startede med at ringe ud vist nok enten den fredag den 6. eller lørdag

den 7. november 2020. Det gjaldt også opringning til zone 3-besætninger. Farmerne havde voldsomme problemer med at komme af med de døde mink.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Arvid Andersen, og forevist referat af NOST stabsmøde afholdt den 6. november 2020 kl. 10.40 (ekstrakten s. 2896f) har han forklaret, at ”SC” er stabschefen. Forevist sætningen i referatet (ekstrakten s. 2900):

”...

Øvrige mink i Danmark skal være aflivet inden døgnskiftet mellem søndag og mandag i næste weekend – altså 10 dage

....”;

har han forklaret, at det i den grad krævede samarbejde, hvis målet skulle opnås. Forudsætningen var, at farmerne hjalp til for at nå målet.

Ida Krems

Ida Krems har – under en afhøring i kommissionen den 15. oktober 2021- forklaret blandt andet, at hun er uddannet som cand.jur. Hun var i perioden fra 2017-2021 ansat i Lægemedelkontoret i Sundhedsministeriet; først som fuldmægtig og fra den 1. januar 2020 som specialkonsulent. Hun blev den 1. maj 2021 ansat som specialkonsulent i Lægemedelstyrelsen.

Hun blev inddraget i arbejdet med mink, da det første tilfælde af smitte i mink blev konstateret. Hun sad med minkområdet i juni-juli 2020. Fra medio juli og til slut oktober 2020 arbejdede hun ikke med minkområdet. Hun kom først ind og arbejdede med mink igen fra slutningen af oktober 2020 og frem. Hun var sagsbehandler, og hun indhentede blandt andet oplysninger fra sundhedsmyndighederne. Hun koordinerede på tværs, ligesom hun havde med ministerbetjening at gøre. Supplerende adspurgt af kommissionen om, hvorfor hun kom tilbage og arbejdede med mink, forklarede hun, at den kollega, som havde overtaget minkområdet, havde sagt op med kort varsel.

Forevist mailkorrespondance internt i Sundhedsministeriet den 26. juni 2020 (ekstrakten s. 106):

”...

From: Dorthe Eberhardt Søndergaard ...

Sent: 26-06-2020 22:32:29 (UTC +02)

To: Lene Brøndum Jensen ...; Katrine Kaldahl ...; Ida Krems ...

Subject: Fwd: Kender I status for

Hilsen Dorthe

Start på videresendt besked:

Fra: Søs Schack Nielsen

Dato: 26. juni 2020 kl. 21.31.56 CEST

Til: Dorthe Eberhardt Søndergaard

Cc: DEP Alle ministersekretærer

Emne: Vedr.: Kender I status for

Per har snakket med ministeren. Troede han tog fat i dig.

Per har snakket med DC i MFVM, og de er enige om, at mink skal slåes ned denne gang indtil retningslinjerne er på plads. Tag gerne fat i ham.

Mvh. Søs

Den 26. jun. 2020 kl. 20.56 skrev Dorthe Eberhardt Søndergaard :

Mink-sagen ?

Hilsen Dorthe

...”;

har hun forklaret, at Dorthe Eberhardt Søndergaard var afdelingschef i hendes afdeling. Katrine Kaldahl var hendes kontorchef. Søs Schack Nielsen var ministersekretær. Lene Brøndum Jensen var afdelingschef i den afdeling, som blev oprettet til at håndtere COVID-19. Hun kan ikke præcis huske mailen, men det ser ud til, at den var til orientering. Hun var ikke involveret i at lægge sager op i huset på dette tidspunkt.

Hun husker ikke, om forsigtighedsprincippet blev nævnt i forbindelse med den første nedslagning. I juni 2020 var man ikke klar over, om minkene kunne smitte mennesker, men i slutningen af juni 2020 begyndte man at arbejde med en antagelse om, at det kunne være tilfældet. Ministeren skulle orienteres, hvis der var noget nyt. Orienteringen skete efter sædvanlig procedure. Der blev skrevet en sag, som blev lagt op i huset. Hun ved ikke, om beslutningen om aflivning blev truffet af departementscheferne.

Forevist Niels Torpegaard Christensens mail sendt den 9. september 2020 kl. 18.41 til Katrine Kaldahl og med kopi til hende, omhandlende blandt andet CU-cover, (ekstrakten s. 236):

”...

From: Niels Torpegaard Christensen <>
Sent: 09-09-2020 18:41:26 (UTC +02)
To: Katrine Kaldahl ...
Cc: Ida Krems ...
Subject: SV: CU-cover og notat fra FVST + SSI

Kære Katrine

Har indsat lidt bemærkninger i cover og vedlagt det bilag, jeg oprindeligt sendte til MFVM, hvor SSTs papir er kogt ned.

Jeg sender over til dem og hører, hvad de siger.

Mvh
Niels

...”;

samt forevist det vedhæftede udkast til cover: ”Håndtering af smittespredning med COVID-19 i danske minkbesætninger” (ekstrakten s. 237f), hvoraf fremgår blandt andet, at det ikke anbefales at slå besætningerne ned, har hun forklaret, at hun ikke læste ind i det. Niels Torpegaard Christensen var ny medarbejder, som havde overtaget hendes funktion. Hun satte ham ind i sagen. Hun læste ikke ned i sagen.

Forevist sundhedsminister Magnus Heunicke's mail sendt mandag den 26. oktober 2020 kl. 09.13 til Per Okkels og Lene Brøndum Jensen omhandlende ”Minkopsporing”, som blev videresendt til hende samme dag kl. 13.33 (ekstrakten s. 1240):

”...

From: Katrine Kaldahl ...
Sent: 26-10-2020 13:33:36 (UTC +02)
To: Ida Krems ...
Subject: Fwd: Minkopsporing

Sendt fra min iPhone

Start på videresendt besked:

Fra: Lene Brøndum Jensen
Dato: 26. oktober 2020 kl. 13.17.49 CET
Til: Dorthe Eberhardt Søndergaard , Katrine Kaldahl
Cc: Sven Erik Bukholt
Emne: VS: Minkopsporing

Fra M om mink – vil I følge op.
Fremadrettet må det blive hjulpet af nye tiltag vandrende arbejdstagere

Fra: Magnus Heunicke
Sendt: 26. oktober 2020 09:13
Til: Per Okkels ; Lene Brøndum Jensen
Cc: DEP Alle ministersekretærer ; Rasmus Jønsson
Emne: Minkopsporing

Kære Per og Lene,

Det forekommer stadig mere uforståeligt, at der ikke findes et svar på, hvorfor og hvordan så mange minkfarme er blevet smittet. Med den globale trussel, dette reservoir udgør, samt med den milliardstore udgift, en nedslagtning vil belaste det danske samfund med, må der sættes ind og overvejes, hvad myndighedernes næste skridt kan være.

Det følgende er ikke noget, der kan bevises ud fra de oplysninger, der er til stede i dag. Men som et led i at undersøge og opspore alle smittekæder – og som et led i at passe på samfundets midler i en pandemi – så bør alt efter min mening overvejes og undersøges.

Derfor: Kan denne hypotese be- eller afkræftes?

Der finder udbredt smitte sted i minkfarme. Særligt de minkfarme, der ligger tæt på hinanden. Uden at ejerne eller andre øjensynlig besøger de forskellige minkfarme. Jeg har netop svaret folkettinget, at der ikke er noget sundhedsfagligt, der skulle begrunde, at virus af sig selv kan transportere sig i luften de 6-8 km, der er mellem minkfarmene.

Så hvad nu, hvis smitten bæres af et net af illegale østeuropæiske arbejdere, der i vid udstrækning arbejder på en hel del danske minkfarme? Hvad hvis disse østarbejdere bor sammen under trange forhold og går under radaren både skattemæssigt, bolig-mæssigt og nu også sundhedsmæssigt?

Vi ved at branchen gør brug af legal østeuropæisk arbejdskraft i meget stor stil ifm den årlige pelsning og aflivning. Og vi ved naturligvis ikke, om der også findes den her form for illegal arbejdskraft. Men kan det afvises? Og kan vi komme til bunds i det?

Det forekommer der ud over besynderligt med den sag om, at minkejerne ikke har besvaret SSI's spørgsmål om de har ansatte. Samt at SSI selv mener, at det må de have, når man ser på antal avlsdyr i besætningen mm. Samt at minkejernes talsmand nu mener i medierne, at de aldrig har fået det spørgsmål.

Hvis vi havde andre eksempler på den slags sager, som potentielt kan koste statskassen et stort milliardbeløb, så havde man gjort alt for at optrevle og forebygge samt at stoppe det. Inklusive at sætte politimyndigheder ind for at opspore og optrevle. Hvorfor gøres dette ikke her?

Vh

Magnus
...”;

har hun forklaret, at ministerens mail blev sendt til alle ministersekretærer i Sundhedsministeriets departement. Hun kan ikke huske, om man foretog sig noget mandag den 26. oktober 2020, men der var en bekymring. Statens Serum Institut arbejdede på det løbende. Senere samme uge påbegyndte man forberedelse af en regeringssag.

Forevist Katrine Kaldahls mail sendt fredag den 30. oktober 2020 kl. 09.57 til hende, og som var vedhæftet blandt andet risikovurdering fra Statens Serum Institut dateret tirsdag den 27. oktober 2020 (ekstrakten s. 1374):

”...

From: Katrine Kaldahl

Sent: 30. oktober 2020 09:57

To: Ida Krems ...

Subject: VS: Orientering om ”fristestning” af mink

Attachments: SSI's vurdering af risiko ved ikke at slå fritestede minkbesætninger ned i bufferzonen_27202020.PDF; Cover - orientering til M om frimestning af mink.DOCX

Skriver du officielt til MFVM med Paolo og jeg cc? Tak

...”

har hun forklaret, at mailen henviste til en risikovurdering fra Statens Serum Institut. Der blev lagt en sag op til ministeren, som det ses af cover: ”Cover – orientering om ”fristestning” af mink” som er optrykt i ekstrakten s. 1376, hvoraf fremgik:

”...

Det indstilles, at ministeren orienterer sig nedenstående og vedlagte notat fra SSI om håndtering af mink, der har overstået smitte med COVID.

...”

Hun ved ikke, om Magnus Heunicke fik flere oplysninger.

Forevist mailkorrespondancen mellem blandt andre Paolo Drostby og hende i perioden fra fredag den 30. oktober 2020 og frem til mandag den 2. november 2020 kl. 17.47 omhandlende KU-sag (ekstrakten s. 1380-1381):

”...

Fra: Katrine Kaldahl ...
Dato: 2. november 2020 kl. 17.47.26 CET
Til: Paolo Drostby ...
Emne: SV: Ang: KU sag om mink

For resten blev det aftalt på indsatsgruppen af EM og FM også skal med i sagen - men det er I sikkert allerede OBS på.

Vh. Katrine

...

Fra: Paolo Drostby ...
Sendt: 30. oktober 2020 22:43
Til: Katrine Kaldahl ...
Emne: SV: Ang: KU sag om mink

Tg. tak.
I lige måde

Fra: Katrine Kaldahl ...
Sendt: 30. oktober 2020 22:30
Til: Paolo Drostby ...
Cc: Ida Krems ...; Katja Goodhew ...; Anders Kroman Liin ...
Emne: Re: Ang: KU sag om mink

Tjek, det arbejder vi efter (så prøver vi at ramme jer med noget medio ugen ca).

God weekend
Vh Katrine

...

Den 30. okt. 2020 kl. 20.03 skrev Paolo Drostby ...

Kære Katrine
Vi vil gerne kunne lægge en sag op ultimo næste uge mhp regeringsbeslutning ugen efter.
Bh Paolo

Fra: Katrine Kaldahl ...
Dato: 30. oktober 2020 kl. 19.54.39 CET
Til: Paolo Drostby ...
Cc: Ida Krems ...
Emne: KU sag om mink

Kære Paolo

Ift den nye kommende KU sag, så sender vi en bestilling om en risikovurdering vedr den humane sundhed ved at lade minkbesætninger starte op igen til næste sæson (altså der er mink til stede i områderne) til SSI/SST.

Hvornår skal i have input fra os til sagen (så vi har en ide om hvornår vi skal sætte frist til vores styrelser)?

Vh Katrine
..."

har hun forklaret, at det var meget forskelligt, hvor lang tid, der var til at forberede regeringssager. Under epidemien gik alting meget stærkt, og der var mange sager. Hun studsede ikke over, at der skulle ligge noget klar ugen efter, men hendes personlige mening er, at det var relativt kort tid. Hun har tidligere oplevet, at regeringssager kan tage et halvt år at forberede.

Forevist Johan Philip Zilmer-Bülows (Statsministeriet) mail sendt lørdag den 31. oktober 2020 kl. 12.24 til alle ministersekretærer i Sundhedsministeriet og med kopi til blandt andre Lene Brøndum Jensen i Sundhedsministeriet (ekstrakten s. 1384):

"...

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülow ...

Sendt: 31. oktober 2020 12:24

Til: DEP Alle ministersekretærer ...

Cc: Kristian Kjærgaard Hansen ...; Lene Brøndum Jensen ...

Emne: Validering af yderligere korte beredskaber tbf. spørgetime

Hej alle tre

Vi arbejder på højtryk på at få de sidste beredskaber på plads til spørgetimen på tirsdag. Vi har i den forbindelse behov for, at I clearer de to vedlagte beredskaber vedr. hhv. mink (her burde det være kendt linje fra tidligere breve osv.) og det faglige belæg for tiltag.

Frist for clearing / evt. bemærkninger desværre allerede søndag kl. 14.00.

Pft.
Mvh Johan
..."

har hun forklaret, at det ser ud til, at Statsministeriet var i gang med at forberede den ugentlige spørgetime og i den forbindelse efterlyste faktatjek.

Forevist "Overliggerberedskab til spørgetime den 3. november 2020 4. Mink" (ekstrakten s. 1386), hvoraf fremgik blandt andet:

"...

Q:

Vil regeringen være med til at nedlægge minkproduktionen i Danmark af hensyn til den store smittefare?

A:

- Sundhedsmyndighederne er meget bekymrede for smitten blandt mink.

- Både i forhold til smittespredningen i samfundet og risikoen for mutation af virus, der kan påvirke effekten af de vacciner, hele verden arbejder på at udvikle.
- Derfor er der tæt samarbejde mellem myndighederne. Og regeringen lytter til ...den rådgivning, der kommer fra de sundhedsfaglige eksperter.
- Regeringen har ikke aktuelle planer om at forbyde minkavl i Danmark - men jeg må samtidig sige, at den alvorlige situation med corona og mink kan medføre behov for yderligere tiltag.

...”;

har hun forklaret, at det var det ”Q og A” fra Statsministeriet, som Sundhedsministeriet blev bedt om at tjekke op på. Forespurgt, om der på det tidspunkt var snak på vandrørene om eventuelle yderligere indgreb mv., har hun forklaret, at hun vidste, at der var bestilt en ny risikovurdering hos Statens Serum Institut til brug for den kommende regeringssag.

Forevist sin bestilling til Statens Serum Institut sendt lørdag den 31. oktober 2020 kl. 15.36 omhandlende: ”vurdering af risiko for human sundhed ved at lade minkavl fortætte ind i 2021-sæson” (ekstrakten s. 1387-1388)

”...

From: Ida Krems <

Sent: 31-10-2020 15:36:04 (UTC +02)

To: 'serum@ssi.dk' ...; Sundhedsstyrelsen Institutionspostkasse ...

Cc: 'Mathilde Winkel Madsen' ...; Nanna Grave Poulsen; Katrine Kaldahl ...

Subject: Den gode bestilling - risikovurdering af minkavl - frist tirsdag d. 3. november kl. 13

Til Seruminstitutionen (og SST)

Se venligst den vedhæftede anmodning om vurdering af risiko for human sundhed ved at lade minkavl fortsætte ind i 2021-sæson.

Grundet processen henimod en snarlig drøftelse på regeringens coronaudvalg er fristen allerede **tirsdag den 3. november kl. 13.**

SSI bedes koordinere med SST, hvis det vurderes relevant med bidrag fra SST.

...

Opgavenavn:

Anmodning om vurdering af risiko ift. den humane sundhed ved at minkavl fortsætter efter aflivning og sanering af smittede farme og overstået pelsning.

Formål

Hvad er formålet med opgaven?

MFVM arbejder på en ny regeringssag om covid i mink, der handler om håndteringen af mink på den lidt længere bane.

MFVM har anmodet SUM om en risikovurdering ift. human sundhed, hvis minkavlere efter aflivning af smittede dyr eller pelsning i 2020-sæsonen, fortsætter minkproduktionen ind i 2021 som normalt.

Der er alene brug for en vurdering af risiko, ikke forslag til mulige løsninger.

...”;

har hun forklaret, at det var den bestilling, som hun var bekendt med. I Sundhedsministeriet ønskede man en ren risikovurdering uden forslag om mulige tiltag. Det var noget, som hendes kontorchef bad hende skrive ind. Hun ved ikke om det var afstemt med andre. Bestillingen var ikke affødt af Statsministeriets henvendelse i anledning af den ugentlige spørgetime, men var affødt af regeringssagen, og fordi hensynet til folkesundheden lå i Sundhedsministeriets ressort. Hendes kontorchef Katrine Kaldahl havde haft en snak med kontorchef Paolo Drostby. Hun havde modtaget kopi af Katrine Kaldahls og Paolo Drostbys mailkorrespondance den 30. oktober 2020, som det fremgår ovenfor. Hun kan ikke huske, om Katrine Kaldahl sagde noget yderligere. Katrine Kaldahl var af den opfattelse, at det var en KU-sag. Hun var selv af den opfattelse, at det var en CU-sag.

Forevist Katrine Kaldahls mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 10.42 til blandt andre afdelingscheferne Lene Brøndum Jensen og Dorthe Eberhardt Søndergaard (ekstrakten s. 1588):

”...

From: Katrine Kaldahl ...

Sent: 03-11-2020 10:42:08 (UTC +02)

To: Sven Erik Bukholt ... ; Marie Louise Bloch Rostrup-Nielsen ...; Lene Brøndum Jensen ...; Dorthe Eberhardt Søndergaard ...; Carsten Eskebjerg ...

Cc: Mette Thorn ...; Magnus Ulveman ...; Søren Gaard ...; Ida Krems ...; DEP Alle ministersekretærer ...

Subject: Plan/bestillinger for mink - KU-sager, nyhed, orientering mv.

Kære alle

Plan for materiale i mink-sagen, jf. vores snak på corona-statusmøde – råb højt, hvis I forstod det anderledes.

Kommunikation:

1. Orientering af følgegruppe (+ fødevareordfører) – **MED** (sender ud hurtigst muligt + koordinerer med MFVM)
2. Nyhed på hjemmeside (SSI) – **MED** (bestilt hos SSI – presse skal ind over). Dog måske pressebrief i stede (**Presse** afklarer)

Timing afklares med PO (MED/Prese)

Beslutningsoplæg:

1. **KU/ØUsag om minkbranchen fremtid**(er MFVM sag) (**MED** har bestilt risikovurdering, der skal fungere som beslutningsgrundlag). **MED** løber med denne sammen med MFVM, FM og EM.
2. **KU-sag om ”mink”-Jyllandspakke”** – **MED** bestiller/laver faktaark, faglig baggrund for hvorfor vi laver pakke – **4. afd.** Bestiller tiltag/pakke på humansiden hos SST, STPS og SSI (smitteopsporing, test mv) og skriver for på cover?.

Vh. Katrine

...”;

har hun forklaret, at hun ikke deltog i det nævnte Corona-statusmøde. Hun mener, at der var tale om et internt koordineringsmøde. Der var primært kontorchefer og afdelingschefer, som var modtagere af mailen. Hun har formentlig deltaget i møder i starten af pandemien. Den risikovurdering, som omtales i mailen, var den, som hun havde bestilt på mail lørdag den 31. oktober 2020 kl. 15.36. Man ventede stadig på risikovurderingen, da Katrine Kaldahl sendte mailen kl. 10.42. Hun tænkte ikke over sætningen om minkerhvervets fremtid. Hun vidste godt, at man skulle forholde sig til mink fremadrettet, da hun sendte bestillingen den 31. oktober 2020. Den viden havde hun fra sin kontorchef. De bestilte risikovurderingen for at få noget faktisk, som kunne indgå i en regeringssag. Foreholdt, at flere ansatte i Fødevareministeriet under afhøringer i kommissionen har givet udtryk for, at man arbejdede på en bevaring af minkerhvervet, har hun forklaret, at hun ikke ved, om hendes kontorchefs indstilling om minkbranchens fremtid var udtryk for en skærpeelse.

Forevist mailkorrespondancen tirsdag den 3. november 2020, hvor Statens Serum Institut kl. 13.37 fremsendte Statens Serum Instituts risikovurdering dateret den 3. november 2020 til hende (ekstrakten s. 1634f):

”...

From: Ida Krems <>
Sent: 03-11-2020 18:22:48 (UTC +02)
To: Simone Overby Sloth ...
Cc: DEP Alle ministersekretærer... Katrine Kaldahl ...
Subject: Kopi af risikovurdering af minkavl

Kære Simone
Som lovet kopi af risikovurderingen.
/Ida

Fra: Mette Trads Steen
Sendt: 3. november 2020 13:37
Til: Ida Krems
Cc: Katrine Kaldahl ; Per Okkels ; Søren Brostrøm ; Kåre Mølbak ; Tyra Grove Krause ; Ole Jensen
Emne: SV: Den gode bestilling - risikovurdering af minkavl - frist tirsdag d. 3. november kl. 13

Kære Ida m.fl.

Se venligst vedhæftede risikovurdering med bilag.

Notatet har været forelagt SST, som tilslutter sig konklusionerne.

...

[Uddrag af Statens Serum Instituts risikovurdering]:

MFVM har anmodet SUM om en risikovurdering ift. human sundhed, hvis minkavlere efter aflivning af smittede dyr eller pelsning i 2020-sæsonen, fortsætter minkproduktionen ind i 2021 som normalt. Der er alene brug for en vurdering af risiko, ikke forslag til mulige løsninger.

...

Konklusion: En fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner.

...”

har hun forklaret, at hun ekspederede sagen videre samme dag kl. 18.22 til Simone Overby Sloth, som var ministersekretær. Hun havde fået oplyst, at der var et møde kl. 21.00, og at materialet til brug for mødet stadig ikke var samlet. Simone Overby Sloth ønskede en kopi, som kunne printes. Et andet sted i hovedekstrakten kan man se, at da hun ca. kl. 20.15 modtog en sag fra Justitsministeriet, sendte hun en mail op til ministersekretariatet sammen med den fulde risikovurdering. Normalt ville en sag blive lagt i ”flow”, og de ville have nået at lave en håndakt, men på grund af tidshorizonten kørte det ikke i sædvanlig proces.

Forevist Katrine Kaldahls mailkorrespondance med Paolo Drostby tidligere samme tirsdag den 3. november kl. 13.34, som blev sendt i kopi til hende, omhandlende udkast til orientering til følgegruppe, (ekstrakten s. 1632):

”...

From: Katrine Kaldahl ...

Sent: 03-11-2020 13:34:30 (UTC +02)

To: Paolo Drostby ...

Cc: Ida Krems ...

Subject: UDKAST til orientering til følgegruppe

Attachments: SmartTask-2daa8f8f1198497983f1ce82b25c602e.html

Kære Paolo

Så er den nået til AC hos os. Kan jo ændre sig mange gange, hvis DC’er beslutter sig for andet, men tænker det er meget godt i læser med nu.

Vh. Katrine

”Til Følgegruppen

Vedlagt er ny viden vedrørende mutationer af COVID-19-virus i mink. Regeringen arbejder på hurtigst muligt at vurdere behovet for nye tiltag som følge heraf.

Miljø- og Fødevareministeriet har oplyst, at smittereservoiret af mink reduceres så hurtigt som overholdet muligt, og der arbejdes derfor på at opruste med henblik på hurtigere aflivning af dyrene. Regeringen har besluttet at supplere den igangværende aflivningsindsats med en incitamentsordning, der giver minkavlere en ekstra kompensation pr. dyr, hvis de lever op til særligt fastsatte kriterier for hurtig aflivning af dyrene.

Der vil snarest blive lagt en nyhed ud vedr. den nye viden om mutationer af COVID-19-virus i mink.

Så snart der er nyt orienteres I herom.

Vh. ”

...”

har hun forklaret, at hun i den mellemliggende periode havde rigtig mange bolde i luften. Da hun mødte ind tirsdag den 3. november 2020 om morgenen var tanken, at ordførerne skulle orienteres om nyt i mink. Ordførerne skulle ”holdes i loop”. Mailen relaterede sig til en ordførerorientering. Hun lagde oplysningen i et almindeligt sagsflow, men der blev ikke gjort brug af det.

Forevist Katrine Kaldahls mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 17.48 til hende og flere andre, hvori de blev bedt om at "læse med på denne" (ekstrakten s. 1649):

"...

From: Katrine Kaldahl ...

Sent: 03-11-2020 17:48:30 (UTC +02)

To: Sven Erik Bukholt ...; Maja Holm Andreasen ...; Rikke Skaarup Schjødt ...; Ida Krems ...

Subject: Fwd: KU sag til i aften

Vil i Se på /læse med på denne?

Vh Katrine

Sendt fra min iPhone

Start på videresendt besked:

Fra: Lisbeth Gro Nielsen

Dato: 3. november 2020 kl. 17.43.43 CET

Til: Annemarie Lauritsen , "Line Nørbæk (EM-DEP)" , Tejs Binderup , "Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP)" , Sidsel Due Nordengaard , Erik Brøgger Rasmussen, Anne Nørgaard Simonsen , Dorthe Eberhardt Søndergaard , Paolo Drostby , Lars Høgsbro Østergaard , "Rikke Skaarup Schjødt," , Lene Brøndum Jensen , Katrine Kaldahl

Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen , Cecilie Birch

Emne: SV: KU sag til i aften

Kære alle

Hermed første udkast til cover til KU-sagen.

I må meget gerne gennemgå og kvalificere de dele, der er relevant for jer. Ansvarlige er sat på visse steder.

Jeg vedhæfter desuden de bilag, der umiddelbart lægges op til.

Vi har frist til STM aller senest kl 19.30, så gerne tilbagemelding hurtigst muligt. I må også gerne indikere, om I vil i hovedet, og i hvilket omfang I har behov for clearing.

Tak for hjælpen.

...",

har hun forklaret, at når hun blev bedt om at læse med, så var hendes arbejdsopgave at læse dokumentet igennem og tjekke op på, om nogen af de bolde, som hun havde ansvaret for, var beskrevet korrekt. Det var så risikovurderingen i dette tilfælde. Hun kunne gå ind og rette med Track changes, hvis der var noget, som stod forkert.

Hun er forevist udkast til cover: "2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink" dateret den 3. november 2020 (ekstrakten s. 1664f), hvoraf fremgår, at alle ministerier (Miljø- og Fødevarerministeriet, Erhvervsministeriet, Beskæftigelsesministeriet, Sundheds- og Ældreministeriet samt Finansmi-

nisteriet) står i kantede parenteser i dokumentets ”hoved”. Hertil har hun forklaret, at en kantede parentes indikerede, at ministeriet ikke havde cleared sagen. Det øverste ministerium, her Miljø- og Fødevareministeriet, er det ministerium, som har sagen og som koordinerer.

Forevist sin mail sendt senere tirsdag den 3. november 2020 kl. 19.06 til Lisbeth Gro Nielsen og med kopi til blandt andre Dorthe Eberhardt Søndergaard, Lene Brøndum Jensen og Katrine Kaldahl, hvori hun fremsendte Sundhedsministeriets bemærkninger til cover (ekstrakten s. 1842):

”...

From: Ida Krems <

Sent: 03-11-2020 19:06:27 (UTC +02)

To: Lisbeth Gro Nielsen ...

Cc: Dorthe Eberhardt Søndergaard ...; Lene Brøndum Jensen ...; Sven Erik Bukholt ...; Katrine Kaldahl ...; Rikke Skaarup Schjødt ...; ...; ...

Subject: SUM bemærkninger til KU-cover

Attachments: KU-cover (003) (003).DOCX

Kære Lisbeth

Vedhæftet SUMs bemærkninger til KU-coveret.

Vh. Ida

...”

har hun forklaret, at hun sendte Sundhedsministeriets bemærkninger til coveret tilbage til Justitsministeriet samme tirsdag aften kl. kl. 19.06. Af Sundhedsministeriets rettelselser til udkastet til coveret fremgik blandt andet (ekstrakten, s. 1843):

”...

[Af sundhedsmyndighederne risikovurdering af 3. november 2020, fremgår at Sundhedsmyndighederne vurderer, at fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner.](#)

[Endvidere vurderes, at fortsat minkavl under epidemien indebærer en betydelig risiko for gentagelse af smittespredning blandt mink og mennesker som i Vestdanmark i 2020. Det vurderes dels at ville medføre en større sygdomsbyrde blandt mennesker, dels et stort virusreservoir i mink, hvilket øger risikoen for, at der igen opstår nye virusmutationer, som aktuelle vacciner\(kandidater\) ikke giver optimal beskyttelse i mod. Samlet set kan den flokimmunitet, der opnås ved vaccination eller overstået infektion, risikere at blive svækket eller udeblive, jf. bilag x.](#)

...”

Hun mener, at hendes rettelselser er de blå rettelselser, som handlede om risikovurdering. Hendes kontorchef og 4. afdeling var også inde over. Supplerende adspurgt af kommissionen om baggrunden for rettelselserne, har hun forklaret, at det både var mutationen og det forhold, at smitten voksede voldsomt, som var baggrunden for teksten. Mutationen var det nye.

Forevist samme udkast til cover (ekstrakten s. 1844 og 1845), hvoraf fremgår:

”...

Der lægges **for det første** op til, at der iværksættes en incitamentsordning, der giver minkavlere en ekstra compensation pr. dyr, hvis de lever op til særligt fastsatte kriterier for hurtig aflivning af dyrene

(”tempo-bonus”). Der henvises til *bilag X*. [MFVM/FM kvalificeret]

...

Nedenfor oprises mulige **lokale tiltag og restriktioner**, der skal bidrage til at reducere smitteudviklingen i Hjørring, Frederikshavn, Brønderslev, Jammerbugt, Thisted kommuner.

...”;

har hun forklaret, at det var hende, som indsatte en kommentarboks til sætningen: ”smitteudviklingen i Hjørring, Frederikshavn, Brønderslev, Jammerbugt og Thisted kommuner” med følgende indhold (ekstrakten s. 1845): ”Kommuner kvalificeres af SSI asap”.

Forevist samme udkast til cover (ekstrakten s. 1847), hvor sætningen ”Flere tiltag følger – SUM/JM” er streget ud, har hun forklaret, at sætningen nok blev slettet, fordi flere tiltag var skrevet ind. Foreholdt, at der i coverudkastet ikke fremgår noget om hjemmelsproblemer, har hun forklaret, at dokumentet handlede om dem eksisterende aflivningsindsats indenfor zonerne.

Forevist mailkorrespondancen tidligere samme tirsdag den 3. november 2020 i perioden fra kl. 15.20, hvor hun videresendte Statens Serum Instituts risikovurdering til flere ansatte i Fødevareministeriet, herunder Katja Goodhew, og frem til kl. 16.12, hvor Katja Goodhew besvarede hendes mail (ekstrakten s. 1749):

”...

Til: Ida Krems ...

Cc: [Katrine Kaldahl]

Fra: Katja Goodhew ...

Titel: HASTER - Sundhedsmyndighedernes risikovurdering af fortsat minkavl under epidemi

Sendt: 03-11-2020 16:12

Bilag: Aktinformation.txt;

Kære Ida,

Tak for fremsendte.

Afledt af konklusionen om, at: ”*En fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner.*”, arbejdes der i regeringssagen med en indstilling om en såkaldt ”dvale”-model hvor det ikke tillades, at genindsætte eller avle dyr i 2021.

Fødevarestyrelsens umiddelbare vurdering er dog, at der ikke er hjemmel i lov om hold af dyr til en sådan model, og I bedes derfor vurdere om, der i epidemiologi-loven eller anden lovgivning i jeres regi er/kan tilvejebringes hjemmel til en sådan model under henvisning til behovet for epidemikontrol og beskyttelse af folkesundheden?

Dette haster også ☺ og vurderingen skal indgå i selve sagen, evt. med kommentarer om, at det er noget der skal arbejdes videre med.

Bh/Katja

Fra: Ida Krems ...

Sendt: 3. november 2020 15:20

Til: Anders Kroman Liin ...; Katja Goodhew ...; Paolo Drostby ...

Cc: Katrine Kaldahl ...

Emne: Sundhedsmyndighedernes risikovurdering af fortsat minkavl under epidemi

Kære alle

Til orientering er vedhæftet sundhedsmyndighedernes risikovurdering ved fortsat minkavl, der kan indgå som bilag i regeringssagen.

Vi tilføjer som nævnt tidligere et afsnit i coveret herom, når udkastet er klar til det. ...”;

har hun forklaret, at hun ikke havde hørt om dvalemodellen, før Katja Goodhew sendte en mail kl. 16.12. Hun opfattede det sådan, at Fødevareministeriet mente, at det påpegede skulle indgå i regeringssagen. Det undrede hende at få den mail, fordi Sundhedsministeriet havde sagt, at der ikke var hjemmel i epidemiloven. Hun orienterede sin kontorchef, som det fremgår af mailen sendt samme eftermiddag kl. 16.44, hvor hun videresendte Katja Goodhews mail (ekstrakten s. 1755):

”...

From: Ida Krems...

Sent: 03-11-2020 16:43:16 (UTC +02)

To: Katrine Kaldahl ...; Dorthe Eberhardt Søndergaard ...

Subject: MFVM om hjemmel til at lægge minkavl i dvale

MFVM skubber den her over til os nu. Skal jeg screene epidemiloven? Ville det mon ikke under alle omstændigheder høre under en af de bestemmelser, hvor fagministeriet har initiativretten?

Fra: Katja Goodhew

Sendt: 3. november 2020 16:13

Til: Ida Krems

Cc: Katrine Kaldahl ; Paolo Drostby ; Anders Kroman Liin

Emne: HASTER - Sundhedsmyndighedernes risikovurdering af fortsat minkavl under epidemi

Prioritet: Høj

...”;

Hun husker det sådan, at hendes afdelingschef ringede over til Fødevareministeriet og spurgte, om der var tale om en tilladelsesmodel, og fik at vide, at det var der ikke. Dorthe Eberhardt Søndergaards melding var, at der herefter ikke var hjemmel hos Sundhedsministeriet og epidemiloven. Hun begyndte derfor ikke tirsdag den 3. november 2020 at undersøge nærmere, men hun kunne huske, at der var noget om tilladelsesmodeller i epidemiloven. Epidemiloven lå i et andet kontor, og opgaven lå ikke naturligt hos hende. Hun gjorde derfor ikke mere, da hun vidste, at hendes kontorchef var på sagen og ville give sin kollega i Fødevareministeriet besked om, at epidemiloven ikke kunne bruges. Det samme gjorde hendes afdelingschef på afdelingschefniveau.

Forevist Katrine Kaldahls svarmail sendt samme tirsdag eftermiddag den 3. november 2020 kl. 16.55 (ekstrakten s. 1765):

”...

From: Katrine Kaldahl ...

Sent: 03-11-2020 16:55:44 (UTC +02)

To: Ida Krems ...

Cc: Dorthe Eberhardt Søndergaard ...

Subject: Re: MFVM om hjemmel til at lægge minkavl i dvale

Attachments: image001.png, image002.png

Vi har ikke hjemmel - kun til at afvige lovgivning og det talte vi med dem om sidst det kan ikke lade sig gøre. Har prøver at ringe til Paolo uden held - prøver at fange ham om lidt.

Vh k

Sendt fra min iPhone

...”,

har hun forklaret, at hun hermed betragtede hjemmelsspørgsmålet for afsluttet. Supplerende adspurgt af advokat Thomas Brædder, som er bisidder for Per Okkels, har hun forklaret, at hun havde forståelsen af, at Fødevareministeriet havde fået oplyst, at der ikke var hjemmel i epidemiloven. Det havde hun fra sin kontorchef. Hun var i rummet, da hendes afdelingschef ringede til afdelingschefen i Fødevareministeriet, hvorunder hendes afdelingschef sagde, at der ikke var hjemmel i epidemiloven.

På ny forevist det tidligere omtalte udkast til cover: ”Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink” dateret den 3. november 2020, hvoraf fremgår følgende om procedure: (ekstrakten s. 1848):

”...

Procedure

Hvis det på baggrund af den stikprøvesekventering i resten af landet, som SSI udfører, konstateres, at den nye variant af virus er spredt til andre dele af landet, vil der være behov for at ændre tilgang.

Der arbejdes i så fald bl.a. videre med genomsekventering af viruspodninger i resten af Danmark for at afdække spredning og med håndtering af smitte på farme uden for Nordjylland.

Regeringen vil blive forelagt en ny sag om håndteringen.

...”,

har hun forklaret, at dette afsnit specifikt knyttede sig til Nordjyllandspakken.

Forevist sin mail sendt den 3. november 2020 kl. 20.29 til ministersekretær Simone Overby Sloth omhandlende pakke til ministeren med materiale til KU kl. 21.00 (ekstrakten s. 1940):

”...

Sent: 03-11-2020 20:29:28 (UTC +02)

To: Simone Overby Sloth ...

Cc: DEP Alle ministersekretærer ...; Lene Brøndum Jensen...; Dorthe Eberhardt Søndergaard ...; Katrine Kaldahl ...; Sven Erik Bukholt ...; Rikke Skaarup Schjødt, ...

Subject: Pakke til M med materiale til KU kl. 21

Kære Simone

Vedhæftet er pakke til M til brug for KU:

- KU-cover + bilag 1 og 3-6 (MFVM eftersender bilag 2)

- Liste over kommuner med minksmite

- Håndakt om risikovurderingen (godkendt til og med DES)
- SSI's bilag til risikovurderingen, som ikke er lagt med i KU-sagens bilag.

Aht. tiden lægges sagen ikke i flow.

VH. Ida

...”,

har hun forklaret, at hun ikke kan huske, om der på dette tidspunkt var foretaget yderligere rettelser i coveret.

Forevist Ask Lyno-Hansens mail til Johan Philip Zilmer-Bülow sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 20.41, hvori Lyno-Hansen fremsendte ”Bilag 2a – kompensationsmodel” og ”Bilag 2 – Kompensation til minkavlere” til videreformidling til STM (ekstrakten s. 1941):

”...

Til: Johan Philip Zilmer-Bülow

Cc: Lykke Feld ..., Anders Kroman Liin ..., Katja Goodhew ..., Paolo Drostby ...

Fra: Ask Lyno-Hansen ...

Titel: VS: Videreformidling til STM

Sendt: 03-11-2020 20:41

Bilag: Bilag 2a - Kompensationsmodel.docx; Bilag 2 - Kompensation til minkavlere.docx;

Hej Johan

Som varslet her bilag 2. Det må som sagt gerne bemærkes ved udsendelse, at materialet er foreløbigt.

Vh.

Ask

...”,

samt forevist de to bilag, som blev fremsendt til Statsministeriet, som var coveret: ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink” og ”Bilag X. Kompensation til minkavlere mv.” (ekstrakten s. 1942f og s. 1945f), har hun forklaret, at hun først læste dokumenterne efter regeringsbeslutningen, altså i det efterfølgende forløb, hvor de skulle arbejde på bidrag til redegørelser. Hun var ikke inde over de to dokumenter om aftenen tirsdag den 3. november 2020. Statsministeriet udsendte dokumenterne kort før kl. 21.30. Hun tror, at hun gik hjem fra arbejde ved 21-tiden. Hun skrev vist en sms til sin kontorchef herom. Supplerende adspurgt af kommissionen, om det omtalte udkast til cover: ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink” (ekstrakten s. 1942), hvoraf fremgår blandt andet om den foreslåede dvalemmodel (s. 1943):

”...

Der er ikke hjemmel til håndtering af et sådant scenarie i den nuværende lovgivning, hvorfor der meget hurtigt vil skulle tilvejebringes en lovmæssig hjemmel for dette. SUM tilvejebringer hjemmel i lovgivningen til at forhindre genindsættelse af mink.

...”,

har hun forklaret, at hun var overrasket over, at der var nogen, som har skrevet en opgave ind, som skulle løses af Sundhedsministeriet.

Forevist sin sms-korrespondance med Dorthe Eberhardt Søndergaard den 3. november 2020 kl. 22.16, hvor Dorthe Eberhardt Søndergaard skrev (tillægsekstrakt 3, s. 1692):

”...

Alle mink slås ned, melder Per.

Pga vaccine.

...”

har hun forklaret, at beslutningen kom som en overraskelse. Det var ikke en forventet udgang på sagen. Hun ved ikke, om beslutningen var en overraskelse for hendes kontorchef. Hun kan ikke huske, om de talte herom bagefter. Det var da en stor ting, men da hun mødte ind dagen efter, skulle de i gang med at planlægge pressemøde og lave beredskab. Arbejdet gik videre. Det var endnu en dag med mange opgaver og korte frister.

Forevist mailkorrespondancen den 4. november 2020 omhandlende orientering af partiledere (ekstrakten s. 2370-2371):

”...

From: Katrine Kaldahl <>

Sent: 04-11-2020 14:19:37 (UTC +02)

To: Dorthe Eberhardt Søndergaard ...

Subject: Fwd: Orientering af partiledere

Sendt fra min iPhone

Start på videresendt besked:

Fra: Sven Erik Bukholt

Dato: 4. november 2020 kl. 14.12.02 CET

Til: Katrine Kaldahl , Ida Krems

Emne: VS: Orientering af partiledere

Ringer lige, Katrine

Vh

Sven Erik

...

Fra: Ann-Sofi Petersen

Sendt: 4. november 2020 14:04

Til: Corona Koordination og Opfølgning (CKO)

Emne: VS: Orientering af partiledere

Prioritet: Høj

Kære alle

Er der en af jer, der griber denne?

Vh A-S

Fra: Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP) ...

Sendt: 4. november 2020 14:00

Til: Ann-Sofi Petersen ...; Maja Sørensen ...; Anders Kroman Liin ...; Katja Goodhew ...

Emne: Orientering af partiledere

Prioritet: Høj

Kære jer

Et forsøg på koordinering af ministrenes orientering af partilederne kl. 15.00

SUM: Betydning for folkesundhed. Yderligere lokale tiltag nødvendige

MFVM: Hvorfor er en nedslagning nødvendig. Kompensation til minkavlerne

EM: Kompensation til følgeerhverv til minkbranchen

Resten må tages på partilederorienteringen i morgen, der indeholder de lokale restriktioner og lokal nedlukning.

Er I enig i denne?

Vh. Ane

...”

har hun forklaret, at hun ikke mener, at hun fik en opgave i den anledning. Hun faktisk tjekkede taler inden pressemødet.

Forevist sin sms til Dorthe Eberhart Søndergaard sendt tirsdag den 17. november 2020 kl. 11.25 (til-lægsekstrakt 3, s. 1708), hvori hun skrev:

”Hvor meget må vi gå til den i MFVMS hjemmelsredegørelse? Det er sjusk.”,

har hun forklaret, at Sundhedsministeriet havde fået det af Miljø- og Fødevarerministeriet udarbejdede udkast til redegørelse til gennemsyn. Hun havde en holdning til det sproglige arbejde i udkastet. Hun syntes, at det var noget sjusk. Hun syntes, at strukturen var svær at følge. Hun havde forskellige forslag til rettelser.

Forevist udkast til ”Redegørelse for forløbet vedrørende manglende hjemmel til aflivning af mink uden for smittezonerne” (ekstrakten s. 4619f), herunder hendes kommentarboks om stedet for pres-briefing (ekstrakten S. 4635):

”Det fandt ikke sted i SUM, formentlig i Eigtveds pakhus.”,

har hun forklaret, at hun også havde andre kommentarer til dokumentet. De fik udkastet over, og hun startede med at læse det igennem og drøftede det herefter med sin kontor- og afdelingschef. Helt overordnet har hun i forløbet ikke forholdt sig til Fødevarerministeriets opfattelse af, at der ikke var hjemmel i lov om hold af dyr til at aflive alle mink. Hun var kun involveret i nogle drøftelser om en dvalemodel i forbindelse med mailen den 3. november 2020, som Fødevarerministeriet ikke mente, at der var hjemmel til.

Adspurgt af kommissionen og forevist Tejs Binderups mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 09.35 til Martin Ulrik Jensen, hvori omtales to forskellige scenarier (ekstrakten s. 1559):

”...

From: Tejs Binderup ...

Sent: 03-11-2020 09:35:11 (UTC +02)

To: Martin Ulrik Jensen ...

Cc: Line Nørbæk (EM-DEP) ...; Torben Skovgaard Andersen ...; Asbjørn Brink ...; Annemarie Lauritsen ...; Paolo Drostby ...; Dorthe Eberhardt Søndergaard ...; Anne-Mette Lyhne Jensen ...

Subject: SV: Mink og kompensation

Kære Martin

...

Imens ovenstående ØU-beslutninger eksekveres og der slås ned, og pelses ned, udarbejdes der en ny ØUsag, så regeringen kan tage stilling til minkbranchens generelle fremtid. Umiddelbart er der to scenarier, som skal beskrives i denne sag:

a. Kun avlsdyr i 2021, med dvalekompensation (bullit 3 nedenfor) og en omstillingspulje (bullit 4) til de minkavlere, som alligevel bliver nødt til at forlade erhvervet som følge af situationen.

I spor a vil der bl.a. skulle tages stilling til, hvor mange avlsdyr der i givet fald skal have lov at være i 2021, hvordan de mest forsvarligt opbevares mv.

b. Minkbranchen lukkes helt, med ekspropriation og dertilhørende erstatning (bullit 2), samt større omstillingspulje (bullit 4).

Uanset om man bevæger sig af spor a eller b vil der skulle skabes retlig hjemmel til at eksekvere beslutningen. Vi er enige i, at det vil skulle ind i epidemiloven. Regeringen vil så skulle tage stilling til, om man vil lukke helt for muligheden for at starte op igen senere, eller om det skal være åbent. Et totalforbud mod minkproduktion vil skulle ind i MFVM-lovgivning.

Alle sejl sættes nu på at få den første sag klar, og så starter vi op på den uddybende fremtidssag, så snart den akutte sag er færdig.

...”

har hun forklaret, at hun husker, at hun først så denne mail i det efterfølgende forløb, hvor der blev udarbejdet tidslinjer.

Adspurgt af kommissionen og forevist det af Morten Holland Heide udarbejdede notat af 11. november 2020 om møde om minkindsats onsdag den 4. november 2020 kl. 10.30, hvori deltog blandt andre afdelingschef Lene Brøndum Jensen, Sundhedsministeriet, (ekstrakten s. 2651), hvoraf fremgår blandt andet:

”...

Tejs Binderup rejste på mødet et spørgsmål om hjemmelsgrundlaget for aflivning af mink, idet man hidtil kun havde aflivet mink i smittede færm og i risikozonerne omkring smittede færm.

...”

har hun forklaret, at hun ikke hørte noget om drøftelser om hjemmel den 4. november 2020. Hun vil tro, at hendes kontorchef må være blevet orienteret om mødet.

Epidemiloven sorterede under et andet kontor end hendes. Den nyoprettede afdeling i Sundhedsministeriet varetog Nordjyllandspakken i forhold til mink. Det var Lene Brøndum Jensen, som var afdelingschef i denne afdeling.

Charlotte Thuesen Christensen

Charlotte Thuesen Christensen har – under en afhøring i kommissionen den 15. oktober 2021- forklaret blandt andet, hun er uddannet som cand. merc. i International Business and Politics fra CBS i 2019. Hun var ansat som fuldmægtig i Miljø- og Fødevareministeriet - som i november 2021 blev opdelt - fra 2019 til udgangen af februar 2021. Hun har siden marts 2021 været ansat som fuldmægtig i Erhvervsministeriet.

Hun var ansat i kontoret for Koncern Økonomi. Hendes kontorchef var Kasper Rise. Hun skulle indhente de fornødne oplysninger fra Fødevarestyrelsen og sikre, at der var den fornødne bevillingsmæssige hjemmel. Hun fulgte Økonomiudvalgssagerne.

Forevist Anders Kroman Liins bestilling sendt på mail den 17. september 2020 kl. 19.51 til Fødevarestyrelsens Ministerbetjening og med kopi til Katja Goodhew og hende, omhandlende: ”Bestilling Økonominotat” (ekstrakten, s. 432) har hun forklaret, at hun ikke kan huske, hvornår hun blev inddraget.

Forevist Fødevarestyrelsens Ministerbetjenings mail sendt den 21. september kl. 13.35 til Anders Kroman Liin, Katja Goodhew og hende med kopi til flere andre, omhandlende besvarelse af den før nævnte bestilling (ekstrakten s. 518):

”...

Kære Anders, Katja og Charlotte

Hermed sendes ”Omkostninger ved 3 scenarier for håndtering af COVID-19 i minkbesætninger”. De øvrige to notater er blot ment som bilag (se blev sent ind i sidste uge). Materialet er direktionsgodkendt af Nikolaj Veje

...”

samt forevist Fødevarestyrelsens vedhæftede notat af 21. september 2020: ”Vurdering af omkostninger forbundet med 3 scenarier for håndtering af COVID-19 i minkbesætninger” (ekstrakten at s. 521f), har hun forklaret, at hun ikke kan huske, om hun var inde over. Notaterne lignede meget hinanden.

Fødevareministeriet havde en såkaldt paragraf-redaktør. Hvert ministerium har en paragraf på finansloven, og hendes opgave var at hold øje med Fødevarestyrelsens udgifter mv. Casper Mondrup Dahlmann fra Finansministeriet var ret meget inde over som paragrafredaktør hos Finansministeriet. De holder øje med, at ministerierne ikke overskrider deres bevilling.

Forevist Casper Mondrup Dahlmanns mail sendt den 21. september 2020 kl. 19.14 til Anders Kroman Liin m.fl. og med kopi til Paolo Drostby, Katja Goodhew og hende, omhandlede FØ-sag om mink og covid-19, som var vedhæftet et udkast til cover, hvori aflivning ikke var beskrevet som en anbefaling (ekstrakten s. 605):

”...

Kære alle

Efter snak med både Niels og Anders vedlægger jeg her et justeret cover. Jeg forestiller mig, at denne kan forelægges med det justerede bilag 1 (de igangsatte tiltag) og SUM's bilag 2 (risikovurdering) – men at vi måske kan undvære MFVM's bilag 2 om dekomponering af udgifter.

Det er forsøgt afspejlet, at sundhedsmyndighederne ikke aktivt anbefaler aflivning i større omfang. Sagen skrives derfor i stedet mere som en orientering om den stigende smitte samt de initiativer, som der blev givet grønt lys til i fredags.

Aflivning beskrives følgelig ikke som en anbefaling, men som det næste skridt, såfremt der er politisk ønske om større indsats.

Det skal understreges, at dette alene er min forståelse af SUM's nye bilag 2 og telefonsnak med Niels – og altså ikke et udtryk for, at vi modsætter os initiativerne.

Hvis vi har misforstået teksten eller har fjernet pointer, I gerne vil beholde, må I endelig råbe op!

Lad mig høre, hvad I tænker om ovenstående.

Mvh
Casper

...”

samt forevist udkast til cover: ”Håndtering af coronasmitte i mink” dateret den 21. september 2020 (ekstrakten s. 609), har hun forklaret, at hun havde fødselsdag den 21. september 2020. Hun kunne se på sin telefon, at der kørte mails den pågældende aften. Hun var ikke inde over arbejdsprocessen.

Forevist, at der i det omhandlede udkast til cover under afsnittet ”Procedure” (ekstrakten s. 612) var sket overstregning af afsnittet: ”Der vil være behov for at tilvejebringe den nødvendige hjemmel for evt. nedslagning af samtlige danske minkbesætninger”, har hun forklaret, at hun ikke ved, hvem der har foretaget ændringen. Hun havde fokus på økonomien, og det ville være meget aparte, hvis hun gik ind i spørgsmål om den juridiske lovhjemmel. Det var ikke hendes opgave at se på den juridiske lovhjemmel. Hun husker heller ikke at have deltaget i møder, hvor det blev berørt.

Forevist Fødevarestyrelsens notat af 20. oktober 2020: ”Notat om ressourcer til Covid-19 i mink i 2021” (ekstrakten s. 1224-1225), hvoraf fremgår blandt andet:

”...

Minkbranchen eksporterer hvert år for milliarder. Ud over selve minkavlere er der en følgeindustri, som er afhængig af fortsat minkproduktion. Såfremt der fortsat skal være en minkproduktion i Danmark, så skal eksportmarkederne og herunder Kina betrygges i, at der er styr på Covid-19 smitten i mink. Til dette arbejde er der afsat 2 årsværk til at styrke handelsrelationerne mv. Omkostningerne er anslået til 2,2 mio. kr.

...”

samt forevist Jonas Funder Mejers mail sendt den 22. oktober 2020 kl. 10.47, hvor notatet blev fremsendt til Kasper Rise og med kopi til hende (ekstrakten s. 1221). Hertil har hun forklaret, at det fremgår af mailstrengen (ekstrakten s. 121), at Daniel Højrup fra Fødevarestyrelsen fik tilsendt notatet i kopi ved en mail sendt den 20. oktober 2020 kl. 16.18. Daniel Højrup var ansat i Økonomiafdelingen. Han var på samme niveau som hun. Hun havde ikke så stor kontakt med ham. I departementet havde man meget fokus på den politiske proces, hvor Fødevarestyrelsen havde fokus på materien.

Hun kan ikke huske, om hun var inddraget i forberedelserne til Økonomiudvalgsmødet, som var forberedt til at skulle blive afholdt den mandag 2. eller tirsdag den 3. november 2020. Jonas Funder Mejer var hendes teamleder, men der skete også skift af teamleder.

Forevist Jonas Funder Mejers mail sendt mandag den 2. november 2020 kl. 12.36 til Katja Goodhew, Paolo Drostby, Anders Kroman Liin og hende og med kopi til Tejs Binderup, omhandlende: ”Inddragelse af andre ministerier i sag. Haster” (ekstrakten s. 1432):

”...

Har vi haft talt med FM om denne?

Prøver at finde ud af, hvem der er den i FM. Formentlig Casper Mondrup ....

Husk også Charlotte

Vh
Jonas

...”;

har hun forklaret, at hun tror, at Jonas Funder Mejer nok tænkte på hende, når han skrev ”Charlotte”. Det var nok for at minde om, at hun også skulle inddrages.

Forevist Anders Kroman Liins mail sendt mandag den 2. november 2020 kl. 15.36 til blandt andre Katja Goodhew, Casper Mondrup Dahlmann og hende, omhandlende et møde vedrørende mink og genindsættelse af mink (tillægsekstrakt 2, s. 30):

”...

Fra: Anders Kroman Liin

Til: Jonas Funder Mejer; Katja Goodhew; Thomas Mølsted Jørgensen; Toke Handberg Jeppesen ...; Ane Myrholm Bisgaard ...; Øyvind Runge Jepsen; Asbjørn Brink; Anders Kroman Liin; Casper Mondrup Dahlmann; Charlotte Thuesen Christensen; Ester Danielsen Kass

Emne: Møde vedr. mink og genindsættelse af mink i 2021

Dato: 2. november 2020 15:36:01

Casper Mondrup Dahlmann 14:40:

x

Øyvind Runge Jepsen 14:46:

x

Øyvind Runge Jepsen 14:51:

x

Toke Handberg Jeppesen (EM-DEP) 14:52:

x

Jonas Funder Mejer 14:53:

x

Øyvind Runge Jepsen 14:59:

x

Casper Mondrup Dahlmann 15:06:

x

Jonas Funder Mejer 15:08:

x

Toke Handberg Jeppesen (EM-DEP) 15:09:

x

Øyvind Runge Jepsen 15:10:

x

Casper Mondrup Dahlmann 15:16:

x

Øyvind Runge Jepsen 15:24:

x

Anders Kroman Liin 15:25:

Ja

Thomas Mølsted Jørgensen 15:27:

et sp.: foderevenandører mv. hvilke ?

...”

har hun forklaret, at det ser ud som om, at de har holdt møde over Skype, hvor ”x” dækker over ”håndsoprækning”. Hun og øvrige arbejdede hjemme, og der udviklede sig en praksis for, at når man ønskede at sige noget, så skulle man sætte et ”x”. Hun kan ikke huske, om hun deltog i mødet.

Forevist Anders Kroman Liins mail sendt mandag den 2. november 2020 kl. 17.37 til blandt andre Katja Goodhew, Casper Mondrup Dahlmann, Asbjørn Brink og hende, omhandlende mink og genindsættelse i 2021 (ekstrakten s. 1465):

”...

Fra: Anders Kroman Liin ...

Sendt: 2. november 2020 17:37

Til: Thomas Mølsted Jørgensen ...; Charlotte Thuesen Christensen ...; Jonas Funder

Mejer ...; Katja Goodhew ...; Casper Mondrup Dahlmann ...; Øyvind

Runge Jepsen ...; Ester Danielsen Kass ...; Toke Handberg Jeppesen ...; Ane Myrhøj Bisgaard ...;

Carsten Kjær Joensen ...; Asbjørn Brink ...

Emne: Mink og genindsættelse i 2021

Kære alle

Tak for konstruktivt møde i dag.

MFVM er gået i gang med at formulere de forventede scenarier. Vi forventer dermed at kunne fremsende første udkast til regeringsudvalgssag i morgen ved middagstid. Denne vil, som adspurgt til mødet, indeholde sundhedsmyndighedernes anbefaling for minksituationen fremadrettet. Vi vil i udkastet så vidt muligt markere, hvor vi har brug for inputs fra EM/BM/FM.

Vi skal forinden have tal fra BM samt materiale fra EM. Jeg sender separate mails herom.

Venlig hilsen

Anders Kroman Liin

...”

samt forevist Anders Kroman Liins mail sendt senere samme mandag aften den 2. november 2020 kl. 21.04 til blandt andre hende, omhandlende: ”Mink regeringsudvalgssag” (ekstrakten s. 1513):

”...

Fra: Anders Kroman Liin ...
Sendt: 2. november 2020 21:04
Til: Jonas Funder Mejer ...; Charlotte Thuesen Christensen ...
Cc: Katja Goodhew ...; Paolo Drostby ...; Tejs Binderup ...
Emne: Mink regeringsudvalgssag

Kære begge

Meldingen efter aftenenes møde med København Fur er fra AC, at sagen kommer på skriftlig Ø i denne uge (om end mødet er aflyst).

Derfor skal jeg bede om, at KØ tager lead på opgaven i form:

- Kontakten til FM
- Udformning af ØU-sagen

Venlig hilsen

Anders Kroman Liin

...”,

har hun forklaret, at det var koncernøkonomi, som der blev skrevet om. Det ligner en anmodning. Normalt var det fagkontoret, altså Anders Kroman Liins kontor, som ville stå for opgaven, men fagkontoret var super presset. Hun ved ikke, om hun tog imod opgaven. Hun deltog ikke i et møde med København Fur.

Forevist den videre mailkorrespondance mellem blandt andre Jonas Funder Mejer og Anders Kroman Liin mandag den 2. november 2014 kl. 21.14 og kl. 21.24, som var et svar på Anders Kroman Liins mail sendt tidligere mandag aften den 2. november 2020 kl. 21.04 (ekstrakten s. 1512):

”...

Fra: Anders Kroman Liin ...
Sendt: 2. november 2020 21:24
Til: Jonas Funder Mejer ...
Cc: Katja Goodhew ...; Paolo Drostby ...; Tejs Binderup ...; Charlotte Thuesen Christensen ...; Kasper Rise ...
Emne: SV: Mink regeringsudvalgssag

Der er naturligvis tale om, at I formæssigt har lead. F&V fører pennen – det er klart.

Ud fra hvad Øyvind skitserede på mødet, ser vi umiddelbart ind i 4 forskellige scenarier:

1. Nuværende indsats bidrager til at reducere smittespredning, men der udstedes forbud mod genindsættelse af mink i de aflivede besætninger i 2021.
2. Smittespredningen udvikler sig til et punkt, hvor man løber tør for avlsdyr i Danmark.
3. Time-out scenarium, hvor avler beholder avlsdyrene med en klausul om, at dyrene ikke må parre sig. Samtidig med at der for tilbageværende avlsdyr indføres smittebeskyttelsestiltag for, at sikre, at avlsmaterialet bevares, herunder xx, xx og xx.
4. Udfasning af minkerhvervet.

...

Fra: Jonas Funder Mejer ...
Sendt: 2. november 2020 21:14
Til: Anders Kroman Liin ...; Charlotte Thuesen Christensen ...; Kasper Rise ...

Cc: Katja Goodhew ...; Paolo Drostby ...; Tejs Binderup ...

Emne: SV: Mink regeringsudvalgssag

Kære Anders

Vi assisterer naturligvis gerne med alt det vi kan, men det klare udgangspunkt for ØU-sager er, at det er fagkontoret der er pennefører, og det går jeg naturligvis ud fra ikke er anderledes i denne sag. Det er jer der kender fagområdet bedst, og derfor giver denne fremgangsmåde bedst mening.

Vi vil naturligvis meget gerne hjælpe med at koordinere kontakten over mod FM og i relevant omfang øvrige ministerier og i øvrigt gerne hjælpe med at skære sagen til.

For at komme videre med sagen mangler, vi som jeg ser det, at I/FVST:

...”

har hun forklaret, at det lader til, at Jonas Funder Mejer har tænkt det samme som hende, nemlig at det var fagkontoret, som var pennefører. Hun husker ikke, om der kom noget ud af det.

Forevist Anders Kroman Liins mail sendt tidligere tirsdag den 3. november 2020 kl. 14.04 til bl.a. Jonas Funder Mejer og hende og med kopi til Paolo Drostby og Katja Goodhew omhandlende skriftlig Ø-sag til gennemlæsning (ekstrakten s. 1656).

”...

Fra: Anders Kroman Liin

Sendt: 3. november 2020 14:04

Til: Charlotte Thuesen Christensen ...; Jonas Funder Mejer ..; Anne Sofie Munk Kruse ...

Cc: Paolo Drostby ...; Katja Goodhew ...

Emne: Skriftlig Ø-sag til gennemlæsning forud for deling med andre dep'er

Kære alle

Hermed udkast til gennemlæsning.

Venligst vend tilbage med:

- Procedure og frister for skriftlig Ø-proces: Jonas har sagt OK til KØ har kontakt med FM om blandt andet proces. Vil I kontakte?

...”

samt forevist det vedhæftede bilag: ”Bilag 1. Økonomiske konsekvenser ved midlertidigt og permanent forbud mod hold af mink” (ekstrakten s. 1657-1659), har hun forklaret, at hun ikke specifikt husker, om hun blev inddraget i arbejdet.

Forevist sit svar på Anders Kroman Liins ovennævnte mail, som hun sendte pr. mail tirsdag den 3. november 2020 kl. 14.51 (ekstrakten s. 1691):

”...

Til: Anders Kroman Liin ...

Cc: Paolo Drostby ..., Katja Goodhew ..., Jonas Funder Mejer ..., Kasper Rise ...

Fra: Charlotte Thuesen Christensen ...

Titel: SV: Skriftlig Ø-sag til gennemlæsning forud for deling med andre dep'er

Sendt: 03-11-2020 14:50

Bilag: Aktinformation.txt; Forelæggelse Ø-format-sag om mulighederne for at genindsætte mink i

2021...

Kære Anders

Jeg har drøftet denne med Kasper og Jonas.

- Kommentarer, der har internt præg bør slettes/justeres så de henvender sig til FM
- Der er syv indstillingspunkter, men er det reelt ikke "bare" model 1, man ønsker at gå videre med? I så fald flyt beskrivelsen op i løsningsafsnittet. Jeg har givet et bud på en omskrivning af problemafsnittet, så man har en bedre idé om, hvad der skal tages stilling til.
- Tabel 1 skal udfyldes, alternativt skal det stå ca. tal i firkantet og der skal indsættes kommentar om, hvornår vi forventer at have mere præcise tal klar. Men der bør være tal med ellers er sagen svær at forhold sig til. Jeg kan se, at der lige er kommet en bestilling fra FVST. Er det disse tal, vi skal fylde ind?
- Model 2 er ikke beskrevet. Der skal være minimum fem linjer, så man kan forholde sig til den.
- Skal vi ikke selv give et bud for proces for lovhjemmel?

Ring hvis der er behov for uddybning.

...”,

har hun forklaret, at den sidste bullet: ”Skal vi ikke selv give et bud for proces for lovhjemmel” refererede til et udfyldt punkt i et af bilagene; muligvis afsnit 2 under ”Procedure” i udkastet til cover: ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink” dateret den 3. november 2020 (ekstrakten s. 1692 f), hvoraf fremgår blandt andet (s. 1694):

”...

Procedure

Sagen forelægges skriftligt ØU med henblik på godkendelse, hvorefter regeringen melder ud om tiltagene. Samtidigt får minkavlerne meddelelse om, at der ikke må genindsættes mink i 2021.

Herefter iværksættes arbejde med at få godkendt den nødvendige lovmæssige hjemmel, ligesom Fødevarestyrelsen indleder et samarbejde med erhvervet om iværksættelse af de godkendte tiltag til beskyttelse af avlsmaterialet.

...”

Forevist Jonas Funder Mejers kommentarboks, som knytter sig til første afsnit: ”Sagen forelægges skriftligt ØU med henblik på godkendelse, hvorefter regeringen melder ud om tiltagene. Samtidigt får minkavlerne meddelelse om, at der ikke må genindsættes mink i 2021”:

”**Kommenterede [JFM]:** Er der ikke behov for at drøfte og lave aftale om dette med FT-partierne alt den stund, at der er behov for deres hjælp til udformning af relevant lovgivning om fx kompensationsordninger?”

har hun forklaret, at hun ikke kan huske, om kommentarboksen blev indsat før eller efter at hun sendte sin mail kl. 14.50. Der var arbejdsdage, men det hele gik meget stærkt, så hun ved ikke, hvornår kommentarboksen blev indsat. Hendes bullet kan også knytte sig til Jonas Funder Mejers kommentarboks til coverets afsnit om ”Model 1- Dvale”, som er gengivet i ekstrakten s. 1693. Hun mener, at

hun i mailen skrev, at hun havde drøftet sagen med Kasper og Jonas. Nogen gange skriver hun kommentarer, nogen gange gør hun brug af med Track changes. Hun erindrer ikke, hvad der skete efter at hun sendte sin mail kl. 14.50 til Anders Kroman Liin.

Supplerende adspurgt af kommissionen og forevist et andet udkast af det omtalte cover: ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink” dateret den 3. november 2020 (ekstrakten s. 1726f), hvoraf fremgår blandt andet om dvalemodellen (s. 1927):

”...

Model 1: Dvale

...

Der er ikke hjemmel til håndtering af et sådant scenarie i den nuværende lovgivning, hvorfor der meget hurtigt vil skulle tilvejebringes en lovmæssig hjemmel for dette. SUM tilvejebringer hjemmel i lovgivningen til at forhindre genindsættelse af mink.

...”

har hun forklaret, at hun ikke hæftede sig ved, at Sundhedsministeriet nu var indføjet. Det var fagkontoret, som koordinerede og skrev ”SUM” ind efter en snak med hende. Det var ikke hendes bord at forholde sig til det juridiske.

De kørte den arbejdsdeling, at kompensationsordningerne, som angik farme og udstyr, lå hos Mathilde og Signe Anthon, som var ansat i Kontoret for analyse, innovation og digitalisering. Hun sad selv mere med beregningerne i forhold til nedslagning af mink. De brugte ordet ”kompensation” i forhold til engangsudgifter.

Hun deltog i drøftelser om tempobonus. Fødevarestyrelsens økonomikontor foretog beregningerne på tempobonus, hvorefter hun var ”redaktør” på beregningerne, før sagen blev videresendt til Finansministeriet. Det var for at have vished for, om det gav mening. Supplerende adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at hun ikke hørte noget om, hvorvidt der var hjemmel til tempobonus. Hun har hørt om statsstøtte, men hun kan ikke huske, hvornår i forløbet. Hun ved ikke, hvor man fandt pengene til tempobonus. Hun vil tro, at det var et samarbejde herom mellem hendes kontor, Fødevarestyrelsen og Finansministeriet. Hendes teamleder og nok også hendes kontorchef har i hvert fald været inde over. De skiftede på et tidspunkt teamleder, men hun fik også ny kontorchef undervejs, og det var nok i forbindelse med opsplitningen af ministeriet. Kontakten i Fødevarestyrelsen var blandt andet kontorchef Henrik Kundby.

Forevist mailkorrespondance den 27. november 2020 mellem blandt andre Casper Mondrup Dahlmann og hende omhandlende ”Mink aktstykke” (tillægsekstrakt 3, s. 410-411), hvori er indsat skrift med rød farve:

”...

Til: Kasper Rise ..., Ester Danielsen Kass ..., Søren Markvard Nielsen ...

Cc: Charlotte Thuesen Christensen ..., Anne Sofie Munk Kruse ...

Fra: Casper Mondrup Dahlmann ...

Titel: SV: Mink aktstykke

Sendt: 27-11-2020 17:02:25

Kære alle

Helt umiddelbare spørgsmål i forlængelse af snak om samme tidligere i dag:

- Er politiets udgifter kommet med i aktstykket? *Der indgår gamle tal fra Politiet. Vi har presset på hos politiet for at få opdaterede tal, men vi har ikke fået endnu.*

- Er aktstykket afstemt med FMN og JM? Herunder drøftet tilgangen om at man alene må. *FMN har set første udkast af aktstykke og beskrevet deres udgifter. Når vi har landet formuleringer hos jer på konturniveau, sender vi det i fælles clearing med FMN. Indtil videre er Politiets udgifter indgået som en del af FVSTs udgifter forstået på den måde, at Politiet fakturerer FVST for deres udgifter. JM har ikke været involveret indtil videre.*

- Kan I stå på mål for, at der kun er udgifter i zone 1 og 2, herunder hos FMN og Politiet, så vi ikke kommer til at foregribe

L77? Vi har klart formuleret dette over for FVST, således vi kun har zone 1 og 2 udgifter med. Jeg har nævnt vores overvejelser over for FMN, og at vi kun kunne have udgifter i zone 1 og 2 med ift. vores nuværende hjemler. Efter at have oplyst FMN om vores overvejelser har jeg ikke hørt noget nyt fra dem. Jeg har dog heller ikke på nogen måde gået dybt ned i det og mere nævnt det som en service for dem. Vi har ikke været i dialog med Politiet om deres udgifter, og hvorvidt de har hjemmel i zone 1 og 2.

- Har I lavet en procesplan for de resterende udgifter, herunder sikret, at ingen af udgiftsposterne falder mellem to stole,

hvis de ikke kommer med her? *Har indsat en tabel ovenfor.*

- Jeg kan ikke umiddelbart se, at I har indarbejdet det loft for udgifterne, som vi tidligere har drøftet for, hvornår man skal vende tilbage til FiU og bede om ny hjemmel, hvis man nærmer sig? *Jeg har indarbejdet et loft på 1.000 mio. kr. i vedhæftede, så er der plads til alle rengøringsudgifter + 200 mio. kr. til diverse uforudsete/fejlestimerede udgifter.*

Mvh

Casper

...”,

har hun forklaret, at det godt kan være hende, som har skrevet med rød tekst. Hun husker det ikke. Mailkorrespondancen fandt sted efter regeringsbeslutningen, hvor man skulle have penge gennem et aktstykke. Politiet havde også haft udgifter i forløbet. Fødevareministeriet skulle koordinere arbejdet med aktstykket. Hendes opgave var at formidle oplysningerne. Det var Finansministeriet, som sad på penge-kassen, og som måtte stå for den endelige kontrol af, om der var tilstrækkelige oplysninger.

Det var helt overordnet set en super, super travl proces. Meget kaotisk. Der var mange mennesker i gang, og nogen gange blev der skiftet retning. Folk arbejdede mega hårdt og hele tiden. Det var både et ustruktureret og struktureret forløb.

Supplerende adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at hun var involveret i et aktstykke. De blev hele tiden indhentet af virkeligheden, hvor beregningerne blev for gamle i takt med, at tilkom yderligere smittede mink. De var nødt til at korrigere undervejs.

Tejs Binderup

Tejs Binderup har - under afhøring i kommissionen den 7. oktober 2021 - forklaret blandt andet, at han er uddannet som cand.scient. pol i 2009. Han har siden 2018 været afdelingschef i Miljø- og Fødevareministeriet. Ministeriet blev den 19. november 2020 opdelt, og han er i dag afdelingschef i Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Han er chef i afdelingen, som beskæftiger sig med blandt andet fødevarer, landbrug og fiskeri. Han var også ansat i Miljø- og Fødevareministeriets departement forud for 2018.

I 2020 refererede han til departementschef Henrik Studsgaard. I hans afdeling var kontorchef Paolo Drostby og teamleder Katja Goodhew ansat. Paolo Drostby var overordnet i forhold til Katja Goodhew.

Henrik Studsgaard, Paolo Drostby, Katja Goodhew og han udgjorde sammen kruntappen i forløbet omkring mink fra sommeren 2020 og frem til primo november 2020.

Forevist Tejs Binderups mail af 16. juni 2020 til Kent Harnisch (Finansministeriet), og Christian Liebing (Statsministeriet), som tillige blev sendt i kopi til Dorthe Eberhardt Søndergaard (Sundhedsministeriet) og Lasse Boje (Justitsministeriet), omhandlende det første danske coronaudbrud i en minkfarm, som var beliggende i Nordjylland (ekstrakten, s. 20):

”...

Emne: HASTER: Håndtering af coronaudbrud i minkfarm i Nordjylland

Kære Kent og Christian

Vedlagt hermed notat om forslag til håndtering af coronaudbrud på minkfarm i Nordjylland, som vi ønsker jeres tilbagemelding på hurtigst muligt, da der forventes medieomtale af udbruddet i aften.

Løsningen er mundtligt afstemt med SUM, som her sættes Cc.

Lasse sættes cc som generel koordinator på corona.

Ring gerne, hvis I har nogle spørgsmål.

Vh

Tejs

...”

har han forklaret, at det var nødvendigt at orientere Finansministeriet, da der ville komme en regning på ca. 35 mio. kr. Statsministeriet blev også orienteret, da han forventede at Statsministeriet ønskede dette. Der forelå ikke en forhåndsordre om, at Statsministeriet skulle orienteres.

Forevist intern mailkorrespondance i Statsministeriet den 16. og 17. juni 2020 mellem blandt andre Anders Kappel, Pelle Pape, Nicholas Rahui Webster Rømer og Andreas Meldgaard Goth, hvoraf fremgår, at sagen om håndtering af første udbrud af smitte på minkfarm i Nordjylland blev forelagt statsministeren til godkendelse (ekstrakten s. 20):

”...

Titel: SV: Til STM - haster: Håndtering af COVID-19 udbrud på minkfarm.pdf

Sendt: 17-06-2020 10:12

Kære A.

Godkendt af STM.

Bh. Anders

...

Sendt: 16. juni 2020 23:24

...

Emne: Vs: Til STM - haster: Håndtering af COVID-19 udbrud på minkfarm.pdf

Til orientering

Fra: Nicholas Rahui Webster Rømer

Dato: 16. juni 2020 kl. 23.23.03 CEST

...

Emne: Til STM - haster: Håndtering af COVID-19 udbrud på minkfarm.pdf

Kære Peter

OK fra BBB og klar til STM. STM bør se sagen fra morgenstunden.

Akten er ikke tilpasset, så de første par sider er blanke og overflødige og bør fjernes inden STM får sagen.

@ Pelle: Barbara har bedt om, at du får sagen til orientering.

Følger i F2 i morgen tidlig.

Nicholas

...”

har han forklaret, at det ikke var den bevillingsmæssige størrelse som gjorde, at Fødevareministeriet orienterede Statsministeriet, men mere dét, at coronaspørgsmål fyldte meget.

Supplerende adspurgt af kommissionen om hans arbejde med corona frem til det første smitteudbrud i juni 2020, har han forklaret, at han havde relativt meget arbejde med corona, da han havde ansvar for forsyningskæden. Han havde hørt om smitteudbruddet i Holland, men det var ikke noget, som man havde gjort noget ved. Han sendte en orientering til Statsministeriet om det første smitteudbrud i juni 2020, og han har ikke nogen viden om, hvordan man håndterede sagen internt i Statsministeriet.

Foreholdt at Christian Liebing, Statsministeriet, nogle dage senere i juni 2020, udarbejdede en såkaldt ”gul sag” i Statsministeriet i anledning af iværksættelse af overvågningsstrategi i forhold til corona i mink. Hertil har han forklaret, at han ikke ved, hvad en gul sag er, og dermed heller ikke hvorfor sagen skulle håndteres således i Statsministeriet. Fødevareministeriet havde sendt en sag til Statsministeriet og modtog godkendelse herfra, som man kan se af hans mailkorrespondance den 19. juni 2020 med Statsministeriet, Sundhedsministeriet og Justitsministeriet (ekstrakten s. 57):

”...

Fra: Tejs Binderup

Til: Lasse Boje; Dorthe Eberhardt Søndergaard

Emne: Vs: Notat ang. COVID mink overvågningsstrategi.docx

Dato: 19. juni 2020 23:13:56

Vedhæftede filer: Bilag 1 - Notat ang. COVID mink overvågningsstrategi.docx

T.o. STM har nu godkendt sagen.

Fra: Tejs Binderup ...

Dato: 19. juni 2020 kl. 13.22.00 CEST

Til: Christian Liebing ... [Kent Harnisch]

Cc: Dorthe Eberhardt Søndergaard ..., Lasse Boje ..., Paolo Drostby ...

Emne: Notat ang. COVID mink overvågningsstrategi.docx

Kære Christian og Kent

Som varslet hermed notat med indstilling om strategi for overvågning af corona i mink, herunder håndtering af evt inficerede besætninger frem til 10 pct. af besætningerne er kontrolleret.

FVST har pba af informationer om smittet minkejer i går testet en yderligere minkbesætning. Resultatet heraf forventes sidst på dagen i dag, eller i morgen.

I er velkommen til at ringe, hvis I har spørgsmål.

Notatet er clearet med JM og SUM.

Vh

Tejs
..."

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at mailen blev sendt i kopi til blandt andre Lasse Boje i Justitsministeriet, som var generel coronakoordinator for hele Slotsholmen. Strategien blev godkendt, men han ved ikke, om det var Statsministeriet eller statsministeren, som foretog godkendelse. Strategien blev godkendt i Finansministeriet, fordi der var noget med økonomi. Sagen blev også sendt til Statsministeriet, fordi den generelle coronasituation var noget, som interesserede Statsministeriet. Det var en regeringsbeslutning. Ansvaret lå hos regeringen bredt. Fødevarermyndighederne skulle således stå på mål for det, som fødevarermyndigheder skulle stå på mål for. Det samme gjaldt sundhedsmyndighederne og Finansministeriet. Statsministeriet skulle vide, at initiativet ikke var helt skævt i forhold til, hvordan man håndterede corona bredt set. Der var bred opbakning fra regeringens side.

Der blev iværksat en overvågningsstrategi som følge af den nye situation med konstatering af coronasmitte i minkfarme. Fødevarerstyrelsen fremkom sammen med Sundhedsstyrelsen, Statens Seruminstitut og Styrelsen for Patientsikkerhed med et bud på, hvordan man kunne håndtere situationen. Myndighederne havde modtaget orientering om tilfælde med coronasmitte i mink i Holland. Myndighederne i Danmark var ikke som sådan bekymret over smittetilfældene, men det var alligevel noget, som skulle tages alvorligt.

Forevist udkast til cover: "Igangsætning af overvågningsaktiviteter for COVID-19 i minkfarme" udarbejdet til brug for fødevarerministerens godkendelse af igangsætning af overvågningsaktiviteter for COVID-19 i minkbesætninger (ekstrakten s. 31), har han forklaret, at sagen også blev sendt til Finansministeriet. Overvågningsaktiviteterne bestod blandt andet i iværksættelse af stikprøveundersøgelser, belysning af zoonotisk risiko mv.

Forevist Fødevarerstyrelsens udkast til notat: "Notat om overvågningsstrategi for COVID-19 i mink" dateret den 18. juni 2020 (ekstrakten s. 33 – 34), hvori er indsat to kommentarboxe med Tejs Binderups kommentarer, herunder kommentaren:

"SSI/SST må give en konkret rådgivning. FVST kan ikke reagere på en "forventer"

som knyttede sig til sætningen: "Fødevarerstyrelsen forventer, at så længe denne viden opbygges, rådgiver SSI til nedslagtning."

Hertil har han forklaret, at myndighederne valgte at slå de første tre smittede minkbesætninger ned. Hvis en sådan fremgangsmåde skulle fortsætte, var det nødvendigt at få Statens Seruminstits sundhedsfaglige vurdering af, om nedslagtning var sundhedsfagligt nødvendigt. Den omtalte sætning udgik faktisk i det endelige notat, som er optrykt i ekstrakten s. 48 f.

Foreholdt indholdet af den anden kommentarboks til udkastet til notat (ekstrakten s. 34):

”Dette må vi diskutere, hvad den egentlige arbejdsdeling er. Dette er indsat fra et brev som SST sendte til FVST i går. Jeg har indsat et par justeringer i nedenstående, som jeg mener må være gældende”,

som knytter sig til nogle bullets i notatet omhandlende ansvarsfordelingen mellem Fødevarestyrelsen og de humane sundhedsmyndigheder. Hertil har han forklaret, at det følger af sektoransvarsfordelingen blandt andet, at humane sundhedsfaglige spørgsmål mv. skal håndteres af Statens Serum Institut, Styrelsen for Patientsikkerhed og Sundhedsstyrelsen. Veterinærfaglige spørgsmål henhører under Fødevarestyrelsen. Nedslagtning ville skulle ske på en anbefaling fra sundhedsmyndighederne. Der blev ikke sat et stort arbejde i gang for at præcisere arbejdsgangen mellem sundhedsmyndighederne og fødevarermyndighederne. Der var enighed om arbejdsfordelingen.

Notatet om overvågningsstrategi blev - som forklaret - sendt til Christian Liebing og Kent Harnisch. Der var dialog med sundhedsmyndighederne forud for notatets udarbejdelse, herunder om, hvordan man skulle gå frem i forhold til de tre første smittede besætninger. Coronasmitte i mink var noget helt nyt. Man kendte ikke til smittevejene. Prøverne fra de første smittede mink blev vist taget den 12. juni 2020, og det positive prøveresultatet forelå den 15. juni 2020. Punkt 4 i overvågningsaktiviteterne (ekstrakten, s. 61) drejede sig om, hvad myndighederne skulle gøre fremadrettet.

Forevist den interne korrespondance i Statsministeriet den 19. juni 2020 i anledning af iværksættelse af overvågningsstrategi, hvoraf fremgår, at statsminister Mette Frederiksen godkendte overvågningsstrategien og i den anledning tilkendegav: ”Ok. Vil nu betvivle at det er nok” (ekstrakten s. 54):

”...

Til: Mette Frederiksen ...

Cc: Peter Kaarre Larsen ...

Fra: Anders Kappel ...

Titel: RE: Ang: GUL SAG (haster): Overvågningsstrategi for COVID-19 i mink

Sendt: 19-06-2020 22:43

Tjek, giver jeg videre.

Fra: Mette Frederiksen ...

Dato: fredag den 19. jun. 2020 10.34 PM

Til: Anders Kappel ...

Cc: Peter Kaarre Larsen ...

Emne: Ang: GUL SAG (haster): Overvågningsstrategi for COVID-19 i mink

Ok. Vil dog betvivle om det er nok

Fra: Anders Kappel ...

Dato: 19. juni 2020 kl. 21.14.34 CEST

Til: Mette Frederiksen ...

Cc: Peter Kaarre Larsen ...

Emne: GUL SAG (haster): Overvågningsstrategi for COVID-19 i mink

STM,

Vedlagt til godkendelse sag om overvågningsstrategi for COVID-19 i Mink.

Sagen haster, da Fødevarestyrelsen gerne vil igangsætte strategien hurtigst muligt.

Bh. Anders

...”;

har han forklaret, at han ikke har set eller hørt om statsministerens forbehold og mailkorrespondancen før i dag.

Forevist Anders Kappels mail af 19. juni 2020 til Andras Meldgaard Goth, hvori Anders Kappel gør opmærksom på, at statsministeren skulle have tilkendegivet, at det bør overvejes at gøre mere (ekstrakten s. 56):

”...

Til: Anders Kappel ..., Andreas Meldgaard Goth ...

Cc: Peter Kaarre Larsen ..., Bettina Pedersen ..., Randi Vanderskrog Untidt ..., Martin Hellesen ..., STMcovid19 ..., Nicholas Rahui Webster Rømer ...

Fra: Christian Liebing ...

Titel: RE: Til STM - haster: Overvågningsstrategi for COVID-19 i mink

Sendt: 19-06-2020 22:56

Tak. Jeg videreformidler.

...

Fra: Anders Kappel ...

Dato: fredag den 19. jun. 2020 10.51 PM

Til: Andreas Meldgaard Goth ...

Cc: Peter Kaarre Larsen ..., Bettina Pedersen ..., Randi Vanderskrog Untidt ..., Martin Hellesen ..., Christian Liebing ..., STMcovid19 ..., Nicholas Rahui Webster Rømer ...

Emne: RE: Til STM - haster: Overvågningsstrategi for COVID-19 i mink

Kære Andreas

STM er ok med sagen dog med følgende bemærkning “vil dog betvivle om det er nok”.

Har kun fået bemærkning på mail, men forstår den således, at der er ok til strategien, men at det bør overvejes at gøre mere.

Vil I tage den videre.

/Anders

...”;

har han forklaret, at han ikke kan huske, om Fødevareministeriet modtog noget fra Statsministeriet i den anledning. Hvis han havde hørt herom, vil han antage, at han havde skrevet herom internt i forbindelse med afrapporteringen. Han har først set mailkorrespondancen i dag.

Supplerende adspurgt af sin bisidder, advokat Jacob Goldschmidt, om forløbet i forhold til Finansministeriet, forklarede han, at det var helt sædvanligt, at der skulle ske orientering af Finansministeriet, som skulle afholde udgiften til erstatning. Der sker f.eks. også orientering af Finansministeriet, når der er udbrud fugleinfluenza, som resulterer i aflivning af besætninger. Det er heller ikke utænkeligt, at Fødevareministeriet ville orientere Statsministeriet om et udbrud af fugleinfluenza.

Kommissionens udspørger fortsatte afhøringen og foreviste Tejs Binderup det cover, som blev udarbejdet til brug for fødevareministerens beslutning om aflivning af den anden smittede minkbesætning i Frederikshavn i juni 2020 (ekstrakten s. 85f). Hertil forklarede han, at departementet var inde over de første tre smittede besætninger. Man valgte en aflivningsstrategi ud fra et forsigtighedsprincip i forhold til de tre første smittede besætninger. Statens Serum Institut og Sundhedsstyrelsen var også inde over.

Forevist intern mailkorrespondance i Sundhedsministeriet den 26. juni 2020 mellem blandt andre Dorthe Eberhardt Søndergaard, Katrine Kaldahl og ministersekretærer (alle i Sundhedsministeriet), hvoraf fremgår, at der var kontakt mellem departementscheferne i Sundhedsministeriet og Fødevareministeriet (ekstrakten s. 106):

”...

From: Dorthe Eberhardt Søndergaard ...
Sent: 26-06-2020 22:32:29 (UTC +02)
To: Lene Brøndum Jensen ...; Katrine Kaldahl ...; Ida Krems ...
Subject: Fwd: Kender I status for

Hilsen Dorthe

Start på videresendt besked:

Fra: Søs Schack Nielsen
Dato: 26. juni 2020 kl. 21.31.56 CEST
Til: Dorthe Eberhardt Søndergaard
Cc: DEP Alle ministersekretærer
Emne: Vedr.: Kender I status for

Per har snakket med ministeren. Troede han tog fat i dig.

Per har snakket med DC i MFVM, og de er enige om, at mink skal slæes ned denne gang indtil retningslinjerne er på plads. Tag gerne fat i ham.

Mvh. Søs

Den 26. jun. 2020 kl. 20.56 skrev Dorthe Eberhardt Søndergaard :
 Mink-sagen ?

Hilsen Dorthe
 ...”;

har han forklaret, at departementerne var inde over stillingtagen til strategien frem til nye retningslinjer var på plads. De to departementschefer var inde over.

Forevist ”COVID-19 i mink i Danmark – Beslutningsgrundlag – Smittekæde” udarbejdet af Fødevarerstyrelsen, Sundhedsstyrelsen, Styrelsen for Patientsikkerhed og Statens Seruminstitut (ekstrakten s. 107f), har han forklaret, at udkast blev forelagt for fødevarerminister Mogens Jensen. Han erindrer ikke, at der kom et initiativ fra sundhedsmyndighederne om at gøre andet og mere i forlængelse heraf. Beslutningsgrundlaget dannede baggrund for den strategi, som blev kørt henover sommeren 2020.

Forevist Niels Torpegaard Christensens (Sundhedsministeriet) bestilling af 1. september 2020 til Statens Serum Institut og Sundhedsstyrelsen omhandlende: ”Formålet med opgaven er, at departementet har behov for vurdering af, om de tiltag, der er gjort for at dæmme op for spredninger af COVID-19 i minkfarme, fortsat vurderes at være tilstrækkelig” (ekstrakten s. 183-185), har han forklaret, at han ikke tror, at han blev orienteret herom af Sundhedsministeriet eller Niels Torpegaard Christensen. Det husker han ikke. Han ville heller ikke have forventet at blive orienteret. Det var en bestilling til Statens Serum Institut og Sundhedsstyrelsen; nok fordi Sundhedsministeriet havde behov for viden, før involvering mv. af Fødevarerstyrelsen. Der er ikke noget mærkeligt i, at man som system har behov for afklaring af sin position internt. Det var en åben bestilling, som ikke pegede i nogen bestemt retning. Han har ikke set materialet før i dag.

Forevist det af Statens Serum Institut og Fødevarerstyrelsen udarbejdede notat af 9. september 2020: ”Status og håndtering af COVID-19 i minkbesætninger” (ekstrakten s. 295-297), som indeholder bulletts om ansvarsfordelingen mellem Fødevarerstyrelsen, Statens Serum Institut og Styrelsen og Patientsikkerhed, herunder en ansvarsfordeling ved overvågning:

”...

- Fødevarerstyrelsen (FVST) har ansvaret for håndtering ift. dyrebesætninger, herunder for at træffe nødvendige forholdsregler ift. at overvåge forekomsten i besætninger, træffe beslutning om håndtering af besætninger og for rådgivning af og information til minkavlere og brancheorganisation(er). FVST orienterer STPS og SSI, når der konstateres sygdom i minkbesætninger med henblik på at iværksætte foranstaltninger for mennesker (anbefaling om test, isolation og brug af værne-midler).
- Statens Serum Institut (SSI) foretager analyser af alle test og helgenom-sekventering fra dyr og mennesker, udarbejder risikovurderinger og faglige vurderinger angående eventuelle foranstaltninger. SSI orienterer FVST, når der findes smitte med COVID-19 prøver fra mink.
- Styrelsen for Patientsikkerhed (STPS) rådgiver om og foretager kontakt- og smitteopspring for så vidt angår ansatte og andre personer, der har været i kontakt med smittede besætninger eller er nære kontakter til disse. Såfremt STPS som led i den generelle kontakt – og smitteopspring bliver opmærksom på, at tilfælde af smitte med COVID-19 hos mennesker har relation til minkbesætninger, orienteres FVST. Ved konkrete sundhedsfaglige spørgsmål relateret til udbrud på specifikke besætninger og håndteringen af personalet mv., vejleder STPS på baggrund af SSTs generelle retningslinjer.
- Sundhedsstyrelsen (SST) rådgiver den sektoransvarlige myndighed, som ift. udbrud af sygdom i dyrebesætninger er FVST, ift. generelle sundhedsfaglige forholdsregler for mennesker herunder test, værnemidler, isolation og karantæne på baggrund af vurderinger fra SSI og STPS

...”;

har han forklaret, at sektoransvarsfordelingen blev præciseret i den situation, hvor myndighederne besluttede at foretage overvågning af en besætning i stedet for at slå besætningen ned. Der står ikke noget om, hvem der skal beslutte evt. nedslagning. Strategien var, at man skulle sprede ansvaret ud så meget som muligt, og således at der var flere lag, som kiggede efter, om der var smitte på minkfarmene.

Myndighederne ophørte med at slå smittede minkbesætninger ned i juni 2020 efter vedtagelsen af strategi, vist nok omkring den 18. juni 2020.

Forevist mailkorrespondancen tirsdag den 15. september 2020 mellem blandt Paolo Drostby (Fødevareministeriet), Asbjørn Brink og Casper Mondrup Dahlmann (Finansministeriet), omhandlende et cover: ”Håndtering af smittespredning med COVID-19 i danske minkbesætninger” til brug for en CU-sag om mink, hvoraf fremgik blandt andet (ekstrakten 329f):

”...

Fra: Paolo Drostby
Til: Asbjørn Brink; Casper Mondrup Dahlmann
Cc: Anders Kroman Liin; Katja Goodhew
Emne: SV: SV: CU-sag om mink
Dato: 16. september 2020 12:39:22
Vedhæftede filer: COVER - sum 16 9.docx

Kære Asbjørn

Vedhæftet rettelses i CU-cover, som vi netop har modtaget fra SUM. I vil se, at indstillingen er ændret substantielt. Vi er ikke enige i dele af ændringerne her, blandt andet er bemærkningen om genetisk minkvariant ikke i overensstemmelse med seneste meldinger fra SSI. Vi er i dialog med SUM om dette.

Vh Paolo

Paolo Drostby

...

Den 15. sep. 2020 kl. 18.44 skrev Casper Mondrup Dahlmann ...:

Kære Paolo

Tak for hurtig melding. Vores tilbagemelding har været, at vi skal tænke med på mulige løsninger og være med til at vurdere de økonomiske konsekvenser heraf. I det lys tænker jeg, at det er en postgang for sent, hvis vi først involveres når sagen lægges til clearing hos jer og i SUM.

Derfor vil vi egentlig meget gerne kunne læse med på sagen allerede nu, hvis muligt?

(hvis det ikke harmonerer med jeres FCU-tilbagemelding, har du så mulighed for at give min chef Asbjørn Brink (cc) et kald?)

Mvh
Casper

...”;

har han forklaret, at han ikke husker, om Paolo Drostby orienterede ham om, at Finansministeriet var inde over, men det var dog naturligt, da Finansministeriet var medlem af CU-udvalget.

Foreholdt indholdet af det udkast til cover, som Paolo Drostby og Finansministeriets ansatte mailede om tirsdag den 15. september 2020, hvoraf fremgik blandt andet, at nedslagning af alle minkbesætninger blev opregnet som en løsningsmulighed (ekstrakten s. 335):

”...

Det indstilles, at der drøftes følgende løsningsmuligheder:

- Alle smittede besætninger slås ned ud fra et forsigtighedsprincip og/eller
- der iværksættes alternative tiltag, som er anbefalet af sundhedsmyndighederne og Fødevarestyrelsen, jf. bilag 1 eller
- alle minkbesætninger slås ned ud fra et forsigtighedsprincip

...”

har han forklaret, at Fødevareministeriets holdning var, at man skulle følge sundhedsmyndighedernes og Fødevarestyrelsens anbefalinger om styrkelse af overvågningen. Der var en skærpelse af strategien fra juni 2020. Der var et ønske om en stærkere indsats.

Forevist indstillingen i udkastet til cover (ekstrakten s. 336):

”...

Det indstilles, at MFVM og SUM ultimo oktober forelægger en ny vurdering af smittespredning i minkfarme for CU, såfremt der træffes beslutning om ikke at slå alle minkbesætninger ned.

...”

har han forklaret, at myndighederne fulgte situationen meget tæt og regeringen havde en naturlig interesse i at følge situationen meget tæt og i at blive orienteret om. Corona fyldte meget i Danmark. Han havde ikke nogen reaktion på den alternative indstilling (ekstrakten s. 335), hvorefter: ”alle minkbesætninger slås ned efter et forsigtighedsprincip”.

Forevist Paolo Drostbys mail sendt onsdag den 16. september 2020 til Tejs Binderup og Anders Kroman Liin, hvori Paolo Drostby skrev, at Fødevareministeriet vel ikke kunne stå i hovedet på indstillingen, når det blev indstillet til drøftelse, at alle mink skulle slås ned, (ekstrakten s. 337):

”...

Fra: Paolo Drostby

Til: Tejs Binderup; Anders Kroman Liin

Cc: Katja Goodhew

Emne: VS: Rettelser i CU-cover fra SUM

Dato: 16. september 2020 12:17:06

Vedhæftede filer: COVER - sum 16 9.docx

Kære Tejs

Se SUMs bemærkninger her. Jeg mener, at ændringerne i hvert fald delvis er på kanten af den fælles indstilling, der er kommet fra de involverede styrelser. Og vi kan vel ikke så godt stå i hovedet, når der indstilles til drøftelse, at alle mink i landet skal slås ned. @Anders du bedes gøre HST opmærksom på,

at der er kommet særdeles substantielle ændringer fra SUM til den sag, der nu ligger hos ham, og give Niels i SUM besked på at sende dette til FM straks.

Vh Paolo

...”,

har han forklaret, at der var tale om en indstilling til drøftelse, og det hindrede derfor ikke, at Fødevareministeriet ”stod i hovedet” på indstillingen. Det er hans grundprincip, at en myndighed ikke kan sige til regeringen, at regeringen ikke må drøfte én af to muligheder. En myndighed ikke kan stille sig på bagbenene i forhold til en indstilling fra en anden myndighed, hvis der er et ønske fra den anden myndighed om drøftelse. Hvis et andet ministerium vil tage noget ind på regeringsbordet, så må man bede sin minister om at gøre det gældende ved forhandlingsbordet, hvis man er uenig.

Forevist Casper Mondrup Dahlmans mail sendt onsdag den 16. september 2020 til blandt andre Paolo Drostby, (ekstrakten s. 343):

”...

Fra: Casper Mondrup Dahlmann

Til: Niels Torpegaard Christensen; Paolo Drostby; Anders Kroman Liin

Cc: Asbjørn Brink

Emne: SV: Status

Dato: 16. september 2020 15:18:08

Vedhæftede filer: COVER - sum 16 9.docx

image001.png

image002.png

Kære MFVM og SUM

Vi mener ikke, at sagen har belyst de økonomiske konsekvenser af to af de tre drøfteindstillinger tilstrækkeligt til, at beslutningen kan træffes med indeværende sag.

Såfremt der er ønske om at gå videre ned af de mere vidtgående veje, er der derfor behov for udarbejdelse af en ny sag, der i langt højere grad belyser de økonomiske konsekvenser – herunder med inddragelse af os og EM.

Dette er søgt afspejlet i vedlagte.

Mvh

Casper

...”,

som var vedhæftet et udkast til cover med tilføjelser i blå tekst fra Casper Mondrup Dahlmann i et af coverets afsnit samt i afsnittet: ”Indstilling” (ekstrakten s. 350):

”...

[Såfremt risikovurderingen giver anledning til at foreslå nedslagning i større omfang, udarbejdes et særskilt beslutningsgrundlag herunder med henblik på en konsolideret beskrivelse af kompensationsmodeller og de samlede erhvervs- og statsfinansielle aspekter heraf.](#)

...

Indstilling

Det indstilles, at der drøftes følgende løsningsmuligheder:

- der udarbejdes beslutningsgrundlag for en løsning, hvor Aalle smittede besætninger slås ned ud fra et forsigtighedsprincip og/eller
- der iværksættes alternative tiltag, som er anbefalet af sundhedsmyndighederne og Fødevarestyrelsen, *jf. bilag 1* eller
- der udarbejdes beslutningsgrundlag for en løsning, hvor alle minkbesætninger slås ned ud fra et forsigtighedsprincip

”

har han forklaret, at det gav god mening at have det fornødne grundlag til at træffe en mere vidtgående beslutning. Det blev alene indstillet, at regeringen skulle drøfte løsningsmulighederne. Han kan ikke huske, hvem der har forfattet de tre løsningsmuligheder. Det er sandsynligt, at det er en af medarbejderne i Fødevarerministeriet.

Adspurgt af advokat Jonas Christoffersen, som er bisidder for Magnus Heunicke, om sætningen i det før omtalte udkast til cover (ekstrakten s. 341):

”...

Det vil ligeledes skulle afklares, om der er behov for ny hjemmel til flere af de foreslåede løsninger.

...”

har han forklaret, dette hjemmelsspørgsmål alene angik spørgsmålet om begrænsning af adgang til farme mv., som det fremgik af coverets bilag 1. Det angik ikke hjemmelsspørgsmål i forhold til nedslagning.

Kommissionens udspørger fortsatte afhøringen og foreviste mail sendt onsdag den 16. september 2020 med endelig dagsorden til CU-mødet torsdag den 17. september 2020 (ekstrakten s. 354-357). Hertil forklarede han, at det er korrekt, at mink blev taget af dagsordenen. Han erindrer ikke, om mødet blev afholdt.

Forevist udkast til cover: ”Håndtering af smittespredning med COVID-19 i danske minkbesætninger” (ekstrakten s. 410f) udarbejdet til brug for FCU fredag den 18. september 2020, herunder indstillingen (ekstrakten s. 414):

”...

Indstilling

Det indstilles, at der drøftes følgende løsningsmuligheder:

- der udarbejdes beslutningsgrundlag for en løsning, hvor alle smittede besætninger slås ned ud fra et forsigtighedsprincip og/eller
- der iværksættes alternative tiltag, som er anbefalet af sundhedsmyndighederne og Fødevarestyrelsen, *jf. bilag 1* eller
- der udarbejdes beslutningsgrundlag for en løsning, hvor alle minkbesætninger slås ned ud fra et forsigtighedsprincip

Det indstilles, at MFVM og SUM ultimo oktober forelægger en ny vurdering af smittespredning i minkfarme for CU, såfremt der træffes beslutning om ikke at slå alle minkbesætninger ned.

...”

samt forevist Anders Kroman Liins bestilling sendt tirsdag den 22. september 2020 til Fødevarestyrelsen (ekstrakten s. 433):

”...

Kære Ministerbetjening

Jeg beder Fødevarestyrelsen udarbejde overslag over omkostningerne forbundet med tre scenarier for håndtering af Covid-19 smitte i mink som følger:

1. Iværksættelse af de ekstra kontrol- og smittebeskyttelsesindsatser som anbefalet af FVST, SSI, SST, STPS i notat af 15. september 2020.
2. Aflivning af alle smittede minkbesætninger.
3. Aflivning af alle danske minkbesætninger.

Ligeledes skal der i beregninger differentieres tidsmæssigt ift. om scenarierne gennemføres før eller efter pelsning ligesom, at omkostningerne ved en meget hurtig indsats skal beregnes. Endeligt skal forudsætningerne for de beregnede overslag fremgå tydeligt, ligesom at der skal redegøres for eventuelle juridiske forhold af relevans.

Beregningerne skal være godkendt og koordineret mellem både relevante fagkontorer og styrelsens økonomikontor.

Tidsfristen er tirsdag d. 22. september kl. 12.00, og denne kan ikke fraviges.

...”

har han forklaret, at Anders Kroman Liins bestilling var en sædvanlig standardbestilling. Hvis der skal træffes en beslutning, som skal i et regeringsudvalg, så skal man vide, hvad det koster og hvad konsekvenserne vil være.

Forevist Katja Goodhews og Mathilde Else Ripka Mammens mailkorrespondance af 18. september 2020, hvori også indgik flere medarbejdere i Fødevarestyrelsen, omhandlende beregninger af samfundsmæssige konsekvenser (ekstrakten s. 444):

”...

Fra: Mathilde Else Ripka Mammen ...

Sendt: 18. september 2020 21:06

Til: Tim Petersen (FVST); Camilla Brasch Andersen (FVST); Tom Bengtsen (FVST)

Cc: Katja Goodhew; Signe Anthon

Emne: VS: HASTER - beregninger af samfundsmæssige konsekvenser - frist mandag 21/9 kl. 13

Kære Tim, Camilla og Tom

Vi er i gang med at se på konsekvenserne hvis alle mink aflives. I store træk kommer svaret til at følge en vurdering vi lavede i forbindelse med arbejdet omkring invasive arter, hvor vi så på konsekvenserne ved et forbud mod hold af mink. Vi har derimod ikke kompetencerne til at vurdere de juridiske aspekter, men jeg kunne forstå på Katja, at i vist allerede havde gjort jer nogen bemærkninger om dette?

Hvis i har mulighed for at sende jeres vurdering af omkostningerne, vil jeg forsøge at skrive det ind i det notat jeg skriver på.

Derudover ville jeg også høre, om i har mulighed for at sende jeres vurdering af ad 2) til orientering?

Dbh. Mathilde

...

Kære Signe og Mathilde,

Som diskuteret med Signe har vi til brug for overvejelser vedr. håndtering af Covid-19 smitte i mink, behov for ASAP (frist mandag 21. september kl 13), at få beregnet de erhvervs-/offentlige/samfundsøkonomiske ved for tre scenarier som følger:

1) konsekvenser (erhvervsøkonomiske og offentlige) ved gennemførelse af de tiltag, der anbefales i Styrelsernes papir – disse er beregnet til 9,8 mio. kr. og jeg sender notat om dette særskilt, dvs. A&D skal ikke regne på dette scenarie

2) konsekvenser (erhvervsøkonomiske og offentlige) ved nedslagning i de smitteramte områder – FVST beregner disse baseret på omkostningerne ved aflivning + kompensation, så dette skal A&D heller ikke regne på

3) konsekvenser (erhvervsøkonomiske og offentlige) ved nedslagning af alle mink – FVST vil her bidrage med omkostninger til aflivning + kompensation, men A&D bedes bidrage med beregninger af øvrige erhvervs/samfundsmæssige omkostninger, eksempelvis tab af produktionsfaciliteter, eksport/markedsandele, arbejdsplader etc., jf. snak med Signe.

I beregningerne skal der tydeligt redegøres for de anvendte forudsætninger for beregninger, samt for eventuelle forbehold og/eller komplikationer, eg. manglende juridisk hjemmel etc., af relevans ...”;

har han forklaret om fremgangsmåden mv. ved indhentelse af juridiske vurderinger, at der er jurister ansat i de forskellige fagkontorer i departementet. Der er tillige et retskontor med en retschef i departementet. Fødevarestyrelsens retskontor var også inde over juridiske spørgsmål, herunder om lov om hold af dyr. I det konkrete tilfælde var det helt oplagt, at det var Analysekontoret, som skulle foretage beregninger af de erhvervsøkonomiske konsekvenser, men det var ikke Analysekontoret, som skulle foretage de juridiske vurderinger. Han bemærker, at bestillingen gik på de samfundsøkonomiske konsekvenser. Man talte om, hvad lov om hold af dyr kunne bruges til - både i departementet og i Fødevarestyrelsen. Han modtog ikke juridiske notater eller lignende herom. Han baserede sig på Birthe Schubarts vurderinger. Hun er chef for Fødevarestyrelsens Retskontor. På dette tidspunkt i september 2020 gik drøftelsen på, om man havde tilstrækkelig hjemmel i lov om hold af dyr til nedslagning af smittede mink. Hvis man kunne håndtere smittespredning på andre måder end nedslagning, vil det altid være at foretrække.

Forevist Katja Goodhews mail af 18. september 2020 til Mathilde Else Ripka Mammen, som indeholdt et sammendrag sendt til Paolo Drostby (ekstrakten s. 441-442), hvori der redegøres for tre scenarier, herunder scenarie 3, som omfatter aflivning af alle mink/lukning af erhvervet, og hvoraf fremgår, at der ikke er juridisk hjemmel hertil:

”...

Til: Mathilde Else Ripka Mammen ...

Cc: Signe Anthon ..., Anders Kroman Liin ...
Fra: Katja Goodhew ...
Titel: Kort sammendrag af de økonomiske omkostninger
E-mailtitel: Kort sammendrag af de økonomiske omkostninger
Sendt: 18-09-2020 19:54
Bilag: Aktinformation.txt;

Kære Mathilde,

Her er vores MEGET grove overslag og bemærk at de kun er jeres interne brug. De må ikke sendes ud af huset.

Bh/Katja

Kære Paolo,

Hermed som aftalt et kort sammendrag af de økonomiske omkostninger for de tre scenarier som vi kender dem nu:

Scenarie 1 - Gennemførelse af de tiltag, der anbefales i Styrelsernes papir (9,8 mio. kr.)

FVST og SSI har identificeret 4 indsatsområder for at nedsætte spredningen af COVID-19 i minkbesætninger, som beskrevet i notatet ”Status og håndtering af COVID-19 i mink” af 15. september 2020.

Omkostningerne for denne indsats beløber sig til 9,8 mio. kr. fordelt som følger:

i. Indsatser for at styrke den smittebeskyttende indsats = 2,02 mio. kr.

(kontrol af regelefterlevelsen og målrettet lokal vejledning, instruktion og information om brug af værnemidler og hygiejnetiltag etc.)

ii. Indsatser for at opnå hurtigere detektion af smitte i minkbesætninger = 7,20 mio. kr.

(øget frekvens af overvågningsprøverne i Hjørring, Frederikshavn, Jammerbugt og Brønderslev ved at minkavlere i disse kommuner skal udtage prøver fra alle døde mink, der sendes til SSI for undersøgelser to gange om ugen)

iii. Indsatser for flere tests af personer med relation til minkbesætninger = 0,56 mio. kr.

(Sundhedsmyndighederne vil intensivere smitteopsporing og opfordre til test af alle medarbejdere og deres husstandskontakter. Dette forudsætter en yderligere opskalering af samarbejdet mellem Styrelsen for Patientsikkerhed, SSI og FVST, herunder sikre grundlag for udveksling af data)

Scenarie 2 – Aflivning i de smitteramte områder (estimeret ca. 200-300 mio. kr.)

Det er tidligere blevet anslået, at såfremt omkostningerne ved aflivning af smittede besætninger (med betydelig usikkerhed) kunne beløbe sig til 1,0-1,5 mia. kr., baseret på en antagelse om 10 pct. smittede besætninger, som var smitteniveauet i Nederlandene, da dette overslag blev beregnet i juni.

For nuværende er der i Danmark blevet konstateret 19 smittede besætninger, svarende til ca. 1,6 % af de 1.200 aktive minkbesætninger.

Et groft overslag over omkostningerne til aflivning og kompensation af de på nuværende tidspunkt smittede besætninger vil derfor være ca. 200-300 mio. Der er i ”Lov om hold af dyr” juridisk hjemmel til aflivning af smittede dyr, og der er finansiel hjemmel til at afholde udgifterne til dette via den lovbundne bevilling § 24.32.14. Erstatninger ved nedslagning af dyr og andre udgifter ved bekæmpelsesforanstaltninger mm.

Scenarie 3 – Aflivning af alle mink/lukning er erhvervet (estimeret ca. 10-15 mia. kr.)

Ved antagelse om nedslagning af samtlige 1.200 minkbesætninger i Danmark, vil dette (med betydelig usikkerhed og baseret på beregningerne herover) kunne beløbe sig til 10-15 mia. kr. (er dog ikke klar over om dette medtager de bredere samfundsmæssige tab, eksempelvis af arbejdsplader etc.).

Dette oversalg er baseret på en antagelse om gradvis aflivning, efterhånden som besætninger smittes. Beslutes derimod en hurtigere og mere omfattende indsats (masseaflivninger over en kort tidsmæssig periode), vil omkostninger øges betydeligt.

Der er pt. ikke juridisk hjemmel til aflivning af ”ikke syge” (dvs. raske) dyr, hvorfor en sådan juridiske hjemmel skal etableres.

De angivne omkostninger for scenarie 2 og 3 er behæftet med betydelige usikkerheder, herunder at der kan være store variationer i værdien af de enkelte minkbesætninger.

Bh/Katja

...”,

har han forklaret, at han ikke husker, at han på dette tidspunkt blev orienteret om hjemmelsspørgsmålet i forhold til scenarie 3 af Katja Goodhew og Paolo Drostby. Han har ikke set mailen, men der var i Fødevareministeriet ingen tvivl om, at der ikke var hjemmel til at slå alle mink i Danmark ned. Han tog Fødevarestyrelsens melding herom for pålydende. Han kan ikke huske det præcise tidspunkt for, hvornår han fik denne viden. Han gik ud fra, at Katja Goodhew, som heller ikke er jurist, blot videreformidlede, hvad hun havde fået oplyst af Fødevarestyrelsen. Det var således en grundfornemmelse i Fødevareministeriet, at der ikke var hjemmel til nedslagning af alle mink. Han henviser i den forbindelse til, at retschef Birthe Schubart også efter pressemødet den 4. november 2020 om aftenen sendte en mail til Paolo Perotti, hvori hun redegjorde for, at der ikke var hjemmel.

Forevist Tim Petersens (Fødevarestyrelsen) mail af 19. september 2020 kl. 09.06 til blandt andre Matilde Else Ripka Mammen, og med kopi til blandt andre Katja Goodhew, hvori Tim Petersen skrev bl.a. (ekstrakten s. 488):

”...

Vi nok skal dække de juridiske aspekter ifm. at aflive alle mink og dermed nedlægge minkproduktionen i DK. For det bliver jo effekten, hvis det skal give nogen mening.

...”,

har han forklaret, at han ikke husker, om han blev orienteret om, at Fødevarestyrelsen ville tage hånd om det juridiske.

Forevist Fødevareministeriets notat af 18. september 2020: ”Økonomiske konsekvenser ved aflivning af alle mink i Danmark” (ekstrakten s. 445-446), hvoraf fremgår blandt andet:

”...

Fødevarestyrelsen vurderer, at aflivning af alle mink i Danmark vil medføre lukning af hele produktionen i minimum en årrække på grund af tabet af avlsmateriale. Dette understøttes yderligere af de lave

afregningspriser, og de sidste 4 år med negative gennemsnitlige driftsresultater, som alt andet lige gør, at det ikke er attraktivt at investere i nyt avlsmateriale og starte produktionen op, når Covid-epidemien er overstået. Det forventes ligeledes, at andre lande vil udvide deres produktion for at dække den internationale efterspørgsel, hvilket vil gøre det svært for de danske minkavlere at komme tilbage på de internationale markeder. Der er i det følgende derfor lagt til grund, at produktionen af mink i Danmark stopper som følge af aflivningen af alle mink.
...”

har han forklaret, at der var generel enighed om synspunktet i Fødevareministeriet. Det var et fagligt synspunkt og ikke et politisk synspunkt. Han har ingen erindring om, hvorvidt fødevareministeren var bekendt hermed.

Foreholdt afsnittet i samme notat (ekstrakten s. 446):

”...

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Erhvervets omkostning forventes at blive kompenseret af staten, idet aflivning af raske dyr vil udgøre en sådan begrænsning af ejendomsretten, at der kan være tale om ekspropriation. I det følgende vurderes omkostningerne ved aflivning, dækning af driftsomkostninger efter reglerne for aflivning af dyr, afholdelse af lønomkostninger i en kortere periode, værdien af bure og bygninger, samt et fremtidigt indtægstab for minkavlerne i 5 år. Alle vurderinger er lavet ud fra gennemsnitstal og offentlige tilgængelige statistikker. I tilfælde af ekspropriation vil erstatningen for den enkelte minkavler afhænge af en konkret vurdering, der vil afvige fra de omkostninger, der angives i dette notat.

Når der er tale om ekspropriation vil kompositionssatsen være sat således, at erstatningen svarer til handelsværdien og yderligere 8 pct. af dyrenes værdi for at kompensere driftstab, under antagelse af at hjemlen i BEK 1323/2015 vil udvides til at omfatte alle mink. Fødevarestyrelsen vurderer, at erhvervet vil skulle kompenseres med ca. 2,4 mia. kr. svarende til handelsværdien af minkene, såfremt det ikke er muligt at time aflivningen med pelsningssæsonen. Fødevarestyrelsen vurderer i samme scenarie, at staten vil skulle dække cirka 200 mio. kr. af branchens driftsomkostninger som kompensation for ekspropriation.
...”

har han forklaret, at han opfattede notatet således, at der ikke var hjemmel til aflivning af alle dyr, da det ville medføre lukning af erhvervet og dermed have karakter af ekspropriation. Den opfattelse vil man også kunne se tilkendegivet i hans efterfølgende korrespondance mv. I det øjeblik man lukkede erhvervet ned, ville man skulle betale erstatning for dyrene, hvilket også fremgår af lov om hold af dyr, vistnok § 56. Det var deres grundlæggende opfattelse, at hvis man slog alle mink ned, så lukkede man minkerhvervet, hvilket ville udløse erstatning. Der har i mange år været gængse retningslinjer om, at nedslagning af syge besætninger udløste driftstabserstatning med 20 pct., mens nedslagning af raske dyr udløste driftstabserstatning med 100 pct.

Adspurgt af advokat Jonas Christoffersen, som er bisidder for Magnus Heunicke, om hjemmel, har han forklaret, at der var hjemmel i § 30 i lov om hold af dyr til nedslagtning af syge dyr. Lov om hold af dyr er ikke en human sundhedslov.

Kommissionens udspørger fortsatte afhøringen. Tejs Binderup forklarede, at lov om hold af dyr giver visse muligheder for at tage hensyn til påvirkning af den humane sfære. Han så en begrænsning i lov om hold af dyr, hvis der blev tale om lukning af et helt erhverv. Konklusionen på dialogen mellem Fødevarestyrelsen, Justitsministeriet og retschef Paolo Perotti den 4. og 5. november 2020 var, at

Justitsministeriet ikke havde grund til at tilsidesætte Fødevarestyrelsens opfattelse af, at der ikke var hjemmel. Der var en kort periode fra den 4. november 2020 fra middagstid til den 5. november 2020 ved middagstid, hvor nogen sagde, at der var fornøden hjemmel i lov om hold af dyr til nedslagtning af alle mink. Det havde hele tiden været Fødevaremyndighedernes opfattelse, at der ikke var hjemmel. Det tog lidt tid at få forklaret Justitsministeriet, at der ikke var hjemmel.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Jacob Goldschmidt, om forløbet fra første smitteudbrud, har han forklaret, at ved etablering af en sikkerhedszone på 7,8 km gik man fortsat frem efter en inddæmningsstrategi. Der var aldrig tvivl om, at lov om hold af dyr gav fornøden hjemmel hertil. Der var omvendt heller aldrig tvivl om, at der ikke var hjemmel til nedslagtning udenfor sikkerhedszonerne.

Kommissionens udspørger fortsatte afhøringen og foreviste Tejs Binderup uddrag af transskription af statsministerens pressemøde fredag den 18. september 2020, hvorunder også faglig direktør på Statens Seruminstitut, Kåre Mølbak, havde ordet (ekstrakten s. 450ff). Hertil forklarede Tejs Binderup, at han ikke husker, om han blev orienteret om pressemødet og dets indhold.

Han havde på det tidspunkt ikke drøftelser med Kåre Mølbak om hjemmel til nedslagtning. Forevist Kåre Mølbaks udtalelser under pressemødet (ekstrakten s. 477-478):

”...

For mig at se, så er den helt store udfordring i virkeligheden at forhindre, at minkfarmene bliver smittet i første omgang. Og jeg tror, at det er dér, man virkelig skal sikre, at vi har, at vi styrker, altså så denne her, buy security, altså inddæmningen af smitten, således at man ikke slæber virus ind i farmen. Det er dér, hvor at der skal sættes. Og så, hvordan man skal håndtere de allerede smittede farme, det er noget, som ligger inden for Fødevaremyndighedernes område, og der har vi et samarbejde omkring at finde den rigtige balance dér.

Esben Olsen, Nordtinget: Men hvis det her fortsætter i samme tempo, ligger det så i den såkaldte værktøjskasse at genoptage den metode med at aflive?

Faglig direktør i Statens Serum Institut Kåre Mølbak: Jamen, det er klart, det ligger i værktøjskassen, men det bliver altså fødevaremyndighederne, der kommer til at trykke på den knap.
...”;

har han forklaret, at det det var smittebeskyttelsesforanstaltninger, som Kåre Mølbak talte om. Han er ikke enig i, at det var fødevaremyndighederne, som skulle trykke på knappen. Det var et fælles anliggende for de sundhedsfaglige myndigheder at træffe beslutningen. Han havde i forløbet en glimrende dialog med Kåre Mølbak og Hanne Larsen om, hvor det rigtige snit lå.

Forevist Casper Mondrup Dahlmans (Finansministeriet) mail sendt lørdag den 19. september 2020 kl. 19.52 til blandt andre Anders Kroman Liin (Fødevarerministeriet), Niels Torpegaard Christensen (Sundhedsministeriet) og Mads Pilegaard Larsen (Erhvervsministeriet), hvori omtales en AC-drøftelse mv. Mailen var vedhæftet nyt udkast til cover: ”Håndtering af coronasmitte i mink” udarbejdet til brug for en FØ-sag om håndtering af coronasmitte i mink. Af Casper Mondrup Dahlmans mail (ekstrakten s. 490) fremgik blandt andet:

”...

Kære alle

På AC-drøftelse i fredags blev det besluttet, at der skal forelægges FØ-sag om håndtering af COVID-19-smitte i mink.

Vi har givet et bud på et samlet cover. Tager udgangspunkt i tidligere fremsendte sag, men er skåret til af hensyn til at få plads til økonomiske overvejelser og holde sagen inden for ØU-format (2-3 sider).

Vi foreslår, at der endvidere udarbejdes et justeret bilag 1, som beskriver de tiltag, der i fredags blev besluttet iværksat – samt omkostningerne herved. Kan i store træk bygges op om løsningsafsnittet i tidl. bilag til sagen.

@Mads: Vi foreslår, at EM kommer med i hovedet på denne, da der potentielt er en stor erhvervsøkonomisk vinkel. Jeg ved ikke, om du er rette modtager, men ellers må du gerne sende videre i jeres hus.

For at følge normal ØU-proces, skal sagen udsendes til kredsen i løbet af mandag. Vi kan *måske* trække udsendelsen til tirsdag, så vi kan køre en kort clearingsrunde mandag-tirsdag.

Det bliver dog uanset hvad lidt tight, og derfor vil det være værdsat, hvis I har mulighed for at vende tilbage med bemærkninger på kontorniveau hurtigst muligt – hvis muligt i løbet af i morgen, men senest mandag formiddag

...”

Tejs Binderup blev forevist det vedhæftede udkast til cover, hvori indstillingen lød:

”...

Indstilling

Det **indstilles**, at det drøftes, om der skal stilles krav om nedslagning af alle minkbesætninger, hvori der er konstateret smitte.

...”

Tejs Binderup blev videre forevist Casper Mondrup Dahlmanns tre kommentarbokse om hjemmel, bl.a. i tilknytning til sætningen (ekstrakten s. 493):

”...

I forbindelse med nedslagning af de første tre besætninger blev der fastsat en kompensationsgrad i henhold til bestemmelserne i Lov om hold af dyr. Et påbud om aflivning vurderes ud fra et juridisk synspunkt at have karakter af ekspropriation, hvorfor der vil være krav om fuld kompensation for de aflivede minks værdi til berørte besætningsejere; også selvom man der kan findes flertal i Folketinget for at ændre bestemmelserne i Lov om hold af dyr

...”

Af de tre kommentarbokse fremgik: ”MFVM: er dette korrekt? Skriv gerne til”, ”MFVM: Vil I bekræfte at dette er korrekt?”, ”Kræver det ændring af lov/bekendtgørelse eller lign.?”

Hertil forklarede han, at hvis der var en regeringssag til FØ, FCU, ØU eller CU, som handlede om håndtering af mink, så har han helt sikkert fået den forelagt. Han har ikke været inde over alle kommentarer og bemærkninger givet undervejs i tilblivelsen af sagen, men den endelige sag, som er gået til regeringen, er helt sikkert blevet forelagt ham. Han havde som regel også bemærkninger til den. Han husker ikke Casper Mondrup Dahlmanns kommentarbokse om hjemmel. Han havde ikke på det tidspunkt drøftelse med Finansministeriet om hjemmelsspørgsmål.

Forevist ”Bilag 2 – Omkostninger ved opstillede scenarier”, som knytter sig til den før omtalte FØ-sag (ekstrakten, s. 496f), hvoraf fremgår blandt andet:

”...

For scenarie 3 vil aflivning af alle danske besætninger, inklusive besætninger, der ikke er beliggende i området omkring et udbrudssted, eller ikke er under mistanke, ikke kunne ske efter gældende regler i lov om hold af dyr.

§ 30 i lov om hold af dyr giver alene, jf. lovens bemærkninger, hjemmel til, at der som led i en bekæmpelse af en dyresygdom, der er optaget på liste 3 eller 4 i listebekendtgørelsen², kan iværksættes aflivning af dyr, som er konstateret ramt, eller som kan mistænkes for at være ramt af en af de pågældende sygdomme. Der kan undtagelsesvis efter § 30 ske aflivning af dyr i området omkring et udbrudssted, uanset at dyrene i området ikke er konstateret, eller er konkret mistænkt for at være, smittet med den pågældende sygdom, såfremt det sker som led i sygdomsbekæmpelse. Aflivning kan endvidere ske, hvor det er nødvendigt for at diagnosticere en sygdom, jf. § 29.

Iværksættelse af scenarie 3 vil derfor kræve en lovændring. Raske dyr i andre områder end de berørte, vil således ikke på det foreliggende hjemmelsgrundlag kunne kræves aflivet mod erstatning. Aflivning af raske dyr vil desuden udgøre en sådan begrænsning af ejendomsretten, at der vil være tale om ekspropriation. Når der er tale om ekspropriation vil kompensationsssatsen være sat således, at erstatningen svarer til handelsværdien og 20 pct. af driftstabet, under antagelse af at hjemlen i BEK 1323/2015 vil udvides til at omfatte alle mink.

Tiltagets formål vurderes i øvrigt at nødvendiggøre, at der nedlægges forbud mod hold af mink, da der ellers intet er til hinder for, at der fra udlandet indkøbes mink, og at en produktion genetableres. I lov om hold af dyr er der alene hjemmel til at forbyde landbrugsmæssigt hold af dyrearter, der ikke traditionelt holdes som husdyr i Danmark. Dyreværnsloven indeholder tilsvarende en hjemmel til forbud mod hold af visse dyrearter. Hjemlen omfatter dog kun dyr, der kan frembyde fare eller skabe frygt, eller som vanskeligt kan holdes i fangenskab på en dyreværnsmæssig forsvarlig måde. Et reelt forbud mod hold af mink kræver således også en lovændring.

Sammenfattende skal der for at kunne gennemføre indsatsen under scenarie 3 således foretages 2 lovændringer, som skal kunne begrundes, fx ud fra et forsigtighedsprincip om en generel beskyttelse af folkesundheden.

...”;

har han forklaret, at hans bedste bud er, at det var Fødevarestyrelsen v/retschef Birthe Schubart eller en af hendes medarbejdere, som var pennefører på bilaget. Han er generelt ikke inde i alle detaljer i det materiale, som udarbejdes til brug for en regeringssag. Budskabet i bilaget svarede til hans opfattelse af, hvad der var hjemmel til, og hvad der ikke var hjemmel til.

Forevist Niels Torpegaard Christensens (Sundhedsministeriet) mail sendt søndag den 20. september 2020 kl. 09.50 til Katrine Kaldahl (Sundhedsministeriet) (ekstrakten s. 504), hvori Niels Torpegaard Christensen skrev om beslutninger truffet på et AC-møde. Mailen var vedhæftet udkast til cover:

”...

Emne: VS: FØ-sag om håndtering af coronasmitte i mink

Dato: 20. september 2020 09:50:07

...

Kære Katrine

FM har sendt et nyt udkast til cover, jf. vedlagte. I det nye udkast bevæger sagen sig væk fra at tage stilling til iværksættelse af de tiltag, der er foreslået af sundhedsmyndighederne og Fødevarestyrelsen til kun at tage stilling til, om de smittede besætninger skal aflives. Det fremgår, at det er besluttet på AC-møde at iværksætte de tiltag, der fremgik af bilag 1. Er det rigtigt?

Jeg har skrevet ind, at det ikke er alle tiltag, der kan iværksættes med det samme, da nogle af dem jo krævede undersøgelse af hjemmel m.v. Derudover har jeg indsat en tidshorizont for undersøgelsen af mutationer fra SSI.

Resten ser ud til at være på MFVMs banehalvdel.

Har du bemærkninger?

Mvh
Niels

...”;

Af det vedhæftede cover (ekstrakten s. 508) fremgik følgende af indstillingen:

”...

Indstilling

Det **indstilles**, at det drøftes, om der skal stilles krav om nedslagning af alle minkbesætninger, hvori der er konstateret smitte.

...”

Hertil har han forklaret, at der var et AC-møde i Finansministeriet, hvori han selv deltog. Herfra var meldingen, at Fødevareministeriet bare skulle gå i gang med denne del. Finansministeriet sagde: ”Det kører I bare med”. Finansministeriet vurderede, at det ikke var nødvendigt at gå til regeringen med dette. Det lå indenfor det mandat, man havde. Der ville blot skulle orienteres herom på den næste regeringssag. Man droppede ikke scenarie 3 på AC-mødet i Finansministeriet, som han husker det. Han kan ikke stå på mål for Niels Torpegaard Christensens konkrete formuleringer og afrapportering til dennes kontorchef i Sundhedsministeriet (ekstrakten s. 504).

Forevist Fødevarestyrelsens Ministerbetjenings mail sendt mandag den 21. september 2020 kl. 13.35 til blandt andre Anders Kroman Liin og Katja Goodhew (ekstrakten s. 518), som var vedhæftet Fødevarestyrelsens notat af 21. september 2020: ”Vurdering af omkostninger forbundet med 3 scenarier for håndtering af COVID-19 i minkbesætninger” (ekstrakten s. 521f). Af mailen (ekstrakten s. 518) fremgik:

”...

Kære Anders, Katja og Charlotte

Hermed sendes ”Omkostninger ved 3 scenarier for håndtering af COVID-19 i minkbesætninger”. De øvrige to notater er blot ment som bilag (se blev sent ind i sidste uge). Materialet er direktionsgodkendt af Nikolaj Veje.

...”

Af notatet fremgik blandt andet om scenarie 3, Aflivning af alle danske minkbesætninger:

”...

Scenarie 3: Det besluttes at afvikle minkproduktionen i Danmark.

Hjemmelsgrundlag

Aflivning af alle danske besætninger, inklusive besætninger der ikke er beliggende i området omkring et udbrudssted eller ikke er under mistanke, vil ikke kunne ske efter gældende regler i lov om hold af dyr.

§ 30 i lov om hold af dyr giver alene, jf. lovens bemærkninger, hjemmel til, at der som led i en bekæmpelse af en dyresygdom, der er optaget på liste 3 eller 4 i listebekendtgørelsen³, kan iværksættes aflivning af dyr, som er konstateret ramt, eller som kan mistænkes for at være ramt af en af de pågældende sygdomme. Der kan undtagelsesvis efter § 30 ske aflivning af dyr i området omkring et udbrudssted, uanset at dyrene i området ikke er konstateret, eller er konkret mistænkt for at være, smittet med den pågældende sygdom, såfremt det sker som led i sygdomsbekæmpelse. Aflivning kan endvidere ske, hvor det er nødvendigt for at diagnosticere en sygdom, jf. § 29.

Iværksættelse af scenarie 3 vil derfor kræve en lovændring. Raske dyr i andre områder end de berørte vil således med de tilgængelige hjemler ikke på det foreliggende hjemmelsgrundlag kunne kræves aflivet mod erstatning.

Aflivning af raske dyr vil udgøre en sådan begrænsning af ejendomsretten, at der vil være tale om ekspropriation, hvor fuldstændig erstatning er hjemlet ved grundloven.

Tiltagets formål vurderes i øvrigt at nødvendiggøre, at der nedlægges forbud mod hold af mink, da der ellers intet er til hinder for, at der fra udlandet indkøbes mink, og at en produktion genetableres. I lov om hold af dyr er der alene hjemmel til at forbyde landbrugsmæssigt hold af dyrearter, der ikke traditionelt holdes som husdyr i Danmark. Dyreværnsloven indeholder tilsvarende en hjemmel til forbud mod hold af visse dyrearter. Hjemlen omfatter dog kun dyr, der kan frembyde fare eller skabe frygt, eller som vanskeligt kan holdes i fangenskab på en dyreværns-mæssig forsvarlig måde. Et reelt forbud mod hold af mink kræver således også en lovændring.

Der skal således foretages 2 lovændringer, og begge ændringer skal kunne begrundes – fx ud fra et forsigtighedsprincip om en generel beskyttelse af folkesundheden.

...”

Hertil forklarede Tejs Binderup generelt om kursivering og understregning, at der ikke er faste retningslinjer for, hvornår noget skal understreges eller kursiveres, men det er klart, at hvis noget understreges, så er det fordi, at det er vigtigt. Vidnet er i tvivl om, hvorvidt notatet blev forelagt for et regeringsudvalg. Det var departementet, som skulle viderebehandle oplysningerne i notatet til brug for en regeringssag, enten i form af en ØU-sag eller en CU-sag. Vidnet henviser i den forbindelse til kontorchef Paolo Perottis udtalelser i forbindelse med redegørelsen af 18. november 2020 til Folketinget.

Forevist Finansministeriets mødeindkaldelse dateret tirsdag den 22. september 2020 til møde i Forberedende Økonomiudvalg onsdag den 23. september 2020, hvoraf fremgik, at dagsordenspunkt 4 var: ”Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger (Bilag 5)”, ligesom det fremgik, at Henrik Studsgaard og Per Okkels var inviteret til drøftelse (ekstrakten s. 614).

Videre forevist mail sendt tirsdag den 22. september 2020 kl. 17.49, hvor ”BILAG 5 – Håndtering af coronasmitte i mink” udsendes (ekstrakten s. 618). Endelig forevist det omtalte bilag 5, som var et cover: ”Håndtering af coronasmitte i mink” (ekstrakten s. 620f), hvoraf fremgik blandt andet:

”...

Såfremt der er politisk ønske om en skærpet indsats, vil næste skridt formentlig være en overvejelse om aflivning af minkbesætninger i højere grad end i dag. Det følger dog for nuværende ikke af sundhedsmyndighedernes anbefalinger, jf. *bilag 2*.

...

Indstilling

Det **indstilles**, at

- Orienteringen om de iværksatte tiltag til håndtering af COVID-19-smitte i minkbesætninger tages til efterretning
- Det drøftes, om der er politisk ønske om at skærpe indsatsen yderligere

...”

Videre forevist ”Bilag 1: Anbefalinger vedrørende håndtering af udbrud af COVID-19 på minkfarme] (ekstrakten s. 623f), herunder afsnittet s. 628:

”...

Pelsningssæsonen indledes til november. Pelsningen vil betyde en kraftig reduktion i antallet af dyr i besætningerne. Erhvervet forventer endvidere lukning af besætninger og en omfattende reduktion i antallet af avlsdyr i de minkbesætninger, som fortsætter.

Som besluttet i strategien, gennemfører FVST en evaluering af overvågningen for COVID-19 i minkbesætninger. Ved evalueringen vil resultater blive vurderet i sammenhæng med den øvrige COVID-19 situation i mink. Evalueringen kan give anledning til yderligere tiltag.

...”

Hertil forklarede Tejs Binderup, at notatet ikke nåede videre i systemet og han henviser herved til indholdet af redegørelsen af 18. november 2020 til Folketinget. Han kan ikke se, hvorfor det ikke er med. Der sker typisk en tilskæring af sagen i Finansministeriets regi til en mere fornuftig størrelse pakke. Han ved ikke, hvordan der er sket tilskæring her. Af ”hovedet” til hovedbilaget BILAG 5 (ekstrakten, s. 620) kan man se, at der er fire ministerier inde over bilaget: Miljø- og Fødevarerministeriet, Sundheds- og Ældreministeriet, Erhvervsministeriet og Finansministeriet. Miljø- og Fødevarerministeriet står øverst, og det er fordi man forventer, at ministeriet er førsteskribent. Miljø- og Fødevarerministeriet står i såkaldt blød parentes, hvilket betyder, at man ikke har nået en formel clearing/godkendelse på det rette niveau, men ikke har faglig reservation i forhold til indholdet. Sundheds- og Ældreministeriet har clearet indholdet. Erhvervsministeriet, som står i kantet parentes, har ikke har forholdt sig tilstrækkeligt til indholdet. Finansministeriet er det ministerium, som har hånd i sagen.

Det var Sundheds- og Ældreministeriet, som var førsteskribent på ”Bilag 2: Risikovurdering vedrørende virusmutationer blandt mink samt spørgsmålet om aflivning” (ekstrakten s. 629f).

Han deltog på AC-mødet fredag den 18. september 2020. Mødet var meget uformelt. Der var drøftelse af, om sagen var egnet til at komme på en regeringssag. Der var mange, som talte om mink på dette tidspunkt. Derfor var det meget naturligt, at der skete en koordinering på afdelingschefniveau. Han udarbejdede ikke notater fra mødet, men hvis der var blevet truffet en beslutning på mødet, ville han i forlængelse af mødet have sendt en mail til den person, som skulle sætte noget i gang. Han foretog typisk noter på Ipad eller et stykke A-4-papir. Man var ikke i nærheden af en drøftelse af lukning minkerhvervet på dette møde. Det talte man ikke om. Mødet handlede om, hvorvidt man kunne iværksætte ekstra smitteforebyggende foranstaltninger. Han var ikke i nærheden af at skulle slå et erhverv ned, og han kan ikke erindre, at han har drøftet dette med kolleger. Han følte ikke, at man var der. Der skal ret meget til, før man lukker et helt erhverv.

Forevist Andreas Meldgaards mail sendt onsdag den 23. september 2020 kl. 11.34 til Karen Nilaus (begge Statsministeriet) omhandlende ”BILAG 5 – Håndtering af coronasmitte i mink” (ekstrakten s. 645):

”...

Til: Karen Nilaus ...

Fra: Andreas Meldgaard Goth ...

Titel: VS: FØ 23/9-2020: BILAG 5 - Håndtering af coronasmitte i mink

Sendt: 23-09-2020 11:34

Bilag: BILAG 5 - Håndtering af coronasmitte i mink.pdf;

Hej du,

Bemærkninger:

- Der er tale om en orienteringssag for nye tiltag ifm. coronasmitte blandt mink.
- STMn godkendte i sommers den oprindelige strategi for håndtering af corona blandt mink. De nye tiltag skal ses i forlængelse heraf.
- FM har tidligere oplyst, at SST har haft overvejelser om at anbefale at alle mink i DK skal nedslås samt indføre en karenperiode for minkhold. Et sådan indgreb vil være dyrt (minkeeksport står for flere milliarder om året). En total nedlæggelse af minkproduktionen i DK inkl. en karenperiode er, ud fra hvad FM tidligere har oplyst, ikke mulig at finansiere via coronapenge. Det vil være en strukturel virkning. Dog virker det til, at risikoen for mutation og voldsom smittespredning er reel.
- Operationelt bør sagen formentlig bare følges meget tæt. Særligt i coronaudvalget.

Dbh. Andreas

...”;

har han forklaret, at man ikke havde drøftelse om statsfinanser mv. på det før omtalte afdelingschef-møde. Der var på det tidspunkt så småt overvejelse om, hvorvidt det var nødvendigt at gå tilbage og slå smittede minkbesætninger ned, som man havde gjort før strategiens indførelse. Der var dialog mellem Fødevarestyrelsen, Sundhedsstyrelsen og Statens Serum Institut herom. Dialogen angik kun smittede mink og ikke alle mink. Han ønsker at pointere, at det skal tages med et gran salt, når der i mailen skrives om ”alle mink”, da der kan være tale om ”alle smittede mink”. Man skal ikke lægge for meget i de konkrete ord i mails. Anderledes forholder det sig i ordvalget i udvalgsdokumenter til brug for regeringssagdrøftelser. Han har ikke set mailkorrespondancen før i dag.

Forevist cover udarbejdet til brug for fødevareministerens godkendelse af FØ-cover om håndtering af coronasmitte i mink (ekstrakten s. 651), som til ministerens orientering var vedlagt økonomibilag, som beskrev omkostninger ved blandt andet scenarie ”3) aflivning af alle mink i danske minkbesætninger (*bilag 3*)”, har han forklaret, at han ikke kan huske, om der var en eksplicit dialog med fødevareminister Mogens Jensen om scenarie 3.

Forevist ”Bilag 2 – Omkostninger ved opstillede scenarier” dateret den 20. september 2020 (ekstrakten s. 686-687), hvoraf fremgår blandt andet:

”...

For scenarie 3 vil aflivning af alle danske besætninger, inklusive besætninger, der ikke er beliggende i området omkring et udbrudssted, eller ikke er under mistanke, ikke kunne ske efter gældende regler i lov om hold af dyr.

§ 30 i lov om hold af dyr giver alene, jf. lovens bemærkninger, hjemmel til, at der som led i en bekæmpelse af en dyresygdom, der er optaget på liste 3 eller 4 i listebekendtgørelsen², kan iværksættes aflivning af dyr, som er konstateret ramt, eller som kan mistænkes for at være ramt af en af de pågældende sygdomme. Der kan undtagelsesvis efter § 30 ske aflivning af dyr i området omkring et udbrudssted, uanset at dyrene i området ikke er konstateret, eller er konkret mistænkt for at være, smittet med den pågældende sygdom, såfremt det sker som led i sygdomsbekæmpelse. Aflivning kan endvidere ske, hvor det er nødvendigt for at diagnosticere en sygdom, jf. § 29.

Iværksættelse af scenarie 3 vil derfor kræve en lovændring. Raske dyr i andre områder end de berørte, vil således ikke på det foreliggende hjemmelsgrundlag kunne kræves aflivet mod erstatning. Aflivning af raske dyr vil desuden udgøre en sådan begrænsning af ejendomsretten, at der vil være tale om ekspropriation. Når der er tale om ekspropriation vil kompensations-satsen være sat således, at erstatningen svarer til handelsværdien og 20 pct. af driftstabet, under antagelse af at hjemlen i BEK 1323/2015 vil udvides til at omfatte alle mink.

Tiltagets formål vurderes i øvrigt at nødvendiggøre, at der nedlægges forbud mod hold af mink, da der ellers intet er til hinder for, at der fra udlandet indkøbes mink, og at en produktion genetableres. I lov om hold af dyr er der alene hjemmel til at forbyde landbrugsmæssigt hold af dyrearter, der ikke traditionelt holdes som husdyr i Danmark. Dyreværnsloven indeholder tilsvarende en hjemmel til forbud 2 Bekendtgørelse nr. 1171 af 17. juli 2020 om lister over smitsomme sygdomme til lov om hold af dyr og anmeldeligt af sygdommene mod hold af visse dyrearter. Hjemlen omfatter dog kun dyr, der kan frembyde fare eller skabe frygt, eller som vanskeligt kan holdes i fangenskab på en dyreværns-mæssig forsvarlig måde. Et reelt forbud mod hold af mink kræver således også en lovændring.

Sammenfattende skal der for at kunne gennemføre indsatsen under scenarie 3 således foretages 2 lovændringer, som skal kunne begrundes, fx ud fra et forsigtighedsprincip om en generel beskyttelse af folkesundheden.

...”

har han forklaret, at han ikke kan huske, om han på det tidspunkt havde særlige drøftelser om hjemmelsspørgsmål med fødevareminister Mogens Jensen. Ministeren blev forelagt den konkrete sag elektronisk; først gik den til Tejs Binderup, derefter til departementschef Henrik Studsgaard, og derfra gik sagen videre til fødevareministerens forkontor, som foretog visitering.

Der var dog også fysiske møder, hvor sager blev nævnt for ministeren. Han kan ikke huske, om der var drøftelser med ministeren om hjemmel, hvis man valgte at gå i scenarie 3. Han har ikke eksplicit drøftet med Henrik Studsgaard: ”Det må vi huske at sige til Mogens eller lignende”.

Hvis regeringen var af den opfattelse, at scenarie 3 var den rigtige vej at gå, så skulle der etableres lovhjemmel, før der kunne eksekveres på beslutningen. Hvis der manglede hjemmel, kunne man ikke eksekvere ude i felten, men man kunne godt træffe en politisk beslutning. I september 2020 var man ikke i nærheden af at træffe beslutning om at slå alle mink ned. Derfor var der ikke anledning til at gøre yderligere. Hvis sundhedsmyndighederne vurderede, at det var nødvendigt at slå alle mink ned, så måtte der etableres en hjemmel. Han har ikke haft eksplicit samtale med Mogens Jensen om, at ministeren skulle være opmærksom på, at der skulle være hjemmel.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at der var en tendens til at sende flere sager omhandlende corona forbi Statsministeriet, fordi der var fokus på corona bredt set. Fra starten sagde Fødevareministeriet, at hjemmelsspørgsmålet ikke henhørte under Fødevareministeriets lovgivning, da det vedrørte et humanfagligt problem og hvis man skulle forbyde mink, skulle det ind i epidemiloven. Det endte med, at Fødevareministeriet tog hånd om lovforslaget. Man overvejede også forbudsbeholdningen samt øvrig coronalovgivning. Man nåede frem til, at man ikke kunne anvende nogen af disse regelsæt.

Kommissionens formand meddelte, at afhøringen af Tejs Binderup fortsætter den 6. november 2021 kl. 09.00

Mathilde Else Ripka Mammen

Mathilde Else Ripka Mammen har – under afhøring i kommissionen den 14. oktober 2021 – forklaret blandt andet, at hun er uddannet som cand.polit. i 2017, samt at hun siden 2019 og frem til oktober 2021 har været fuldmægtig i Miljø- og Fødevareministeriet. I perioden refererede hun til Signe Anthon i den økonomiske sektion. Signe Anthon er faglig teamleder i det økonomiske analyseteam, som servicerer styrelser og departementet med beregninger og rådgivning om økonomi.

Forevist Katja Goodhews (Miljø- og Fødevareministeriet) og Mathilde Else Ripka Mammens mailkorrespondance af 18. september 2020, hvori også indgik flere medarbejdere i Fødevarestyrelsen, omhandlende beregninger af samfundsøkonomisk konsekvenser af forskellige scenarier for håndtering af coronasmitte i minkbesætninger (ekstrakten s. 444):

”...

Fra: Mathilde Else Ripka Mammen ...

Sendt: 18. september 2020 21:06

Til: Tim Petersen (FVST); Camilla Brasch Andersen (FVST); Tom Bengtsen (FVST)

Cc: Katja Goodhew; Signe Anthon

Emne: VS: HASTER - beregninger af samfundsøkonomiske konsekvenser - frist mandag 21/9 kl. 13

Kære Tim, Camilla og Tom

Vi er i gang med at se på konsekvenserne hvis alle mink aflives. I store træk kommer svaret til at følge en vurdering vi lavede i forbindelse med arbejdet omkring invasive arter, hvor vi så på konsekvenserne

ved et forbud mod hold af mink. Vi har derimod ikke kompetencerne til at vurdere de juridiske aspekter, men jeg kunne forstå på Katja, at i vist allerede havde gjort jer nogen bemærkninger om dette.

...

Emne: HASTER - beregninger af samfundsøkonomiske konsekvenser - frist mandag 21/9 kl. 13

Kære Signe og Mathilde,

Som diskuteret med Signe har vi til brug for overvejelser vedr. håndtering af Covid-19 smitte i mink, behov for ASAP (frist mandag 21. september kl 13), at få beregnet de erhvervs-/offentlige/samfundsøkonomiske ved for tre scenarier som følger:

- 1) konsekvenser (erhvervsøkonomiske og offentlige) ved gennemførelse af de tiltag, der anbefales i Styrelsernes papir – disse er beregnet til 9,8 mio. kr. og jeg sender notat om dette særskilt, dvs. A&D skal ikke regne på dette scenarie
- 2) konsekvenser (erhvervsøkonomiske og offentlige) ved nedslagning i de smitteramte områder – FVST beregner disse baseret på omkostningerne ved aflivning + kompensation, så dette skal A&D heller ikke regne på
- 3) konsekvenser (erhvervsøkonomiske og offentlige) ved nedslagning af alle mink – FVST vil her bidrage med omkostninger til aflivning + kompensation, men A&D bedes bidrage med beregninger af øvrige erhvervs/samfundsmæssige omkostninger, eksempelvis tab af produktionsfaciliteter, eksport/markedsandele, arbejdsplader etc., jf. snak med Signe.

I beregningerne skal der tydeligt redegøres for de anvendte forudsætninger for beregninger, samt for eventuelle forbehold og/eller komplikationer, eg. manglende juridisk hjemmel etc., af relevans.

...”

har hun forklaret, at A&D står for Kontor for Analyse og Digitalisering, og at denne mailkorrespondance var første gang, hun blev inddraget i håndteringen af coronasmitte i minkbesætninger. Forud for Katja Goodhews mail af 18. september 2020, havde Signe Anthon og Katja Goodhew drøftet behovet for, at det økonomiske analyseteam satte de overordnede økonomiske rammer for forskellige scenarier for håndtering af coronasmitte i mink. Katja Goodhews mail af 18. september 2020 var således en skriftlig bestilling på baggrund af drøftelsen mellem Katja Goodhew og Signe Anthon. Katja Goodhew oplyste Mathilde Else Ripka Mammen om, at spørgsmålet om hjemmel skulle afklares i Fødevarestyrelsen. Denne mail var første gang, hun blev inddraget i håndteringen af coronasmitte i minkbesætninger.

Forevist Tim Petersens mail af 19. september 2020 til Mathilde Else Ripka Mammen, som besvarer Mathilde Else Ripka Mammens mail af 18. september 2020 (ekstrakt s. 443):

”..,

Kære Mathilde

Mine folk/kolleger arbejder på det her i weekenden. Vi forventer først at have noget klart i morgen, søndag. Men jeg får dem lige til at sende det, de har klart, så I kan orientere jer i det.

Vi skal nok dække de juridiske aspekter ifm. at aflive alle mink og dermed nedlægge minkproduktionen i DK. For det bliver jo effekten, hvis det skal give nogen mening.

...”

har hun forklaret, at Tim Pedersen er dyrlæge i Fødevarestyrelsen. Hun har ikke efterfølgende haft en dialog med Tim Pedersen vedrørende hjemmel til at aflive mink. Hun forholdt sig alene til de økonomiske tal i et hypotetisk scenarie, hvor der var hjemmel til at lukke minkproduktionen i Danmark. Hun forholdt sig ikke til en konkrete hjemmel hertil.

Forevist mail fra ministerbetjeningen i Fødevarestyrelsen af 21. september 2020 med bestilling af økonominotat (ekstrakt s. 518):

”...

Fra: Ministerbetjeningen (FVST)

Til: Anders Kroman Liin; Katja Goodhew; Charlotte Thuesen Christensen

Cc: MIM - SB bestillinger; Central Krisestab (FVST); Sofie Matilde Overby (FVST); Aino Homann Nielsen (FVST); Annemarie Legart Bisgaard (FVST); Cecilie Marie Navndrup Rise (FVST); Direktion 6 - Direktører; Karin Breck (FVST); Kirstine Gramtorp (FVST); Lene Neergaard Jørgensen (FVST); Linda Roth (FVST); Louise Marie Lykkeskov (FVST); Steffen Syberg Hansen (FVST)

Emne: BESVARELSE: Bestilling: Økonominotat (MFVM Id nr.: 5305617)

Dato: 21. september 2020 13:35:40

Vedhæftede filer: Datafil må ikke slettes #93923 (Departementet).xml

Bestillinger #93923 (Departementet).pdf

Notat Status og håndtering af COVID-19 i minkbesætninger.docx

Notat - Omkostninger til yderligere indsatser for at undgå smitte i minkbesætninger-6 - final (002) (002).docx

Omkostninger ved 3 scenarier for håndtering af COVID-19 i minkbesætninger 20-09-2020 (FINAL) (rev).docx

image001.png

Prioritet: Høj

Kære Anders, Katja og Charlotte

Hermed sendes ”Omkostninger ved 3 scenarier for håndtering af COVID-19 i minkbesætninger”.

De øvrige to notater er blot ment som bilag (se blev sent ind i sidste uge).

Materialet er direktionsgodkendt af Nikolaj Veje.

...”

og forevist notat af 21. september 2020; ”Vurdering af omkostninger forbundet med 3 scenarier for håndtering af COVID-19 i minkbesætninger” (ekstrakten s. 521), har hun forklaret, at dette notat blev udarbejdet af Fødevarestyrelsen, mens hendes team lavede et notat vedrørende de økonomiske aspekter. Der blev ikke udarbejdet noget fælles notat mellem hendes team og Fødevarestyrelsen.

Foreholdt notat 18. september 2020; ”Økonomiske konsekvenser ved aflivning af alle mink i Danmark” (ekstrakten s. 445), har hun forklaret, at dette notat blev udarbejdet af hende.

Forevist det af Fødevarestyrelsen udarbejdede notat af 21. september 2020: ”Vurdering af omkostninger forbundet med 3 scenarier for håndtering af COVID-19 i minkbesætninger” (ekstrakten s. 523), som indeholder et scenarie 2, hvor alle smittede minkbesætninger aflives:

”...

Scenarie 2: Aflivning af alle smittede minkbesætninger.

Hjemmelsgrundlag

Påbud om aflivning kan meddeles med hjemmel i § 30, stk. 1, i lov om hold af dyr. Når der påbydes aflivning, så kan der ydes erstatning, jf. erstatningsbekendtgørelsen.

Ressourcebehov

Der er den 18. september 2020 i alt 17 besætninger, der er sat under offentligt tilsyn som følge af smitte med COVID-19, hvor der fortsat er levende mink i besætningen (tre besætninger er under offentligt tilsyn efter aflivning, mens rengøringsprocesserne gennemføres). Der er derfor i beregningerne taget udgangspunkt i aflivning af 17 besætninger med en minkpopulation som i de 17 aktuelle besætninger.

Tabel 2 nedenfor viser Fødevarestyrelsens estimat for omkostninger til aflivning, rengøring og kompensation til besætningsejerne ved aflivning af alle dyrene i 17 besætninger. Beregningerne forudsætter, at minkene aflives hurtigst muligt og dermed inden pelsningssæsonen.

Tabel 3 viser omkostningerne ved aflivning af avlscyrene i de samme 17 smittede besætninger, hvis aflivningen foretages efter pelsningssæsonen.

Udgifterne til erstatning er beregnet i henhold til bekendtgørelse nr. 1323 af 26-11-20152 (erstatningsbekendtgørelsen).

Tabel 2. Omkostninger til aflivning, rengøring og kompensation ved aflivning af alle dyr i smittede besætninger.

Omkostninger, mio. kr.	Brutto	Dynamisk effekt	Netto
Personale	1,4		1,4
Øvrig drift	2,5		2,5
Transport	0,6	-0,6	-0,1
Fællefunktioner	1,2	-0,6	0,6
Erstatning for aflivede mink	35,4		35,4
Erstatning for driftstab	2,8		2,8
Rengøring af minkfarme	38,9		38,9
I alt	82,9	-1,2	81,6

Anm.: Se bilag 1 for beregningsforudsætninger.

Tabel 3. Omkostninger til aflivning, rengøring og kompensation ved aflivning af alle avlscyrene i smittede besætninger.

Omkostninger, mio. kr.	Brutto	Dynamisk effekt	Netto
Personale	0,3		0,3
Øvrig drift	2,5		2,5
Transport	0,1	-0,1	0,0
Fællefunktioner	0,2	-0,1	0,1
Erstatning for aflivede mink	11,4		11,4
Erstatning for driftstab	0,9		0,9
Rengøring af minkfarme	22,1		22,1
I alt	37,5	-0,2	37,3

Anm.: Se bilag 1 for beregningsforudsætninger.

...”

har hun forklaret, at dette var Fødevarestyrelsens beregninger. Hun har ikke haft drøftelser med Fødevarestyrelsens jurakontor om hjemmel i forbindelse med tilblivelsen af Fødevarestyrelsens notat: ”Vurdering af omkostninger forbundet med 3 scenarier for håndtering af COVID-19 i minkbesætninger”.

Forevist passage fra det af hende udarbejdede notat af 18. september 2020: ”Økonomiske konsekvenser ved aflivning af alle mink i Danmark” (ekstrakt s. 446):

”...

Der er i det følgende derfor lagt til grund, at produktionen af mink i Danmark stopper som følge af aflivningen af alle mink.

...”

har hun forklaret, at hun ikke har haft drøftelser om hjemmel med Fødevarestyrelsens jurakontor i forbindelse med tilblivelsen af notatet.

Forevist Anders Kroman Liins mail af 23. september 2020 til Hans Peter Olsen, som tillige er sendt i kopi til Signe Anthon, Mathilde Else Ripka Mammen, Katja Goodhew og Paolo Drostby, (ekstrakten s. 636), som er en bestilling på opdatering af det af hende udarbejdede notat af 18. september 2020 om ”Økonomiske konsekvenser ved aflivning af alle mink i Danmark”:

”...

Kære Hans Peter

I bedes på baggrund af det vedhæftede bilag:

- Konsolidere tallene.

- De tal der fremgår af sagen tager ikke højde for, at en beslutning om aflivning af alle danske minkbesætninger reelt vil være ekspropriation af sektoren, ligesom de afledte erhvervsøkonomiske konsekvenser og nedskrivning af produktionsapparat ikke er medtaget. Beløbet forventes således at blive væsentligt højere. Det bør således fremgå af notatet, hvad den samlede omkostning ved nedlægning af mink-erhvervet vil koste - herunder om en udfasningsperiode kan beregnes, såfremt der måtte være ønske om at udfase i stedet for at ekspropriere.

Sagen bedes koordineret med dyresundhed i Fødevarestyrelsen (kontakt: Camilla Brasch Andersen).

...”

har hun forklaret, at Hans Peter Olsen var hendes daværende kontorchef. Der blev som følge af mailen afholdt et møde, hvor situationen i minkbranchen blev drøftet. Minkbranchen havde over en årrække, herunder i årene 2012-2013, tjent mange penge, men i årene op til coronaviruspandemien gik det ikke godt for minkbranchen. Det blev på mødet drøftet, hvordan dette skulle udmønte sig i beregningerne, og hvilken tidshorisont de skulle lægge til grund for beregningerne. Det var vigtigt at få klarlagt betydningen af den økonomiske situation i minkerhvervet, og hvad dette skulle betyde for de økonomiske beregninger. Det var en svær vurdering, idet der gennem de seneste år havde været mange konkurser blandt minkavlere. Dette mandede ud i en opdatering af hendes notat, hvor der blandt andet blev tilføjet et afsnit om den potentielle tabte indtjening, såfremt alle mink blev aflivet.

Da hun blev inddraget i håndteringen af coronasmitte på minkfarme, blev der lavet en meget klar ansvarsfordeling, hvor hendes team håndterede alt, der vedrørte erhvervs- og samfundsøkonomi, mens resten, herunder hjemmelsspørgsmålet, blev håndteret i Fødevarestyrelsen.

Hun deltog ikke i møderne mandag den 2. november 2020 med minkavlerne.

Supplerende adspurgt af bisidder, advokat Jakob Goldschmidt, om hvorfra hun fik oplysninger om minkavlernes økonomiske situation, har hun forklaret, at de fik oplysningerne fra Danmarks Statistik. Senere i processen, da de gik i gang med kompensationsmodellen, fik de også oplysninger om regnskabsdata fra SEGES. Der blev ikke indhentet oplysninger eller regnskaber fra de konkrete minkavlere, idet man stoler på data fra Danmarks statistik.

Forevist Anders Kroman Liins mail af mandag den 2. november 2020 sendt til Signe Anthon og Mathilde Else Ripka Mammen, som tillige blev sendt i kopi til Katja Goodhew, Paolo Drostby, Hans Peter Olsen og Tejs Binderup, om en regeringsudvalgssag om mink (ekstrakt s. 1514):

”...

Kære Signe og Mathilde

Fødevarer & Veterinær er gået i gang med endnu en udvalgssag om mink. Forventningen er, at den kommer på skriftlig Ø i denne uge. Det betyder, at sagen er af hastende karakter.

Der er ifm. sagen nedsat en task force (bestående af EM, FM, BM og MFVM), der skal producere en sag. Tanken er, at task forcen skal regne på økonomien bag en række scenarier, som vi ser ind i frem mod 2021. Der vil være et overlap mellem de beregninger, I allerede har foretaget og er i gang med at opdatere og de nye. Derfor indtænker vi også jer som del af task forcen.

Scenarierne ser ud som følger:

1. Nuværende indsats bidrager til at reducere smittespredning, men der udstedes forbud mod genindsættelse af mink i de aflivede besætninger i 2021.
2. Smittespredningen udvikler sig til et punkt, hvor man løber tør for avlsdyr i Danmark.
3. Time-out scenarium, hvor avler beholder avlsdyrene med en klausul om, at dyrene ikke må parre sig. Samtidig med at der for tilbageværende avlsdyr indføres smittebeskyttelsestiltag for, at sikre, at avlsmateriale bevares, herunder xx, xx og xx.
4. Udfasning af minkerhvervet.

Vi har i løbet af i morgen formiddag et notat, der kan være behjælpeligt ift. operationalisering af scenarierne.

...”

har hun forklaret, at hun blev inddraget i arbejdet, men reelt var der ikke tid til at lave en egentlig task force. Hun blev kun inddraget i den økonomiske del af sagen, og hun gik i gang med at foretage beregninger på scenarie 3, hvor avlsdyr ikke måtte parre sig i en periode, idet de ikke havde nogen beregninger på dette scenarie.

Forevist Mathilde Else Ripka Mammens mail af tirsdag den 3. november 2020 til Anders Kroman Liin og Signe Anthon, som tillige er sendt i kopi til Katja Goodhew (ekstrakt s. 1655):

”...

Kære Anders

Hermed en mere endelig udgave af et udkast til bilag vedr. økonomi i de to scenarier.

Bemærk, at det endnu ikke er godkendt af Signe. Vil i vende tilbage med, hvornår i skal have en godkendt version?

...”

har hun forklaret, at de to scenarier, som hun henviser til i mailen er et scenarie 3, som omfatter en dvaleperiode, og et scenarie 4, som omfatter den totale udfasning af minkerhvervet. Scenarie 4 havde hun allerede regnet på tilbage i september 2020, hvorfor hun genbrugte disse beregninger.

Forevist bilag 1 til skriftlig Ø-sag af 3. november 2020; ”Økonomiske konsekvenser ved midlertidigt og permanent forbud mod hold af mink” (ekstrakten s. 1657), har hun forklaret, at hun opdaterede baggrundsnotatet og indsatte beregningerne i Ø-sagens cover og bilag de steder, hvor hun havde fået at vide, at det ville give mening at få økonomien fremhævet.

Adspurgt af kommissionen, bekræftede hun, at hun havde udarbejdede bilag 1 ”Økonomiske konsekvenser ved midlertidigt og permanent forbud mod hold af mink” til den skriftlige Ø-sag, og at hun primært arbejdede med beregninger for dvalescenariet, idet arbejdet med scenariet for et permanent forbud var foretaget tilbage i september 2020. Forevist passage fra bilagets side 2 (ekstrakten s. 1658):

”...

Model 2: Permanent forbud

Erhvervets omkostning ved et permanent forbud mod hold af mink forventes at blive kompenseret af staten, idet aflivning af raske dyr vil udgøre en sådan begrænsning af ejendomsrettet, at der kan være tale om ekspropriation. Når der er tale om ekspropriation vil kompensationssatsen være sat således, at erstatningen svarer til handelsværdien og yderligere 8 pct. af dyrenes værdi for at kompensere driftstab, under antagelse af at hjemlen i BEK 1323/2015 vil udvides til at omfatte alle mink. Fødevarestyrelsen vurderer, at erhvervet vil skulle kompenseres med ca. 2,4 mia. kr. svarende til handelsværdien af minkene, såfremt det ikke er muligt at time aflivningen med pelsningssæsonen. Fødevarestyrelsen vurderer i samme scenarie, at staten vil skulle dække cirka 200 mio. kr. af branchens driftsomkostninger som kompensation for ekspropriation.

...”

har hun forklaret, at hun fik henvisningen til bekendtgørelse nr. 1323 af 26. november 2015 fra Fødevarestyrelsen. Henvisningen til bekendtgørelse nr. 1323 af 26. november 2015 blev lagt ind i notatet som en antagelse om, at bekendtgørelsen ved en udvidelse kunne give hjemmel til model 2. Hun har ikke verificeret den pågældende hjemmel, og hun parkerede spørgsmålet, idet det ikke var hendes bord.

Efter KU-mødet tirsdag den 3. november 2020 blev der oprettet en hastende bestilling om opdatering af estimat for aflivning af alle mink i Danmark. Forevist bestillingens aktdetaljer (ekstrakten s. 2979):

”...

Aktdetaljer

Akttitel: VS: HASTER: Bestilling: Opdatering af estimat for aflivning af alle mink i Danmark FRIST 06-11-20 kl 13:00

Aktnummer: 122

Akt-ID: 572250

Dato: 06-11-2020 17:55:51

Type: Intern

Dokumenter: [1] VS HASTER Bestilling Opdatering af estimat for aflivning af alle mink i Danmark (MFVM Id nr.

5487792) FRIST 06-11-20 kl 1300.msg

[2] Aktinformation.txt

[3] Datafil må ikke slettes #96065 (Departementet).xml

[4] Bestillinger #96065 (Departementet).pdf

[5] Beregning pr. 0611,.xlsx

Den 9. juni 2021

...”

har hun forklaret, at det var Kontor for Koncernøkonomi i Miljø- og Fødevareministeriet, som bestilte opdateringen af estimatet. Hun og Signe Anthon modtog bestillingen til orientering, så de vidste, at der pågik et arbejde med at opdatere estimatet.

Forevist Julie Sonnes mail af 24. november 2020 (ekstrakten s. 5240):

”...

Til: Tejs Binderup ..., Charlotte Thuesen Christensen ..., Kasper Rise ..., Katja Goodhew ..., Jonas Funder Mejer ..., Mathilde Else Ripka Mammen ..., Paolo Drostby ..., Signe Anthon ...

Cc: Anna Holtt Langlet (DEP ..., Brian Wessel (EM-DEP ..., Rasmus Borup Nielsen ..., Rasmus Junggreen Lassen (EM-DEP ..., Thomas Bark Lodal Mogensen (EM-DEP ..., Morten Klinge (EM-DEP ..., Mette Sloth Hedegaard (EM-DEP ..., Cécile Nielsen (DEP ...

Fra: Julie Sonne (EM-DEP ...

Titel: Opfølgning på møde med Minkavlerforeningen og København Fur

Sendt: 24-11-2020 17:35

Bilag: Aktinformation.txt;

Kære Alle sammen

Hermed hurtig opsamling fra møde i EM med minkavlerne her til eftermiddag.

Generelt var de positive over for den kompensationsmodel, der nu er i spil, dog har de en række spg og bekymringer, de særligt vil vende.

Det blev aftalt, at der hurtigt vil blive inviteret til teknikermøde her i EM, hvor vi også meget gerne vil have deltagelse fra jer i MFVM. Tejs, Steens sekretær Mette tager fat i dig mhp at planlægge mødet.

Herudover et par punkter til intern opfølgning, hvor vi håber, I i MFVM også kan hjælpe:

1. De vil meget gerne have erstatning for 2020 plus ti år, ikke ni år. Vi regner på, hvad det vil koste med et ekstra år. Men begynder I at have nogen meldinger på, hvem der har pelsen i 2020 og derfor ikke skal have erstatning (så vi kan se, hvor meget vi ”sparer” i erstatning i 2020 på den konto)?
2. De nævner servitutter om nedrivning på rigtig mange farme. Kan vi så ikke spare udgifterne til offentlig nedrivning, hvis farmerne selv har en forpligtelse til at rive bygningerne ned, når der ikke længere er minkdrift? Min DC spørger, om man bør overveje dette, og om I evt vil kunne skrive et lille papir om sagen?
3. 3. Endelig peger de på, at en række bedrifter har blandede ejerskaber, fx at én ejer fx tre minkstalde, men at dyrene i staldene ejes af tre forskellige forpagtere. Vi skal have fundet ud af, hvordan vi håndterer det ifht beregning af erstatning, jeg tænker, det er en af de ting, vi må drøfte på teknikermødet med branchen.

Giv meget gerne en melding retur på, om I kan hjælpe med punkterne ovenfor eller har spg eller andet. ...”

har hun forklaret, at Miljø- og Fødevarerministeriet havde en arbejdsgruppe, som havde dialogen med Julie Sonne om, hvilken kompensationsmodel minkavlerne skulle have. Arbejdet med kompensationsmodellen pågik parallelt med det lovforberedende arbejde under ledelse af Paolo Drostby. Det blev løbende drøftet, om det lovforberedende arbejde kunne rumme den valgte kompensationsmodel. Hun har ikke i løbet af sit arbejde med kompensationsmodellen været involveret i statsstøttere reglerne eller EU-retlige regler, idet dette ikke er hendes kompetenceområde.

Adspurgt af kommissionen og foreholdt Miljø- og Fødevarerministeriets udkast til notatet; ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink”, dateret den 31. oktober 2020 (ekstrakten s. 1684), har hun forklaret, at de pågældende rettelser og kommentarer er indsat af forskellige kollegaer. Da hun modtog udkastet til notatet den 3. november 2020 indsatte hun ligeledes kommentarer og rettelser i hendes afsnit vedrørende økonomi, hvorefter hun ekspederede det videre. Jonas Funding Meyer, som i kommentarbokse i udkastet fremgår som JFM, var teamleder i Kontor for Koncernøkonomi i Miljø- og Fødevarerministeriet. Kontor for Koncernøkonomi står for budget- og driftsmæssige opgaver i Miljø- og Fødevarerministeriet.

Forevist udkast til bilag; ”Bilag X. Kompensation til minkavlere mv. af 3. november 2020”, dateret den 3. november 2020 (ekstrakten s. 1850-1855), og adspurgt af kommissionen om, hvorvidt hun havde beskæftiget sig med bilagets afsnit om hjemmels- og statsstøtteforbehold, har hun forklaret, at hun ikke var inde over dette afsnit. Hun forholdt sig udelukkende til tallene, og hun ved ikke, hvem der har skrevet det pågældende afsnit.

Ina Josefine Jochimsen

Ina Josefine Jochimsen har – under afhøring i kommissionen den 15. oktober 2021 – forklaret blandt andet, at hun er uddannet som cand.jur. i 2002 fra Københavns Universitet. Hun har siden 2014 været ansat i Fødevarerstyrelsen, og hun har siden 2018 været sektionsleder i Center for Jura og Kontrol. Center for Jura og Kontrol består af to enheder med hver sin enhedschef. Birthe Schubart og Vibeke Højbjerg er enhedschefer for hver deres enhed i Center for Jura og Kontrol. Hun arbejder i Vibeke Højbjergs enhed, som blandt andet tager sig af udvikling af kontrolkoncepter og sanktionering i kontrolsager. Når de har sager af mere principiel karakter, inddrages Birthe Schubart og hendes enhed.

Hun indtrådte som stabschef i Fødevarerstyrelsens krisestab den 29. oktober 2020 og udtrådte den 27. november 2020 efter eget ønske. Forud for hendes indtræden i krisestaben havde hun ikke beskæftiget sig med coronasmitte i mink. Hun blev spurgt, om hun ville være stabschef i krisestaben, idet der under coronaviruspandemien var behov for løbende udskiftning af stabschefer i krisestaben på grund af det store arbejdspress, som var forbundet med stabscheffunktionen i denne periode. Stabschefens rolle var at sørge for, at krisestaben fik de fornødne ressourcer og medarbejdere med de rigtige kompetencer. Da hun tiltrådte som stabschef i krisestaben, var der omkring 60 medarbejdere, og da hun stoppede som stabschef, bestod krisestaben af omkring 80 medarbejdere. Krisestaben bestod af medarbejdere lånt fra Fødevarerstyrelsens andre enheder. Hun delte posten som stabschef med den tidligere stabschef de første fire dage af hendes periode. Hun var alene på posten som stabschef fra den 5. november 2020.

Hun var ikke involveret i planlægningen af håndteringen af coronasmitte i mink. Det første hun som stabschef blev bedt om at undersøge var, hvorvidt droner kunne anvendes til at føre kontrol med smittede minkfarme. Hun var bevidst om, at der var meget travlt i krisestaben, og der blev i perioden holdt usædvanligt mange møder.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Rasmus Blaabjerg, har hun forklaret, at stabschefens opgave var at eksekvere beslutninger truffet af den strategiske og faglige ledelse. Hun havde som stabschef ingen instruktionsbeføjelser eller beføjelser til at træffe beslutninger. Hun havde en blækspruttefunktion, hvor hun arbejdede mellem 12-18 timer om dagen. Hendes arbejde bestod af mange forskelligartede praktiske opgaver, herunder alt fra at bestille mad til medarbejdere, tage sig af medarbejdernes trivsel og sørge for vagtplaner. Til tider fungerede hun også som sekretær for Hanne Larsen (Fødevarestyrelsen).

Adspurgt af kommissionen om Birthe Schubarts rolle, har hun forklaret, at Birthe Schubart ikke var en del af krisestaben. På et møde den 4. november 2020 om morgen indkaldte Hanne Larsen til et møde, hvor regeringens beslutning blev meldt ud. På dette møde blev det besluttet, at Birthe Schubart skulle involveres i hjemmelsspørgsmålet for at løfte spørgsmålet op på det højeste niveau i Fødevarestyrelsen. Birthe Schubart blev inddraget i hjemmelsspørgsmålet i kraft af, at hun var enhedschef for juraafdelingen i Fødevarestyrelsen.

Forevist Jannik Elmegaards (Fødevarestyrelsen) mail af tirsdag den 3. november 2020 til Hanne Larsen, Camilla Brasch Andersen (Fødevarestyrelsen), som tillige blev sendt i kopi til Tim Petersen (Fødevarestyrelsen) og Ina Josefine Jochimsen (ekstrakten s. 1667), med et kort referat af et møde mellem Mogens Jensen og København Fur den 3. november 2020:

”...

Ministerens møde med København Fur v. Tage Pedersen

Mogens Jensen

- Nævnte risiko for mutation. Aflivning af så få raske mink som muligt og bevaring af avlsmaterialet er målet.
- Vil gerne drøfte muligheden for pelsning af raske mink inden for zonen.

Tage Pedersen, KF:

- Avlerne vil gerne pelse i zonerne. Mulighed for pelsning giver større motivation for avlerne og er en bedre forretning for statskassen
- Vurderer ikke at det er muligt at fryse dyrene ned – svært at skaffe frysecontainere og de færreste farme har strøm nok indlagt

...

Henrik Studsgaard, MFVM

- Udgifter for statskassen er ikke væsentligt. Det anerkender Finansministeriet også.

...”

har hun forklaret, at hun ikke deltog i mødet, og at hun ikke ved, hvorvidt mødet blev afholdt den 2. november 2020 eller den 3. november 2020. Hun læste referatet fra mødet mellem Mogens Jensen og København Fur, men hun havde ingen viden om, hvordan Mogens Jensen generelt så på coronasmitte i mink eller på hans syn på minkbranchens fremtid.

Forevist sin mail af onsdag den 4. november 2020 til Peter Bølling-Ladegaard, som tillige blev sendt i kopi til bl.a. Camilla Brasch Andersen, Tim Petersen, Jannik Elmegaard, Jakob Munkhøj Nielsen, (tillægsekstrakt 1 s. 101) med emnet ”FAQ – minkavl i Danmark”:

”...

Kære Peter

Vi lægger IKKE FAQ på hjemmesiden. Det må vente i lyset af de seneste oplysninger.

Vi gemmer vores udkast, men det skal ikke på hjemmesiden endnu.

Dbh Ina

...”

og forevist passage fra ”FAQ – minkavl i Danmark” vedhæftet Ina Josefine Jochimsens mail af onsdag den 4. november 2020 (tillægsekstrakt 1 s. 102):

”...

Er beslutningen om at stoppe minkavl i Danmark permanent?

...

[Får jeg erstatning min gård og mit udstyr, når Regeringen har besluttet at stoppe minkavl?](#)

[Erstatning for mink og driftsomkostninger kan du læse om på Erstatning for minkavlere.](#)

[Erstatning der ligger ud over erstatning for dyr mink og driftsomkostninger vil Regeringen melde ud om.](#)

...”

har hun forklaret, at hun ikke kender baggrunden for, at den overstregede sætning udgik af FAQ’er, idet hun ikke har var med til at udarbejde FAQ’er.

Adspurgt af kommissionen og forevist sin mail af onsdag den 4. november 2020 til Tim Petersen, som tillige er sendt i kopi til Camilla Brasch Andersen, Jannik Elmegaard og Peter Bølling-Ladegaard vedhæftet en FAQ til minkavl i Danmark (tillægsekstrakt 3 s. 29):

”...

Kære Tim

Vil du i Camillas fravær kigge på og godkende udkast til ”ny” FAQ, der skal på hjemmesiden, når pressemødet er slut.

Peter og jeg har også kigget på dem, der ligger allerede og vurderet, at dem og fritestning skal slettes i samme øjeblik, at vi hører den mulighed lukket formelt på pressemødet.

Dbh Ina

...

Fra: Ina Josefine Jochimsen

Sendt: 4. november 2020 13:53

Til: Camilla Brasch Andersen (FVST) ...

Cc: Peter Bølling-Ladegaard ...; Jannik Elmegaard ...

Emne: VS: FAQ - minkavl i DK.docx

Prioritet: Høj

Kære Camilla

Til din godkendelse – en hurtig FAQ til hjemmesiden, til når pressemødet lige er slut.

Der er enkelte formuleringer, som Peter lige vil kigge på, men indholdet er nok bedst, at du godkender.

Dbh Ina

...”

har hun forklaret, at hun som stabschef ikke havde beføjelse til at godkende FAQ, hvilket var årsagen til, at hun sendte den til Camilla Brasch Andersen. Camilla Brasch Andersen var på grund af mødet i NOST'en ikke tilgængelig. Hun sendte derfor FAQ'en videre til Tim Petersen, som også var faglig leder, så han kunne godkende FAQ'en. Peter Bølling-Ladegaard er kommunikationsmedarbejder i Fødevarerstyrelsen, og Jannik Elmegaard var stabschef i krisestaben frem til onsdag den 4. november 2020.

Adspurgt af kommissionen og forevist passage fra FAQ'en vedhæftet Ina Josefine Jochimsens mail af onsdag den 4. november 2020 (tillægsekstrakt 3, s. 31):

”...

Må jeg pelse mine dyr, hvis de er uden for zonerne?

Ja. Du skal gå i gang hurtigst muligt med at pelse dine mink.

Du må pelse dine dyr, hvis de befinder sig uden for zonerne. Smittede dyr, dyr under mistanke og dyr i zonebesætninger må ikke pelses. Der må ikke lades dyr tilbage i besætningen.

...”

har hun forklaret, at hun ikke var med til at udarbejde FAQ'en, og at hun ikke husker, hvem der udarbejdede den. Da hun fik FAQ'en ind på sit bord, var hendes opgave at få nogen til at godkende den. Hun tænker, at ordet ”skal” i FAQ'en er anvendt i konteksten af, at regeringen på pressemødet onsdag den 4. november 2020 havde meddelt, at alle mink i Danmark skal aflives.

Adspurgt af kommissionen og forevist passage fra FAQ'en med Tim Petersens bemærkninger til FAQ'en indsat med ændringsmarkeringer (tillægsekstrakt 3, s. 34):

”...

Må jeg pelse mine ~~dyr~~mink, hvis de er uden for zonerne?

Ja. Du ~~skal~~ opfordres til at gå i gang hurtigst muligt med at pelse dine mink.

Du må pelse dine ~~dyr~~mink, hvis de befinder sig uden for zonerne. Smittede ~~dyr~~mink, ~~dyr~~ mink under mistanke og ~~dyr~~ mink i zonebesætninger må ikke pelses. Der må ikke lades dyr tilbage i besætningen.

...”

har hun forklaret, at hun ikke forholdt sig til det faglige eller formuleringen i FAQ'en. Hun husker ikke, hvorvidt FAQ'en bliver lagt ud på hjemmesiden. Hun husker, at FAQ'en blev sendt frem og tilbage mellem Fødevarerstyrelsen og departementet i Miljø- og Fødevarerministeriet.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Rasmus Blaabjerg, har hun forklaret, at det ikke var hendes opgave at gennemgå eller kvalitetssikre en FAQ. Hun havde hverken de juridiske eller veterinærfaglige forudsætninger til at godkende dette materiale.

Forevist Jakob Munkhøj Niensens (Fødevarestyrelsen) og sin mailkorrespondance fra onsdag den 4. november 2020 (tillægsekstrakt 1, s. 101):

”...

Kære Jakob

Grunden til, at vi ikke vil lægge FAQ ud, er at vi vurderer dette som ekspropriation, hvilket kræver særskilt lovhjemmel - som vi ikke har.

Jeg har vedhæftet det seneste udkast til FAQ.

Dbh Ina

...

Fra: Jakob Munkhøj Nielsen ...

Sendt: 4. november 2020 15:53

Til: Ina Josefine Jochimsen ...

Emne: SV: FAQ - minkavl i Danmark.docx

Må ledere se udkastet, så vi er lidt forberedt.

...”

har hun forklaret, at hun ikke selv havde foretaget ekspropriationsvurderingen, men at hun havde talt med Birthe Schubart om hjemmelsspørgsmålet og ekspropriation. Hun drøftede ikke hjemmels- eller ekspropriationsspørgsmålet med departementet i Miljø- og Fødevareministeriet. Fødevarestyrelsens vurdering har hele tiden været, at efter § 56 i lov om hold af dyr betragtes nedslagning af raske dyr som ekspropriation. Det er også hendes vurdering, at hvis der skal ske nedslagning af raske dyr, så vil det udgøre ekspropriation efter § 56 i lov om hold af dyr. Hun ved, at Birthe Schubart ikke leverede bidrag til hjemmelsspørgsmålet til KU-sagen den 3. november 2020. Den 4. november 2020 blev hun klar over, at det var mange spørgsmål om hjemmel og ekspropriation, som skulle afklares, før Fødevarestyrelsen kunne gå ud og melde noget ud til minkavlerne.

Den 21. september 2020 blev der indsendt et notat fra Fødevarestyrelsen til departementet med forskellige scenarier på baggrund af en bestilling fra departementet. Den 4. november 2020 bad hun Sofie Mathilde Overby om at sende dette notat til Birthe Schubart, så Birthe Schubart også havde disse oplysninger til de videre hjemmelsdrøftelser, som pågik med departementet den 4. november 2020.

Forevist Sofie Mathilde Overbys mail af 4. november 2020 til Birthe Schubart, som tillige blev sendt i kopi til hende og Sibel Zuferov (ekstrakten, s. 2584) med emnet; ”Tidligere notat om bl.a. hjemmelsgrundlaget til aflivning af alle minkbesætninger”:

”...

Kære Birthe

Efter aftale med Ina sender jeg dig besvarelsen på en tidligere bestilling.

I notatet ”Omkostninger ved 3 scenarier for håndtering af COVID-19 i minkbesætninger” har vi tidligere anført, at aflivning af alle danske besætninger, inklusive besætninger der ikke er beliggende i området omkring et udbrudssted eller ikke er under mistanke, ikke vil kunne ske efter gældende regler i lov om hold af dyr.

SÆT mail nedenfor ind også fra Ministerbetjeningen

...”

har hun bekræftet, at det var Sofie Mathilde Overby, som fremsendte notatet til Birthe Schubart den 4. november 2020. Hun havde ikke på daværende tidspunkt tid til at læse notatet, men hun har efterfølgende læst det.

I dagene omkring den 4. november 2020 blev der afholdt mange møder med NOST’en, og hun ved, at Camilla Brasch Andersen og deres beredskabschef deltog i en del møder med NOST’en. Hun blev først introduceret for NOST’en til et møde torsdag den 5. november 2020 om morgenen kl. 08.00, hvor blandt andre Thorkild Fogde, Uffe Stormly, Søren Brostrøm og Hanne Larsen deltog. Hun fik indkaldelsen til mødet sent onsdag aften den 4. november 2020 fra Hanne Larsen. Hun deltog primært i mødet som referent for Hanne Larsen.

Adspurgt af kommissionen, om årsagen til at Fødevarestyrelsen var med til at skrive breve og berigtigelser til breve, når NOST’en havde overtaget operationen, har hun forklaret, at hun ikke ved hvorfor Fødevarestyrelsen blev involveret, men hun tror, at det var på grund af Fødevarestyrelsens sektoransvar.

Forevist intern mailkorrespondance i politiet af 4. november 2020 mellem Jakob Kristensen, Uffe Frank Stormly og Peter-Chresten Ekebjærg med emnet; ”Bekræftede deltagere på mødet kl. 8” som blev afholdt i NOST den 5. november 2020 kl. 08.00 (ekstrakten, s. 2669):

”...

Hej Peter og Uffe.

Jeg har modtaget bekræftelse fra alle de inviterede styrelser. **Der ud over har Miljøstyrelsen bekræftet deltagelse.** Det fremgår ikke hvem, der har videresendt invitationen til Miljøstyrelsen.

Bekræftede deltagere

Beredskabsstyrelsen:

Formentlig direktør Flemming Klokager. Beredskabsstyrelsens deltagelse bekræftet af Karen Aastrup.

Forsvaret:

Forsvarschefen, bekræftet af adjutant.

Fødevarestyrelsen:

Ina Josefine Jochimsen, bekræftet af Ina Josefine Jochimsen.

Sektionsleder Mette Kirkeskov Sie, bekræftet af Mette Kirkeskov Sie. Oplyser, at hun har specialkonsulent Anne Rath Petersen med på mødet.

Styrelsen for Forsyningsikkerhed:

Direktør Lisbeth Zilmer, bekræftet af Lisbet Zilmer.

Styrelsen for Patientsikkerhed:
Enhedschef Charlotte Hjort, Bekræftet af Charlotte Hjort.

Sundhedsstyrelsen:
Direktør Søren Brostrøm, bekræftet af Søren Brostrøm.

Miljøstyrelsen: Charlotta Amalia Wallensten, Bekræftet af Charlotta Amalia Wallensten ved accept af mødeinvitation.

...”

har hun forklaret, at Mette Kirkeskov Sie (Fødevarestyrelsen) kun deltog i det første to minutter af mødet, idet Mette Kirkeskov Sie var blevet indkaldt ved en fejl. Thorkild Foged (Rigspolitiet) indledte mødet med at sige, at Fødevarestyrelsen havde gjort deres bedste, men at nu skulle tempoet for aflivning af mink sættes op som følge af regeringens beslutning om, at alle mink i Danmark skulle slås ned, hvorfor NOST'en overtog operation fra Fødevarestyrelsen. Thorkild Fogde havde meget stort fokus på de syv kommuner i Nordjylland, hvor smitten bredte sig med lynets hast. På mødet blev det anført, at man fremadrettet ville inddele minkfarmene i tre zoner frem for Fødevarestyrelsens inddeling i to zoner, hvor zone 1 bestod af minkfarme med coronasmittede mink og zone 2 bestod af farme uden coronasmittede mink, som lå i en radius af 7,8 kilometer fra en smittet minkfarm. Den af NOST'en introducerede zone 3 dækkede over minkfarme uden coronasmittede mink, der lå uden for radiusen på 7,8 kilometer fra en smittet farm. Thorkild Fogde begrundede den nye zoneinddeling med, at dette ville lette kommunikationen. Hun husker ikke, at Thorkild Fogde tog hjemmelsspørgsmålet op under mødet, men i løbet af mødet tog Hanne Larsen ordet og understregede, at fokus på aflivningen af mink i Nordjylland ikke måtte tage al aflivningskapacitet fra smittede og mistænkte minkbesætninger uden for Nordjylland. I den forbindelse sagde Hanne Larsen, at minkavlere i zone 3 var i gang med at pelse mink, samt at der i Fødevarestyrelsen pågik et arbejde i forhold til at afklare hjemmelsspørgsmålet, idet Fødevarestyrelsen ikke havde hjemmel i lov om hold af dyr til at aflive raske minkbesætninger. Hanne Larsen understregede, at de ikke havde en hjemmel til at aflive raske mink uden for zone 1 og 2.

Supplerende adspurgt af advokat Jakob Goldschmidt, bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, om hvordan man skabte overblik over hvilke farme, der var smittede, mistænkte eller raske, har hun forklaret, at dette blev gjort ved hjælp af digitale og analoge landkort, hvor minkfarmene var angivet med zonenummer.

Supplerende adspurgt af advokat Jacob Aaes, bisidder for Anne-Mette Lyhne Jensen, om hvorvidt man i Fødevarestyrelsen drøftede udvidelse af zonen på 7,8 kilometer, har hun forklaret, at dette ikke blev drøftet, idet de i Fødevarestyrelsen ikke mente, at zonen på 7,8 kilometer kunne udvides. Hun mener, at det var regeringens covid-19-udvalg, som fastsatte zonen på 7,8 km. Hun har ikke været med i drøftelser om, hvorvidt zonen på 7,8 kilometer kunne udvides.

Forevist sin mail af tirsdag den 10. november 2020 til Hanne Larsen og Camilla Brasch Andersen, hvor hun gør Hanne Larsen opmærksom på, at denne, på mødet med NOST'en torsdag den 5. november 2020, gjorde rigspolitichefen opmærksom på, at der ikke var hjemmel til at gå ind i minkbesætninger uden for zonerne, og at hjemmelsgrundlaget var under afklaring (ekstrakten, s. 3910):

”...

Kære Hanne

Jeg har fundet referatet til vores møde med styrelsescheferne indkaldt af RPC d. 5/11.

Jeg er klar over, at det som sådan ikke er en akt som er udvekslet til nogen, men der fremgår det også, at du oplyste RPC, at vi ikke har hjemmel til at gå ind i de besætninger, der er uden for zonerne og at der afklares hjemmelsgrundlag

Vil du overveje om det skal med i aktlisten?

Dbh Ina

...”

har hun forklaret, at den i mailen omtalte aktliste blev udarbejdet som følge af en bestilling fra departementet i Miljø- og Fødevarerministeriet, som havde bestilt alle relevante akter vedrørende hjemmelsspørgsmålet. Det referat, som hun i mailen henviser til, var hendes eget referat og ikke det officielle NOST-referat fra mødet torsdag den 5. november 2020 kl. 08.00. Det officielle NOST-referat fra mødet torsdag den 5. november 2020 fik de først langt senere. Hun mener, at de først fik det officielle NOST-referat i midten af november 2020. Hendes interne referat har ingen officiel karakter, men hun spurgte Hanne Larsen om, hvorvidt referatet skulle indgå i aktlisten til departementet til brug for arbejdet med redegørelsen.

Forevist passage i sit referat af NOST-mødet torsdag den 5. november 2020 kl. 08.00 (ekstrakten, s. 3911-3912):

”...

Hanne Larsen (HL): Erhvervet har skiftet holdning. FVST vil gerne have, at vores operation fastholdes i operationen i smittede besætninger syd for Limfjorden. Således at vi kan få det ind i strategien, at trykket holdes på de smittede og zonebesætningsdyr.

Det er transporten hen til destruktionsmulighederne, der er den helt store udfordring.

Pelsningen af de raske dyr, dvs. uden for zonerne skal bare i gang – de skal ikke afvente optælling. Hjemlen skal skaffes til at aflive alle dyrene – den arbejdes der på i departementet og JM for at få på plads. Vi starter opringning i dag mhp at starte optælling. Besætningsejerne skal ikke afvente vores optælling, vi kan tælle både døde og levende dyr. Ringe ud og få truffet aftaler med ejerne udenfor zonerne, så de kan komme i gang med at pelse.

...”

har hun forklaret, at ingen, herunder heller ikke Thorkild Fogde, på mødet torsdag den 5. november 2020 kl. 08.00 kommenterede på Hanne Larsens bemærkning om, at der ikke var hjemmel til at aflive raske mink. Thorkild Fogde understregede flere gange under mødet, at aflivningsarbejdet skulle gå rigtig stærkt, herunder i særdeleshed i de syv nordjyske kommuner. NOST'en arbejdede ud fra en forudsætning om, at samtlige mink skulle være aflivet den 16. november 2020. Som hun husker det, blev fristen for aflivning af alle mink i Danmark meldt ud onsdag den 4. november 2020 i forbindelse med regeringens beslutning om, at samtlige mink i Danmark skulle aflives. Fødevarestyrelsen havde tidligere udstedt offentlige påbud til de farme, som lå i zone 1 og 2, om at disse minkfarme skulle aflive deres mink. Der blev på intet tidspunkt fra Fødevarestyrelsens side udarbejdet lignende offentlige påbud til minkfarme i zone 3, idet Fødevarestyrelsen ikke mente, at der var hjemmel hertil i lov om hold af dyr. Fødevarestyrelsen begyndte torsdag den 5. november 2020 at kontakte zone 3-farme med henblik på optælling af mink, og minkavlerne blev samtidig oplyst om, at det var frivilligt, hvorvidt de ville aflive deres mink. Minkavlerne blev oplyst om muligheden for at opnå en tempobonus

ved aflivning af mink, og at det var frivilligt at indgå aftale om optælling af minkene, og at denne optælling i givet fald ville blive anvendt ved opgørelsen af bonussens størrelse.

Forevist Camilla Brasch Andersens mail af fredag den 6. november 2020 til blandt andet hende, Katja Goodhew og Paolo Drostby (tillægsekstrakt 1, s. 199):

”...

Fra: Camilla Brasch Andersen
Sendt: 6. november 2020 22:38
Til: Anne Lotte Mølgaard Brink; Flemming Kure Marker; Tim Petersen; ...; Nikolas Kohn Hove; Jan Bay-Schmidt; Jens Therkel Jensen
Cc: Veterinær Dyresundhed 14 - Personer - Enhed; Ina Josefine Jochimsen; Jannik Elmegaard; Jakob Munkhøj Nielsen; Paolo Drostby; Katja Goodhew; Veterinær-Nord - Krisestab Aflivning; VeterinærNord - Krisestab Mistanker; Central Krisestab (FVST)
Emne: Brev til minkavlere
Vedhæftede filer: Brev til minkavlere 06112020.DOCX

Kære alle

Jeg vedhæfter til jeres orientering de betingelser om aflivning, afhentning og bonus mm som gælder for minkavlere afhængigt af, hvor besætningen er hører til.

Dette skulle gerne give et samlet fælles billede af vilkårene for besætningen.

Brevet er lige gået til alle minkavlere pr mail og vil blive lagt på Fødevarestyrelsens hjemmeside. Det sendes desuden også via Kopenhagen Furs nyhedsbrev.

Venlig hilsen

Camilla

...”

og forevist passage fra ”Brev til alle minkavlere i Danmark” underskrevet af Hanne Larsen (tillægsekstrakt 1, s. 200-202):

”...

Kære minkavler

Regeringen har meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Det er vigtigt, at aflivningen foregår hurtigst muligt.

Vi har stor forståelse for jeres situation, som er forfærdelig for erhvervet, både besætningsejere, medarbejdere, familier og følgeerhverv.

I denne mail kan du læse, hvordan du skal forholde dig, hvis du har:

- en minkfarm i syv nordjyske kommuner
- en smittet minkfarm
- en rask minkfarm inden for zonerne
- en minkfarm uden for zonerne

...

Minkfarme uden for zonerne

Aflivningen af alle mink (også avlsdyr) skal være overstået den 16. november 2020. Du skal derfor begynde på aflivning og pelsning af besætningen hurtigst muligt.

...”

har hun forklaret, at hun ikke gjorde sig bekendt med brevet til minkavlerne. Fødevestyrelsen kaldte det pågældende brev for brev nr. 1, idet brevet senere blev redigeret og sendt ud på ny til minkavlerne. Brevet blev udarbejdet af den faglige ledelse i Fødevestyrelsen i samarbejde med departementet i Miljø- og Fødevestministeriet. Hun var ikke med til at udarbejde brevet, men hun ved, at brevet havde været længe undervejs. Hun fik tilsendt brevet, så hun kunne sende det videre til relevante personer i krisestaben. Camilla Brasch Andersen sendte en mail om, at nu var brevet (det første) sendt ud til minkavlerne, og efterfølgende sendte hun (Ina Josefine Jochimsen) brevet videre til alle relevante aktører i Fødevestyrelsen, herunder bl.a. aflivningsgruppen, Veterinær Nord, som er den decentrale krisestab i Aalborg, Birthe Schubart og Malene Nadine Jais Sthyr.

Adspurgt af kommissionen, har hun forklaret, at aflivningsgruppen bestod af gruppelederen Jakob Munkhøj Nielsen og omkring 10-15 andre medarbejdere. Hun husker ikke navnene på de andre medarbejdere i aflivningsgruppen. Torsdag den 5. november 2020 ringede krisestaben ud til avlerne på baggrund af nogle talepinde, som Jakob Munkhøj Nielsen og aflivningsgruppen havde udarbejdet, hvor det fremgik, at det var frivilligt, hvorvidt minkavlerne ønskede at få et optællingssyn. Herefter overgik opgaven med callcentrene til NOST'en. Fødevestyrelsen ringede igen til minkavlerne i slutningen af november 2020 med henblik på at få opsat aftaler om afslutningssyn med minkfarmene. Disse opringtoner blev foretaget til de minkavlere, som havde kontaktet Fødevestyrelsen og oplyst, at de havde aflivet deres mink og ønskede et afslutningssyn.

Forevist passage fra ”Brev til alle minkavlere i Danmark” (ekstrakten s. 3024) og adspurgt af kommissionen om, hvorfra hun ved, at minkavlerne telefonisk blev oplyst om, at det var frivilligt, hvorvidt minkavlerne ville aflive deres mink, når de i brevet oplyses om, at de skal påbegynde aflivningen:

”...

Raske minkfarme i zonerne uden for Nordjylland

Aflivningen af alle mink (også avlsdyr) skal være overstået den 16. november 2020. Du skal derfor begynde på aflivning af besætningen hurtigst muligt. Myndighederne skal ikke være tilstede ved opstart. Vi kontakter dig for at indgå en aftale om optælling af dine mink.

...”

har hun forklaret, at det fremgik af de talepinde, som Fødevestyrelsen anvendte ved oprington til minkavlerne den 5. november 2020, at det var frivilligt, hvorvidt minkavlerne ville lade minkene optælle. Hun ved ikke, hvorfor man anvendte ordet ”skal” i brevet af 6. november 2020. Brevet var godkendt af Henrik Studsgaard. Brevet blev efterfølgende redigeret, og formuleringen blev blødt op. Dette reviderede brev blev også gennemgået og godkendt af Henrik Studsgaard. Da NOST'en overtog operationen og callcentrene den 6. november 2020, blev talepindene videresendt til NOST'en, og Jakob Munkhøj Nielsen holdt et overdragelsesmøde med to jurister fra NOST. Hun deltog ikke i overdragelsesmødet.

Advokat Marc Malmbak Stouner, bisidder for Hanne Larsen, gjorde opmærksom på, at den foreviste passage vedrørte raske minkfarme i zonerne uden for Nordjylland, og at man på den efterfølgende side i brevet kan se passagen, som vedrører minkfarme uden for zonerne (ekstrakten s. 3025):

”...

Minkfarme uden for zonerne

Aflivningen af alle mink (også avlsdyr) skal være overstået den 16. november 2020. Du skal derfor begynde på aflivning og pelsning af besætningen hurtigst muligt. Du skal være særlig opmærksom på, at der ikke er mink, der undslipper og løber ud i naturen.

...”

Forevist hendes (Ina Josefine Jochimsen) sms af 9. november 2020 til Camilla Brasch Andersen (tillægsekstrakt 4, s. 706):

”...

Ok, det er nost der rykker for brevet til avlerne. Kan se, at Studsgaard har godkendt, men nu afventer vi KF?

...”

og forevist Camilla Brasch Andersens sms af 9. november 2020 til Ina Josefine Jochimsen (tillægsekstrakt 4, s. 706):

”...

Og JM. Må ikke sende før det

...”

har hun forklaret, at denne sms-korrespondance vedrørte brev nr. 2 til minkavlerne. Udfordringen med brev nr. 1 til minkavlerne var, at brevet kunne læses som et påbud til minkavlere i zone 3 om, at de skulle aflive deres mink. Brev nr. 2 skulle gøre det klart for minkavlerne i zone 3, at det var frivilligt for disse avlere, hvorvidt de ønskede at aflive deres mink.

Forevist sin mail af 16. november 2020 til Hanne Larsen og Camilla Brasch Andersen (tillægsekstrakt 1, s. 267-268), hvor Nikolaj Vejes (Fødevarestyrelsen) mail af 9. november 2020 til Henrik Studsgaard (Miljø- og Fødevareministeriet), om kommunikation til minkavlerne uden for zone 1 og 2, er vedhæftet:

”...

Fra: Henrik Studsgaard
Sendt: 9. november 2020 12:13
Til: Nikolaj Veje (FVST)
Emne: Re: Kommunikation vedr minkaflivning uden for zoner

Kære Nikolaj
Der er fint, at gå ud med den præcisering i brevet.

Vh Henrik
Henrik Studsgaard

Departementschef
Minister & departementschefsekretariat

...

Den 9. nov. 2020 kl. 11.30 skrev Nikolaj Veje (FVST) ...:

Kære Henrik

I lyset af den seneste politiske udvikling, hvor det er usikkert, om der kan opnås det nødvendige flertal til hastelovgivning har Fødevarestyrelsen brug for en klar stillingtagen og udmelding, om regeringens udmelding om hastig aflivning af alle dyr - inkl. avlsdyr – skal fortsætte ufortrødent og med det mål, at samtlige dyr er aflivet senest den 16. november 2020.

Fremdrift af aflivning forudsætter minkavlernes velvillighed, da der som bekendt ikke er hjemmel til at tvinge aflivningen af raske besætninger uden for zonerne igennem. Indtil lovgivningen er på plads, gennemtvinger Fødevarestyrelsen (eller NOST) sig således ikke adgang til besætninger uden for zonerne.

Der er behov for helt tydelig kommunikation til særligt besætningsejerne uden for zonerne. Der er ved at blive færdiggjort revideret brev til avlerne ift. brevet udsendt i fredags. I det nye brev er den relevante passage blevet blødt lidt op til:

"Aflivningen af alle mink (også avlsdyr) skal være overstået den 16. november 2020, for at du bliver berettiget til at modtage bonus for hurtig aflivning. Aflivning og pelsning af besætningen skal derfor påbegyndes hurtigst muligt."

Vi afventer tilbagemelding fra København Fur på det justerede brev.

Det haster selv sagt, da aflivningerne pågår. Når først alle avlsdyr er aflivet, vil en genopretning af erhvervet være yderst vanskelig.

Vh

Nikolaj

..."

har hun forklaret, at hun ikke ved, hvorvidt brev nr. 2 til minkavlerne rettede op på alle fejlene i brev nr. 1. Hun ønsker ikke at svare på, hvem der burde have stoppet aflivningerne foretaget i zone 3-farme. Hun mener ikke, at hun er vigtig nok til at komme med et sådant bud, og det ville være på et usagligt grundlag.

Forevist Camilla Brasch Andersens sms-korrespondance med Nikolaj Veje af 21. november 2020 (tillægsekstrakt 3, s. 900) og adspurgte af sin bisidder, advokat Rasmus Blaabjerg, om arbejdspresset i perioden november 2020:

"...

Hej Nikolaj. Jeg har spurgt Tejs om vi får svar i aften, det ved han virkelig ikke. Ina skal ikke sidde til 0030 som sidst. Jeg sender hende i seng, så må det ud i morgen. Kan du leve med det?

C

...

Ja

...”

har hun forklaret, at arbejdspresset var meget stort i november 2020 med arbejdsdage fra kl. 06.00 om morgenen til omkring midnat.

Paolo Perotti

Paolo Perotti har – under afhøring i kommissionen den 8. oktober 2021 – forklaret blandt andet, at, at han er retschef i Miljøministeriet, som han også var det i det daværende Miljø- og Fødevareministeriet. Den stilling indebærer, at han er ansvarlig for departementets juridiske kontor og tværgående opgave i forhold til noget koncerntstyring. Han refererer direkte til departementschefen.

Fødevarestyrelsen havde som udgangspunkt det fulde ansvar for deres egne sager, herunder også i forhold til f.eks. udarbejdelse af lovforslag. Men hvis styrelsen spurgte dem om noget undervejs i processen, kunne de blive inddraget, ellers ikke.

Hans kontor havde ansvaret for det samlede lovprogram, men de enkelte lovforslag kom fra de respektive områder, herunder fra Fødevarestyrelsen.

Han blev første gang kontaktet om juridiske spørgsmål i forhold til aflivning af mink den 4. november 2020 om aftenen.

Forevist sms af 27. september 2020 fra Tejs Binderup til Henrik Studsgaard (tillægsekstrakt 2, s. 736):

”søn. 27. sep. 20.45

Kære Henrik. Kan se, at du har noteret på sagen, at du undrer dig over vurderingen af, at hjemlen ikke kan bruges til at slå dyr ned på nuværende tidspunkt. Jeg har drøftet med Hanne tidligere i dag, som også er kommet mere i tvivl efter SST er kommet med deres seneste papir fredag eftermiddag, som bl.a. ændrer fra ”teoretisk risiko” til ”kan udgøre en væsentlig fare”. Jeg har sat Paolo Perotti i gang med at læse med, men de kan ikke nå at være igennem inden vores møde i morgen. Vh Tejs”

har han forklaret, at han ingen erindring har om det, men det kan sagtens være, at de blev inddraget. Det er muligt, at han har sat nogen fra sit kontor til at se på det.

Forevist Miljø- og Fødevareministeriets cover til departementschefen, ”Mødesag: DC-møde mellem SUM og MFVM vedr. håndtering af covid-19-smittede minkbesætninger” til brug for møde den 28. september 2020, (ekstrakten, s. 766 og s. 770), hvoraf fremgår bl.a.:

”Sagen kort inkl. politisk landskab

Der er på DC-niveau blevet aftalt møde mellem SUM og MFVM samt relevante myndigheder, da der skal drøftes en løsning på problematikken med 27 covid-19-smittede samt 14 under mistanke [pr. 27. september 2020 kl. 15.00] minkbesætninger.

På mødet deltager fra SUM Per Okkels (DC), Dorthe E. Søndergaard (AC), Katrine Kaldahl (KC), Kåre Mølbak (SSI) samt Søren Brostrøm (SST). Fra MFVM deltager Paolo Drostby, Tejs Binde-rup samt Hanne Larsen.

...

Punkt 2: Hjemmel til aflivning

Budskaber:

- Fødevestyrelsen har på det overordnede niveau hjemmel til at aflive dyr inden for et område omkring et udbrudssted i medfør af §30 i lov om hold af dyr.

Anvendelse af denne paragraf forudsætter dog, at der foreligger en tilstrækkelig faglig begrundelse herfor, samt en proportionalitetsvurdering af at tage så indgribende et tiltag i anvendelse.

- Vi er bekendte med, at sundhedsmyndighederne (pga. den fortsatte smitteudvikling i nordjyske minkbesætninger) har rejst spørgsmål om hvorvidt, der er belæg for at ændre Fødevestyrelsens hidtidige praksis med, at lade COVID-19 smittede minkbesætninger gennemgå sygdommen frem for, at håndtere dem som andre liste 1 og 3 sygdomme, dvs. ved at oprette zoner og aflive minkene inden for disse zoner.

...

- Baseret på risikovurderingerne fra Dansk Veterinær Konsortium og Statens Serum Insti-tut er det dog Fødevestyrelsens vurdering, at der ikke på nuværende tidspunkt er et tilstrækkeligt fagligt, og dermed heller ikke juridisk, grundlag for at anvende så indgri-bende et tiltag, som at indføre zoner og aflive mink.”,

har han forklaret, at han ikke erindrer at have været inde over den sag.

Forevist dokument fra Miljø- og Fødevareministeriets departement, Fødevarer og Veterinær, af 25. september 2020, ”Møde med Forberedende Økonomiudvalg den 23. september kl. 15.30 – 18.00”, (ekstrakten s. 792) og ”Bilag 2 – Omkostninger ved opstillede scenarier” af 20. september 2020 (eks-trakten, s. 796 f), hvoraf fremgår bl.a.:

”§ 30 i lov om hold af dyr giver alene, jf. lovens bemærkninger, hjemmel til, at der som led i en bekæmpelse af en dyresygdom, der er optaget på liste 3 eller 4 i listebekendtgørelsen², kan iværk-sættes aflivning af dyr, som er konstateret ramt, eller som kan mistænkes for at være ramt af en af de pågældende sygdomme. Der kan undtagelsesvis efter § 30 ske aflivning af dyr i området omkring et udbrudssted, uanset at dyrene i området ikke er konstateret, eller er konkret mistænkt for at være, smittet med den pågældende sygdom, såfremt det sker som led i sygdomsbekæmpelse. Aflivning kan endvidere ske, hvor det er nødvendigt for at diagnosticere en sygdom, jf. § 29.

Iværksættelse af scenarie 3 vil derfor kræve en lovændring. Raske dyr i andre områder end de berørte, vil således ikke på det foreliggende hjemmelsgrundlag kunne kræves aflivet mod erstat-ning. Aflivning af raske dyr vil desuden udgøre en sådan begrænsning af ejendomsretten, at der vil være tale om ekspropriation. Når der er tale om ekspropriation vil kompensations-satsen være sat således, at erstatningen svarer til handelsværdien og 20 pct. af driftstabet, under antagelse af at hjemlen i BEK 1323/2015 vil udvides til at omfatte alle mink.

Tiltagets formål vurderes i øvrigt at nødvendiggøre, at der nedlægges forbud mod hold af mink, da der ellers intet er til hinder for, at der fra udlandet indkøbes mink, og at en produktion genetableres. I lov om hold af dyr er der alene hjemmel til at forbyde landbrugsmæssigt hold af dyrearter, der ikke traditionelt holdes som husdyr i Danmark. Dyreværnsloven indeholder tilsvarende en hjemmel til forbud mod hold af visse dyrearter. Hjemlen omfatter dog kun dyr, der kan frembyde fare eller skabe frygt, eller som vanskeligt kan holdes i fangenskab på en dyreværnsmæssig forsvarlig måde. Et reelt forbud mod hold af mink kræver således også en lovændring.”,

har han forklaret, at han er ret sikker på, at han heller ikke har været inde over det. Det ville også typisk stå der, hvis departementet havde været inde over. Men det anførte lyder i øvrigt rigtig fornuftigt.

Forevist mail af 4. november 2020, kl. 20.11, fra Birthe Schubart til ham selv, og cc Paolo Drostby, Hanne Larsen, Nikolaj Veje og Malene Nadine Jais Sthyr (tillægsekstrakt 3, s. 130 f) har han forklaret, at Birthe Schubart er juridisk chef i Fødevarestyrelsen

Forevist mailens første og sidste afsnit (ekstrakten, s. 130 ff.):

”Kære Paolo

I lyset af den nuværende situation, som det blev præsenteret ved pressemødet i dag, pågår der drøftelser om hjemmelsgrundlaget til aflivning af raske mink uden for de fastlagte zoner (7,8 km), når minkene skal aflives af hensyn til folkesundheden.

Det er vores opfattelse, at de hjemler, der er i lov om hold af dyr ikke kan rumme den nye situation.

...

Der er således efter Fødevarestyrelsens opfattelse behov for følgende:

- Etablering af ny lovhjemmel til aflivning af raske dyr og stillingtagen til under hvilket ressource hjemlen skal ligge
- Etablering af hjemmel til adgang uden retskendelse
- Etablering af hjemmel til udbetaling af ekspropriationserstatning samt hjemmel til at betale for avlernes arbejde med aflivning – herunder eventuel bonusordning.

På et møde her til aften mellem vores direktion og departementschefen blev det aftalt, at vi skulle drøfte/afstemme holdning til ovenstående her til aften. Vil du kontakte mig hurtigst muligt?”,

har han forklaret, at dette var første gang, han blev involveret i hjemmelsspørgsmålet. Og det var første gang han stiftede bekendtskab med § 30 i lov om hold af dyr. Det er ikke en lov, som han har beskæftiget sig med. Det er også derfor, at han senere spørger ind til lovens forarbejder.

Forevist mail af 4. november 2020, kl. 22.08, fra Birthe Schubart til ham, og cc Paolo Drostby, Tejs Binderup, Nikolaj Veje, Hanne Larsen, Malene Nadine Jais Sthyr og Tim Petersen (ekstrakten, s. 2625), hvor Birthe Schubart gentog indholdet af sin mail fra kl. 20.11, men med en tilføjelse:

”Kære Paolo

På baggrund af vores drøftelser har vi udbygget vore bemærkninger til, hvorfor vi mener at § 30, stk. 1, 2. pkt. ikke kan anvendes som hjemmel til aflivning af raske mink.

...

Af bemærkningerne til § 30, stk. 1, 2. punktum fremgår følgende: ”Bestemmelsen tænkes også anvendt i situationer, hvor dyrene ikke selv er syge, men hvor smitstoffet stadig udgør en sundhedsmæssig risiko for mennesker”. Det er Fødevarerstyrelsens veterinærfaglige opfattelse, at der med denne formulering henvises til situationer, hvor smitstoffet eksisterer i eller på det pågældende dyr eller i den pågældende besætning, men hvor dyrene ikke udviser sygdomstegn. I disse situationer vil der kunne iværksættes smitteforebyggende foranstaltninger, der skal begrænse eller hindre udbredelse af smitstoffet til det omgivende samfund og mellem besætninger. Der er dermed tale om en inddæmningsstrategi, hvor smitstoffets eksistens accepteres i modsætning til en bekæmpelsesstrategi, hvor smitstoffet udryddes.”,

har han forklaret, at det er korrekt, at han havde en drøftelse med Birthe Schubart efter, at han havde modtaget hendes første mail kl. 20.11.

Forevist ”Telefonnotat om samtale den 4. november 2020 kl. 21.54 med retschef i Miljø- og Fødevarerministeriet Paolo Perotti” af 12. november 2020, udfærdiget af kontorchef i Justitsministeriet Morten Holland Heide (ekstrakten, s. 4135), har han forklaret, at baggrunden for, at han ringede til Justitsministeriet var, at Birthe Schubart ringede til ham som opfølgning på hendes mail fra kl. 20.11.

Han og Birthe Schubart drøftede sagen, og han spurgte ind til det. Man kan ud af mailtråden se, at spørgsmålet opstod på baggrund af en mail fra Justitsministeriet. Han prøvede at forstå det – at forstå det veterinærfaglige, for han kendte som sagt ikke loven på det her tidspunkt. Han havde brug for, at en dyrlæge forklarede ham, hvad forskellen på dette og f.eks. MRSA var. De snakkede frem og tilbage. De lagde på, og så skrev Birthe Schubart igen lidt senere. De talte så i telefonen igen og gennemgik det på ny. Han lod sig så overbevise, eller erklærede sig enig i, at det måtte være sådan det var.

Ind imellem telefonsamtalerne med Birthe Schubart talte han med Justitsministeriet, Morten Holland Heide, for at høre, hvad det var, de havde tænkt – hvorfor de havde ment, at der *var* hjemmel. Han præsenterede samtidig deres egen forståelse af lovgrundlaget over for Morten Holland Heide. Han aftalte så med Morten Holland Heide, at de ville vende tilbage til ham og Justitsministeriet med en endelig vurdering på skrift.

Forevist 2. afsnit i Morten Holland Heides telefonnotat (ekstrakten, s. 4135):

”[Paolo Perotti] spurgte ind til, i hvilket omfang Justitsministeriet havde vurderet hjemmels-spørgsmålet. Jeg sagde, at vi ikke havde foretaget en vurdering af hjemmels-spørgsmålet, men blot gjort opmærksom på dyreholdslovens § 30, som efter sin ordlyd forekom rummelig, og spurgt til, om det ikke gjorde en forskel, at der i forhold til dengang, hvor risikozonerne på 7,8 km blev indført, nu forelå en ny risikovurdering fra SSI om mink. Hjemmelsvurderingen skulle i første række foretages af Miljø- og Fødevarerministeriet, idet det var deres lovgivning. Det var i den forbindelse vigtigt, at Fødevarerstyrelsen blev tryktestet på deres vurdering om, at det ikke var muligt at aflive alle mink.”,

har han forklaret, at han tænker, at det er dækkende for deres samtale. Han har ikke nogen erindring om, at lige præcis udtrykket ”trykteste” blev anvendt. Han har ikke selv lavet telefonnotat om den samtale.

Forevist telefonnotatets 3. afsnit (ekstrakten, s. 4135):

”[Paolo Perotti] oplyste, at han først havde læst dyreholdslovens § 30 sådan, at man godt kunne aflive alle mink, men at han efter at have talt med en medarbejder i Fødevarestyrelsen havde ændret opfattelse, og at han nu vurderede, at der ikke var hjemmel.”,

har han forklaret, at ”en medarbejder i Fødevarestyrelsen” er Birthe Schubart og en af Birthes Schubarts medarbejdere. Den ændrede opfattelse skyldtes, at bestemmelsen for en umiddelbar læsning ikke var begrænset. Derfor havde han brug for igennem samtalen med Fødevarestyrelsen at forstå, hvorfor bestemmelsen ikke kunne bruges så bredt, og forstå sammenhængen med det veterinærfaglige. Når man bare læste bestemmelsen kunne man godt – som det også var tilfældet for en medarbejder i Sundhedsministeriet – have fået den tanke: ”Hmm – kan den bruges?”.

Forevist telefonnotatets 4. og 5. afsnit (ekstrakten, s. 4135 f.):

”[Paolo Perotti] kom med en længere forklaring, som vi aftalte, at han sendte på skrift, hvorefter Justitsministeriet ville kigge på problemstillingen.

Jeg sagde, at hvis det var hans vurdering, at der ikke var hjemmel, så var det formentlig rigtigt, men at vi ville se på spørgsmålet, når vi havde modtaget teksten fra ham.

Jeg nævnte, at der i givet fald skulle udarbejdes et hastelovforslag. Jeg nævnte i den forbindelse, at det muligvis under alle omstændigheder var nødvendigt med et lovforslag for så vidt angår forbuddsdelen.”,

har han forklaret, at det var en relativt kort samtale på måske 5 minutter. Det eneste spørgsmål, som han var inde over, var det, som Birthe Schubart skrev om. Han har således ikke forholdt sig til nogen sondring i forhold til, hvis der var tillige var tale om et forbud.

Forevist Birthe Schubarts mail af 4. november 2020, kl. 22.35, til ham selv, og cc Paolo Drostby, Tejs Binderup, Hanne Larsen, Nikolaj Veje, Tim Petersen og Malene Nadine Jais Sthyr (tillægsekstrakt 1, s. 402 f.), hvoraf fremgår bl.a.:

”Og nu med et afsnit om baggrunden for at vi har hjemmel til at slå rask dyr i zoner ned.

Kære Paolo

På baggrund af vores drøftelser har vi udbygget vore bemærkninger til, hvorfor vi mener at § 30, stk. 1, 2. pkt. ikke kan anvendes som hjemmel til aflivning af raske mink. (indsat med rødt)

...

Det skal for en god ordens skyld bemærkes, at fastlæggelse af den zone på 7,8 km, hvor besætninger, der ikke er konstateret smittet, også pålægges restriktioner i form af aflivning jf. § 30, stk. 2, litra h), er fastsat ud fra en konkret risikovurdering fra DK VET af 29. september 2020, hvoraf det fremgår, at der en høj risiko for smitte mellem mennesker og mink og mellem mink og mennesker. Baseret på den geografiske udbredelse af smittede minkfarme, fremgår det af risikovurderingen, at risikoen for at en besætning smittes er større, hvis besætningen ligger tæt på smittede minkfarme, end hvis den ligger længere væk fra smittede minkfarme. Baseret på de første 20 smittede farme er afstanden mellem en smittet minkfarm til nærmeste smittede minkfarm, af DK VET beregnet til en medianværdi på 1,06 km (5-95-percentiler: 0,6-7,8km).”,

har han forklaret, at det ikke gav ham anledning til andre overvejelser. Det drejer sig om forståelsen af, hvorfor man godt kunne etablere 7.8 km zonerne. Denne forståelse ønskede han at få med.

Forevist sit mail-svar den 4. november 2020, kl. 22.41, på Birthe Schubarts mail (tillægsekstrakt 1, s. 407):

”Kære Birthe,

Tak – som aftalt prøver vi argumentation sammen med JM. Jeg har aftalt med JM, at vi drøfter i morgen asap.,

og forevist sin egen mail af 4. november 2020, kl. 22.46, til Morten Holland Heide (tillægsekstrakt 2 s. 82 ff.), der er en sammenskrivning af Birthe Schubarts mails fra kl. 20.11, kl. 22.08 og kl. 22.35, har han forklaret, at det var den samlede vurdering, som de sendte til Justitsministeriet.

Forud herfor gjorde han selv undersøgelser i lovens forarbejder. Han tjekkede bl.a. den lovændring, hvor bestemmelsen blev sat ind, og han læste, hvad MRSA-udvalget skrev i deres rapport. Birthe Schubart havde sagt, at det var nødvendigt for at kunne forstå bestemmelsen rigtigt og i forhold til minkproblematikken.

Han gik ikke senere et spadestik dybere. Fødevarestyrelsen var ret faste i kødet og rystede ikke på hånden. Og der var ikke noget i deres argumentation, som så ud til ikke at holde. Så han følte sig ret tryk.

Forevist mail af 5. november 2020, kl. 00.00, hvorved Morten Holland Heide videresendte mailen med vurderingen af hjemmelsspørgsmålet fra kl. 22.46 den 4. november 2020 til afdelingschef i Justitsministeriet Anne-Mette Lyhne Jensen (ekstrakten, s. 2657 ff.):

Fra: Morten Holland Heide
Til: Anne-Mette Lyhne Jensen
Emne: Vs: Hjemmel til aflivning af mink
Dato: 5. november 2020 00:00:36

Se nedenfor. Vi ser på det i morgen, så vi finde ud af, om de har ret. Hvis de har, og vi ikke kan finde anden hjemmel, skal nogen skrive et lovforslag meget hurtigt.”

og forevist mail af 5. november 2020, kl. 00.03, hvorved Morten Holland Heide ligeledes videresendte mailen med vurderingen af hjemmelsspørgsmålet til fuldmægtig i Justitsministeriet Camilla Marta Giordano med beskeden: ”Vil du ikke se på, om de har ret?” (ekstrakten, s. 2660), samt forevist telefonnotat af 10. november 2020, udarbejdet af kontorchef i Justitsministeriet Mads Møller Langtved, om telefonsamtale af 5. november 2020, kl. 12.04 (ekstrakten, s. 2720 f.), hvoraf fremgår:

”Torsdag den 5. november 2020 kl. 12.04 fandt en telefonisk samtale sted mellem JM (kontorchef i Reguleringskontoret, Morten Holland Heide, fg. Kontorchef i Reguleringskontoret, Mads Møller Langtved og fuldmægtig i Reguleringskontoret, Camilla Marta Giordano) og Miljø- og Fødevarerministeriet (retschef i Koncernjura, Paolo Perotti).

Anledningen til telefonsamtalen var en e-mail sendt af Paolo Perotti den 4. november 2020 kl. 22.46 til Morten Holland Heide. I denne mail er konklusionen, at det er vurderingen, at der ikke er hjemmel i lov om hold af dyr til at aflive alle mink og forbyde genindsættelse af mink i en længere periode. JM gennemgik e-mailen med MFVM og spurgte ind til de nærmere passager og vurderinger i e-mailen.

Derudover blev forståelsen af forarbejderne til § 30 i lov om hold af dyr drøftet, herunder det spørgsmål om bestemmelsen alene kan anvendes til aflive smittede dyr og dyr i en nærmere afgrænset zone til de smittede dyr, eller om også ikke-smittede dyr uden for sådanne zoner vil kunne aflives efter § 30.

Efter drøftelsen af rækkevidden af hjemlen tilkendegav JM, at man ikke på kontorniveau – og ud fra de oplysninger, JM havde modtaget fra MFVM om hjemmelgrundlaget – havde grundlag for at tilsidesætte den faglige vurdering og konklusion, som Fødevarestyrelsen og MFVM havde foretaget i emailen. Det blev afslutningsvist understreget, at JM for god ordens skyld havde behov for at klare fortolkningen med Anne-Mette Lyhne Jensen (AC i Beredskabsafdelingen).

Det bemærkes, at Anne-Mette Lyhne Jensen i forlængelse af mødet pr. sms kl 12.54 til Morten Holland Heide, Mads Møller Langved og Camilla Marta Giordano oplyste, at hun havde talt med Tejs Binderup (AC i MVFM) og bl.a. oplyst til ham, ”at vi ikke kan/vil underkende vurderingen.””,

han har forklaret, at han udmærket husker den samtale. Den fandt sted, mens han sad på sin datters værelse oppe på loftet, hvor han så ”battled” med de 3 om forståelsen. Det var der, han havde kontor i den periode.

Telefonnotatet er efter hans opfattelse dækkende for så vidt angår den samtale, han var en del af.

Han husker det som en længere drøftelse, men husker det ikke præcist.

Spørgsmålet var herefter lukket. Justitsministeriet vendte ikke tilbage senere.

Justitsministeriet må selv svare på, hvad der ligger i, at man ikke på ”kontorniveau” havde grundlag for at tilsidesætte vurderingen. Men det er normal praksis for Justitsministeriet, at de kan have behov for at drøfte et spørgsmål i deres eget hus, inden de melder noget officielt ud. Det plejer imidlertid at ende med, at man får samme besked fra dem, som den man fik på kontorniveau. Man plejer således godt at kunne lægge kontorets vurdering til grund.

Han har ikke før set dette telefonnotat. Han har ikke selv lavet et telefonnotat. Han har formentlig bare afleveret til Tejs Binderup eller Paolo Drostby. Det er nok sket mundtligt.

Forvist notat af 13. november 2020 om lov om hold af dyr, udarbejdet af Fødevarestyrelsen Center for Jura og Kontrol, Jura (ekstrakten, s. 4141) har han forklaret, at Center for Jura og Kontrol, Jura er Birthe Schubarts kontor, og det er et notat, som han bestilte til brug for udarbejdelsen af redegørelsen om forløbet.

Der var to opgaver den 5. november 2020. Den ene var at finde ud af, hvem der skulle skrive et lovforslag. Det blev han sat til at prøve at drøfte med Justitsministeriet. Miljø- og Fødevarerministeriets opfattelse var, at det ikke var dem, der skulle lave forslaget, da det faldt uden for rammerne for lov om hold af dyr, når det vedrørte folkesundhedshensyn. Han forsøgte at sælge den til Justitsministeriet – med ringe held.

Da opgaven så endte så hos dem, sendte han så en mail til en medarbejder i Drostbys kontor, hvor han ridsede op, hvad indholdet af en sådan lov kunne være. Han satte endvidere to af sine medarbejdere på opgaven og indkaldte til et møde dagen efter med en bredere kreds. Men herudover beskæftigede han sig ikke voldsomt med lovforslaget.

Forevist sms-korrespondance mellem Henrik Studsgaard og ham selv (tillægsekstrakt 3, s. 1160), hvoraf fremgår, at der den 10. november 2020 skulle være møde i Justitsministeriet om ”redegørelse”

kl. 17.30, har han forklaret, at han sammen med Henrik Studsgaard deltog i det møde i Justitsministeriet kl. 17.30. På det tidspunkt var der ikke skrevet nogen redegørelse, men han havde skrevet stikord til en disposition.

Han har ikke drøftet en orientering af Mogens Jensen, hverken med Henrik Studsgaard, Tejs Binderup eller Paolo Drostby. Det var ikke hans bord. Han havde givet meldingen videre til Tejs Binderup og sat arbejdet med lovforslaget i gang, så en orientering af Mogens Jensen var ikke noget, han var involveret i.

Han har talt med Paolo Drostby, og Tejs Binderup fik budskabet fra Anne-Mette Lyhne Jensen i Justitsministeriet, og han satte dem i gang med at lave lovforslaget. Så de har været klar over, at der var et behov for at lave et lovforslag.

Forevist mail af 10. november 2020 fra Søren Andersen, særlig rådgiver for Mogens Jensen (tillægs-ekstrakt 2, s. 93):

Fra: Søren Andersen

Til: Paolo Drostby; Paolo Perotti; Tejs Binderup; Henrik Studsgaard

Cc: Bjarke Kamstrup

Emne: Forslag til linje vedr. bekendtgørelse

Dato: 10. november 2020 18:36:42

Da jeg som fødevarerminister vælger at slå raske dyr ned indenfor en sikkerhedszone på 7,8km, gør vi det via en bekendtgørelse med hjemmel i lov om hold af husdyr.

Da jeg så beslutter, at alle raske mink i Danmark skal aflives, er det med den forudgående sag i baghovedet. Jeg er ganske enkelt ikke gjort bekendt med, at vi skal ændre loven i forbindelse med denne beslutning.

Venlig hilsen

Søren Andersen

Særlig rådgiver | Minister- og ledelsessekretariat",

har han forklaret, at det utvivlsomt var hjemmel til at lave en sådan bekendtgørelse om aflivning indenfor en sikkerhedszone.

Han tør ikke sige, om ministeren er blevet godt rådgivet med hensyn til hjemmelsgrundlaget. Det er spekulativt. Han ved ikke, hvad der er sket. Hvis man ser på det, der står i redegørelsen, kan man konstatere, at ministeren ikke blev orienteret.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at under normale omstændigheder vil et ønske om udarbejdelse af et lovforslag fremkomme i et eller andet samvirke mellem forvaltningen og ministeren. Men i denne sag blev det jo afklaret, at der var et behov, og derfor blev arbejdet med et lovforslag iværksat, for at der kunne eksekveres på det, der var meldt ud. Et sådant initiativ kan godt udgå fra embedsværket selv, uden at være bestilt af ministeren. Men hvis embedsværket skal bruge kræfter på at lave et lovforslag, må der være en vis forventning om, at det også er efterspurgt af ministeren. I dette tilfælde var det jo imidlertid åbenbart, at det forholdt sig således.

Adspurgt af advokat Jacob Goldschmidt, bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, og forevist intern mail af 7. november 2020, kl. 11.56, fra Casper Lund Borch, Statsministeriet, til øvrige medarbejdere i Statsministeriet (ekstrakten, s. 3053), hvoraf fremgår bl.a.:

”MFVM har ringet og varslet et hastelovforslag om midlertidigt forbud mod mink, herunder med hjemmel til at slå mink ned i hele landet samt med hjemmel til ekspropriation.”,

har han forklaret, at den varsling af Statsministeriet havde han ikke noget med at gøre. Han vil gætte på, at de folk, der har ringet, har undersøgt, hvad proceduren for et hastelovforslag er. Men han ved ikke, hvem der har ringet, og på hvilket grundlag.

Forevist ekstrakten s. 3058, s. 3060 og s. 3062, hvoraf fremgår bl.a., at der i Statsministeriet blev iværksat en sagsbehandling af lovforslaget som et hastelovforslag, har han forklaret, at han ikke ved noget om det. Han var ikke inde over det.

Han uddelegerede opgaven med lovforslaget. Det var et relativt kompliceret lovforslag, men der var dygtige medarbejdere på sagen, både fra hans eget kontor og fra Fødevarestyrelsen, og der var bistand fra andre ministerier.

Adspurgt af advokat Signe Juulskov, bisidder for Morten Holland Heide og Mads Møller Langtved, har han forklaret, at han kontaktede Justitsministeriet om aftenen den 4. november 2020, fordi spørgsmålet om hjemmel var rejst i mailen, som fulgte med Birthe Schubarts mail til ham kl. 20.11, og Morten Holland Heide stod på som kontaktperson i Justitsministeriet.

Forevist mailkorrespondance af 4. november 2020 (tillægsekstrakt 3, s. 130 og s. 133), hvoraf fremgår, at afdelingschef i Justitsministeriet Anne-Mette Lyhne Jensen blot videresendte en mail fra Sundhedsministeriet, der rejste spørgsmålet, om § 30 i lov om hold af dyr kunne finde anvendelse, har han forklaret, at det er korrekt, at det var sådan det forholdt sig, og det er korrekt, at der ikke foreligger andet, der udgør en vurdering fra Justitsministeriets side.

Forevist mailkorrespondance af 4. november 2020 i tidsrummet mellem kl. 15.32 og kl. 21.31 mellem Tejs Binderup og Justitsministeriet om, at Fødevarestyrelsen ønsker kontakt til Justitsministeriet om hjemmelsspørgsmålet (ekstrakten, s. 2629 f.), har han forklaret, at denne mailtråd ikke var baggrunden for, at han ringede til Morten Holland Heide. Det gjorde han tidligere på aftenen på baggrund af mailen fra Birthe Schubart kl. 20.11.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at han og Tejs Binderup tænkte, at da det handlede om risikoen for folkesundheden og ikke om hensynet til dyrene – det var ikke fordi, dyrene var syge – måtte lovforslaget nærmest høre hjemme i Sundhedsministeriet eller andetsteds. Det hørte ikke hjemme i lov om hold af dyr. Et sådant spørgsmål afklares normalt dels efter ressort og dels efter armlægning.

Han fulgte med i, hvad der skete i virkeligheden i forhold til spørgsmålet om nedgravning af mink. Det var den vinkel, han fulgte. Det var en ret hektisk periode henover weekenden.

Han har intet kendskab til det brev, der blev sendt til minkavlerne.

Han gjorde sig ikke overvejelser om behovet for at korrigere eller berigtige budskabet fra pressemødet den 4. november 2020. Han tror, at han oplevede den periode på samme måde som mange andre. Der

var en del pressemøder, hvor regeringen meldte noget ud, og så skulle der efterfølgende eksekveres på det.

I hans verden ville man vente med at udstede påbud om aflivning af mink, indtil hjemmelsgrundlaget var på plads. Der var så rigeligt at gøre med at håndtere de mink, der var inden for zonerne.

Forevist intern mailkorrespondance i Miljø- og Fødevarerministeriet af 8. november 2020 om et citat fra Miljø- og Fødevarerminister Mogens Jensen, som efterfølgende blev sendt til pressen (ekstrakten, s. 3327):

”Den 8. nov. 2020 kl. 21.30 skrev Tejs Binderup <...>:

Efter aftale med Henrik indsat et ”om nødvendigt” i nedenstående.

Fra: Nina Maria Klok <... >

Sendt: 8. november 2020 21:22

Til: Mogens Jensen <... >

Cc: Henrik Studsgaard <...>; Søren Andersen <...>; Bjarke Kamstrup <...>; Tejs Binderup <...>; Paolo Drostby <...>; Paolo Perotti <...>

Emne: Citat ifm. spørgsmål om hastelovgivning - Mink

Kære Mogens,

Spørgsmålet om hastelovgivning ift. at kunne slå mink ned på farme, der ikke er smittet, optager de fleste medier lige nu (og mange partier tweeter om det). Vi har fået spørgsmål fra Berlingske, DR, BT, EB, Ritzau m.fl. TV2 News har også lige meddelt, at de vil køre den som hovedhistorie i morgen tidligt, og om vi har nogle kommentarer. Efter aftale med Tejs, Paolo og Bjarke har vi formuleret dette svar til at give til de medier, der nu stiller spørgsmål.

”Det er en alvorlig situation vi står i. Og regeringen har vurderet, at der i denne alvorlige situation skal handles hurtigt. Regeringen har derfor meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Regeringen har besluttet, at detastede, situationens alvor taget i betragtning. Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud. Regeringen har skrevet rundt til de enkelte minkfarmere med en opfordring til at påbegynde aflivninger, og parallelt hermed arbejdet på at tilvejebringe det nødvendige lovgrundlag til om nødvendigt at påbyde dette - herunder også så minkavlerne kan få den nødvendige kompensation. Det er der nu dialog med ordførere og partier om, og derfor er et nyt lovforslag under udarbejdelse.”

Kan du godkende dette?”,

Til: ... (Tejs Binderup)

Cc: ... (Nina Maria Klok), ... (Henrik Studsgaard), ... (Søren Andersen), ... (Bjarke Kamstrup), ... (Paolo Drostby), ... (Paolo Perotti)

Fra: Mogens Jensen ()

Titel: Re: Citat ifm. spørgsmål om hastelovgivning - Mink

Sendt: 08-11-2020 21:46:56

Det er fint

Dbh

Mogens”,

har han forklaret, at han ikke tog stilling til det citat fra ministeren. Han tror, at det er den anden Paolo, der refereres til. Han har ingen erindring om den mail. Det er korrekt, at han er på cc. Han er ofte cc på mange mails – også om pressehåndtering. Han har ikke nødvendigvis læst den, når Mogens Jensen har svaret, at det var fint. Så læser han det ikke efterfølgende for at se, om han eventuelt skulle have haft en bemærkning til det.

Han kan ikke sige, hvorfor man har formuleret sætningen om, at man vurderede, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, på den måde, som man har. Han ville ikke have formuleret det sådan.

Søren Brostrøm

Søren Brostrøm har – under afhøring i kommissionen den 8. oktober 2021 – forklaret blandt andet, at han er direktør i Sundhedsstyrelsen. Det har han været siden september 2015. Han refererer direkte til Sundhedsministeriets departementschef, som på det omhandlede tidspunkt var Per Okkels.

De har 10 enheder i styrelsen, svarende til kontorer, med hver deres enhedschef, svarende til en kon-torchef. Halvdelen af dem refererer til vicedirektøren. Internt i styrelsen er de hans nærmeste samarbejdspartnere.

Han havde i forbindelse med mink-problematikken ikke direkte kontakt til regeringen uden om departementschefen. Der blev brugt de sædvanlige kommandoveje. Men han blev brugt meget til diverse møder, herunder møder i regeringens faste corona-udvalg, møder med ordførerne og pressemøder, hvor han tegnede styrelsen. Og det var en særlig ting under epidemien, at man som faglige embedsmænd stod ved siden af regeringsmedlemmer.

Fra februar 2020 og til november 2020 var der ekstremt stor politisk bevågenhed på hele håndteringen af corona-krisen, og fra september herunder også særligt fokus på mink. I den periode tiltog smitten fra mink. Men samtidig var der, også for hans eget vedkommende, en hel masse andre corona-problemstillinger, der fyldte mindst ligeså meget ved siden af. Corona som sådan var det alt dominerende i samfundet på dette tidspunkt, og i deres arbejdsliv og i det politiske liv.

Det var ekstremt hårdt arbejde og noget af det mest udfordrende og vanskelige, han har lavet i sit arbejdsliv. Det var en 100-års hændelse med en sådan pandemi. Det var en omfattende samfundskrise, og der er ingen tvivl om, at det var en helt ekstraordinær periode af hans arbejdsliv.

Det ligger nærmest i hans stillingsbeskrivelse, at man er i et spændingsfelt mellem faglighed og politik. Og det blev der alt sammen skruet op for i volumen under coronapandemien som følge af krisens omfang. Men det er normalt på sundhedsområdet, som på alle andre områder, at der kommer faglige vurderinger, og så sker der noget andet politisk.

Han og Kåre Mølbak har været kollegaer i 10 år, og har haft et tæt samarbejde, og de kom endnu tættere på hinanden gennem epidemien. Der har selvfølgelig gennem forløbet været eksempler på fagligt forskellige vurderinger Statens Serum Institut og Sundhedsstyrelsen imellem, personificeret ved ham selv og Kåre Mølbak. Det vil der altid være i sådan nogle processer. Men de to myndigheder har forskellige roller. Groft sagt skal Statens Serum Institut overvåge og risikovurdere, og Sundhedsstyrelsen skal risikohåndtere. Deres rådgivningsroller i forhold til regeringen har således været forskellige, og de har forskellige fagligheder. Kåre er uddannet i epidemiologiske sygdomme, og har

arbejdet med det hele sit liv, og han selv er generalist og har aldrig interesseret sig for smitsomme sygdomme, men blev så kastet ind i det som generalist med en stor grad af sundhedsfaglighed. Så både i forhold til myndighedsopgaver og faglig baggrund har han og Kåre Mølbak haft forskellige tilgange.

De tager stort set altid udgangspunkt i risikovurderingerne fra Statens Serum Institut, men lægger nogle gange nogle vurderinger oveni. Konkret i forhold til beslutningerne om mink i starten af november har Sundhedsstyrelsens rolle været meget defineret af de bestillinger, de fik fra deres departement.

Forevist sms-korrespondance af 17. juni 2020 mellem og ham selv og vicedirektør i Sundhedsstyrelsen Helene Bilsted Probst (tillægsekstrakt 2 s. 534):

”...

17. jun. 2020 16.05

[Helene Bilsted Probst]:

Jeg er indkaldt til møde med veterinærdirektøren kl. 17 vedr. mink

[Helene Bilsted Probst]:

Kåre Mølbak og Anne Hempel er også

[Søren Brostrøm]:

OK, sig til hvis der er noget jeg kan hjælpe med, du kan også ringe hvis der er noget vi skal vende

[Helene Bilsted Probst]:

Ringer om 10 min så kan vi lige være enig om linjen

[Søren Brostrøm]:

OK

17. jun. 2020 17.24

[Søren Brostrøm]:

Vi skal fra SST ikke sige at minkene skal slås ned, det skal FVST beslutte

...”

har han forklaret, at han godt husker den sms-korrespondance, og han deltog også i mødet.

Når han skriver, at Fødevarestyrelsen selv skal træffe beslutningen om aflivning af minkene, skal det ses i lyset af, at det er en intern besked, og der er et vist frispreg dem imellem. Situationen var den, at de lige havde konstateret det første udbrud blandt mink, og konstateret, at der var mennesker, der var blevet smittet med en minkvariant – konkret på et plejehjem, hvor smitten kunne føres tilbage til en minkfarm i Hjørring. En ansat på plejehjemmet arbejdede både på plejehjemmet og kom på den pågældende minkfarm. Det var meget bekymrende. Et udbrud på et plejehjem var noget, man frygtede.

Ud over ham selv og andre fra Sundhedsstyrelsen deltog Kåre Mølbak og vist også Tyra Grove Krause samt Hanne Larsen og andre fra Fødevarestyrelsen i mødet. Fødevarestyrelsen ønskede, at de skulle hjælpe dem med at sige, at farmen skulle slås ned. Han husker ikke, om det ønske kom fra Hanne Larsen selv. Men mødet skulle handle om den brændende platform, som udbruddet i Hjørring udgjorde, og det var derfor, Fødevarestyrelsen indkaldte til mødet. Sundhedsstyrelsen havde imidlertid ikke kompetence eller bemyndigelse til at sige, at dyr skulle slås ned. De er så at sige menneskelæger og ikke dyrlæger, og det veterinære område sorterede under Fødevarestyrelsen. Han har i øvrigt beskæftiget sig med nedslagning af dyr i forebyggende øjemed før, bl.a. i forhold til fugleinfluenza, og der har det også været helt sædvanligt, at det var Fødevarestyrelsen, der besluttede, om der skulle ske nedslagning.

Det er klokkeklart, at de ikke har kompetencen til at beslutte nedslagning af dyr. De har ikke veterinærmedicinske kompetencer, og de ved ikke noget om minkdrift. Men deres rådgivning om risikovurdering og risikohåndtering på menneskesiden er selvfølgelig altafgørende i et samarbejde mellem myndighederne, og han forstår godt, at Fødevarestyrelsen efterspurgte deres vurdering af den humane risiko, også på håndteringssiden. Men det, man skal være opmærksom på, er, at Sundhedsstyrelsens fokus var på styrelsens kerneopgave, som var at få inddæmmet smitten, så den ikke spredte sig yderligere på menneskesiden. De fik iværksat på det tidspunkt, at alle, der blev indlagt på sygehuset, blev screenet for corona, og hvis de havde været i den mindste kontakt med en minkfarm, blev de holdt i isolation, indtil de var screeningstestet negative. Hvis man arbejdede på en minkfarm og kom ind på et sygehus, skulle man screeningstestes, og så videre og så videre. Det var deres del. Men håndtering af minkfarme havde de ikke forstand på.

Forevist sms-korrespondance af 18. juni 2020 mellem ham selv og Helene Bilsted Probst (tillægsekstrakt 2 s. 535), hvoraf fremgår bl.a.:

”18. jun. 2020 20.15

[Helene Bilsted Probst]:

Har lige talt med SUM – de vil nu have en haste vurdering af nedslagning af mink. Jeg sender dem referater mv og skriver at vi ikke kan vurdere det på nuværende tidspunkt. SSI har allerede sagt det er en god ide

[Søren Brostrøm]:

Hvis det haster med en overordnet ennsundhedsfaglig vurdering fra SST, så synes jeg SUM, via MFVM skal bede FVST om at haste-notat som beskriver deres veterinærfaglige vurderinger, hollandske erfaringer mv, samt bede SSI om at haste-notat der beskriver deres epidemiologiske (både humane og veterinære, de er jo også bationalt veterinær lab. og har dyrlæge-professorer ansat på SSI). På baggrund af

sådanne haste-notater kan SST godt hjælpe med haste-vurdering af risiko og tiltag, men hvis vi i SST ikke får et ordentligt grundlag så bliver det jo blot en politisk 'fisketur' efter myndigheders 'mavefornemmelser', og det kan de jo få hos SSI!

[Søren Brostrøm]:

.. og det er jo en 'fisketur' efter at få en eller anden myndighed til at legitimere et indgreb, men det bør foregå på oplyst grundlag

...”

har han forklaret, at han ikke plejer ikke at sende så lange sms'er, men det var en vejledning til hans vicedirektør om en vanskelig sag. De havde fået en bestilling, der gik på lidt af det samme – om de kunne hjælpe fødevaremyndighederne med at sige, at minkene skulle slås ned. Man ønskede Sundhedsstyrelsens og Statens Serum Instituts klokkeklare anbefaling om, at minkene skulle slås ned. Han havde en oplevelse af, at kollegaerne i Fødevarestyrelsen havde brug for noget rygdækning. Det var en vanskelig – og også kostbar – beslutning at skulle indstille til deres minister. Sundhedsstyrelsens opfattelse var, som altid, set fra menneskelig side, at det måtte ud fra proportionalitetshensyn, om der var alternative muligheder. Han spurgte således vist på et tidspunkt, om minkene kunne passes af en robot eller af mennesker i rumdragt. Ikke fordi, han nødvendigvis selv anså det for realistiske muligheder, men for at udfordre argumentationen og understrege, at de hverken havde kompetencerne eller beføjelserne til at vurdere veterinære forhold.

Formuleringerne, at det jo blot er en politisk fisketur efter myndighedernes mavefornemmelser, og at dette kunne man jo få hos Statens Serum Institut, skyldes, at der som sagt er et vist frispreg, men det handler ikke om, at han prøver at være smagsdommer i forhold til kollegaerne på Statens Serum Institut. Det handler mere om, at han vejleder sin vicedirektør om Sundhedsstyrelsens rolle. Det fremgår af konteksten, at kollegaerne hos Statens Serum Institut allerede havde sagt, at de syntes, at det er en god idé at slå minkene ned. De vidste således i Sundhedsstyrelsen, hvad Statens Serum Instituts holdning var. Og så er der – som han så også med beskeden præciserer over for Helene – jo selve forskellen i Sundhedsstyrelsens og Statens Serum Instituts roller. Statens Serum Institut havde faktisk veterinære kompetencer, idet overvågningen af smitsomme sygdomme, både hos mennesker og dyr, nogle år forinden var blevet samlet hos Statens Serum Institut. Statens Serum Institut er således også en veterinær videns- og rådgivningsinstitution, hvad Sundhedsstyrelsen ikke er. Det er derfor efter hans opfattelse naturligt, at Statens Serum Institut kan lave nogle vurderinger, som Sundhedsstyrelsen ikke kan. Der lå her også et vist pres på Sundhedsstyrelsen – et tydeligt italesat ønske om, at de som styrelse også skulle sige, at det var en god idé at slå farmen ned. Det var en vanskelig beslutning, og det forstod han godt, og Sundhedsstyrelsen ville også gerne hjælpe dem. De kunne bare ikke hjælpe dem med at sige: ”Ja, Sundhedsstyrelsen synes, at minkene skal slås ned”, for styrelsen havde ikke kompetencerne til at vurdere, om det var det rigtige tiltag.

Han husker ikke, at der på det politiske niveau, blandt ministrene, blev italesat en holdning til spørgsmålet, uafhængigt af de faglige vurderinger, der var fremme. På det her tidspunkt var man tidligt i forløbet, godt en uge efter, at man havde konstateret, at der var smitte blandt mink.

Forevist mailkorrespondance af 19. juni 2020 mellem Anders Kappel, Statsministeriet, og statsminister Mette Frederiksen (ekstrakten s. 54), hvoraf fremgår:

”Fra: Anders Kappel <...>

Dato: 19. juni 2020 kl. 21.14.34 CEST

Til: Mette Frederiksen <...>

Cc: Peter Kaarre Larsen <...>

Emne: GUL SAG (haster): Overvågningsstrategi for COVID-19 i mink
STM,

Vedlagt til godkendelse sag om overvågningsstrategi for COVID-19 i Mink.

Sagen haster, da Fødevarestyrelsen gerne vil igangsætte strategien hurtigst muligt.
Bh. Anders

Fra: Mette Frederiksen <...>

Dato: fredag den 19. jun. 2020 10.34 PM

Til: Anders Kappel <...>

Cc: Peter Kaarre Larsen <...>

Emne: Ang: GUL SAG (haster): Overvågningsstrategi for COVID-19 i mink

Ok. Vil dog betvivle om det er nok”,

og forevist mail af 19. juni 2020, kl. 10.51, fra Anders Kappel til Andreas Meldgaard Goth, Statsministeriet (ekstrakten s. 56), hvoraf fremgår bl.a.:

”**Emne:** RE: Til STM - haster: Overvågningsstrategi for COVID-19 i mink

Kære Andreas

STM er ok med sagen dog med følgende bemærkning “vil dog betvivle om det er nok”.

Har kun fået bemærkning på mail, men forstår den således, at der er ok til strategien, men at det bør overvejes at gøre mere.

Vil I tage den videre.

/Anders”

har han forklaret, at han ikke tror, at han kan bidrage med noget meningsfuldt til det. Det er ikke en sag, han er bekendt med. Han ved ikke, hvad det anførte i emnefeltet, ”Overvågningsstrategi”, dækker over, og om det er noget, de har været inde over i Sundhedsstyrelsen.

Forevist fra ekstrakten s. 21, intern mailkorrespondance af 16. og 17. juni 2020 i Statsministeriet, hvoraf fremgår bl.a., at ”STM” den 17. juni 2020 har godkendt sagen ”Håndtering af COVID-19 udbrud på minkfarm.pdf”, og fra ekstrakten s. 44, jf. s. 45 ff., hvoraf fremgår bl.a., at statsministeren den 19. juni 2020, kl. 21.14, får forelagt ”sag om overvågningsstrategi for COVID-19 i Mink” til godkendelse, har han forklaret, at det er første gang han ser dette. De var optaget af den humane side, som der ikke fremgår noget om her. De var dog orienteret af Fødevarestyrelsen om deres strategi på dyresiden.

Han husker ikke at have hørt om statsministeren tvivl om, hvorvidt strategien var tilstrækkelig, og det ville heller ikke være naturligt, at han hørte om det, da det ikke var inden for hans ressort. Men som generel betragtning kan han sige, at regeringen på dette tidspunkt som sagt havde ekstremt skarpt fokus på coronahåndteringen, herunder om ambitionsniveauet var højt nok med diverse tiltag.

Forevist udateret cover fra Fødevarestyrelsen, ”Svar på prøver for COVID-19 i en minkbesætning i Frederikshavn Kommune” (ekstrakten s. 85), hvoraf fremgår bl.a.:

”Til ministerens beslutning fremsendes cover om håndtering af besætning i Frederikshavn Kommune.

Der skal træffes beslutning om besætningen skal aflives, eller det vil være forsvarligt at lade besætningen leve under restriktioner, indtil mere viden forefindes eller det kan konstateres, at virusspredning i besætningen er ophørt.

Prøvesvaret viser, at der er COVID-19 virus i minkene. Det er det andet tilfælde af en COVID-19 smittet minkbesætning i Danmark.

Fødevarestyrelsen har indhentet vurdering fra Sundhedsstyrelsen (SST) og Statens Serum Institut (SSI), om hvorvidt minkbesætningen i Frederikshavn udgør en risiko for smittespredning i befolkningen.

SSI vurderer, at der med den foreslåede håndtering kun vil være ringe risiko for, at ejer vil bidrage til smittespredning fra den pågældende besætning til det omgivende samfund. ...

FVST, SST og SSI vurderer, at på det foreliggende grundlag og forudsat, at allerede iværksatte og foreslåede smittebeskyttende foranstaltninger bliver implementeret korrekt og efterfulgt, så vil risikoen være ringe for smitte fra besætningen til det omgivende samfund.”,

har han forklaret, at han ikke husker, om han på dette tidspunkt konkret hørte noget om, hvorvidt den strategi, der var blevet godkendt den 19. juni 2020 skulle revurderes. Håndteringen af minkfarmene blev dog diskuteret indgående, mest mellem Fødevarestyrelsen og Statens Serum Institut, bl.a. på baggrund af erfaringerne fra Holland, hvor man var gået ret drastisk til værks og havde slået en del farme ned. Men som sundhedsstyrelse var de ikke meget inde over det, idet de som sagt havde fokus et andet sted.

Forevist sms-korrespondance af 17. juni 2020 mellem Katja Goodhew og Paolo Drostby (tillægsekstrakt 2, s. 853):

”...

[Katja Goodhew]:

Nej, det kan man sige. HAL har ringe. Har haft møde med Brostrøm og Mølbak. Mølbak vil aflive fremadrettet, Brostrøm vil ikke... Der kommer i første omgang test-sag ind

[Paolo Drostby]:

Interesting – at se argumenterne

[Paolo Drostby]:

Sag modtaget netop nu om resultat af gensekventering flytter hverken den ene eller den anden vej. Samme stamme – that’s all

...”

har han forklaret, at han godt erindrer det omtalte møde, hvis det er mødet fra den 17. juni 2020, der refereres til. Statens Serum Institut kunne tydeligvis godt tilråde, at minkfarmene blev slået ned, mens de fra Sundhedsstyrelsens side havde sagt, at det mente de ikke, at de havde beføjelserne eller kompetencerne til at kunne vurdere. Ordet ”fremadrettet” undrer ham, for som han husker det, snakkede de på mødet ene og alene om den ene farm, det drejede sig om. Og for en god ordens skyld vil han bemærke, at Sundhedsstyrelsen ikke nødvendigvis syntes, at det ville være forkert at slå den farm ned, for de var som sagt også ganske bekymrede over situationen. Men de mente bare ikke, at de havde forudsætningerne for at sige noget om det.

Forevist mail, ”Emne: VS: Resistance mutations in DK minkvariant virus”, afsendt af ham selv den 3. november 2020, kl. 08.47, til en række medarbejdere i Sundhedsstyrelsen (ekstrakten s. 1517 f.), hvoraf fremgår bl.a.:

”jeg deltog her til morgen i telefonmøde med SUM og SSI hvor disse bekymrende fund blev drøftet

SSI skriver på samlet risikovurdering, jfr. bestilling vi tidligere har været i kopi på, og vi får denne til kommentering i løbet af dagen, vil formentlig pege på nedslagning af alle mink i DK samt at minkerhvervet herefter sættes på pause til vi har udbredt immunitet”,

har han forklaret, at den mail er skrevet i al hast til de nærmeste af hans medarbejdere, der på dette tidspunkt var involveret i sagen. Den er udtryk for hans hurtige gæt på, hvad de kunne forvente, der ville ramme dem. Men mere skal man ikke lægge i det.

Han husker godt det pågældende møde den 3. november 2020 om morgenen. Det var et telefonmøde, der blev afviklet tidligt, kl. 8 eller 8.30. Det var Per Okkels, der indkaldte til mødet. Ud over ham selv deltog Kåre Mølbak, og vist også Tyra Grove Krause, samt Anders Fomsgaard og afdelingschef Dorthe Søndergaard fra Sundhedsministeriets departement. Der var ikke eksterne deltagere i mødet, kun personer fra Sundhedsministeriets område deltog.

Afsættet for mødet var Statens Serum Instituts laboratoriestudie af immunitet ved cluster 5. Han læste notatet herom fra Statens Serum Institut ca. 20 minutter før mødet. Som han husker det, var bagtæppet, at der i det hele taget skulle ske noget i forhold til den eskalerende minksmitte, som der siden september havde været talrige vurderinger af og drøftelser om, og som de var ganske bekymrede over.

Han husker ikke, at de traf beslutninger på det møde. Det handlede om den brændende platform og specifikt om, hvordan man skulle forstå resultaterne, der var fremkommet i Fomsgaards laboratorium. Det var Per Okkels, der førte ordet. Det var et kort telefonmøde. Fomsgaard blev vist bedt om at kort at præsentere resultaterne, og så skulle de kommentere på dem.

Der kom ikke nogen anbefalinger til regeringen ud af mødet.

Han deltog ikke i formødet til K-udvalgsmødet.

Forevist Tejs Binderups mail af 19. november 2020 til Tejs Binderup selv, ”Noter om hændelser ifm” (ekstrakten s. 5074 ff.), hvoraf fremgår bl.a.:

”På baggrund af mødet i det forberedende KU bliver MFVM også bedt om at afsøge muligheden for at forgifte minkene for at få tempoet op i aflivningsprocessen. MFVM afsøger mulighederne frem mod KU, men egentligt notat herom er først færdig den efterfølgende dag. Dette er et tidligere afsøgt spor, idet jeg allerede fredag d. 30 oktober ringes op, med information om ønsket om

anvendelse af gift. Dette har været et ønske fra STM-DC, som efter drøftelser med Kåre Mølbak og Søren Brostrøm i marginen af et regeringsudvalgsmøde har nævnt for STM-DC at smittespredning er lige så hurtig som aflivningerne. Jeg får bekræftet episoden via opringning til Kåre Mølbak, som beretter, at det primært er Brostrøm, som har udtrykt sin bekymring for tempoet overfor STM-DC. Smittesporer afsøges allerede der med NOST, medkonklusion om, at det næppe er en farbar vej. Gift-notat drøftes på DC-niveau med JM og Rigspolitiet d. 5. november.”,

har han forklaret, at han ikke erindrer konkret at have hørt om overvejelse om anvendelse af gift. For så vidt angår tempoet havde han – som det her er fuldstændig korrekt gengivet – en stigende bekymring i løbet af oktober. Særligt da de så smitten udvikle sig i Vestjylland, både blandt mink og mennesker, i et hidtil uset tempo. Samtidig nærmede vinteren sig, og man havde endnu ikke vaccinerne, og vidste ret beset heller ikke, om de ville komme, og om de ville blive godkendt. Så de var betydeligt bekymrede.

Han erindrer ikke den konkrete drøftelse med Barbara Bertelsen, som Tejs Binderup nævner, men det var et synspunkt, som han og andre fra Sundhedsstyrelsen gav udtryk for i mange forskellige sammenhænge, særligt mod slutningen af oktober, så derfor er det ikke helt fremmed for ham, at han kan have sagt det. Han kan sagtens have givet udtryk for sin bekymring over for Barbara Bertelsen på det tidspunkt.

Forevist sms af 12. november 2020 fra Per Okkels til ham og Kåre Mølbak, (tillægsekstrakten s. 370)

”God morgen begge. Endnu en dag i minkland. Går ud fra at vi stadig står fast på mink og avlsmink i størrelsesordenen vi kender udgør en trussel. Vigtigt at det stadig er vores risikovurdering. Så kommer Venstre med en forespørgsel til forhandlingerne om der kan laves en genbank. Veterinærkonsortiet kommer så efter anmodning fra fødevareministeriet med en vurdering af, at det ikke kan lade sig gøre at nedfryse æg og sæd men at man kan lave en pool på 56000 dyr i 8 farver. Jeg har taget forbehold for en ny risikovurdering og for sikkerhedsforholdene. Nu blandes tingene sammen men det er vigtigt at dette er en genbank og ikke et klassisk avlsmateriale. Og at vi holder fast i risikovurderingen. Af[?]t der siges nu vil blive brugt og misbrugt.”,

har han forklaret, at han ikke svarede på den sms. Han opfattede det som om, han fik den til orientering. Sundhedsstyrelsen havde ikke noget kvalificeret til bidrag til det og indgik ikke i drøftelserne. I dag kan han godt se, at det kan læses som om, at Okkels gør dem begge opmærksom på, at han håber, at de begge vil stå fast på risikovurderingen.

Konkret følte han sig ikke på dette tidspunkt presset til at stå på mål for noget, han måske ikke kunne stå på mål for – for det var ikke hans sag. Det er ikke for at være formalistisk, men risikovurderingen af 3. november 2020 er Statens Serum Instituts, ganske vist tiltrådt af Sundhedsstyrelsen, men det er derfor, at han ikke føler, at han var den primære adressat for den pågældende sms.

Han har ikke været inddraget i nogen overvejelser om hjemmelsspørgsmål.

Adspurgt af kommissionen og forevist ekstrakten s. 20 ff., hvoraf fremgår, at Tejs Binderup den 16. juni, kl. 17.34, fremsendte ”notat om forslag til håndtering af coronaudbrud på minkfarm i Nordjylland” til Statsministeriet, og at sagen herom ifølge en intern mail i Statsministeriet af 17. juni 2020, kl. 10.12, blev godkendt af ”STM”, og ekstrakten s. 23, ”Sundhedsstyrelsen anbefalinger vedr. SARS-CoV-2 i mink” af 17. juni 2020, der den 17. juni kl. 09.16 blev sendt til en række personer i Fødeva-

restyrelsen og Statens Serum Institut, og kl. 09.42 blev sendt til Lene Brøndum Jensen i Sundhedsministeriets departement, har han forklaret, at godt husker det bidrag nu. Det var stadig meget tidligt i forløbet. Han tror ikke, at han har godkendt det dokument, men han har fået det til orientering.

Vurderingerne og anbefalingerne, der anført i dokumentet s. 2 (ekstrakten s. 24) kommer fra Statens Serum Institut.

Forevist, at der på s. 3 i dokumentet (ekstrakten s. 25) er et afsnit om ”Ansvarsfordeling”, har han forklaret, at Sundhedsstyrelsen ved flere lejligheder undervejs har indtaget en koordinerende sekretariatsfunktion, hvor man har ført referat m.v. Det er ofte nyttigt at resumere de forskellige myndigheders rolle i en sådan sag. Det er det, som hans dygtige medarbejdere har gjort her.

Forevist udkast til ”Referat af møde med sundhedsmyndighederne afholdt den 17. juni 2020 kl. 17-18”, der fremstår som et notat af 17. juni 2020 (ekstrakten s. 26) har han forklaret, at han ikke husker at have set det før.

Forevist udkastets s. 3 (ekstrakten s. 27), hvoraf fremgår bl.a.:

”SSI udtalte, at man derfor indtil mere viden er indsamlet – og fordi niveaet blandt mennesker er lavt bør slå besætninger ned.

...

Det blev understreget fra sundhedsmyndighederne, at Fødevarestyrelsen har ansvar for nedslagning af dyr, men man gerne bistår i risikovurderingen.”,

har han forklaret, at Sundhedsstyrelsen var meget optaget af den humane del, sygehusscreeninger osv.

Det var en rolig sommer, hvor der ikke blev fundet så meget, men i løbet af september stod det imidlertid alligevel hurtigt klart, at den valgte strategi var utilstrækkelig. Det førte til flere vurderinger fra deres side i september, hvor de anførte, at de besluttede tiltag ikke blev implementeret, eller ikke blev implementeret i bund, særligt på den veterinære side, altså brug af værnemidler og test af mink og minkarbejdere, og de anførte også, at de var tiltagende bekymrede for epidemiens udvikling på mange fronter.

Minkerhvervet overgik i smittefare jobbet som læge eller sygeplejerske, der tog sig af covid-19 smittede mennesker. Minkproduktion var svært at håndtere. Man kunne ikke få mink til at overholde Sundhedsstyrelsens retningslinjer, og man kunne ikke effektivt forebygge med værnemidler, fordi minkene bed hul i handskerne osv. Derfor konkluderede Sundhedsstyrelsen i løbet af september, at den valgte strategi var utilstrækkelig, også fremadrettet. Statens Serum Institut kom med tilsvarende vurderinger. Det førte så til strategiskiftet i oktober, hvor man gik over til nedslagning i risikozoner.

De havde ikke i Sundhedsstyrelsen – hvor de meget blev på risikovurderingen på den humane side – overvejelser om aflivning af samtlige mink, og han husker heller ikke konkrete drøftelser herom. Måske var der nogle generelle vendinger, men ikke konkrete drøftelser af det scenarie. I løbet af oktober erkendte de imidlertid, at også ændringen af strategien var utilstrækkelig. Og det er korrekt, at de udtrykte en utålmodighed med tempoet, og var tiltagende bekymrede for udviklingen.

Det, der står i risikovurderingen af 3. november 2020, er sådan set allerede nævnt i tidligere vurderinger og på tidligere møder i løbet af oktober. Det inkluderede også det med, at de fandt strategien

uholdbar, og vurderede, at der var en betydelig risiko for folkesundheden ved at have et meget stort dyrereservoir, ligesom de var bekymrede for risikoen for mutationer.

I forhold til bekymringen for vaccinerne var det nyt med oplysningerne om immunitet ved cluster 5-varianterne, som kom den 2. november 2020 om aftenen. Men det var ikke noget, som ændrede deres vurdering. Studiet af cluster 5 gjorde sådan set ikke noget fra eller til. Riskovurderingen var baseret på det kæmpestore dyrereservoir, der var modtageligt for smitte, og den omstændighed, at den hidtil anvendte strategi havde vist sig utilstrækkelig. Situationen var allerede løbet løbsk, og det var meget bekymrende. Han skal ikke kunne sige, om det var cluster 5, der gjorde, at man politisk blev alarmeret og handlede meget hurtigt. Men det er korrekt forstået, at de data fra det studie på Statens Serum Institut kom til at fylde ganske meget i den offentlige diskurs efter den 3. november 2020.

Det er korrekt, som beskrevet af Kåre Mølbak, at han brugte det billede, at cluster 5 var et pyntebær på kagen. Han advarede på telefonmødet om morgenen ved 8-tiden den 3. november 2020 kraftigt mod at lægge disse data om cluster 5 til grund for en yderligere risikovurdering. Kagen ville fede lige meget, uanset om det pyntebær kom på eller ej. Data var også utilstrækkelige og i bedste fald hypotesegenererende. Og det var i forvejen en rigtig dårlig kage. Der var 3 gange så mange mink i Danmark, som der var mennesker, og smitten blandt minkene på farmene bredte sig med en helt anden hastighed, end den man kendte blandt mennesker. Og smitten var på vej ned gennem Danmark på dette tidspunkt, så det var det, der var bagtæppet. Cluster 5 ændrede ikke væsentligt på deres vurdering. De var i forvejen tiltagende bekymrede. Og de var ikke bekendt med de studier, da bestillingen blev givet den 31. oktober 2020 på den risikovurdering, der så kom den 3. november 2020.

Han hørte vist først på pressemødet den 4. november 2020, eller umiddelbart før, om beslutningen om, at alle mink skulle aflives. Han var ikke involveret i drøftelserne herom fra den 3. til den 4. november. Han kan ikke udelukke, at han gennem medarbejdere i Sundhedsministeriet eller på anden vis hørte om det før pressemødet.

De var ikke involveret i det beslutningsgrundlag, herunder overvejelser om en dvale-model eller et forbud, der forelå til brug for koordinationsudvalgsmødet den 3. november 2020. Deres bidrag til beslutningsprocessen begrænsede sig til, at de havde nogle enkelte kommentarer til risikovurderingen af 3. november 2020, og at de tilsluttede sig konklusionen i vurderingen. Og så lå det – sådan som han opfattede det – i det veterinære regi, hvad man så på den baggrund skulle gøre.

Dagen efter, den 5. november 2020, var der yderligere et pressemøde om nedlukningen af Nordjylland. Det var det, Sundhedsstyrelsen var inde over. Det var det, de var optaget af, og det var det, som de havde en meget stor aktie i. Man må forstå, at der i denne periode blev truffet en lang række meget store beslutninger i et meget stort tempo.

Han havde ikke dengang, og har fortsat ikke, nogen kvalificeret mening om, hvorvidt deres faglige bekymringer kunne være imødekommet på anden måde end at aflive alle mink. Det er vigtigt at sige, at den bestilling, der blev sendt den 31. oktober 2020 til Statens Serum Institut, med Sundhedsstyrelsen som bidragsyder, ikke bad dem om at komme med løsningsmodeller. Det var alene en bestilling på en generel risikovurdering af fremtidig minkdrift i Danmark. Der er ingen tvivl om, at det var meget tydeligt og kendt på regeringsniveau og på tværs af ministerier, at de var meget utålmodige med hensyn til tempo og effekt af den hidtidige indsats, og dermed underforstået meget opsatte på, at der skulle ske noget mere. Men risikovurderingen af 3. november 2020 indeholdt ikke nogen konkrete

anbefalinger til en konkret løsning. Man kan imidlertid ud af den læse en meget stor bekymring for de folkesundhedsmæssige konsekvenserne af fremtidig minkdrift i Danmark.

De var ikke involveret i det operationelle i forhold til aflivningerne af mink. Sundhedsstyrelsen var permanent medlem af NOST, og han deltog selv i mødet med rigspolitichefen, der var indkaldt i regi af NOST den 5. november 2020 om morgenen. Han husker ikke drøftelsen af hjemmel på det møde. Det, han husker fra det møde, er, at der var et meget stort fokus på, at de skulle op i tempo.

Hvis den daværende strategi bare var fortsat, havde det været meget bekymrende. Havde man fra politisk side valgt at fortsætte den strategi, havde de fra Sundhedsstyrelsens side fortsat med at give udtryk for deres store bekymring for tempoet i indsatsen.

Han husker ikke, at de regnede på modeller for, hvordan situationen ville se ud, f.eks. i slut november, hvis den hidtidige indsats bare fortsatte.

Adspurgt af advokat Jonas Christoffersen, bisidder for Magnus Heunicke, og forevist sidste sætning på s. 2 i risikovurderingen af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1997):

”Dette er bekymrende, da det potentielt kan have betydning for en kommende COVID-19 vaccines effekt over for smitte med nye minkvarianter, og indebære en risiko for nedsat immunitet over for disse efter overstået COVID-19 infektion, hvilket har betydning for den enkelte og for flokimmuniteten i samfundet.”,

har han forklaret, at det procesmæssigt var Statens Serum Institut, der skrev risikovurderingen, og de fik i Sundhedsstyrelsen ekstrem kort frist til at kommentere på det. Han stod på grund af den korte frist selv for kommenteringen, og han vil tro, at han havde under et kvarter til at gennemlæse det og så kommentere på det. De har således ikke kvalitetssikret baggrundskapitlerne.

Han mener imidlertid stadigvæk, at konklusionen holder vand. Der var overhovedet ikke noget nyt i, at der var risiko for mutationer og deraf følgende risiko for svækket immunitet, herunder svækket effekt af vacciner. Alt andet lige ville risikoen for mutationer, herunder mutationer i en kedelig retning, være større med uændret minkdrift. Men hovedvægten i risikovurderingen lå stadig på størrelsen af smittereservoiret. Immunitetsstudiet, som han selv modtog den 3. november 2020 om morgenen, ændrer ikke væsentligt på den vurdering. Det har noget med kvaliteten af studiet at gøre.

Forevist risikovurderingens s. 1 (ekstrakten s. 1996), hvoraf fremgår bl.a.:

”Dette vurderes at indebære en stor risiko for folkesundheden, både ved at medføre større sygdomsbyrde blandt mennesker, og ved at et stort virusreservoir i mink øger risikoen for, at der igen opstår nye virusmutationer, som vacciner ikke giver optimal beskyttelse imod. Samlet set kan den flokimmunitet, der opnås ved vaccination eller overstået infektion, risikere at blive svækket eller udeblive. Det må samtidigt forventes at betyde en væsentlig forringelse af vores muligheder for at bevare epidemikontrol i Danmark, hvilket kan medføre, at man må indføre yderligere restriktioner og begrænsninger på samfundslivet mv.”,

har han forklaret, at det bestemt var en alvorlig trussel mod folkesundheden. Pointen er bare, at det ikke var ikke nyt. Det var en linje, der også lå i risikovurderinger, der også blev sendt og kommunikeret i løbet af oktober og faktisk helt tilbage til september. Det havde også i øvrigt været drøftet i

offentligheden ud fra generelle betragtninger omkring epidemi og virus og mutationer. Data vedrørende cluster 5 i sig selv gjorde hverken fra eller til. Deres vurdering havde ikke været anderledes, hvis det studie ikke havde været der.

Han kan ikke huske, om formuleringen ” Samlet set kan den flokimmunitet, der opnås ved vaccination eller overstået infektion, risikere at blive svækket eller udeblive” var en, de havde brugt tidligere. Men linjen har været der. Og den har været kommunikeret fra Statens Serum Institut, også i offentligheden, som en generel bekymring for udbredt zoonotisk smitte, som i sig selv øger risikoen for kedelige virusvarianter.

Han kan ikke svare på, om andre var meget optaget af at bruge de data. Men som sagt advarede han mod at bruge dem alt for kraftigt. Han mente simpelthen ikke, at det studie i sig selv kunne bære nogen yderligere risikovurderinger eller risikokommunikation – ud over det, de allerede havde, som var ganske betydeligt.

Birthe Schubart

Birthe Schubart har – under afhøring i kommissionen den 15. oktober 2021 – forklaret bl.a., at hun er cand.jur. og enhedschef i Fødevarestyrelsen, Center for Jura og Kontrol. Hun har arbejdet i centraladministrationen siden 1983. Hun havde ansvaret for den generelle jura i Fødevarestyrelsen i den omhandlede periode. Hendes kontors funktion er at understøtte fagenhedernes fortolkning af reglerne og at varetage spørgsmål i forhold til offentlighedsloven og forvaltningsloven. De kommer på banen, hvis fagenhederne har nogle spørgsmål, men de er ikke nede i den daglige håndtering af fagområderne.

De havde ikke noget specielt samarbejde i det daglige med departementets juridiske kontor. En chefgruppe bestående af juridiske chefer på ministeriets område mødtes en gang i kvartalet og drøftede forskellige spørgsmål.

Spørgsmålet om aflivning af alle mink, hørte hun først om den 4. november 2020 om formiddagen, efter at beslutningen var truffet, men inden pressemødet. Hun blev om formiddagen orienteret af Hanne Larsen om, at alle mink skulle aflives af hensyn til folkesundheden, og at der skulle være pressemøde senere på dagen, og at nogen mente, at aflivningen kunne ske med hjemmel i lov om hold af dyr. Hun bekræftede Hanne Larsen i, at det kunne man ikke. De havde ikke hjemmel til at slå raske dyr uden for zonerne ned. Hun var ikke inde over vurderingen af det spørgsmål allerede i september og oktober måned. De tidligere dokumenter fra den periode, hvori det også var anført, at der ikke var hjemmel, havde hun ikke set på det tidspunkt den 4. november 2020. Vurderingen var foretaget i fagenheden.

Nikolaj Veje og Hanne Larsen briefede hende begge om beslutningen den 4. november 2020. Hun havde ikke kontakt til Tejs Binderup eller andre i ministeriet i den forbindelse.

Forevist mailkorrespondance af 4. november 2020 (tillægsekstrakt 3 s. 132 f.):

Fra: Anne-Mette Lyhne Jensen <...>

Dato: 4. november 2020 kl. 11.30.33 CET

Til: Tejs Binderup <...>

Cc: Dorthe Eberhardt Søndergaard <...>, Morten Holland Heide <...>

Emne: VS: Hjemmel til aflivning af mink.

Kære Tejs

I fortsættelse af vores snak - se nedenstående.

Mvh. Anne-Mette

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Dorthe Eberhardt Søndergaard <...>

Sendt: 4. november 2020 11:23

Til: Morten Holland Heide <...>; Anne-Mette Lyhne Jensen <...>

Emne: Fwd: Hjemmel til aflivning af mink.

Kære begge

En af vores jurister så på hjemmel til nedslagtning, se nedenstående

...

Så vidt jeg kan se, har MFVM hjemmel til aflivning i § 30 i lov om hold af dyr<<https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2019/1>>, jf. nedenfor.

§ 30. ...

Af noten på Karnov fremgår endvidere vedrørende nedenstående:

(56) 2. pkt. blev indsat ved L 2018 1550 og omfatter modsat 1. pkt.

situationer, hvor der ikke er tale om udbrud eller begrundet mistanke om udbrud.

Bestemmelsen tænkes også anvendt i situationer, hvor dyrene ikke selv er

syge, men hvor smitstoffet stadig udgør en sundhedsmæssig risiko for mennesker.

Mvh

Niels”

og forevist yderligere mailkorrespondance af 4. november 2020, der viser, at hun fik den pågældende mailudveksling mellem Sundhedsministeriet, Justitsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet tilsendt den 4. november 2020, kl. 14.04 fra Hanne Larsen (tillægsekstrakt 3 s. 132) samt forevist sit svar herpå ved mail af 4. november 2020, kl. 20.11, til bl.a. Paolo Perotti, har hun forklaret, at de, efter at have set, hvad det var, Sundhedsministeriet havde skrevet, mødtes og drøftede det igen. Men der var jo ikke noget nyt i det. Det var det samme de havde set på, og det gav dem ikke anledning til at ændre deres vurdering. Det budskab blev så givet videre på direktørniveau til Miljø- og Fødevareministeriets departement. Det var en telefonbesked, der gik afsted, inden hun sendte sin mail med svar kl. 20.11. Telefonbeskeden blev givet midt på dagen, efter at hun havde talt med Nikolaj Veje og Hanne Larsen og muligvis også nogle andre.

Nikolaj Veje og Hanne Larsen havde et virtuelt møde med departementschefen kl. 18 om hjemmelspørgsmålet. De vendte tilbage fra mødet og sagde, at de havde fået besked på, at spørgsmålet skulle afstemmes med Paolo Perotti.

Forevist sin mail af 4. november 2020, kl. 20.11, til Paolo Perotti, cc Paolo Drostby, Hanne Larsen, Nikolaj Veje og Malene Nadine Jais Sthyr (tillægsekstrakt 3 s. 130 f), hvoraf fremgår bl.a.:

”Kære Paolo

I lyset af den nuværende situation, som det blev præsenteret ved pressemødet i dag, pågår der drøftelser om hjemmelsgrundlaget til aflivning af raske mink uden for de fastlagte zoner (7,8 km), når minkene skal aflives af hensyn til folkesundheden.

Det er vores opfattelse, at de hjemler, der er i lov om hold af dyr ikke kan rumme den nye situation.

...

Der er således efter Fødevarestyrelsens opfattelse behov for følgende:

- Etablering af ny lovhjemmel til aflivning af raske dyr og stillingtagen til under hvilket ressort hjemlen skal ligge
- Etablering af hjemmel til adgang uden retskendelse
- Etablering af hjemmel til udbetaling af ekspropriationserstatning samt hjemmel til at betale for avlernes arbejde med aflivning – herunder eventuel bonusordning.

På et møde her til aften mellem vores direktion og departementschefen blev det aftalt, at vi skulle drøfte/afstemme holdning til ovenstående her til aften. Vil du kontakte mig hurtigst muligt?”,

har hun forklaret, at hun forud herfor ikke havde kontakt med Paolo Perotti.

Forevist sin mail af 4. november 2020, kl. 22.35, til Paolo Perotti, cc Paolo Drostby, Tejs Binderup, Nikolaj Veje, Hanne Larsen, Malene Nadine Jais Sthyr og Tim Petersen (ekstrakten s. 2632 f.), hvor hun gentog indholdet af sin mail fra kl. 20.11 (og en yderligere mail fra kl. 22.08), men med en tilføjelse:

”Og nu med et afsnit om baggrunden for at vi har hjemmel til at slå rask dyr i zoner ned.

Kære Paolo

På baggrund af vores drøftelser har vi udbygget vore bemærkninger til, hvorfor vi mener at § 30, stk. 1, 2. pkt. ikke kan anvendes som hjemmel til aflivning af raske mink. (indsat med rødt)

...

...

Af bemærkningerne til § 30, stk. 1, 2. punktum fremgår følgende: ”Bestemmelsen tænkes også anvendt i situationer, hvor dyrene ikke selv er syge, men hvor smitstoffet stadig udgør en sundhedsmæssig risiko for mennesker”. Det er Fødevarestyrelsens veterinærfaglige opfattelse, at der med denne formulering henvises til situationer, hvor smitstoffet eksisterer i eller på det pågældende dyr eller i den pågældende besætning, men hvor dyrene ikke udviser sygdomstegn. I disse situationer vil der kunne iværksættes smitteforebyggende foranstaltninger, der skal begrænse eller hindre udbredelse af smitstoffet til det omgivende samfund og mellem besætninger. Der er dermed tale om en inddæmningsstrategi, hvor smitstoffets eksistens accepteres i modsætning til en bekæmpelsesstrategi, hvor smitstoffet udryddes.

...

Det skal for en god ordens skyld bemærkes, at fastlæggelse af den zone på 7,8 km, hvor besætninger, der ikke er konstateret smittet, også pålægges restriktioner i form af aflivning jf. § 30, stk. 2, litra h), er fastsat ud fra en konkret risikovurdering fra DK VET af 29. september 2020, hvoraf det fremgår, at der er en høj risiko for smitte mellem mennesker og mink og mellem mink og men-

nesker. Baseret på den geografiske udbredelse af smittede minkfarme, fremgår det af risikovurderingen, at risikoen for at en besætning smittes er større, hvis besætningen ligger tæt på smittede minkfarme, end hvis den ligger længere væk fra smittede minkfarme. Baseret på de første 20 smittede farme er afstanden mellem en smittet minkfarm til nærmeste smittede minkfarm, af DK VET beregnet til en medianværdi på 1,06 km (5-95-percentiler: 0,6-7,8km).”;

har hun forklaret, at begge afsnit med rødt var tilføjelser, der blev indsat som følge af, at Paolo Perotti udfordrede deres vurderinger. Derfor uddybede de argumentationen ad to omgange. De fik en sektionsleder, dyrlæge Tim Petersen, med ind over opgaven med at beskrive det veterinærfaglige. De havde to telefonsamtaler med Paolo Perotti imellem de respektive mails, som hun sendte til ham henholdsvis kl. 20.11, kl. 22.08 og kl. 22.35.

Forevist tillægsekstrakt 2 s. 82, hvoraf fremgår, at Paolo Perotti ved mail af 4. november 2020 videresendte indholdet af hendes mail fra kl. 22.35 til kontorchef i Justitsministeriet, Morten Holland Heide, har hun forklaret, at hun var cc på en mail sendt fra Tejs Binderup til Morten Holland Heide. Tejs Binderup henviste til i mailen til, at hun var den person, der kunne kontaktes om deres opfattelse af hjemmelsspørgsmålet. Men Paolo Perotti sagde så til hende, at han nok skulle tage kontakt til Justitsministeriet.

Hun deltog ikke i mødet med Justitsministeriet den 5. november 2020.

Hun rykkede om eftermiddagen den 5. november 2020 Paolo Perotti for svar på status. Han ringede tilbage til hende senere på aftenen og sagde, at der skulle udarbejdes et lovforslag. Hun kunne dermed konstatere, at man altså var enig i deres vurdering af, at der ikke var hjemmel. De ville blive indkaldt til et møde om det lovforberedende arbejde i Miljø- og Fødevareministeriets departement den 6. november 2020.

På det tidspunkt lå sagen også hos departementschefen, idet det var ham, der havde bedt dem om at se på hjemmelsspørgsmålet, og derfor afventede de blot, hvad der skete. De gjorde sig således ikke overvejelser om, hvorvidt de mere aktivt skulle sørge for, at budskabet om den manglende hjemmel blev kommunikeret ud.

Hun fik som sagt mundtlig besked fra Nikolaj Veje om, at Henrik Studsgaard ønskede, at de skulle undersøge hjemmelsspørgsmålet, og at de skulle begrunde deres opfattelse og udbygge den over for retschefen. Hun husker dog ikke, om Nikolaj Veje direkte sagde, at det var Henrik Studsgaard, der havde bedt om dette, men det lagde hun til grund, eftersom beskeden kom umiddelbart efter som udløber af det møde, som Nikolaj Veje, Hanne Larsen og Henrik Studsgaard havde.

Fra det tidspunkt, hvor de fremkom med deres vurdering onsdag den 4. november om aftenen, og til torsdag den 5. november 2020 først på aftenen hørte hun ikke mere. Hun modtog en telefonopringning fra Paolo Perotti torsdag den 5. november 2020 først på aftenen, hvor Paolo Perotti oplyste, at der ville blive indkaldt til de første drøftelser om et lovforslag dagen efter i Miljø- og Fødevareministeriet. Hun modtog kort tid efter telefonsamtalen indkaldelse til et internt møde fredag den 6. november 2020 kl. 10.00.

Hun blev ikke inddraget i udarbejdelsen af redegørelsen af 18. november 2020 om forløbet.

Forevist mail af 17. november 2020 (ekstrakten s. 4718 f.), hvoraf fremgår bl.a.:

”**Fra:** Karin Breck

Til: Nikolaj Veje (FVST); Hanne Larsen; Camilla Brasch Andersen; Birthe Schubart

Emne: Skarp tidslinje om hjemmel

Dato: 17. november 2020 14:11:31

Vedhæftede filer: Dokument2.docx

Prioritet: Høj

Kære alle

Jeg er ved at genskabe tidsforløbet omkring oplysning om hjemmelsspørgsmålet – især koncentreret om d. 4. november.

Vedlagt er stykket sammen efter jeg har talt med Nikolaj og Birthe – vil I se om det stemmer og evt. føje til hvor relevant. Jeg tænker det kunne være hensigtsmæssigt at få lavet et internt notat om, hvordan vi d. 4. november orientere dept. – det må vi jo at gode grunde have gjort, da Tejs ellers ikke kan skrive som han gør til JM d. 4.11. kl 15.32.

...

Hvornår gør FVST dept. opmærksom på, at der ikke er hjemmel til at aflive mink uden for 7,8 km zonerne?

21. september 2020:

- Notat om scenarier – her fremgår det af scenarie 3 – ophør med minkavl i DK – at der ikke i henhold til Lov om hold af dyr er hjemmel til at aflive mink uden for 7,8 km zonerne

3. november 2020:

- Koordinationsmøde – her træffes beslutning om aflivning af alle mink
  - Er der et oplæg til mødet – og i så fald, er hjemmelsspørgsmålet nævnt?
  - Hvem deltager fra FVMF?
- Tejs ringer til Hanne (omkring midnat) og oplyser, at koordinationsudvalget har truffet beslutning om, at alle mink i Danmark skal aflives

4. november 2020:

- På et internt møde i FVST (Nikolaj, Hanne, Camilla (?), Birthe og Malene) om morgenen/for-middagen (kl ca. ?) drøftes det, at der ikke er hjemmel til at aflive mink uden for 7,8 km zonerne
- Nikolaj taler derefter med Tejs (kl ca.?) for at gøre opmærksom på den manglende hjemmel – Hertil sider Tejs, at JM siger at hjemlen kan findes i lov om hold af dyr
- Møde i F265 (Nikolaj, Hanne, Camilla, (Birthe?)) – Tejs ringer under mødet og får helt klar besked – det kan ikke lade sig gøre at finde hjemlen i Lov om hold af dyr
- Tejs skriver i en mail til JM (kl 15.32), at de skal kontakte FVST, da de ikke mener, at hjemlen (fra Lov om hold af dyr) ikke kan udbredes til hele landet
- Statsministeren siger på et pressemøde kl 16, at alle mink skal aflives”

har hun forklaret, at hun er enig i den fremstilling. Den er fyldestgørende og korrekt efter hendes opfattelse. Hun husker ikke, om hun er kommet med kommentarer til den. Nikolaj Veje havde telefonsamtalen med Tejs Binderup udenfor deres mødelokale F265, så hun overhørte den ikke. Hun husker ikke nærmere, hvad Nikolaj Veje sagde, da han kom tilbage fra samtalen.

Der var en række klagesager efter de første aflivninger af syge dyr og dyr inden for zonerne. Fødevarestyrelsens afgørelser herom, herunder deres proportionalitetsafvejning, blev stadfæstet af Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Adspurgt af advokat Jens Rostock-Jensen, bisidder for Barbara Bertelsen, har hun forklaret, at hun havde et generelt kendskab til lovgivningen på Fødevarestyrelsens område. Og i den situation, de var i, var der så som sagt kommet en række klager over de afgørelser, som Fødevarestyrelsen havde truffet om aflivning af mink, og der var i styrelsen blevet nedsat en task-force, som skulle håndtere disse klagesager. Derfor havde hun et lidt dybere kendskab til lov om hold af dyr, end hun normalt ville have haft.

Forevist sin mail af 4. november 2020, kl. 22.35, til Paolo Perotti på ny (ekstrakten s. 2632 f.) har hun forklaret, at vurderingen var baseret på granskning af forarbejder og drøftelser med jurister fra fagenheden. De havde ikke så lang tid til at producere det, et par timer.

Foreholdt at det af mailen bl.a. fremgår:

”I lyset af den nuværende situation, som det blev præsenteret ved pressemødet i dag, pågår der drøftelser om hjemmelsgrundlaget til aflivning af raske mink uden for de fastlagte zoner (7,8 km), når minkene skal aflives af hensyn til folkesundheden.

Det er vores opfattelse, at de hjemler, der er i lov om hold af dyr ikke kan rumme den nye situation.

Det fremgår af lovens § 1, at lovens formål er at sikre at hold af dyr sker på ansvarlig vis og på en sådan måde, at hensynet til fødevarer sikkerheden og menneskers og dyrs sundhed samt produktionen tilgodeses.

Det primære formål med loven er imidlertid at sikre dyrenes sundhed og bekæmpe sygdom i dyr.
...”

og foreholdt ordlyden af § 1 i lov om hold af dyr, har hun forklaret, at det med det ”primære formål” ligger i hele lovens opbygning og deri, at loven skal sikre menneskers og dyrs sundhed ved at håndtere dyrenes sygdomme. Og loven hedder lov om hold af dyr, så hun synes, at der er en vis indikation af, at det er dyrene, der er i fokus.

Foreholdt, at det i mailen endvidere anføres:

”Som en afledet effekt heraf, vil bekæmpelse af sygdom i dyr, også kunne ske for at beskytte menneskers sundhed.”

har hun forklaret, at ”afledet effekt”, dækker over, at der findes nogle zoonoser, som dyr ikke bliver meget syge af, men de kan have en voldsom effekt for mennesker. Og de sygdomme kan man så også håndtere ud fra hensynet til mennesker.

Det er hendes opfattelse, at det er varetagelsen af dyrs sundhed, der er lovens primære formål

Foreholdt, at det i mailen endvidere anføres:

”I den nuværende situation med beslutningen om at slå alle mink ned, er det ikke ud fra et behov for at bekæmpe sygdom i dyr, men for at sikre folkesundheden og afværge human smitteudvikling. Denne udvidelse har aldrig været indtænkt som et formål eller som en del af lovens anvendelsesområde.”,

har hun forklaret, at når hun anvender formuleringen om ”udvidelse”, skal det ses i den kontekst, at man havde aflivet raske dyr i et område omkring et udbrudssted, og nu var tanken, at alle dyr skulle aflives. Så det indebærer en udvidelse i forhold til det, man hidtil havde gjort. Det er ikke omtalt i loven, at raske dyr kan slås ned af hensyn til folkesundheden.

Det er korrekt, at lov om hold af dyr er en videreførelse af infektionsloven fra 1999, som var en sammenskrivning af husdyrsygdomsloven fra 1988 og zoonoseloven fra 1994.

Bekæmpelsen af sygdomme sker ud fra, at der er sygdomme i dyrene. For at de kan slå dyrene ned, skal de være syge, eller de skal være mistænkt for at være det. Og så kan de i særlige tilfælde udvide det til en zone. Det har de ikke gjort før denne her situation.

Foreholdt, at der i forarbejderne til ændringen af lov om hold af dyr i 2018 er anført bl.a.:

”Efter § 30, stk. 1, i lov om hold af dyr, jf. lovbekendtgørelse nr. 998 af 2. juli 2018 kan miljø- og fødevarerministeren for at udrydde, hindre, begrænse eller imødegå risiko for udbredelse af zoonotiske smitstoffer og af de sygdomme, der er anført i de i lovens § 25 nævnte lister 3 og 4, fastsætte regler om og meddele påbud om gennemførelse af særlige foranstaltninger samt meddele forbud mod anvendelse af dyr, dele heraf eller animalske fødevarer, sæd, oocytter, embryoner af dyr samt gødning, hør, halm, dyrefoder og andre produkter og genstande, hvormed sygdomme og zoonotiske smitstoffer kan spredes. Af bestemmelsens stk. 2 fremgår en opregning af, hvilke foranstaltninger, der vil kunne iværksættes.

Det fremgår af de specielle bemærkninger til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2003-2004, tillæg A, side 3366, at foranstaltningerne tænkes anvendt i en udbrudssituation eller i en situation, hvor der er en begrundet mistanke om udbrud. Foranstaltningerne er især rettet mod sygdomme, som fremgår af liste 3, jf. § 25 i lov om hold af dyr. Ydermere fremgår det, at foranstaltningerne i bestemmelsens stk. 2 ikke er udtømmende og også kan anvendes i relation til dyr, som ikke selv er syge, men som udgør en sundhedsmæssig risiko for mennesker.”,

har hun forklaret, at det, der menes med, at de ”ikke selv er syge” er, at dyrene imidlertid er bærere af smitstoffet. Det er deres faglige opfattelse af det. Det er alt sammen baseret på en veterinærfaglig vurdering og en veterinærfaglig holdning. Veterinærvæsenet er i sagens natur koblet op på det.

Foreholdt, at der i hendes mail af 4. november 2020, kl. 22.35, til Paolo Perotti (ekstrakten s. 2632 f.) er anført bl.a.:

”Af bemærkningerne til § 30, stk. 1, 2. punktum fremgår følgende: ”Bestemmelsen tænkes også anvendt i situationer, hvor dyrene ikke selv er syge, men hvor smitstoffet stadig udgør en

sundhedsmæssig risiko for mennesker”. Det er Fødevarestyrelsens veterinærfaglige opfattelse, at der med denne formulering henvises til situationer, hvor smitstoffet eksisterer i eller på det pågældende dyr eller i den pågældende besætning, men hvor dyrene ikke udviser sygdomstegn.”,

har hun forklaret, at det er deres opfattelse. Dyrene skal være syge eller bærere af smitstof, for at det kan udløse, at der varetages et hensyn til menneskers sundhed.

Hun har ikke noget notat om Tim Petersens input.

Ved lovforklaring kan man ikke bare nøjes med at læse teksten. Det handler også om hensigten og formål og baggrund. Lovbestemmelsens ordlyd isoleret set, læst i sammenhæng med resten af loven og forarbejderne, giver efter hendes opfattelse ikke dækning for en anden fortolkning.

Adspurgt af advokat Jacob Goldschmidt, bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, og forevist lovudkast af 5. november 2020 (tillægsekstrakt 1 s. 605), har hun forklaret, at der på det møde, de holdt den 6. november 2020, allerede forelå et lovudkast. De fik udkastet tilsendt den 6. november om morgenen, 10 minutter før mødet. Hun husker ikke, om det var netop den udgave, der er i tillægsekstrakt 1 s. 605. Hun tror, der var kommentarbokse i den pågældende udgave, men de fik mange udgaver i de dage.

Forevist lovudkast af 6. november 2020, kl. 16.30, (tillægsekstrakt 3 s. 54), har hun forklaret, at arbejdsprocessen var lidt forvirrende. Der var mange involverede. Sundhedsministeriet, Erhvervsministeriet og Justitsministeriet var involveret. Som hun husker det, er det deres kommentarer, man ser i netop det udkast. De ministerier, hun nævnte, og Finansministeriet deltog i mødet om lovforslaget kl. 13.00.

Adspurgt af advokat Thomas Brædder, bisidder for Per Okkels, har hun forklaret, at hun ingen forudsætninger har for at se på sundhedslovgivningen. Da hun skrev mailen om hjemmelsproblemet, havde hun ikke risikovurderingen af 3. november 2020

Man kan fastlægge en zone, hvis der er en veterinærfaglig begrundelse for det. Det vil sige, at der skal være et eller andet forhold mellem den afstand, man lægger, og den smitte, der er i den besætning, man lægger smitten ud over. Den 29. september 2020 kom der en vurdering fra DK-VET. Den sagde, at der var en sammenhæng mellem afstandene mellem de smittede besætninger. Det kunne de bruge, som en zoneafgrænsning.

Der blev nærmest dagligt udstedt nye bekendtgørelser, der viste billedet af smitten blandt minkene.

Risikovurderingen havde hun som sagt ikke set den 4. november 2020. De fik kun at vide, at det var ud fra hensynet til folkesundheden som det generelle princip, at minkene skulle slås ned.

Udfordringen fra Paolo Perotti var ganske almindelig. Han stillede spørgsmål til det de skrev. Han ville være sikker på, at han forstod deres begrundelser korrekt. Det var jo ikke det mest gennemarbejdede notat, de lavede. Det var tiden ikke til. Udfordringen gik ganske enkelt på: Er der hjemmel, eller er der ikke hjemmel. Der var ikke noget mere specifikt. Det var en sædvanlig trykprøvnings.

Adspurgt af advokat Arvid Andersen, bisidder for blandt andre Camilla Brasch Andersen, har hun forklaret, at fastlæggelsen af zonerne skete på baggrund af den veterinærfaglige vurdering fra DK VET sammenholdt med det sundhedsmæssige. Det var således en kombination af hensynene, der lå

til grund for fastlæggelsen af zonerne. Hun er ikke dyrlæge, men covid-19 er ikke det værste, mink kan blive udsat for. Så det, at man beslutter at slå dem ned og oprette nogle zoner, det gør man fordi, de er syge, og den sygdom, de har, har en samfundsmæssig effekt. Det er klart, at man ser på den samfundsmæssige effekt. Det er graden af alvorlighed, der gør, at man gør det.

Grænsen på 7,8 km blev fastsat på baggrund af udtalelserne fra DK-VET om smitte fra besætning til besætning. Smittespredning til mennesker indgik ikke i fastlæggelsen af zonernes omfang. Hun har ikke været langt nede i spørgsmålet om fastlæggelsen af zoneafgrænsningen på de 7,8 km. Det skete i fagenheden, men de bidrog i forbindelse med vurderingen af, om en zone på 7,8 km var proportional eller ej.

Adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at der hende bekendt ikke er eksempler på tilfælde i praksis efter loven, hvor det var hensynet til menneskers sundhed, der var det væsentlige.

Det er klart, at jo voldsommere et indgreb, der er tale om, jo klarere skal lovhjemlen være.

Den daglige fortolkning af lov om hold af dyr klares af alle juristerne i fagenheden, f.eks. Sibel og Sofie. Og så er der også erfarne dyrlæger.

Forevist mail af 2. november 2020, kl. 13.00, fra fuldmægtig i Fødevarestyrelsen, Center for Jura og Kontrol, Malene Nadine Jais Sthyr (ekstrakten s. 1390)

”Det er Juras umiddelbare vurdering, at det er tvivlsomt, hvorvidt der er hjemmel i lov om hold af dyr til at forbyde indsætning af dyr ud over den situation, hvor den eksisterende besætning er aflivet, og der er rengjort og desinficeret efter denne.”

har hun forklaret, at i de tilfælde, hvor de har påbudt nedslagning af dyr, kan man få lov til at fortsætte produktionen, når det er dokumenteret, at bedriften er rengjort og desinficeret, således at man er sikker på, at det smitstof, der var årsagen til nedslagningen er væk.

Forevist Hanne Larsens mail af 2. november 2020, kl. 23.38, til hende, hvorved Hanne Larsen videre-sendte en mail fra Paolo Drostby af 2. november 2020, kl. 23.33 (ekstrakten s. 1525 f.), hvoraf fremgår:

”Kære Birthe
Kan vi tale i morgen om der er hjemmel til nedenstående? Skal nok være før 9.

Der skal lige nu ikke arbejdes videre med pelsning...

...

Kære begge
Hvad siger I til 1) tempo bonus ordningen, som skitseret her, og 2) forslaget om pisk for hold af mink efter 14 dage? Lyder tillukkende, men der er vel ikke hjemmel?
Vh Paolo”,

og forevist sit svar til Hanne Larsen den 3. november 2020, kl. 07.52 (ekstrakten s. 1525), hvoraf fremgår:

”Kære Hanne

Jeg kan ikke se hvor vi skulle finde en hjemmel til at lave en sådan ordning, hvor langsommelighed udløser sanktioner efter loven Der er ikke være sammenhæng mellem reglerne og den aflønning vi giverfor at de udfører vores arbejde . Aflivningen påhviler myndighederne.

Vi kan muligvis godt betale overpris, men det vil jo være aftalen der i givet fald misligholdes og hvad kan vi så gøre , hvis de ikke efterleverne??

Har du brug for vi taler om det, kan jeg være i Glostrup ca. 8.45 eller du kan ringe. Mvh Birthe”,

har hun forklaret, at det er et andet tidspunkt og et andet scenarie end tempobonus, de drøfter her. Men de overvejer, om man kan lokke minkavlere til selv at aflive de raske dyr i zonerne. Man var ved at finde ud af, hvordan man kunne få tempoet sat op ved at belønne hurtig aflivning. Hun var ikke inde specifikt og vurdere, om det ville være lovligt. Det var hurtige overvejelsesmails frem og tilbage.

Som sagt var der på dette tidspunkt ikke tale om en tempobonus, som vi kender den fra den nye lov. Man var ved at indgå kontrakter med avlerne, hvor de fik en overpris for det arbejde, de skulle lave, hvis det gik hurtigt.

Hun var ikke involveret i tempobonusordningen før i forbindelse med lovarbejdet. Tempobonusen krævede efter deres opfattelse lovgivning, i hvert fald bevillingsmæssigt, og så var der en statsstøtteproblematik, men overvejelserne herom stod Erhvervsministeriet for.

Forevist mail af 3. november 2020, kl. 09.35, fra Tejs Binderup til Martin Ulrik Jensen i Finansministeriet (ekstrakten s. 1559), hvori Tejs Binderup anfører bl.a.:

”Umiddelbart er der to scenarier, som skal beskrives i denne sag:

a. Kun avlsdyr i 2021, med dvalekompensation (bullit 3 nedenfor) og en omstillingspulje (bullit 4) til de minkavlere, som alligevel bliver nødt til at forlade erhvervet som følge af situationen. I spor a vil der bl.a. skulle tages stilling til, hvor mange avlsdyr der i givet fald skal have lov at være i 2021, hvordan de mest forsvarligt opbevares mv.

b. Minkbranchen lukkes helt, med ekspropriation og dertilhørende erstatning (bullit 2), samt større omstillingspulje (bullit 4).

Uanset om man bevæger sig af spor a eller b vil der skulle skabes retlig hjemmel til at eksekvere beslutningen.”,

har hun forklaret, at det var hun ikke involveret i. Hun blev som sagt først involveret den 4. november 2020. Men det var alle i Fødevarerstyrelsens rygmarvsreaktion, at det ikke kunne gennemføres i medfør af den eksisterende lovhjemmel. Der skulle være en sammenhæng med de syge dyr, for at de kunne gøre noget.

Forevist mail af 4. november 2020, kl. 12.08, fra afdelingschef i Justitsministeriet, Anne-Mette Lyhne Jensen til en lang række modtagere i forskellige ministerier (ekstrakten s. 2266), hvoraf fremgår bl.a.:

”Kære alle

Har fået bekræftet, at beslutningen var, som Line udlagde det, dvs. der er ikke truffet beslutning om et forbud. Regeringen vil ikke afskære muligheden for, at der efter Corona kan genopbygges en minkindustri i Danmark

Arbejdstesen ift hjemmel for aflivning af mink er følgende:

- MVFM har hjemmel til aflivning f alle mink i § 30 i lov om hold af dyr (MFVM afklarer endeligt)”

har hun forklaret, at den tese har hun ikke været inde over. Hun ved ikke, om det er sædvanligt, at Justitsministeriet udtaler sig om arbejdsteser om lovgivning, der bor i et andet ministerium. De har ikke noget tæt samarbejde med Justitsministeriet.

Der var ikke nogen specielle reaktioner på, at de skulle lave lovforslaget. Hun oplevede ikke samtalerne med Paolo Perotti som besværlige.

Forevist mail af 5. november 2020, kl. 00.04, fra Hanne Larsen til en række medarbejdere i Fødevarerstyrelsen (ekstrakten s. 2663), hvoraf fremgår bl.a.:

”Kære begge

Vil I sætte gang i et notat til hjemmesiden med udgangspunkt i nedenstående og hvad vi ellers kan finde i pressemeddelelsen og andet materiale fra beslutning om at besætninger udenfor zoner også skal aflives.

Som i kan se har jeg lovet noget på hjemmesiden i løbet af dagen. Tejs ser gerne det er i morgen formiddag. Måske kan vi skrive et kort notat først og så udbygge.

Jakob har påtaget sig at lede opgaven med at ringe ud og aftale tidspunkt for optælling. Det starter i morgen. Og jeg kan se på listen fra Signe at opgaverne er listet op. Birthe og Marlene er i gang med lovgivning.”,

har hun forklaret, at hun ikke hørte noget om, at der skulle laves lovgivning før den 5. november 2020 om aftenen, så hvad Hanne Larsen mener med at ”Birthe og Marlene er i gang med lovgivning”, må man spørge Hanne Larsen om.

Arbejdet med lovforslaget blev styret fra departementet, som udsendte et lovudkast, som de så kommenterede på. Det var en sædvanlig arbejdsproces med møder og udveksling af flere udkast undervejs.

Forevist mail af 8. november 2020, kl. 19.26, (ekstrakten s. 3273):

”**From:** Barbara Bertelsen

Sent: 8. november 2020 19:26

To: Iren Mirmojtahedi [Iren Mirmojtahedi]

Subject: Ang: Haster til godkendelse: Hastelovforslag fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling

Godkendt”.

har hun forklaret, at hun tænker, at det er sædvanlig procedure, at det skal godkendes i Statsministeriet.

I forbindelse med deres arbejde med lovforslaget stillede ingen spørgsmål ved det, der blev anført i bemærkninger til lovforslaget om, at der ikke var hjemmel i den gældende lov og begrundelsen herfor. Det blev bare lagt til grund, at der ikke var hjemmel.

Hun var ikke inde over, hvad der skulle kommunikeres til minkavlerne. Men Hanne Larsen var den 8. november 2020 lidt bekymret over formuleringen i det brev, der var blevet sendt ud til minkavlerne. Nu var der jo lidt uklarhed om lovhjemlen, og det var tydeligt på det tidspunkt, og så kunne det, der var anført i brevet, måske læses lidt for firkantet. Det snakkede hun og Hanne Larsen om, men hun var ikke selv inde over overvejelser om, hvorvidt der skulle laves et nyt brev, og hun var heller ikke inde over formuleringen af brev nr. 2.

Forevist mail af 8. november 2020, kl. 18.26, afsendt af Malene Nadine Jais Sthyr til Hanne Larsen (ekstrakten s. 541), hvoraf fremgår:

”Kære Hanne

Blot til din orientering (og evt. lidt beroligelse) sender vi et notat, der er sendt til departementet den 21. september 2020, hvoraf det klart og tydeligt fremgår, at Fødevestyrelsen oplyser, at der ikke er hjemmel i vores lovgivning til aflivning af raske dyr og forbud mod hold af mink.

Mvh Birthe, Sibel og Malene”

har hun forklaret, at der var en bekymring i Fødevestyrelsen for, at de var kommet galt afsted og ikke tidligt nok havde fået forklaret, at der ikke var hjemmel. Mailen skulle vise, at de *havde* sagt det på et tidligt tidspunkt.

Forevist mailkorrespondance af 9. december 2020 (tillægsekstrakt 2 s. 345 f.), hvoraf fremgår, at Malene Nadine Jais Styhr vedrørende et punkt til taleberedskab til Mogens Jensen, hvor det er anført, at det er *Fødevestyrelsen*, der har ”vurderet, at lov om hold af dyr ikke kan danne hjemmel for aflivning af raske dyr uden for zonerne, hvor formålet er hensynet til folkesundheden og risikoen for en vaccines begrænsede virkning”, kl. 09.40 fremsendte følgende kommentar til hende, Hanne Larsen og Tim Petersen:

”Ikke de store bemærkninger fra mig. Det ville have været rart, hvis ministeriet ville bakke os op, så det ikke kun er Fødevestyrelsens vurdering i sidste bullit, men det er måske ikke muligt?”

har hun forklaret, at der ikke var nogen udtalt diskussion om, hvem der skulle lægge navn til den juridiske vurdering, så det anførte må stå for Malenes egen regning.

Adspurgt af Jacob Aaes, bisidder for Anne-Mette Lyhne Jensen, har hun forklaret, at mailen fra Niels Torpegaard Christensen, som blev videresendt til hende den 4. november 2020, kl. 14.04 (tillægsekstrakt 3 s. 132 ff.), ikke gjorde, at hun følte, at hun burde tage kontakt til Sundhedsministeriet og høre nærmere om, hvad der lå til grund for deres opfattelse. Hendes direktør tog kontakt til deres eget departement og meddelte, at de ikke kunne følge Sundhedsministeriets opfattelse.

Casper Lund Borch

Casper Lund Borch har – under afhøring i kommissionen den 29. oktober 2021 – forklaret blandt andet, at han blev uddannet som cand.polit. i 2000. Han har været kontorchef i Statsministeriet siden 2013, og fra den 1. november 2020 med personaleansvar. Han er kontorchef for et meget lille kontor, som kun har én konsulent og én kontorfunktionær tilknyttet. Kontoret forestår blandt andet koordinering mv. af møder i regeringens koordinationsudvalg samt samarbejdet med Folketinget om regeringens lovprogram.

Han refererer til departementsråd Pelle Pape. Pelle Pape refererer til departementschef Barbara Bertelsen.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at Pelle Pape, Karen Nilaus og Johan Philip Zilmer-Bülou var blandt de gennemgående figurer i Statsministeriet ved behandlingen af sager, som angik corona. Karen Nilaus er kontorchef for indenrigsområdet, men fik også en koordinerende rolle i forhold til corona. Nogen gange bidrog også andre medarbejdere til sager omhandlende corona. Han var slet ikke selv involveret i sager om corona

Den normale fremgangsmåde for tilrettelæggelsen mv. af et møde i regeringens koordinationsudvalg er den, at hans kontor sammen med øvrige ministerier lægger et program for møderne i udvalget. Man forsøger at få en hensigtsmæssig afvikling af sagerne og planlægger nogle uger frem. Som udgangspunkt er der møde i udvalget hver onsdag fra kl. 09.00 til kl. 11.30.

Det var mest Trine Ehrenreich Riis, som havde kontakten med øvrige ansatte i Statsministeriet og til øvrige ministerier.

Hans rolle er primært procesrettet, så han var ikke involveret i sager om mink før mødet i koordinationsudvalget tirsdag den 3. november 2020. Han var ikke involveret i mødet i regeringens udvalg for Covid-19 (CU) den 1. oktober 2020.

KU-mødet om mink den 3. november 2020 kørte i ”coronasporet” i Statsministeriet. Han og Trine Ehrenreich Riis fik kun til opgave at opsætte en dagsorden for mødet. Så vidt han husker, sendte ministersekretæren en mail om, at der skulle sættes et møde op.

Forevist Kristian Kjærgaard Hansens mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 10.43 omhandlende et FCU-møde torsdag den 5. november 2020 (ekstrakten, s. 1574):

”...

Til: Trine Ehrenreich Riis ...

Cc: Casper Lund Borch ..., Andreas Meldgaard Goth ..., Johan Philip Zilmer-Bülou ...

Fra: Kristian Kjærgaard Hansen ...

Titel: VS: Vedlagt foreløbig dagsorden til forberedende k-udvalg torsdag d. 5. november 2020 kl. 9.00-10.30 i Statsministeriet, Egetræssalen

Sendt: 03-11-2020 10:43

Bilag: 201105 FKU dagsorden.pdf

Hej Trine

Bliver formentlig brug for, at MFVM også inviteres med til pkt om corona – skal ses i lyset af corona og mink.

Afventer endelig melding fra PPA, men her varsling.
Mvh

...”;

har han forklaret, at mailen angik en dagsorden for møde i FKU, hvor der åbenbart var en korrespondance om, at også departementschefen i Miljø- og Fødevareministeriet, Henrik Studsgaard, skulle involveres.

Der var et fast dagsordenspunkt om corona på møderne i FKU. Dagsordenspunktet om corona var uden tilknyttet sagsmateriale. Det dagsordenspunkt blev forberedt af andre i Statsministeriet.

Han deltog ikke i de to departementschefmøder den 3. november 2020. Han var heller ikke bekendt med møderne, da hans kontor ikke stod for dagsordener.

Han blev først bekendt med KU-mødet, da han modtog Anders Kappels mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 15.28 som det fremgår af mailen, (ekstrakten, s. 1713):

”...

Fra: Anders Kappel ...

Dato: 3. november 2020 kl. 15.28.47 CET

Til: Ministersekretariatet ...

Cc: Casper Lund Borch ..., Trine Ehrenreich Riis ..., Johan Philip Zilmer-Bülów ...

Emne: KU i aften kl. 21.00 om Mink

Kære alle

Netop hørt fra JPZ, at det er besluttet på DC møde, at der skal være (virtuelt) KU-møde om Mink i aften kl. 21.00.

@BPE/MH/RVU; Vil I reservere i kalender samt skaffe opkaldsinfo.

Tænker følgende interne skal inviteres: STM, BBB, PPA, MJU og SVA.

JPZ vender tilbage ift. hvem og hvornår ministerier kan inviteres.

/Anders

...”

Han læser mailen sådan, at beslutningen om et KU var blevet truffet på departementschefmødet. Der var mange ekstraordinære møder under Corona-krisen i 2020. Han ved ikke, hvad der nærmere blev sagt under departementschefmødet.

Beslutningen om afholdelse af et KU-møde vil normalt blive truffet i Statsministeriet, men andre ministerier kan sige, at et KU-møde er nødvendigt. Han ved ikke, hvordan ordene faldt tirsdag den 3. november 2020 på departementschefmødet, men den endelige beslutning om afholdelse af et KU-møde træffes i Statsministeriet.

Forevist mailkorrespondancen senere samme tirsdag eftermiddag den 3. november 2020 kl. 16.00 og 16.09, (ekstrakten s. 1712):

”...

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülow ...
Dato: 3. november 2020 kl. 16.09.40 CET
Til: Anders Kappel ..., Ministersekretariatet ...
Cc: Casper Lund Borch ..., Trine Ehrenreich Riis ...
Emne: Ang: SV: KU i aften kl. 21.00 om Mink

Hej

FMN skal nok også med. Har afklaring inden for 10 min

Fra: Anders Kappel ...
Dato: 3. november 2020 kl. 16.00.16 CET
Til: Johan Philip Zilmer-Bülow ..., Ministersekretariatet ...
Cc: Casper Lund Borch ..., Trine Ehrenreich Riis ...
Emne: SV: KU i aften kl. 21.00 om Mink

Har fået følgende fra PPA

- 1 time. (dvs. 21.00-22.00)
- Deltagere: fast KU-kreds + EM+DC, MFVM+DC og SUM+DC

@Trine vil du lave dagsorden, så MH kan invitere pba. af det.

...”,

har han forklaret, at Anders Kappel var ministersekretær på det tidspunkt. ”MH” er Martin Hellesen, som er statsministerens HK-sekretær. ”FMN” er Forsvarsministeriet. Johan Philip Zilmer-Bülow havde givetvis talt med Forsvarsministeriet om, at Forsvarsministeriet også kunne have en aktie i sagen.

Materialet til et KU-møde udarbejdes i de ansvarlige ministerier, og der sker ingen kvalitetssikring af materialet af Statsministeriet. Supplerende adspurgt af sin bisidder, advokat David Neutsky-Wulff, har han forklaret, at Statsministeriet heller ikke foretager indholdsmæssig kontrol af lovforslag fra fagministerier, som i øvrigt skal godkendes af Justitsministeriet. Statsministeriet har kun i få tilfælde ansvaret for indholdet af en KU-sag. Han kan kun komme i tanke om sagen om regeringens lovprogram.

Normalt skal materiale til ordinære onsdagsmøder udsendes to dage før mødet, dvs. om mandagen. Det sker, at materiale udsendes senere, men normalt bestræber alle sig på at holde frister. Det gælder også departementscheferne. Coronasituationen var helt ekstraordinær, og derfor gjaldt der også ekstraordinære frister. Det gjaldt om at få den seneste information ind i sagerne. Og endelig er der de sager, som man ikke kan kontrollere, fordi der er en løbende udvikling, hvor hensynet er at få det bedst mulige materiale frem til mødet. Han har ikke kendskab til, om fagministerierne i forbindelse med KU-mødet den 3. november 2020 kunne have materialet klar indenfor fristen. Han tænker, at det er usædvanligt med så kort en frist, men han havde ikke indblik i tilblivelsen af sagen, da den kørte i

Statsministeriets ”coronaspor” og i ministersekretariatet. Der var ikke tid til at involvere procesfolk som ham. Det er absolut ikke det normale, at der bestilles sager med så kort frist. Han kan kun huske, at der har været sager med så kort frist under coronapandemien, men måske der har været enkelte sager med kort frist i et finanslovsforløb.

Forevist Johan Philip Zilmer-Bülows mail sendt senere samme eftermiddag kl. 16.17 omhandlende frist (ekstrakten s. 1714):

”...

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülow ...

Sendt: 3. november 2020 16:17

Til: Iren Mirmojtahedi ...; Anders Kappel ...; Ministersekretariatet ...

Cc: Casper Lund Borch ...; Trine Ehrenreich Riis ...; Kristian Kjærgaard Hansen ...

Emne: Ang: SV: KU i aften kl. 21.00 om Mink

Hej Iren

Der kommer en sag. Dog nok først kl 19, så lidt uklart om vi når håndakt

...”

har han forklaret, at Kristian Kjærgaard Hansen var sagsbehandler i indenrigsområdet. Han vil tro, at mailen var en orientering om, at der ikke ville blive udarbejdet en håndakt til departementschefen og statsministeren. En intern håndakt vil normalt supplere indholdet af et regeringscover. Der vil normalt blive udarbejdet en håndakt til departementschefen og statsministeren.

Forevist Martin Hellesens mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 18.24 til blandt andre ham og Trine Ehrenreich Riis, som var vedhæftet oversigt over antallet af deltagere til KU-mødet (ekstrakten s. 1807-1808):

”...

Til: Iren Mirmojtahedi ..., Aytan Atik ..., Hanne Malmborg ..., Trine Ehrenreich Riis..., Casper Lund Borch ...

Cc: Anders Kappel ..., Mikkel Astrup Saugmann ..., Randi Vanderskrog Untidt ..., Bettina Pedersen ..., Nicholas Rahui Webster Rømer ...

Fra: Martin Hellesenn...

Titel: Deltageroverblik til mødet i Koordinationsudvalget d.d. kl. 21.00

Sendt: 03-11-2020 18:24

Bilag: 03-11-2020 Deltageroverblik til KU kl. 21.00.docx;

...”

har han forklaret, at statsministeren, særlig rådgiver Martin Justesen, departementschef Barbara Bertelsen og departementsråd Pelle Pape er Statsministeriets faste deltagere i KU-møder. Han kan ikke huske, om statsministerens anden særlige rådgiver, Sara Vad Sørensen, normalt også deltog i KU-møder. I KU-mødet den 3. november 2020 var den faste kreds af ministre - statsministeren (formand), finansministeren, udenrigsministeren, justitsministeren og skatteministeren - inviteret samt de ministre, som kunne have en aktie i sagen om mink, og det var miljø- og fødevareministeren, erhvervsministeren, forsvarsministeren, udenrigsministeren og sundheds- og ældreministeren. Som det fremgår af den vedhæftede oversigt, så var der afbud fra justitsministeren. Det fremgår videre af oversigten,

at departementscheferne fra Statsministeriet, Finansministeriet, Udenrigsministeriet, Justitsministeriet, Sundheds- og Ældreministeriet, Forsvarsministeriet, Miljø- og Fødevarerministeriet samt Erhvervsministeriet var deltagere i mødet. Dertil kom miljø- og fødevarerministerens særlige rådgiver. ”FFLNS-SR”, som fremgår af det vedhæftede bilag, var nok miljø- og fødevarerministerens særlige rådgiver, Søren Andersen, men han er ikke helt sikker.

Han havde ikke noget med den tekniske opsætning af mødet at gøre.

Han modtog ingen tilbagemelding fra KU-mødet tirsdag den 3. november 2020. Det plejer han heller ikke systematisk at få. Han så pressemødet onsdag den 4. november 2020, kl. 16.00. Han hørte ikke noget om hjemmelsgrundlag i perioden fra onsdag den 4. november 2020 til lørdag den 7. november 2020. Hans bedste bud er også, at han arbejdede hjemmefra i de dage, bl.a. fordi justitsministeren var ramt af corona og en række medarbejdere derfor arbejdede hjemme. Hvis han var på arbejde, måtte han som følge af pandemien kun opholde sig på sit eget kontor. Han havde ikke sms-korrespondance om mink i perioden fra onsdag den 4. november 2020 til om lørdagen den 7. november 2020.

Han var ikke involveret i overvejelser om et hastelovforslag, men han blev ringet op af Miljø- og Fødevarerministeriet lørdag formiddag, den 7. november 2020, ca. kl. 11.40, som oplyste, at Miljø- og Fødevarerministeriet arbejdede med et hastelovforslag.

Forevist Morten Holland Heides mail sendt lørdag den 7. november 2020 kl. 10.18 til bl.a. Paolo Drostby, hvori Drostby henviser til at kontakte Casper Lund Borch om hastelovforslag (ekstrakten, s. 3042):

”...

Den 7. nov. 2020 kl. 10.18 skrev Morten Holland Heide ...:

Kære Charlotte og Paolo

Har I fået fat i SUM, så de kan levere noget tekst til lovforslagets indledning og overvejelser om, hvorfor minkene og ilderne bør aflives?

Når det er besluttet at fremsætte hastelovforslaget, skal Folketinget varsles. I kan evt. tage fat i Casper Lund Borch i Statsministeriet, som kender procedurerne i den forbindelse. [mailadresse], [telefonnummer].

Morten
Morten Holland Heide
Kontorchef

...”

har han forklaret, at han aldrig havde talt med Paolo Drostby før lørdag den 7. november 2020 om formiddagen. Paolo Drostby ringede og sagde, at de sad og arbejdede med et hastelovforslag, som Miljø- og Fødevarerministeriet gerne ville fremsætte og få vedtaget tirsdag den 10. november 2020. Han sagde til Paolo Drostby, at processen var, at Miljø- og Fødevarerministeriet i så fald skulle iagttage kravene til behandling af et hastelovforslag, som dels indebar udarbejdelse af en notits i samarbejde med Justitsministeriet, som skulle cleares med Finansministeriet, og dels indebar, at Miljø- og Fødevarerministeriet skulle sikre sig, at der parlamentarisk var et flertal på $\frac{3}{4}$ for hastebehandling af lovforslaget. Der var krav herom, hvis der skulle ske fravigelse af Folketingets Forretningsorden.

Paolo Drostby sagde, at han var i kontakt med Justitsministeriet og Finansministeriet om lovforslaget. Miljø- og Fødevarerministeriet ville tage kontakt til ordførerne. Paolo Drostby fortalte i overskrifter, hvad lovforslaget angik, herunder at det angik lovhjemmel til at slå mink ned i hele landet samt hjemmel til kompensation/ekspropriation. Det var det første, han hørte til den sag. Fokus under samtalen var på processen ved hastelovforslag.

Folketingets Administration havde i marts 2020 ønsket, at hastelovforslag under coronapandemien skulle koordineres af Statsministeriet. Folketingets Administration ønskede ”et filter”, så der ikke kom ukoordinerede opringninger fra forskellige ministerier. Der var jo rigtig megen hastelovgivning. Proceduren for fremsættelse af hastelovforslag i 2020 var således den, at statsministeren skulle tage kontakt til Folketingets formand om et hastelovforslag. Man var primo november 2020 oppe på hastelovforslag nr. 40 under coronakrisen. Statsministeren havde tiltrådt samtlige forelagte hastelovforslag og sendte breve herom til Folketingets formand.

Supplerende adspurgt af advokat Jacob Goldschmidt, som er bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, har han forklaret, at alle hastelovforslag skulle godkendes af både Finansministeriet og Justitsministeriet.

Han orienterede sin chef Pelle Pape om Paolo Drostbys opkald, som det ses af mail sendt lørdag den 7. november 2020 kl. 11.56 (ekstrakten s. 3047):

”...

Fra: Casper Lund Borch ...

Sendt: 7. november 2020 11:56

Til: Pelle Pape ...; Christian Liebing ...; Johan Philip Zilmer-Bülöw ...; Karen Nilaus ...; Kasper Wrang ...; Andreas Meldgaard Goth ...

Cc: Iren Mirmojtahedi ...; Anders Kappel ...; Mikkel Astrup Saugmann ...

Emne: Vigtigt: Varsling af hastelovforslag fra MFVM

Kære alle

MFVM har ringet og varslet et hastelovforslag om midlertidigt forbud mod mink, herunder med hjemmel til at slå mink ned i hele landet samt med hjemmel til ekspropriation. MFVM skriver på lovforslaget sammen med JM, ligesom FM er med i processen.

MFVM planlægger efter fremsættelse og vedtagelse på tirsdag med henblik på, at det kan have virkning fra næste lørdag.

Jeg har sagt til MFVM, at de skal have skrevet en notits, der kan sendes til Folketinget, og at de skal have taget ordførerkontakter med henblik på opbakning til indhold og proces således, at STM kan sende et brev til Folketingets formand i morgen.

Jeg tænker ikke, at det er givet, at man kan få opbakning til en så intensiv folketingsproces - både pga. indhold og proces - men det må jo komme an på en prøve, hvis regeringen ønsker det.

Jeg hører meget gerne evt. bemærkninger.

Mvh.
Casper

...”

Om mailen har han forklaret, at han var i tvivl, om der kunne skaffes $\frac{3}{4}$ flertal, da det kun var epidemiloven, som blev kørt igennem Folketinget på én dag. Det forløb havde skabt en vis kritik. Han havde derfor den tanke, at det kunne være svært at opnå en så stor opbakning til lovforslaget. Forkortelsen ”STM” står for statsministeren. Han omtaler altid statsministeren med forkortelsen STM, men der findes forskellige varianter af forkortelsen.

Supplerende adspurgt af advokat Arvid Andersen, som er bisidder for Uffe Stormly, har han forklaret, at - der ham bekendt – ikke var nogen i Statsministeriet, som sagde, at man skulle sætte aktiviteter mv. i stå, indtil lovforslaget var vedtaget. Det er i hvert fald ikke noget, som nogen har sagt til ham.

Supplerende adspurgt af kommissionen om sin mail sendt kl. 11.56 har han forklaret, at mailen blev sendt til Pelle Pape, Karen Nilaus og Johan Philip Zilmer-Bülow, som han tidligere har omtalt. Den blev tillige sendt til Christian Liebing, som var områdechef for indenrigsområdet og som normalt havde sager fra Miljø- og Fødevareministeriet. Kasper Wrang var kontorchef og havde normalt ansvaret for sager fra Miljø- og Fødevareministeriet. Andreas Meldgaard Goth var sagsbehandler på Miljø- og Fødevareministeriets område. Departementschefsekretær og ministersekretærer modtog kopi af hans mail.

Adspurgt af kommissionen og forevist forløbet med hastelovforslaget søndag den 8. november 2020, hvor han sendte mail herom til Pelle Pape kl. 18.27, (ekstrakten s. 3055):

”...

Til: Pelle Pape ...

Cc: Karen Nilaus ..., Christian Liebing ..., Johan Philip Zilmer-Bülow ..., Kasper Wrang ..., Andreas Meldgaard Goth ..., Iren Mirmojtahedi ..., Anders Kappel ..., Mikkel Astrup Saugmann ...

Fra: Casper Lund Borch ...

Titel: Haster: Hastelovforslag fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling

Sendt: 08-11-2020 18:27

Bilag: Haster Hastelovforslag fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling.pdf;

Kære Pelle

Vedhæftet gul sag om hastelovforslag fra fødevareministeren.

Den vedlagte notits er godkendt både i MFVM, FM og JM.

BH.

Casper

...”;

samt forevist såkaldt ”gul sag” til forelæggelse for statsministeren omhandlende: ”Hastelovforslag fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling” igangsæt søndag den 8. november 2020 (ekstrakten s. 3060f), hvoraf fremgik blandt andet (s. 3060):

”...

Der vurderes imidlertid ikke i lov om hold af dyr at være hjemmel til at påbyde aflivning af raske dyr uden for de i henhold til loven etablerede beskyttelseszoner. Miljø- og Fødevareministeriet vurderer på den baggrund, at der er behov for at fremsætte et hastelovforslag med henblik på at indføre et midlertidigt forbud mod erhvervsmæssigt hold af mink og ildere i Danmark. Samtidig vil lovforslaget etablere

hjemmel til aflivning og bortskaffelse af mink og ildere i Danmark, herunder aflivning af raske mink uden for de i forvejen etablerede beskyttelseszoner. Endelig lægges der op til, at der med lovforslaget fastsættes regler om direkte erstatning og/eller kompensation.

I forhold til sidstnævnte lægges der op til vilkår, der svarer til vilkårene i den eksisterende regulering af husdyr, herunder at det vil bero på en konkret vurdering, om den foreslåede ordning vil udgøre ekspropriation over for den enkelte erhvervsdrivende.
...”;

har han forklaret, at det var ham, som skrev den gule sag. Formuleringen havde han fra den af Miljø- og Fødevarerministeriet fremsendte notits, som var godkendt af Justitsministeriet og Finansministeriet. Han brugte præcis de termer, som fremgik af notitsen. Han satte ikke spørgsmålstegn herved. Han viderebragte således indholdet af notitsen, hvoraf fremgik bl.a. (ekstrakten s. 3064):

”...

Der vurderes imidlertid ikke i lov om hold af dyr at være hjemmel til at påbyde aflivning af raske dyr uden for de i henhold til loven etablerede beskyttelseszoner.

For at implementere regeringens beslutning fremsættes der et lovforslag med henblik på at indføre et midlertidigt forbud mod erhvervsmæssigt hold af mink og ildere i Danmark og etablere hjemmel til aflivning og bortskaffelse af mink og ildere i Danmark, herunder aflivning af raske mink uden for de i forvejen etablerede beskyttelseszoner.

Der lægges endvidere op til, at der fastsættes regler om direkte erstatning og/eller kompensation for de mink, der aflives i 2020, som svarer til vilkårene i den eksisterende regulering af husdyr. Der lægges samtidig op til at indføre en bemyndigelse til ved bekendtgørelse at fastsætte regler om øvrige former for kompensation og erstatning.

Det bemærkes, at det vil bero på en konkret vurdering, der også vil afhænge af indholdet af disse regler, om den foreslåede ordning vil udgøre ekspropriation over for den enkelte erhvervsdrivende. I tilfælde, hvor ordningen måtte indebære et ekspropriativt indgreb, vil der skulle udbetales fuldstændig erstatning i overensstemmelse med grundloven.
...”.

Adspurgt af advokat Lars Kjeldsen, som er bisidder for Mette Frederiksen, forklarede han, at den omtalte notits havde været forbi Justitsministeriet.

Kommissionen foreviste Barbara Bertelsens godkendelse af hastelovforslaget ved mail sendt søndag den 8. november 2020 kl. 19.26 (ekstrakten s. 3273):

”...

From: Barbara Bertelsen
Sent: 8. november 2020 19:26
To: Iren Mirmojtahedi ...
Subject: Ang: Haster til godkendelse: Hastelovforslag fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling

Godkendt

Fra: Iren Mirmojtahedi ...

Dato: 8. november 2020 kl. 19.19.26 CET

Til: Barbara Bertelsen ...

Emne: Haster til godkendelse: Hastelovforslag fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling

Kære Barbara

Hermed hastelovforslag om aflivning af mink til din godkendelse. Er lagt parallelt til MJU og SVA.

Det skal meget gerne afsted i aften.

Ok fra dig?

Bh. Iren

...”

ligesom kommissionen foreviste Statsministerens brev til Folketingets formand omhandlende hastelovforslaget (ekstrakten s. 3277). Hertil har han forklaret, at der ikke var nogen, som stillede spørgsmål ved, at det af Statsministerens brevpapir fremgik, at der skulle etableres hjemmel til aflivning mv. af alle mink.

Forevist Johan Philip Zilmer-Bülows mail sendt den 17. november 2020 kl. 15.58, som var vedhæftet et udkast til en oversigt over forløbet den 3. til 8. november 2020 til brug for Miljø- og Fødevareministeriets udarbejdelse af redegørelse til Folketinget (ekstrakten, s. 4777-4778):

”...

From: Johan Philip Zilmer-Bülow

Sent: 17. november 2020 15:58

To: Katrine Holst[Katrine Holst]

Subject: SV:

Attachments: Dok1.docx

Hermed ☺

...

Statsministeriet oplyser følgende vedrørende forløbet fra den 3. – 8. november 2020.

...

Den 7. november 2020

Den 7. november 2020 ca. kl. 11.40 bliver Statsministeriet telefonisk orienteret af Miljø- og Fødevareministeriet om, at der ikke vurderes at være hjemmel til at påbyde aflivning af raske dyr uden for de i henhold til loven etablerede beskyttelseszoner i lov om hold af dyr. Miljø- og Fødevareministeriet vurderer på den baggrund, at der er behov for at fremsætte et hastelovforslag med henblik på at indføre et midlertidigt forbud mod erhvervsmæssigt hold af mink og ildere i Danmark og etablere hjemmel til aflivning og bortskaffelse af mink og ildere i Danmark, herunder aflivning af raske mink uden for de i forvejen etablerede beskyttelseszoner.

Statsministeriet beder i den forbindelse Miljø- og Fødevareministeriet om at udarbejde et notat og tage kontakt til ordførere således, at STM kan sende brev til Folketingets formand den 8. november 2020.

...”

har han forklaret, at han vil tro, at det er hans samtale lørdag den 7. november 2020 ca. kl. 11.40 med Paolo Drostby, som omtales. Han kan ikke huske, om Paolo Drostby var så specifik om loven, som det er gengivet. Paolo Drostby spurgte primært ind til processen i forhold til Folketinget. Han viderregav beskeden i umiddelbar forlængelse af telefonsamtalen, som det fremgår af mail sendt lørdag den 7. november 2020 kl. 11.56. Han forsøgte efter bedste evne at viderekommunikere Paolo Drostbys budskab.

Supplerende adspurgt af sin bisidder, advokat David Neutzsky-Wulff, har han forklaret, at han ikke havde telefonsamtaler med nogen senere i løbet af lørdagen den 7. november 2020.

Supplerende adspurgt af kommissionen har han forklaret, at han ikke ved, hvornår Barbara Bertelsen og statsministeren blev orienteret om den manglende hjemmel, men han orienterede ”sit hus” ved sin mail sendt lørdag den 7. november 2020 kl. 11.56.

Han fulgte processen med hastelovforslaget i forhold til ”Folketingssporet”, men havde intet med indholdet af lovforslaget at gøre. Han fulgte løbende op i løbet af søndagen den 8. november 2020, så brevet kunne sendes til Folketingets formand senere samme søndag, som det blandt andet ses af mailkorrespondancen søndag den 8. oktober 2020 om aftenen kl. 19.38, 20.05 og 20.08 (ekstrakten s. 3316):

”...

Sent: 8. november 2020 20:08

To: Anders Kappel ...; Randi Vanderskrog Untidt ...

Subject: SV: TIL STM: Hastelovforslag fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling

Attachments: Brev til formanden - hastebehandling november1.docx

Kære begge

Tak. Brevet er vedhæftet her.

Mvh.

Casper

Fra: Anders Kappel ...

Sendt: 8. november 2020 20:05

Til: Iren Mirmojtahedi ...; Mikkel Astrup Saugmann ...

Cc: Casper Lund Borch ...; Martin Justesen ...; Sara Vad Sørensen ...; Christian Liebing ...; Pelle Pape ...; Karen Nilaus ...; Nicholas Rahui Webster Rømer ...

Emne: Ang: TIL STM: Hastelovforslag fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling

Kære alle,

Godkendt af STM.

@CAB; kan du sende brev til mig og Randi, så sørger vi for en underskrift.

/Anders

Fra: Iren Mirmojtahedi ...

Dato: 8. november 2020 kl. 19.38.45 CET

Til: Mikkel Astrup Saugmann ..., Anders Kappel ...

Cc: Casper Lund Borch ..., Martin Justesen ..., Sara Vad Sørensen ..., Christian Liebing ..., Pelle Pape ..., Karen Nilaus ..., Nicholas Rahui Webster Rømer ...

Emne: TIL STM: Hastelovforslag fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling

Kære begge

Vedhæftede er godkendt af BBB. Skal gerne sendes i aften, så tidsplanen for fremsættelse og vedtagelse kan overholdes. Jeg klikker videre i F2.

...”.

Hertil har han forklaret, at @CAB er ham. Han sendte brevet til Folketingets formand søndag aften den 8. oktober 2020 kl. 20.32. Han modtog en orientering fra Folketingets Lovsekretariat om, at Venstre ønskede en drøftelse. Herefter sluttede hans arbejde med sagen.

Adspurgt af sin bisidder, advokat David Neutzsky-Wulff, om Statsministeriets holdning til overarbejde har han forklaret, at den generelle holdning i Statsministeriet var, at man så vidt muligt skulle undgå weekendarbejde, men det var ikke muligt under coronapandemien i 2020.

Supplerende adspurgt af advokat Hanne Rahbek, som er bisidder for Christian Liebing, Karen Nilaus, Sara Vad Sørensen og Martin Justesen, om fremgangsmåde mv. i Statsministeriet, hvis det konstateres, at der er problemer med et fagministeriums lovforslag omhandlende coronaspørgsmål, har han forklaret, at det ville være naturligt at tage kontakt herom med de kollegaer i Statsministeriet, som sad med coronasager. Han havde udelukkende en procesvinkel på lovforslag.

Supplerende adspurgt af kommissionen har han forklaret, at selve hastelovforslaget ikke kom henover hans bord. Han ved ikke, om der er andre i Statsministeriet, som har fået forelagt hastelovforslaget, før lovforslagets fremsættelse. Den normale fremgangsmåde ved hastelovforslag ville være den, at det var Justitsministeriet, som stod som godkender af selve lovforslaget. Normalt ville de økonomiske konsekvenser også være godkendt i Finansministeriet. Statsministeren fik søndag den 8. november 2020 forelagt hastelovforslaget i overordnede termer. Han tænker ikke, at det ”sprængfarlige” lå i selve lovforslaget, da det overordnede indhold allerede var beskrevet i notitsen den 8. november 2020.

Paolo Drostby

Paolo Drostby har – under afhøring i kommissionen den 7. oktober 2021 – forklaret blandt andet, at han i den omhandlede periode var kontorchef i det daværende Miljø- og Fødevarerministeriet. Han er cand.jur. Hans afdelingschef var Tejs Binderup. Katja Goodhew var chefkonsulent i kontoret, og Anders Kroman Liin var fuldmægtig. Det var dem, der var på mink-sagen hele tiden, indtil de glohede dage i november, hvor der kom flere på. Til brug for forberedelse af regeringens økonomiudvalgs-møder var Økonomikontoret også løbende inde over, men kun i forhold til beregninger.

Han havde tæt kontakt til veterinærdirektør Hanne Larsen i sommeren 2020 efter, at det første udbrud blandt mink på farmen i Sindal blev konstateret. Han havde ikke på daværende tidspunkt tæt kontakt til Søren Brostrøm, Kåre Mølbak eller andre hos sundhedsmyndighederne.

I begyndelsen af perioden var der en bekymring for covid-19 i det hele taget, og sagen blev taget meget alvorligt. Efter udbruddet blandt mink i Holland i foråret begyndte man at overvåge besætningerne i Danmark, og det var bekymrende, da det første tilfælde blev konstateret.

Forevist sms-korrespondance af 17. juni 2020 mellem ham selv, Tejs Binderup og Katja Goodhew (tillægsekstrakt 2, s. 852):

”...

[Tejs Binderup]:

Nej, det kan man sige. HAL har ringe. Har haft møde med Brostrøm og Mølbak. Mølbak vil aflive fremadrettet, Brostrøm vil ikke... Der kommer i første omgang test-sag ind

[Paolo Drostby]:

Interesting – at se argumenterne

[Paolo Drostby]:

Sag modtaget netop nu om resultat af gensekventering flytter hverken den ene eller den anden vej. Samme stamme – that’s all

...”

har han forklaret, at HAL, som Tejs Binderup omtaler i sin sms, er Hanne Larsen. Korrespondancen handlede om, hvordan de reagerede på, at smitten er konstateret. Spørgsmålet var, om man skulle slå minkene ned, eller om man skulle gøre noget andet. Man kan så se, at der var forskellige opfattelser af det spørgsmål, tilsyneladende også blandt sundhedsmyndighederne.

Men hvad uenigheden mellem Mølbak og Brostrøm nærmere dækkede over, husker han ikke. Han kan ikke udtale sig om, hvorvidt en sådan uenighed blandt sundhedsmyndighederne fortsatte hen over sommeren og efteråret. Senere i forløbet var der en forskellig vægtning af de forskellige risici. I Sundhedsstyrelsens optik var reservoiret det bekymrende. Statens Serum Institut var i højere grad bekymret for mutationer.

De orienterede deres minister, og det gjorde man også i Sundhedsministeriet. Han husker ikke, om Statsministeriet blev orienteret på dette tidspunkt.

Han husker ikke at have hørt om, at statsministeren havde en holdning til tiltagene på dette tidspunkt i juni måned. Til at begynde med slog de jo de smittede besætninger ned. Strategien blev først ændret senere, i begyndelsen af juli måned. Der blev udarbejdet et beslutningsgrundlag i et samarbejde mellem Fødevarestyrelsen, Sundhedsstyrelsen, Statens Serum Institut og Styrelsen for Patientsikkerhed, som afdækkede de veterinærfaglige og humansundhedsfaglige aspekter i sagen med henblik på at se, om man kunne undgå at slå mink ned og i stedet indføre nogle andre beskyttelsestiltag og i givet fald hvilke. Det beslutningsgrundlag blev så lagt op til regeringsbeslutning. Man traf så på denne baggrund en beslutning i juli måned om at gå over til en ændret strategi, hvor man så indførte beskyttelsestiltag i form af overvågning og adgangsforsbud m.v.

Internt i Fødevarerministeriet var de ikke særligt bekymrede for situationen set ud fra et veterinærfagligt synspunkt. Nogle mink døde af covid, og andre blev raske igen. Det var smittespredningen til mennesker, der var bekymrende.

Sundhedsmyndighederne var primært bekymrede i forhold til smittespredningen til mennesker. Sundhedsmyndighederne hældte mere til at være forsigtige og gå ud fra et forsigtighedsprincip, end de selv gjorde i Miljø- og Fødevarerministeriet.

Forevist indstilling fra udkast til cover ”Håndtering af smittespredning med COVID-19 i danske Minkbesætninger”, der er vedhæftet en mail af 16. september 2020 (ekstrakten s. 329, 332 og s. 335):

”Indstilling

Det indstilles, at der drøftes følgende løsningsmuligheder:

- Alle smittede besætninger slås ned ud fra et forsigtighedsprincip og/eller
- der iværksættes alternative tiltag, som er anbefalet af sundhedsmyndighederne og Fødevarerstyrelsen, *jf. bilag 1* eller
- alle minkbesætninger slås ned ud fra et forsigtighedsprincip”,

har han forklaret, at deres opfattelse var, at der skulle iværksættes alternative tiltag, og så måtte man se, om de var tilstrækkelige.

De havde løbende drøftelser med sundhedsmyndighederne i forbindelse med forberedelsen af regeringsudvalgssagerne.

Forevist mail-tråd af 16 september 2020 (ekstrakten s. 337):

” Fra: Paolo Drostby

Til: Tejs Binderup; Anders Kroman Liin

Cc: Katja Goodhew

Emne: VS: Rettelser i CU-cover fra SUM

Dato: 16. september 2020 12:17:06

Vedhæftede filer: COVER - sum 16 9.docx

Kære Tejs

Se SUMs bemærkninger her. Jeg mener, at ændringerne i hvert fald delvis er på kanten af den fælles indstilling, der er kommet fra de involverede styrelser. Og vi kan vel ikke så godt stå i hovedet, når der indstilles til drøftelse, at alle mink i landet skal slås ned. @Anders du bedes gøre HST opmærksom på, at der er kommet særdeles substantielle ændringer fra SUM til den sag, der nu ligger hos ham, og give Niels i SUM besked på at sende dette til FM straks.

Vh Paolo

Fra: Anders Kroman Liin <...@mfvm.dk>

Sendt: 16. september 2020 12:04

Til: Paolo Drostby; Katja Goodhew

Emne: Rettelser i CU-cover fra SUM

Kære Katja og Paolo

1) Vores cover ligger nu hos DC

2) Jeg har sendt det KC-godkendte CU-cover. Se rettelser. Jeg synes, der er tale om nogle ret vidtrækkende rettelser – og så har jeg ikke ud fra HST's tilbagemelding fanget, at vi skulle komme med eksempler fra udlandet (jf. første kommentar).

Venlig hilsen

Anders Kroman Liin

Fuldmægtig | Fødevarer og Veterinær”,

har han forklaret, at han ikke husker, at de fik nærmere oplysninger på dette tidspunkt fra sundhedsmyndighederne, der underbyggede, at alle mink burde slås ned.

Forevist mail-tråd af 18. september 2020 (ekstrakten s. 443 f):

Fra: Mathilde Else Ripka Mammen <...@mfvm.dk>

Sendt: 18. september 2020 21:06

Til: Tim Petersen (FVST); Camilla Brasch Andersen (FVST); Tom Bengtsen (FVST)

Cc: Katja Goodhew; Signe Anthon

Emne: VS: HASTER - beregninger af samfundsøkonomiske konsekvenser - frist mandag 21/9 kl. 13

Kære Tim, Camilla og Tom

Vi er i gang med at se på konsekvenserne hvis alle mink aflives. I store træk kommer svaret til at følge en vurdering vi lavede i forbindelse med arbejdet omkring invasive arter, hvor vi så på konsekvenserne ved et forbud mod hold af mink. Vi har derimod ikke kompetencerne til at vurdere de juridiske aspekter, men jeg kunne forstå på Katja, at i vist allerede havde gjort jer nogen bemærkninger om dette?

Hvis i har mulighed for at sende jeres vurdering af omkostningerne, vil jeg forsøge at skrive det ind i det notat jeg skriver på.

Derudover ville jeg også høre, om i har mulighed for at sende jeres vurdering af ad 2) til orientering?

Dbh. Mathilde

Fra: Katja Goodhew <...@mfvm.dk>

Sendt: 18. september 2020 12:49

Til: Signe Anthon <...@mfvm.dk>, Mathilde Else Ripka Mammen <...@mfvm.dk>

Cc: Anders Kroman Liin <...@mfvm.dk>; Tim Petersen (FVST); Paolo Drostby <...@mfvm.dk>; Camilla Brasch Andersen (FVST); Tom Bengtsen (FVST), Hans Peter Olsen <...@mfvm.dk>

Emne: HASTER - beregninger af samfundsøkonomiske konsekvenser - frist mandag 21/9 kl. 13

Kære Signe og Mahilde,

Som diskuteret med Signe har vi til brug for overvejelser vedr. håndtering af Covid-19 smitte i mink, behov for ASAP (frist mandag 21. september kl 13), at få beregnet de erhvervs-/offentlige/samfundsøkonomiske ved for tre scenarier som følger:

1) konsekvenser (erhvervsøkonomiske og offentlige) ved gennemførelse af de tiltag, der anbefales i Styrelsernes papir – disse er beregnet til 9,8 mio. kr. og jeg sender notat om dette særskilt, dvs. A&D skal ikke regne på dette scenarie

2) konsekvenser (erhvervsøkonomiske og offentlige) ved nedslagning i de smitteramte områder – FVST beregner disse baseret på omkostningerne ved aflivning + kompensation, så dette skal A&D heller ikke regne på 3) konsekvenser (erhvervsøkonomiske og offentlige) ved nedslagning af alle mink – FVST vil her bidrage med omkostninger til aflivning + kompensation, men A&D bedes bidrage med beregninger af øvrige erhvervs/samfundsmæssige omkostninger, eksempelvis tab af produktionsfaciliteter, eksport/markedsandele, arbejdspladser etc., jf. snak med Signe.

I beregningerne skal der tydeligt redegøres for de anvendte forudsætninger for beregninger, samt for eventuelle forbehold og/eller komplikationer, eg. manglende juridisk hjemmel etc., af relevans.”,

har han forklaret, at han så de økonomiske estimater og godkendte sagen. Men han var ikke inde over beregningerne. Hjemmelsspørgsmålet har han givet vis drøftet med Katja. Allerede inden den sag blev forelagt, havde de drøftet et scenarie med forbud, og hvor alle mink skulle slås ned. Deres opfattelse, i såvel departementet som i Fødevarestyrelsen, var, at der ikke var hjemmel i deres lovgivning – lov om hold af dyr – til at gennemføre en sådan beslutning, hvor mink blev slået ned uden for en beskyttelseszone.

Der var en drøftelse af hjemmelsspørgsmålet. Der blev ikke lavet notater herom med en egentlig juridisk gennemgang med inddragelse af forarbejder og tidligere lovgivning på området mv. De kiggede på det og konstaterede, at de ikke havde hjemmel i lov om hold af dyr til at slå raske dyr ned, fordi det ikke ville være proportionalt. Men på det tidspunkt fandt de heller ikke anledning til at lave et dybere juridisk arbejde, fordi de ikke forventede, at det ville blive besluttet at slå alle mink i landet ned. Og en sådan forventning opstod heller ikke på noget tidspunkt frem mod den 3. november 2020.

Hvis man så faktisk besluttede det, måtte man så lave en lovændring med mindre, man kunne finde hjemlen et andet sted end i lov om hold af dyr, eksempelvis epidemiloven. Deres holdning var, at det ikke var deres ressort.

Forevist udsnit af en mail til ham fra Katja Goodhew, videresendt den 18. september 2020 (ekstrakten s. 441 f.):

”Kære Paolo,

Hermed som aftalt et kort sammendrag af de økonomiske omkostninger for de tre scenarier som vi kender dem nu:

...

Scenarie 3 – Aflivning af alle mink/lukning af erhvervet (estimeret ca. 10-15 mia. kr.)...

har han forklaret, at han ikke ved præcist, hvordan det med lukning af erhvervet, som ikke står omtalt i indstillingen, kom ind. Men det kan meget vel have været en følgeslutning. Hvis man aflivede alle mink, ville det indebære en de facto lukning af erhvervet. Hvis man ikke havde nogen avlsdyr tilbage, ville det tage adskillige år at genetablere erhvervet. Ud fra en almindelig logisk tankegang må det også have stået sundhedsmyndighederne klart. Det ville undre ham, hvis sundhedsmyndighederne kunne drage en anden konklusion, end at aflivning af alle mink også ville indebære en de facto nedlukning af erhvervet.

Minkavlerne skulle have erstatning for dyrene og for det fremtidige driftstab i medfør af lov om hold af dyr.

Forevist notat af 18. september 2020 om økonomiske konsekvenser ved aflivning af alle mink i Danmark (ekstrakten s. 445 f.), hvor der i notatets hoved er anført ”Ref. MAERM”, og hvor der i notatet bl.a. er anført:

”Der er i det følgende derfor lagt til grund, at produktionen af mink i Danmark stopper som følge af aflivningen af alle mink.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Erhvervets omkostning forventes at blive kompenseret af staten, idet aflivning af raske dyr vil udgøre en sådan begrænsning af ejendomsretten, at der kan være tale om ekspropriation.”

har han forklaret, at det i notatets hoved anførte ”Ref. MAERM” dækker over Mathilde Else Ripka Mammen fra deres økonomi- og analysekontor.

For så vidt angår det anførte om de raske mink og ekspropriation skal dette ses i sammenhæng med, at der ville være tale om en lukning. Det er det samme, der er lagt til grund i lov om hold af dyr i forhold til driftstaberstatningen, hvor raske dyr erstattes 100 %, fordi det er ekspropriationslignende at aflive raske dyr, modsat syge dyr.

Forevist mail (ekstrakten s. 554):

From: Casper Mondrup Dahlmann <...@fm.dk>

Sent: 21-09-2020 15:25:07 (UTC +02)

To: Anders Kroman Liin <...@mvfm.dk>, Niels Torpegaard Christensen <...@SUM.DK>, Martin Riis Hansen (EM-DEP)...

Cc: Paolo Drostby <...@mvfm.dk>; Katja Goodhew <...@mvfm.dk>, Asbjørn Brink <...@fm.dk>

Subject: SV: FØ-sag om mink og covid-19”

og forevist fra det vedhæftede udkast af 21. september 2020 til cover ”Håndtering af coronasmitte i mink”, og kommentarboksene på coverets s. 4 (ekstrakten s. 560), hvoraf fremgår, at Casper Mondrup Dahlmann fra Finansministeriet har indsat kommentaren ”MFVM: er dette korrekt?” i tilknytning til

det anførte om ekspropriation, har han forklaret, at han ikke husker, hvordan der blev fulgt op i forhold til Finansministeriets spørgsmål om, hvorvidt deres ekspropriationsretlige opfattelse var korrekt. Men det var som sagt deres opfattelse, at aflivning af raske dyr ville have karakter af ekspropriation, og den opfattelse ændrede de ikke undervejs frem mod den 3. november 2020.

Først efter koordinationsudvalgs mødet den 3. november 2020 stod det dem klart, at fortsat minkavl ikke længere ville være muligt. Han har ikke på noget tidspunkt hørt sundhedsmyndighederne direkte anbefale, at alle mink skulle slås ned. De arbejdede, som det fremgår, med optionen, men han har aldrig hørt en direkte anbefaling fra sundhedsmyndighederne om at nedlægge minkerhvervet.

Forberedelsen til koordinationsudvalgs mødet foregik for deres vedkommende således, at de lavede et udkast til et cover til en regeringsbeslutning. På det tidspunkt var det planen, at sagen skulle for regeringens økonomiudvalg. Men man besluttede at flytte det til koordinationsudvalget, og samtidig blev det besluttet, at Justitsministeriet, og ikke Miljø- og Fødevareministeriet, skulle forberede sagen. Dette blev, ham bekendt, besluttet den 3. november 2020 om eftermiddagen på et møde på afdelingschefniveau, hvor de involverede ministerier og statsministeriet deltog.

Forevist transskribering af sms'er af 2. november 2020 (tillægsekstrakt 2 s. 366):

”14. Korrespondance med en gruppe bestående af departementschef Per Okkels (Sundhedsministeriet), daværende afdelingschef Tyra Grove Krause (Statens Serum Institut) og Anders Fomsgaard (Statens Serum Institut)

14.1. SMS-besked modtaget fra Per Okkels 2/11 2020 21:41:

”Kan jeg få et telefonmøde med jer i morgen tidlig kl 8.00. Tror alle mink skal væk hvis jeres undersøgelse holder.”

14.2. SMS-besked modtaget fra Tyra Grove Krause 2/11 2020 21:41:

”OK til kl 8. Vil også gerne af med minkene”

14.3. SMS-besked afsendt 2/11 2020 21:41:

”God ide med telefonmøde i morgen kl 8”

14.4. SMS-besked modtaget fra Anders Fomsgaard 2/11 2020 21:41:

”Yes jeg er klar”,

har han forklaret, at han ikke husker, at han har fået noget at vide om, at nogen i sundhedsmyndighederne ville af med alle mink.

Forevist ”NOST DELPLAN BN 284 FOR MYNDIGHEDERNES TVÆRSEKTORIELLE INDSATTS I FORHOLD TIL AFLIVNING AF MINK I FORBINDELSE MED COVID-19” (ekstrakten s. 2051), der indgik i materialet til regeringens koordinationsudvalgs møde den 3. november 2020, har han forklaret, at han ikke husker at have set dette dokument i forbindelse med forberedelsen af sagen eller i øvrigt før i dag. Det var ikke en del af deres materiale til koordinationsudvalgs mødet.

Forevist at det af dokumentets s. 2 (ekstrakten s. 2053) fremgår:

”Det er endvidere bekræftet af Statens Serum Institut, at virusen har muteret blandt mink, hvilket kan have en alvorlig konsekvens for den humane smittespredning.

På den baggrund er det politisk besluttet, at alle mink i Danmark skal aflives hurtigst muligt. Dette for at minimere risikoen for, at en kommende vaccine ikke vil have den forventede effekt i forhold til, at kunne reducere smittespredningen i Danmark og derved en øget belastning på det danske sundhedssystem.”

har han forklaret, at han har ikke noget bud på, hvordan det er kommet ind i dokumentet. Det er jo før, beslutningen blev truffet. Det undrer ham at se. Deres indstilling gik på dette tidspunkt stadig på nedpelsning uden for zonerne, hvor man skulle beholde avlsdyrene, og intensiveret aflivning i zonerne plus en række tiltag i forhold til de nordjyske kommuner.

Forevist mailtråd af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1818):

Til: Tejs Binderup (...@mfvm.dk), Paolo Drostby (...@mfvm.dk), Anders Kroman Liin (...@mfvm.dk)

Fra: Katja Goodhew (...@mfvm.dk)

Titel: SV: KU sag til i aften

Sendt: 03-11-2020 18:39

Bilag: Aktinformation.txt;

Dette står i NOST notat s. 2, mene r det rigtigt:

”På den baggrund er det politisk besluttet, at alle mink i Danmark skal aflives hurtigst muligt”

Fra: Tejs Binderup (...@mfvm.dk)

Sendt: 3. november 2020 17:56

Til: Paolo Drostby (...@mfvm.dk); Katja Goodhew (...@mfvm.dk); Anders Kroman Liin (...@mfvm.dk)

Emne: Fwd: KU sag til i aften

Kigger I med?

Start på videresendt besked:

Fra: Lisbeth Gro Nielsen <...@jm.dk>

Dato: 3. november 2020 kl. 17.43.16 CET

Til: Annemarie Lauritsen <...@fm.dk>, "Line Nørbæk (EM-DEP)...", Tejs Binderup <...@mfvm.dk>, "Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP)...", Sidsel Due Nordengaard <...@bm.dk>, Erik Brøgger Rasmussen <...@um.dk>, Anne Nørgaard Simonsen <...@kefm.dk>, Paolo Drostby <...@mfvm.dk>, Lars Høgsbro Østergaard <...@fm.dk>, "Rikke Skaarup Schjødt...", Lene Brøndum Jensen <...@sum.DK>, Katrine Kaldahl <...@sum.dk>

Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen <...@jm.dk>, Cecilie Birch <...@jm.dk>

Emne: SV: KU sag til i aften

Kære alle

Hermed første udkast til cover til KU-sagen.

I må meget gerne gennemgå og kvalificere de dele, der er relevant for jer. Ansvarlige er sat på visse steder.

Jeg vedhæfter desuden de bilag, der umiddelbart lægges op til.

Vi har frist til STM aller senest kl 19.30, så gerne tilbagemelding hurtigst muligt. I må også gerne indikere, om I vil i hovedet, og i hvilket omfang I har behov for clearing.

Tak for hjælpen.

Med venlig hilsen

Lisbeth Gro Nielsen

Kontorchef’,

har han forklaret, at han ikke erindrer mailen af 3. november 2020, kl. 18.39, fra Katja Goodhew i dag. Men Katja har åbenbart set det, der stod i planen, og hun spørger, om det er rigtigt. På det tidspunkt var de selv stoppet med at arbejde på sagen, da Justitsministeriet havde overtaget koordineringen.

De tog den beslutning, der blev truffet på koordinationsudvalgs mødet til efterretning, som man gør som embedsmand. Den beslutning, der kom ud, var ikke omfattet af deres indstillinger. Deres klare fornemmelse var, at oplysningen om cluster 5 mutationen var blevet modtaget med stor alvor, også i Statsministeriet, og i Fødevareministeriet konstaterede de nok bare, at man ville anlægge en meget forsigtig tilgang – for så vidt konsistent med den linje, som regeringen har haft i forhold til covid-19 generelt.

Han havde ikke set denne beslutning komme på det tidspunkt. Overvejelsen havde jo været der igennem hele forløbet, men de mente ikke, at det var der, man var på det tidspunkt. I deres fagmiljø tænker de meget i regionalisering. Man har et udbrudssted for en husdyrsygdom, og i et område omkring det iværksætter man så nogle beskyttelsesforanstaltninger. De hæftede sig ved, at der ikke havde været konstateret smitte i minkbesætninger på Fyn og Sjælland på det tidspunkt, og at det derfor var meget vidtgående at slå alle mink i hele landet ned. Men det er klart, at de også var opmærksomme på, at smitten havde bredt sig meget hurtigt, og at den nye oplysning om cluster 5 mutationen var alvorlig i forhold til udviklingen af vacciner.

Forevist mail af 3. november 2020, kl. 23.59 (ekstrakten s. 2139):

”**Til:** Paolo Drostby (...@mfvm.dk), Tejs Binderup (...@mfvm.dk), Katja Goodhew (...@mfvm.dk), Søren Andersen (...@mfvm.dk), Anders Kroman Liin (...@mfvm.dk), Bjarke Kamstrup (...@mfvm.dk)

Cc: Lykke Feld (...@mfvm.dk), Lars Lindholm Nielsen (...@mfvm.dk)

Fra: Ask Lyno-Hansen (...@mfvm.dk)

Titel: Noter fra KU-tilbage melding

Sendt: 03-11-2020 23:59:25

Hermed mine noter fra møde intern tilbage melding fra KU. Noterne er til **internt** brug i departementet.

Debrief fra møde i KU om mink den 3. november 2020

Til stede er ministeren, DC, SR, Tejs, Paolo, Bjarke og ministersekretær

- Ministeren orienterer om, at pba. sundhedsmyndighedernes indstilling, at alle mink skal slås ned hurtigst muligt. Dette gælder også avlsdyr.
- Dette fordi, sundhedsmyndighederne vurderer, at fastholde mindre mængder avlsdyr også vil være en risiko for folkesundheden.
- Dette betyder dermed også, at branchen de facto vil blive lukket.

...

Med venlig hilsen

Ask Lyno-Hansen

Ministersekretær | Minister- og ledelsessekretariat.”,

har han forklaret, at han ikke husker det møde, og hvem der deltog, herunder om departementschefen deltog, men han har fået oplyst, at det var et virtuelt møde. Da han ikke erindrer mødet, erindrer han heller ikke Mogens Jensens reaktion.

Han vil ikke sige, at de som sådan i Fødevareministeriets regi arbejdede for at bevare minkavlen, men de fandt bare ikke belæg for så vidtgående en beslutning, når der kunne arbejdes med inddæmning og begrænsning af smitten med andre midler. De tog som sagt blot beslutningen til efterretning.

Forevist ekstrakten s. 2117, hvoraf det muligvis fremgår, at der var tale om et Skype-møde, har han forklaret, at det ikke giver ham ikke en bedre erindring om det.

Adspurgt af advokat Jonas Christoffersen, bisidder for Magnus Heunicke, har han forklaret, at deres vurdering af, at det ikke var nødvendigt at aflive alle mink, var en vurdering ud fra en veterinærfaglig betragtning, ikke en humanfaglig. Det er jo det veterinærfaglige, de har et grundlag for at udtale sig om.

Adspurgt på ny af udspørgeren og forevist sms'er af 3. november 2020 til ham selv fra chefkonsulent Asbjørn Brink i Finansministeriet (tillægsekstrakt 2 s. 488):

”...

tir. 3. nov. 21.07

[Asbjørn Brink]:

Forstår at KU mødet om mink er udskudt

[Asbjørn Brink]:

Forstår at de syntes at oplægget var ”for slapt”. Har du hørt noget?

...”

har han forklaret, at han på det tidspunkt havde hørt, at statsministeriet modtog oplysningen om cluster 5 med stor alvor. Den oplysning havde han allerede inden, de forberedte deres egen Ø-sag. Derfor kommer det ikke bag på ham, hvis nogen kunne mene, at det var for slapt bare at intensivere indsatsen i de smittede områder og have en dvalemodel i 2021.

Forevist yderligere sms’er mellem ham og Asbjørn Brink af 3. og 4. november 2020 (ekstrakten s. 489 ff.):

”...

[Asbjørn Brink]:

NOST har vist foreslået gift i foderet?

[Paolo Drostby]:

Ja, opfindsomheden er stor. Hvor stor er den krigskasse egentlig ?

[Asbjørn Brink]:

Ikke stor nok!

[Asbjørn Brink]:

Den er allerede disponeret til ”grøn stimuli”.

[Paolo Drostby]:

Det ser mørkegråt ud .... det reviderede k-cover tegner en ret klar retning

[Asbjørn Brink]:

Det skal jeg love for.

[Asbjørn Brink]:

Personligt synes jeg bare de nu skulle træffe beslutning om 1) ”tempo-bonus” og 2) mere mandskab til at hjælpe Fødevarestyrelsen med aflivningen. Det er det der haster.

Så kunne de senere på et mere oplyst grundlag træffe beslutning om dvale-model eller fuld aflivning.

[Paolo Drostby]:

Enig, det var også det oprindelige oplæg. Tror ikke, der er tålmodighed til to faser. Den nye K-sag er mere klinisk.

...

ons. 4. nov. 00.20

[Paolo Drostby]:

RIP mink

...”

har han forklaret, at han på det tidspunkt, kl. 00.20 den 4. november 2020, hvor han sendte beskeden ”RIP mink”, havde fået at vide, at der på K-udvalgsmødet var truffet beslutning om, at alle mink skulle aflives. RIP er forkortelse for ”Requiescat In Pace” på latin, eller på engelsk: ”Rest In Peace”.

Han tror, han gjorde sig den overvejelse, at beslutningen var truffet, og at det kunne regeringen jo gøre. Man kunne træffe beslutningen og kommunikere den, men for at udmønte den, var der andre ting, der måtte gøres først, såsom at skaffe lovhjælp.

Forevist sms-korrespondance af 7. november 2020 mellem Miljø- og Fødevareministeriets departementschef, Henrik Studsgaard, og Statsministeriets departementschef, Barbara Bertelsen, (tillægssekstrakt 3, s. 1122):

”...

07-11-2020 13:48

[Barbara Bertelsen]:

Min egen og meget uformelle analyse/argumentations-liste til evt. inspiration

07-11-202 13:48

[Barbara Bertelsen]:

- 1) bekymringen for mutationer i mink har været international siden forsommeren (jf også Kolmos’ kritik)
- 2) vi har i DK verdens største bestand af mink
- 3) mutationerne vil eskalere længere og længere væk fra den oprindelige COVID-19 i den kæmpe biomasse, hvis minkene bliver
- 4) der fandtes ikke en anden vej, hvor vi kunne containe smitten – det har spredt sig helt eksplosivt
- 5) SSI og Aalborg Universitet HAR konstateret, at der er sket en mutation med (en vis) resistens over for antistoffer
- 6) beslutningen er truffet på det rigtige tidspunkt – hvor vi har viden om at mutationerne allerede er sket på vej i ekstremt farlig retning, men hvor vi stadig har en chance for at inddæmme

- 7) hvis vi lod minkene leve, ville vi med åbne øjne ikke blot påtage os ansvaret for, at cluster 5 kom i frit løb i verden og truede vaccinerne – men at der ville komme nye mutationer (som der helt givet ville komme), som ville kunne udgøre endnu større risiko i takt med at blive mere og mere mink-tilpassede og længere og længere væk fra den humane udgave af COVID-19
- 8) hvis vi ikke havde gjort det, kan det godt være, vi havde bevaret minkavlen – men vi havde ikke kunnet sælge dem, og vi havde kompromitteret vores fødevarerexport, ja samlede eksport. Det er netop er tiltagenes seriøsitet, der giver ro på i udlandet.

07-11-2020 13:49

[Barbara Bertelsen]:

IKKE officiel eller fagligt clearet linje ;)

07-11-2020 13:55

[Henrik Studsgaard]:

Helt enig – og et godt beredskab du har lavet til inspiration [Thumbs up – emoji]

07-11-2020 13:55

[Barbara Bertelsen]:

Bare huskeliste til mig selv ;)

[Henrik Studsgaard]:

Selvfølgelig – jeg skal nok sørge for kildebeskyttelse [Smiley – emoji]

...”

har han forklaret, at han ikke erindrer, at han og Henrik Studsgaard har drøftet sms'en med de 8 punkter fra Barbara Bertelsen.

Forevist sms fra Henrik Studsgaard sendt samme dag kl. 14.08 til ham og Tejs Binderup (tillægsekstrakten s. 1170):

”...

07-11-2020 14:08

[Henrik Studsgaard]:

Her en refleksionsrække – blot til inspiration og selvfølgelig ikke fagligt konsolideret. Vh Henrik

- 1) bekymringen for mutationer i mink har været international siden forsommeren (jf også Kolmos' kritik)
- 2) vi har i DK verdens største bestand af mink
- 3) mutationerne vil eskalere længere og længere væk fra den oprindelige COVID-19 i den kæmpe biomasse, hvis minkene bliver

- 4) der fandtes ikke en anden vej, hvor vi kunne containe smitten – det har spredt sig helt eksplosivt
- 5) SSI og Aalborg Universitet HAR konstateret, at der er sket en mutation med (en vis) resistens over for antistoffer
- 6) beslutningen er truffet på det rigtige tidspunkt – hvor vi har viden om at mutationerne allerede er sket på vej i ekstremt farlig retning, men hvor vi stadig har en chance for at inddæmme
- 7) hvis vi lod minkene leve, ville vi med åbne øjne ikke blot påtage os ansvaret for, at cluster 5 kom i frit løb i verden og truede vaccinerne – men at der ville komme nye mutationer (som der helt givet ville komme), som ville kunne udgøre endnu større risiko i takt med at blive mere og mere minktilpassede og længere og længere væk fra den humane udgave af COVID-19
- 8) hvis vi ikke havde gjort det, kan det godt være, vi havde bevaret minkavlens – men vi havde ikke kunnet sælge dem, og vi havde kompromitteret vores fødevareeksport, ja samlede eksport. Det er netop er tiltagenes seriøsitet, der giver ro på i udlandet.

...”;

han har forklaret, at han nu godt kan erindre, at have modtaget den sms. Han husker ikke, om han og Tejs Binderup og Henrik Studsgaard drøftede baggrunden for, at de bemærkninger kom fra Statsministeriets departementschef.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Jacob Goldschmidt, om hvorvidt han overhovedet var klar over, at det var Statsministeriets departementschef, der var afsender, har han forklaret, at han i hvert fald på et tidspunkt fra Henrik Studsgaard har fået videresendt en sms fra Barbara Bertelsen, og at det formentlig er denne.

Adspurgt på ny af udspørgeren har han forklaret, at han, Tejs Binderup og Henrik Studsgaard den 4. november 2020 ikke gjorde sig nærmere overvejelser i forhold til kommunikation af beslutningen og hjemmelsspørgsmålet.

Men den 4. november 2020 bekræftede Fødevarestyrelsen deres opfattelse af hjemmelsproblemet. Den blev udfordret af Sundhedsministeriet. De forelagde så spørgsmålet for Justitsministeriet, og dagen efter – den 5. november 2020 – fik de bekræftelse fra Justitsministeriet på, at Justitsministeriet var enige med Fødevareministeriet i, at lov om hold af dyr ikke kunne rumme den nye situation.

Han har ikke nogen mening om, hvorvidt de så det som deres eller Justitsministeriets opgave at kommunikere denne konklusion videre til Statsministeriet. De konstaterede, at deres hjemmel ikke kunne bruges. Så enten skulle man lave en helt ny lov, eller også skulle man åbne epidemiloven.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Jacob Goldschmidt, har han forklaret, at de selv havde forelagt Justitsministeriet problemstillingen. Konklusionen på de tværministerielle drøftelser blev, at de i Fødevareministeriet skulle lave et forslag til en ny lov om midlertidigt forbud mod hold af mink. Det arbejde blev så sat i gang med det samme.

Forevist ”Endelig dagsorden til møde i COVID-19 udvalg, Torsdag den 1. oktober 2020 kl. 14:00-15:00” (ekstrakten s. 1060) har han forklaret, at historikken op til det møde var, at Covid-19-udvalget den 1. oktober 2020 skulle tage stilling til en indstilling om at skifte fra en inddæmningsstrategi til en

aflivningsstrategi. Inddæmning blev som følge af smitteudviklingen vurderet ikke længere at være tilstrækkelig, og man gik over til aflivning af de smittede besætninger og besætninger inden for 7,8 km-zonerne. Den radius var bestemt ud fra en veterinærfaglig vurdering.

Forud for mødet var gået et møde mellem deres og Sundhedsministeriets departementschef og Søren Brostrøm, Kåre Mølbak og Hanne Larsen, samt ham selv og Tejs Binderup og afdelings- og kontorchefer fra Sundhedsministeriet. På mødet drøftede man situationen og kom frem til, at man måtte indstille dette skift til en aflivningsstrategi.

Forevist fra s. 2 i cover af 1. oktober 2020, Håndtering af coronasmitte i mink (ekstrakten s. 1062):

”Skulle smitteudviklingen udvikle sig yderligere, vil mere vidtgående tiltag, som for eksempel aflivning af alle mink i Danmark, evt. kombineret med et midlertidigt eller permanent forbud mod hold og avl af mink, kunne overvejes. ... MFVM vurderer endvidere, at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området.”

har han forklaret, at coveret blev behandlet på Covid-19-udvalgsmødet.

Forevist mail af 1. oktober 2020 (ekstrakten s.1092):

Til: Anders Kroman Liin (...@mfvm.dk), Paolo Drostby (...@mfvm.dk), Tejs Binderup (...@mfvm.dk), Ask Lyno-Hansen (...@mfvm.dk), Søren Andersen (...@mfvm.dk), Bjarke Kamstrup (...@mfvm.dk), Katja Brandt Andersen (...@mfvm.dk), Katja Goodhew (...@mfvm.dk), Lars Lindholm Nielsen (...@mfvm.dk)

Fra: Lykke Feld (...@mfvm.dk)

Titel: Noter fra afrapportering fra CU **Sendt:** 01-10-2020 16:03

Bilag: Aktinformation.txt;

Afrapportering fra CU (vejledende noter – planen kan være blevet justeret!!!). [Kun til internt brug i DEP](#)

Indstillingen er tiltrådt

FM'eren har godkendt”

har han forklaret, at det er ministersekretærens afrapportering fra mødet til den kreds af personer, der står anført. Det var der, han fik at vide, at indstillingen var tiltrådt. De gik så over til at aflive mink inden for beskyttelseszonerne.

Adspurgt af advokat Pernille Backhausen, bisidder for Henrik Studsgaard, og på ny forevist sms-korrespondancen af 7. november 2020 mellem Barbara Bertelsen og Henrik Studsgaard (tillægsekstrakt 3, s. 1122), hvor Henrik Studsgaard bl.a. skriver, at han nok skal sørge for ”kildebeskyttelse”, og Henrik Studsgaards sms 5 minutter senere samme dag til ham og Tejs Binderup (tillægsekstrakten s. 1170) har han forklaret, at det er korrekt, at Barbara Bertelsens navn ikke står nævnt i den sms, han og Tejs Binderup modtog fra Henrik Studsgaard. Han ved dog, at den kom fra Barbara Bertelsen, men han husker ikke, hvorfra han har denne viden. Beskeden fremgår vist også af hans egen sms-liste.

Adspurgt af advokat Jonas Christoffersen, bisidder for Magnus Heunicke, og forevist cover af 4. november 2020, ”Pressenotat: Beslutning om nedslagning af alle mink” (ekstrakten s. 2515), sammenholdt med udskrift fra Miljø- og Fødevareministeriets sagsbehandlingssystem (ekstrakten s.

2512), hvoraf fremgår, at coveret er godkendt af ham, og endvidere forevist det til coveret hørende bilag 1, ”Pressenotat” af 4. november 2020, notatets s. 5 (ekstrakten s. 2520):

”Hjemmelsgrundlag for aflivning: [Taleberedskab til Forespørgsel F10 godkendt 29/10]

- Beslutningen om at aflive ikke-smittede og tidligere smittede minkbesætninger er truffet ud fra et hensyn til folkesundheden.
- Dyrene aflives med hjemmel i § 30, stk. 1, i lov om hold af dyr (lovbekendtgørelse nr. 38 af 15. januar 2020), der giver mulighed for at iværksætte særlige foranstaltninger for at udrydde, hindre, begrænse eller imødegå risiko for at udbrede zoonotiske smitstoffer og sygdomme.”,

har han forklaret, at det stammer fra et tidligere godkendt beredskab – den 29. oktober 2020 – til forespørgselsdebat. Det anførte om hjemmel i § 30 i lov om hold af dyr drejer sig kun om aflivning inden for zonerne. Talepunktet godt kunne have været præciseret, men han husker overhovedet ikke nogen drøftelser om det.

Forevist s. 3 i coveret af 1. oktober 2020, ”Håndtering af coronasmitte i mink” (ekstrakten s. 1063), hvoraf fremgår bl.a.:

”MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.”,

har han forklaret, at en sådan ”teknisk afklaring” ikke blev sat i værk før, beslutningen var truffet.

Forevist mail af 25. september 2020 (ekstrakten s. 673) og det vedhæftede notat af 25. september 2020, ”Covid-19 i mink – hjemmel til og argumentation for at genindføre aflivning af smittede minkbesætninger og oprettelse af zoner”, s. 4 (ekstraktens s. 676), hvor der bl.a. er anført følgende:

”Med usikkerheden og den viden, der findes i forhold til de kliniske symptomer i smittede minkfarme, vurderer Fødevarestyrelsen ikke, at aflivning af smittede såvel som raske minkbesætninger i de berørte områder på nuværende tidspunkt er proportional i forhold til de andre virkemidler, som allerede er igangsat, jf. ovenstående.”,

har han forklaret, at risikovurderingerne blev drøftet i Sundhedsministeriets departement blandt de mødedeltagere på det møde, som han lige har forklaret om. De to bekymringer, bekymringen for mutationer og minkpopulationens samlede størrelse, kombineret med smittespredningens hast, ”overrulede” det, der var anført om proportionalitet i coveret af 25. september 2020. Der var på den baggrund grundlag for at gå videre, end de havde gjort tidligere.

Forevist mail af 2. november 2020 fra ministersekretær Lykke Feld med ”noter fra møde med København Fur”, hvoraf fremgår, at han var en af deltagerne i mødet med København Fur, samt i de interne for- og eftermøder i Fødevareministeriet den dag (ekstrakten s.1506), har han forklaret, at han var med til ét møde den dag med København Fur. Men sundhedsmyndighederne havde et møde med dem tidligere på dagen. Her blev cluster 5 for første gang nævnt. På det møde, hvor han deltog den dag, deltog Kåre Mølbak ikke. Han fik telefonisk refereret fra Hanne Larsen, at Kåre Mølbak havde fortalt om cluster 5 på det møde. Det møde, som han deltog i, fik et andet indhold end tilsigtet i lyset af, at cluster 5-nyheden var kommet ud.

Adspurgt af advokat David Neutzsky-Wulff, bisidder for Casper Borch, Johan Philip Zilmer-Bülow og Pelle Pape, og forevist et udkast til coveret ”Håndtering af coronasmitte i mink” af 21. september 2020 med track-changes (ekstrakten s. 612), hvoraf fremgår, at der er lagt op til at slette sætningen ”Der vil være behov for at tilvejebringe den nødvendige juridiske hjemmel for evt. nedslagning af samtlige danske minkbesætninger”, har han forklaret, at han ikke kender ikke baggrunden for, at den tekst faldt ud.

De kan være gået dybere ned i hjemmelsproblemet i Fødevarestyrelsen, men han ved det ikke. Han og ministeriets retskontor undersøgte det ikke nærmere med mikroskop, men det var bare deres opfattelse, at der ikke var hjemmel. Som titlen siger, vedrører lov om hold af dyr husdyr og husdyrsygdomme, og den har aldrig været tænkt til at beskytte human sundhed, uden at der har været et eller andet veterinærfagligt ophæng. Han undersøgte heller ikke personligt den tidligere lov om zoonoser eller den tidligere lov om husdyrsygdomme.

Forevist mailkorrespondance (ekstrakten s. 2738), hvoraf fremgår bl.a., at han den 5. november 2020, kl. 18.08, sendte en mail til Paolo Perotti og cc Charlotte Røgild Knudsen, hvor der stod ”Allora nostri amici non se la sentivono di condurre la battaglia”, har han forklaret, at det, oversat fra italiensk, betyder at deres venner ikke følte for at gå forrest i slaget. På det tidspunkt havde han bedt Charlotte Røgild Knudsen om at lave den nye lov, så det dækker nok bare over, at han konstaterer, at opgaven endte hos dem og ikke i Sundhedsministeriet.

Når han ved mail af samme aften kl. 18.55 svarede Charlotte Røgild Knudsen, at han med sin forudgående mail mente ”deres venner” i ”JM”, og i forlængelse heraf skrev, at ”Paolo skulle forsøge at sælge opgaven til dem”, husker han ikke præcist, hvad det dækker over. Der skulle laves en helt ny lov, og derfor var det på tale, at det godt kunne være, at det ikke skulle være Fødevareministeriet, der skulle skrive for på et lovudkast.

Forevist mail af 9. december 2020 (tillægsekstrakt 2 s. 345 f.), hvoraf fremgår bl.a.:

Fra: Paolo Drostby <...@mfvm.dk>

Sendt: 9. december 2020 09:29

Til: Birthe Schubart <...@mfvm.dk>

Emne: Hvad siger du til dette?

Taleberedskab nr. 24

Hvis der spørges ind til debatten i medierne om, hvorvidt der er hjemmel i lov om hold af dyr til at aflive alle mink

...

- Fødevarestyrelsen har derfor vurderet, at Lov om hold af dyr ikke kan danne hjemmel for aflivning af raske dyr uden for zonerne, hvor formålet er hensynet til folkesundheden og risikoen for en vaccines begrænsede virkning.”,

har han forklaret, at han ikke tror, at det er udtryk for et bevidst valg, at der står Fødevarestyrelsen og ikke Fødevareministeriet. Vurderingen kom som sagt fra Fødevarestyrelsen, og de tiltrådte den. Det er den sædvanlige måde, de arbejder på.

Forevist mail af 9. december 2020, kl. 09.40 (ekstrakten s. 345), hvor fuldmægtig i Fødevarestyrelsen, Malene Sthyr, som kommentar til hans udkast til taleberedskabet skrev: ”Det ville have været rart, hvis ministeriet ville bakke os op, så det ikke kun er Fødevarestyrelsens vurdering i sidste bullit, men det er måske ikke muligt?”, har han forklaret, at han ikke husker, at det har været drøftet, hvem der skulle stå på mål for vurderingen. Ministeriet og Fødevarestyrelsen og Justitsministeriet var enige om vurderingen.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at en afgørelse efter lov om hold af dyr om at slå smittede husdyrbesætninger ned træffes af Fødevarestyrelsen, og så bliver de orienteret om det i departementet. Det er der en fast manual for. Ved de første tilfælde blev de således holdt orienteret, og det blev de også løbende. Covid-19 kom på listen over husdyrsygdomme i juni måned.

Forevist mail af 16. juni 2020 fra Tejs Binderup til Kent Harnisch og Christian Liebing i Statsministeriet (ekstrakten s. 20), hvoraf fremgår bl.a.:

”Vedlagt hermed notat om forslag til håndtering af coronaudbrud på minkfarm i Nordjylland, som vi ønsker jeres tilbagemelding på hurtigst muligt, da der forventes medieomtale af udbruddet i aften.”

og intern mail af 17. juni 2020 i Statsministeriet, ”SV: Til STM - haster: Håndtering af COVID-19 udbrud på minkfarm.pdf” (ekstrakten s. 21), hvoraf fremgår:

”Godkendt af STM.”,

har han forklaret, at han ikke ved, hvem der traf beslutningen om, at disse mink skulle slås ned. Men han husker, at Henrik Studsgaard og Per Okkels drøftede, hvordan man skulle håndtere udbruddet. Som han husker det, blev beslutningen truffet i et samarbejde mellem Miljø- og Fødevarerministeriet og Sundhedsministeriet. Samtidig blev det besluttet, at Fødevarestyrelsen, Styrelsen for Patientsikkerhed, Statens Serum Institut og Sundhedsstyrelsen skulle sætte sig sammen og overveje de human-sundhedsfaglige og veterinær-sundhedsfaglige aspekter og fremkomme med et beslutningsgrundlag, hvilket så også var det, der skete i løbet af juni måned. Han har ikke været inde over involvering af Statsministeriet.

Han var ikke med til at lave den redegørelse af 18. november 2020, som Miljø- og Fødevarerministeriet udarbejdede om forløbet, men hans kontor leverede papirer til den.

Forevist mail af 9. november 2020 fra ham selv til Miljø- og Fødevarerminister Mogens Jensen (ekstrakten s. 3757), om hvornår ministeren fik besked om den manglende lovhjemmel, og hvoraf fremgår:

”Kære Mogens

Jeg har genbesøgt KU-sagen, og Tejs’ beskrivelse herunder under ‘tidslinje’ er spot on, bortset fra at forberedelsen af KU var 3. November. Det var ikke en del af KU-sagen, at det skulle besluttes, at alle dyr straks skulle slås ned. Du har formentlig fået besked torsdag den 5. hvor vi satte i værk med at lave lovforslaget.”,

har han forklaret, at han husker, at ministeren bad ham om at undersøge, hvornår han havde fået besked. Der er mest sandsynligt tale om hans egen logiske følgeslutning af, at når han bliver bedt om at lave en ny lov, så er ministeren også blevet orienteret om, at det var nødvendigt.

Forevist Mogens Jensens mail af 11. november 2020 (ekstrakten s. 4075):

”Den 11. nov. 2020 kl. 23.57 skrev Mogens Jensen:

Hej Paolo,

Har som nævnt kigget min Inbox igennem og her bliver jeg orienteret lørdag den 7.11 kl. 18.31, hvilket passer med F2. Og blev mundtligt varslet af Søren efter presse mødet lørdag.

Dbh

Mogens”,

har han forklaret, at orienteringen af ministeren normalt foregik såvel via e-mail som mundtligt, og det er forskelligt, hvem der orienterer i sådanne tilfælde. Han husker ikke, hvordan netop denne orientering blev givet til ministeren.

Han husker ikke, om han har talt med Mogens Jensen om hjemmelsproblemer i september 2020. På det tidspunkt var det ikke noget, der fyldte hos dem.

Han havde ikke nogen anledning til – efter, at han den 3. november 2020 om aftenen fik besked om den beslutning, der var truffet – at gøre opmærksom på, at det var der ikke hjemmel til. Som han forklarede før, var deres reaktion, at den beslutning kunne regeringen jo træffe, men at beslutningen så også kunne indebære, at man skulle træffe nogle forholdsregler for, at den kunne blive ført ud i livet. Det ville jo som sagt også svare meget godt til den øvrige håndtering af covid-19.

Han havde på det tidspunkt ikke anledning til at spørge, om de så skulle lave et lovforslag. Der var stadig nogle i Sundhedsministeriet, der mente, at der var hjemmel i lov om hold af dyr, og der var også et spørgsmål om, hvorvidt det kunne tages ind i epidemiloven, så spørgsmålet om at skabe lov-hjemmel kunne efter hans opfattelse godt komme efter, at beslutningen var truffet.

Der skete mange ting de følgende dage. Han så ikke selv presse mødet den 4. november 2020, og han havde heller ikke tid til at følge mediedækningen af aflivningerne. Men han blev orienteret om, hvordan det forløb. Han tænkte ikke på, om man skulle stoppe noget af det, der foregik. Fødevarestyrelsen lavede jo på foranledning af København Fur et brev til minkavlerne om, hvordan de skulle forholde sig, hvis de ville opnå erstatning og tempobonus. Fødevarestyrelsen oplyste, at minkavlerne fik at vide, at det var frivilligt, om de ville aflive, hvis de befandt sig uden for de etablerede risikozoner.

Kåre Mølbak

Kåre Mølbak har – under afhøring i kommissionen den 7. oktober 2021 – forklaret blandt andet, at han fra 2017-2021 var faglig direktør i Statens Serum Institut. Siden januar 2021 har han været konsulent på deltidsbasis ved Statens Serum Institut ved siden af sit deltidsprofessorat ved Københavns Universitet.

De af hans medarbejdere, som kom til at beskæftige sig med minkspørgsmål, bestod af læger, biologer og dyrlæger. De deltog alle i overvågningen af udviklingen både blandt mennesker og mink. Det var en tværfaglig gruppe, der bestod af 6-7 nøglemedarbejdere, Tyra Grove Krause, der var chef for infektionsberedskabet, dyrlæge Helle Daugaard Larsen, som stod meget for overvågning og kontakt til branchen i det omfang, det var relevant, og så var der nogle medarbejdere, der under ledelse af Anders Fomsgaard arbejdede mere med typning af virus og karakterisering af stammer, og så var der Brian

Christensen og Elsebeth Tvenstrup Jensen, som arbejdede meget med de infektionshygiejniske problemstillinger, brug af værnemidler, kitler, arbejdstøj og vask. Så det var mange forskellige kompetencer, som de bød ind med. Der var også nogle med mere ekspertise inden for det veterinære område, herunder Anette Bøtner, som er professor i alvorlige husdyrsygdomme. Så Statens Serum Institut var både i stand til at lave en veterinærfaglig og en humanfaglig vurdering.

Han hørte først om virus blandt mink den 16. juni 2020, hvor de havde et større udbrud på et plejehjem i Hjørring med forbindelse til en minkfarm. Det førte til nedslagtning på den pågældende farm i Sindal. De håbede, at det var overstået dermed, men som enhver ved, var det ikke tilfældet.

Det andet udbrud i Frederikshavnsområdet opfattede de som en del af et samlet udbrud. Det kunne de konstatere, når de gensekventerede, og der var også epidemiologiske sammenfald, der indikerede, at det var det samme.

Smitten gav ikke alvorlige produktionstab for avlerne i sig selv. Den alvorlige bekymring var således ikke veterinærfaglig, men drejede sig om den humane sundhed.

De så på erfaringerne fra Holland, hvor man havde en aflivningsstrategi. De vurderede, at det var meget bekymrende med den smitte, de så, og vurderede ud fra et forsigtighedsprincip, at nedslagtning var relevant. Det, der ligger i forsigtighedsprincippet i denne situation, var, at man ikke havde en færdig beredskabsplan for håndtering af risikoen. I mangel heraf og i mangel af en detaljeret risikovurdering var det hans umiddelbare vurdering, som han drøftede med veterinærdirektør Hanne Larsen, at der ikke var noget valg i den situation for Danmark, også fordi konsekvenserne af en stor spredning ville være så store. I det område af Danmark lå farmene meget tæt, og der var rigtig mange mennesker, som havde deltidsarbejde på en farm og deltidsarbejde som sosu-medhjælper eller på et plejehjem. Så risikoen for introduktion til sårbare mennesker var overhængende. Det var også det, de så ved udbruddet i Sindal.

Forevist sms-korrespondance af 17. juni 2020 mellem Tejs Binderup, Paolo Drostby og Katja Goodhew (tillægsekstrakt 2 s. 852):

”...

[Tejs Binderup]:

Nej, det kan man sige. HAL har ringe. Har haft møde med Brostrøm og Mølbak. Mølbak vil aflive fremadrettet, Brostrøm vil ikke... Der kommer i første omgang test-sag ind

...”

har han forklaret, at han godt erindrer den samtale, han havde med Hanne Larsen på det tidspunkt. Udsagnet er dækkende for hans vedkommende. Hvad Søren Brostrøm mente, må han selv redegøre for. Hans egen indstilling var meget præget af, at han havde været i tæt kontakt med hollandske kollegaer og sat sig grundigt ind i situationen i Holland.

Han erindrer ikke at have anvendt ordvalget ”fremadrettet”, og han ved ikke, hvad der nærmere skulle ligge i det. På det tidspunkt havde han bestemt ikke den holdning, at det ville være bedst at aflive alle mink her og nu. Det viser historien om deres efterfølgende strategi om bevaring af minkene i videst muligt omfang jo også.

Forevist mail af 25. juni 2020 fra Anders Fomsgaard (ekstrakten s.103), hvoraf fremgår:

” Kære Danny og gruppe

Jo efter min mening er der en unødigt risiko for at minkene (denne farm men også de næste farme (!) hvor en mutation der giver virus en fordel (=smitter bedre) eller er farligere.

Jeg vil råde til at slå de mink ned og slutte den smittekæde NU. Frem for at lade infektionen køre videre i 6 måneder indtil pelsning. Vi er ikke 100% sikre på at den virus fra minkene har ændret smitte egenskaber men jeg undrer mig over at ALLE familiemedlemmer er Covid syge, alle på plejehjemmet er smittet (og ikke de ca 20% vi nårmalt hører om), og at andre mennesker i Hjørning er smittet og at farm-2 er smittet (inklusive en hund) – alle med SAMME særlige virus. Yderligere forsøg skal til for at bevise det men de forsøg tager for lang tid. SÅ jeg advarer og opfordrer til at skaffe den nye virus variant af vejen så hurtigt som muligt som i nu!”

har han forklaret, at den afspejler Anders Fomsgaards umiddelbare bekymring. De vidste ikke, hvor hurtigt og i hvilket omfang det risikerede at sprede sig. Men det siger ikke nødvendigvis noget om, hvad den mere fremadrettede strategi skulle være. Statens Serum Institut skulle jo heller ikke træffe de beslutninger. Opgaven med risikohåndtering lå hos andre myndigheder. Hos Statens Serum Institut kunne de have nogle holdninger og give råd og vejledning, og de kunne understøtte evidensen af nogle beslutninger. Og så er det jo en mail, der står for Anders Fomsgaards regning. Men det afspejler, at der var tale om en meget dramatisk opdagelse i forhold til spredning fra mink til menneske, antallet af mink taget i betragtning. Det skulle ses i lyset af reservoirets størrelse, 17 millioner mink på det tidspunkt, og inden nedslagningen nåede 3-4 millioner mink at blive smittede, mens kun 300.000 mennesker nåede at blive smittede. Så vi havde i Danmark en epidemi, der var 10 gange større blandt dyr, end den epidemi, der var blandt mennesker. Også internationalt var det en voldsom situation at stå i, og hvad det kunne ende med, kunne ingen forudse på det tidspunkt.

Forevist ”Notat om resultater fra screeningen og myndighedernes anbefalinger til fremadrettet håndtering af COVID-19 smitte i mink” af 4. juli 2020 (ekstrakten s. 154, jf. s. 163), hvoraf fremgår bl.a.:

”Sundhedsstyrelsen, Styrelsen for patientsikkerhed, SSI og Fødevarestyrelsen vurderer, at mink under de ovenfor beskrevne forudsætninger – gennemførte og fremadrettede – med den nuværende viden forventeligt ikke vil udgøre et væsentligt smittebidrag til pandemien med COVID-19. Det forudsættes dog at udviklingen følges tæt.”

har han forklaret, at der var lavet en screening af 120 farme, udvalgt tilfældigt, der alle var testet negative. Så der var intet der tydede på, at der var en omfattende smittespredning ud over de tilfælde, de kendte til i Nordjylland. De havde også udarbejdet en plan med anbefalinger til, hvordan arbejdere på minkfarmene kunne beskytte sig. Notatet er skrevet ud fra denne viden og en forestilling om, at man kunne styrke hygiejnen i besætningerne, lave en meget detaljeret og effektiv overvågning og dermed ville kunne gribe hurtigt ind over for eventuelle ny-smittede besætninger, så smitten ikke spredte sig yderligere.

Nødvendigheden af at slå besætninger ned i større omfang, også inden for nogle zoner, kom til dem gradvist. I august kom der nye smittede besætninger, og det udviklede sig kraftigt igennem september og oktober. Den 15. september var der fundet 13 smittede minkfarme. Den 22. september var der 20 smittede farme, og i oktober udviklede det sig helt galt med 48 smittede besætninger pr. den 6. oktober.

7,8 km zonerne blev lavet ud fra nogle risikoanalyser, hvor man kiggede på spredning af smitten. Zonerne blev fastlagt ud fra en analyse af risikofaktorer.

Han har ikke kendskab, andet end anekdotisk, til de problemer, som Fødevarestyrelsen måtte være stødt på ude på farmene, så det vil han ikke udtale sig om.

Han snakkede meget med Søren Brostrøm og ikke mindst Per Okkels, der begge var meget bekymrede. Udviklingen i oktober, hvor antallet af ny-smittede besætninger steg hurtigere end aflivningerne, var frustrerende og bekymrende. Men aflivning af alle mink var ikke noget, de talte om på dette tidspunkt.

Han havde ikke direkte kontakt med Barbara Bertelsen i den periode om mink, og heller med Johan Legarth. Han var heller ikke i direkte kontakt med statsministeren herom. De snakkede imidlertid mink i forbindelse med et pressemøde den 18. september 2020, hvor der blev spurgt til smittespredningen i Hjørring Kommune, og statsministeren gav ham ordet. Han svarede så, at aflivning lå i værktøjskassen, men at det ville blive Fødevareministeriet, der kom til at trykke på den knap. Han svarede således, fordi risikovurderingen var et fælles anliggende, som sundhedsmyndighederne også bød ind på, men selve risikohåndteringen var Fødevareministeriets anliggende i henhold til lov om hold af dyr. Fødevarestyrelsen måtte tage den faglige vurdering af, hvorledes der skulle ageres på smitten. Det var også det, der lå i risikovurderingen af 3. november 2020, hvor de ikke var blevet bedt om at anbefale en løsning, men blot vurdere risikoen ved en fortsat minkproduktion i 2021.

Forevist transskription af pressemøde den 18. september 2020, ekstrakten s. 477:

”Faglig direktør i Statens Serum Institut Kåre Mølbak: ... For mig at se, så er den helt store udfordring i virkeligheden at forhindre, at minkfarmene bliver smittet i første omgang. Og jeg tror, at det er dér, man virkelig skal sikre, at vi har, at vi styrker, altså så denne her, buy security, altså inddæmningen af smitten, således at man ikke slæber virus ind i farmen. Det er dér, hvor at der skal satses. Og så, hvordan man skal håndtere de allerede smittede farme, det er noget, som ligger inden for Fødevaremyndighedernes område, og der har vi et samarbejde omkring at finde den rigtige balance dér.”,

har han forklaret, at der rettelig skulle have stået ”bio security”. Skelnen ligger mellem risikovurdering og risikohåndtering, der for ham at se ligger hos Fødevarestyrelsen, sådan som det helt generelt er med zoonoser. Og det er også det, der står i lov om hold af dyr, at den er sat i værk og bl.a. har som overordnet formål at beskytte menneskers sundhed.

Forevist yderligere fra transskriptionen, ekstrakten s. 478:

”Esbén Olsen, Nordtinget: Men hvis det her fortsætter i samme tempo, ligger det så i den såkaldte værktøjskasse at genoptage den metode med at aflive?”

Faglig direktør i Statens Serum Institut Kåre Mølbak: Jamen, det er klart, det ligger i værktøjskassen, men det bliver altså fødevaremyndighederne, der kommer til at trykke på den knap.”,

har han forklaret, at håndtering af dyr i de dimensioner ville Statens Serum Institut aldrig have en selvstændig mening om. De kan komme med nogle anbefalinger og svare på nogle konkrete spørgsmål i forhold til strategien, men de ville aldrig komme med en direkte mening om en beslutning med så vidtrækkende konsekvenser. Der er fundamental forskel på juni måned 2020, hvor der var tale om ganske få besætninger, og hvor man kunne anvende et forsigtighedsprincip, og så noget af så store dimensioner, som den beslutning vi sidder og drøfter her. Jo større problemet blev, jo mere ville det blive et politisk ansvar.

Han var til møde med København Fur om eftermiddagen den 2. november 2020 i Fødevarestyrelsen, fordi København Fur gerne ville i direkte dialog med Statens Serum Institut. Hanne Larsen, veterinærdirektøren, havde sat det møde i værk. København Fur ville gerne have en nærmere redegørelse for, hvordan han så på den epidemiologiske situation. På det tidspunkt havde de to hovedproblemer. Det ene var den voldsomme smittespredning på Vestegnen, og det andet var situationen i Jylland. Han nævnte da også cluster 5 som en bekymrende nyhed.

Forinden mødet havde han spurgt Hanne Larsen, hvilke tanker branchen gjorde sig om den fremadrettede produktion i 2021. Hanne sagde, at det havde de faktisk ikke drøftet. Han mente så, at den drøftelse måtte de tage nu, hvor de sad i samme lokale. Selv om det dybest set var en politisk beslutning, mente han, at det nok var meget godt at tage hul på den drøftelse og begynde at tænke i modeller. Han havde svært ved at forestille sig, at man under en igangværende covid-epidemi kunne opretholde en normal avl efter pelsning på samme niveau som hidtil. På det tidspunkt vidste han ikke, at regeringen syslede med andre planer, der var mere vidtrækkende. Der var dog allerede i ugen forinden lagt op til en stramning. Statens Serum Institut var således den 25. oktober 2020 blevet bedt om at komme med en ny risikovurdering. Den var så skærpet i forhold til tidligere.

Forevist mail af 2. november 2020 med referat af det pågældende møde (ekstrakten s. 1472) og forevist yderligere korrespondance af 14. december 2020 om det pågældende referat mellem ham selv og referenten Jannik Elmegaard (ekstrakten s. 1478 ff.), hvoraf fremgår bl.a., at Jannik Elmegaard på baggrund af nogle interne notater ønskede at føje en passus, fremhævet med gult, til den udgave af referatet, der var udsendt den 2. november 2020, og foreholdt den pågældende ændring:

”Kåre Mølbak orienterede om situationen i Europa og i Danmark. ...

Hvis ikke myndighederne tager den nuværende situation alvorligt, er der risiko for, at der i et worst case-scenarium skabes et nyt Wuhan (reservoir for massiv smittespredning), og man kan skabe risiko for, at myndighederne skal bekæmpe to pandemier samtidig.”

har han forklaret, at han ikke erindrere, om han har lavet den parallel til Wuhan, men han har sagt det med reservoiret og bekymringen herfor.

Når han i sin mail af 14. december 2020, kl. 09.46 (ekstrakten s. 1478), svarede Jannik Elmegaard, at han ikke kan huske, ”hvordan ordene præcist faldt, men det er vigtigt at nævne at dette var i worst case scenariet”, er det også er sådan, det var. Han gav ikke på mødet udtryk for, at det var noget, vi allerede var på vej ind i. Det er også korrekt, at han ved mail af 14. december 2020, kl. 09.57, (ekstrakten s. 1478) bekræftede over for Jannik Elmegaard, at formuleringen nu var dækkende.

Tidligere på dagen den 2. november 2020 var Sundhedsministeriet blevet orienteret skriftligt om cluster 5 pr. mail. Om aftenen snakkede han i telefon med Per Okkels om fundene og refererede også, hvad det var for drøftelser, de havde haft ude i Fødevarestyrelsen. De havde så igen et møde den 3. november 2020 kl. 08.00.

Forevist transskribering af sms'er af 2. november 2020 (tillægsekstrakt 2 s. 366):

”14. Korrespondance med en gruppe bestående af departementschef Per Okkels (Sundhedsministeriet), daværende afdelingschef Tyra Grove Krause (Statens Serum Institut) og Anders Fomsgaard (Statens Serum Institut)

14.1. SMS-besked modtaget fra Per Okkels 2/11 2020 21:41:

"Kan jeg få et telefonmøde med jer i morgen tidlig kl 8.00. Tror alle mink skal væk hvis jeres undersøgelse holder."

14.2. SMS-besked modtaget fra Tyra Grove Krause 2/11 2020 21:41:

"OK til kl 8. Vil også gerne af med minkene"

14.3. SMS-besked afsendt 2/11 2020 21:41:

"God ide med telefonmøde i morgen kl 8"

14.4. SMS-besked modtaget fra Anders Fomsgaard 2/11 2020 21:41:

"Yes jeg er klar",

har han forklaret, at han deltog i mødet kl. 8. Per Okkels ville drøfte i hvor høj grad, forsøgene holdt. Per Okkels ville lave en faglig trykprøvning af, hvor bekymrede Statens Serum Institut var. Og deres hovedbekymring gik på smitten, men det var ikke blevet bedre af, at de havde set, at disse mutationer opstod. De så det som et bevis for den teoretiske bekymring, de havde, for at mutationer kunne blive en realitet. Det var ikke sådan så de sagde, at alt nu var tabt, og nu havde vi ingen vacciner, men man kan sige, at de gik et skridt videre. Det, der var problemet, var, at der var tale om mutationer i forhold til spikeproteinet, som er det mål, de har for vacciner. Hvis der skete yderligere mutationer i spikeproteinet, så ville man få nogle vacciner, der ikke havde den effektivitet, som de regnede med. Derfor var det et bekymrende fund.

Men selve fundamentet i deres risikovurdering gik på smittespredningen. På et møde sammenlignede Søren Brostrøm det med at have en stor kage, som var smittespredningen, og så var cluster 5 og mutationerne et pyntebær oven på den kage. Det var sådan set et godt billede.

De gav ikke Per Okkels nogen anbefalinger på mødet den morgen. Per Okkels sagde imidlertid, at man arbejdede på en plan om at aflive mink. Han ved ikke, hvem "man" var i den forbindelse. Men Per Okkels sagde, at han havde snakket med Henrik Studsgaard. Henrik Studsgaard deltog ikke i mødet. Han mener heller ikke, at der var andre, herunder heller ikke afdelingschefer, til stede på mødet.

Forevist sms-korrespondance af den 3. og 4. november 2020 mellem ham selv og sundhedsminister Magnus Heunicke, (tillægsekstrakt 2 s. 376):

"30. Korrespondance med Sundhedsminister Magnus Heunicke

30.1. SMS-besked modtaget 3/11 2020 18:29:

"Hej Kåre, jeg har lige brug for at vende ord med dig nu her før et regeringsmøde. Kan jeg ringe til dig? Vh

Magnus"

30.2. SMS-besked afsendt 3/11 2020 18:29:

"Gerne"

30.3. SMS-besked modtaget 3/11 2020 22:55:

"Er det korrekt forstået at af alle de 10.000 positive prøver, I har genomsekventeret, har I kun fundet 12 med netop denne gren af mutation?"

30.4. SMS-besked afsendt 4/11 2020 03:40:

”Ja””,

har han forklaret, at dette ikke blev fulgt op med yderligere uddybning. Han erindrer ikke præcist, hvad det handlede om, men det handlede om det faglige grundlag.

Han var hjemme i Humlebæk, da koordinationsudvalgs mødet fandt sted.

Forevist Statens Serum Instituts risikovurdering af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1734), hvoraf bl.a. fremgår:

”Dette vurderes at indebære en stor risiko for folkesundheden, både ved at medføre større sygdomsbyrde blandt mennesker, og ved at et stort virusreservoir i mink øger risikoen for, at der igen opstår nye virusmutationer, som vacciner ikke giver optimal beskyttelse imod. Samlet set kan den flokimmunitet, der opnås ved vaccination eller overstået infektion, risikere at blive svækket eller udeblive. Det må samtidigt forventes at betyde en væsentlig forringelse af vores muligheder for at bevare epidemikontrol i Danmark, hvilket kan medføre, at man må indføre yderligere restriktioner og begrænsninger på samfundslivet mv.”

har han forklaret, at det er hoveddokumentet, set fra deres side, i denne sag.

Han mener, at situationen ville have set anderledes ud uden aflivning af samtlige mink. Det var vigtigt at få stoppet smitten fra dette enorme reservoir. Der ville have udviklet sig et meget større sygdoms-pres i løbet af vinteren og foråret. Alpha-varianten, der kom i februar, ville have bidraget hertil. Ligeledes med Delta-varianten, der kom henover sommeren. Smittepresset mod minkfarmene var i den forbindelse så eskaleret.

Forevist Tejs Binderups mail af 19. november 2020 til Tejs Binderup selv, ”Noter om hændelser ifm” (ekstrakten s. 5074 ff.), hvoraf fremgår bl.a.:

”På baggrund af mødet i det forberedende KU bliver MFVM også bedt om at afsøge muligheden for at forgifte minkene for at få tempoet op i aflivningsprocessen. MFVM afsøger mulighederne frem mod KU, men egentligt notat herom er først færdig den efterfølgende dag. Dette er et tidligere afsøgt spor, idet jeg allerede fredag d. 30 oktober ringes op, med information om ønsket om anvendelse af gift. Dette har været et ønske fra STM-DC, som efter drøftelser med Kåre Mølbak og Søren Brostrøm i marginen af et regeringsudvalgsmøde har nævnt for STM-DC at smittespredning er lige så hurtig som aflivningerne. Jeg får bekræftet episoden via opringning til Kåre Mølbak, som beretter, at det primært er Brostrøm, som har udtryk sin bekymring for tempoet overfor STM-DC. Smittesporer afsøges allerede der med NOST, medkonklusion om, at det næppe er en farbar vej. Gift-notat drøftes på DC-niveau med JM og Rigspolitiet d. 5. november.”,

har han forklaret, at han ikke husker samtalen med Tejs Binderup. Han husker imidlertid godt, at han og Søren Brostrøm drøftede, at de var bekymrede over, at smittespredningen skete ligeså hurtigt som aflivningerne, og at man dermed ikke fik lavet den nødvendige reduktion i smittereservoiret. Han tror, at de var lige bekymrede på det tidspunkt.

Han husker også, at han og Søren Brostrøm havde en samtale med Barbara Bertelsen, men ikke præcist hvornår den fandt sted. Men det har været ultimo oktober, og således inden deres nye viden om cluster 5. Han husker ikke, om de under samtalen var nede i så teknisk en detalje som eventuel an-

vendelse af gift. Fokus var på, at det bekymrede både ham selv og Søren Brostrøm, at smittespredningen foregik ligeså hurtigt som aflivningerne. Han har heller ikke forstand på anvendelse af gift. Det er en meget kompleks problemstilling, som ligger helt uden for hans faglighed.

Forevist fra ”NOST DELPLAN BN 284 – Version 1”, som blev fremsendt som bilag til koordinationsudvalgs mødet den 3. november 2020 (ekstrakten s. 2146 og s. 2148), og hvoraf fremgår bl.a.:

”Det er endvidere bekræftet af Statens Serum Institut, at virusen har muteret blandt mink, hvilket kan have en alvorlig konsekvens for den humane smittespredning.

På den baggrund er det politisk besluttet, at alle mink i Danmark skal aflives hurtigst muligt. Dette for at minimere risikoen for, at en kommende vaccine ikke vil have den forventede effekt i forhold til, at kunne reducere smittespredningen i Danmark og derved en øget belastning på det danske sundhedssystem.”,

har han forklaret, at han, som han husker det, ikke havde kontakt med NOST. Det er første gang han ser dette dokument. Han ville ikke have formuleret det på den måde. Den muterede virus smitter ikke på andre måder end virus i øvrigt.

På baggrund af mødet om morgenen den 3. november 2020 med Per Okkels havde han en fornemmelse af, hvor det bar hen, men han vidste ikke den 3. november 2020 om eftermiddagen noget om, hvorvidt beslutningen om at aflive alle mink allerede skulle være truffet. Heller ikke ud fra den samtale han havde med Magnus Heunicke om aftenen den 3. november 2020. Han havde indtryk af, at en beslutning var på vej. Han spurgte imidlertid ikke ind til detaljerne i regeringsprocessen herom. Senere blev muligheden for at bevare en mindre avlsstamme drøftet. Man kom i samarbejde med dyrlæger og biologer frem til, at det kunne være 56.000 avlsdyr ud fra, at der var 8 forskellige farver, og så skulle man bruge 5.000 tæver og 2.000 hanner for hver af de 8 grundfarver. Han blev ikke den 3. november 2020 orienteret om, hvor langt beslutningen var, hvor omfattende den ville være, og om der kunne være kattelomme i den. Han spurgte heller ikke ind til det, da han havde nok at gøre med hele det sundhedsfaglige arbejde med sagen i øvrigt.

Forevist transskription af sms af 7. november 2020 til ham selv fra vicedirektør i Statens Serum Institut, Ole Jensen (tillægsekstrakt 2, s. 363):

”8.4. SMS-besked modtaget 7/11 2020 10:05:

”Har snakket med Anders, der er helt indforstået og Per, herunder om pressemødet og Mogens Jensen og at vi ikke vil have noget lignende sker igen. Han sier at han ikke vidste det og at han er enig”,

har han forklaret, at den handlede om et pressemøde, hvor en lang række veterinærfaglige spørgsmål og spørgsmål om fødevaremyndighedernes håndtering blev givet til ham. Han blev lidt vred over, at han skulle svare på de spørgsmål. De burde rettelig besvares af fødevaremyndighederne eller det politiske system, ministeren. Men Mogens Jensen deltog ikke på pressemødet. ”Anders” er Anders Fomsgaard, og ”Per” er Per Okkels.

Om han blev skubbet foran er et godt spørgsmål. Lige med hensyn til det pressemøde gjorde han. Men ikke generelt. Og i forhold til beslutningen den 3. november 2020 var der klare linjer, fordi de ikke havde som opdrag at forholde sig til løsninger. De skulle alene komme med en risikovurdering, ikke med anbefalinger om, hvorledes risikoen skulle håndteres. Det ville også blive alt for vidtgående

og være et alt for stort ansvar for dem som institution i forhold til noget, der dybest set handlede om et helt erhvervs fremtid. Han tror derfor, at det var den helt rigtige arbejdsfordeling, der var, hvor Statens Serum Institut alene skulle forholde sig til risikoen for mennesker, og hvor den ageren, der skulle være, skulle ligge i et politisk rum

Forevist beredskaber til statsministeren til spørgetime i Folketinget den 10. november 2020 (tillægseks 2 s. 87):

”...

Overliggerberedskaber til udvidet spørgetime den 10. november 2020

1.XX

Q:

Vil regeringen stoppe for aflivningen af mink til vi har ordentlig vished for det sundhedsfaglige grundlag? (MFVM + JM og SUM)

A:

- Regeringen har på baggrund af sundhedsmyndighedernes seneste risikovurdering måtte tage den meget svære beslutning, at alle mink skal slås ned hurtigst muligt.

...”

samt forevist kommentarboks:

”...

Kommenterede [CMG1]: Bør dette ikke afspejle, at der er brug for FT’s vedtagelse af lovforslaget?

...”

har han forklaret, at risikovurderingen efter hans opfattelse giver det faglige grundlag for beslutningen. Risikovurderingen stod ikke alene. Der var et væld af tidligere risikovurderinger. Lægger man alle de øvrige data og det bilag, der også var til risikovurderingen med beskrivelse af smittens omfang, sammen, mener han, at der var et fagligt grundlag. Hovedargumentet heri var smittespredningen, og så kom cluster 5 altså som det her pyntebær ovenpå den i forvejen uspiselige kage.

Man kunne godt have valgt at sige, at man ville have beskrevet forskellige mulige løsningsmodeller for erhvervet. Men det blev de ikke bedt om. Men man kunne have bedt folk med en veterinærfaglig indsigt om det. Men man må huske på den situation, man stod i med en omfattende smittespredning frem mod det efterår og den vinter, man gik ind i. Det var en ny bølge af smitte med et stigende antal indlæggelser på de danske sygehuse til følge. Der var dødsfald. Og ud over den stigende smitte blandt mennesker, så de altså den her smitte fra mink. Der var således en akut krise med en epidemi, der var ude af kontrol. Overvejelserne må ses i det lys, og i lyset af, at alle øvrige tiltag var slået fejl.

Forevist sms af 12. november 2020 til ham og Søren Brostrøm fra Per Okkels (tillægsekstrakt 2 s. 370):

”24.1. SMS-besked modtaget fra Per Okkels 12/11 2020 08:09:

”God morgen begge. Endnu en dag i minkland. Går ud fra at vi stadig står fast på mink og avls-mink i størrelsesordenen vi kender udgør en trussel. Vigtigt at det stadig er vores risikovurdering. Så kommer Venstre med en forespørgsel til forhandlingerne om der kan laves en genbank. Veterinærkonsortiet kommer så efter anmodning fra fødevareministeriet med en vurdering af, at det ikke kan lade sig gøre at nedfryse æg og sæd men at man kan lave en pool på 56000 dyr i 8 farver. Jeg har taget forbehold for en ny risikovurdering og for sikkerhedsforholdene. Nu blandes tingene sammen men det er vigtigt at dette er en genbank og ikke et klassisk avlsmateriale. Og at vi holder fast i risikovurderingen. Af[?]t der siges nu vil blive brugt og misbrugt.”

har han forklaret, at han forstod den besked således, at Per Okkels var bekymret for, at beslutningen kom til at skride, hvis der blev lempet. Men ud fra et smitteforebyggelsessynspunkt kunne han sagtens se, at man kunne bevare en pool af avlsdyr under hermetisk lukkede forhold. Der er pokker til forskel på at have 56.000 mink og 17 millioner mink. Så han så ikke noget principielt til hinder for, at man kunne finde en sådan løsning. Men det var ikke hans område. Han kunne dog godt bidrage, og det var derfor han svarede, (tillægsekstrakt 2 s. 370):

”Vi er ved at se på det. En genbank kan formentlig vedligeholdes under SPF lignende vilkår og med vaccinerede medarbejdere og evt mink. Men ikke til produktion”.

Adspurgt af advokat Lars Kjeldsen, bisidder for Mette Frederiksen, har han forklaret, at man den 1. oktober 2020 besluttede at slå besætninger ned inden for randzoner på 7,8 km. Hastigheden hvormed disse aflivninger skete var imidlertid ikke hurtigere end den hast, hvormed der opstod ny-smittede besætninger. Så på trods af, at man havde taget denne omfattende beslutning skete der alligevel fortsat smittespredning, hvor også 30 procent af de personer, der arbejdede med mink, blev smittede. Og i uge 42 og 43 var halvdelen af smittetilfældene i de nordjyske kommuner smittet med minkstammer. Der var således en omfattende spredning ud i samfundet, og de ramte kommuner stod med et dobbelt problem. Dels skulle de bekæmpe de almindelige corona-stammer, dels skulle de håndtere smitte med minkstammer. Selv erhvervsrisikoen for erhvervet var overordentlig stor. I forhold til corona var det det mest ”farlige” erhverv. Dem, der arbejdede i minksektoren, havde langt større risiko for at blive smittet, end dem der arbejdede i sundheds- og plejesektoren. Hertil kom risikoen for mutationer. Så på den måde var der som sagt tale om en akut krise med en eksplosion i antallet af smittede besætninger i oktober måned.

Havde man udskudt nedslagningen af dyrene i f.eks. 10-12 dage, ville man sandsynligvis have set smitte i det meste af Jylland, hvor den på det tidspunkt var begrænset til Nordjylland og dele af Vestjylland og ned mod Ribe og så enkelte besætninger i Østjylland. Det er hans bedste bud, men det er svært at sige med sikkerhed.

Adspurgt af Jonas Christoffersen, bisidder for Magnus Heunicke, og forevist fra transskription af pressemøde den 5. november 2020 (ekstrakten s. 2753 og s. 2759), har han forklaret, at det pressemøde kom i stand, fordi pressemødet den 4. november ikke særligt godt dækkede folk i Nordjyllands bekymringer.

Han forklarede, at de havde indrapporteret cluster 5 fundene til Det Europæiske Smitteagentur og WHO, som delte bekymringen. Men Det Europæiske Smitteagentur og WHO har jo heller ikke nogen mening om spørgsmålet om aflivning af dyr. Det ligger uden for deres mandat, men de delte bekymringen.

Foreholdt sin udtalelse på pressemødet (ekstrakten s. 2770):

”Og vi har også lagt den risikovurdering, vi har lavet, hvor konklusionen er, at denne her situation er uforenelig med et aktivt minkerhverv i Danmark”,

har han forklaret, at den formulering ville han ikke have gentaget. Det, der var meningen, var, at fortsat minkavl under den igangværende epidemi var en betydelig risiko for folkesundheden. Han svarede for stramt der. Han burde have holdt sig til risikovurderingen. Men det skyldes, at det er en samtale med en journalist, og så taler han uden manuskript.

Adspurgt af advokat Arvid Andersen, bisidder for Camilla Brasch Andersen og Uffe Stormly, har han forklaret, at enkelte farme blev fritestet. Men det var relativt få. En enkelt, farm 4, blev re-inficeret. Det var også virkelig bekymrende, for de havde forestillet sig, at der ville indtræde en vis immunitet. Men de kendte ikke til det, da de lavede risikovurderingen af 3. november 2020.

Adspurgt af kommissionen og forevist risikovurderingen af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1996), hvoraf fremgår bl.a.:

”Hvis minkproduktionen fortsættes i Danmark, således at der i 2021 genetableres en stor population af mink, vurderes det for overvejende sandsynligt, at denne population vil være modtagelige for smitte. ...

Konklusion: En fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner.”,

har han forklaret, at problemet både var akut og på længere sigt. Men det, som de blev bedt om at forholde sig til, var, hvad der ville ske, hvis minkproduktionen i øvrigt fortsatte som normalt. Størrelsen af biomassen, altså antallet af dyr, og dyrenes størrelse var problemet, som gjorde, at smitten bredte sig som en steppeild. De havde således det lange lys på, men det er klart, at risikovurderingen også talte ind i den akutte situation, man stod i. Man havde som sagt sagtens kunne se for sig, at det efter en uge kunne have bredt sig til hele Jylland, hvis man ikke gjorde noget. De havde indikationer herpå, idet der var en del farme, hvor de medarbejdere der stod for pelsningen blev smittet. Det var vist over 300 medarbejdere i pelsindustrien, der nåede at blive smittet, selv om de troede, det var negative dyr, der kom ind. Der var således ikke tid til at vente, f.eks. en måned.

Forevist mail af 3. november 2020, kl. 08.47, fra Søren Brostrøm til en række kollegaer i Sundhedsstyrelsen (ekstrakten s 1517 f.), hvoraf fremgår:

”t.o.

jeg deltog her til morgen i telefonmøde med SUM og SSI hvor disse bekymrende fund blev drøftet

SSI skriver på samlet risikovurdering, jfr. bestilling vi tidligere har været i kopi på, og vi får denne til kommentering i løbet af dagen, vil formentlig pege på nedslagning af alle mink i DK samt at minkerhvervet herefter sættes på pause til vi har udbredt immunitet”,

har han forklaret, at de hos Statens Serum Institut i henhold til bestillingen alene skulle forholde sig til risikoen, så han tror ikke, at Brostrøm har kendt til indholdet af bestillingen. Han sendte senere udkastet til risikovurderingen til Søren Brostrøm, der havde nogle kommentarer til den, således at de kunne sige, at det var en fælles risikovurdering fra Statens Serum Institut og Sundhedsstyrelsen.

Man havde tabt tid, hvis man havde overvejet andre modeller. Der var jo også allerede forsøgt både i september og oktober at stramme op på det ud fra nogle veterinærfaglige vurderinger. Spørgsmålet var, hvor mange skud man havde i bøssen, indtil man trak af i forhold til at aflive alle mink.

Forevist transskription af sms af 7. november 2020 til ham selv fra vicedirektør i Statens Serum Institut, Ole Jensen (tillægsekstrakt 2, s. 363) har han forklaret, at det må have været pressemødet den 5. november 2020, den udspringer af. Men han er ikke 100 % sikker.

Forevist transskription af sms-korrespondance mellem Per Okkels og ham selv, der startede med en sms fra Per Okkels, sendt den 4. november kl. 16.21 (tillægsekstrakt 2 s. 369), og hvoraf fremgår:

”23. Korrespondance med departementschef Per Okkels (Sundhedsministeriet)

23.1. SMS-besked modtaget 4/11 2020 16:21:

”Du var meget modificerende her. Mere skarp på partiledermøde.”

”Genfind risikovurderingen”

23.2. SMS-besked afsendt 4/11 2020 16:21:

”Kommer igen”

23.3. SMS-besked modtaget 4/11 2020 16:21:

”Super”

”Du står faktisk bag anbefalingen om at aflive jvf i går”

23.4. SMS-besked afsendt 4/11 2020 16:21:

”Det står jeg bag. Men vores rolle er primært at vurdere risiko og det har vi gjort krystalklart”

23.5. SMS-besked modtaget 4/11 2020 16:21:

”Alt OK””,

har han forklaret, at det er korrekt, at denne korrespondance fandt sted, mens det virtuelle pressemøde den 4. november 2020, hvor regeringens beslutning blev meldt ud, var i gang. Det var faktisk bekymrende, fordi Per Okkels var ved at tage dem til indtægt for noget, som var mere vidtgående, end det de var blevet bedt om. De skulle stå mere på mål for aflivningsstrategien og tage ansvar for håndteringen, ikke bare risikovurderingen. Selv har han det imidlertid bedst med, at der er en armslængde mellem risikovurderingen og risikohåndteringen.

De blev ikke spurgt, om man kunne vente en uge. Hvis de var blevet spurgt herom, ville han have svaret, at det ville komme med meget store omkostninger for folkesundheden. Og så kan man måske tænke sig til, hvad der så var sket. Så han tænker, at den beslutning, der blev taget var en naturlig konsekvens af risikovurderingen. Men som sagt var de alene blevet bedt om at fremkomme med en risikovurdering, og derfor er det dækkende at sige, at han på pressemødet ikke fremkom med en fuldtønet støtte til beslutningen, men ønskede at overlade det til politikerne.

Casper Mondrup Dahlmann

Casper Mondrup Dahlmann har - under afhøring i kommissionen den 22. oktober 2021 – forklaret blandt andet, at han er uddannet som cand.scient.pol. i 2016. Han var i perioden fra 2019-2021 fuldmægtig i Finansministeriet, Center for Klima, Grøn Energi og EU. Han er i dag ministersekretær og specialkonsulent i Minister- og Ledelsessekretariatet i Finansministeriets departement.

Han var i 2020 såkaldt ”paragrafredaktør” af finanslovens § 24, som angår Miljø- og Fødevareministeriet. Han var Miljø- og Fødevareministeriets ”indgang” til Finansministeriet. Han var involveret i arbejdet med regeringssager fra Miljø- og Fødevareministeriet.

Han blev første gang orienteret om mink den 16. juni 2020 i forbindelse med det første smitteudbrud på en minkfarm, hvor han modtog en orientering fra Statsministeriet om, at man påtænkte at slå ned ud fra et forsigtighedsprincip.

Han refererede til sin kontorchef, men kontorchefen var på barselsorlov. Derfor refererede han til den fungerende kontorchef, Asbjørn Brink. Martin Ulrik Jensen var afdelingschef i hans afdeling, men afdelingscheferne Kent Harnisch og Annemarie Lauritsen var også inde over sager om mink. Det var Martin Ulrik Jensen, som havde det faglige ansvar for fødevareområdet.

Kontakten til øvrige ministerier om mink var primært til Nils Torpegaard Christensen i Sundhedsministeriet og Anders Kroman Liin i Miljø- og Fødevareministeriet.

Forevist Anders Kroman Liins mail sendt den 17. september 2020 kl. 14.06, som var vedhæftet udkast til cover: ”Håndtering af smittespredning med COVID-19 i danske minkbesætninger” (ekstrakten s. 397 og s. 404-405)

”...

From: Anders Kroman Liin ...
Sent: 17-09-2020 14:06:41 (UTC +02)
To: Casper Mondrup Dahlmann ...
Cc: Niels Torpegaard Christensen ...
Subject: Seneste udgave af FCU-cover om mink og covid

Kære Casper

Hermed seneste udgave af FCU-cover om håndtering og status på håndtering af mink og covid. Rettelser (ift. af SUM fremsendte) er afsnit om NL's udfasning samt smittetilfælde (tabel 1) er opdateret.

Denne version lægges til godkendelse i SUM.

Venlig hilsen

...

[Udkast til cover: ”Håndtering af smittespredning med COVID-19 i danske minkbesætninger]

...

Sundhedsmyndighederne og Fødevarestyrelsen har udarbejdet et koordineret forslag til tiltag, der vurderes at kunne minimere yderligere smittespredning uden at slå minkbesætningerne ned, jf. *bilag 1*, som blandt andet indebærer en intensivering af test af personer tilknyttet minkfarme. Muligheden for at tilbyde test vil skulle prioriteres i forhold til den tilgængelige testkapacitet. Det vil ligeledes skulle afklares, om der er behov for ny hjemmel til flere af de foreslåede løsninger.

Indstilling

Det indstilles, at der drøftes følgende løsningsmuligheder:

- der udarbejdes beslutningsgrundlag for en løsning, hvor alle smittede besætninger slås ned ud fra et forsigtighedsprincip og/eller
- der iværksættes alternative tiltag, som er anbefalet af sundhedsmyndighederne og Fødevarestyrelsen, jf. *bilag 1* eller
- der udarbejdes beslutningsgrundlag for en løsning, hvor alle minkbesætninger slås ned ud fra et forsigtighedsprincip

Det indstilles, at MFVM og SUM ultimo oktober forelægger en ny vurdering af smittespredning i minkfarme for CU, såfremt der træffes beslutning om ikke at slå alle minkbesætninger ned.

...”

har han forklaret, at NL dækker over Nederlandene. Han husker, at Nederlandene blev nævnt som en perspektivering af sagen. Han havde ikke grund til at hæfte sig ved hjemmelsspørgsmålet i sin sagsbehandling. Finansministeriets primære aktie i sagen var at få ”udboret” økonomien i de tiltag, som lå på bordet. Som han læser hjemmelsformuleringen, så knytter den sig til det katalog af indsatser, som Miljø- og Fødevareministeriet og sundhedsmyndighederne anbefalede i forhold til tests, værne-midler mv. Han vidste ikke på dette tidspunkt, om der var finansiel hjemmel til tiltagene.

Forevist sin mail sendt den 19. september 2020 kl. 19.52 til blandt andre Anders Kroman Liin og Niels Torpegaard Christensen og med kopi til Asbjørn Brink, omhandlende FØ-sag, som var vedhæftet udkast til cover dateret den 19. september 2020: ”Håndtering af coronasmitte i mink” (ekstrakten, s. 490f):

”...

From: Casper Mondrup Dahlmann ...

Sent: 19-09-2020 19:52:25 (UTC +02)

To: Anders Kroman Liin ...; Niels Torpegaard Christensen ...; Mads Kristoffer Pilegaard Larsen...

Cc: Asbjørn Brink ...

Subject: FØ-sag om håndtering af coronasmitte i mink

Kære alle

På AC-drøftelse i fredags blev det besluttet, at der skal forelægges FØ-sag om håndtering af COVID-19-smitte i mink.

Vi har givet et bud på et samlet cover. Tager udgangspunkt i tidligere fremsendte sag, men er skåret til af hensyn til at få plads til økonomiske overvejelser og holde sagen inden for ØU-format (2-3 sider). Vi foreslår, at der endvidere udarbejdes et justeret bilag 1, som beskriver de tiltag, der i fredags blev besluttet iværksat – samt omkostningerne herved. Kan i store træk bygges op om løsningsafsnittet i tidl. bilag til sagen.

@Mads: Vi foreslår, at EM kommer med i hovedet på denne, da der potentielt er en stor erhvervsøkonomisk vinkel. Jeg ved ikke, om du er rette modtager, men ellers må du gerne sende videre i jeres hus.

For at følge normal ØU-proces, skal sagen udsendes til kredsen i løbet af mandag. Vi kan *måske* trække udsendelsen til tirsdag, så vi kan køre en kort clearingsrunde mandag-tirsdag.

Det bliver dog uanset hvad lidt tight, og derfor vil det være værdsat, hvis I har mulighed for at vende tilbage med bemærkninger på kontorniveau hurtigst muligt – hvis muligt i løbet af i morgen, men senest mandag formiddag.

...”

har han forklaret, at han ikke selv deltog i mødet med afdelingscheferne. Det var et afdelingschefforum på tværs af ministerier. Det var Annemarie Lauritsen, som deltog fra Finansministeriet. Han ved ikke, om Tejs Binderup deltog som repræsentant fra Miljø- og Fødevareministeriet, men generelt gik kontakten til Tejs Binderup. Han husker, at han modtog en mundtlig eller telefonisk tilbagemelding fra mødet fra Annemarie Lauritsen.

Forevist det til mailen vedhæftede udkast til cover (ekstrakten s. 491f), hvoraf fremgik (s. 495):

”...

Procedure

[MFVM/SUM]

...”

hvtill han skrev en kommentarboks med følgende indhold:

”Kræver det ændring af lov/bekendtgørelse eller lign.?”

har han forklaret, at han grundlæggende ikke kan huske, hvorfor han skrev denne kommentarboks, men der var ikke noget atypisk i det. Kommentarboksen knytter sig til procedureafsnittet, hvor man samler op på, hvem, der skal gøre hvad. Hvis der er indhold i indstillingen, som kræver ændring af lov, bekendtgørelse eller aktstykke, så er det fint at få beskrevet det der. Der var fire miniserier i ”hovedet” på coveret, og det er ham, som har ført pennen i det første udkast til cover, som er det foreliggende. Udkastet blev forfattet af ham på baggrund af de forudgående regeringssager, som havde været behandlet af CU-udvalget. Supplerende adspurgt af kommissionen om kommentarboksen, forklarede han, at kommentarboksen blev indsat i et forsøg på at få Miljø- og Fødevareministeriet til at redegøre for deres hjemmel.

Forevist et yderligere afsnit i udkastet til cover (ekstrakten s. 493-494):

”...

[I forbindelse med nedslagning af de første tre besætninger blev der fastsat kompensationsgrad i henhold til bestemmelserne i Lov om hold af dyr. Et påbud om aflivning vurderes fra et juridisk synspunkt at have karakter af ekspropriation, hvorfor der vil være krav om fuld kompensation for de aflivede minks værdi til berørte besætningsejere; også selvom man der kan findes flertal i Folketinget for at ændre bestemmelserne i Lov om hold af dyr.]

...”

hvtill han skrev en kommentarboks med følgende indhold:

”MFVM: er dette korrekt. Skriv gerne til”

har han forklaret, at han givetvis har drøftet udkastet med den fungerende kontorchef Asbjørn Brink. Man skal forstå formuleringen sådan, at Finansministeriet var i gang med at afklare, hvad tiltagene ville koste. Som han forstod det, så fulgte det af lov om hold af dyr, at man skulle yde erstatning, hvis der blev udstedt et påbud om aflivning. Selv hvis man måtte ændre loven, kunne det have karakter af ekspropriation, og dermed koste penge. Det var fra Finansministeriets side et forsøg på at komme tættere på ”regningen” og få et overblik over omkostningerne. Han undersøgte ikke hjemmelsgrundlaget yderligere på dette tidspunkt, hvor der var tale om første udkast til sagen. Der var jo ikke truffet en beslutning. Der var en lovbunden finanslovskonto, som ville kunne udgøre den finansielle hjemmel, så længe en udgift faldt ind under lov om hold af dyr.

Forevist ”Bilag 2 – Omkostninger ved opstillede scenarier” dateret den 20. september 2020 (ekstrakten s. 496f), hvoraf fremgår bl.a.:

”...

Baggrund

Til vurdering af de fremadrettede handlemuligheder, redegøres i dette notat for de statsfinansielle og samfundsmæssige omkostninger for tre scenarier som følger:

1. Iværksættelse af yderligere kontrol- og smittebeskyttelsesindsatser, som foreslået af Fødevarestyrelsen (FVST), Statens Serum Institut (SSI), Sundhedsstyrelsen (SST) og Styrelsen for Patient Sikkerhed (STPS) i fælles notat af 15. september 2020 (jf. bilag 1).
2. Aflivning af alle danske COVID-19 smittede minkbesætninger.
3. Aflivning af alle danske minkbesætninger

...”

har han forklaret, at på dette tidspunkt i september 2020, havde bilaget ikke været forbi Finansministeriet. I forbindelse med sin forberedelse af afhøringen i kommissionen har han tjekket op på forløbet, og det viser sig, at han først modtog bilaget på mail den 21. september 2020 kl. 18.01, som det fremgår af det af hans bisidder fremsendte bilag, som indeholder mailkorrespondancen den 21. september 2020 [nu optaget i tillægsekstrakt 5, s. 4]:

”...

Til: Casper Mondrup Dahlmann ...

Cc: Paolo Drostby ..., Katja Goodhew ..., Charlotte Thuesen Christensen ...

Fra: Anders Kroman Liin ...

Titel: SV: FØ-sag om mink og covid-19

Sendt: 21-09-2020 18:01

Bilag: Bilag 2 - Omkostninger ved opstillede scenarier.docx;

Kære Casper

Hermed økonomibilag (som pt. er til godkendelse af vores analysekontor).

Estimatet på 10-15 mia. er beregnet ved at tage de hollandske erstatninger og gange op til den større danske minkproduktion.

Jeg er desuden ved at kigge på bilag 1. Jeg tager den med Niels og vender tilbage, når vi har noget nyt. ...”

Der var således to dages slip, fra han sendte første udkast til cover til han modtog økonomibilaget.

Forevist mailkorrespondancen tidligere samme eftermiddag mellem Anders Kroman Liin, ham og flere andre, som også fremgår af det af hans bisidder fremsendte bilag [nu optaget i tillægsekstrakt 5, s. 4]:

”...

Fra: Casper Mondrup Dahlmann

Sendt: 21. september 2020 17:44

Til: Niels Torpegaard Christensen; Anders Kroman Liin; Martin Riis Hansen ...

Cc: Paolo Drostby; Katja Goodhew; Asbjørn Brink; Charlotte Thuesen Christensen

Emne: SY: FØ-sag om mink og covid-19

Tak, begge to.

Har ikke noget til jeres tekstnære justeringer, Anders. Vi kan fint fjerne de "29" i figuren - kan måske skrive, at der i den periode er konstateret 20 smittede besætninger i stedet?

Jeg studser dog over de "lave" beløb angivet sidst i sagen. Tidligere har der været skrevet om 10-15 mia. kr. Hvad skyldes ændringen?

Af hensyn til, at vi allerede er forbi alm. udsendelsesfrist haster det desværre ret meget med at få de sidste udeståender på plads.

- Vil I (Niels og Anders) ikke tales ved om bilag 1?
- Dertil behov for ret hurtigt at få afklaret den samlede regning ved de besluttede initiativer. Charlotte, kan du bekræfte, at I er i dialog med SUM-KØ?

Mvh

Casper

Fra: Niels Torpegaard Christensen ...

Sendt: 21. september 2020 17:22

Til: Anders Kroman Liin ...; Casper Mondrup Dahlmann ...; Martin Riis Hansen ...

Cc: Paolo Drostby ...; Katja Goodhew ...; Asbjørn Brink ...; Charlotte Thuesen Christensen ...

Emne: SV: FØ-sag om mink og covid-19

Måske lettest, at MFVM håndterer omskrivning af bilag 1, idet jeg ikke har overblik over omkostningerne, som kun vedrører MFVMs område? Jeg kan forstå, at der kører en dialog mellem vores økonomiafdeling og FM vedrørende omkostninger på vores område.

Jeg er i gang med at kigge på risikovurdering fra 551.

Mvh

Niels

Fra: Anders Kroman Liin ...

Sendt: 21. september 2020 17:19

Til: Casper Mondrup Dahlmann ...; Niels Torpegaard Christensen ...; Martin Riis Hansen ...

Cc: Paolo Drostby ...; Katja Goodhew ...; Asbjørn Brink ...; Charlotte Thuesen Christensen ...

Emne: SV: FØ-sag om mink og covid-19

Kære alle

Hermed tilrettet FØ-cover.

- Der er lidt uklarhed om, hvorvidt de 9,8 mio. kr. alene vedrører MFVM-udgifter. **Det er de.**

- Bilag 1 er skrevet før de nye initiativer blev besluttet. Bør følgelig skrives om til at afspejle en situation, hvor beslutningen er truffet. Konkret foreslås, at bilaget alene indeholder en beskrivelse af tiltagene (evt. med udgangspunkt i det nuværende afsnit "foreslåede tiltag"). Dertil bør udgifterne kobles til de enkelte elementer heri. **@Niels: Er du mand for at rette og justere bilag 1 i lyset af, at forslagene nu er iværksat?**

Fra: Casper Mondrup Dahlmann ...

Sendt: 21. september 2020 15:42

Til: Anders Kroman Liin ...; Niels Torpegaard Christensen ...; Martin Riis Hansen ...

Cc: Paolo Drostby ...; Katja Goodhew ...; Asbjørn Brink ...

Emne: SV: FØ-sag om mink og covid-19

Kære alle

Hermed bud på mindre justeringer i sagen. Vil I hurtigst muligt vende tilbage på nedenstående, herunder om I er enige i procestrinnene?

(Sagen lander nu akkurat på 3 sider, så hvis I tilføjer nyt må I gerne skære tilsvarende ned andetsteds så vi holder formkravene).

...

Fra: Casper Mondrup Dahlmann

Sendt: 21. september 2020 15:25

Til: Anders Kroman Liin ...; Niels Torpegaard Christensen ...; Martin Riis Hansen ...

Cc: Paolo Drostby ...; Katja Goodhew ...; Asbjørn Brink ...

Emne: SV: FØ-sag om mink og covid-19

Kære alle

Jeg kan se, at sagen indeholder en del flere ændringer ift. oprindelig version end de, der er markeret med TC- alle ændringer markeret i vedlagte version. Opfordring herfra til, at alle ændringer også fremadrettet markeres, så vi alle kan følge med.

Et par overordnede bemærkninger:

- Der er lidt uklarhed om, hvorvidt de 9,8 mio. kr. alene vedrører MFVM-udgifter. Det er helt centralt for os at de samlede udgifter ved de nye tiltag angives. Vil I tale sammen og afspejle dem?
- Bilag 1 er skrevet før de nye initiativer blev besluttet. Bør følgelig skrives om til at afspejle en situation, hvor beslutningen er truffet. Konkret foreslås, at bilaget alene indeholder en beskrivelse af tiltagene (evt. med udgangspunkt i det nuværende afsnit "foreslåede tiltag"). Dertil bør udgifterne kobles til de enkelte elementer heri.
- Cover skal kortes ned jf. ØU-retningslinjer.

Videre proces forud for clearing:

- Niels har varslet små ændringer i cover sfa. drøftelser med 551. Disse indarbejdes asap.
- MFVM og SUM konsoliderer samlede udgifter til de nye tiltag (9,8+/-) og justerer bilag 1 i lyset af, at forslagene nu er iværksat, jf. ovenfor.
- Vi (og EM) tilføjer bemærkninger til cover, herunder mhp. at korte ned.
- [Evt.: MFVM fremsender bilag om dekomponering af udgifter]

Sig til, hvis uenige i ovenstående.

...

Fra: Anders Kroman Liin ...

Sendt: 21. september 2020 14:59

Til: Casper Mondrup Dahlmann ...; Niels Torpegaard Christensen ...; Martin Riis Hansen ...

Cc: Paolo Drostby ...; Katja Goodhew ...

Emne: FØ-sag om mink og covid-19

Kære alle

Hermed FØ-cover og bilag med anbefalinger, som det ser ud for nuværende.

Vi arbejder på højtryk på et økonomibilag, der skitserer 3 scenarier (1. iværksættelse af ekstra kontrol- og smittebeskyttelsesindsatser, 2. aflivning af alle smittede besætninger samt 3. beslutning om afvikling af minkproduktion i DK).

...”,

har han forklaret, at denne korrespondance fandt sted, før Anders Kroman Liin fremsendte det før omtalte økonomibilag senere samme dag kl. 18.01. De justeringer, som han sendte, angik coveret og muligvis det i korrespondancen omtalte bilag 1, som handlede de øvrige initiativer, som der var truffet beslutning om på afdelingschefmødet om fredagen.

Forevist udkast til cover: ”Håndtering af coronasmitte i mink” dateret den 21. september 2020 (ekstrakten s. 556), hvoraf fremgik blandt andet om procedure (ekstrakten s. 561):

”...

Procedure

...

Der vil være behov for at tilvejebringe den nødvendige juridiske hjemmel for evt. nedslagning af samtlige danske minkbesætninger

...”,

har han forklaret, at teksten med rød først blev indsat efter at han i en kommentarboks tidligere havde skrevet: ”Kræver det ændring af lov/bekendtgørelse eller lign.?”. Han ved ikke, hvem, der har indsat afsnittet, men han kan kun konkludere, at teksten var indsat i det cover, som Anders Kroman Liin sendte til ham. Foreholdt, at Niels Torpegaard Christensen under afhøring i kommissionen d.d. har forklaret, at han mente, at formuleringen var Niels Torpegaard Christensens, fordi Niels Torpegaard Christensen var den eneste, som anvendte ordet ”nedslagning”, har han forklaret, at han ikke kan udtale sig om, hvem der har skrevet teksten. Han læser afsnittet således, at der var en diskrepans mellem coverets indstilling, hvori der lagdes op til en drøftelse af, om der i regeringens strategi skulle stilles krav om aflivning af alle minkbesætninger, hvori der er konstateret smitte, mens coverets hjemmelsafsnit/procedureafsnit angik nedslagning af samtlige danske minkbesætninger. Det læser han ikke som to sider af samme sag. Supplerende adspurgt af kommissionen om det omhandlede cover (ekstrakten s. 560), forklarede han, at det er ressortministeriets ansvar at kunne redegøre for udgifter.

Det er i hans optik generelt nærliggende at afsøge indholdet i gamle regeringssager, når man skal begynde på en ny regeringssag. Hvis der var en bemærkning om økonomi i en ”gammel” sag i hans ressort, ville det være naturligt at følge op herpå i en ny sag. Han vil nødigt udtale sig om, hvordan det forholder sig i andre ministerier.

Forevist sin mail sendt den 21. september 2020 kl. 19.14 til blandt andre Niels Torpegaard Christensen og Anders Kroman Liin og med kopi til blandt andre Paolo Drostby, Katja Goodhew, Asbjørn Brink og Katrine Kaldahl (ekstrakten, s. 605):

”...

Fra: Casper Mondrup Dahlmann

Til: Niels Torpegaard Christensen; Anders Kroman Liin; Martin Riis Hansen (EM-DEP)

Cc: Paolo Drostby; Katja Goodhew; Asbjørn Brink; Charlotte Thuesen Christensen; Katrine Kaldahl

Emne: SV: FØ-sag om mink og covid-19

Dato: 21. september 2020 19:14:07

Vedhæftede filer: Cover_18.44.docx

Kære alle

Efter snak med både Niels og Anders vedlægger jeg her et justeret cover. Jeg forestiller mig, at denne kan forelægges med det justerede bilag 1 (de igangsatte tiltag) og SUM's bilag 2 (risikovurdering) – men at vi måske kan undvære MFVM's bilag 2 om dekomponering af udgifter.

Det er forsøgt afspejlet, at sundhedsmyndighederne ikke aktivt anbefaler aflivning i større omfang. Sagen skrives derfor i stedet mere som en orientering om den stigende smitte samt de initiativer, som der blev givet grønt lys til i fredags.

Aflivning beskrives følgelig ikke som en anbefaling, men som det næste skridt, såfremt der er politisk ønske om større indsats.

Det skal understreges, at dette alene er min forståelse af SUM's nye bilag 2 og telefonsnak med Niels – og altså ikke et udtryk for, at vi modsætter os initiativerne.

Hvis vi har misforstået teksten eller har fjernet pointer, I gerne vil beholde, må I endelig råbe op!

Lad mig høre, hvad I tænker om ovenstående.

...”,

har han forklaret, at mailen og dens indhold skal ses i forlængelse af, at han skrev det første udkast til cover. Han henviste til en telefonsamtale med Niels Torpegaard Christensen og en parallelsnak med Anders Kroman Liin, hvorunder de talte om, at sundhedsmyndighederne ikke anbefalede aflivning. Derfor skrev han en ændret indstilling, som ikke omfattede anbefaling af aflivning, som det ses af coverudkastet (ekstrakten s. 609f, herunder s. 611), hvori han foretog udstregning af sætningen: ”Sundhedsmyndighederne foreslår en drøftelse af, om den hidtidige praksis skal genoptages, således at der udstedes påbud om aflivning af alle minkbesætninger, hvor der er konstateret COVID-19 smitte”. Hans udstregning var ledsaget af en kommentarboks:

”SUM: vi forstår det sådan, at sundhedsmyndighederne ikke anbefaler dette – derfor er passagen her fjernet. Sig endelig til, hvis det ikke er en korrekt gengivelse af jeres anbefalinger”

I stedet fremstod coveret nu med følgende formulering (ekstrakten s. 611):

”....

Såfremt der er politisk ønske om en skærpet indsats, vil næste skridt formentlig være en overvejelse om aflivning af minkbesætninger i højere grad end i dag. Det følger dog for nuværende ikke af sundhedsmyndighedernes anbefalinger, jf. *bilag*

...

Indstilling

Det indstilles, at

- Orienteringen om de iværksatte tiltag til håndtering af COVID-19-smitte i minkbesætninger tages til efterretning
- Det drøftes, om der er politisk ønske om at skærpe indsatsen yderligere

...”

Hertil har han forklaret, at han som følge af den ændrede indstilling tillige foretog udstregning af sætningen om behovet for tilvejebringelse af hjemmel, som det ses af ekstrakten s. 612. Han ville normalt vende rettelser med fungerende kontorchef Asbjørn Brink.

Han erindrer forløbet sådan, at der kom en positiv tilbagemelding fra Sundhedsministeriet og Miljø- og Fødevarerministeriet om, at sagen ”stod rigtigt”. Sagen blev lagt til clearing i de respektive ministerier.

Forevist Asbjørn Brinks mail sendt den 26. september 2020 kl. 17.54 til Kent Harnisch og med kopi til Martin Ulrik Jensen og ham, hvori beskrives 3 scenarier, og hvori der skrives om lovhjemmel og lovændring (ekstrakten, s. 685):

”...

Til: Kent Harnisch ...

Cc: Martin Ulrik Jensen ..., Casper Mondrup Dahlmann ...

Fra: Asbjørn Brink ...

Titel: Mink

Sendt: 26-09-2020 17:54

Bilag: Bilag 3 - Økonomiske omkostninger ved 3 scenarier.docx; Håndakt - mink.docx;

Hej Kent

Som efterspurgt er vedlagt MFVM’s underliggende beregninger fsva. økonomien i mink-sagen. I lyset af, at der med den foreliggende ØU-sag ikke lægges op til at iværksætte yderligere og mere drastiske tiltag, er vi i denne omgang ikke gået dybt ind i drøftelsen om økonomien, tidshorisonten (FVST skønner, at det vil tage ½-1 år af aflive dem – virker absurd) og lovhjemlen (det kræver lovændring af aflive minkene + forbyde import af nye mink). Det gør vi nu mhp. hurtigt at kunne forelægge beslutningsoplæg i tilfælde af, at myndighederne skulle anbefale hel eller delvis aflivning af mink i DK (dvs. scenarie 2 og 3 i vedlagte).

Scenarie 1: Fsva. den tiltrådte styrkelse af kontrol- og smittebeskyttelsesindsatserne estimerer FVST udgifterne hertil til 8,3 mio. kr. Den primære udgiftspost er drift, jf. også bilag 1 til sagen.

Scenarie 2: FVST estimerer for indeværende, at hvis alle *smittede* mink skal aflives, vil omkostningerne hertil være 81,6 mio. kr. hvis det skal gennemføres før pelsning og 37,3 mio. kr. hvis det skal være efter pelsning. Primære udgift er erstatning på 35,4 hhv. 11,4 mio. kr.

Scenarie 3: Endelig skønner FVST, at hvis alle mink i DK skal aflives, vil omkostningerne hertil være på knap 3 mia. kr. hvis det sker inden pelsning hhv. 1,1 mia. kr. hvis det sker efter pelsning. Primære udgiftsposter er selvsagt erstatning (2,4 mia. kr. inden pelsning hhv. knap 0,9 mia. kr. efter pelsning).

I tillæg til ovenstående omkostninger i scenarie 3 har bygninger, bure mv. har en værdi af ca. 3,8 mia. kr. (som er højt sat – også da jorden kan bruges til andet), der skønnes lønomkostningstab på knap 200 mio. kr. og driftstab på yderligere knap 200 mio. kr. Dvs. i alt *erhvervsøkonomiske* konsekvenser i størrelsesordenen 4,1 mia. kr.

Bemærk som nævnt ovenfor, at vi endnu ikke er gået dybt ind i beregninger i scenarie 2 og 3, da disse ikke ligger i beslutningsoplægget for indeværende ØU-sag.

Jeg forstod også, at du havde ønsker til håndakten. Mhp. dine bemærkninger, vedlægges håndakten her.
...”

og forespurgt om, hvordan han forstod sætningen: ”Det gør vi nu mhp. hurtigt at kunne forelægge beslutningsoplæg i tilfælde af, at myndighederne skulle anbefale hel eller delvis aflivning af mink i DK (dvs. scenarie 2 og 3 i vedlagte)”, har han forklaret, at Asbjørn Brink hellere må redegøre herfor. Han kan dog godt svare på, hvad processen var kort tid derefter. Der blev allerede den 1. oktober 2020 forelagt en ny regeringssag, hvor man var tættere på de her ting. Asbjørn Brink sendte mailen til afdelingschefen for offentlige finanser, Kent Harnisch. Man var den 1. oktober 2020 tættere på at kunne sætte en ”prislap” på beslutningen i den sag. Asbjørn Brink sendte mailen mellem et FØ-møde og ØU-mødet, hvor Kent Harnisch, som afdelingschef for offentlige finanser, havde en væsentlig rolle. Derfor ville Kent Harnisch naturligt have bedt ham og Asbjørn Brink om et skøn for økonomien. Det bedste skøn, som de havde for økonomien, var det bilag, som endte med ikke at gå med på ØU-mødet, men som Asbjørn Brink så sendte til Kent Harnisch som et vedhæftet bilag til mailen af 26. september 2020 kl. 17.54.

Forevist Kristoffer Krohn Schaldemoses mail sendt onsdag den 30. september 2020 kl. 18.57 til blandt andre Asbjørn Brink, Martin Ulrik Jensen og ham, hvori omtales, at STM var tæt på at sende militæret ind for at gasse alle mink (ekstrakten s. 871):

”...

Til: Asbjørn Brink ... Casper Mondrup Dahlmann ...
Cc: Victoria Julie Jessen ..., Anne Sofie Hartvig Pedersen ..., Anne Marie Maltha-Smith ..., Kent Harnisch ..., Martin Ulrik Jensen ...
Fra: Kristoffer Krohn Schaldemose...
Titel: ØU-tilbageløb: Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger
Sendt: 30-09-2020 18:57

Hej alle

MUJ har fået særskilt tilbageløb på denne. Tilsyneladende meget tæt på, at STM sendte militæret ind for at gasse alle mink i aften.
...”

har han forklaret, at der typisk afholdes møde i regeringens Økonomiudvalg hver onsdag. Det er sædvanligt, at departementschefsekretæren kommer med en tilbagemelding fra mødet, og han opfatter mailen som en sådan. Udover mailen var der tillige en mundtlig tilbagemelding. Han ved ikke, om statsministeren deltog i mødet den 30. september 2020. Han ved ikke, hvad Kristoffer Krohn Schaldemose, som var departementschefsekretær på det tidspunkt, mente med sætningen om gasning af alle mink mv. Fra sit eget arbejde som ministersekretær ved han, at det typisk er Statsministeriets departementschef og statsministerens særlig rådgiver, som deltager i Økonomiudvalgsmøder.

Forevist mailkorrespondancen senere onsdag aften den 30. september 2020, dels mellem Asbjørn Brink og ham, og dels mellem Katrine Kaldahl, Anders Kroman Liin, Niels Torpegaard Christensen og ham (ekstrakten s. 873-874):

”...

Fra: Casper Mondrup Dahlmann

Til: Asbjørn Brink

Emne: SV: Udkast til FCU-sag

Dato: 30. september 2020 21:16:01

Vedhæftede filer: Konsekvenser ved aflivning af mink.docx

Økonomiske omkostninger ved 3 scenarier.docx

Bilag 1 Notat om minkproduktionen i Danmark.docx

Her bilagene. Den om økonomiske konsekvenser skal opdateres.

De to andre giver et rigtigt godt overblik over sektorens udfordringer. Det kan overvejes om vi skal holde konsekvenser ved aflivning i baghånden eller det er fint allerede nu at vise det frem. Skriver nærmest sort på hvidt, at minkbranchen i DK dør, hvis man slår dem alle ned.

Foreslår desuden, at vi vedlægger bilag om sundhedsmyndighedernes nyeste risikovurdering/anbefalinger.

/C

Sendt: 30. september 2020 21:02

Til: Casper Mondrup Dahlmann ...

Emne: SV: Udkast til FCU-sag

Tak – jeg indarbejder dine forslag i SUM’s version mens du ser på bilag.

Bh

Asbjørn

Fra: Casper Mondrup Dahlmann ...

Sendt: 30. september 2020 20:58

Til: Asbjørn Brink ...

Emne: VS: Udkast til FCU-sag

T.O. fra SUM. De skærer noget hårdere i baggrundsafsnittet. Synes vores version fungerer bedre.

Det undrer mig lidt, at SUM spørger til, hvornår MFVM modtager risikovurderingen. Det er vel SUM’s egne styrelser, der skal lave den?

Fra: Katrine Kaldahl ...

Sendt: 30. september 2020 20:29

Til: Anders Kroman Liin ...

Cc: Niels Torpegaard Christensen ...; Paolo Drostby ...; Casper Mondrup Dahlmann ...

Emne: VS: Udkast til FCU-sag

Kære Anders

Tak for cover. Lidt fra os – vi har skåret en del ned i baggrund– så fokus er på aflivning eller ej.

Har i et estimat på, hvornår i modtager risikovurderingen?

Vh. Katrine

Fra: Niels Torpegaard Christensen ...

Sendt: 30. september 2020 18:17

Til: Katrine Kaldahl ...

Emne: VS: Udkast til FCU-sag

Udkast fra MFVM

Fra: Anders Kroman Liin ...

Sendt: 30. september 2020 18:16

Til: Niels Torpegaard Christensen ...; Casper Mondrup Dahlmann ...; Ane Myrhøj Bisgaard ...

Emne: Udkast til FCU-sag

Kære alle

Hermed udkast til FCU-sag. Bemærk at der fortsat er udestående (vurdering fra DK-VET, beregning af omkostninger ved at slå "randzonebesætninger" (besætninger i nærheden af smittede besætninger) ned samt opdatering på beregningerne således at der ikke kun beregnes på 24 besætninger).

Bilag 1 der refereres til er tiltag beskrevet i ØU-sagen.

Det er vores forståelse, at sagen laves om til skriftligt Ø-sag.

Lad mig gerne hurtigst muligt høre jeres forslag til evt. rettelser.

...";

samt forevist uddrag af det til mailen kl. 21.16 vedhæftede udkast til bilag dateret den 20. september 2020: "Bilag 2 – Omkostninger ved opstillede scenarier" (ekstrakten, s. 878f), hvori han havde indsat en kommentarboks (s. 878):

"Foreslår at dette scenarie udgår af papiret pba. ØU-beslutningen d.d.",

omhandlende et scenarie om iværksættelse af yderligere kontrol mv.

Hertil har han forklaret, at han har indsat kommentarboksen efter Økonomiudvalgs mødet og tilbagemeldingen derfra. Han mener at huske, at der var truffet beslutning om kontrol- og smitteindsatser på et møde mellem afdelingscheferne den 18. september 2020.

Forevist samme udkast til bilag 2, hvor teksten var blevet ændret til følgende på side 2 (ekstrakten s. 879):

"...

I forhold til scenarie 1 kan påbud om aflivning [af smittede og mistænkte besætninger samt besætninger i nærhed hertil] meddeles med hjemmel i § 30, stk. 1, i lov om hold af dyr, og indsatsen derfor gennemføres uden behov for yderligere lovgivning. Når der påbydes aflivning, så kan der ydes erstatning, jf. erstatningsbekendtgørelsen.

..."

og hans hertil knyttede kommentarboks:

"Bekræft gerne",

har han forklaret, at udkastet i første omgang blev sendt til Asbjørn Brink onsdag den 30. september 2020 kl. 21.16 for at få en clearing, men det var med det formål, at det var noget, som Miljø- og Fødevarerministeriet skulle se på. Asbjørn Brink og han havde aftalt den arbejdsfordeling, at Asbjørn Brink skulle se på coveret og at han skulle se på bilagene. Det var blevet sent, og det skulle gå hurtigt.

Forevist sætningen i samme udkast til bilag 2 (ekstrakten s. 883):

”...

Scenarie 3 – Aflivning af alle danske minkbesætninger

...

En sådan aflivning af alle mink i Danmark vurderes, at ville betyde en lukning af hele produktionen i minimum en årrække på grund af tabet af avlsmateriale, og de lave afregningspriser og de negative driftsresultater gør det mindre attraktivt at genstarte produktionen når COVID-19-epidemien er overstået. Samtidigt forventes, at andre lande vil udvide deres produktion for at dække den internationale efterspørgsel, hvilket vil gøre det svært for de danske minkavlere at komme tilbage på de internationale markeder.

...”;

har han forklaret, at han ikke ved, hvorfor bilaget ser ud som det gør, men Finansministeriet havde bestilt det for at få ”prislapper” på, hvad det forskellige kostede.

På ny forevist samme udkast til bilag 2 (ekstrakten s. 879), hvori tillige omtales hjemmel i forhold til scenarie 2 og 3:

”...

I forhold til scenarie 1 kan påbud om aflivning [af smittede og mistænkte besætninger samt besætninger i nærhed hertil] meddeles med hjemmel i § 30, stk. 1, i lov om hold af dyr, og indsatsen derfor gennemføres uden behov for yderligere lovgivning. Når der påbydes aflivning, så kan der ydes erstatning, jf. erstatningsbekendtgørelsen.

For scenarie 2 og 3 vil aflivning af alle nordjyske eller danske besætninger, inklusive besætninger, der ikke er beliggende i området omkring et udbrudssted, eller ikke er under mistanke, ikke kunne ske efter gældende regler i lov om hold af dyr.

...”;

har han forklaret, at han erindrer, at dokumentet ikke gik med til CU-mødet den 1. oktober 2020. Han kan ikke huske hvorfor. Han ”stemplede” ud af sagsbehandlingen ca. kl. 23.15 den 30. september 2020, men der kørte versioner af sagen hele natten. Han kom først med bemærkninger til coveret næste morgen efter kl. 08.00. Han husker det som om, at Asbjørn Brink sagde til ham, at han fik lov til at gå i seng kl. 23.15, og at Asbjørn Brink blev oppe. I sidste ende var det Sundhedsministeriet, som var sekretariat for CU-udvalget, som var ansvarlig for, hvordan den endelige sag skulle se ud.

Forevist en anden mailkorrespondance sendt senere samme aften den 30. september 2020 mellem Asbjørn Brink og ham omhandlende økonomiske omkostninger ved 3 scenarier, hvori Asbjørn Brink omtalte lovhjemmel og behov for lovændringer (tillægsekstrakt 3, s. 8):

”...

Fra: Casper Mondrup Dahlmann
Til: Asbjørn Brink
Emne: SV: Økonomiske omkostninger ved 3 scenarier.docx
Dato: 30. september 2020 21:38:14

Det tilføjer jeg lige inden jeg sender

Fra: Asbjørn Brink ...
Sendt: 30. september 2020 21:38
Til: Casper Mondrup Dahlmann ...
Emne: SV: Økonomiske omkostninger ved 3 scenarier.docx

Ja – det synes jeg.

Kom lige i tanke om, hvorvidt det af cover fremgår klart, at der er lovhjemmel til den indstillede model? Og måske skrive, at den udvidede model med aflivning af alle mink sandsynligvis vil kræve lovændringer (som jeg forstår det).

Fra: Casper Mondrup Dahlmann ...
Sendt: 30. september 2020 21:35
Til: Asbjørn Brink ...
Emne: SV: Økonomiske omkostninger ved 3 scenarier.docx

Ok. Tilføjede den blot fordi MFVM selv har skrevet den ind i cover som mulighed. Tænker dog fint, hvis papiret alene beskriver de to modeller, givet at vi jo ikke for nuværende indstiller bred aflivning.

Fra: Asbjørn Brink ...
Sendt: 30. september 2020 21:32
Til: Casper Mondrup Dahlmann ...
Emne: Økonomiske omkostninger ved 3 scenarier.docx

Hej Casper

Enig i at denne skal opdateres. Synes ikke vi skal indføre endnu en model i form af aflivning af alle minkbesætninger i de berørte nordjyske kommuner. Det kan de ikke nå at regne på inden i morgen tidlig – og der er ikke nogen sundhedsfaglig vurdering der tilsiger det.

Bh
 Asbjørn

...”;

og forespurgt om, hvad han mente med ”bred aflivning”, har han forklaret, at det var en henvisning til, hvordan indstillingen i coveret var på det tidspunkt. Han henviser i den forbindelse videre til mailkorrespondancen senere samme aften med vedhæftet bilag, som hans bisidder har fremsendt forud for afhøringen i kommissionen [nu optaget i tillægsekstrakt 5, s. 21f, herunder s. 25], hvoraf fremgik:

”...

Til: Katrine Kaldahl ..., Anders Kroman Liin ...
Cc: Niels Torpegaard Christensen ..., Paolo Drostby ..., Asbjørn Brink ...
Fra: Casper Mondrup Dahlmann ...

Titel: SV: Udkast til FCU-sag

Sendt: 30-09-2020 21.40

Bilag: Bilag 0 – FCU-cover.docx (udkast)_SUM og FM.docx;

Kære alle

Hermed bemærkninger fra os. Er lagt oven på SUM's bemærkninger, som vi det meste af vejen er enige i.

Det er vigtigt, at vi hurtigt får afklaret, hvem der foretager den nye risikovurdering? Som vi forstår tilbagemeldingen på dagens ØU, skal der udarbejdes en ny risikovurdering hos sundhedsmyndighederne – som skal indeholde en klar anbefaling om model. Er dette i tråd med jeres tilbagemeldinger?

Mvh

Casper

...

[vedhæftet cover]:

”...

Håndtering af coronasmitte i mink

....

MFVM vurderer, at et sådant tiltag forudsætter ændring lovgivningen på området. [skrevet med lilla ændringsmarkering]

...”

Hertil har han forklaret, at han i udkastet til cover - sendt kl. 21.40 - med lilla ændringsmarkering skrev: ”MFVM vurderer, at et sådant tiltag forudsætter ændring lovgivningen på området.” Sætningen knyttede sig til, at man ved yderligere smitteudvikling kunne drøfte eller foreslå mere vidtgående tiltag. Den nævnte ændringsmarkering i coveret forblev i coverets endelige version. Han arbejdede videre et par timer yderligere den 30. september 2020 om aftenen. Han sendte versionen videre, som det ses af mailen sendt kl. 21.40. Kl. 21.57 sendte han bemærkninger rundt til de bilag, som han tidligere modtaget tidligere på dagen fra Miljø- og Fødevareministeriet, herunder bilaget om økonomiske konsekvenser. Kl. 22.09 sendte han materialet ud i yderligere en runde, og det var nok det sidste, som han foretog den pågældende aften.

I og med, at Finansministeriet modtog økonomibilaget, hvori omtaltes et hjemmelsproblem med et scenarie, var der på fuldmægtig- og kontorchefniveau en viden i Finansministeriet. Oplysningerne blev også løftet ind i et cover. Det var Finansministeriets forståelse af sagen. Det var ikke noget, som Finansministeriet foretog en særskilt vurdering af, og det var heller ikke noget, som fyldte nævneværdigt i Finansministeriets arbejde med sagen, hvor man havde fokus på økonomien i sagen. Derfor henviste Finansministeriet også til, at det var Miljø- og Fødevareministeriets vurdering. Hvis Miljø- og Fødevareministeriet havde skrevet det om, havde man fra Finansministeriet ikke haft bemærkninger hertil.

Supplerende adspurgt af advokat Jacob Goldschmidt, som er bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, om baggrunden for hans tilføjelse af sætningen: ”MFVM vurderer, at et sådant tiltag forudsætter ændring lovgivningen på området” i coveret, har han forklaret, at Asbjørn Brink lige havde sendt en mail kl. 21.38 [gengivet ovenfor], hvori Asbjørn Brink havde stillet spørgsmål om hjemmel. Han tror, at det var Asbjørn Brinks spørgsmål, som gjorde, at han tilføjede sætningen.

Forevist Asbjørn Brinks mail sendt den 1. oktober 2021 kl. 01.06 om natten til Martin Ulrik Jensen og med kopi til blandt andre Kent Harnisch, Annemarie Lauritsen og ham, som var vedhæftet et internt notat af 30. september 2020 om ”Håndtering af COVID-19-smitte i minkbesætninger” samt et cover dateret den 30. september 2020: ”Håndtering af coronasmitte i mink” (ekstrakten, s. 938-940):

”...

From: Asbjørn Brink

Sent: 1. oktober 2020 01:06

To: Martin Ulrik Jensen ...

CC: Kent Harnisch ...; Annemarie Lauritsen ...; Casper Mondrup Dahlmann ...; Lars Høgsbro Østergaard ...

Subject: Mink-sag til CU

Attachments: Internt cover - mink 300920 .docx; CU-cover.docx; Bilag - faglig vurdering.docx

Kære Martin

Mhp. din godkendelse følger vedlagt intern cover, cover samt et bilag til brug for drøftelsen i CU i morgen om minksagen.

Der udestår omkostningsskøn for aflivning af besætninger i bufferzonen samt færdiggørelse af bilag om økonomien. Det følger i morgen tidlig sammen med hånddakt til sagen.

Jeg vil skyde på, at vi lander på et samlet udgift i størrelsesordenen knap ½ mia. kr. med dette tiltag.

...

[Uddrag af coveret: ”Håndtering af coronasmitte i mink”]:

...

Indstilling

Det **indstilles**, at:

- [Der på baggrund risikovurderingen iværksættes en aflivning af alle minkbesætninger, der er (1) konstateret COVID-19 smittede, (2) er under mistanke for COVID-19 smitte, og (3) geografisk er lokaliseret inden for en radius af [5] km fra en smittet eller smitemistænkt besætning.]
- COVID-19 smitteudviklingen fortsat følges nøje, og at regeringen vil blive forelagt et nyt beslutningsoplæg, såfremt de faglige myndigheder vurderer, at smitteudvikling i minkbesætninger skulle give behov for iværksættelse af yderligere tiltag.

...”

har han forklaret, at han først så denne mail næste morgen. Hans afdelingschef havde morgenen efter ca. kl. 08.15 indarbejdet to bemærkninger. Den ene af bemærkningerne, løftede han ind i sagen den 1. oktober 2020 kl. 08.47, hvilket fremgår af det bilag, som hans bisidder har fremsendt forud for afhøringen [nu gengivet i tillægsekstrakt 5, s. 29]:

”...

Til: Anders Kroman Liin ..., Niels Torpegaard Christensen ..., Ane Myrhøj Bisgaard ...
Cc: Søren Andersen ..., Bjarke Kamstrup ..., Asbjørn Brink ..., Katrine Kaldahl ..., Paolo Drostby ..., Tejs Binderup ..., Katja Goodhew ...
Fra: Casper Mondrup Dahlmann ...
Titel: SV: GU-cover opdateret 02:30
Sendt: 01-10-2020 08:47
Bilag: CU-cover1 .docx.docx;

Kære alle

To mindre bemærkninger fra AC-niveau ifm. clearing herovre, jf. vedlagte.
 Ok med jer (primært MFVM)?

Mvh
 Casper

...”

I det vedhæftede udkast til cover dateret den 30. september 2020 indsatte han to ændringer med rødt i [nu optaget i tillægsekstrakt 5, s. 30f]:

”...

Skulle smitteudviklingen udvikle sig yderligere, vil mere vidtgående tiltag, som for eksempel aflivning af alle mink i Danmark, evt. kombineret med et midlertidigt eller permanent forbud mod hold og avl af mink, kunne overvejes. En sådan beslutning vil dog have **væsentligt større** alvorlige erhvervs- og samfundsmæssige konsekvenser

...

MFVM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet ...”

ligesom han tilføjede en kommentarboks til det sidste røde afsnit med følgende ordlyd:

”MFVM: Kan vi skrive sådan?”

Martin Ulrik Jensen ønskede, at der blev indsat en procesmelding om, at det var Miljø- og Fødevareministeriet, som skulle sættes i gang. I hans optik adskiller denne formulering sig fra den tidligere formulering, idet denne er en procesmelding, hvor den tidligere var en indholdsmæssig konstatering.

Adspurgt af advokat Snorre Andreas Kehler, som er bisidder for Kent Harnisch og Martin Ulrik Jensen, og forevist Martin Ulrik Jensens mail sendt den 1. oktober 2020 kl. 08.17, som var en tilbagemelding på Asbjørn Brinks mail sendt om natten den 1. oktober 01.06, (ekstrakten s. 974):

”...

Fra: Martin Ulrik Jensen
Til: Asbjørn Brink; Casper Mondrup Dahlmann
Cc: Lars H. Østergaard; Annemarie Lauritsen; Kent Harnisch

Emne: VS: Mink-sag til CU
Dato: 1. oktober 2020 08:17:02
Vedhæftede filer: Internt cover - mink 300920 .docx
 CU-cover.docx
 image001.png

Hej begge

Stærkt arbejde.

Vedlagt lidt få bemærkninger til sagen + til internt cover.

Spændende hvad SSI siger! Ved vi hvornår vi får en melding?

Mvh. MArtin

Fra: Asbjørn Brink ...
Sendt: 1. oktober 2020 01:06
Til: Martin Ulrik Jensen ...

...
 ...”

har han forklaret, at han fik tilbagemelding fra Martin Ulrik Jensen, som det ses af mailen. Inputtet kom fra Martin Ulrik Jensen.

Forevist mailkorrespondancen samme nat den 1. oktober 2020 kl. 01.27, hvor Katrine Kaldahl og Paolo Drostby sendte mails omhandlende CU-coveret til blandt andre Anders Kroman Liin, Niels Torpegaard og ham (ekstrakten s. 934):

”...

Fra: Paolo Drostby
Til: Katrine Kaldahl; Asbjørn Brink; Anders Kroman Liin; Casper Mondrup Dahlmann; Niels Torpegaard Christensen; Ane Myrhøj Bisgaard ...
Cc: Hanne Larsen ...; Tejs Binderup; Katja Goodhew; Dorthe Eberhardt Søndergaard
Emne: Ang: SV: SV: CU-cover i rigtig udgave
Dato: 1. oktober 2020 01:27:26

Cover rettes nu og sendes rundt.

Fra: Katrine Kaldahl ...
Dato: 1. oktober 2020 kl. 01.26.04 CEST
Til: Paolo Drostby ..., Asbjørn Brink ..., Anders Kroman Liin ..., Casper Mondrup Dahlmann ..., Niels Torpegaard Christensen ..., Ane Myrhøj Bisgaard ...
Cc: Hanne Larsen ..., Tejs Binderup ..., Katja Goodhew ..., Dorthe Eberhardt Søndergaard ...
Emne: SV: SV: CU-cover i rigtig udgave

Kære Paolo

Jf. vores snak kan vi heller ikke skrive sundhedsmyndighederne anbefaler aflivning (har de ikke skrevet nogen steder) – de er meget bekymrede for situationen ift. folkesundheden mv.

Så fint I skriver det afsnit i coveret mere tekstnært til konklusionen i Fødevarestyrelsens oplæg og undlader ordet ”anbefaling”, som vi talte om.

Vi lægger til clearing i morgen tidlig, når vi har den endelige pakke,
...”;

samt forevist mailkorrespondancen den 1. oktober 2020 om morgenen kl. 08.59, hvori Tejs Binderup omtalte afklaring af hjemmelsspørgsmål samt nævnte epidemiloven, (ekstrakten s. 967):

”...

Fra: Asbjørn Brink ...

Sendt: 1. oktober 2020 08:59

Til: Tejs Binderup ...; Casper Mondrup Dahlmann ...

Cc: Anders Kroman Liin ...; Niels Torpegaard Christensen ...; Ane Myrhøj Bisgaard ...; Søren Andersen ...; Bjarke Kamstrup ...; Katrine Kaldahl ...; Paolo Drostby ...; Katja Goodhew ...

Emne: SV: CU-cover opdateret 02:30

Hej Tejs

Modtaget – det er justeret i vedlagte.

Bh

Asbjørn

Fra: Tejs Binderup ...

Sendt: 1. oktober 2020 08:56

Til: Casper Mondrup Dahlmann ...

Cc: Anders Kroman Liin ...; Niels Torpegaard Christensen ...; Ane Myrhøj Bisgaard ...; Søren Andersen ...; Bjarke Kamstrup ...; Asbjørn Brink ...; [Katrine Kaldahl]; Paolo Drostby ...; Katja Goodhew

Emne: Re: CU-cover opdateret 02:30

Den første ændring er fin.

Ift. tilføjjelsen sidst i dokumentet mener jeg, at vi skal have SUM (og evt JM) med ind over disse vurderinger, så det vil jeg gerne have tilføjet (en beslutning om mere nedslagning vil evt. skulle hjemles i Epidemiloven)

...”

samt forevist det i mailkorrespondancen omtalte justerede cover, hvoraf fremgik blandt andet (ekstrakten s. 973):

”...

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”;

har han forklaret, at han efter denne mailkorrespondance den 1. oktober 2020 om morgenen ikke havde mere med sagen at gøre den dag. Han deltog ikke i CU-mødet, men har noteret, at der på mødet

blev truffet beslutning om etablering af zoner. Han har noteret i intern tidslinje, at Finansministeriets departementschef deltog i mødet, men han er ikke sikker.

Forevist Jonas Funder Mejers mail sendt mandag den 2. november 2020 kl. 12.48 til ham og Ester Danielsen Kass og med kopi til blandt andre Anders Kroman Liin (ekstrakten s.1433):

”...

Til: Casper Mondrup Dahlmann ..., Ester Danielsen Kass ...
Cc: Charlotte Thuesen Christensen ..., Anne Sofie Munk Kruse ..., Anders Kroman Liin ...
Fra: Jonas Funder Mejer ...
Titel: Haster - Møde om COVID19 i mink i 2021
Sendt: 02-11-2020 12:48
Bilag: Aktinformation.txt;

Kære Casper og Ester

Har forsøgt at få fat på jer. Der bliver arbejdet på at sætte et møde op i dag mhp. drøftelse af kommende sag om håndteringen af smitterisici for COVID-19 i mink i 2021. Opdraget fra vores minister/DC er, at der skal en sag til regeringen hurtigst muligt, helst i denne uge. I det udkast, som jeg foreløbigt har set, bliver der foreslået en kompensationsmodel til minkavlere, der ikke får lov til at gensætte mink i 2021. Det vil kræve ny lovgivning mv.
Vores fagkontor er ved at få kontakt til EM og BM mhp. drøftelser om udformning af kompensationsordninger, og vi vil i sagens natur også gerne have jer med på det møde.

Ring derfor gerne.

Vh
Jonas Mejer
...”;

har han forklaret, at han ikke kan huske, om han havde hørt om en regeringssag, før han modtog Jonas Funder Mejers mail mandag den 2. november 2020 kl. 12.48.

Forevist Anders Kroman Liins mail sendt mandag den 2. november 2020 kl. 17.37 til blandt andre Jonas Funder Mejer, Katja Goodhew, Carsten Kjær Joensen og ham, hvori omtales et møde, ligesom det omtales, at Miljø- og Fødevarerministeriet var gået i gang med at formulere de forventede scenarier til en regeringssag, (ekstrakten s. 1465):

”....

Fra: Anders Kroman Liin ...
Sendt: 2. november 2020 17:37
Til: Thomas Mølsted Jørgensen ...; Charlotte Thuesen Christensen ...; Jonas Funder Mejer ...; Katja Goodhew ...; Casper Mondrup Dahlmann ...; Øyvind Runge Jepsen ...; Ester Danielsen Kass ...; Toke Handberg Jeppesen ...; Ane Myrhøj Bisgaard ...; Carsten Kjær Joensen ...; Asbjørn Brink ...
Emne: Mink og genindsættelse i 2021

Kære alle

Tak for konstruktivt møde i dag.

MFVM er gået i gang med at formulere de forventede scenarier. Vi forventer dermed at kunne fremsende første udkast til regeringsudvalgssag i morgen ved middagstid. Denne vil, som adspurgt til mødet, indeholde sundhedsmyndighedernes anbefaling for minksituationen fremadrettet. Vi vil i udkastet så vidt muligt markere, hvor vi har brug for inputs fra EM/BM/FM.

Vi skal forinden have tal fra BM samt materiale fra EM. Jeg sender separate mails herom.

...”

har han forklaret, at han deltog i mødet, som var et virtuelt møde på Skype. Han kan ikke huske, hvad der var opdraget til sagen. Han deltog sammen med Asbjørn Brink. Han er næsten sikker på, at Sundhedsministeriet ikke deltog i mødet, og det baserer han på sin sms-korrespondance [gengivet nedenfor] med Asbjørn Brink under mødet, hvori de skrev, om Sundhedsministeriet ikke kom på. Asbjørn Brink sendte ham en sms kl. 22.51 om, at der var udvikling i sagen. De ringede sammen. Det gav ikke anledning til sagsbehandling om aftenen.

Forevist mailkorrespondancen internt i Finansministeriet tirsdag morgen den 3. november 2020 omhandlende notits om tempobonus ved hurtigere aflivning af mink med henblik på departementschef Peter Stensgaard Mørchs og ministerens godkendelse, (ekstrakten s. 1539):

” ...

Til: Annemarie Lauritsen ...

Cc: Martin Ulrik Jensen ...

Fra: Asbjørn Brink ...

Titel: SV: HASTER: Tempo-bonus ved hurtigere aflivning af mink

Sendt: 03-11-2020 07:43

Done.

Fra: Annemarie Lauritsen ...

Sendt: 3. november 2020 07:16

Til: Asbjørn Brink ...

Cc: Martin Ulrik Jensen ...

Emne: Ang: HASTER: Tempo-bonus ved hurtigere aflivning af mink

Fornemt. Send gerne til MFVM til clearing - så har vi da forsøgt en konsolidering.

Fra: Asbjørn Brink ...

Dato: 3. november 2020 kl. 07.10.10 CET

Til: Kristoffer Krohn Schaldemose ...

Cc: Martin Ulrik Jensen ..., Annemarie Lauritsen ..., Lars Høgsbro Østergaard ..., Casper Mondrup Dahlmann ...

Emne: HASTER: Tempo-bonus ved hurtigere aflivning af mink

Prioritet: Høj

Hej Kris

Mhp. PSM's godkendelse er vedlagt notits om mulighederne for en ”tempo-bonus” for hurtigere aflivning af mink. Vil du være venlig at videreformidle?

Vi skal helst have notitsen videre til finansministerens godkendelse allersenest kl. 11.00.

...”

har han forklaret, at det ville være naturligt, at det var en departementschefsekretær, som orienterede departementschefen. Han mener, at der på det tidspunkt var en drøftelse af tempobonus. Der var en drøftelse af, at aflivningen ikke gik hurtigt nok. En mulighed for at øge hastigheden var at skrue på de økonomiske instrumenter. Det var et bud på et ”håndtag” som kunne støves af, hvis der var ”musik” i det.

Forevist mailkorrespondancen senere samme formiddag den 3. november 2020 om finansministerens godkendelse af notat om tempobonus, (ekstrakten s. 1589):

Til: Anders Kroman Liin ..., Katja Goodhew ...
Fra: Paolo Drostby ...
Titel: VS: "Tempo-bonus"
Sendt: 03-11-2020 10:57
Bilag: Aktinformation.txt; Tempobonus - mink.docx;

F y i

Fra: Asbjørn Brink ...
Sendt: 3. november 2020 10:54
Til: Paolo Drostby ...
Cc: Casper Mondrup Dahlmann ...; Tejs Binderup ...
Emne: "Tempo-bonus"

Kære Paolo
Finansministeren har godkendt vedlagte notat om ”tempo-bonus” og dermed at vi kan arbejde videre med en sådan.
...”

samt forevist det til mailen vedhæftede notat udarbejdet af Finansministeriet den 2. november 2020, hvoraf fremgik blandt andet om lovhjemmel (ekstrakten s. 1591):

”...

Det er den helt foreløbige vurdering, at det vil være hensigtsmæssigt at indføre en ”tempo-bonus” mhp. at give minkavlere incitament til selv at øge hastigheden for aflivning af mink. En bonus på ca. 10 pct. af markedsprisen svarende til skønsmæssigt 20 kr. vurderes umiddelbart at kunne skabe det rette incitament.

Det kan evt. supplerende overvejes at skabe lovhjemmel til et (evt. midlertidigt) forbud mod hold og avl af mink i de relevante områder efter f.eks. [tre] uger. Brud på forbuddet straffes med bøde. Det bemærkes, at der allerede med de nuværende foranstaltninger er tale om ekspropriation.
...”

har han forklaret, at det vil være Asbjørn Brink, som kan udtale sig herom. Han har ikke personligt ”siddet ved tasterne”.

Han erindrer ikke, at han modtog tilbagemelding fra de to departementschefmøder den 3. november 2020.

Han var ikke formelt inddraget i forberedelsen af regeringssagen til KU-mødet. Det meste af kommunikationen kørte på kontorchefniveau. Han sad ikke ved tastaturet, men han kan have set med på

Asbjørn Brinks skærm. Han ved, at han ikke var i Finansministeriet tirsdag den 3. november 2020 om aftenen, da hans sms'ede med Asbjørn Brink om aftenen.

Han fik tilsendt KU-materialet til orientering på bagkant. Han læste sagen sådan, at der var lagt op til en drøftelse af blandt andet en dvalemodel. Han havde ikke kendskab til andre initiativer.

Efter regeringsbeslutningen den 3. november 2020 blev han inddraget i det lovforberedende arbejde. Han var dog fraværende i noget af perioden på grund af et dødsfald i nærmeste familie. Han var til bisættelse den 6. november 2020.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Poul Heidmann, og forevist den af bisidderen fremsendte mailkorrespondance tirsdag den 3. november 2020 omhandlende Statens Serum Instituts risikovurdering af 3. november 2020 [nu optaget i tillægsekstrakt 5, s. 34], har han forklaret, at afdelingschef i Finansministeriet Annemarie Lauritsen modtog risikovurderingen på mail tirsdag den 3. november 2020 kl. 16.06. Han modtog den pr. mail samme eftermiddag kl. 16.28.

Adspurgt af kommissionen og forevist den interne mailmailkorrespondance i Miljø- og Fødevarerministeriet den 18. september 2020, hvori omtales 3 mulige scenarier (ekstrakten s. 441f):

”...

Til: Mathilde Else Ripka Mammen ...
Cc: Signe Anthon ... Anders Kroman Liin ...
Fra: Katja Goodhew ...
Titel: Kort sammendrag af de økonomiske omkostninger
E-mailtitel: Kort sammendrag af de økonomiske omkostninger
Sendt: 18-09-2020 19:54
Bilag: Aktinformation.txt;

Kære Mathilde,

Her er vores MEGET grove overslag og bemærk at de kun er jeres interne brug. De må ikke sendes ud af huset.

Bh/Katja

Kære Paolo,

Hermed som aftalt et kort sammendrag af de økonomiske omkostninger for de tre scenarier som vi kender dem nu:

Scenarie 1 - Gennemførelse af de tiltag, der anbefales i Styrelsernes papir (9,8 mio. kr.)

...

Scenarie 2 – Aflivning i de smitteramte områder (estimeret ca. 200-300 mio. kr.)

...

Scenarie 3 – Aflivning af alle mink/lukning er erhvervet (estimeret ca. 10-15 mia. kr.)

...

Der er pt. ikke juridisk hjemmel til aflivning af ”ikke syge” (dvs. raske) dyr, hvorfor en sådan juridiske hjemmel skal etableres.

...”

har han forklaret, at han ikke har set denne mail. Som såkaldt ”§-24 mand” i Finansministeriet havde han fokus på lovbundne udgifter. Det er en fælles opgave for Finansministeriet og Miljø- og Fødevarerministeriet at holde styr på lovbundne udgifter. Hvis Fødevarerministeriet mente, at der var materiel hjemmel til et initiativ mv., så følger pengene med i og med, at der er tale om en lovbunden udgift.

Hvis man var udenfor lov om hold af dyr, var der ikke bevillingsmæssig hjemmel. Det er sådan, at han læste det på bagkant på det tidspunkt, hvor der blev udarbejdet aktstykke.

Forevist sms-korrespondancen mellem Asbjørn Brink og ham mandag den 2. november 2020 til onsdag den 4. november 2020, hvori der skrives om regeringsbeslutningen den 3. november 2020, at den var truffet på absurd dårligt beslutningsgrundlag (tillægsekstrakt 4, s. 699-700):

”...

1.3 SMS-besked 2. november 2020

Casper Mondrup Dahlmann kl. 14.32: ”Minkmøde nu – jeg hopper derind”

Asbjørn Brink kl. 14.32: ”Jeps.”

Casper Mondrup Dahlmann kl. 14.36: ”De vil til at oprette task force – skal vi lige have hegnet ind”

Asbjørn Brink kl. 14.38: ”Hvor er SUM?”

Casper Mondrup Dahlmann kl. 14.39: ”Tilsyneladende ikke inviteret”

Asbjørn Brink kl. 14.41: ”Vi skal have sagt at det altså ikke kan gå langsomt. Sagen skal på ØU på onsdag. Så vi har lige så travlt som sidst.”

Casper Mondrup Dahlmann kl. 14.41: ”Og SUM skal med på de her drøftelser. Måske skal du bare tage ordet med mit x?”

Asbjørn Brink kl. 14.42: ”OK.”

Asbjørn Brink kl. 14.48: ”Det når vi altså ikke til onsdag.”

Casper Mondrup Dahlmann kl. 14.48: ”Nope. Var det her ikke bare et mfvm-møde?”

Asbjørn Brink kl. 14.53: ”Jeg aner ikke hvad vi deltager i. Helt tåget.”

Casper Mondrup Dahlmann kl. 15.05: ”Skal jeg ikke prøve at få og tilbage på spor med regeringssag? Mfvm må beskrive forskellige scenarier og begynder samtidigt at regne økonomiske konsekvenser heraf. Hvis behov for input fra øvrige ministerier, tager vi det i de konkrete tilfælde. Samtidig beder vi sum om faglig anbefaling hurtigst muligt.

Asbjørn Brink kl. 15.06: ”Ja. Katja er på vej tilbage på spor nu.”

Casper Mondrup Dahlmann kl. 15.06: ”Jep. godt vi har en talerrække. Det er fedt.”

Asbjørn Brink kl. 15.12: ”#Sejler”

Casper Mondrup Dahlmann kl. 15.19: ”Hvad er vi med for? Det er skørt der her”

Asbjørn Brink kl. 15.20: ”Amen. Katja må skitsere hvilke scenarier regeringen skal tage stilling til. Men tror ikke vi er der endnu.”

Asbjørn Brink kl. 22.51: ”Vild udvikling i minksagen. Giv et kald hvis du er vågen og vil høre.”

1.4 SMS-besked 3. november 2020

Casper Mondrup Dahlmann kl. 22.09: ”Holdt de fast i møde kl. 9?”

Asbjørn Brink kl. 22.09: ”Det blev udskudt til start kl. 9.30. Er i gang nu. Rev materiale er sendt til jer.”

Casper Mondrup Dahlmann kl. 22.10: ”Jep. Læste lige med – vild sag.. de kommer da til at vælge stor model”

Asbjørn Brink kl. 22.10: ”Øh ja! På absurd dårligt beslutningsgrundlag. De to nye bilag er noget makværk.”

Casper Mondrup Dahlmann kl. 22.11: ”Er det ren mfvm-bilag?”

Asbjørn Brink kl. 22.12: ”Mja. Men afsnit fra EM og BM kopieret random ind. Jeg så først samtidig med at det blev sendt til KU.”

Casper Mondrup Dahlmann kl. 22.51: ”Sig til hvis du får tilbagemelding derfra”

Asbjørn Brink kl. 22.52: ”foreløbigt: fortsat forventet pressemøde kl. 11. NOST møde i aften.”

Casper Mondrup Dahlmann kl. 22.59: ”Altså nu her kl. 23?”

1.5 SMS-besked 4. november 2020

Asbjørn Brink kl. 06.59: ”Mink konklusion fra KU: Nedslagning af alle min hurtigst muligt. Hele pakken som indstillet ift menneskene (konsolideres, overvejes vist skærpet). pressemøde i eftermiddag.

Asbjørn Brink kl. 08.36: ”Er inde om snart. Så kan I få debrief fra KU om mink.”

Casper Mondrup Dahlmann kl. 08.36: ”Tjek!”

...”,

og forespurgt til hans sms sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 22.10, hvori han skrev om ”stor model”, har han forklaret, at han ikke kan huske, hvad han mente. Der var flere store modeller. Sms-korrespondancen onsdag den 4. november 2020 om morgenen gav ham ikke anledning til overvejelser om hjemmel.

Forevist Charlotte Thuesen Christensens mail sendt den 17. november 2020 kl. 12.59 til ham og Ester Danielsen Kass, som var vedhæftet Fødevarestyrelsens notat dateret den 13. november 2020: ”Notat om afholdelse af udgifter i forbindelse med mink – udgifter og hjemmel i forhold til raske mink uden for zonerne” (tillægsekstrakt 3, s. 173-174):

”...

Fra: Charlotte Thuesen Christensen

Til: Casper Mondrup Dahlmann; Ester Danielsen Kass

Emne: Baggrundsmateriale til møde om hjemmel til afholdelse af udgifter uden for smittezoner (MFVM Id nr.: 5518101)

Dato: 17. november 2020 12:59:51

Vedhæftede filer: Notat om afholdelse af udgifter i forbindelse med mink godkendt.docx

Kære begge

Vedhæftet til jeres baggrund er notat fra Fødevarestyrelsen om afholdelse af udgifter uden for smitzonerne. Vi tales ved.

...”,

har han forklaret, at Ester Danielsen Kass var hans kollega. Han har givetvis læst notatet, men han kan ikke huske det. Den 16. november 2020 blev der indgået en politisk aftale om bl.a. tempobonus. Mødet blev afholdt i den forbindelse for at få den bevillingsmæssige hjemmel på plads. Han kan ikke præcis huske det.

Forevist sin mail sendt den 30. november 2020 til Charlotte Thuesen Christensen omhandlende mink-aktstykke (tillægsekstrakt 3, s. 407):

”...

Til: Charlotte Thuesen Christensen ...

Cc: Anne Sofie Munk Kruse; Ester Danielsen Kass; Søren Markvard Nielsen; Kasper Rise

Emne: SV: Mink aktstykke (MFVM Id nr.: 5556575)

Dato: 30. november 2020 17:26:49

Kære Charlotte

Vi deltager gerne i en snak i morgen.

På mødet vil vi stille følgende spørgsmål, som I med fordel kan have afklaret til bunds forinden:

- **Zoneafgrænsning:** I angiver, at FMN har hjemmel til udgifter i zone 3 i medfør af Forsvarslov og Beredskabslov. I begge er der dog en formulering om, at de kan afholde udgifterne efter ”aftale med andre myndigheder”. Spørgsmålet er, hvordan loven relaterer sig til disse øvrige myndigheders hjemmel til at anmode om FMN’s bistand.

- o Det er helt centralt for os, at I og FMN kommer til bunds i dette spor, så vi har helt ro i maven inden vi forelægger et aktstykke.

- **Proces:** på mødet ultimo sidste uge drøftede vi en række scenarier for at hjemle de kommende udgifter. Afhænger fx af aftale om kompensation før/efter 10 december; timing af ændringsforslag til L77 mv.

- o Vi vil gerne, at I tegner de forskellige scenarier op. ”Hvis X og Y, så hjemler vi udgift 1, 2 og 3 på Z måde”. Kun sådan kan vi i mine øjne sikre, at vi har styr på alle udgifter fremadrettet – hvilket igen er en forudsætning for, at vi kan tilslutte os nærværende aktstykke

- **Lov vs. BEK:** Muligheden for at bruge L 77 / § 45 afhænger til dels af, om kompensationsregimet udmøntes med ophæng i selve loven eller ved BEK. Det er derfor relevant at få afklaring på, om man lægger op til den ene eller anden model.

Herunder er det relevant at afsøge, om man forventet, at oppositionspartierne stemmer for L 77, når der er indgået aftale om kompensation. Hvis ikke, ser vi vel uanset hvad endnu et aktstykke på bagkant, jf. ovenstående procesafsnit.

- **Dialog med FiU:** Fint, at I har indledt snak med FiU-sek. Foreslår, at I snarest muligt udarbejder ovenstående scenariebeskrivelser og deler disse med FiU-sek, så de ved, hvornår de potentielt kan blive ramt af hasteprocesser.

Derudover: Kompensation for skind er for nuværende taget ud af aktstykket, fordi det afklares, hvordan snittet er mellem Lov om hold af dyr og en evt. mere gunstig aftale. Fint at vi opdeler for nu, men opfordring til sideløbende at få endelig afklaring på dette.

Det aktualiseres formentlig senere på året – særligt i det tilfælde, hvor der ikke kan landes en aftale om kompensation på denne side af nytår og man er nødt til at hensætte efter gældende lov. Vigtigt, at få afklaret, hvordan det vil stille avlerne.
 ...”

har han forklaret, at ”FMN” var Forsvarsministeriet. Man var i færd med at udarbejde et aktstykke. Han mener, at det angik zone 1 og 2. Han havde bedt Miljø- og Fødevareministeriet om at koordinere arbejdet med det koordinerende aktstykke. Der var en konkret drøftelse. I og med, at der blev talt om aktstykke, så havde Finansministeriet en tilsynsforpligtelse.

Forevist sin mail sendt den 9. december 2020 kl. 14.29 til Søren Markvard Nielsen og Ester Danielsen Kass, i anledning af besvarelse af et folketingsspørgsmål, hvoraf fremgik bl.a. (tillægsekstrakt 3, s. 560):

”...

Fra: Casper Mondrup Dahlmann ...

Sendt: 9. december 2020 14:29

Til: Søren Markvard Nielsen ...; Ester Danielsen Kass ...

Cc: Martin Ulrik Jensen ...

Emne: SV: MOF alm. del - spm. 483

Lad os vende linjen ved lejlighed. Vi har en del korrespondance vedr. dette ifm. aktstykkeprocessen, som jeg ikke synes, vi skal gå dybt ned i – men er nok til, at vi ikke blot kan sige, at det har vi ikke set noget om.

Foreslår linje, hvor vi anfægter spørgsmålets tidsrækkefølge – aktstykker sendes jo altid på bagkant.

Evt. sådan her (den tekniske):

- FM varetager kontrolfunktion vedr. aktstykker

- Aktstykker én blandt flere veje til at tilvejebringe bevillingsmæssig hjemmel til at føre politisk beslutning ud i livet

- 16. november blev der indgået politisk aftale om lovforslag – herunder tempobonus

- [L 77 blev 3. behandlet den 10. december]

- Med loven bemyndiges fødevareministeren til at fastsætte nærmere regler om tempobonus

- Forinden da, skal disse regler statsstøttenotificeres i EU-Kommissionen, jf. også den politiske aftale

- Først når den proces er tilendebragt skal der tages stilling til tilvejebringelsen af den bevillingsmæssige hjemmel, eksempelvis ved fremsendelse af aktstykke til Finansudvalget.

Alternativt den lidt mere offensive:

- Jeg kan bekræfte, at der ikke er fremsendt aktstykke til Folketingets Finansudvalg om en tempobonus

- Dette følger helt vanlig praksis: aktstykker udarbejdes og fremsendes mhp. at udmønte politisk beslutninger – og derfor først når beslutningen er truffet.

Hvad siger I?

...”

har han forklaret, at tempobonus ikke fyldte meget. Han husker ikke, at han var involveret i drøftelser om materiel hjemmel til tempobonus. Han har først fået kendskab til den af Justitsministeriet udarbejdede notits om tempobonus i forbindelse med sin forberedelse af afhøringen i kommissionen. Han var ikke selv inde over statsstøtte. Det er formentlig Erhvervsministeriet, som har været inde over

dette. Det er ikke atypisk, at man først tilvejebringer den bevillingsmæssige hjemmel på bagkant af en politisk beslutning.

Katja Goodhew

Katja Goodhew har – under afhøring i kommissionen den 14. oktober 2021 via Skype – forklaret blandt andet, at hun i dag er udstationeret og gør tjeneste i Beijing. I den for kommissionen relevante periode var hun teamleder i kontoret for veterinære anliggender i Miljø- og Fødevareministeriet. Hun er uddannet civilingeniør. Paolo Drostby var hendes chef og Tejs Binderup hendes afdelingschef. Hun havde ikke nogen direkte kommunikation med departementschefen. De benyttede den slagne kommandovej. De forberedte sagerne, som godkendtes af kontorchef, afdelingschef og departementschef.

Sundhedsmyndighederne og veterinærmyndighederne bød ind med hver deres efter ressort. Hun og hendes team har ikke været inde i diskussioner, hvor sundhedsmyndighederne har ønsket at gøre noget mere vidtgående end dem. De har forholdt sig til det faglige grundlag og den endelige samlede indstilling fra sundhedsmyndighederne.

Forevist sin sms af 17. juni 2020 til Paolo Drostby (tillægsekstrakt 2 s. 853) med følgende indhold:

”...

Nej, det kan man sige. HAL har ringe. Har haft møde med Brostrøm og Mølbak. Mølbak vil aflive fremadrettet, Brostrøm vil ikke... Der kommer i første omgang test-sag ind

...”

har hun forklaret, at den blev sendt i forbindelse med, at man fandt det første tilfælde af Covid-19 i mink. Det var ukendt territorium. Der forelå intet beredskab. Når hun skriver, at der kommer en test-sag, så refererer det til en test af minkene. Det dækker ikke over, at der var tale om en prøvesag. I sms'en refererer hun blot, hvad hun havde fået at vide. Hun ved ikke, hvad diskussionen mellem Søren Brostrøm og Kåre Mølbak nærmere dækkede over.

Forevist mail af 18. juni 2020 fra Central Krisestab, Fødevarestyrelsen (ekstrakten s. 29), hvoraf fremgår bl.a.:

”Hej Paolo og Katja

Hermed sag af egen drift om igangsætning af overvågningsprogram.

Materialet er godkendt af Hanne Larsen

I bedes bemærke, at der i materialet indgår oplysninger fra et møde med sundhedsmyndighederne, hvor der ikke er et endeligt godkendt referat.”,

har hun forklaret, at en ”sag af egen drift” dækker over, at der er noget Fødevarestyrelsen ville orientere departementet om. Der er ikke noget usædvanligt i det.

Forevist mailkorrespondance af 18. juni 2020 (ekstrakten s. 41 ff.), herunder en intern e-mail fra Sundhedsstyrelsen til en række medarbejdere i Sundhedsministeriet og Sundhedsstyrelsen (ekstrakten s. 43), hvoraf fremgår bl.a.:

”Med et meget lavt niveau af smitte, som i den aktuelle situation i Danmark, finder vi det ligesom SSI meget uhensigtsmæssigt med et dyrereservoir af smitte. Om nedslagtning eller andre tiltag i forhold til håndtering af mink vil være det rette, vil vi overlade til de veterinære myndigheder, da det vil være en konkret vurdering baseret på kendskabet til mink og hvordan man kan håndtere en mink besætning i den pågældende situation.”,

har hun forklaret, at det er korrespondance, hun ikke har været inde over. Det kan hun ikke forholde sig til. Det, de forholdt sig til, var Sundhedsministeriets samlede indstilling.

De første tre besætninger blev slået ned efter et forsigtighedsprincip, fordi de manglede viden. Så gik man over til en overvågningsstrategi, vist den 7. juli 2020. Men i september udviklede smitten sig så. De havde travlt. Det var en kompleks sag om en sygdom i dyr, som man ikke havde set før.

De agerede hele vejen igennem på de oplysninger, de fik fra Fødevarestyrelsen og sundhedsmyndighederne. Siden kom Finansministeriet ind over i forhold til det økonomiske.

Hun har ikke diskuteret minkerhvervet med ministeren på en anden måde, end at hun på et tidspunkt bidrog til et indlæg, der skulle bringes i minkbranchens blad.

Forevist mail af 19. september 2020, kl. 19.52, fra Finansministeriet om ”FØ-sag om håndtering af coronasmitte i mink” (ekstrakten s. 490), har hun forklaret, at det ikke er en mail, der er sendt til hende, og hun har ikke set den før. Anders Kroman Liin, der var blandt modtagerne af mailen, var fuldmægtig i hendes team.

De blev informeret af enten Tejs Binderup eller Paolo Drostby, hvis et afdelingschefmøde kastede opgaver af sig til dem. Hun har ikke selv deltaget i afdelingschefmøder.

Forevist mail af 18. september 2020, kl. 19.54, ”Kort sammendrag af de økonomiske omkostninger” (ekstrakten s. 441) har hun forklaret, at de på det tidspunkt så en stigning i smitten. Der udkom også en rapport fra KU om, at kravene om brug af værnemidler ikke blev overholdt på farmene. Der skulle derfor ses på strategien. Og man begyndte så at se på tre scenarier. Det var en økonomiudvalgssag, og derfor var det primært de økonomiske aspekter, der blev overvejet. Men der var ikke på dette tidspunkt konkret tale om, at alle mink skulle aflives. Når det var medtaget som ”Scenarie 3 – Aflivning af alle mink/lukning er erhvervet (estimeret ca. 10-15 mia. kr.)”, var det for at have en beregning også på worst case scenario. De afventede input fra sundhedsmyndighederne om, hvad det egentlig var for en situation, man stod i.

Forevist mail af 18. september 2020, kl. 21.06, fra Mathilde Else Ripka Mammen (ekstrakten s. 444), hvoraf fremgår bl.a.:

”Kære Tim, Camilla og Tom

Vi er i gang med at se på konsekvenserne hvis alle mink aflives. I store træk kommer svaret til at følge en vurdering vi lavede i forbindelse med arbejdet omkring invasive arter, hvor vi så på konsekvenserne ved et forbud mod hold af mink. Vi har derimod ikke kompetencerne til at vurdere de juridiske aspekter, men jeg kunne forstå på Katja, at i vist allerede havde gjort jer nogen bemærkninger om dette?,

har hun forklaret, at det var Fødevarestyrelsen, der forholdt sig til de tre scenarier. Det var Fødevarestyrelsen, der vidste, hvad der skulle til for at gennemføre tiltagene, og hvad omkostningerne ville være ved at gennemføre disse.

Forevist det svar på Mathilde Else Ripka Mammens mail, som dyrlæge Tim Petersen, Fødevarestyrelsen, sendte ved mail af 19. september 2020, kl. 09.06 (ekstrakten s. 443), og hvoraf fremgår bl.a.:

”Vi skal nok dække de juridiske aspekter ifm. at aflive alle mink og dermed nedlægge minkproduktionen i DK. For det bliver jo effekten, hvis det skal give nogen mening”

har hun forklaret, at det er udtryk for hel normal praksis, at styrelsen kommer med både de økonomiske og de juridiske vurderinger. Efterfølgende fandt man ud af, at det var svært at beskrive både de økonomiske omkostninger ved gennemførelse af tiltagene og samtidig de samfundsøkonomiske omkostninger i ét og samme notat. Derfor blev beskrivelsen heraf opdelt i to notater.

Når hun skriver til Paolo Drostby om ”Scenarie 3 – Aflivning af alle mink/lukning er erhvervet (estimeret ca. 10-15 mia. kr.)”, at: ”Der er pt. ikke juridisk hjemmel til aflivning af ”ikke syge” (dvs. raske) dyr, hvorfor en sådan juridiske hjemmel skal etableres” (jf. ekstrakten s. 442), er der tale om en vurdering, som hun fik fra Fødevarestyrelsen.

Forevist notat af 21. september 2020 fra Fødevarestyrelsen, Dyresundhed, ”Vurdering af omkostninger forbundet med 3 scenarier for håndtering af COVID-19 i minkbesætninger” (ekstrakten s. 521 ff.), hvoraf fremgår bl.a.:

”**Scenarie 3:** Det besluttes at afvikle minkproduktionen i Danmark.

Hjemmelsgrundlag

Aflivning af alle danske besætninger, inklusive besætninger der ikke er beliggende i området omkring et udbrudssted eller ikke er under mistanke, vil ikke kunne ske efter gældende regler i lov om hold af dyr.

...

Iværksættelse af scenarie 3 *vil derfor kræve en lovændring*. Raske dyr i andre områder end de berørte vil således med de tilgængelige hjemler ikke på det foreliggende hjemmelsgrundlag kunne kræves aflivet mod erstatning.

...

Tiltagets formål vurderes i øvrigt at nødvendiggøre, at der nedlægges forbud mod hold af mink, da der ellers intet er til hinder for, at der fra udlandet indkøbes mink, og at en produktion genetableres. ...

Et reelt forbud mod hold af mink kræver såledesogså en lovændring.”

...

Løsning

Fødevarestyrelsen indstiller, at håndteringen af COVID-19 i minkbesætningerne følger anbefalingerne i Notat om status og håndtering af COVID-19 i minkbesætninger (Scenarie 1).”

har hun forklaret, at hun vil mene, at det er det endelige notat. Hun foretog sig ikke noget i forhold til at undersøge, om det juridiske i forhold til scenarie 3 var rigtigt, for man indstillede jo at arbejde

videre inden for scenarie 1, der omhandlede iværksættelse af ekstra kontrol- og smittebeskyttelsesindsatser.

Hjemmelsproblemet står ret klart beskrevet i det notat. Det var noget, de diskuterede i kontoret, herunder med Paolo Drostby. Hun husker ikke diskussioner herom med Tejs Binderup. Men som hun husker det, blev notatet forelagt Tejs, og muligvis også ministeren, som en del af en ØU-sag. Men det var vist Anders Kroman Liin, der var sagsbehandler på den sag, så hun husker det ikke nærmere.

Hun havde også i det fremadrettede en bevidsthed om, at det var Fødevarestyrelsens vurdering, at der ikke var hjemmel. Men de gjorde ikke noget for at undersøge det nærmere. Som sagt var det jo ikke et scenarie, man arbejdede på. Normalt laver man jo en indstilling, som har en uddybet begrundelse og overvejelser for og i mod indstillingen. Det skete også i denne sag med indstilling om, at man valgte scenarie 1.

Hun kan ikke huske, om notatet af 21. september 2020 blev sendt ud af huset i den form. Der blev arbejdet på mange forelæggelser af sagen gennem september måned. Det skiftede mellem, om den skulle forelægges som en ØU-sag eller en CU-sag. Det cover, der blev lavet, blev lavet om flere gange undervejs, også i takt med at smitten steg.

Formatet for en sag til ØU er meget stramt. Det må ikke overstige to sider, og fokus er på det finansielle. Man beder kun udvalget om et økonomisk mandat.

Der var dialog mellem Fødevarestyrelsen og Sundhedsministeriet om, hvad der var den rigtige vej at gå. Notatet blev vist ændret igen senere.

Forevist mail af 26. september 2020, kl. 17.54, fra Asbjørn Brink i Finansministeriet til Kent Harnisch i Finansministeriet (ekstrakten s. 685), hvoraf fremgår bl.a.:

”Hej Kent

Som efterspurgt er vedlagt MFVM’s underliggende beregninger fsva. økonomien i mink-sagen. I lyset af, at der med den foreliggende ØU-sag ikke lægges op til at iværksætte yderligere og mere drastiske tiltag, er vi i denne omgang ikke gået dybt ind i drøftelsen om økonomien, tidshorisonten (FVST skønner, at det vil tage ½-1 år af aflive dem – virker absurd) og lovhjemlen (det kræver lovændring af aflive minkene + forbyde import af nye mink). Det gør vi nu mhp. hurtigt at kunne forelægge beslutningsoplæg i tilfælde af, at myndighederne skulle anbefale hel eller delvis aflivning af mink i DK (dvs. scenarie 2 og 3 i vedlagte).

...

Bemærk som nævnt ovenfor, at vi endnu ikke er gået dybt ind i beregninger i scenarie 2 og 3, da disse ikke ligger i beslutningsoplægget for indeværende ØU-sag.”,

har hun forklaret, at hendes team ikke arbejdede nærmere med hjemmelsspørgsmålet, da det som sagt ikke var de scenarier, der var i spil på det tidspunkt.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Rasmus Blaabjerg, har hun forklaret, at det heller ikke var hendes opgave. Både hendes kontorchef og hendes afdelingschef var klar over, at der ikke var hjemmel til scenarie 3. Hun har som sagt ikke nogen juridisk baggrund.

Forevist mailkorrespondance af 25. september 2020 mellem medarbejdere i Sundhedsministeriet (ekstrakten s. 663 f.):

”From: Katrine Kaldahl <...>
Sent: 25-09-2020 13:02:18 (UTC +02)
To: Niels Torpegaard Christensen <...>
Subject: SV: retsinfo

Tak! Lyder faktisk som om, at de har en ret vidtrækkende hjemmel. Men ikke til hele landet (med mindre riskovurderingen ændre sig). Forstod det som, at MFVm ville høre hvad vi kunne med epidemiloven – og at en evt. nedslagning ud over syge dyr var svær i deres lov. Men virker det da ikke til.

Har aftalt med MFVM vi ikke gør mere pt. – men hvis problemet opstår må vi tage en snak med dem om nedenstående.

Fra: Niels Torpegaard Christensen
Sendt: 25. september 2020 11:19
Til: Katrine Kaldahl
Emne: SV: retsinfo

Jeg forstår ikke, hvorfor vi skal ind i epidemiloven.

I lov om hold af dyr er der hjemmel til aflivning:

§ 30. ...”

og forevist mail af 26. september 2020, kl. 07.47 fra Paolo Drostby til hende og Anders Kroman Liin (ekstrakten s. 670), der er en reaktion på, at dyrlæge Tim Petersen, Fødevarestyrelsen ved en tidligere mail havde fremsendt ordlyden af § 1 og § 30 i lov hold af dyr:

”Fra: Paolo Drostby
Til: Katja Goodhew; Anders Kroman Liin
Emne: Ang: Fwd: Aflivningshjemmel
Dato: 26. september 2020 07:47:00
Vedhæftede filer: image001.png

Når jeg læser dette, får jeg indtryk af, at der kan gives påbud om at slå raske besætninger ned, hvis altså covid er et zoonotisk smitstof (også kan smitte fra dyr til mennesker).,”

har hun forklaret, at man på det tidspunkt drøftede aflivning i zoner, fordi situationen udviklede sig. Hun er ret sikker på, at Paolo Drostbys mail omhandler raske dyr inden for zoner omkring smittede besætninger. Det er dette, som Drostbys mail refererer til, ikke et spørgsmål om at aflive alle mink.

Hendes forståelse er, at zonens udstrækning fastsættes ud fra en risikovurdering baseret på den mulige smittespredningsafstand, således at zonen får den størrelse, der er behov for.

Forevist ”Endelig dagsorden til møde i COVID-19 udvalg, torsdag den 1. oktober 2020 kl. 14:00-15:00” (ekstrakten s. 1060), har hun forklaret, at hun var inddraget i forberedelsen af det Covid-19-udvalgsmøde. Hun ved, at det var der, de indstillede den nye strategi med aflivning i zoner omkring smittede besætninger.

Forevist cover, ”Håndtering af coronasmitte i mink”, (ekstrakten s. 1061 ff.), hvoraf fremgår bl.a.:

”Skulle smitteudviklingen udvikle sig yderligere, vil mere vidtgående tiltag, som for eksempel aflivning af alle mink i Danmark, evt. kombineret med et midlertidigt eller permanent forbud mod hold og avl af mink, kunne overvejes. En sådan beslutning vil dog have en væsentligt større erhvervs- og samfundsmæssige konsekvenser. Det skønnes foreløbigt, at de samlede erhvervsøkonomiske omkostninger til erstatning af aflivede mink, samt tabt værdi af bygninger og inventar, lønomkostninger og tabte driftsomkostninger etc. vil beløbe sig til 6-11 mia. kr., afhængigt af værdisættelsen af tabt indtjening, hvilket vil skulle afklares nærmere. MFVM vurderer endvidere, at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området.

...

Indstilling

Det indstilles, at:

- Der på baggrund de foreliggende risikovurderinger iværksættes en aflivning af alle mink-besætninger, der er (1) konstateret COVID-19-smittede, (2) er under mistanke for COVID-19-smitte, og (3) geografisk er lokaliseret inden for en radius af 7,8 km fra en smittet eller smittemistænkt besætning.
- COVID-19 smitteudviklingen fortsat følges nøje, og at regeringen vil blive forelagt et nyt beslutningsoplæg, såfremt de faglige myndigheder vurderer, at smitteudvikling i mink-besætninger skulle give behov for iværksættelse af yderligere tiltag.

...

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.”

har hun forklaret, at hun ikke blev inddraget i en sådan ”teknisk afklaring” af lovgrundlaget. Hvis smitten udviklede sig yderligere, måtte man lave øvelsen på ny og fremkomme med en ny indstilling. En bestilling herom til hendes team måtte komme fra overordnet hold.

Hun ved ikke, hvilke embedsmænd der har været med til det pågældende Covid-19-udvalgsmøde.

Der var generelt meget travlt på dette tidspunkt, og der var mange aktiviteter i gang for at bekæmpe smitten. Alt, hvad der foregik i den periode, skete i tæt dialog med hendes kontorchef og afdelingschef. Coveret er godkendt af både kontorchef, afdelingschef og departementschef. Og det er et samlet cover fra alle dem, der står i hovedet.

Hun fulgte med på sidelinjen på tv i Folketingets forhandlinger om forslag til vedtagelse nr. V 5 fremsat den 30. oktober 2020, hvilket forslag gik ud på, at Folketinget skulle pålægge regeringen ”at sikre, at der ikke startes nye kuld af mink efter den forestående pelsningssæson, hvis sundheds- og veterinærmyndighederne vurderer, at der er en uacceptabel smitterisiko forbundet hermed.” Paolo Drostby sad i Folketingssalen. Forhandlingerne trak meget, meget langt ud. Hun mener ikke, at Anders Kroman Liin var med i salen, men hun er ikke helt sikker.

Forevist mail af 30. oktober 2020, kl. 12.59, fra Paolo Drostby til hende og Anders Kroman Liin (ekstrakten s. 1378), hvoraf fremgår:

”Kære begge

Tvf Ø-format-sagen om mulighederne for genindsættelse af mink 2021 (vides endnu ikke hvilket regeringsudvalg, den skal forelægges) skal udformes sådan, at vi indstiller, at der ikke genindsættes mink i 2021, hvorimod avlsdyr kan beholdes – på en sådan måde, at de 'opbevares' geografisk spredt, dvs at flere besætninger samler deres avlsdyr mhp at nedbringe risikoen for smitte mellem besætninger. Og så må vi have en beregning på, hvad det koster at afholde minkavlerne fra at genindsætte dyr.

Vh Paolo”,

har hun forklaret, at hun her blev bedt om på sædvanlig vis at forberede en indstilling til en ØU-sag. Der var et stigende behov for at få afklaret, hvad der skulle ske i 2021. Og det beroede så på et input fra veterinærmyndighederne og sundhedsmyndighederne om, hvilket scenarie der var påkrævet.

Det budskab, de fik fra sundhedsmyndighederne på dette tidspunkt, var, at det var størrelsen af biomassen, der var kritisk. Da pelsningen var nært forestående, ville størsteparten af dyrene alligevel blive slået ned, og man kunne derfor blot arbejde med et scenarie for avlsdyrene. Fødevarestyrelsen skulle lave en juridisk vurdering af dette scenarie. Og en sådan indhentede de så også fra Fødevarestyrelsen i denne forbindelse. Det var den normale arbejdsgang, der blev fulgt.

Hun ved ikke, hvem der deltog i mødet den 2. november 2020 i departementschefskredsen.

De startede fredag den 30. oktober 2020 på deres kontorchefs foranledning med at arbejde på det, som de fik at vide skulle være en Økonomiudvalgssag. Der blev nedsat en arbejdsgruppe. Og den skulle arbejde endnu hurtigere, efter at oplysningen om cluster 5 dukkede op.

I forhold til det materiale, der endte med at skulle udarbejdes til Koordinationsudvalgsmødet den 3. november 2020, manglede de en tilbagemelding på, hvad indstillingen skulle være. Ved 18 tiden fik de så tilsendt materiale fra deres afdelingschef med besked om, at de skulle læse med. Hun ved ikke, hvor det materiale kom fra. Det var ikke udarbejdet af hende. Det syntes at være baseret på det notat, som hendes team havde arbejdet på, men det var væsentligt udbygget på især økonomidelen. De havde frist til kl. 19.30 for at fremkomme med deres kommentarer.

De arbejdede i løbet af den 2. og 3. november 2020 meget intenst på dvale-modellen og et forbud mod parring af dyrene i 2021. Det gjorde de ud fra en forståelse af, at det var den model, der ville blive indstillet. Men det afventede den endelige risikovurdering fra sundhedsmyndighederne, som først kom sent om eftermiddagen den 3.

Forevist mail af 3. november 2020, kl. 20.41, fra Ask Lyno-Hansen, ministersekretær i Miljø- og Fødevarerministeriet, til Johan Philip Zilmer-Bülou, Statsministeriet (ekstrakten s. 1941), hvoraf fremgår, at Statsministeriet fik tilsendt ”Bilag 2a - Kompensationsmodel.docx;” og ”Bilag 2 - Kompensation til minkavlere.docx;” med bemærkning om, at materialet er foreløbigt, og forevist, at det af ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink” af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1942 ff.) fremgår bl.a.:

”For at reducere risikoen for yderligere COVID-19-smittespredning i de danske minkfarme, skal der vælges mellem 2 modeller med yderligere foranstaltninger.

Model 1: Dvale

...

Model 2: Aflivning af alle dyr

Dette scenarie vil medføre ekspropriation og dermed erstatning samt en mere omfattende omstillingspulje end model 1.

Indstilling**Det indstilles**

- at model 1 tiltrædes.”,

har hun forklaret, at forventningen var, at der skulle arbejdes videre på en dvalemodel, men det var jo netop det, som skulle afklares. Det havde de ikke mandat til at beslutte. De afventede som sagt risikovurderingen fra sundhedsmyndighederne og en indstilling om, hvad den så skulle medføre.

Hun skrev kort før kl. 19.30-deadlinen til sin afdelingschef, at de simpelthen ikke kunne nå at færdigbearbejde det materiale. Det blev der ikke svaret på, og de gik derfor ud fra, at det var o.k., og de arbejdede så videre på det i løbet af aftenen. På et tidspunkt kom deres kontorchef og sagde til Anders Kroman Liin, at de skulle sende materialet over. De protesterede og sagde, at det ikke var færdigt. De fik så besked på at sætte et vandmærke, ”Udkast”, på.

Forevist mail af 3. november 2020, kl. 19.28, af hendes bisidder, advokat Rasmus Blaabjerg, (ekstrakten s. 1861), hvoraf fremgår:

”Til: ... (Tejs Binderup), ... (Paolo Drostby), ... (Anders Kroman Liin)

Fra: Katja Goodhew ()

Titel: SV: KU sag til i aften

Sendt: 03-11-2020 19:28:05

Kære Tejs,

AID har nu sendt flere sider bidrag til notatet om kompensationsordning, og der er kommet en ny version af dokumentet fra EM også – og det er simpelthen ikke muligt, at sammenholde og rette alt dette til indenfor denne korte tidsfrist på materialet til i aften.

Vi arbejder på at få rettet dokumentet til i aften, men jeg tør ikke stå på mål for beregningerne når jeg kun har 10 min. til at tjekke inden at det skal til STM.

Bh/Katja”

har hun forklaret, at det er den mail til hendes afdelingschef, som hun forklarede om.

Adspurgt af udspørgeren på ny og forevist fra ”Bilag X. Kompensation til minkavlere mv.” af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1945, 1947 og 1949), hvoraf fremgår bl.a.:

”2. Hjælpepakke ved nedlukning af erhvervet

Denne model tages i anvendelse såfremt mink-erhvervet må nedlukkes i Danmark. I så fald tages følgende instrumenter i brug:

- Kompensation til minkavlere og medarbejdende ægtefæller i en overgangsperiode på fx 3 måneder (via selvstændigordningen og kompensationsordningen for faste omkostninger)
- Ekspropriation
- Omstillingspulje (indgår i sag om regionale indsatser på FKU/KU denne uge)

...

Hjemmels- og statsstøtteforbehold knyttet til begge modeller

Der tages et generelt forbehold for statsstøttegodkendelse af de foreslåede løsninger.”

har hun forklaret, at det ikke er hende, der har skrevet det, og de gjorde som sagt opmærksom på, at de ikke kunne nå at gennemgå det.

Forevist dokumentets følgende side (ekstrakten s. 1950), hvoraf fremgår bl.a.:

”Konkret tages der forbehold for mulighederne for at kompensere minkavlere i lyset af EU-landbrugsstøtteregler. Dette undersøges nærmere af Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet.”

har hun forklaret, at hun ikke ved, om en sådan undersøgelse på dette tidspunkt var blevet sat i værk.

Foreholdt at der på samme side videre er anført bl.a.:

”Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevareministeriets *Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr* eller ved lov. Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.”

har hun forklaret, at de på dette tidspunkt som sagt forventede, at der skulle arbejdes med en dvalemodel.

Forevist sms af 3. november 2020, kl. 19.51 (tillægsekstrakt 2 s. 891) med følgende indhold:

”Kære Tejs,

Vil du se DK til KU-mødet i aften igennem i F2. Har aftalt med Ask at jeg forelægger når vi har de endelige bilag, så vil du sende dem til mig ASAP når du får dem.

BH/Katja”

har hun forklaret, at det afspejler den normale sagsgang med forelæggelse i F2-systemet. Bilag 2 og bilag 2 a blev vist imidlertid sendt direkte til hendes afdelingschef. Hun havde, som det fremgår, ikke selv noget at forelægge på dette tidspunkt.

Forevist sms-korrespondance af 3. november 2020, kl. 23.42, mellem hende selv og Anders Kroman Liin (tillægsekstrakt 3 s. 1341) med ordet ”Alle” og svar:

”Hej Katja

Så for søren! Er udfaldet af KU som forventet?”

har hun forklaret, at ”Alle” dækker over alle mink. Hun havde lige fået at vide fra Paolo, at det var besluttet, at alle mink skulle aflives. Deres forventning var som sagt, at dvale-modellen blev besluttet. Hun kan ikke udtale sig om, hvad andre ministerier, herunder Sundhedsministeriet, måtte have forventet. Hun kan heller ikke udtale sig om, hvordan andre, regeringen og de øvrige departementschefer

ville forstå bilag 2 med hensyn til hjemmelsspørgsmålet. Spørgsmålet var ikke beskrevet i detaljer, da det jo netop var anført, at det var noget, der ville skulle afklares.

Forevist mail af 3. november 2020, kl. 23.59, fra ministersekretær Ask Lyno-Hansen (ekstrakten s. 2139), hvoraf fremgår bl.a.:

”Hermed mine noter fra møde intern tilbagemelding fra KU. Noterne er til **internt** brug i departementet.

Debrief fra møde i KU om mink den 3. november 2020

Til stede er ministeren, DC, SR, Tejs, Paolo, Bjarke og ministersekretær

- Ministeren orienterer om, at pba. sundhedsmyndighedernes indstilling, at alle mink skal slås ned hurtigst muligt. ...
- Dette betyder dermed også, at branchen de facto vil blive lukket.
- ...
- Dette offentliggøres i morgen. STM skal deltage.”
- Ministeren ringer til Tage Pedersen. Der skal laves talepinde hertil ASAP.
- Der kommer en melding fra STM vedr. ordførerorientering. ...”,

har hun forklaret, at hun godt husker, at der var en de-briefing sent om aftenen den 3. november. Det var på chefniveau, og hun deltog derfor ikke selv. Adspurgt mener hun, at den efterfølgende de-briefing om formiddagen den 4. november blev afholdt på Skype. Hun husker ikke, om hun selv deltog i dette møde. Dagen efter beslutningen – altså den 4. november – spurgte hun sin kontorchef til hjemmelsspørgsmålet, da de godt var klar over, at det var et scenarie, de ikke mente, der var hjemmel til. Han svarede, at nogen mente, at der *var* hjemmel, og at det var under afklaring i en arbejdsgruppe blandt andet med deltagelse af Justitsministeriet. Andre ville således håndtere hjemmelsspørgsmålet. De skulle bare koncentrere sig om, hvad beslutningen kom til at betyde.

Hun ved ikke, hvordan Mogens Jensen havde det.

Hun tog hjemmelsspørgsmålet op om morgenen. Hun skulle have sit team klar til at gå videre med det, der måtte komme. Og de havde derfor behov for at forstå, hvad det egentlig var, der var blevet besluttet. Hun var betrygget i, at folk, der havde forstand på dét, kiggede på det juridiske og om nødvendigt gik videre med det.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Rasmus Blaabjerg, og forevist mail af 25. september 2020, kl. 09.32, (ekstrakten s. 665)

”Kære Jacob,

Min forståelse er, at det kun er smittede farme man ikke må pelse, men det får jeg lige undersøgt i FVST og så vender jeg tilbage.

De øvrige spm. er politiske (undtagen pkt. 3 som vi godt kan svare på), så vi må nok få løftet denne lidt op i rang, da spm. om presse møder, hjælpepakker mm. ikke er noget der er blevet taget stilling til tidligere.

Så jeg vender med Paolo og så må vi lægge en plan.

Bh/Katja”,

har hun forklaret, at man i et sådant tilfælde forelægger sagen for kontorchefen, og så tager han den videre op gennem systemet. I fagteams'ene sidder de ikke og tager beslutninger.

Forevist mail af 3. november 2020, kl. 21.08, til hende fra Hanne Larsen (ekstrakten s. 1959) hvoraf fremgår

”Kære Katja

Vi har talt om her at det bør sættes op til en gang om ugen. Vi skal tænke på at en del besætninger holder op og derfor er byrden ikke så stor for SSI vd at hæve niveauet til en gang om ugen. Men vi skal også tænke på at mange af de smittede besætninger først er opdaget sent i infektionen og en tættere overvågning derfor vil være at foretrække.

Mange hilsner

Hanne”,

og forevist sit svar til Hanne Larsen samme aften, kl. 21.13 (ekstrakten s. 1959), hvoraf fremgår bl.a.:

Kære Hanne,

Enig – jeg har talt med Camilla om det, og vi formulerer det som:

”En fortsat overvågningsindsats, der løbende justeres afhængigt af smitteudviklingen”.

har hun forklaret, at de som sagt – også så sent som på dette tidspunkt – sad og arbejdede på den dvale-model, som de forventede ville blive beslutningen.

Forevist mailkorrespondance af 12. november 2020, (ekstrakten s. 4131

”Den 12. nov. 2020 kl. 20.25 skrev Ask Lyno-Hansen <...>:

Kære begge

Kan I bekræfte, at kommandovejen fra KU til FVST gik via NOSTen den 3./4. November?

Venlig hilsen

Ask”

...

Fra: Katja Goodhew <...>

Sendt: 12. november 2020 20:32

Til: Ask Lyno-Hansen <...>

Cc: Anders Kroman Liin <...>

Emne: Re: Ordre fra KU-beslutning til FVST

Det må I spørge Tejs om - det var vi ikke inde over”,

har hun forklaret, at hun på dette tidspunkt var blevet lidt kort for hovedet, fordi man blev ved med at spørge dem om noget, som de ikke havde været involveret i. Hun var ikke med på nogen af møderne og ved ikke, hvad der er foregået.

Hun havde en meget bred portefølje i forvejen, og da minkforløbet kom til, fik hun så også en sags-behandlerrolle i en del af det forløb og siden en koordinationsrolle i forhold til forskellige dele af indsatsen. Der var et enormt pres på, og det hele gik meget stærkt. Som teamleder havde hun ikke mandat til at tage initiativer, og det var der heller ingen forventning om, at hun gjorde.

Adspurgt af advokat Jonas Christoffersen, bisidder for Magnus Heunicke, har hun forklaret, at hun fik at vide, at der skulle være et møde med København Fur den 2. november 2020 om situationen. Hun fik også at vide af Hanne Larsen, at Kåre Mølbak på et tidligere møde med København Fur havde omtalt, at der var fundet mutationer, som man var bekymret over.

Forevist, at problemformuleringen i ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink” af 31. oktober 2020 (ekstrakten s. 1461):

”I takt med den fortsat stigende COVID-19 smittespredning i danske minkbesætninger er der behov for en afklaring af, hvorledes situationen skal håndteres i 2021, herunder særligt hvorvidt det kan tillades, at indsætte nye mink i de aflivede besætninger”,

blev ændret til:

”Der er konstateret mutationer i mink, som muligvis er resistente for COVID-19-antistoffer”,

i en udgave af dokumentet fra 3. november 2020 (jf. ekstrakten s. 1629), har hun forklaret, at hun ikke ved, hvem der har lavet den ændring.

Hun mener, at de den 3. november 2020 først fik en kortfattet risikovurdering, og så fik de den endelige, vist ved 15-tiden.

Forevist første afsnit på dokumentets s. 3 (ekstrakten s. 1631), hvoraf fremgår bl.a. at alle minkavlerne uden for zonerne pels ned, således at kun avlsdyr bevares, og at der i 2021 ikke gives tillades til, at indsætte nye mink i de besætninger, der er blevet afliver som følge af Covid-19 smitte eller fordi, at de har været beliggende inden for en radius 7,8 km fra en smittet besætning, har hun forklaret, at det er dvale-modellen, der omtales her. Dvalemодellen indebærer et forbud mod at parre dyrene og et forbud mod genindsættelse af mink i zonebesætninger. Det har ikke noget med aflivning af alle dyr at gøre. Hun husker ikke, om nogen drøftede, om der var hjemmel til aflivning af alle mink. Det var ikke aktuelt. De arbejdede kun med de to modeller, som stod beskrevet i notatet.

Adspurgt af advokat Jacob Goldschmidt, bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, har hun forklaret, at det ikke er hendes opfattelse, at deres vurdering af hjemmelsspørgsmålet ændrede sig undervejs i forløbet. § 30 er jo den hjemmel, man anvender, også i forhold til andre husdyrsygdomme som en del af deres beredskab. Der er ikke hendes opfattelse, at der var tvivl hos dem om rigtigheden af Fødevarestyrelsens vurdering.

Der var meget diskussion frem og tilbage om den rette strategi frem mod den 1. oktober 2020. Som hun husker det, bad sundhedsmyndighederne dem om at revurdere, om overvågningsstrategien fortsat var den rette strategi.

Hun kan ikke komme det nærmere, hvornår der blev indkaldt til ekstraordinært koordinationsudvalgs-møde den 3. november 2020 om aftenen. Der skete mange ting i løbet af den dag.

Hun har ikke kendskab til, om der blev taget initiativ til afklare hjemmelsspørgsmålet Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet imellem.

Adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at Fødevarestyrelsen må svare på, hvem der normalt tager stilling til, om en besætning skal aflives.

I dette tilfælde var beslutningen om aflivning af besætningen på den første smittede minkfarm en politisk beslutning, som imidlertid blev truffet på baggrund af en indstilling.

Forevist intern meddelelse af 16. juni 2020 fra Statsministeriet, ”Forelæggelse Håndtering af COVID-19 udbrud på minkfarm” (tillægsekstrakt 4 s. 8) og det vedlagte notat ”Orientering om fund af Covid-19 i mink” med indstilling om aflivning ud fra et forsigtighedsprincip (tillægsekstrakt 4 s. 10 f.), har hun forklaret, at hun har skrevet notatet. Hun ved ikke, om notatet blev forelagt Statsministeriet, men hun er klar over, at der var dialog med Statsministeriet om sagen.

Forevist sms af 17. juni 2020, kl. 07.31, fra hende selv til Tejs Binderup (tillægsekstrakt 2 s. 413) med følgende ordlyd:

”..

Kære Begge – da vi ikke synes at have fået OK fra STM ang. mink – har jeg bedt MLS fjerne ministerens talepinde om mink fra materialet til ordførermødet i

...”

har hun forklaret, at det ikke var hende, der havde haft dialogen med Statsministeriet. Men hendes forståelse var, at da der var tale om, at Covid-19 for første gang var konstateret i mink, og da der ikke forelå nogen beredskabsplan herfor, så skulle det klares med Statsministeriet. Hun ved ikke, om man har bedt statsministeren om at træffe beslutningen om, hvorvidt besætningen skulle slås ned.

Forevist mail af 3. november 2020, kl. 16.12, fra hende selv til Ida Krems i Sundhedsministeriet (ekstrakten s. 1749), hvoraf fremgår:

”Kære Ida,

Tak for fremsendte.

Afledt af konklusionen om, at: *”En fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner.”*, arbejdes der i regeringssagen med en indstilling om en såkaldt ”dvale”-model hvor det ikke tillades, at genindsætte eller avle dyr i 2021.

Fødevarestyrelsens umiddelbare vurdering er dog, at der ikke er hjemmel i lov om hold af dyr til en sådan model, og I bedes derfor vurdere om, der i epidemiologi-loven eller anden lovgivning i jeres regi er/kan tilvejebringes hjemmel til en sådan model under henvisning til behovet for epidemikontrol og beskyttelse af folkesundheden?

Dette haster også ☺ og vurderingen skal indgå i selve sagen, evt. med kommentarer om, at det er noget der skal arbejdes videre med.”,

har hun forklaret, at hun godt husker at have sendt den mail. Det var i forbindelse med, at de i arbejdsgruppen sammen skulle finde ud af, hvad den fælles indstilling skulle være. Hun mener ikke, at der kom noget svar fra Sundhedsministeriet. Men af de dokumenter, de fik kl. 18, fremgik det, at der heller ikke var hjemmel på Sundhedsministeriets område.

Forevist intern mailkorrespondance af 3. og 11. november 2020 i Sundhedsministeriet (ekstrakten s. 4016), hvoraf fremgår, at Ida Krems gør kolleger opmærksom på, at hun aldrig svarede på mailen af 3. november 2020, kl. 16.12 (ekstrakten s. 1749), har hun forklaret, at det også svarer til hendes erindring, at hun aldrig fik noget svar.

Forevist Finansministeriets notat af 2. november 2020, ”Mulig ”tempo-bonus” for hurtig aflivning af mink”, (ekstrakten s. 1816 f.), hvoraf fremgår bl.a.:

~~Det kan evt. supplerende overvejes at skabe lovhjemmel til et (evt. midlertidigt) forbud mod hold og avl af mink i de relevante områder efter f.eks. [tre] uger. Brud på forbuddet straffes med bøde. Det bemærkes, at der allerede med de nuværende foranstaltninger er tale om ekspropriation.~~

har hun forklaret, at hun ikke ved noget om, hvorfor den passus blev slettet. Hun har ikke været inde over udviklingen af tempo-bonus-modellen.

Den 4. november 2020 fik de kun meget sparsomme informationer om beslutningen. Det foregik på chefniveau, hvor de ikke blev involveret. Resten af dagen den 4. november havde hun travlt med at arbejde på materiale til brug for det kommende pressemøde.

Hun fik først senere, den 6. november 2020, besked om, at der skulle udarbejdes et lovforslag.

Forevist sin mail af 10. november 2020 til Paolo Drostby (ekstrakten s. 3783), har hun forklaret, at den blev skrevet i forbindelse med, at de var blevet bedt om at undersøge og se på, hvem der vidste hvad, hvornår. Hun har ikke været med til at skrive ministeriets redegørelse om beslutningen den 3. november 2020.

Adspurgt af advokat Thomas Brædder, bisidder for Per Okkels, og forevist mail af 3. november 2020, kl. 16.55, fra Katrine Kaldahl, Sundhedsministeriet, der svarede Ida Krems, Sundhedsministeriet, på spørgsmålet om, hvorvidt der er hjemmel i epidemiloven til en dvalemodel (ekstrakten s. 1765), og hvoraf fremgår:

”Vi har ikke hjemmel - kun til at afvige lovgivning og det talte vi med dem om sidst det kan ikke lade sig gøre. Har prøver at ringe til Paolo uden held - prøver at fange ham om lidt.”

har hun forklaret, at hun ikke har nogen erindring om, hvorvidt der også har været en forudgående drøftelse med Sundhedsministeriet om eventuel hjemmel i epidemilovgivningen. Hun ved ikke, om Paolo så fik talt med Sundhedsministeriet efter den mail.

Anne-Mette Lyhne Jensen

Anne-Mette Lyhne Jensen har - under afhøring i kommissionen den 28. oktober 2021 – forklaret blandt andet, at hun blev uddannet som cand.jur. i januar 2005. Hun har været ansat i Justitsministeriets departement siden hun blev færdiguddannet, men har haft orlov i forbindelse med blandt andet udstationering som juridisk specialattaché i Bruxelles fra 2009-2013 samt ansættelse som chefkonsulent i Statsministeriet fra 2014-2016. Hun var kontorchef i Erhvervsministeriets og Justitsministeriets departement fra 1. december 2016 og frem til 31. august 2020, dog afbrudt af 9 måneders ansættelse som konstitueret landsdommer i Østre Landsret i 2018-2019. Hun fungerede som afdelingschef

i Justitsministeriets Beredskabsafdeling fra den 1. september til den 31. december 2020. Hun blev udnævnt i samme stilling den 1. januar 2021.

Beredskabsafdelingen blev oprettet under coronapandemien i 2020, og skal på kort sigt have fokus på håndtering af COVID-19. Afdelingen har to kontorer; ét kontor for regulering og koordination og ét operativt kontor.

Forevist mail sendt den 1. oktober 2020 kl. 12.05 til blandt andre hende, hvori der skete indkaldelse til CU-møde samme dag kl. 14-15 (ekstrakten s. 1025) samt forevist den af Koordinationskontoret i Justitsministeriet udarbejdede kommenterede dagsorden til brug for mødet, (ekstrakten s. 1056f), omhandlende dagsordenspunkt 7, Håndtering af coronasmitte i mink, hvoraf fremgik blandt andet (ekstrakten s. 1057f):

”...

Det indstilles på den baggrund i sagen, at:

- Der på baggrund de foreliggende risikovurderinger iværksættes en aflivning af alle minkbesætninger, der er (1) konstateret COVID-19-smittede, (2) er under mistanke for COVID-19-smitte, og (3) geografisk er lokaliseret inden for en radius af 7,8 km fra en smittet eller smittemistænkt besætning.
- COVID-19 smitteudviklingen fortsat følges nøje, og at regeringen vil blive forelagt et nyt beslutningsoplæg, såfremt de faglige myndigheder vurderer, at smitteudvikling i minkbesætninger skulle give behov for iværksættelse af yderligere tiltag.

Det bemærkes, at Justitsministeriet ikke har været involveret i udarbejdelsen af sagen, men at Justitsministeriet gerne bistår med den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag – som der også lægges op til i sagen – såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”;

samt forevist mailkorrespondancen mellem Miljø- og Fødevareministeriet, Erhvervsministeriet og Sundhedsministeriet samme dag op til mødet (ekstrakten s. 967):

”...

Fra: Tejs Binderup ...

Sendt: 1. oktober 2020 08:56

Til: Casper Mondrup Dahlmann ...

Cc: Anders Kroman Liin ...; Niels Torpegaard Christensen ...; Ane Myrhøj Bisgaard ...; Søren Andersen ...; Bjarke Kamstrup ...; Asbjørn Brink ...; [Katrine Kaldahl]; Paolo Drostby ...; Katja Goodhew

Emne: Re: CU-cover opdateret 02:30

Den første ændring er fin.

Ift. tilføjes sidst i dokumentet mener jeg, at vi skal have SUM (og evt JM) med ind over disse vurderinger, så det vil jeg gerne have tilføjet (en beslutning om mere nedslagning vil evt. skulle hjemles i epidemiloven).

Den 1. okt. 2020 kl. 08.47 skrev Casper Mondrup Dahlmann ...:

Kære alle

To mindre bemærkninger fra AC-niveau ifm. clearing herovre, jf. vedlagte.
Ok med jer (primært MFVM)?

Mvh
Casper

Fra: Anders Kroman Liin ...

Sendt: 1. oktober 2020 02:36

Til: Casper Mondrup Dahlmann ...; Niels Torpegaard Christensen ...; Ane Myrhøj Bisgaard ...

Cc: Søren Andersen ...; Bjarke Kamstrup ...; Asbjørn Brink ...; [Katrine Kaldahl]; Paolo Drostby ...; Tejs Binderup ...; Katja Goodhew ...

Emne: CU-cover opdateret 02:30

Kære alle
Hermed følger opdateret CU-cover.

Jeg har vedhæftet 2 bilag. Der mangler fortsat bilaget ”Konsekvenser ved aflivning af mink”, som opdateres i morgen tidlig og eftersendes.

...”,

samt forevist det omtalte vedhæftede CU-cover omhandlende håndtering af coronasmitte i mink, hvori der blev indstillet blandt andet etablering af 7,8 km-zoner, hvoraf fremgik blandt andet (ekstrakten s. 973):

”...

Procedure

...

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”,

har hun forklaret, at hun var ubekendt med, at Justitsministeriet var skrevet ind i sagens procedureafsnit omhandlende forberedelse af lovgrundlag. Hun var heller ikke bekendt med, at andre ansatte i Justitsministeriet var inddraget i hjemmelsspørgsmål før onsdag den 4. november 2020. Dog er hun efterfølgende blevet bekendt med et telefonnotat om en samtale med en fuldmægtig i Justitsministeriet, som fremgår af ekstrakten, s. 3913. Hun hørte første gang om hjemmel til aflivning af alle mink under et møde onsdag den 4. november 2020. Hun erindrer heller ikke, at hun læste sagen i forbindelse med CU-mødet den 1. oktober 2020. Sagen blev udsendt kort før mødet i CU. Hun erindrer ikke, at Justitsministeriet var skrevet ind i sagen. Hun deltog i CU-mødet den 1. oktober 2020. Forevist yderligere indhold af det cover, som var genstand for behandling under CU-mødet den 1. oktober 2020, hvoraf fremgik yderligere (ekstrakten s. 971):

”...

Skulle smitteudviklingen udvikle sig yderligere, vil mere vidtgående tiltag, som for eksempel aflivning af alle mink i Danmark, evt. kombineret med et midlertidigt eller permanent forbud mod hold og avl af

mink, kunne overvejes. En sådan beslutning vil dog have en væsentligt større erhvervs- og samfundsmæssige konsekvenser. Det skønnes foreløbigt, at de samlede erhvervsøkonomiske omkostninger til erstatning af aflivede mink, samt tabt værdi af bygninger og inventar, lønomkostninger og tabte driftsomkostninger etc. vil beløbe sig til 6-11 mia. kr., afhængigt af værdisættelsen af tabt indtjening inden for en fastsat overgangsperiode, hvilket vil skulle afklares nærmere. MFVM vurderer endvidere, at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området ...”

har hun forklaret, at hun ikke havde beskæftiget sig med sager om mink før den 1. oktober 2020. Hun opfattede lidt mink som en kuriositet, men kunne forstå på mødet, at der var alvor bag punktet på dagsordenen. CU-mødet den 1. oktober 2020 var et af de første CU-møder. Hun erindrer ikke, at spørgsmålet om de omtalte tiltag og hjemmel var oppe på mødet den 1. oktober 2020, og hun læste heller ikke det omtalte afsnit. Hun havde ikke læst bilaget. Hun kan huske mødet, og hun kan huske, at der var et relativt omfattende materiale. Hun ønsker at tilføje, at det er kutyme, at et ministerium kontaktes, hvis et ministerium ”skrives ind” i sagen.

Forevist sms-korrespondance mellem Tejs Binderup og hende den 22. oktober 2020 kl. 15.03 og frem, hvoraf fremgår blandt andet (tillægsekstrakt 2, s. 575-577):

”...

tor. 22. okt. 15.03

[Tejs Binderup]:

Kan jeg ringe senere?

[Anne-Mette Lyhne Jensen]:

Ja, men jeg er heller ikke nem at træffe idag - så prøver lige på sms: skal sikre mig, at du har hørt melding fra højeste sted om, at minkene ska aflives nu. NOST indkalder til møde, men alternative aflivningsmetoder skal i brug (gift) og så er der noget om at de ikke smittede farme mangler 68 afgørelser inden der kan ske aflivninger + spørgsmål om det virkelig kan have, sin rigtighed, at 'raskmeldte' farme ikke skal aflive. Jeg hører, at der er konstateret smitte på nogle 'raskmeldte' farme. Der er KU i morgen, så hvis I har brug for regeringsmandat til noget, kunne det jo være dér!

[Tejs Binderup]:

Jeg har ikke hørt noget.

Har lige talt med FM. Det havde øjensynligt heller ikke hørt noget. Ellers havde de vel nævnt det.

[Anne-Mette Lyhne Jensen]:

Der forsøgte kontakt på DC niveau og ville varsle dig

[Tejs Binderup]:

Jeg har lige forsøgt at spørge ind til gift. Fik at vide, at det var veterinærfagligt udelukket

[Anne-Mette Lyhne Jensen]:

SST og SSI har rejst alvorlig bekymring omkring hastigheden i aflivninger overfor STM og os overfor af CU

[Tejs Binderup]:

Det var sgu da ikke så loyalt
Nå, men jeg tager en snak med SUM også

[Anne-Mette Lyhne Jensen]:

Det var uden SUM skal siges!

[Tejs Binderup]:

Ok, men de har ikke sagt noget til os/FVST om bekymring
Ringer måske lige til Kåre

[Anne-Mette Lyhne Jensen]:

Ved ikke hvordan det opstod – om det var STM selv der spurgte SSI...

[Tejs Binderup]:

PS. Ift. Raskmeldte farme har vi spurgt SSI, som indtil videre har sagt, at fordelene herved vil opveje ulempen. MEN SUM dep tøver ...”

har hun forklaret, at ”allerhøjeste sted” - for at være helt eksakt – var Statsministeriets departementschef Barbara Bertelsen. Hun havde fået oplysningen under et CU-møde, hvor der var en drøftelse i margin til mødet mellem Barbara Bertelsen, Kåre Mølbak og Søren Brostrøm. Hendes departementschef, Johan Legarth, blev ”vinket over” til drøftelsen, og hun fandt anledning til at gå med, da det kunne være, at der var noget, som der skulle følges op på. Under drøftelsen blev der udtalt bekymring i forhold til hastigheden med aflivningerne. Smitten spredte sig meget. Der blev talt om, hvorvidt man kunne aflive på en anden måde. Hun antager, at hun og Johan Legarth blev vinket over, fordi ansvaret for aflivning af mink lå i NOST’ens regi. Formålet med sin sms til Tejs Binderup var, at hun ville fortælle Tejs Binderup, at det skulle gå hurtigere med aflivningen. Hun opfattede ikke drøftelsen som et ønske om udvidelse af zoner, men alene som et ønske om øgning af hastigheden indenfor zoner.

Der blev løbende afreporteret om aflivninger i forskellige mødefora. Der var blandt andet en indsatsgruppe, hvor flere ministerier er repræsenteret. Der var også faste statuspunkter om mink på CU-møderne. Der var interesse for antallet af smittede farme og hvordan det gik med aflivningerne. Der kan derfor også godt have været orientering om aflivninger mv. i forlængelse af den 22. oktober 2020, hvor sms-korrespondancen fandt sted. Det var ikke Justitsministeriet, som gav orientering om status for aflivninger, men ministeriet har overhørt orientering.

Mandag den 2. november 2020 blev der afholdt departementschefmøde, hvori også afdelingschefer deltog. Hun deltog i mødet sammen med Johan Legarth. Michael Dithmer, Henrik Studsgaard og Peter Stensgaard Mørch og Per Okkels deltog også. Departementscheferne i Finansministeriet og Sundhedsministeriet var der også. Hun vil tro, at de også havde afdelingschefer med. Hun erindrer ikke, om Tejs Binderup var med i mødet. Hanne Larsen fra Fødestyrelsen samt rigspolitichef Thorkild Fogde var også til stede. Mødet startede med en orientering om, at Kåre Mølbak under et møde samme

dag med minkbranchen havde orienteret om en undersøgelse, som var bekymrende i forhold til en minkmutation. Hun kendte ikke noget om baggrunden for departementschefmødet, og hun ved ikke, om mødet har sammenhæng med mødet med minkbranchen. Hun ved, at Johan Legarth havde sendt en sms om mødet. Det var et mareridts-scenarie, som blev drøftet. Der blev talt om, hvordan mutationer kunne påvirke vacciner. Der blev videre talt om, hvordan man hurtigere kom gennem aflivningerne. Der blev talt om smitte i Nordjylland, og der blev talt om, at smitten i Nordjylland var drevet af smitte i mink. Der blev også talt om tests. Hun noterede sig, at der var behov for yderligere tests. Den oplysning tog hun med hjem. Hun erindrer ikke, at der blev talt om aktivering af et ekstraordinært KU-møde, men der blev talt om forskellige idéer, herunder tempobonus. Det var Finansministeriets departementschef, som foreslog tempobonus som en mulig indsats. Forinden mødet blev lukket, havde Per Okkels betinget sig, at han gerne ville tale med Statens Serum Institut om betydningen af den undersøgelse, som forelå. Det var relativt sent, og Per Okkels skulle have den næste morgen til at følge op. Man skulle derefter samle op.

Tirsdag den 3. november 2020 kl. 9.33 modtog hun kopi af Tejs Binderups mail til Martin Ulrik Jensen (ekstrakten s. 1559):

”...

From: Tejs Binderup ...

Sent: 03-11-2020 09:35:11 (UTC +02)

To: Martin Ulrik Jensen ...

Cc: Line Nørbæk ...; Torben Skovgaard Andersen ...; Asbjørn Brink ...; Annemarie Lauritsen ...; Paolo Drostby ...; Dorthe Eberhardt Søndergaard ...; Anne-Mette Lyhne Jensen ...

Subject: SV: Mink og kompensation

Kære Martin

Som opfølgning på vores samtale i går, og så alle er opdaterede på planen herfra.

Vi arbejder aktuelt på en ØU-sag, som skal være i ØU i denne uge. Jo før jo bedre.

Den aktuelle ØU-sag vil indeholde kompensationssystem samt tempo tillæg, jf. bullit 1 i nedensående. Denne del eksekverer vi dog på inden sagen rammer ØU, så det vil være ren orientering.

I sagen vil også indgå også en konsolidering af, at alle minkavlere inden for zonerne (smittede samt ikkesmittede) skal slå alle sine dyr ned, inkl. avlsdyr, på trods af branchens ønske om at bevare avlsdyr på ikkesmittede besætninger i zonerne. Derudover indstilles, at alle minkavlere uden for zonerne i første omgang kan nøjes med at pelse ned, så de kun har avlsdyrene tilbage. I samme sag indstilles det, at regeringen melder ud, at der i 2021 kun kan forventes at være avlsdyr i Danmark. Af kapacitetshensyn i aflivningerne meldes der ikke noget ud om evt. hel nedlukning af branchen.

Imens ovenstående ØU-beslutninger eksekveres og der slås ned, og pelses ned, udarbejdes der en ny ØUsag, så regeringen kan tage stilling til minkbranchens generelle fremtid. Umiddelbart er der to scenarier, som skal beskrives i denne sag:

- a. Kun avlsdyr i 2021, med dvalekompensation (bullit 3 nedenfor) og en omstillingspulje (bullit 4) til de minkavlere, som alligevel bliver nødt til at forlade erhvervet som følge af situationen.

I spor a vil der bl.a. skulle tages stilling til, hvor mange avlsdyr der i givet fald skal have lov at være i 2021, hvordan de mest forsvarligt opbevares mv.

- b. Minkbranchen lukkes helt, med ekspropriation og dertilhørende erstatning (bullit 2), samt større omstillingspulje (bullit 4).

Uanset om man bevæger sig af spor a eller b vil der skulle skabes retlig hjemmel til at eksekvere beslutningen. Vi er enige i, at det vil skulle ind i epidemiloven. Regeringen vil så skulle tage stilling til, om man vil lukke helt for muligheden for at starte op igen senere, eller om det skal være åbent. Et totalforbud mod minkproduktion vil skulle ind i MFVM-lovgivning.

Alle sejl sættes nu på at få den første sag klar, og så starter vi op på den uddybende fremtidsag, så snart den akutte sag er færdig.

Vh

Tejs

...”

Hertil har hun forklaret, at hun ikke erindrer, at hun registrerede, at den kom ind tirsdag den 3. november 2020. Hun opdagede den først senere. Der var rigtig mange ting under opsejling tirsdag den 3. november 2020, hvor hun havde fået nogle opgaver, blandt andet om tests i Nordjylland. Allerede på tidspunktet for mailens modtagelse kl. 09.35 havde hun rigtig travlt. Det havde mange andre også. Allerede med mailens overskrift ”Mink og compensation”, ville hun den pågældende dag have frascreeet mailen. Det var Erhvervsministeriet og Finansministeriet, som sammen med relevante fagministerier, skulle koordinere. Hun læste ikke mailen tirsdag den 3. november 2020.

Hun opdagede først mailen efter KU-mødet og efter afdelingschefmødet onsdag den 4. november 2020, og måske var det faktisk først i det efterfølgende ”redegørelsesspor”, at hun opdagede mailen. Hun blev meget overrasket den 4. november 2020 om morgenen, da epidemiloven blev nævnt. Hvis hun havde vidst, at der var spekulationer om epidemiloven, ville hun nok have reageret. Ressortmæssigt lå epidemiloven i Sundhedsministeriet, men Justitsministeriet havde arbejdet meget tæt sammen med Sundhedsministeriet om den nye epidemilov fra foråret 2020. De var i færd med at forhandle ny epidemilov i november 2020, hvor hendes reguleringskontor var inde over. Epidemiloven blev delvis skrevet i Justitsministeriet. Der var dengang også en stor forbudsbekendtgørelse med hjemmel i epidemiloven, som blev skrevet i Justitsministeriet. Hun havde ikke modtaget henvendelser fra Dorthe Søndergaard, Katrine Kaldahl eller andre om hjemmel forud for tirsdag den 3. november 2020. Hun blev derfor overrasket onsdag den 4. november 2020, da hjemmelsspørgsmålet blev et tema på mødet mellem afdelingscheferne. Hun kan se, at der i ekstrakten er optaget et telefonnotat om en telefonsamtale tirsdag den 27. oktober 2020, som angår en telefonsamtale mellem hendes fuldmægtig Halit Sert og Morten Schiellerup Bager fra Erhvervsministeriet (ekstrakten s. 3913):

”...

10. november 2020

Telefonnotat over samtale tirsdag den 27. oktober 2020 med specialkonsulent Morten Schiellerup Bager fra Erhvervsministeriet

Jeg blev tirsdag den 27. oktober 2020 ved 11-tiden ringet op af Morten Schiellerup Bager fra Erhvervsministeriet. Han oplyste mig, at man i Erhvervsministeriet havde brug for en vurdering af, om der inden for rammerne af epidemiloven lovligt ville kunne laves et forbud mod mink.

Jeg forstod hans henvendelse som gående på, om der lovligt inden for rammerne af epidemiloven ville kunne laves et forbud mod hold af mink/erhvervsvirksomhed med opdrætning af mink.

Jeg oplyste ham, at jeg ikke havde fantasi til at forestille mig, at der i epidemiloven var hjemmel til at regulere så specifikt og materielt atypisk område som opdrætning af mink, og at jeg under alle omstændigheder først ville kunne se på det, hvis jeg fik nærmere oplysninger på mail. Vi aftale derfor, at han sendte mig en mail, hvilket jeg endnu ikke har modtaget.

Halit Sert
Fuldmægtig i Reguleringskontoret
..."

Hun ønsker at pointere, at hun i dagene i starten af november 2020 på daglig basis modtog 600-800 mails, og hun var nødt til at prioritere/screene.

Hun deltog i begge departementschefmøder tirsdag den 3. november 2020, men hun deltog kun i anden halvdel af det første af møderne. Hun mener, at det var samme mødekreds, som deltog i mødet mandag den 2. november om aftenen, som deltog i møderne. Der var også repræsentation fra Forsvarsministeriet. Barbara Bertelsen deltog i det sidste af møderne tirsdag den 3. november 2020. Om det første møde den 3. november 2020 kl. 13.00 har hun forklaret, at stemningen var alvorlig. Der var to ben; hvordan man kom hurtigere igennem aflivningen og hvordan man undgik smitte af mennesker. Hun lyttede efter de emner, som kunne ramme hende arbejdsmæssigt, så hun er ikke skarp på, hvad der i øvrigt blev talt om, men der blev talt om tempobonus og pelsningssæson, så der blev også talt om aflivning udenfor zoner. Under det andet møde kl. 14.45, hvori Barbara Bertelsen deltog, var stemningen ikke blevet mindre alvorlig end på det første møde. Det var naturligt, at det var Barbara Bertelsen, som tog initiativ til, hvem der skulle tale. Barbara Bertelsen var bekymret og hun italesatte, at "omverdenens øjne lå på os". Barbara Bertelsen sagde, at det var vigtigt at få kommunikeret hurtigt, ligesom det var vigtigt hurtigt at have et svar på, hvad regeringen ville gøre. Barbara Bertelsen sagde også noget i retning af, at Danmark ville blive bedømt af omverdenen, og at resten af verdens øjne hvilede på os. Hun kan ikke huske Barbara Bertelsens eksakte beskrivelser.

Forevist Tejs Binderups gengivelse af sin opfattelse af det andet departementschefmøde i dokumentet "Noter om hændelse ifm", (ekstrakten E, s. 5075):

"...

I løbet af dagen er der løbende drøftelser med AC-kollegaer i særligt JM, EM, FM og SUM om ØU-sag, herunder, om det er realistisk, at vi kommer i et scenarie, hvor alle mink skal slås ned. I disse drøftelser bliver hjemmelsproblematikken nævnt. SUM får afklaret melding fra SSI af 2. november, og der afholdes DC-møde kl. 13.30, hvor mink-pakke med tempobonus præsenteres. Det drøftes i hvilket omfang Rigspolitiet vil kunne hjælpe med at slå ned i Nordjylland. SUM præsenterer en restriktionspakke for Nordjylland, som tidligere havde været under udarbejdelse. JM bemærker, at man nok ikke skal gå alt for hårdhændet til værks, da det ikke er stemningen i STM. 14.45 er der møde med samme kreds plus STM DC. SUM præsenterer Nordjyllandspakke STM DC mener det er for alt for lempeligt, kalder oplægget provinsielt og fremfører, at resten af mødekredsen slet ikke har forstået hvor stor en potentiel katastrofe det er vi står over for. Der bestilles KU-sag i JM til KU samme aften. Embedsværket får ca.

3 timer (16-19) til at udarbejde sagen. Hjemmelsspørgsmålet er et af de elementer, som løbende vendes med JM.
...”

har hun forklaret, at hun ikke deltog i nogen møder om en ØU-sag, men Tejs Binderup orienterede hende i løbet af tirsdag formiddag den 3. november 2020 om, at de var i gang med en ØU-sag. Hun drøftede ikke hjemmelsproblematik i løbet af tirsdag den 3. november 2020. I løbet af formiddagen tirsdag den 3. november 2020 gik de og ventede på, hvad der mon ville ske. Hun husker ikke, at Barbara Bertelsen gjorde brug af ordet ”provinsielt”, men det lyder rigtigt, at Barbara Bertelsen sagde, at resten af mødekredsen ikke havde forstået hvor stor en potentiel katastrofe man stod overfor. Barbara Bertelsen sagde, at der skulle samles en sag, og det var Justitsministeriet, som fik ansvaret herfor. Barbara Bertelsen sagde, at KU-sagen skulle på samme aften. Hastighed var rigtigt vigtigt. Hun kan ikke nikke genkendende til Tejs Binderups sidste sætning: ”Hjemmelsspørgsmål er et af de elementer, som løbende vendes med JM”. Hun havde som sagt ikke drøftelser om hjemmelsspørgsmål med nogen tirsdag den 3. november 2020.

Hun modtog en sms fra Pelle Pape tirsdag den 3. november 2020 kl. 15.13, hvori Pelle Pape skrev (tillægsekstrakt 3, s. 701):

”...

KU i aften tentativt kl. 21.

Der skal være en sag med klar fælles indstilling fra myndighederne (ssi, fødevarer, politi og evt øvrige)

Absolut frist kl. 19.30

Indhold

- 1) risikovurdering
- 2) tiltag ift at aflive mink (herunder indstilling om at sætte det i dvale/lukke lortet)
- 3) tiltag ift smittespredning blandt mennesker
- 4) politisk håndtering
- 5) ft håndtering
- 6) udenrigspolitisk håndtering

...”

Hertil har hun forklaret, at hun huskersms'en. Den var nyttig i forhold til det arbejde, som skulle udføres. Så vidste de, hvad Statsministeriet forventede, at sagen skulle indeholde. Adspurgt, om det var realistisk at nå arbejdet indenfor så kort tid, svarende hun, at det var helt vanvittigt. Det var meget stramt. Det er absolut ikke optimalt at arbejde under de vilkår. Hun vil ikke lægge skjul på, at de havde meget travlt.

Det var hendes koordinationskontor, som havde opgaven med at koordinere KU-sagen. Der skulle laves en sag, som hvert ressort kunne plotte deres elementer ind. Der blev lavet en skabelon hertil. Hun varslede bestillingen i en mail til øvrige ressortministerier, så øvrige ministerier kunne skrive ind så hurtigt som muligt. Hun skrev til sine afdelingschefkolleger i andre fagministerier. Hun gengav de elementer, som fremgik af sms'en fra Pelle Pape.

KU-mødet tirsdag den 3. november 2020, som varberammet til kl. 21.00, blev udskudt, fordi sagen ikke var færdig. Det var Lisbeth Gro Nielsen, som sendte sagen over uden alle bilag, som det fremgår

af Lisbeth Gro Niensens mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 20.16 og først kl. 21.21 blev der oversendt to yderligere bilag, (ekstrakten s. 1982):

”...

From: Lisbeth Gro Nielsen ...

Sent: 03-11-2020 21:21:23 (UTC +02)

To: Annemarie Lauritsen ...; Line Nørbæk ...; Torben Skovgaard Andersen ...; Sidsel Due Nordengaard ...; Erik Brøgger Rasmussen ...; Anne Nørgaard Simonsen ...; Dorthe Eberhardt Søndergaard ...; Paolo Drostby ...; Lars Høgsbro Østergaard ...; Rikke Skaarup Schjødt ...; Lene Brøndum Jensen ...; Katrine Kaldahl ...; Asbjørn Brink ...; Marie Stenberg Lund ...; Virkelyst, Dennis ... Kasper Thams Olsen ...; Sven Erik Bukholt ...

Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen ...; Cecilie Birch ...

Subject: SV: KU-sag om mink

Attachments: KU-cover.DOCX, Bilag 2 - Kompensation til minkavlere.docx, Bilag 2a - Kompensationsmodel.docx

Kære alle

Vedhæftet sendes revideret cover på baggrund af dialog med STM (med t/c).

Desuden sendes bilag 2 og 2a.

Med venlig hilsen

Lisbeth Gro Nielsen

...

Fra: Lisbeth Gro Nielsen

Sendt: 3. november 2020 20:16

Til: Annemarie Lauritsen ; Line Nørbæk ... ; Torben Skovgaard Andersen ... ; Sidsel Due Nordengaard ; Erik Brøgger Rasmussen ; Anne Nørgaard Simonsen ; [Dorthe Eberhardt Søndergaard]; Paolo Drostby ; Lars Høgsbro Østergaard ; Rikke Skaarup Schjødt ; Lene Brøndum Jensen ; Katrine Kaldahl ; Asbjørn Brink ; Marie Stenberg Lund ; ...Virkelyst, Dennis' ; 'Kasper Thams Olsen' ; 'Sven Erik Bukholt'

Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen ; Cecilie Birch

Emne: KU-sag om mink

Kære alle

Stort tak for jeres – som altid – hurtige og konstruktive bidrag.

Vi har sendt sagen over til STM, så der måske er en mulighed for, at den kan nå at blive læst inden KU. Råb højt, hvis der er noget, der står helt skævt, som vi evt. skal nå at rette. Ellers må det tages på KU. Beklager, at der ikke var tid til en ”clearings”-/konsolideringsrunde.

Tejs, vi har angivet, at bilag 2 udestår. Det må bare følge, hvis det når at blive klar.

Med venlig hilsen

Lisbeth Gro Nielsen

...”

Hertil har hun forklaret supplerende, at hun modtog nogle bemærkninger til coveret fra Statsministeriet og sin departementschef. Ændringerne fremgår af en version af sagen med ændringsmarkeringer.

Forevist udkast til cover ”Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink” dateret den 3. november 2020 (ekstrakten s. 1984f), forklarede hun, at der var tale om det coverudkast, idet hun kan huske ændringsmarkeringen på side 4, hvor sætningen ”En total nedslagtning, inkl. af alle avlsdyr, vurderes at være fatal” var udstreget (ekstrakten, s. 1986). Det var hendes indtryk, at denne ændring var indsat efter ønske fra Statsministeriet. Hendes departementschef havde ikke tidligere haft bemærkninger hertil. Det nævnte afsnit var ikke Justitsministeriets afsnit. Justitsministeriet var nødt til at orientere øvrige fagministerier om ændringerne, hvilket skete ved Lisbeth Gro Nielsens mail sendt samme aften kl. 21.21.

Coveret til KU indeholdt en indstilling til drøftelse af de tiltag, som fremgik af coveret. Det var håndterbart i forhold til tiltag indenfor Justitsministeriets område, hvor tiltag var oplyst i bullet-form, som man kunne vælge imellem. Indstillingen om mink var nok noget sværere. Adspurgt om, hvorvidt KU med den foreliggende indstilling kunne træffe beslutning om at aflive alle mink, forklarede hun, at hun først har nærlæst coverets indstilling om mink, efter at der blev iværksat en undersøgelse af forløbet. Der var en meget klar opdeling af opgaverne i coveret. Tirsdag den 3. november 2020 gjorde hun sig ikke mange tanker om mink. Hun læste coveret igennem sprogligt. Hvis hun skal udtale sig yderligere, vil hun gerne se, hvilke bilag, som var vedlagt coveret.

Hun blev herefter på anmodning forevist samme udkast til cover ”Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink” dateret den 3. november 2020 (ekstrakten s. 1984f), hvori der på side 6 blandt andet med røde ændringsmarkeringer var oplyst de bilag, som var vedlagt (ekstrakten s. 1993):

”...

- Bilag 1. Notat fra SSI om risikovurdering af human sundhed ved fortsat minkavl
- Bilag 2. **Kompensation til minkavlere**
- **Bilag 2.a. Kompensationsmodel**
- Bilag 3. Notat om ”tempo-bonus”
- Bilag 4. NOST delplan for myndighedernes tværsektorielle indsats i forhold til aflivning af mink i forbindelse med COVID-19
- Bilag 5. Notat om aflivning ved gift
- Bilag 6. Kommunikation (udkast)

...”;

ligesom hun blev forevist uddrag af det oplyste bilag 2a, som var: ”Bilag X. Kompensation til minkavlere mv.”, hvoraf fremgik blandt andet (ekstrakten s. 2003-2004):

”...

Hjemmels- og statsstøtteforbehold knyttet til begge modeller

...

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevarerministeriets *Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr* eller ved lov. Miljø- og Fødevarerministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.

...”

Hertil ønsker hun at adressere, at Miljø- og Fødevarerministeriet sendte bilaget direkte til Statsministeriet. Justitsministeriet havde slet ikke været inde over. Justitsministeriet var ikke i gang med at

afklare nogen som helst spørgsmål om bekendtgørelse af COVID-19 hos pelsdyr. Justitsministeriet burde have fået forelagt den passus. Justitsministeriet ville have slettet sætningen, hvis den var blevet forelagt. Hun går ud fra, at det var Miljø- og Fødevareministeriet, som sendte bilag 2 og 2a til Statsministeriet, men Lisbeth Gro-Nielsen kender bedre til den del af forløbet.

Forevist det omtalte bilag 2a, som er optrykt på ekstrakten s. 2005f, hvoraf fremgår blandt andet s. 2006:

”...

Model 1: Dvale

...

Der er ikke hjemmel til håndtering af et sådant scenarie i den nuværende lovgivning, hvorfor der meget hurtigt vil skulle tilvejebringes en lovmæssig hjemmel for dette. SUM tilvejebringer hjemmel i lovgivningen til at forhindre genindsættelse af mink.

...”;

har hun forklaret, at hun tirsdag den 3. november 2020 hverken læste bilag 2 eller bilag 2a, da Justitsministeriet ikke var ”i hovedet” på dem. Hun havde gerne set, at Justitsministeriet havde haft mulighed for at se teksten om Justitsministeriet.

Om samarbejdet med NOST’en har hun forklaret, at hun modtog underretninger fra NOST’en om mink. Hun modtog fra og med medio oktober 2020 ind imellem underretninger fra politidirektør Lykke Sørensen om nedslagning om mink. Underretningerne var i overordnede træk.

Justitsminister Nick Hækkerup var syg onsdag den 4. november 2020, så det var departementschef Johan Legarth, som deltog i KU-mødet. Der blev ikke afholdt et forberedende møde. Der var heller ikke tid til det. Der var blevet arbejdet meget hurtigt og meget intenst.

Forevist mailkorrespondancen mellem hende og Anders Sparholt Jørgensen tirsdag den 3. november 2020 om aftenen under KU-mødet, hvori Anders Sparholt Jørgensen kommenterer på materiale fremsendt af Statsministeriet kl. 21.24, (ekstrakten, s. 2073):

”...

From: Anders Sparholt Jørgensen ...

Sent: 03-11-2020 21:44:11 (UTC +02)

To: Anne-Mette Lyhne Jensen ...

Subject: SV: SV: Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Kun nedlukning af mink-produktion – det andet er jeg rimelig ubekymret omkring (men beklager brugen af ordet nedlukning, kan godt se, at det giver andre corona-associeringer).

Med venlig hilsen

Anders Sparholt Jørgensen

Fra: Anne-Mette Lyhne Jensen

Sendt: 3. november 2020 21:43

Til: Anders Sparholt Jørgensen

Emne: Ang: SV: Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Og du tænker både ift nedlukning af dele af erhvervslivet i bestemte kommuner og af mink

branchen?

Fra: Anders Sparholt Jørgensen ...

Dato: 3. november 2020 kl. 21.40.27 CET

Til: Anne-Mette Lyhne Jensen ...

Emne: SV: Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Hej Anne-Mette

Hvis man går videre ned af lukningssporet, tænker jeg, at statsret skal ret tæt ind over ift. ekspropriation, herunder også ift. hjemmel.

Med venlig hilsen

Anders Sparholt Jørgensen

...

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülow ...

Sendt: 3. november 2020 21:24

Til: Kristian Kjærgaard Hansen ...; Dorthe Vandal Pedersen ...; Anette Kjærgaard ...; Anne Marie Maltha-Smith ...; Anne Sofie Hartvig Pedersen ...; Charlotte Helene Christine Lind ...; Frederik Alexander Gørtz...; ...; Kathrine Banke ...; Kristoffer Krohn Schaldemose ...; KU-materiale [mailadresse i Statsministeriet]; Marianne Rosenstan ...; Skatteministeriet ...; Tine Hansen ...; Udenrigsministeriet ...; Victoria Julie Jessen ...

Cc: ...

Emne: Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Kære alle

Hermed opdateret materiale til KU i aften om mink.

Der er justeret i coveret samt tilføjet bilag 2 og bilag 2a.

Mvh Johan

..."

har hun forklaret, at hun ikke havde læst så langt ned i bilag/bilagene, som Anders Sparholt Jørgensen havde gjort. Hun havde ikke registreret ordet ekspropriation. Hun havde ikke kastet sig over de to bilag, som blev fremsendt kl. 21.24. Hun forstod ikke, hvad Anders Sparholt Jørgensen mente. Nok fordi hun ikke havde læst bilagene. Statsretskontoret blev involveret på bagkant af KU-beslutningen.

Hun fik en telefonisk tilbagemelding umiddelbart efter KU-mødet af Johan Legarth. For så vidt angik mink var Johan Legarths tilbagemelding kort og overordnet, og meldingen var, at der skulle være en hård linje om, at alle mink skulle aflives. Man skulle være hurtig samt indtænke en nødplan med alternative aflivningsmåder.

Forevist sin sms sendt til Lisbeth Gro Nielsen tirsdag den 3. november 2020 kl. 22.58, hvori hun omtalte hjemmel (tillægsekstrakt 3, s. 666):

”...

Sparholt bemærkede også lige at nedlukning af minkerhvervet jo er ekspropriation og at Statsret skal ind over (hjemmelen burde vi have, men der er måske andre kriterie vi skal have tjekket)

...”

har hun forklaret, at hun ikke erindrer, hvad hun mente, men at beskeden tyder på, at hun på det tidspunkt ikke tænkte, at der var et hjemmelsproblem. Hun tænkte formentlig på epidemilovens ekspropriationsbestemmelse. Det var så ikke korrekt.

Forevist sin mail sendt onsdag den 4. november 2020 kl. 00.21 om natten til Lisbeth Gro Nielsen m.fl. og med kopi til Morten Holland Heide omhandlende tilbagemelding fra KU (ekstrakten, s. 2214):

”...

Fra: Anne-Mette Lyhne Jensen

Til: Lisbeth Gro Nielsen; Nanna Skriver Dall; Mads Møller Langtved

Cc: Morten Holland Heide

Emne: Læs i morgen: tilbagemelding fra KU

Dato: 4. november 2020 00:21:16

Vedhæftede filer: Opdateret. materiale til KU d. 3 11 vedr. mink.msg
image001.gif

Kære alle tre

Kort tilbagemelding fra KU, jf. vedhæftede sag.

Proces

Der arbejdes på pressemøde i morgen eftermiddag (efter spørgetimen)

Der skal være en ordfører- eller partileder orientering forinden, navnlig hvis sænkelse af forsamlingsforbuddet indgår (hvilket det dog ikke tyder på).

Jeg forstår det sådan, at STMn er hovedfigur på pressemødet, men at MFVMn og FMn tager partilederorienteringen.

Jeg samler AC-kredsen i morgen tidlig. Mit bud ville være, at vi koordinerer udmeldingspapir, FM selve pressemøde og procesplan, UM kommunikation i øvrigt (sammen med DCOK)

Plan A er at udmelde den samlede pakke i morgen med hurtig ikrafttrædelse

Plan B er udmelding om minkindsat + varsling om kommende restriktioner for befolkningen i de pgl. kommuner (for egen regning vil jeg foreslå, at man min medtager opfordring om test og geografisk mobilitet)

Indhold

Mink

Overordnet en meget hård linje – alt skal slagtes bortset fra evt. en meget lille mængde genpulje-mink (Jhan talte om 1.000) og iøvrigt iværksættelse af følgende tre spor

- 1) skrue op for nuværende set-up (MFVM)
- 2) udmelding om bonusordning (MFVM, EM, FM)
- 3) iværksættelse af nødplan - (FMN – men koordineres i regi af NOST)

[Intern bemærkning ad 3: Opgaven er lagt hos forsvaret alene. Der skal afklares en række elementer: dragter, rette hjemler, den rigtige gift – dvs. forud for iværksættelse kan der være sket så store fremskridt i den øvrige aflivningsindsats, at der er behov for at indhente fornyet mandat, inden gift fordeles.]

Restriktioner i Nordjylland

- hele pakken tiltrådt, dog nedenfor

- mundbind udgår muligvis – afhænger af sundhedsmyndighedernes vurdering

- forsamlingsforbuddet udgår muligvis – SUM bedes oplyse, om det sundhedsfagligt vurderes at være et centralt instrument eller om man i stedet skal komme med en anbefaling

[Interne bemærkninger:

Uanset formuleringen i udmeldingen, skal der omfordeles max testkapacitet til region N hurtigst muligt. Det skal sikresat SUM/SSI starter national genomsekventering (skal iværksættes i morgen) – efter drøftelsen åbenbart lidt uklart, hvornår de vil iværksætte nationalt – OBS i kommunikationen; hvis mutationen viser sig at være spredt/uddød, skal indsatsen tilpasses.]

Økonomi

- ingen JM bemærkninger

Med venlig hilsen

Anne-Mette Lyhne Jensen

...”;

har hun forklaret, at hun nedskrev indholdet af mailen på baggrund af den mundtlige tilbagemelding fra Johan Legarth. Hun tilføjede også noget for egen regning, jf. formuleringen ”for egen regning”. Hun er ret sikker på, at hun nedskrev det, mens hun fik tilbagemeldingen fra Johan Legarth.

Forevist det af Morten Holland Heide onsdag den 11. november 2020 udarbejdede notat omhandlende møde om minkindsats onsdag den 4. november 2020 kl. 10.30 (ekstrakten s. 2651):

”...

Notat om møde om minkindsats onsdag den 4. november 2020 kl. 10.30

På mødet deltog afdelingschef i Sundheds- og Ældreministeriet Dorthe Søndergaard, afdelingschef i Erhvervsministeriet Line Nørbæk, afdelingschef i Miljø- og Fødevareministeriet Tejs Binderup, afdelingschef i Finansministeriet Annemarie Lauritsen, afdelingschef i Sundheds- og Ældreministeriet Lene Brøndum Jensen, afdelingschef i Forsvarsministeriet Kasper Høeg-Jensen, administrationsdirektør i Erhvervsministeriet Torben Skovgaard Andersen, fg. afdelingschef i Justitsministeriet Anne-Mette Lyhne Jensen, teamleder i Erhvervsministeriet Søren Bøllingtoft Knudsen og underteignede.

Mødet var en opfølgning på mødet i KU den 3. november 2020, og der blev drøftet en lang række spørgsmålet vedrørende KU-mødet, herunder hvilke beslutninger der var truffet.

På mødet blev bl.a. spørgsmålet om, hvorvidt KU-beslutningen ville udgøre ekspropriation over for minkavlerne, bragt op, idet flere mødedeltagere mente, at dette var tilfældet. Jeg tilkendegav, at dette afhang af en afvejning af en række kriterier, herunder formålet med indgrebet, og at man ikke uden videre kunne lægge til grund, at indgrebet var ekspropriativt. Jeg nævnte, at denne vurdering skulle foretages af Justitsministeriets Stats- og Menneskeretskontor. Flere mødedeltagere understregede, at denne vurdering skulle foretages meget hurtigt. Jeg lovede, at vi ville vende hurtigt tilbage.

Tejs Binderup rejste på mødet et spørgsmål om hjemmelsgrundlaget for aflivning af mink, idet man hidtil kun havde aflivet mink i smittede farme og i risikozonerne omkring smittede farme. Dorthe Søndergaard spurgte, om dette ikke bare drejede sig om, at man ikke stillede de rigtige spørgsmål til sundhedsmyndighederne. Situationen var således markant anderledes med den nye risikovurdering fra SSI, end da det blev besluttet at aflive de smittede mink og minkene i risikozonerne. Hun nævnte også, at epidemiloven ikke gav hjemmel til aflivning. Der blev ikke konkluderet noget om, hvorvidt der var hjemmel til aflivning af alle mink.

Da der på mødet var usikkerhed om, hvorvidt regeringen havde besluttet, at der skulle være et permanent forbud mod mink, konkluderede Anne-Mette Lyhne Jensen, at dette spørgsmål måtte afklares, før det gav mening at tale mere. Mødet blev herefter afsluttet
...”;

har hun forklaret, at der blev indkaldt til mødet i forlængelse af et andet generelt møde omhandlende nedlukning af Nordjylland. Tejs Binderup bad om, at der blev indkaldt til et ekstra møde omhandlende minkdelen. Morten Holland Heide deltog også i mødet, fordi der var et ekspropriationsspørgsmål. Hendes erindring fra mødet var, at det var meget intenst. Hun talte selv i telefon under en del af mødet. Hun skulle efter sin erindring involveres i noget meget akut i tilknytning til et NOST-møde. Hun hørte derfor ikke dialogen mellem Tejs Binderup og Dorthe Søndergaard om hjemmel. Hun fik dog fornemmelsen af, at nogle ministerier forud for KU-mødet havde gjort sig nogle overordnede og mere langsigtede overvejelser om mink. KU-beslutningen matchede ikke disse overvejelser. Der var en uklarhed om, hvad der var besluttet på KU-mødet, og hun blev blandt andet af Erhvervsministeriet spurgt om, hvorvidt man kunne lukke minkfarme i medfør af epidemiloven, hvilket blev afvist umiddelbart. Hun påtog sig derfor opgaven at tale med sin departementschef Johan Legarth om, hvad der var truffet beslutning om på KU-mødet. Hun ”testede det af” og skrev til Johan Legarth, som det fremgår af hendes SMS til Johan Legarth sendt onsdag den 4. november 2020 kl. 10.56 og kl. 1057 (tillægsekstrakt 3, s. 832):

”...

[Anne-Mette Lyhne Jensen] kl. 1056

Skal minkindustrien lukkes ned for bestandig eller skal alle dyr slås ned (med bemærkning om at regeringen ikke vil stille sig i vejen for fremtidig produktion) – det sidste er meget svært kommunikativt og erstatningsmæssigt.

[Anne-Mette Lyhne Jensen] kl. 1057

Dvs er det forbud vi taler om (som kræver lovhjemmel)

[Johan Legarth] kl. 11.05

Det er ikke forbud. Regeringen vil ikke afskære muligheden for, at der efter Corona kan genopbygges en minkindustri i Danmark

[Anne-Mette Lyhne Jensen] kl. 11.22

Tak – meget vigtig afklaring

...”

Som det fremgår af korrespondancen, sagde Johan Legarth, at der ikke var noget forbud. Hun havde på mødet med afdelingscheferne lovet en afklaring herom. Som det fremgår var hendes forståelse på dette tidspunkt, at forbud krævede ny lovhjemmel.

Forevist telefonnotat udarbejdet af Morten Holland Heide den 11. november 2020 omhandlende telefonmøde den 4. november 2020 kl. ca. 11.15 med Dorthe Søndergaard og Anne-Mette Lyhne Jensen (ekstrakten s. 2655):

”...

**Telefonnotat om telefonmøde den 4. november 2020 kl. ca. 11.15 med
Dorthe Søndergaard og Anne-Mette Lyhne Jensen**

På mødet deltog afdelingschef i Sundheds- og Ældreministeriet Dorthe Søndergaard, fg. afdelingschef i Justitsministeriet Anne-Mette Lyhne Jensen og undertegnede.

Mødet blev afholdt telefonisk som opfølgning på et møde, der var blevet afholdt kl. 10.30 samme dag om minkindsatsen, hvor regeringens beslutninger på KU dagen før var blevet drøftet. Jeg gentog under mødet, at spørgsmålet om ekspropriation skulle vurderes af Stats- og Menneskeretskontoret, men bemærkede, at jeg for egen regning umiddelbart tænkte, at indgrebet – henset til det tungvejende formål og til, at der var lagt op til en kompensationsordning – meget muligt ikke generelt ville udgøre et ekspropriativt indgreb over for minkavlerne, men at dette ville skulle undersøges nærmere.

På mødet blev også spørgsmålet om hjemmel til aflivning af mink uden for smittede farme og risikozonerne, som var blevet rejst under mødet om opfølgningen på KU-mødet, drøftet. Hverken jeg eller Anne-Mette Lyhne Jensen var bekendt med reglerne i lov om hold af dyr, som var blevet brugt til at aflive dyrene på de smittede minkfarme og i risikozonerne. Dorthe Søndergaard videresendte under samtalen en mail fra en jurist i Sundheds- og Ældreministeriet om § 30 i dyreholdsloven. Dorthe Søndergaard gentog, at det måtte være et spørgsmål om, at man ikke stillede de rigtige spørgsmål til sundhedsmyndighederne. Situationen var markant anderledes med den nye risikovurdering fra SSI.

Alle mødedeltagere gav udtryk for, at det umiddelbart var lidt svært at forstå, at man ikke kunne bruge de samme regler, som var blevet brugt til at aflive minkene i risikozonerne, idet situationen sundhedsmæssigt var markant anderledes og mere alvorlig nu med den nye risikovurdering fra SSI. Jeg bemærkede, at det var Miljø- og Fødevarerministeriets lovgivning, og at vi ikke havde haft mulighed for at sætte os ind i reglerne. Det måtte derfor være Miljø- og Fødevarerministeriet, der foretog vurderingen i første række.
...”;

har hun forklaret, at hun forstod det sådan, at der skulle tages højde for den nye sundhedsfaglige vurdering. Det var hende, som tog initiativ til opringningen til Dorthe Søndergaard, fordi hun umiddelbart efter mødet havde lovet Tejs Binderup at tale med Sundhedsministeriet om, hvorvidt der var hjemmel til aflivning i epidemiloven, hvilket Tejs Binderup havde spurgt om. Dorthe Søndergaard sagde noget i retning af: ”Vi har hjulpet dem før” og sagde, at der fandtes en bestemmelse i lov om hold af dyr. Dorthe Søndergaard sagde: ”Jeg sender dig lige ordlyden, hvor der kan tages hensyn til smitte til mennesker”. Dorthe Søndergaard gjorde opmærksom på, at der var en passus om zoonotiske stoffer og forklarede dem, hvad det betød. Dorthe Søndergaard sagde, at 7,8 km zonen var fastlagt på baggrund af en tidligere sundhedsfaglig vurdering, og nu der forelå en langt mere alvorlig sundhedsfaglig vurdering. Dorthe Søndergaard syntes, at det lød mærkeligt, hvis 7,8 km zonen stod ved magt. De drøftede ikke, om det var en stor zone, der dækkede hele Danmark, men måske det handlede om, at cirklerne blev så store, at det dækkede hele landkortet.

Forevist Johan Philip Zilmer-Bülows mail sendt onsdag den 4. november 2020 kl. 13.34 til blandt andre Lisbeth Gro Nielsen og med kopi til hende og flere andre omhandlende faktatjek af udkast til statsministerens tale til pressemødet samme dag kl. 16 (ekstrakten s. 2321):

” ...

Til: Lisbeth Gro Nielsen ..., Anne Dahl Krabbe ..., DEP Alle ministersekretærer ... [i Sundhedsministeriet]; , Mads Aleksander Daugaard Buhl ..., Ask Lyno-Hansen ..., Lykke Feld ...

Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen ..., Lars H. Østergaard ..., Annemarie Laritsen ..., Paolo Drostby ..., Kristian Kjærgaard Hansen ...

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülow ...

Titel: HASTER: Faktatjek af udkast til STM tale tbf. pressemøde dd. (frist kl. 14.30)

Sendt: 04-11-2020 13:34

Bilag: 201104 PM mink.docx;

Hej alle

Vedlagt er udkast til STM tale til pressemødet i dag kl. 16.00, som vi vil bede om, at I faktatjekker snarest muligt og med seneste frist for evt. bemærkninger kl. 14.30. Fokus for evt. bemærkninger bedes være på fakta mv. snarere end forslag til sproglige justeringer og lignende.

Send også gerne svar, hvis ikke jeres huse har bemærkninger.

Pft.
Mvh Johan
...”

har hun forklaret, at hun ikke overvejede at gå ind og faktatjekke.

Kommissionsformanden oplyste kl. 17.30, at det beklageligvis ikke vil være muligt at færdiggøre afhøringen og at afhøringen vil fortsætte lørdag den 13. november 2021.

Niels Torpegaard Christensen

Niels Torpegaard Christensen har – under afhøring i kommissionen den 22. oktober 2021 – forklaret blandt andet, at han er uddannet som cand.jur. fra Københavns Universitet i 2015. I perioden fra august 2020 til den 23. oktober 2020 var han ansat som specialkonsulent i Sundhedsministeriet. Forud for dette arbejdede han som fuldmægtig i Skatteministeriet. Han har siden den 1. november 2020 været ansat som specialkonsulent i Skatteministeriet. I perioden, hvor han var ansat i Sundhedsministeriet, var der meget travlt, hvilket var årsagen til, at han søgte tilbage til Skatteministeriet.

Under hans ansættelse i Sundhedsministeriet refererede han til Katrine Kaldahl, som på daværende tidspunkt var kontorchef. Han havde ikke noget ledelsesansvar over andre medarbejdere. Han blev ved ansættelsens begyndelse givet nogle specifikke ansvarsområder, som han dog ikke beskæftigede sig med, idet han kun arbejdede med håndteringen af coronasmitte i mink. Sundhedsministeriet var bekymret for den hastige spredning af coronasmitte blandt minkbesætninger, og hvad dette kunne betyde for en kommende coronavaccine. Han havde en del kontakt med Miljø- og Fødevarerministeriet, og det var svært for ham, at få Miljø- og Fødevarerministeriet til at tage ansvaret for håndteringen af coronasmitte blandt mink. Han havde opfattelsen af, at man på fuldmægtig- og specialkonsulentniveau i Miljø- og Fødevarerministeriet ikke ønskede at arbejde i weekenden, og det var hans opfattelse, at Miljø- og Fødevarerministeriet ikke ville gå ind i minksagen. Det er ikke usædvanligt, at embedsmænd ikke er tilgængelige i weekender. Det var hans opfattelse, at når der opstod et humant problem, så skulle Sundhedsministeriet være ansvarligt for det, men dette kompliceredes af, at lovgivningen på området lå i Miljø- og Fødevarerministeriet, hvorfor Sundhedsministeriet og Miljø- og Fødevarerministeriet havde en diskussion om, hvem der skulle håndtere minksagen.

Der havde været en sag, forud for hans ansættelse i Sundhedsministeriet, hvor nogle smittede minkbesætninger var blevet aflivet i juli 2020. Herefter havde man indført forskellige tiltag, som skulle begrænse smittespredningen blandt mink.

Forevist sin mail af 9. september 2020 til Katrine Kaldahl, som tillige er sendt i kopi til Ida Krems (Sundhedsministeriet), (ekstrakt s. 236):

”...

Kære Katrine

Har indsat lidt bemærkninger i cover og vedlagt det bilag, jeg oprindeligt sendte til MFVM, hvor SSTs papir er kogt ned.

Jeg sender over til dem og hører, hvad de siger.

Mvh

Niels

...”

Og forevist passage fra cover ”Håndtering af smittespredning med COVID-19 i danske minkbesætninger” vedhæftet sin e-mail af 9. september 2020 (ekstrakt s. 241):

”...

Det anbefales ikke, at besætningerne slås ned. Såfremt det besluttes, at de smittede besætninger ud fra et forsigtighedsprincip skal slås ned, vil det medføre omkostninger til erstatninger. Det er tidligere vurderet, at omkostningerne hertil med betydelig usikkerhed kan udgøre [1,0-1,5] mia. kr. ved en antagelse om 10 pct. smittede besætninger.

...”

har han forklaret, at han ikke husker, hvorvidt han var inde over den pågældende formulering indsat med ændringsmarkeringer i coveret. Han tror, at anbefalingen, om ikke at slå minkbesætningerne ned, er skrevet ind i coveret på baggrund af anbefalinger fra Statens Serum Institut.

Forevist intern e-mailkorrespondance i Miljø- og Fødevarerministeriet af 16. september 2020 fra Paolo Drostby til Tejs Binderup (Miljø- og Fødevarerministeriet) og Anders Kroman Liin (Miljø- og Fødevarerministeriet), som tillige er sendt i kopi til Katja Goodhew (Miljø- og Fødevarerministeriet), (ekstrakten s. 337):

”...

Kære Tejs

Se SUMs bemærkninger her. Jeg mener, at ændringerne i hvert fald delvis er på kanten af den fælles indstilling, der er kommet fra de involverede styrelser. Og vi kan vel ikke så godt stå i hovedet, når der indstilles til drøftelse, at alle mink i landet skal slås ned. @Anders du bedes gøre HST opmærksom på, at der er kommet særdeles substantielle ændringer fra SUM til den sag, der nu ligger hos ham, og give Niels i SUM besked på at sende dette til FM straks.

Vh Paolo

...”

Og forevist passage fra cover ”Håndtering af smittespredning med COVID-19 i danske minkbesætninger” vedhæftet Paolo Drostbys mail af 16. september 2020 (ekstrakten s. 341):

”...

Indstilling

Det indstilles, at der drøftes følgende løsningsmuligheder:

- Alle smittede besætninger slås ned ud fra et forsigtighedsprincip og/eller
- der iværksættes alternative tiltag, som er anbefalet af sundhedsmyndighederne og Fødevarestyrelsen, *jf. bilag 1* eller
- alle minkbesætninger slås ned ud fra et forsigtighedsprincip

...”

har han forklaret, at indstillingen kom på baggrund af en drøftelse, som han havde med Katrine Kaldahl. Indstillingen om at slå alle smittede minkbesætninger ned, blev ikke anbefalet af Statens Serum Institut, Sundhedsstyrelsen eller Fødevarestyrelsen. Indstillingen om at alle mink skulle aflives, var en logisk mulighed i forhold til en reaktionstrappe. Det var ikke hans indtryk, at Katrine Kaldahl drøftede indstillingen med afdelings- eller departementschefen i Sundhedsministeriet. Han ved ikke, om indstillingen var udtryk for en politisk holdning fra sundhedsministeren. På dette tidspunkt var det en sag på fuldmægtig-kontorchefniveau.

I begyndelsen af hans ansættelse havde han ingen kontakt med Finansministeriet, men i takt med at omkostningerne steg i forbindelse med håndteringen af coronasmitte blandt mink, vurderede han, at Finansministeriet skulle inddrages i sagen. Han husker ikke, om det var Sundhedsministeriet eller Miljø- og Fødevarerministeriet, der tog kontakt til Finansministeriet. Han samarbejdede med Casper Mondrup Dahlmann i Finansministeriet.

Forevist passage fra bilag 2 ”Omkostninger ved opstillede scenarier” til cover ”Håndtering af coronasmitte i mink” (ekstrakten s. 497) vedhæftet Casper Mondrup Dahlmanns mail af 19. september 2020 til blandt andre ham selv og Anders Kroman Liin, som tillige er sendt i kopi til Asbjørn Brink (Finansministeriet), som udgjorde materialet til en FØ-sag:

”...

For scenarie 3 vil aflivning af alle danske besætninger, inklusive besætninger, der ikke er beliggende i området omkring et udbrudssted, eller ikke er under mistanke, ikke kunne ske efter gældende regler i lov om hold af dyr.

...”

har han forklaret, at han ikke husker præcist, hvornår han første gang blev gjort bekendt med, at aflivning af alle mink i Danmark ikke kunne ske efter de gældende regler. Han mener, at det var i denne periode, at han blev opmærksom på denne problemstilling. Der var mange punkter, der skulle undersøges og afklares, og det var således ikke noget, som han bed mærke i.

Forevist Casper Mondrup Dahlmanns mail af 19. september 2020 til blandt andre ham og Anders Kroman Liin, som tillige er sendt i kopi til Asbjørn Brink (ekstrakten s. 490):

”...

Kære alle

På AC-drøftelse i fredags blev det besluttet, at der skal forelægges FØ-sag om håndtering af COVID-19-smitte i mink. Vi har givet et bud på et samlet cover. Tager udgangspunkt i tidligere fremsendte sag, men er skåret til af hensyn til at få plads til økonomiske overvejelser og holde sagen inden for ØU-

format (2-3 sider). Vi foreslår, at der endvidere udarbejdes et justeret bilag 1, som beskriver de tiltag, der i fredags blev besluttet iværksat – samt omkostningerne herved. Kan i store træk bygges op om løsningsafsnittet i tidl. bilag til sagen.

...

For at følge normal ØU-proces, skal sagen udsendes til kredsen i løbet af mandag. Vi kan måske trække udsendelsen til tirsdag, så vi kan køre en kort clearingsrunde mandag-tirsdag.

Det bliver dog uanset hvad lidt tigt, og derfor vil det være værdsat, hvis I har mulighed for at vende tilbage med bemærkninger på kontorniveau hurtigst muligt – hvis muligt i løbet af i morgen, men senest mandag formiddag.

...”

har han forklaret, at han ikke fik nogen input fra Katrine Kaldahl vedrørende drøftelsen blandt afdelingscheferne den 18. september 2020, men han spurgte hende om drøftelsernes indhold, og hvorvidt det, Casper Mondrup Dahlmann skrev, var rigtigt. Han husker dog ikke, hvad hun svarede.

Forevist sin mail af 20. september 2020 til Katrine Kaldahl (ekstrakten s. 504):

”...

Kære Katrine

FM har sendt et nyt udkast til cover, jf. vedlagte. I det nye udkast bevæger sagen sig væk fra at tage stilling til iværksættelse af de tiltag, der er foreslået af sundhedsmyndighederne og Fødevarestyrelsen til kun at tage stilling til, om de smittede besætninger skal aflives. Det fremgår, at det er besluttet på AC-møde at iværksætte de tiltag, der fremgik af bilag 1. Er det rigtigt?

Jeg har skrevet ind, at det ikke er alle tiltag, der kan iværksættes med det samme, da nogle af dem jo krævede undersøgelse af hjemmel m.v. Derudover har jeg indsat en tidshorizont for undersøgelsen af mutationer fra SSI.

...”

har han forklaret, at han var i tvivl om, hvorvidt de tiltag, som fremgik af bilag 1, skulle iværksættes, idet han ikke havde fået en debrief fra mødet mellem afdelingscheferne den 18. september 2020. Han skrev derfor til Katrine Kaldahl med henblik på at få en afklaring. Mange af de tiltag, som de arbejdede med, blev overhalet af virkeligheden, og det var ofte svært at holde styr på, hvad og hvornår noget blev besluttet.

Forevist Anders Kroman Liins mail af 21. september 2020 til blandt andre ham og Casper Mondrup Dahlmann, som tillige er sendt i kopi til Paolo Drostby og Katja Goodhew (ekstrakten s. 554) med emnet FØ-sag om mink og covid-19:

”...

Kære alle

Hermed FØ-cover og bilag med anbefalinger, som det ser ud for nuværende.

Vi arbejder på højtryk på et økonomibilag, der skitserer 3 scenarier (1. iværksættelse af ekstra kontrol- og smittebeskyttelsesindsatser, 2. aflivning af alle smittede besætninger samt 3. beslutning om afvikling af minkproduktion i DK).

...”

og forevist passage fra FØ-cover ”Håndtering af coronasmitte i mink” vedhæftet Anders Kroman Liins e-mail af 21. september 2020 (ekstrakten s. 561), hvori der er indsat en kommentarboks med følgende kommentar fra Casper Mondrup Dahlmann:

”Kræver det ændring af lov/bekendtgørelse eller lign.?”

som knytter sig til afsnittet:

”...

Procedure

[MFVM/SUM]

Der vil være behov for at tilvejebringe den nødvendige juridiske hjemmel for evt. nedslagning af samtlige danske minkbesætninger.

...”

har han forklaret, at han ikke bed mærke i ændringen i coveret. Det kan meget vel være, at sætningen er indsat af ham, idet han ofte brugte formuleringen ”nedslagning”, mens Miljø- og Fødevareministeriet benyttede ordet ”nedslagtning”. Han husker ikke, hvorvidt han havde en drøftelse med Katrine Kaldahl om, at der skulle tilvejebringes hjemmel til aflivning af samtlige mink. Han ved, at Katrine Kaldahl og Dorthe Eberhardt Søndergaard havde en drøftelse om hjemmelsspørgsmålet. Han blev i den forbindelse bedt om at undersøge, hvorvidt der var hjemmel til at aflive alle mink i den nye epidemilov. I den forbindelse inddrog han det kontor i Sundhedsministeriet, som til dagligt arbejdede med den nye epidemilov. Det pågældende kontor konkluderede, at der ikke var hjemmel i epidemiloven til at aflive mink. I forbindelse med undersøgelsen af epidemiloven, faldt han over lov om hold af dyr. Han undrede sig over, at epidemiloven skulle undersøges, når Miljø- og Fødevareministeriet havde lov om hold af dyr. Han foretog derfor en kort undersøgelse af lov om hold af dyr og dens forarbejder. Han drøftede ikke sin undersøgelse af lov om hold af dyr med Miljø- og Fødevareministeriet. Han tænkte umiddelbart, at der var en bred hjemmel i lov om hold af dyr i forhold til aflivning af mink. Han meldte tilbage til Katrine Kaldahl, at han ikke forstod, hvorfor epidemiloven skulle anvendes, idet han mente, at der kunne være hjemmel i lov om hold af dyr til at aflive alle mink. Katrine Kaldahl takkede ham for undersøgelsen og meldte tilbage til ham, at de ikke skulle foretage sig yderligere.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at han ikke husker navnet på det kontor i Sundhedsministeriet, som stod for at undersøge epidemiloven, men at han havde kontakten til Frederik Rechenback Enelund, som arbejdede i det pågældende kontor.

Forevist mailkorrespondance af 25. september 2020 mellem ham og Katrine Kaldahl (ekstrakten s. 663):

”...

From: Katrine Kaldahl ...

Sent: 25-09-2020 13:02:18 (UTC +02)

To: Niels Torpegaard Christensen ...

Subject: SV: retsinfo

Tak! Lyder faktisk som om, at de har en ret vidtrækkende hjemmel. Men ikke til hele landet (med mindre

riskovurderingen ændre sig). Forstod det som, at MFVm ville høre hvad vi kunne med epidemiloven – og at en evt. nedslagtning ud over syge dyr var svær i deres lov. Men virker det da ikke til.

Har aftalt med MFVM vi ikke gør mere pt. – men hvis problemet opstår må vi tage en snak med dem om nedenstående.

Fra: Niels Torpegaard Christensen

Sendt: 25. september 2020 11:19

Til: Katrine Kaldahl

Emne: SV: retsinfo

Jeg forstår ikke, hvorfor vi skal ind i epidemiloven.

I lov om hold af dyr er der hjemmel til aflivning:

§ 30. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan for at udrydde, hindre, begrænse eller imødegå(54) risiko for udbredelse af zoonotiske smitstoffer og af de sygdomme, der er anført i de i § 25 nævnte lister 3 og 4, fastsætte regler om og meddele påbud om gennemførelse af særlige foranstaltninger samt meddele forbud mod anvendelse af dyr, dele heraf eller animalske fødevarer, sæd, oocytter, embryoner af dyr samt gødning, hø, halm, dyrefoder og andre produkter og genstande, hvormed sygdomme og zoonotiske smitstoffer kan spredes.(55) **Ministeren kan endvidere fastsætte regler om og meddele påbud om gennemførelse af særlige smitteforebyggende foranstaltninger i andre tilfælde end ved udbrud eller mistanke om udbrud.(56)**

Stk. 2. Foranstaltningerne i henhold til stk. 1 kan bl.a. omfatte:(57)

1) For dyrehold og vildtlevende dyr:

- a) Særlige undersøgelser, herunder prøveudtagning med henblik på diagnosticering,
- b) tilsyn,
- c) mærkning,
- d) behandling,
- e) vaccination,
- f) isolation,
- g) særlige betingelser for levering af dyr,
- h) **aflivning af dyr**, herunder i et område omkring et udbrudssted(58), eller slagtning på særlige vilkår og

Af noten til 2. pkt, fremgår:

(56) 2. pkt. blev indsat ved L 2018 1550 og omfatter modsat 1. pkt. situationer, hvor der ikke er tale om udbrud eller begrundet mistanke om udbrud.

Bestemmelsen tænkes også anvendt i situationer, hvor dyrene ikke selv er syge, men hvor smitstoffet stadig udgør en sundhedsmæssig risiko for mennesker.

...”

har han forklaret, at det var hans indtryk, at Dorthe Eberhardt Søndergaard fik besked om, at der manglende hjemmel til aflivning af alle mink.

Forevist Casper Mondrup Dahlmanns mail af 21. september 2020 til blandt andet ham og Anders Kroman Liin, som tillige er sendt i kopi til Paolo Drostby, Katja Goodhew, Asbjørn Brink, Charlotte Thuesen Christensen og Katrine Kaldahl (ekstrakten s. 605), med emnet ”FØ-sag om mink og covid-19:

”...

Kære alle

Efter snak med både Niels og Anders vedlægger jeg her et justeret cover. Jeg forestiller mig, at denne kan forelægges med det justerede bilag 1 (de igangsatte tiltag) og SUM's bilag 2 (risikovurdering) – men at vi måske kan undvære MFVM's bilag 2 om dekomponering af udgifter.

Det er forsøgt afspejlet, at sundhedsmyndighederne ikke aktivt anbefaler aflivning i større omfang. Sagen skrives derfor i stedet mere som en orientering om den stigende smitte samt de initiativer, som der blev givet grønt lys til i fredags.

Aflivning beskrives følgelig ikke som en anbefaling, men som det næste skridt, såfremt der er politisk ønske om større indsats.

Det skal understreges, at dette alene er min forståelse af SUM's nye bilag 2 og telefonsnak med Niels – og altså ikke et udtryk for, at vi modsætter os initiativerne.

Hvis vi har misforstået teksten eller har fjernet pointer, I gerne vil beholde, må I endelig råbe op!

...”

har han forklaret, at han ikke husker den pågældende mail eller den i mailen refererede samtale mellem ham og Anders Kroman Liin.

Forevist passage fra cover ”Håndtering af coronasmitte i mink” vedhæftet Casper Mondrup Dahlmanns mail af 21. september 2020 (ekstrakt s. 612):

”...

Procedure

Såfremt der er ønske om en skærpet indsats, forelægges regeringen et beslutningsoplæg herom.

Der vil være behov for at tilvejebringe den nødvendige juridiske hjemmel for evt. nedslagning af samtlige danske minkbesætninger.

...”

har han forklaret, at han ikke havde en personlig erindringsliste, hvor man kunne nedfælde opmærksomhedspunkter, når bestemt materiale udgik af et notat. Ved udarbejdelsen af en ny sag tages der normalt udgangspunkt i den tidligere sag, hvorved de tidligere udkast med ændringsmarkeringer vil indgå i sagen som en form for erindringsbank.

Forevist Anders Kroman Liins mail af 30. september 2020 til ham, Casper Mondrup og Ane Myrhøj Bisgaard (ekstrakten s. 874) med emnet ”Udkast til FCU-sag”:

”...

Kære alle

Hermed udkast til FCU-sag. Bemærk at der fortsat er udestående (vurdering fra DK-VET, beregning af omkostninger ved at slå ”randzonebesætninger” (besætninger i nærheden af smittede besætninger) ned samt opdatering på beregningerne således at der ikke kun beregnes på 24 besætninger).

Bilag 1 der refereres til er tiltag beskrevet i ØU-sagen.

Det er vores forståelse, at sagen laves om til skriftligt Ø-sag.

...”

og forevist bilag 2 ”Omkostninger ved opstillede scenarier” til notatet ”Økonomiske konsekvenser ved aflivning af alle mink i Danmark” (ekstrakten s. 879):

”...

For scenarie 2 og 3 vil aflivning af alle nordjyske eller danske besætninger, inklusive besætninger, der ikke er beliggende i området omkring et udbrudssted, eller ikke er under mistanke, ikke kunne ske efter gældende regler i lov om hold af dyr.

...”

og forevist mailkorrespondance af 1. oktober 2020 (ekstrakten s. 966-967) mellem Theis Binderup, Asbjørn Brink og Katrine Kaldahl, som tillige er sendt i kopi til ham:

”...

Fra: Katrine Kaldahl

Sendt: 1. oktober 2020 09:05

Til: Asbjørn Brink; Tejs Binderup; Casper Mondrup Dahlmann

Cc: Anders Kroman Liin; Niels Torpegaard Christensen; Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP); Søren Andersen; Bjarke Kamstrup; Paolo Drostby; Katja Goodhew; Dorte Eberhardt Søndergaard

Emne: SV: CU-cover opdateret 02:30

Der er ikke hjemmel i epidemiloven til yderligere aflivning – det har vi set på. Men fint vi skriver det som det står nu – så må vi tage en snak om det efterfølgende.

Vh. Katrine

Fra: Asbjørn Brink ...

Sendt: 1. oktober 2020 08:59

Til: Tejs Binderup ...; Casper Mondrup Dahlmann ...

Cc: Anders Kroman Liin ...; Niels Torpegaard Christensen ... Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP); Søren Andersen ...; Bjarke Kamstrup ...; Katrine Kaldahl ...; Paolo Drostby ...; Katja Goodhew ...

Emne: SV: CU-cover opdateret 02:30

Hej Tejs

Modtaget – det er justeret i vedlagte.

Bh

Asbjørn

Fra: Tejs Binderup ...

Sendt: 1. oktober 2020 08:56

Til: Casper Mondrup Dahlmann ...

Cc: Anders Kroman Liin ...; Niels Torpegaard Christensen ...; Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP) ...; Søren Andersen ...; Bjarke Kamstrup ...; Asbjørn Brink ...; ...; Paolo Drostby ...; Katja Goodhew ...

Emne: Re: CU-cover opdateret 02:30

Den første ændring er fin.

Ift. tilføjjelsen sidst i dokumentet mener jeg, at vi skal have SUM (og evt JM) med ind over disse vurderinger, så det vil jeg gerne have tilføjet (en beslutning om mere nedslagning vil evt. skulle hjemles i epidemiloven).

...”

og forevist passage fra det endelige cover ”Håndtering af coronasmitte i mink” (ekstrakten s. 973):

”...

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”

har han forklaret, at passagen om den tekniske afklaring også ville fungere som en erindringspind til fremtidig sagsbehandling. Erindringspindene var udtryk for, at man ikke på daværende tidspunkt anbefalede de mere vidtgående tiltag, herunder aflivning af samtlige mink.

Forevist Johan Philip Zilmer-Bülows mail af 8. oktober 2020 til Esther Løffler (Sundhedsministeriet) og alle ministersekretærer (ekstrakten s. 1159-1160);

”...

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülow ...

Sendt: 8. oktober 2020 11:16

Til: Esther Løffler ...; DEP Alle ministersekretærer ...

Cc: Kristian Kjærgaard Hansen ...

Emne: Haster - bidrag til beredskaber til åbningsdebat vedr mink

Hej alle sammen

Ifm åbningsdebatten skal vi nu bruge et helt kort beredskab på:

Q: Aflivning af mink - er det proportionalt?

A: [svar]

Ikke behov for baggrund osv. - bare rent svar.

Frist senest kl 14 - beklager kort aftræk.

Mvh Johan

...”

har han forklaret, at han fik til opgave af besvare Statsministeriets henvendelse. Han skrev til Katrine Kaldahl, at han ikke mente, at det var Sundhedsministeriets ansvarsområde, og at mailen skulle videresendes til Miljø- og Fødevareministeriet. Han blev ikke rykket for et svar fra Statsministeriet.

Forevist Magnus Heunicke's mail af 26. oktober 2020 til blandt andre Per Okkels og Lene Brøndum Jensen (ekstrakten s. 1240):

”...

Fra: Magnus Heunicke

Sendt: 26. oktober 2020 09:13

Til: Per Okkels ; Lene Brøndum Jensen

Cc: DEP Alle ministersekretærer ; Rasmus Jønsson

Emne: Minkopsporing

Kære Per og Lene,

Det forekommer stadig mere uforståeligt, at der ikke findes et svar på, hvorfor og hvordan så mange minkfarme er blevet smittet. Med den globale trussel, dette reservoir udgør, samt med den milliardstore udgift, en nedslagtning vil belaste det danske samfund med, må der sættes ind og overvejes, hvad myndighedernes næste skridt kan være
 ...”

har han forklaret, at han på tidspunktet for afsendelsen af mailen var stoppet i Sundhedsministeriet. Ida Krems overtog hans opgaver, da han fratrådte sin stilling.

Adspurgt af kommissionen og forevist Dorthe Eberhardt Søndergaards mail af 4. november 2020 (ekstrakten s. 2252-2253) til Morten Holland Heide og Anne-Mette Lyhne Jensen med emnet ”Hjemmel til aflivning af mink”

”...

Kære begge

En af vores jurister så på hjemmel til nedslagtning, se nedenstående

...

Så vidt jeg kan se, har MFVM hjemmel til aflivning i § 30 i lov om hold af dyr<<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/1>>, jf. nedenfor.

§ 30. Miljø- og fødevarerministeren kan for at udrydde, hindre, begrænse eller imødegå risiko for udbredelse af zoonotiske smitstoffer og af de sygdomme, der er anført i de i § 25 nævnte lister 3 og 4, fastsætte regler om og meddele påbud om gennemførelse af særlige foranstaltninger samt meddele forbud mod anvendelse af dyr, dele heraf eller animalske fødevarer, sæd, oocytter, embryoner af dyr samt gødning, hør, halm, dyrefoder og andre produkter og genstande, hvormed sygdomme og zoonotiske smitstoffer kan spredes. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om og meddele påbud om gennemførelse af særlige smitteforebyggende foranstaltninger i andre tilfælde end ved udbrud eller mistanke om udbrud.
 Stk. 2. Foranstaltningerne i henhold til stk. 1 kan bl.a. omfatte:

1) For dyrehold og vildtlevende dyr:

(...)

h) aflivning af dyr, herunder i et område omkring et udbrudssted, eller slagtning på særlige vilkår og i) destruktio

Af noten på Karnov fremgår endvidere vedrørende nedenstående:

(56) 2. pkt. blev indsat ved L 2018 1550 og omfatter modsat 1. pkt.

situationer, hvor der ikke er tale om udbrud eller begrundet mistanke om udbrud.

Bestemmelsen tænkes også anvendt i situationer, hvor dyrene ikke selv er syge, men hvor smitstoffet stadig udgør en sundhedsmæssig risiko for mennesker.

...”

har han forklaret, at han brugte omkring 10 minutter på at undersøge, hvorvidt lov om hold af dyr kunne give hjemmel til at aflive samtlige mink. Han tror ikke, at han hørte fra Dorthe Eberhardt Søndergaard i forhold til hans gennemgang af lov om hold af dyr.

Johan Philip Zilmer-Bülow

Johan Philip Zilmer-Bülow har – under afhøring i kommissionen den 5. november 2021 - forklaret blandt andet, at han blev uddannet som cand.scient.pol. i 2013. Han var i perioden fra 2015-2019 ansat i Forsvarsministeriet og har siden december 2019 været ansat i Statsministeriet, først som specialkonsulent og siden som chefkonsulent. I Statsministeriet overtog han en stilling fra en embedsmand, som tidligere havde arbejdet i Forsvarsministeriet, og som skulle tilbage til Forsvarsministeriet efter endt orlov. I Statsministeriet er der i øjeblikket to ansatte, inklusiv ham selv, som er ”udlånt” af Forsvarsministeriet. Han har p.t. orlov fra sin stilling som specialkonsulent i Forsvarsministeriet.

I sager vedrørende corona, herunder mink, refererede han til departementsråd Pelle Pape. I øvrige sager refererede han enten til kontorchef Jakob Henningsen eller departementsråd Jean Ellermann-Kingombe. Der er i Statsministeriet et sædvanligt hierarki, hvilket betyder, at hans kontakt til departementschef Barbara Bertelsen går via Pelle Pape.

I foråret 2020 havde han en koordinerende rolle i forbindelse med pandemiens første nedlukning, blandt andet fordi, at han havde erfaring med national krisehåndtering samt sikkerheds- og forsvarspolitiske emner fra sin ansættelse i Forsvarsministeriet.

I september 2020 fik han igen arbejdsopgaver, som var relateret til coronapandemien. Han var inde over de fleste sager, som vedrørte håndtering af corona. Sager om hjælpepakker mv. blev dog varetaget af hans kolleger, som behandlede sager fra Erhvervsministeriet.

Der blev ikke etableret en formel organisationsændring i Statsministeriet ved pandemiens udbrud, men der kom ligesom en ad-hoc organisation, som tog højde for ændrede arbejdsopgaver. Det var noget, som skete gradvist i takt med, at covid-19 fyldte mere og mere.

Covid-19 var naturligt et fokusområde i Statsministeriet. Hans oplevelse var, at departementschef Barbara Bertelsen havde stort fokus på covid-19-håndtering, men sådan var det også bredt set på Slotsholmen.

Forevist Andreas Meldgaard Goths mail sendt til ham den 29. september 2020 (ekstrakten, s. 832):

”...

Fra: Andreas Meldgaard Goth

Til: Johan Philip Zilmer-Bülow

Emne: SV: ØU - 30/9 2020 - Bilag 8 - Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger

Dato: 29. september 2020 13:45:48

Vedhæftede filer: image001.png

Tak Johan, det tager jeg med 😊

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülow ...

Sendt: 29. september 2020 13:45

Til: Andreas Meldgaard Goth ...

Emne: SV: ØU - 30/9 2020 - Bilag 8 - Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger

Hej Andreas

Tak for høringen.

Synes det er en fin løsning, de er landet på pt.

Hvis vi skal tage ordet, tænker jeg man kunne sige to ting:

1. Understrege det er vigtigt, at man følger tæt op. Vi står i en ret kritisk fase lige pt., som kan få betydning for, hvordan resten af efteråret kommer til at se ud. Derfor stort fokus på at minimere risici.
2. Spørge til om vi har nogen oplysninger om, hvordan andre lande forholder sig til udfordringerne. Det vil alt andet lige kunne styrke vores begrundelse for at gøre mere /ikke gøre mere, hvis vi kan pege på, hvad andre lande gør. Hvis ikke de har viden herom, kan de tage kontakt til Udenrigsministeriet, som kan række ud til ambassaderne i de lande, som har store besætninger af mink.

Mvh Johan

...”;

har han forklaret, at Andreas Meldgaard Goth var konsulent på Miljø- og Fødevareministeriets område. Andreas Meldgaard Goth bad om hans bemærkninger til den generelle covid-19-håndtering.

Forevist det til mailen af 29. september 2020 vedhæftede cover, bilag 8, som indeholdt oplysninger om ekspropriation (ekstrakten s. 805f, herunder s. 807):

”...

Miljø- og Fødevareministeriet
[Sundheds- og Ældreministeriet]
[Erhvervsministeriet]
Finansministeriet

Håndtering af coronasmitte i mink

...

I forbindelse med aflivning af de første tre besætninger, blev der fastsat en kompensationsgrad i henhold til bestemmelserne i Lov om hold af dyr. Et påbud om aflivning vurderes ud fra et juridisk synspunkt at have karakter af ekspropriation, hvorfor der vil være krav om fuld kompensation for de aflivede minks værdi.

...

Aflivning af alle mink vil være et meget vidtgående tiltag, som forudsætter en mere detaljeret belysning af konsekvenserne. Det skønnes, at de samlede omkostninger til aflivning, rengøring og kompensation ved aflivning af alle dyr i smittede besætninger, samt tabt værdi af bygninger og inventar, vil beløbe sig til minimum 7 mia. kr. (før pelsning) og 5 mia. kr. (efter pelsning). Dertil kommer tabte indtjeningsmuligheder for en fastsat overgangsperiode, der skal afklares nærmere.

...”;

har han forklaret, at han ikke drøftede coveret med nogen i Statsministeriet, før han kom med bemærkninger til Andreas Meldgaard Goth i mailen af 29. september 2020 ovenfor. Han gjorde sig ikke nogen tanker om ekspropriation.

Bilag 8

28. september 2020

Han har været involveret i forelæggelse af ØU-sager i Statsministeriet, men den konkrete ØU-sag den 30. september 2020 blev forelagt af Andreas Meldgaard Goth. Det er ikke nødvendigvis kun departementschef Barbara Bertelsen, som deltager i ØU-møder. Det kan også være departementsråd Christian Liebing.

Om CU-mødet den 1. oktober 2020 har han forklaret, at ham bekendt bliver materiale til CU-møder ikke forelagt Statsministeriet inden udsendelse.

Forevist Søs Schack Nielsens mail sendt den 1. oktober 2020 kl. 12.05, som var vedhæftet materiale til CU-mødet den 1. oktober 2020, og som blev sendt til flere medarbejdere i Statsministeriet, herunder blandt andre Pelle Pape og ham (ekstrakten, s. 1025):

”...

From: Søs Schack Nielsen ...

Sent: 01-10-2020 12:05:39 (UTC +02)

To: Lærke Bojsen-Møller ...; Asbjørn Lund Henneberg ...; Mads Aleksander Daugaard Buhl ...; Helene Nordborg Kiær ...; Ulla Rønberg ...; Sune Thvilum-Kannegaard ...; Marie-Louise Helvang ...; 'Helena Mølgaard Hansen' ...; ...; Gustav Schaldemose ...; Astrid Helmart Johansen ...; Karina Kejser ...; Gerd Fancony ...; Malene Lejbach ...; ...; Cecilie Birch ...; Lisbeth Gro Nielsen ...; Anne-Mette Lyhne Jensen ...; Christian Korsbæk ...; Christian Fuglsang ...; ...; Pelle Pape ...; Johan Philip Zilmer-Bülöw ...; ...; Jakob Flintegaard Rud ...; Morten Nybo ...; Anette Kjærgaard ...; Marianne Rosenstand ...; Kristoffer Krohn Schaldemose ...; Lars H. Østergaard ...; Victoria Julie Jessen ...; Anne Sofie Hartvig Pedersen ...; Victoria Julie Jessen ...; Joan Pedersen ...

Cc: Lene Brøndum Jensen ...; Katrine Ring ...; Dorthe Eberhardt Søndergaard ...; Sven Erik Bukholt ...; DEP Alle ministersekretærer ...; Maja Holm Andreasen ...; Kasper Østergaard Nielsen ...; Louise Sevel Lundstrøm ...

Subject: Materiale pkt. 7 CU torsdag den 1. oktober kl. 14-15

Kære alle
Vedhæftet er

Vedhæftet er materiale til pkt. 7. Håndtering af COVID-19 i minkbesætninger.

Vi skal beklage sen udsendelse.
...”

har han forklaret, at Statsministeriet får tilsendt alt materiale til CU-møderne, idet Statsministeriet deltager som observatør i CU-møderne. Han deltog i mødet den 1. oktober 2020, og han har også deltaget enkelte andre CU-møder. Statsministeriet har således adgang til materialet. Han nåede ikke at læse materialet til mødet den 1. oktober 2020, da materialet blev udsendt sent. Om CU-møderne generelt forklarede han, at han som observatør overværer drøftelser på CU-møder, og bagefter afrapporterer han til Pelle Pape. Hvis der kommer noget frem på møderne, som angår udenrigspolitik, sker afrapportering til departementsråd Jean Ellermann-Kingombe. Det er sundhedsminister Magnus Heunicke, som er formand for udvalget, og det er ham, som er mødeleder. Helt generelt bliver der på CU-møderne forelagt forskellige sager og forslag til sagernes mulige løsning. Den indstillede løsning drøftes. Formatets indhold afhænger af sagens indhold. Nogle sager og punkter er alene til orientering.

Forevist den af Justitsministeriet udarbejdede kommenterede dagsorden for mødet i CU den 1. oktober 2020 (ekstrakten, s. 1023 f), har han forklaret, at det er Justitsministeriets interne håndakt til brug for mødet, som ikke blev fordelt til Statsministeriet.

Forevist det til brug for CU-mødet den 1. oktober 2020 udarbejdede cover dateret den 1. oktober: ”Håndtering af coronasmitte i mink”, hvoraf fremgik blandt andet (ekstrakten, s. 1026f):

”...

Miljø- og Fødevareministeriet
Sundheds- og Ældreministeriet
[Finansministeriet]
[Erhvervsministeriet]

Håndtering af coronasmitte i mink

1. oktober 2020

...

Skulle smitteudviklingen udvikle sig yderligere, vil mere vidtgående tiltag, som for eksempel aflivning af alle mink i Danmark, evt. kombineret med et midlertidigt eller permanent forbud mod hold og avl af mink, kunne overvejes. En sådan beslutning vil dog have en væsentligt større erhvervs- og samfundsmæssige konsekvenser. Det skønnes foreløbigt, at de samlede erhvervsøkonomiske omkostninger til erstatning af aflivede mink, samt tabt værdi af bygninger og inventar, lønomkostninger og tabte driftsomkostninger etc. vil beløbe sig til 6-11 mia. kr., afhængigt af værdisættelsen af tabt indtjening, hvilket vil skulle afklares nærmere. MFVM vurderer endvidere, at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området.

...

Indstilling

Det **indstilles**, at:

- Der på baggrund de foreliggende risikovurderinger iværksættes en aflivning af alle minkbesætninger, der er (1) konstateret COVID-19-smittede, (2) er under mistanke for COVID-19-smitte, og (3) geografisk er lokaliseret inden for en radius af 7,8 km fra en smittet eller smittemistænkt besætning.
- COVID-19 smitteudviklingen fortsat følges nøje, og at regeringen vil blive forelagt et nyt beslutningsoplæg, såfremt de faglige myndigheder vurderer, at smitteudvikling i minkbesætninger skulle give behov for iværksættelse af yderligere tiltag

Procedure

Fødevarestyrelsen iværksætter med hjælp fra Beredskabsstyrelsen den besluttede aflivning. Tidsrammen for dette vil skulle planlægges nærmere. En aflivning af de nuværende 37 smittede besætninger forventes dog med stor sandsynlighed at ville strække sig ind i pelsningssæsonen, der starter primo november. Herefter vil aflivningen af ikke-smittede besætninger kunne igangsættes, og dette arbejde antages for nuværende at ville fortsætte på den anden side af pelsningssæsonen og ind i første kvartal af 2021.

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”;

og generelt forespurgt til betydningen af kantede parenteser i et covers ”hoved”, har han forklaret, at en kantet parentes betyder, at et coveret ikke er clearet i det pågældende ministerium. Clearing eller manglende clearing var ikke noget, som generelt blev bemærket eller taget op på CU-møderne, men han ville bemærke, hvis alle ministerier stod i kantede parenteser, da coveret i så fald ikke var clearet nogen steder. Han mindes ikke, at han læste det pågældende cover inden mødet. Han husker mødet således, at der var en præsentation af sagen, herunder om udvikling af smitte i mink. Der blev udtrykt bekymring fra sundhedsmyndighedernes side. Der var en bredere drøftelse af mink erhvervet generelt, herunder også noget om økonomi. CU tiltrådte indstillingen i coveret om zoner. Han mindes ikke, at der var drøftelse af sætningen om teknisk afklaring af lovgrundlag for det tilfælde, at der måtte blive truffet beslutning om aflivning af alle minkbesætninger. Han deltog i mødet via telefon uden billede. Han mindes, at fødevarerministeren og sundhedsministeren samt dennes departementschef Per Okkels deltog. Han mindes ikke, om departementschef Henrik Studsgaard deltog. Han sammenfattede sine noter i en mail og sendte dem til Pelle Pape og Christian Liebing. Han mindes ikke, at det gav anledning til spørgsmål hverken fra Pelle Pape eller Christian Liebing.

Han deltog ikke i departementschefmødet mandag den 2. november 2020. Han er ikke bekendt med, om Statsministeriets departementschef deltog i mødet.

Forevist Kristian Kjærgaard Hansens interne mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 10.43 til flere medarbejdere i Statsministeriet, herunder ham, omhandlende FKU torsdag den 5. november 2020 (ekstrakten, s. 1574):

”...

Til: Trine Ehrenreich Riis ...

Cc: Casper Lund Borch ..., Andreas Meldgaard Goth ..., Johan Philip Zilmer-Bülöw ...

Fra: Kristian Kjærgaard Hansen ...

Titel: VS: Vedlagt foreløbig dagsorden til forberedende k-udvalg torsdag d. 5. november 2020 kl. 9.00-10.30 i Statsministeriet, Egetræssalen

Sendt: 03-11-2020 10:43

Bilag: 201105 FKU dagsorden.pdf;

Hej Trine

Bliver formentlig brug for, at MFVM også inviteres med til pkt om corona – skal ses i lyset af corona og mink.

Afventer endelig melding fra PPA, men her varsling.

Mvh

...”,

har han forklaret, at der var berammet et FKU-møde torsdag den 5. november 2020. Der var også berammet et ordinært KU-møde onsdag den 4. november 2020. KU-mødet, som blev afholdt tirsdag den 3. november 2020 om aftenen, var et ekstraordinært KU-møde. Den foreviste mail angik således et andet møde.

Om morgenen tirsdag den 3. november 2020 fik han af en kollega i Forsvarsministeriet oplysning om, at der mandag den 2. november 2020 havde været et møde om mink. Han havde i den forbindelse en dialog med Pelle Pape, som gjorde ham bekendt med, at der skulle afholdes et møde. Han blev

bekendt med planerne om et ekstraordinært KU-møde under departementschefmødet den 3. november 2020 kl. 14.45, som var indkaldt af Statsministeriet. Han havde ikke kendskab til det departementschefmøde, som blev afholdt tidligere samme tirsdag kl. 13.00.

På departementschefmødet kl. 14.45 blev der orienteret om Statens Serum Instituts risikovurdering. Der var en drøftelse af, hvilke nye tiltag den gav anledning til både i forhold til mink, men også i forhold til Nordjylland mere generelt. Han mindes ikke, at der var uenighed mellem departementscheferne. Han mindes ikke, at departementscheferne var nede og drøfte detaljer.

Forevist Statsministeriets interne mailkorrespondance tirsdag den 3. november 2020 om eftermiddagen omhandlende det kommende KU-møde om aftenen (ekstrakten, s. 1712-1713):

”...

From: Johan Philip Zilmer-Bülow
Sent: 3. november 2020 16:15
To: Anders Kappel[Anders Kappel]; Ministersekretariatet[Ministersekretariatet]
CC: Casper Lund Borch[Casper Lund Borch]; Trine Ehrenreich Riis[Trine Ehrenreich Riis]
Subject: Ang: SV: KU i aften kl. 21.00 om Mink

Ok fra Pelle til FMN i aften også

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülow ...
Dato: 3. november 2020 kl. 16.09.40 CET
Til: Anders Kappel ..., Ministersekretariatet ...
Cc: Casper Lund Borch ..., Trine Ehrenreich Riis ...
Emne: Ang: SV: KU i aften kl. 21.00 om Mink

Hej

FMN skal nok også med. Har afklaring inden for 10 min

Fra: Anders Kappel ...
Dato: 3. november 2020 kl. 16.00.16 CET
Til: Johan Philip Zilmer-Bülow ..., Ministersekretariatet ...
Cc: Casper Lund Borch ..., Trine Ehrenreich Riis ...
Emne: SV: KU i aften kl. 21.00 om Mink

Har fået følgende fra PPA

- 1 time. (dvs. 21.00-22.00)
- Deltagere: fast KU-kreds + EM+DC, MFVM+DC og SUM+DC

@Trine vil du lave dagsorden, så MH kan invitere pba. af det.

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülow ...
Sendt: 3. november 2020 15:31
Til: Anders Kappel ...; Ministersekretariatet ...
Cc: Casper Lund Borch ...; Trine Ehrenreich Riis ...
Emne: Ang: KU i aften kl. 21.00 om Mink

Tjek, jeg vender retur. Forventer afklaring inden længe når Pelle og DC har vendt

Fra: Anders Kappel ...

Dato: 3. november 2020 kl. 15.28.47 CET

Til: Ministersekretariatet ...

Cc: Casper Lund Borch ..., Trine Ehrenreich Riis ..., Johan Philip Zilmer-Bülöw ...

Emne: KU i aften kl. 21.00 om Mink

Kære alle

Netop hørt fra JPZ, at det er besluttet på DC møde, at der skal være (virtuelt) KU-møde om Mink i aften kl. 21.00.

@BPE/MH/RVU; Vil I reservere i kalender samt skaffe opkaldsinfo.

Tænker følgende interne skal inviteres: STM, BBB, PPA, MJU og SVA.

JPZ vender tilbage ift. hvem og hvornår ministerier kan inviteres.

/Anders

...”,

har han forklaret, at han videregav beskeden om det nu planlagte KU-møde til Anders Kappel, som var ministersekretær. Barbara Bertelsen og Pelle Pape skulle afgøre, hvem der skulle deltage i mødet. Forsvarsministeriets myndigheder deltog allerede på det tidspunkt i nedslagning af mink indenfor zonerne, og det var baggrunden for, at han skrev, at Forsvarsministeriet også skulle deltage. Tempoet med aflivninger skulle op. Han husker ikke detaljer om, hvordan man kunne øge tempoet. Hvis der var behov for at trække på ekstra ressourcer til aflivningerne, så var det naturligt at se på Forsvarsministeriet.

Forevist den mail, som han sendte til sig selv tirsdag den 3. november 2020 kl. 15.38, under emnet, DC-møde (tillægsekstrakt 4, s. 200):

”...

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülöw

Til: Johan Philip Zilmer-Bülöw

Emne: DC møde

Dato: 3. november 2020 15:38:04

Vedhæftede filer: image001.png
image002.png
image003.png

SUM: Har i laboratoriet fundet eksempler fra fire minkbesætninger (og mennesker), der viser en virusvariant, som viser mindre reaktion på antistoffer fra vaccine. Undersøgelsen bygger data fra en smittet i september.

DC: Er springet fra dyr til mennesker fortsat begrænset til Nordjylland? Behov for at lave undersøgelser på tværs af test fra landet for at se, om der er eksempler i resten af landet.

SUM: Nordjyllandspakke: Hovedformål at fange så meget smitte op som muligt. Teste meget voldsomt i 14 dage + analysere på de positive test for at afdække omfang af den virusafart.

Fraråde geografisk mobilitet (udover anerkendelsesværdige formål). Lukke arbejdspladser.

Muligheder for at skalere op og ned.

DC: Hvad med grænsegængere.

PPA: Behøver vi have afklaring på behov for minkavl? Skal vi ikke bare slå det ned nu, og så tage stilling bagefter?

...”;

har han forklaret, at han tror, at han skrev mailen undervejs i departementschefmødet om eftermiddagen tirsdag den 3. november 2020 til eget brug. Han sad på sit eget kontor i Statsministeriet og deltog i mødet via sin telefon. Han husker, at der blev set på virusvarianten med meget stort alvor. ”DC” er Barbara Bertelsen, og han har i mailen gengivet, hvad hun spurgte ind til. ”Grænsegængere” var den vandrende arbejdskraft, som arbejdede på minkfarme. Der var en risiko for, at de udenlandske ansatte bar smitten fra Nordjylland henover grænserne. ”PPA” er Pelle Pape. Om Pelle Papes bemærkning: ”Behøver vi have afklaring af behov for minkavl? Skal vi ikke bare slå ned nu, og så tage stilling bagefter?” har han forklaret, at bemærkningen har sammenhæng med selve minkerhvervet. I ugerne op til KU-mødet havde flere Venstre-politikere udtrykt bekymring for minkerhvervets fremtid. Spørgsmålet var, om regeringen kunne adskille det mere generelle politiske spørgsmål, som angik regeringens holdning mv. til minkerhvervet, dets fremtid mv. fra det konkrete spørgsmål, som angik den aktuelle håndtering af en stærkt stigende smitte blandt mink set i lyset af den seneste risikovurdering fra Statens Serum Institut. I Folketinget havde der op til KU-mødet været en generel drøftelse om forbud mod minkavl, og der var også en forespørgselsdebat herom i Folketinget ultimo oktober 2020. Regeringen var klar over, at der skulle reageres på risikovurderingen, og Pelle Papes udsagn drejede sig om, hvorvidt regeringen kunne adskille de to spørgsmål. Der var generel enighed om, at det var nødvendigt med en intensivering af indgrebene for at håndtere situationen her og nu. Så måtte regeringen lade den generelle politiske diskussion om minkerhvervet ligge. Den diskussion måtte man tage bagefter. Han kan ikke vurdere, om Pelle Papes udsagn var afstemt inden mødet med Barbara Bertelsen. Han husker ikke, at der fremkom bemærkninger fra Barbara Bertelsen i den anledning, men han husker i hvert fald ikke, at hun talte imod Pelle Papes udsagn.

De emner, som han skrev ind i sagen, var de, som var fremme på mødet.

Han var involveret i planlægningen mv. af KU-mødet tirsdag den 3. november 2020 om aftenen. Det var hans opgave at få sagerne fremsendt og få dem fordelt. Koordineringsopgaven i forhold til KU-møder er forskellig fra møde til møde. Justitsministeriet blev koordinerende i forhold til mødet den 3. november 2020. Det havde Justitsministeriet været en hel del gange under pandemien.

Forevist sms-korrespondancen mellem Pelle Pape og ham den 3. november 2020 (tillægsekstrakt 3, s. 1192-1193):

”...

[Pelle Pape]:

Sagen vedr. mink. Den skal sendes ud nu. Har vi fået noget?

[Johan Philip Zilmer-Bülöw]:

Nej. Har rykket JM. De melder at den er næsten klar og kun mangler det sidste fra MFVM. Har sagt at vi ikke kan vente mere – så må det tages mundtligt

Har lige sendt minksag til dig

[Pelle Pape]:

Bare afsted

[Johan Philip Zilmer-Bülöw]:

[Thumbs Up-emoji]

[Pelle Pape]:

JM DC og FM DC har åbenbart ikke godkendt materialet så de har trukket tilbage. Ny sag skal ud kl. 21

[Johan Philip Zilmer-Bülöw]:

Tjek. Har lige fået bilag 2 ind også fra MFVM. Får dem til at sende til JM

[Pelle Pape]:

Tjek

...”,

har han forklaret, at ”FM DC” må være Finansministeriets departementschef. Bilagene kom ikke i det tempo, som man ønskede. Processen var meget travl, men det havde man set tidligere under pandemien. Han opfattede ikke tempoet som ekstraordinært for denne sag.

Forevist SMS-korrespondancen mellem Lisbeth Gro Nielsen og ham den 3. november 2020 (tillægs-ekstrakt 3, s. 1222);

”...

[Johan Philip Zilmer-Bülöw] kl. 19.30:

Ved du, hvor vi er på sag til KU i aften?

[Lisbeth Gro Nielsen]:

Meget tæt på. Mangler det sidste fra MFVM

[Johan Philip Zilmer-Bülöw]:

[Thumbs Up-emoji]

Så kl. 20? Meget senere giver det ikke rigtig mening, hvis det også skal kunne læses inden

Tror vi skal have det over nu. Så må der være en [], og så må MFVM nævne mundtligt på mødet

...”,

og forespurgt, hvor lang tid en minister normalt havde til forberedelse, har han forklaret, at oprindeligt havde Justitsministeriet bedt om materiale med frist til kl. 19.30, men han sagde OK til frist til kl. 20.00. Ellers måtte han drøfte det med Pelle Pape.

Forevist mailkorrespondancen mellem blandt andre ham og Ask Lynø-Hansen, som var ministersekretær i Miljø- og Fødevarerministeriet, tirsdag den 3. november 2020 om aftenen kl. 20.28 og kl. 20.34 omhandlende samling af KU-sagens bilag 2 (ekstrakten s. 1939):

”...

Til: Johan Philip Zilmer-Bülow ..., Lykke Feld ...
 Fra: Ask Lyno-Hansen ...
 Titel: SV: Bilag 2 til sag
 Sendt: 03-11-2020 20:34

Ja, ringer om 5

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülow ...
Sendt: 3. november 2020 20:28
Til: Ask Lyno-Hansen ...; Lykke Feld ...
Emne: Bilag 2 til sag

Hej begge

Kan det passe, at det hos jer, at bilag 2 til aftenens sag er samlet?
 Og har I givet fald en status? Hvis vi skal have det ud i kredsen, er det ved at være sidste udkald inden alle går i formøder mv.

Mvh Johan

...”;

har han forklaret, at han ikke har erindring om, hvorvidt Ask Lyno-Hansen ringede, men at det formodentlig var sket.

Forevist Ask Lyno-Hansens mail sendt senere samme tirsdag aften kl. 20.41, som var vedhæftet to bilag (ekstrakten, s. 1941):

”...

Til: Johan Philip Zilmer-Bülow ...
 Cc: Lykke Feld ..., Anders Kroman Liin ..., Katja Goodhew ..., Paolo Drostby ...
 Fra: Ask Lyno-Hansen ...
 Titel: VS: Videreformidling til STM
 Sendt: 03-11-2020 20:41
 Bilag: Bilag 2a - Kompensationsmodel.docx; Bilag 2 - Kompensation til minkavlere.docx;

Hej Johan

Som varslet her bilag 2. Det må som sagt gerne bemærkes ved udsendelse, at materialet er foreløbigt.

Vh.
 Ask

...”;

har han forklaret, at han forstod Ask Lyno-Hansens mail således, at det fremsendte materiale ikke var endeligt.

Han overværede ikke KU-mødet. Han er ret sikker på, at statsministerens særlige rådgiver Martin Justesen, Pelle Pape og departementschef Barbara Bertelsen deltog. Han gjorde sig bekendt med KU-materialet i løbet af aftenen. Han hæftede sig ikke særligt ved bilag 2 og 2a, som han modtog kl. 20.41. Hans fokus var på coveret.

Han har ikke kendskab til, hvorledes Barbara Bertelsen og statsministeren forberedte sig til mødet. Han sad og arbejdede hjemmefra.

Forevist Lisbeth Gro Nielsens mail sendt mandag den 3. november 2020 kl. 21.15, som var vedhæftet revideret cover (ekstrakten, s. 1960f, herunder s. 1962, 1964):

”...

From: Lisbeth Gro Nielsen <>
Sent: 03-11-2020 21:15:53 (UTC +02)
To: Johan Philip Zilmer-Bülöw ...
Subject: SV: Videreformidling til STM

Tak.

Vedhæftet også revideret cover (med t/c) efter snak mellem Barbara og Johan.

Med venlig hilsen

...

[Justitsministeriet]
 [Sundheds- og Ældreministeriet]
 [Miljø- og Fødevarerministeriet]
 [Finansministeriet]
 [Erhvervsministeriet]
 [Udenrigsministeriet]

Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink   3. november 2020

...

Hvis det efter [5] dage konstateres, at incitamentsordningen ikke er tilstrækkelig, lægges der **for det andet** op til, at der kan iværksættes en nødplan for aflivning udarbejdet i regi af NOST. Nødplanen vurderes at ville forudsætte fravigelse fra en række gældende regler og retningslinjer på miljø- og dyreområdet. Der henvises til *bilag 4*.

...”

har han forklaret, at han havde kendskab til, at der kom et revideret cover, da Pelle Pape havde sendt ham en sms om, at departementscheferne i Justitsministeriet og Finansministeriet havde trukket coveret tilbage. Når Justitsministeriet står øverst, så betyder det, at det var Justitsministeriet, som var ansvarlig for at koordinere sagen. Heri ligger der også en sagsbehandlingsopgave, idet Justitsministeriet også var med til at skrive coveret. Rækkefølgen af de øvrigt opregnede ministerier er som oftest tilfældig. Hvis et ministerium ”løfter” dets parentes - og dermed clearer coveret - vil det typisk ske på ministerniveau.

Det cover, som blev fremsendt kl. 21.15, indeholdt ændringer, og han nævner i den forbindelse, at der i det nye cover på side 4 stod ”[5] dage”, hvor der i det tidligere fremsendte havde stået 10 dage.

Der var også andre justeringer i det fremsendte cover. Han har også set det fremsendte cover med ændringsmarkeringer, track changes. Han blev herefter forevist coveret med røde ændringsmarkeringer, (ekstrakten, s. 1984f), hvoraf fremgår flere ændringsmarkeringer i afsnittet om aflivning af mink, herunder blandt andet en udstregning af sætningen: ”En total nedslagtning inkl. alle avlsdyr, vurderes at være fatal for branchen.”

Han kendte ikke noget til, om der havde været en snak mellem Barbara Bertelsen og Johan Legarth, som omtales i mailen kl. 21.15. Han kendte kun til den sms, som han modtog fra Pelle Pape. Han havde personligt ikke haft nogen snak med Barbara Bertelsen. Han går stærkt ud fra, at ”Johan” er departementschef Johan Legarth. Han har ikke skrevet ændringer ind i coveret.

Adspurgt af kommissionen om, hvorfor cover og de to bilag blev fremsendt til ham kl. 21.15, forklarede han, at det var fordi, at det var hans opgave at udsende sagen til KU-mødet. Justitsministeriet skulle samle sagen.

Forevist sms-korrespondancen mellem ham og Asbjørn Brink den 3. november 2020 om aftenen lige op til KU-mødet kl. 21.30, hvori der kommenteres på, at nogen syntes, at det udsendte materiale var for slapt, ligesom der kommenteres på det sene udsendelsestidspunkt (tillægsekstrakt 4, s. 677):

”...

Asbjørn Brink kl. 21.09: ”Hej Johan. Forstår at KU mødet om mink er udskudt. Kender du baggrund? Forstår at de synes at oplægget var for ”slapt”?”

Johan Zilmer kl. 21.13: ”Hej Asbjørn. Forstår det som om, at JM DC og jeres DC skulle have trukket clearing tilbage ☺”

Asbjørn Brink kl. 21.14: ”Nå okay. Vi har nu aldrig clearet.”

Johan Zilmer kl. 21.15: ”Måske det var det, som var problemet – at man gerne ville have haft clearet hos jer of JM inden”

Asbjørn Brink kl. 21.16: ”Hvornår er mødet udskudt til?”

Johan Zilmer kl. 21.16: ”21.30”

Asbjørn Brink kl. 21.16: ”Lol. Måske de så bare skulle have tid til at læse papirene?”

Johan Zilmer kl. 21.26: ”Ja, det er lidt til den komiske side at sende en sag med seks bilag ud 6 min inden et møde ☺”
...”;

har han forklaret, at han ikke ved, hvem der i givet fald syntes, at det udsendte materiale var for slapt. Heller ikke efter mødet hørte han noget om, at materialet var slapt. Han har ikke bagefter fået kommentarer i anledning af, at materialet kom meget sent ud, heller ikke fra Pelle Pape.

Han blev først orienteret om beslutningen på KU-mødet dagen efter mødet, onsdag den 4. november 2020. Han fik refereret, at der på KU-mødet var truffet beslutning om at aflive alle mink samt beslutning om iværksættelse af en række tiltag i Nordjylland. Tiltagene i Nordjylland skulle forelægges regeringen igen. Han fik ikke nogen oplysning om genudsætning af mink. Det blev eksplicit angivet,

at der ikke var taget stilling til et forbud mod mink. Han mindes ikke, at han fik oplyst, at det var en de facto nedlukning af minkerhvervet.

Han bidrog til pressemødet onsdag den 4. november 2020 kl. 16.00. Han skulle bl.a. sikre sig faktuelle oplysninger til statsministerens tale. Onsdag den 4. november 2020 modtog han fra morgenstunden en mail fra pressechef Sofie Bremer, hvori var indsat en tale i punktform. Han arbejdede ud fra indholdet af denne mail samt KU-materialet. Han mindes ikke, at der var nogen, som sagde noget om hjemmel.

Han sendte statsministerens pressemødetale i faktatjek hos andre ministerier, herunder Miljø- og Fødevarerministeriet. Han sendte udkast til statsministerens indledning. Miljø- og Fødevarerministeriet fremkom med en ændring i form af antallet af smittede farme. Han modtog svaret i løbet af eftermiddagen onsdag den 4. november 2020, men før pressemødet kl. 16.00. Der kom ingen tilbagemelding fra Miljø- og Fødevarerministeriet eller andre ministerier om manglende hjemmel.

Han hørte første gang noget om hjemmel i weekenden den 7. og 8. november 2020. Han fik denne viden fra sin kollega Casper Lund Borch, som sendte en mail lørdag den 7. november 2020 kl. 11.56 (ekstrakten s. 3047):

” ...

Fra: Casper Lund Borch ...

Sendt: 7. november 2020 11:56

Til: Pelle Pape ...; Christian Liebing ...; Johan Philip Zilmer-Bülöw ...; Karen Nilaus ...; Kasper Wrang ...; Andreas Meldgaard Goth ...

Cc: Iren Mirmojtahedi ...; Anders Kappel ...; Mikkel Astrup Saugmann ...

Emne: Vigtigt: Varsling af hastelovforslag fra MFVM

Kære alle

MFVM har ringet og varslet et hastelovforslag om midlertidigt forbud mod mink, herunder med hjemmel til at slå mink ned i hele landet samt med hjemmel til ekspropriation.

MFVM skriver på lovforslaget sammen med JM, ligesom FM er med i processen.

MFVM planlægger efter fremsættelse og vedtagelse på tirsdag med henblik på, at det kan have virkning fra næste lørdag.

Jeg har sagt til MFVM, at de skal have skrevet en notits, der kan sendes til Folketinget, og at de skal have taget ordførerkontakter med henblik på opbakning til indhold og proces således, at STM kan sende et brev til Folketingets formand i morgen.

Jeg tænker ikke, at det er givet, at man kan få opbakning til en så intensiv folketingsproces - både pga. indhold og proces - men det må jo komme an på en prøve, hvis regeringen ønsker det.

Jeg hører meget gerne evt. bemærkninger.

...”

Hertil har han forklaret, at han ved denne mail blev bekendt med, at der skulle laves et lovforslag. Der fulgte en mailkorrespondance herefter. Han havde ikke drøftelser med Pelle Pape eller andre om hjemmel i forlængelse af Casper Borchs mail, udover den information, som Karen Nilaus og Pelle

Pape gav i deres mails sendt søndag den 8. november 2020 kl. 13.55 og kl. 13.55 (ekstrakten, s. 3046):

”...

Fra: Pelle Pape ...

Sendt: 8. november 2020 13:59

Til: Karen Nilaus ...; Casper Lund Borch ...; Christian Liebing ...; Johan Philip Zilmer-Büløw ...; Kasper Wrang ...; Andreas Meldgaard Goth ...

Cc: Iren Mirmojtahedi ...; Anders Kappel ...; Mikkel Astrup Saugmann ...

Emne: Ang: SV: Status på hastelovforslag fra MFVM

Enig med Karen. Jeg har talt med Peter Mørch ser er enig i en ekspropriations-løsning. Bh P

Fra: Karen Nilaus ...

Dato: 8. november 2020 kl. 13.55.14 CET

Til: Casper Lund Borch ..., Pelle Pape ..., Christian Liebing ..., Johan Philip Zilmer-Büløw ..., Kasper Wrang ..., Andreas Meldgaard Goth ...

Cc: Iren Mirmojtahedi ..., Anders Kappel ..., Mikkel Astrup Saugmann

Emne: SV: Status på hastelovforslag fra MFVM

Tak for status, Casper.

I lyset af brevet fra de blå partiledere i fredags vedr. ekspropriation af mink, er der brug for en hurtig afklaring af ekspropriationsspørgsmålet (både juridisk og regeringens holdning).

I min optik skulle det gerne være på plads inden lovbehandlingen, da jeg ellers vil tro, at det vil fylde meget i salen tirsdag.

Af samme grund ville det være optimalt, hvis vi kunne få sendt svaret til de blå partiledere mandag, men det kræver også at der er en juridisk og politisk afklaring.

Bh Karen

...”

Han havde ikke samtaler med Pelle Pape i løbet af weekenden. Han husker ikke, hvor han befandt sig lørdag den 7. november 2020, da Casper Lund Borch sendte sin mail. Han var formentlig hjemme sammen med sine børn. Han var ikke inde i Statsministeriet i den weekend.

Han var ikke involveret i overvejelser i forhold til NOST'en. Han var ikke bekendt med, om NOST'en skulle være bekendt med den manglende hjemmel.

Adspurgt af kommissionen og forevist sin mail sendt den 13. november 2020 til Pelle Pape og Carsten Madsen, som var vedhæftet en tidslinje (ekstrakten s. 4150):

”...

Fra: Johan Philip Zilmer-Büløw

Til: Pelle Pape; Carsten Madsen

Cc: Casper Lund Borch; Andreas Meldgaard Goth; Kristian Kjærgaard Hansen; Karen Nilaus

Emne: Opdateret tidslinje

Dato: 13. november 2020 10:53:45

Vedhæftede filer: Tidslinje mink (12.11.2020).docx
image001.png

image002.png

image003.png

Hej begge

Hermed opdateret tidslinje med bidrag fra gode folk cc.

Mvh Johan

...”,

har han forklaret, at tidslinjen indeholder en fejl, idet Statsministeriet rent faktisk deltog i CU-mødet den 1. oktober 2020. Det er et udkast og et internt arbejdsdokument.

Forevist sin mail sendt den 1. oktober 2020 kl. 20.08 til Pelle Pape og Christian Liebing omhandlende noter fra møde i CU, som indeholdt et afsnit om mink (tillægsekstrakt 6, s. 2-3),

”...

7. Mink

- Løsning tiltrådt. Vurderes proportionalt og nødvendigt. SSI meget bekymret og noget, som skal følges tæt. Mutationer hos mink kan i værste fald påvirke mulighed for at vaccinerer effektivt.

- EM og FM vil se på, hvordan man kan støtte de berørte farme mv. med at komme i gang med anden produktion. EM bemærkede, at det måske alligevel var et spørgsmål om tid, før branchen helt forsvandt. Umiddelbart ville tiltagene dog i første omgang ikke påvirke ledigheden væsentligt. En stor del af arbejdskraften kom fra udlandet og var sæsonbetonet.

- Muligt at sagen lige runder ØU igen henset til udgifterne (stod lidt uklart). FM bakkede dog også op om løsningen

...”,

har han forklaret, at det var det, som han mindes blev drøftet. Der var udarbejdet en risikovurdering til brug for sagen. Statens Serum Institut deltog i mødet og udtrykte bekymring. Han husker ikke, at der blev drøftet noget hjemmel. Der havde været et ØU-møde dagen før. Han ved ikke, hvem der deltog fra Statsministeriet i det møde, men det vil typisk være Christian Liebing eller Barbara Bertelsen.

Forevist Kristoffer Krohn Schaldemose mail sendt den 30. september 2020 til Asbjørn Brink og Casper Mondrup Dahmann og med kopi til flere andre, hvori det omtales, at det var ”tæt på, at STM under ØU-mødet den 30. september 2020 ville sende militæret ind for at gasse alle mink” (ekstrakten s. 871) samt forevist Martin Ulrik Jensens mail sendt den 30. september 2020, hvori det omtales, at ”man overvejede masse mord på mink” (ekstrakten, s. 908), har han forklaret, at han ikke modtog afrapportering fra ØU-mødet.

Forevist mailkorrespondancen mellem ham og Dorthe Eberhardt Søndergaard den 15. november 2020 omhandlende ”LTT” (tillægsekstrakt 3, s. 167):

”...

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülöw ...

Dato: 15. november 2020 kl. 17.36.31 CET

Til: Dorthe Eberhardt Søndergaard ...

Emne: LTT

Hvad vidste statsministeren om manglende lovhjemmel?

- Jeg vidste ikke, at der manglede den fornødne lovhjemmel til at aflive raske mink uden for sikkerhedszonerne, da vi afholdt pressemøde onsdag. Jeg blev gjort opmærksom på den problemstilling i weekenden.
- Der arbejdes på en redegørelse for forløbet, som forventes fremlagt næste uge.
- Samtidig vil jeg sige: Havde jeg vidst der manglede lovhjemmel til at aflive raske mink uden for sikkerhedszonerne – så ville jeg stadig have holdt pressemødet onsdag – men selvfølgelig gjort det klart, at regeringen ville bede Folketinget om tilslutning til hastebehandling.
- Jeg mener således det er den rigtige beslutning, at når vi som regeringen får en så klar risikovurdering fra sundhedsmyndighederne så handler vi ...”

har han forklaret, at det var Dorthe Eberhardt Søndergaard fra Sundhedsministeriet, som bad om lov til at se Statsministeriets beredskab på hjemmel. Det var til brug for vejledning mv. af sundhedsministeren.

Dorthe Eberhardt Søndergaard

Dorthe Eberhardt Søndergaard har – under afhøring af kommissionen den 22. oktober 2020 – blandt andet forklaret, at hun er uddannet cand.jur. fra Aarhus Universitet. Hun har siden 2005 været ansat i Sundhedsministeriet, og i perioden fra 2012 – 2021 var hun afdelingschef i Sundhedsministeriet. Hun har siden 2021 været vicedirektør i Styrelsen for Patientsikkerhed.

I juni 2020 blev tre coronasmittede minkbesætninger aflivet ud fra et forsigtighedsprincip. Det blev efterfølgende besluttet, at der skulle iværksættes en inddæmningsstrategi for at forebygge coronasmitte i minkbesætninger. I løbet af sommeren og begyndelsen af efteråret 2020 skete der en genopblusning af coronasmitte blandt mink, og der opstod som følge heraf drøftelser om behovet for yderligere tiltag.

Forevist mailkorrespondance af 9. september 2020 mellem Anders Kroman Liin (Miljø- og Fødevarerministeriet) og Katrine Kaldahl (Sundhedsministeriet), (ekstrakten s. 236) vedhæftet CU-cover benævnt ”Håndtering af smittespredning med COVID-19 i danske minkbesætninger”:

”...

Fra: Niels Torpegaard Christensen
Sendt: 9. september 2020 18:05
Til: Katrine Kaldahl
Cc: Ida Krems
Emne: VS: CU-cover og notat fra FVST + SSI

Lige modtaget – jeg kaster mig over bemærkninger

Fra: Anders Kroman Liin ...
Sendt: 9. september 2020 18:04
Til: Niels Torpegaard Christensen ...
Cc: Cecilie Birch ...; Casper Mondrup Dahlmann ...

Emne: CU-cover og notat fra FVST + SSI

Kære Niels

Hermed FCU-sag. Bemærk at Bilag 2 (notatet omtales som bilag 1 i CU-cover)

Venlig hilsen

...”;

og forevist passage fra det vedhæftede cover ” Håndtering af smittespredning med COVID-19 i danske minkbesætninger” af 9. september 2020 med Sundhedsministeriets bemærkninger (ekstrakten s. 241):

”...

Det anbefales ikke, at besætningerne slås ned. Såfremt det beslutes, at de smittede besætninger ud fra et forsigtighedsprincip skal slås ned, vil det medføre omkostninger til erstatninger. Det er tidligere vurderet, at omkostningerne hertil med betydelig usikkerhed kan udgøre [1,0-1,5] mia. kr. ved en antagelse om 10 pct. smittede besætninger.

...”;

og adspurgt om den generelle arbejdsgang i Sundhedsministeriet, har hun forklaret, at sagsakter normalt kun gik ind til den relevante sagsbehandler, og at hun typisk kun blev orienteret om særlige aspekter ved sager, når det blev vurderet nødvendigt af den pågældende sagsbehandler. Anbefalingen i coveret om ikke at aflive coronasmittede minkbesætninger, var et produkt af de sundhedsfaglige styrelsers rådgivning i forhold til den humane sundhed kombineret med Fødevarestyrelsens rådgivning om, hvordan spredningen af coronavirus blandt mink kunne stoppes. Hun tror, at anbefalingen er kommet på baggrund af nogle risikovurderinger fra disse styrelser. I Holland valgte man at slå smittede besætninger ned, og lignende tiltag blev overvejet i Irland og Frankrig, hvilket afstedkom lignende overvejelser i Danmark, da man konstaterede, at inddæmningsstrategien ikke var tilstrækkelig. Sagen havde en svær gang i september, hvor der hele tiden skete noget nyt. Hun erindrer ikke, at man havde nogen drøftelser om hjemmel i Sundhedsministeriet i september 2020.

Forevist mailkorrespondance af 24. september 2020 mellem blandt andre hende, Mette Touborg Heydenreich (Sundhedsministeriet) og Niels Torpegaard Christensen (Sundhedsministeriet), Katrine Kaldahl og Frederik Rechenback Enelund (Sundhedsministeriet), (tillægsekstrakt 3 s. 5-6):

”...

Fra: Mette Touborg Heydenreich

Til: Dorthe Eberhardt Søndergaard

Cc: Frederik Rechenback Enelund; Katrine Kaldahl; Niels Torpegaard Christensen

Emne: VS: Mink, mutationer og nedslagning

Dato: 24. september 2020 22:03:12

Kære Dorthe

Det er er nok meget op af bakke, men vi har gjort os nogle overvejelser:

Første bud er § 12, stk. 4, se Frederiks mail nedenfor. Mener dog ikke at hjemlen er klar nok til dette ret indgribende formål.

En anden overvejelse kunne gå på § 12 d, stk. 3, nr. 2, hvis hjemlen kan skabes ved at fravige nogle rettigheder i deres egen lovgivning, som så kunne skabe en hjemmel. § 12 d, stk. 3, har følgende ordlyd:

Stk. 3. Vedkommende minister kan efter forhandling med sundheds- og ældreministeren fastsætte regler om fravigelse af forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige fastsat i anden lovgivning, i medfør af anden lovgivning eller i afgørelser truffet af det offentlige i medfør af anden lovgivning i følgende tilfælde:

1) Fravigelse er nødvendig for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alment farlig sygdom her i landet.

2) Fravigelse er påkrævet som følge af tiltag til at forebygge eller inddæmme udbredelsen af en alment farlig sygdom her i landet, og de pågældende forpligtelser og rettigheder i den sammenhæng må anses for at være af mere underordnet betydning.

...

Fra: Frederik Rechenback Enelund ...

Sendt: 24. september 2020 18:13

Til: Mette Touborg Heydenreich ...

Emne: Fwd: Mink, mutationer og nedslagtning

Kære Mette. Jeg tænker umiddelbart nej. Men måske § 12, stk. 4, kombineret med ekspropriation?

§ 12

Sundheds- og ældreministeren kan påbyde, at der skal iværksættes rensning af personer, der formodes forurenede med smitstof eller biologisk kampstof. Ministeren kan også påbyde desinfektion af løsøre, fast ejendom og befordringsmidler m.v. *Stk. 2.* Efterkommes påbuddet i stk. 1, 1. pkt., ikke, kan politiet efter anmodning tilbageholde den formodede forurenede, indtil rensning har fundet sted. *Stk. 3.* Sundhedsstyrelsen fastsætter nærmere regler om rensning af personer, der formodes forurenede med smitstof eller biologisk kampstof. *Stk. 4.* Sundheds- og ældreministeren kan efter forhandling med Sundhedsstyrelsen endvidere iværksætte andre foranstaltninger af begrænset art og omfang for at hindre, at smitte udbredes.

...

Fra: Dorthe Eberhardt Søndergaard ...

Dato: 24. september 2020 kl. 17.45.17 CEST

Til: Katrine Kaldahl ..., Niels Torpegaard Christensen ...,

Mette Touborg Heydenreich ..., Frederik Rechenback Enelund...

Emne: Mink, mutationer og nedslagtning

Kære alle

Tejs ringede igen. Hvis FVST skal anbefale en nedslagtning af mink pga risiko for at virus via mink muterer til noget rigtig trøls (Tejs' udtryk), så har de brug for noget mere håndfast om risikoen fra SSI, hvis deres hjemler til nedslagtning og ringnedslagtning skal bruges.

Så kan SSI være mere konkrete? Kan de sætte tal på risikoen – er den rent skrivebordsakademisk eller er der høj sandsynlighed for at det vil ske?

Og (derfor Mette og Frederik på mailien) er der hjemmel i epidemiloven til at slå mink ned, fordi der er en risiko for at de smitter mennesker?

Mvh. Dorthe

...”;

har hun forklaret, at Mette Touborg Heydenreich var kontorchef i Sundhedsjuridisk kontor, og Frederik Rechenback Enelund er konsulent i Sundhedsjuridisk kontor. Mette Touborg Heydenreich og Frederik Rechenback Enelund havde arbejdet med den nye epidemilov siden marts 2020, og de besvarede hjemmelsspørgsmål af forskellig karakter. Sundhedsjuridisk kontor lå organisatorisk i hendes afdeling.

Tejs Binderup havde telefonisk oplyst, at Miljø- og Fødevarerministeriet ikke havde hjemmel til at aflive raske mink. Hun bad derfor Mette Touborg Heydenreich og Frederik Rechenback Enelund om at undersøge, hvorvidt der kunne være hjemmel hertil i epidemiloven. På dette tidspunkt begyndte man at tale om etablering af zoneinddelinger af minkfarmene. De anså ikke epidemilovens § 12 som en oplagt hjemmel til aflivning af et større antal coronasmittede mink. Hun ringede til Tejs Binderup og oplyste, at de i Sundhedsministeriet havde været igennem epidemiloven, og da han oplyste, at minkavlerne ikke havde en licens at drive minkfarme, var det hendes vurdering, at epidemiloven ikke kunne hjemle aflivning af raske mink, hvilket hun meddelte Tejs Binderup. I dagene efter drøftede de i Sundhedsministeriet, at det var mærkeligt, at Miljø- og Fødevarerministeriet ikke havde en lov, der kunne forebygge ret meget. De snakkede om, at det måtte være en vag lovgivning. Hun ved, at Miljø- og Fødevarerministeriet ved fugleinfluenza har hjemmel til at slå smittede og nabobesætninger ned. Niels Torpegaard Christensen gennemgik herefter lov om hold af dyr, og han mente umiddelbart, at Miljø- og Fødevarerministeriet havde en bred hjemmel til at aflive mink inden for en smittezone. Hun tror ikke, at Niels Torpegaard Christensens gennemgang af lov om hold af dyr involverede en gennemgang af lovens forarbejder.

Den 4. november 2020 blev der afholdt et afdelingschefsmøde, hvor det blev drøftet, hvorvidt regeringens beslutning om at aflive alle mink i Danmark var en ny og tredje model i forhold til de to modeller, som embedsværket havde indstillet. Der var på mødet tvivl om, hvorvidt minkbranchen skulle nedlægges. På mødet oplyste Tejs Binderup, at der ikke var hjemmel til at aflive alle mink i lov om hold af dyr, og han spurgte derfor om hjemlen kunne findes i epidemiloven. Hun svarede, at der ikke var hjemmel i epidemiloven. Der blev ikke konkluderet noget på afdelingschefmødet. Efter mødet ringede Anne-Mette Lyhne Jensen (Justitsministeriet) til hende og spurgte, hvorfor Tejs Binderup pludselig talte om epidemiloven. På dette tidspunkt havde hun og Anne-Mette Lyhne Jensen et tæt samarbejde om den nye epidemilov, og Anne-Mette Lyhne Jensen havde derfor et indgående kendskab til epidemiloven. Anne-Mette Lyhne Jensen kendte ikke lov om hold af dyr, og hun (Dorthe Eberhardt Søndergaard) videresendte derfor teksten fra Niels Torpegaard Christensen til Anne-Mette Lyhne Jensen.

Forevist sin e-mail af onsdag den 4. november 2020 (ekstrakten s. 2252) til Morten Holland Heide og Anne-Mette Lyhne Jensen og vedhæftet Niels Torpegaard Christensens mail 25. september 2020:

”...

Kære begge

En af vores jurister så på hjemmel til nedslagtning, se nedenstående

Hilsen Dorthe

Start på videresendt besked:

Fra: Katrine Kaldahl ...
 Dato: 4. november 2020 kl. 11.16.08 CET
 Til: Dorthe Eberhardt Søndergaard ...
 Emne: Vs: Hjemmel til aflivning af mink.

?

Sendt fra min iPhone

Start på videresendt besked:

Fra: Niels Torpegaard Christensen ...
 Dato: 25. september 2020 kl. 13.48.18 CEST
 Til: Katrine Kaldahl ... , Dorthe Eberhardt Søndergaard ...
 Emne: Hjemmel til aflivning af mink.

?

Kære begge

Så vidt jeg kan se, har MFVM hjemmel til aflivning i § 30 i lov om hold af dyr<<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/1>>, jf. nedenfor.

§ 30. Miljø- og fødevarerministeren kan for at udrydde, hindre, begrænse eller imødegå risiko for udbredelse af zoonotiske smitstoffer og af de sygdomme, der er anført i de i § 25 nævnte lister 3 og 4, fastsætte regler om og meddele påbud om gennemførelse af særlige foranstaltninger samt meddele forbud mod anvendelse af dyr, dele heraf eller animalske fødevarer, sæd, oocytter, embryoner af dyr samt gødning, halm, dyrefoder og andre produkter og genstande, hvormed sygdomme og zoonotiske smitstoffer kan spredes. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om og meddele påbud om gennemførelse af særlige smitteforebyggende foranstaltninger i andre tilfælde end ved udbrud eller mistanke om udbrud.

Stk. 2. Foranstaltningerne i henhold til stk. 1 kan bl.a. omfatte:

1) For dyrehold og vildtlevende dyr:
 (...)

h) aflivning af dyr, herunder i et område omkring et udbrudssted, eller slagtning på særlige vilkår og

i) destruktion.

Af noten på Karnov fremgår endvidere vedrørende nedenstående:

(56) 2. pkt. blev indsat ved L 2018 1550 og omfatter modsat 1. pkt. situationer, hvor der ikke er tale om udbrud eller begrundet mistanke om udbrud. Bestemmelsen tænkes også anvendt i situationer, hvor dyrene ikke selv er syge, men hvor smitstoffet stadig udgør en sundhedsmæssig risiko for mennesker.

...” ,

har hun forklaret, at både Morten Holland Heide og Katrine Kaldahl deltog i telefonmødet mellem hende og Anne-Mette Lyhne Jensen. Hun mener også, at Katrine Kaldahl deltog i afdelingschefmødet den 4. november 2020. Miljø- og Fødevarerministeriet havde tilbage i september 2020 været i tvivl om, hvorvidt de havde hjemmel til en dvalemodel, hvor kun avlsdyr fra minkfarme blev bevaret. Miljø- og Fødevarerministeriet havde tilbage i oktober 2020 et ønske om, at der skulle skrives en

sætning ind i CU-sagen fra oktober 2020 om, at hvis man politisk besluttede, at samtlige mink skulle aflives, så skulle der være en teknisk afklaring.

Adspurgt af kommissionen har hun bekræftet, at Katrine Kaldahl deltog både i afdelingschefmødet den 4. november 2020 og i det efterfølgende telefonmøde mellem hende, Morten Holland Heide og Anne-Mette Lyhne Jensen. Katrine Kaldahl fremsendte Niels Torpegaard Christensens mail til hende, hvorefter hun videre sendte den til Morten Holland Heide og Anne-Mette Lyhne Jensen.

Adspurgt af advokat Lars Kjeldsen, bisidder for Mette Frederiksen, har hun forklaret, at zoonotiske smittestoffer er smitte, der kan gå mellem dyr og mennesker. Corona, der leder til covid-19, er et zoonotisk smittestof, idet det kan smitte mellem dyr og mennesker. Baggrunden for at de drøftede lov om hold af dyr i Sundhedsministeriet tilbage i september 2020 var, at Miljø- og Fødevarerministeriet havde meldt ud, at lov om hold af dyr ikke gav hjemmel til zoneordningen. Dette undrede de sig over i Sundhedsministeriet, og Niels Torpegaard Christensen slog derfor lov om hold af dyr op.

Forevist mailkorrespondance af 1. oktober 2020 mellem Tejs Binderup og Asbjørn Brink (Finansministeriet), som tillige er sendt i kopi til Anders Kroman Liin, Niels Torpegaard Christensen, Ane Myrhøj Bisgaard (Erhvervsministeriet), Katrine Kaldahl, Paolo Drostby (Miljø- og Fødevarerministeriet) og Katja Goodhew (Miljø- og Fødevarerministeriet), (ekstrakten s. 967):

”...

Fra: Asbjørn Brink ...

Sendt: 1. oktober 2020 08:59

Til: Tejs Binderup ...; Casper Mondrup Dahlmann ...

Cc: Anders Kroman Liin ...; Niels Torpegaard Christensen ...; Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP) ...; Søren Andersen ...; Bjarke Kamstrup ...; Katrine Kaldahl ...; Paolo Drostby ...; Katja Goodhew ...

Emne: SV: CU-cover opdateret 02:30

Hej Tejs

Modtaget – det er justeret i vedlagte.

Bh

Asbjørn

Fra: Tejs Binderup ...

Sendt: 1. oktober 2020 08:56

Til: Casper Mondrup Dahlmann ...

Cc: Anders Kroman Liin ...; Niels Torpegaard Christensen ...; Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP) ...; Søren Andersen ...; Bjarke Kamstrup ...; Asbjørn Brink ...; ...; Paolo Drostby ...; Katja Goodhew ...

Emne: Re: CU-cover opdateret 02:30

Den første ændring er fin.

Ift. tilføjesen sidst i dokumentet mener jeg, at vi skal have SUM (og evt JM) med ind over disse vurderinger, så det vil jeg gerne have tilføjet (en beslutning om mere nedslagning vil evt. skulle hjemles i epidemiloven).

...”

og forevist passage fra CU-coveret ”Håndtering af coronasmitte i mink” (ekstrakt s. 973) vedhæftet mailkorrespondancen af 1. oktober 2020:

”...

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.
...”;

har hun forklaret, at det var denne formulering, som Miljø- og Fødevareministeriet gerne ville have ind CU-sagen. Hun husker ikke, hvorvidt hun læste de forskellige udkast til CU-coveret. Typisk fik hun først sagerne at se, når de var mere eller mindre færdige. Miljø- og Fødevareministeriet mente på daværende tidspunkt, at de ikke havde hjemmel til at aflive alle mink eller til at aflive raske mink i zonerne. Miljø- og Fødevareministeriet revurderede dog denne opfattelse på baggrund af Statens Serum Instituts nye risikovurdering, hvorefter de mente at have hjemmel til at aflive raske mink i zonerne. På afdelingschefmødet den 4. november 2020 spurgte hun derfor, om Miljø- og Fødevareministeriet havde revurderet deres forståelse af § 30 i lov om hold af dyr i lyset af den nye risikovurdering fra Statens Serum Institut. Hun sendte Anne-Mette Lyhne Jensen en mail for at gøre hende opmærksom på, at Miljø- og Fødevareministeriet havde en hjemmel i lov om hold af dyr, som de hidtil havde anvendt som hjemmel for aflivning af mink i zonerne. Hun havde på daværende tidspunkt ikke hørt, at Miljø- og Fødevareministeriet havde koblet regeringens beslutning om aflivning af alle mink med Statens Serum Instituts nye risikovurdering og vurderet, at der ikke var hjemmel i lov om hold af dyr. Hun forholdt sig ikke til § 30 i lov om hold af dyr, idet dette ikke var Sundhedsministeriets kompetence.

Forevist Magnus Heunicke's mail af 26. oktober 2020 (ekstrakten s. 1240-1241) til blandt andre Per Okkels og Lene Brøndum Jensen med emnet ”Minkopsporing”:

”...

Fra: Lene Brøndum Jensen
Dato: 26. oktober 2020 kl. 13.17.49 CET
Til: Dorthe Eberhardt Søndergaard, Katrine Kaldahl
Cc: Sven Erik Bukholt
Emne: VS: Minkopsporing

Fra M om mink – vil I følge op.
Fremadrettet må det blive hjulpet af nye tiltag vandrende arbejdstagere

Fra: Magnus Heunicke
Sendt: 26. oktober 2020 09:13
Til: Per Okkels ; Lene Brøndum Jensen
Cc: DEP Alle ministersekretærer; Rasmus Jønsson
Emne: Minkopsporing

Kære Per og Lene,
Det forekommer stadig mere uforståeligt, at der ikke findes et svar på, hvorfor og hvordan så mange minkfarme er blevet smittet. Med den globale trussel, dette reservoir udgør, samt med den milliardstore udgift, en nedslagtning vil belaste det danske samfund med, må der sættes ind og overvejes, hvad myndighedernes næste skridt kan være.

...

Så hvad nu, hvis smitten bæres af et net af illegale østeuropæiske arbejdere, der i vid udstrækning arbejder på en hel del danske minkfarme? Hvad hvis disse østarbejdere bor sammen under trange forhold og går under radaren både skattemæssigt, boligmæssigt og nu også sundhedsmæssigt?

...”,

har hun forklaret, at Magnus Heunicke var bekymret for, om coronasmitten blandt mink var ved at komme ud af kontrol, og han var bekymret for, om der blev gjort tilstrækkeligt for at få situationen under kontrol. Vedrørende Magnus Heunicke's formulering i mailen har hun forklaret, at man var meget nervøs for, at smitten kunne spredes til de sårbare i samfundet. Der var ikke en viden eller et overblik over, hvorfor corona spredte sig enormt hurtigt blandt minkfarmene. Hun mener ikke, at der kom noget konkret ud af Magnus Heunicke's mail, men han bekymrede sig over de vandrende arbejdstagere som færdedes på forskellige minkfarme under pelsningssæsonen. Mailen var optakten til, at der skulle udarbejdes en ny sag til regeringsudvalget. Zonemodellen havde vist sig ikke at være tilstrækkelig, og det var derfor nødvendigt med yderligere tiltag.

Forevist sms-korrespondance af 30. oktober 2020 mellem hende og Tejs Binderup (tillægsekstrakt 2 s. 652):

”...

[Tejs Binderup]: Kan jeg ringe senere?

[Dorthe Eberhardt Søndergaard:] Gerne. STM har bestilt sag om mink i fremtiden.

...”,

har hun forklaret, at der var Statsministeriet, der bestilte en ny sag om mink i fremtiden. Pelsningssæsonen på minkfarmene var i gang, og det var drøftelser om, hvorvidt minkavlerne skulle have lov til at avle på deres avlsdyr, eller om branchen skulle tage et dvaleår. Sundhedsministeriet bestilte på den baggrund en ny risikovurdering fra Statens Serum Institut. Regeringssager blev ofte startet på initiativ fra Statsministeriet. Pelle Pape (Statsministeriet) meddelte hende og Anne-Mette Lyhne Jensen, at Statsministeriet gerne ville have en sag på om mink. Herefter gik Miljø- og Fødevarerministeriet i gang med at skrive på en regeringssag. Hun tror, at Katrine Kaldahl og Paolo Drostby havde en drøftelse om, hvordan sagen skulle gribes an.

Adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at det er hendes opfattelse, at regeringssager oftere i forhold til Sundhedsministeriet blev startet på Statsministeriets initiativ under coronapandemien.

Forevist mailkorrespondance af 30. oktober 2020 mellem Katrine Kaldahl og Paolo Drostby (ekstrakten s. 1380), som tillige er sendt til Ida Krems, Katja Goodhew og Anders Kroman Liin:

”...

Fra: Katrine Kaldahl ...

Sendt: 30. oktober 2020 22:30

Til: Paolo Drostby ...

Cc: Ida Krems ...; Katja Goodhew ...; Anders Kroman Liin ...

Emne: Re: Ang: KU sag om mink

Tjek, det arbejder vi efter (så prøver vi at ramme jer med noget medio ugen ca).

God weekend
Vh Katrine

Den 30. okt. 2020 kl. 20.03 skrev Paolo Drostby ... :

Kære Katrine
Vi vil gerne kunne lægge en sag op ultimo næste uge mhp regeringsbeslutning ugen efter.
Bh Paolo

Fra: Katrine Kaldahl ...
Dato: 30. oktober 2020 kl. 19.54.39 CET
Til: Paolo Drostby ...
Cc: Ida Krems ...
Emne: KU sag om mink

Kære Paolo

Ift den nye kommende KU sag, så sender vi en bestilling om en risikovurdering vedr den humane sundhed ved at lade minkbesætninger starte op igen til næste sæson (altså der er mink til stede i områderne) til SSI/SST.

Hvornår skal i have input fra os til sagen (så vi har en ide om hvornår vi skal sætte frist til vores styrelser)?

...”

har hun forklaret, at de i Sundhedsministeriet ikke arbejdede på forskellige scenarier for håndtering af coronasmitte blandt mink, idet dette arbejde lå i Miljø- og Fødevareministeriet. Sundhedsministeriets opgave var at sikre, at der blev bestilt en risikovurdering fra Statens Serum Institut. Sideløbende med regeringssagen kørte der en ØU-sag, som Miljø- og Fødevareministeriet også var involveret i. Denne ØU-sag bestod blandt andet af en dvalemodel for minkbranchen. Der var ingen drøftelser af hjemmel på dette tidspunkt.

Forevist Tejs Binderups mail af tirsdag den 3. november 2020 (ekstrakten s. 1559) til Martin Ulrik Jensen, som tillige er sendt i kopi til hende, Line Nørbæk, Asbjørn Brink, Annemarie Lauritsen, Paolo Drostby og Anne-Mette Lyhne Jensen:

”...

Kære Martin
Som opfølgning på vores samtale i går, og så alle er opdaterede på planen herfra.

Vi arbejder aktuelt på en ØU-sag, som skal være i ØU i denne uge. Jo før jo bedre.

Den aktuelle ØU-sag vil indeholde kompensationssystem samt tempo tillæg, jf. bullit 1 i nedenstående. Denne del eksekverer vi dog på inden sagen rammer ØU, så det vil være ren orientering.

I sagen vil også indgå også en konsolidering af, at alle minkavlere inden for zonerne (smittede samt ikke-smittede) skal slå alle sine dyr ned, inkl. avlsdyr, på trods af branchens ønske om at bevare avlsdyr på ikkesmittede besætninger i zonerne. Derudover indstilles, at alle minkavlere uden for zonerne i første omgang kan nøjes med at pelse ned, så de kun har avlsdyrene tilbage. I samme sag indstilles det, at

regeringen melder ud, at der i 2021 kun kan forventes at være avlsdyr i Danmark. Af kapacitetshensyn i aflivningerne meldes der ikke noget ud om evt. hel nedlukning af branchen.

Imens ovenstående ØU-beslutninger eksekveres og der slås ned, og pelses ned, udarbejdes der en ny ØU-sag, så regeringen kan tage stilling til minkbranchens generelle fremtid. Umiddelbart er der to scenarier, som skal beskrives i denne sag:

a. Kun avlsdyr i 2021, med dvalekompensation (bullit 3 nedenfor) og en omstillingspulje (bullit 4) til de minkavlere, som alligevel bliver nødt til at forlade erhvervet som følge af situationen. I spor a vil der bl.a. skulle tages stilling til, hvor mange avlsdyr der i givet fald skal have lov at være i 2021, hvordan de mest forsvarligt opbevares mv.

b. Minkbranchen lukkes helt, med ekspropriation og dertilhørende erstatning (bullit 2), samt større omstillingspulje (bullit 4).

Uanset om man bevæger sig af spor a eller b vil der skulle skabes retlig hjemmel til at eksekvere beslutningen. Vi er enige i, at det vil skulle ind i epidemiloven. Regeringen vil så skulle tage stilling til, om man vil lukke helt for muligheden for at starte op igen senere, eller om det skal være åbent. Et totalforbud mod minkproduktion vil skulle ind i MFVM-lovgivning.

Alle sejl sættes nu på at få den første sag klar, og så starter vi op på den uddybende fremtidssag, så snart den akutte sag er færdig.

...”

har hun forklaret, at hun ikke læste Tejs Binderups mail, da hun modtog den, idet hun var ved tandlægen. Da hun kom tilbage på kontoret var verden i brand på grund af Statens Serum Instituts nye risikovurdering om, at der var fundet mutationer, som kunne mindske fremtidige vacciners effekt. Hun læste efterfølgende Tejs Binderups mail, men hun bragte ikke mailens indhold videre til sin departementschef, idet ØU-sagen på dette tidspunkt var blevet mere historisk, da der var en KU-sag på vej. Hun anfører for en ordens skyld, at en afdelingschef i Miljø- og Fødevareministeriet eller Finansministeriet kan ikke beslutte, at noget skal ind i epidemiloven.

Forevist Katrine Kaldahls mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1632) til Paolo Drostby, som tillige er sendt i kopi til Ida Krems, med emnet ”UDKAST til orientering til følgegruppen”:

”...

Kære Paolo

Så er den nået til AC hos os. Kan jo ændre sig mange gange, hvis DC’er beslutter sig for andet, men tænker det er meget godt i læser med nu.

Vh. Katrine

”Til Følgegruppen

Vedlagt er ny viden vedrørende mutationer af COVID-19-virus i mink. Regeringen arbejder på hurtigst muligt at vurdere behovet for nye tiltag som følge heraf.

Miljø- og Fødevareministeriet har oplyst, at smittereservoiret af mink reduceres så hurtigt som overhovedet muligt, og der arbejdes derfor på at opruste med henblik på hurtigere aflivning af dyrene. Regeringen har besluttet at supplere den igangværende aflivningsindsats med en incitamentsordning, der

giver minkavlere en ekstra kompensation pr. dyr, hvis de lever op til særligt fastsatte kriterier for hurtig aflivning af dyrene.

Der vil snarest blive lagt en nyhed ud vedr. den nye viden om mutationer af COVID-19-virus i mink.

Så snart der er nyt orienteres I herom.

Vh. ”

...”;

har hun forklaret, at der var to møder mellem departementscheferne den 3. november 2020. Hun deltog i departementschefmødet kl. 14.45, hvor Tejs Binderup, Anne-Mette Lyhne Jensen, Henrik Studsgaard og Per Okkels også deltog. På mødet blev situationen i Nordjylland drøftet, herunder i hvor mange kommuner minkmutationen var til stede. Der blev endvidere drøftet initiativer i forhold til, hvad man ville iværksætte over for befolkningen i Nordjylland, og hvordan man hidtil havde håndteret coronasmittede mink, samt hvor hurtigt de smittede minkfarme og minkfarme beliggende i zonerne kunne aflives. På mødet blev tempobonus drøftet som et incitament til at få minkavlernes hjælp til aflivningsarbejdet. Man havde modtaget den nye risikovurdering fra Statens Serum Institut, da departementschefmødet blev afholdt. Den 2. november 2020 havde der været et møde mellem Kåre Mølbak og København Fur, hvor konklusionen fra risikovurderingen var blevet fremlagt. Den 3. november 2020 om morgenen havde der været et telefonmøde mellem Kåre Mølbak, Søren Brostrøm, Tyra Grove Krause, Anders Fomsgaard og nogle folk fra Sundhedsministeriet, hvor Statens Serum Institut gav en forklaring på den nye risikovurdering. I Sundhedsministeriet brugte de en del tid på at forstå de forskellige varianter og clusters. Da hun deltog i departementschefmødet den 3. november 2020, havde hun indtryk af, at de andre departementschefer havde viden om Statens Serum Instituts nye risikovurdering. På mødet kom der en klar udmelding fra Barbara Bertelsen (Statsministeriet) om, at Statsministeriet ikke anså den hidtidige håndtering for tilstrækkelig, og at man derfor nu skulle gå mere drastisk til værks. Hun husker ikke, hvorvidt der blev drøftet andre tiltag udover tempobonus, men det blev konkluderet, at der skulle være en KU-sag senere samme aften. Der var behov for at få styr på coronasmitten blandt mink af hensyn til den humane smitte. På mødet deltog også Pelle Pape (Statsministeriet), og Barbara Bertelsen var mødeleder på mødet, som varede omkring en time. I dagene forud for den 3. november 2020 var hun (Dorthe Eberhardt Søndergaard) fuldt ud klar over, at Statsministeriet ikke mente, at der blev gjort tilstrækkeligt i forhold til håndteringen af coronasmitte blandt mink. Lovhjemlen til tiltag over for borgerne i Nordjylland blev drøftet på mødet, men hjemmel til aflivning af mink blev ikke drøftet. Hun mener, at Miljø- og Fødevareministeriet havde til opgave at rejse spørgsmålet om, hvorvidt nye tiltag over for mink krævede yderligere lovhjemmel. Hverken Henrik Studsgaard eller Tejs Binderup rejste spørgsmål herom på mødet. Mødet sluttede med, at Barbara Bertelsen bestilte en ny KU-sag, som skulle være klar senere samme aften, hvor Sundhedsministeriet fik til opgave oversætte risikovurderingen til menneskesprog og håndtere tiltag i Nordjylland. Der var på mødet også et udenrigspolitisk fokus, og der blev brugt store ord om, at den globale sundhed lå på Danmarks skuldre.

Adspurgt af advokat Lars Kjeldsen, bisidder for Mette Frederiksen, om hvad der blev drøftet på departementschefmødet den 3. november 2020 kl. 14.45, har hun forklaret, at på dette møde blev den humane indsatspakke i Nordjylland drøftet, og hvordan man hidtil havde håndteret coronasmitte blandt mink, samt hvilken betydning dette kunne have udenrigspolitisk. På mødet kl. 14.45 drøftede man ikke spørgsmålet om hjemmel til aflivning af mink.

Adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at der på departementschefmødet den 3. november 2020 kl. 14.45 deltog folk fra Justitsministeriet, Erhvervsministeriet og muligvis også fra Forsvarsministeriet. Hun deltog også i mødet, der foregik virtuelt, og retorikken på mødet var højt oppe. De havde indtryk af, at de stod med en opgave, som skulle håndteres rigtigt, ellers kunne Danmark blive det nye smittecenter.

Forevist Mikkel Astrup Saugemanns mail af tirsdag den 3. november 2020 til Mette Frederiksen (ekstrakt s. 2030) med emnet ”opdateret materiale til KU d. 3/11 vedr. mink”:

”...

Fra: Mikkel Astrup Saugemann

Til: Mette Frederiksen

Emne: VS: Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Dato: 3. november 2020 21:24:00

Vedhæftede filer: Bilag 1. Risikovurdering af human sundhed ved fortsat minkavl_03112020.pdf

Bilag 2 - Kompensation til minkavlere.pdf

Bilag 2a - Kompensationsmodel.pdf

Bilag 3. Tempobonus - mink.pdf

Bilag 4. Nødplan.pdf

Bilag 5. Notat aflivning mink med gift 031120.pdf

Bilag 6. Kommunikation_NK19_Mink_031120.pdf

Cover - mink.pdf

...

Kommer over ASAP med print

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülow ...

Sendt: 3. november 2020 21:24

Til: Kristian Kjærgaard Hansen ...; Dorthe Vandal Pedersen ...; Anette Kjærgaard ...; Anne Marie Maltha-Smith ...; Anne Sofie Hartvig Pedersen ...; Charlotte Helene Christine Lind ...; Frederik Alexander Gørtz ...; ...; Kathrine Banke ...; Kristoffer Krohn Schaldemose ...; KU-materiale ...; Marianne Rosenstand ...; Skatteministeriet ...; Tine Hansen ...; Udenrigsministeriet ...; Victoria Julie ...

Cc: ...; Regeringsudvalg (Miljø- og Fødevarerministeriet) ...; Forsvarsministeriet ...; Mads Aleksander Daugaard Buhl ...; Anne Dahl Krabbe ...

Emne: Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Kære alle

Hermed opdateret materiale til KU i aften om mink.

Der er justeret i coveret samt tilføjet bilag 2 og bilag 2a.

Mvh Johan

...”

og forevist bilag 2a ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink” (ekstrakt s. 2156) og bilag 2 ”Bilag X. Kompensation til minkavlere mv.” (ekstrakten s. 2159) har hun forklaret, at bilag 2 var blevet sendt rundet tidligere på aftenen. Bilag 2 beskriver en hjælpepakke for henholdsvis en dvalemodel og en afviklingsmodel. De endelige versioner af bilag 2 og 2a kom et par minutter før KU-mødet gik i gang, og hun nåede hun ikke at læse de to bilag. Lige op til KU-mødet sad hun på et

forberedende møde sammen med Magnus Heunicke, Per Okkels og Katrine Kaldahl, hvor Magnus Heunicke blev briefet om den nye risikovurdering og Nordjyllandspakken. Både Magnus Heunicke og Per Okkels deltog i KU-mødet den 3. november 2020. På KU-møder er det den ressortansvarlige minister, der typisk præsenterer de punkter på dagsordenen, som ministeriet har ansvaret for. Magnus Heunicke skulle på KU-mødet den 3. november 2020 præsentere Nordjyllandspakken og Statens Serum Instituts nye risikovurdering. Miljø- og Fødevarerministeren skulle præsentere håndteringen af coronasmitte blandt mink, og finansministeren havde punktet vedrørende kompensation og hjælpepakker. Per Okkels gav hende ikke efterfølgende et referat fra KU-mødet, men han skrev under mødet til hende, at alle mink skulle aflives af hensyn til vaccinerne. Hun mener, at det ville være mest naturligt, at Magnus Heunicke præsenterede delen omkring vaccinerne mulige påvirkning ved fortsat minkavl i Danmark. Da hun blev præsenteret for udfaldet af KU-mødet, tænkte hun, at det ikke var en af de to indstillede modeller, men derimod en ny tredje model, hvor alle mink i Danmark skulle aflives, men hvor minkavl ikke blev forbudt. Dette var ikke en model, som embedsværket havde lagt op til. Hun blev ikke overrasket over regeringens beslutning, men hun undrede sig over, at den valgte model ikke indgik i KU-sagen. Det var sket før, at regeringen ikke valgte en model skitseret eller kvalitetssikret af embedsværket, men i de tilfælde blev sagen sendt tilbage med anmodning om udarbejdelse af et nyt beslutningsgrundlag. Hun synes ikke, at regeringens beslutning på KU-mødet den 3. november 2020 kan karakteriseres som en lille beslutning. Hun ved ikke, hvorvidt Magnus Heunicke ofte tog ordet på KU-mødet. Hun fik kun resultatet fra KU-mødet, og hun beskæftigede sig herefter kun med de næste skridt i sagen. Hun videresendte Per Okkels sms (tillægsekstrakt 2 s. 1692) til Ida Krems.

Adspurgt af advokat Jacob Goldschmidt, bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, har hun forklaret, at de to modeller, som hun henviste til, var de to modeller, der var beskrevet i KU-sagen.

På det forberedende møde med Magnus Heunicke skammede de materialet til KU-sagen, som blev sendt ud kl. 20.15, hvor de to modeller også var beskrevet. På det forberedende møde gennemgik de disse udkast med Magnus Heunicke og Per Okkels inden KU-mødet. Ved gennemgangen fokuserede de på de dele, som Magnus Heunicke skulle præsentere. Magnus Heunicke kom senere til formødet, men han deltog i formødet frem til KU-mødet den 3. november 2020.

Adspurgt af advokat Jonas Christoffersen, bisidder for Magnus Heunicke, har hun forklaret, at hun ikke husker, hvorvidt de på formødet for KU-mødet drøftede en samtale mellem Magnus Heunicke og Kåre Mølbak.

Adspurgt af kommissionen, har hun forklaret, at de på formødet ikke drøftede nødvendigheden af at aflive alle mink i Danmark. Hun husker ikke, hvorvidt ministeren gav udtryk for, at materialet til KU-sagen var svært at læse.

Adspurgt af advokat Lars Kjeldsen, bisidder for Mette Frederiksen, og forevist bilag 2a ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink” af 3. november 2020 (ekstrakten s. 2157):

”...

Model 2: Aflivning af alle dyr

Dette scenarie vil medføre ekspropriation og dermed erstatning samt en mere omfattende omstillingspulje end model 1.

...”

har hun forklaret, at hun har et billede af, at der på KU-mødet blev drøftet en anden model 2 end den foreviste. Det foreviste er bilag 2a, som blev sendt ud den 3. november 2020 kl. 21.21. Hun tror, at dette bilag skulle indgå i en ØU-sag, som Finansministeriet skrev på.

Forevist det tidligere udsendte bilag 2a ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink” (ekstrakt s. 2047):

”...

Model 1: Dvale

...

Modellen der medfører, at alle minkavlerne uden for zonerne pels ned, således at kun avlsdyr bevares. Derudover gives ikke tilladelse til, at indsætte og avle nye mink i de besætninger, der er blevet aflivet som følge af COVID-19 smitte eller fordi, at de har været beliggende inden for en radius 7,8 km fra en smittet besætning i 2021, jf. bilag xx. Dette vil for de berørte besætnings ejere betyde, at de i 2021 ikke vil have mulighed for at generere en indtægt fra minkavl, og derfor vil skulle ydes kompensation for dette tab. Der er ikke hjemmel til håndtering af et sådant scenarie i den nuværende lovgivning, hvorfor der meget hurtigt vil skulle tilvejebringes en lovmæssig hjemmel for dette. SUM tilvejebringer hjemmel i lovgivningen til at forhindre genindsættelse af mink.

...

Model 2: Aflivning af alle dyr

Dette scenarie vil medføre ekspropriation og dermed erstatning samt en mere omfattende omstillingspulje end model 1

...”

har hun forklaret, at dvalemodellen indebar, at minkavlerne måtte beholde deres avlsdyr, men at de ikke måtte avle mink i det kommende år. Nedlukningsmodellen indebar, at erhvervet skulle nedlægges, og alle dyr skulle pelses, inklusiv avlsdyrene. På KU-mødet den 3. november 2020 blev det besluttet, at alle dyr skulle aflives uden mulighed for pelsning af minkene.

Adspurgt af advokat Jakob Goldschmidt, bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, har hun forklaret, at hun havde en opfattelse af, at alle mink i den besluttede model skulle aflives ”her og nu”.

Adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at hun først læste sætningen om, at Sundhedsministeriet skulle tilvejebringe hjemmel i lovgivning til at forhindre genindsættelse af mink, efter KU-mødet. Det er en formulering, som Miljø- og Fødevareministeriet selv har skrevet ind uden at afstemme det med Sundhedsministeriet. Der var ikke efterfølgende nogen reaktion fra Sundhedsministeriet om dette.

Forevist Morten Holland Heides mødereferat af afdelingschefmødet den 4. november 2020 ”Notat om møde om minkindsats onsdag den 4. november 2020 kl. 10.30” (ekstrakten s. 2651):

”...

Notat om møde om minkindsats onsdag den 4. november 2020 kl. 10.30

På mødet deltog afdelingschef i Sundheds- og Ældreministeriet Dorthe Søndergaard, afdelingschef i Erhvervsministeriet Line Nørbæk, afdelingschef i Miljø- og Fødevareministeriet Tejs Binderup, afdelingschef i Finansministeriet Annemarie Lauritsen, afdelingschef i Sundheds- og Ældreministeriet Lene Brøndum Jensen, afdelingschef i Forsvarsministeriet Kasper Høeg-Jensen, administrationsdirektør i

Erhvervsministeriet Torben Skovgaard Andersen, fg. afdelingschef i Justitsministeriet Anne-Mette Lyhne Jensen, teamleder i Erhvervsministeriet Søren Bøllingtoft Knudsen og undertegnede.

...

På mødet blev bl.a. spørgsmålet om, hvorvidt KU-beslutningen ville udgøre ekspropriation over for minkavlerne, bragt op, idet flere mødedeltagere mente, at dette var tilfældet. Jeg tilkendegav, at dette afhang af en afvejning af en række kriterier, herunder formålet med indgrebet, og at man ikke uden videre kunne lægge til grund, at indgrebet var ekspropriativt. Jeg nævnte, at denne vurdering skulle foretages af Justitsministeriets Stats- og Menneskeretskontor. Flere mødedeltagere understregede, at denne vurdering skulle foretages meget hurtigt. Jeg lovede, at vi ville vende hurtigt tilbage.

Tejs Binderup rejste på mødet et spørgsmål om hjemmelsgrundlaget for aflivning af mink, idet man hidtil kun havde aflivet mink i smittede farme og i risikozonerne omkring smittede farme. Dorthe Søndergaard spurgte, om dette ikke bare drejede sig om, at man ikke stillede de rigtige spørgsmål til sundhedsmyndighederne. Situationen var således markant anderledes med den nye risikovurdering fra SSI, end da det blev besluttet at aflive de smittede mink og minkene i risikozonerne. Hun nævnte også, at epidemiloven ikke gav hjemmel til aflivning. Der blev ikke konkluderet noget om, hvorvidt der var hjemmel til aflivning af alle mink.

Da der på mødet var usikkerhed om, hvorvidt regeringen havde besluttet, at der skulle være et permanent forbud mod mink, konkluderede Anne-Mette Lyhne Jensen, at dette spørgsmål måtte afklares, før det gav mening at tale mere. Mødet blev herefter afsluttet.

...”

har hun forklaret, at afdelingschefmødet den 4. november 2020 blev afholdt virtuelt. Der var på mødet tvivl om, hvorvidt regeringens beslutning omfattede en afvikling af minkerhvervet. Der tages ikke referat fra KU-møder, og hun har aldrig set et referat fra et KU-møde. Når der opstår tvivl om beslutninger truffet på et KU-møde, så afklares denne tvivl med det relevante ministerium, hvor sagen er gået ud fra. Morten Holland Heides beskrivelse i referatet forstår hun således, at det må bero på en konkret vurdering, hvorvidt regeringens beslutning på KU-mødet den 3. november 2020 anses som ekspropriation. Baggrunden for hendes ytring på mødet var, at hun spurgte, om Miljø- og Fødevareministeriet ved vurdering af § 30 i lov om hold af dyr havde revurderet deres vurdering af hjemmel henset til den nye risikovurdering. Sundhedsministeriet ville gerne hjælpe med forklaring og fortolkning af risikovurderingen. Hun vidste ikke, om Miljø- og Fødevareministeriet allerede havde kombineret den nye risikovurdering med lov om hold af dyr og fortsat ikke mente, at loven hjemlede aflivning af samtlige mink. Miljø- og Fødevareministeriet havde tidligere tilbage i september 2020 skiftet holdning til, at lov om hold af dyr kunne give hjemmel til yderligere aflivning af raske mink i zonerne som følge af en ny risikovurdering. Hun opfordrede derfor Tejs Binderup til at foretage en ny vurdering. Hun var ikke inde på hjemmelsspørgsmålet under formødet til KU-mødet den 3. november 2020 med Per Okkels og Magnus Heunicke. Hun husker ikke, hvorvidt de drøftede hjemmel til tiltagene i Nordjylland. Hun har ikke givet Magnus Heunicke eller Per Okkels indtryk af, at der var hjemmel til at aflive samtlige mink. Hun mener, at afdelingschefmødet den 4. november 2020 i Justitsministeriet varede tre kvarter.

Adspurgt af advokat Jacob Aaes, bisidder for Anne-Mette Lyhne Jensen, har hun forklaret, at Tejs Binderup på mødet blev i tvivl om, hvorvidt § 30 i lov om hold af dyr kunne hjemle aflivning af samtlige mink i Danmark.

Adspurgt af advokat Jacob Goldschmidt, bisidder for Tejs Binderup, har hun forklaret, at drøftelsen på mødet om § 30 i lov om hold af dyr primært foregik mellem hende og Tejs Binderup. Der kom ikke input fra andre mødedeltagere.

Adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at tvivlen om, hvad regeringens besluttede på KU-mødet den 3. november 2020 blev forsøgt afdækket ved, at man gik til de departementschefer, som havde deltaget på KU-mødet. Det var et puslespil at få stykket sammen, hvad der var blevet besluttet.

Adspurgt af kommissionen har hun bekræftet, at Miljø- og Fødevareministeriet tidligere havde skiftede holdning til, at § 30 i lov om hold af dyr kunne hjemle aflivning af raske og coronasmittede mink i zonerne, ved at ministeriet foretog en ny proportionalitetsvurdering i lyset af en nyere risikovurdering fra Statens Serum Institut. På afdelingschefmødet den 4. november 2020 stillede hun derfor spørgsmål ved, om den nye risikovurdering kunne føre til et andet resultat, hvor § 30 i lov om hold af dyr kunne hjemle yderligere aflivning. Det var Justitsministeriets, der udarbejdede referatet, og hun er enig i referatets indhold.

Forevist Morten Holland Heides telefonnotat af 11. november 2020 fra telefonmøde den 4. november 2020 mellem hende, Morten Holland Heide og Anne-Mette Lyhne Jensen (ekstrakten s. 2655-2656):

”...

På mødet deltog afdelingschef i Sundheds- og Ældreministeriet Dorthe Søndergaard, fg. afdelingschef i Justitsministeriet Anne-Mette Lyhne Jensen og undertegnede.

Mødet blev afholdt telefonisk som opfølgning på et møde, der var blevet afholdt kl. 10.30 samme dag om minkindsatsen, hvor regeringens beslutninger på KU dagen før var blevet drøftet. Jeg gentog under mødet, at spørgsmålet om ekspropriation skulle vurderes af Stats- og Menneskeretskontoret, men bemærkede, at jeg for egen regning umiddelbart tænkte, at indgrebet – henset til det tungvejende formål og til, at der var lagt op til en kompensationsordning – meget muligt ikke generelt ville udgøre et ekspropriativt indgreb over for minkavlerne, men at dette ville skulle undersøges nærmere.

På mødet blev også spørgsmålet om hjemmel til aflivning af mink uden for smittede farme og risikozonerne, som var blevet rejst under mødet om opfølgningen på KU-mødet, drøftet. Hverken jeg eller Anne-Mette Lyhne Jensen var bekendt med reglerne i lov om hold af dyr, som var blevet brugt til at aflive dyrene på de smittede minkfarme og i risikozonerne. Dorthe Søndergaard videresendte under samtalen en mail fra en jurist i Sundheds- og Ældreministeriet om § 30 i dyreholdsloven. Dorthe Søndergaard gentog, at det måtte være et spørgsmål om, at man ikke stillede de rigtige spørgsmål til sundhedsmyndighederne. Situationen var markant anderledes med den nye risikovurdering fra SSI.

Alle mødedeltagere gav udtryk for, at det umiddelbart var lidt svært at forstå, at man ikke kunne bruge de samme regler, som var blevet brugt til at aflive minkene i risikozonerne, idet situationen sundhedsmæssigt var markant anderledes og mere alvorlig nu med den nye risikovurdering fra SSI.

...”

har hun forklaret, at hun forestillede sig, at Miljø- og Fødevareministeriet skulle lave en vurdering af, hvorvidt § 30 kunne hjemle regeringens beslutning, herunder ved, at sundhedsmyndighederne uddybe eller forklarede risikovurderingen. Det var ment som et åbent spørgsmål om, hvorvidt denne vurdering var foretaget. Hun har lært, at Miljø- og Fødevareministeriets første svar altid er, at de ikke kan håndtere det inden for deres lovgivning. Hun har samtidig lært, at denne besked fra Miljø- og Fødevareministeriet godt kan flytte sig, når der kommer nye risikovurderinger. Anne-Mette Lyhne Jensens sendte efterfølgende en mail, som afklarede hvad regeringens beslutning mere præcist gik ud

på, herunder, at der ikke var tale om et forbud minkavl, samt at de fremadrettet skulle arbejde videre ud fra tesen om, at der var hjemmel i § 30 i lov om hold af dyr. På mødet blev det aftalt, at Miljø- og Fødevarerministeriet fik til opgave at undersøge, hvorvidt § 30 i lov om hold af dyr kunne hjemle regeringens beslutning om aflivning af samtlige mink i Danmark, og Justitsministeriet fik til opgave at undersøge spørgsmålet om ekspropriation.

Adspurgt af advokat Jacob Goldschmidt, bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, vedrørende Morten Holland Heides to notater om afdelingschefmødet den 4. november 2020 og telefonmødet den 4. november 2020 mellem Morten Holland Heide, Anne-Mette Lyhne Jensen og Dorthe Eberhardt Søndergaard af 11. november 2020, har hun forklaret, at hun ikke var i dialog med Morten Holland Heide, da han udarbejdede notaterne.

Adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at hendes telefonmøde den 4. november 2020 med Morten Holland Heide og Anne-Mette Lyhne Jensen ikke varede lang tid, og hun er enig i referatets indhold. Både Morten Holland Heide og Anne-Mette Lyhne Jensen undrede sig over, hvorfor Tejs Binderup på afdelingsmødet den 4. november 2020 talte om epidemiloven i sammenhæng med aflivning af mink.

Forevist Anne-Mette Lyhne Jensens mail af 4. november 2020 til blandt andre hende, Line Nørbæk, Tejs Binderup, Annemarie Lauritsen, Morten Holland Heide, Lene Brøndum Jensen, som tillige er sendt i kopi til Lisbeth Gro Nielsen, (ekstrakten s. 2266) med emnet ”Beslutning om og hjemmel til aflivning af mink”:

”...

Kære alle

Har fået bekræftet, at beslutningen var, som Line udlagde det, dvs. der er ikke truffet beslutning om et forbud. Regeringen vil ikke afskære muligheden for, at der efter Corona kan genopbygges en minkindustri i Danmark

Arbejdstesen ift hjemmel for aflivning af mink er følgende

- MVFM har hjemmel til aflivning af alle mink i § 30 i lov om hold af dyr (MFVM afklarer endeligt)
- der er ikke tale om ekspropriation (JM afklarer endeligt)

Vi lavede bidrag til dagens udmeldingspapir og fælles talelinjer ud fra ovenstående. Som altid super skarp bagkant.

...”

har hun forklaret, at hun ved arbejdstese forstår, at spørgsmålet om hjemmel i § 30 i lov om hold af dyr og ekspropriation skal undersøges nærmere.

Adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at hun ikke før har oplevet, at man skulle arbejde ud fra en arbejdstese om, at der var hjemmel. Justitsministeriet gik her ind i sagen og påtog sig ansvaret for, hvordan man kom videre i forhold til hjemmelsspørgsmålet. Det er hendes opfattelse, at Anne-Mette Lyhne Jensen forud for afsendelse af mailen havde drøftet spørgsmålet om hjemmel med Miljø- og Fødevarerministeriet. Sundhedsministeriet var ikke yderligere involveret i spørgsmålet om hjemmel.

Forevist Stine Sønderby Bondes mail af 4. november 2020 til blandt andre hende, Ida Krøms, Katrine Kaldahl og Per Okkels (ekstrakten s. 2211) med emnet ”Kort opsamling fra KU om mink”:

”...

Kære alle

Kort opsamling fra KU om mink:

- Beslutning om at slå alle mink ned nu og hurtigt
- Bekymring for en vidensasymmetri ift. kommunerne i Nordjylland
- I kommunikationen vigtigt med forståelse for situationen lokalt og minklandbrugets betydning
- Vigtigt med en koordineret udmelding til de internationale organer/fora (ECDC mv.)
- ”For nuværende” ingen mink i DK – ikke endegyldigt slut med minkproduktion
- Slå ned i en kombimodel = forsvar + tempo belønning
- Frame smitteopsporingen ift. vaccinen og dennes effekt
- STYR PÅ FAKTA!
  - o Hvor mange mutationer ift. hvor mange gensekventeringer?
  - o Er det kun 12 – eller er man holdt op med at tælle?
  - o ...
- Detektivarbejde ift. smittekæderne i Nordjylland og resten af DK
- Skal vi nu gensekventere alle test i hele Danmark – eller kun stikprøver?
- Vigtigt at kunne svare på, hvorfor kun i Nordjylland og ikke andre områder med mink. Og hvorfor netop disse nordjyske kommuner

Plan for kommunikation onsdag den 4. november:

- SUMen ringer til SF, EL og RV sundhedsordførere i morgen tidlig
  - Orientering af partilederne bredt - skal koordineres med MFVM og STM (følger af L 158 - ”konsultation”)
  - Møde med borgmestrene – overvejelse om MFVM og EM kan dække med deltagelse af Per+SST/SSI
  - STMen i spørgetimen i salen i morgen eftermiddag – skal kunne sige noget om sagen
  - Pressemøde med EM, MFVM og SUM i Eigtveds Pakhus sent eftermiddag
- ...”

har hun forklaret, at der opstod tvivl blandt ministerierne om, hvad regeringen havde besluttet på KU-mødet den 3. november 2020. Flere havde fået en opfattelse af, at minkerhvervet skulle afvikles. Den nederste overskrift i mailen vedrører tiltagene i Nordjylland. Det stod klart for hende, at regeringen havde besluttet, at alle mink skulle aflives, og at denne aflivning skulle gå hurtigt, men at det ikke var en afvikling af minkerhvervet. Normalt vil man have en KU-sag, som afspejler regeringens beslutningen i form af de fremlagte indstillinger. Det er sjældent, at der er stor forskel mellem de indstillede modeller i en KU-sag og den model, som regeringen vælger. Dette tænker hun var årsagen til, at der opstod en del tvivl om, hvad regeringen havde besluttet. Hun modtog ikke efterfølgende andet materiale, som beskrev regeringens beslutningen fra KU-mødet den 3. november 2020.

Forevist Søren Bøllingtoft Knudsens (Erhvervsministeriet) mail 4. november 2020 til blandt andre hende, Lene Brøndum (Sundhedsministeriet), Annemarie Lauritsen (Finansministeriet), Line Nørbæk (Erhvervsministeriet), Katrine Kaldahl, Paolo Drostby, Lars Høgsbro Østergaard (Finansministeriet), (ekstrakten s. 2566):

”...

Kære jer

Der er i 11. time opstået tvivl om hjemmelsgrundlaget for tvangslukningen. Dette har givet anledning til justering som vedhæftet – under yderligere afklaring mellem JM, SUM og EM.

Mvh.
Søren

...”

har hun forklaret, at mailen var udtryk for et spørgsmål om, hvorvidt hjemmelsgrundlaget skulle tilvejebringes. Hun blev efterfølgende bekendt med, at Justitsministeriet var enig i Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering om, at § 30 i lov om hold af dyr ikke kunne hjemle aflivning af samtlige mink i Danmark. Miljø- og Fødevarerministeriet påbegyndte herefter arbejdet med at tilvejebringe det fornødne hjemmelsgrundlag.

Adspurgt af advokat Jonas Christoffersen, bisidder for Magnus Heunicke, og forevist cover ”Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink” (ekstrakten s. 2032-2036):

”...

Løsning

Tiltag i forhold til aflivning af mink

Der er i den seneste tid arbejdet intenst på at skrue op for tempoet og kapaciteten i forhold til aflivning af mink. Det har med den nuværende ressourceallokering, den begrænsede medvirken fra erhvervet og med de metoder, der er tilgængelige inden for rammerne af de gældende regler mv., ikke været muligt at komme op over 100.000 aflivede mink pr. døgn. En aflivningshastighed på 100.000 mink i døgnet medfører en uacceptabel tidshorisont til håndtering af situationen, idet minkene i Nordjylland først forventes at være slået ned pr. 1. december 2020.

Baseret på sundhedsfaglige vurderinger skal biomassen reduceres mest muligt, hvilket ligger til grund for beslutning om, at alle besætninger inden for zonerne (smittede og ikke-smittede) skal slås ned. Det inkluderer ligeledes avlsdyr i zonerne. For at reducere risikoen for yderligere COVID-19-smittespredning i de danske minkfarme kan der vælges mellem helt at afvikle minkproduktionen i Danmark eller at tillade, at branchen under restriktioner, fastsat af sundhedsmyndighederne og veterinærmyndighederne, kan fastholde en meget begrænset mængde avlsdyr mhp. at kunne genetablere en betydeligt reduceret sektor, når der er udrullet en vaccine. Det vurderes centralt, at en beslutning om branchens fremtid ikke påvirker hastigheden i aflivningsindsatsen negativt, jf. *bilag 2*.

Med henblik på at øge aflivningshastigheden lægges der på den baggrund **for det første** op til, at der iværksættes en incitamentsordning, der giver minkavlere en ekstra kompensation pr. dyr, hvis de lever op til særligt fastsatte kriterier for hurtig aflivning af dyrene (”tempo-bonus”). Der henvises til *bilag 3*.
...

Hvis det efter [5] dage konstateres, at incitamentsordningen ikke er tilstrækkelig, lægges der **for det andet** op til, at der kan iværksættes en nødplan for aflivning udarbejdet i regi af NOST. Nødplanen vurderes at ville forudsætte fravigelse fra en række gældende regler og retningslinjer på miljø- og dyreområdet. Der henvises til *bilag 4*.
...

Indstilling

Det *indstilles*, at ovenstående tiltag og tidspunkt for udmelding drøftes.

Det *indstilles*, at regeringen proaktivt kommunikerer om håndtering af sagen i form af et pressemøde samt relevant kommunikationsmateriale, jf. *bilag 6*.
...”

og på ny forevist Stine Sønderby Bondes mail af 4. november 2020 til blandt andre hende, Ida Krems, Katrine Kaldahl og Per Okkels (ekstrakten s. 2211) med emnet ”Kort opsamling fra KU om mink”:

”...

Kære alle

Kort opsamling fra KU om mink:

- Beslutning om at slå alle mink ned nu og hurtigt
- Bekymring for en vidensasymmetri ift. kommunerne i Nordjylland
- I kommunikationen vigtigt med forståelse for situationen lokalt og minklandbrugets betydning
- Vigtigt med en koordineret udmelding til de internationale organer/fora (ECDC mv.)
- ”For nuværende” ingen mink i DK – ikke endegyldigt slut med minkproduktion
- Slå ned i en kombimodel = forsvar + tempo belønning
- Frame smitteopsporingen ift. vaccinen og dennes effekt
- STYR PÅ FAKTA!
  - o Hvor mange mutationer ift. hvor mange gensekventeringer?
  - o Er det kun 12 – eller er man holdt op med at tælle?
  - o ...
- Detektivarbejde ift. smittekæderne i Nordjylland og resten af DK
- Skal vi nu gensekventere alle test i hele Danmark – eller kun stikprøver?
- Vigtigt at kunne svare på, hvorfor kun i Nordjylland og ikke andre områder med mink. Og hvorfor netop disse nordjyske kommuner ...”

har hun forklaret, at ”kombimodellen” bestod af, at forsvaret skulle hjælpe med aflivningen af mink samtidig med, at de minkavlere, som hjalp til med aflivningsarbejdet, kunne få en tempobonus. Det fremgår af coveret ”Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink”, at der lægges op til, at der laves en incitamentsordning med en tempobonus, og at hvis dette ikke øger tempoet, så kan der iværksættes aflivning med hjælp fra NOST. Hun synes ikke, at KU-sagen er nem at læse.

Adspurgt af advokat Jonas Christoffersen, bisidder for Magnus Heunicke, og forevist passage fra bilaget ”Kommunikation ifm. regeringsudmelding om mink” (ekstrakten s. 2064):

”...

Udenrigspolitisk mediehåndtering

Udenrigsministeren varetager kommunikationen ift. internationale medier via IPC.

...”

har hun forklaret, at det er sædvanligt, at der til en KU-sag er et afsnit om pressehåndtering.

Adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at håndteringen af coronasmitte blandt mink ikke skiftede ressortområde, da fokus skiftede fra en veterinært hensyn til et humant hensyn. Miljø- og Fødevareministeriet og Sundhedsministeriet har sektoransvar for hver deres område. Sundhedsministeriet fik kun den overordnede besked fra Miljø- og Fødevareministeriet om, at der ikke var hjemmel i § 30 i lov om hold af dyr. De fik ikke de bagvedliggende hensyn eller begrundelsen. Da man blev klar over, at der skulle udarbejdes en ny lov, så var det helt entydigt, at loven skulle udarbejdes i Miljø- og Fødevareministeriet på trods af det humane hensyn.

Adspurgt af kommissionen og forevist intern mail korrespondance fra Lægemiddelstyrelsen mellem blandt andet Thomas Senderovitz og Nikolai Constantin Brun af 5. november 2020 (ekstrakten s. 2692) med emnet ”SSI risikovurdering om mink – betydning for vaccinstrategi:

”...

Tak

Vi har lige haft summe møde

For at svare på DEPs spørgsmål: ”Er der større risiko for lavere effekt forbundet med nogle vacciner frem for andre som følge af disse virusmutationer?” er der to spor der skal følges lige nu :

- 1) Vi skal se SSIs neutraliserende antistof data – dem beder Nanna dem om at få
  - 2) Vi skal høre hvilke Spikeprotein sekvenser firmaerne har brugt i deres vacciner.
- Dette kan nok fremskaffes via ECs liaison-officers pr producent. Martin formulerer spørgsmålet og jeg sender det til rette i EC.

På baggrund af den nuværende viden vi har : Umiddelbart mener vi stadig at risikoen for nedsat vaccine effekt er ret lille pga mutationer ...”;

har hun forklaret, at Lægemedelstyrelsen er eksperter i vacciner og vacciners virkning. Lægemedelstyrelsen var mindre bekymret end Statens Serum Institut for de fundne mutationer i mink. Hun deltog ikke i drøftelser herom, men hun ved, at Lægemedelstyrelsen var utilfreds med, at styrelsen ikke blev inddraget i Statens Serum Instituts risikovurdering.

Adspurgt af kommissionen og forevist intern mailkorrespondance mellem Thomas Senderovitz og Kåre Mølbak, som tillige er sendt i kopi til Søren Brostrøm og Ole Jensen, af 5. november 2020 (ekstrakten s. 2687), med emnet ”Erfaring fra gårsdagen”:

”...

Fra: Thomas Senderovitz
Sendt: 5. november 2020 17:04
Til: Kåre Mølbak
Cc: Søren Brostrøm SST; Ole Jensen
Emne: Re: Erfaring fra gårsdagen

Jeg er ikke uenig i beslutningerne - men forundret over, at LMST ikke var i loop.
 Thomas Senderovitz, MD
 Direktør / CEO
 Lægemedelstyrelsen / Danish Medicines Agency
 M: +45 93 59 64 79

Den 5. nov. 2020 kl. 16.27 skrev Kåre Mølbak :

Kære Thomas
 I forhold til mutationerne er det vores vurdering, at vi må handle og ikke afvente yderligere forskning på området. Det er også den holdning som WHO og ECDC deler. Hvis vi venter med at handle, til vi har bevis for, at virusstammen ikke dækkes af vaccinen handler vi for sent. Worst case scenarie er en parallel epidemi, men det har vi gode muligheder for at forhindre når vi nu kender virus, fjerner reservoiret, tester, opsporer og begrænser unødigt aktivitet.

Jeg er enig med dig i, at denne stamme formentlig bedre hæmmes af vaccine-inducerede antistoffer end med antistoffer efter naturlig infektion, og det ser vi på. Men dette bør ikke afholde os fra at handle. Kommunikationsmæssigt kan det være bedre håndteret, men det vil jeg ikke tage på mig.

Hilsen
 Kåre

Fra: Thomas Senderovitz
Sendt: 5. november 2020 09:04
Til: Kåre Mølbak ; Søren Brostrøm ; Ole Jensen
Emne: Erfaring fra gårsdagen

Kære kolleger,

Jeg blev mildest talt temmelig overrasket over gårsdagens pressebrief og linjen, der blev lagt. Jeg er desto mere forundret over, at der ikke inden mødet var en briefing, der også involverede LMST, der vel jf vores aftale er ansvarlig for effektivitet/safety vurderinger af vaccinerne.

Vores syn på mutationerne er ikke helt så skarpt, som det, der i går florerede i pressen, og som det også lykkedes mig at drøfte med dig Kåre – 30 minutter inden presse-briefets begyndelse.

Skal vi ikke blive nagt bedre til at holde hinanden i loop, incl. notater, med så omfattende implikationer?

Hilsen
Thomas

...”

har hun forklaret, at Tomas Senderovitz er direktør i Lægemedelstyrelsen. Lægemedelstyrelsen var utilfreds med, at styrelsen ikke var blevet inddraget i risikovurderingens udtalelser om mutationernes betydning for fremtidige coronavacciner. Det er hendes opfattelse, at det ville have været naturligt, at Lægemedelstyrelsen havde givet input til Statens Serum Instituts risikovurdering. Der var efterfølgende et stort ønske om, at der skulle komme en second opinion om, hvad mutationer af coronavirus ville betyde for fremtidige vacciner.

Adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at håndteringen af en veterinær smitte hører til i Miljø- og Fødevareministeriet.

Adspurgt af kommissionen og forevist passage fra cover ”Håndtering af coronasmitte i mink” af 1. oktober 2020 (ekstrakten s. 1028):

”...

Det skønnes foreløbigt, at de samlede erhvervsøkonomiske omkostninger til erstatning af aflivede mink, samt tabt værdi af bygninger og inventar, lønomkostninger og tabte driftsomkostninger etc. vil beløbe sig til 6-11 mia. kr., afhængigt af værdisættelsen af tabt indtjening, hvilket vil skulle afklares nærmere. MFVM vurderer endvidere, at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området.

...

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”;

har hun forklaret, at hun har læst det pågældende cover. Det var Miljø- og Fødevareministeriet, som gerne ville have sidste afsnit af den citerede tekst med inde i coveret. Der blev ikke igangsat nogen teknisk afklaring af det fornødne lovgrundlag. En igangsættelse af denne afklaring burde være sket på Miljø- og Fødevareministeriets initiativ.

Adspurgt af kommissionen og forevist bilag 2 ” Bilag X. Kompensation til minkavlere mv.” (ekstrakten s. 2044-2045):

”...

Hjemmels- og statsstøtteforbehold knyttet til begge modeller

Der tages et generelt forbehold for statsstøttegodkendelse af de foreslåede løsninger.

...

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter.
...”;

har hun forklaret, at hun ikke læste bilag 2 forud for KU-mødet den 3. november 2020. Bilaget omhandler ifølge hendes opfattelse kompensation og hjemmel til kompensation, herunder overvejelsen om statsstøtte.

Michael Dithmer

Michael Dithmer har – under afhøring i kommissionen den 28. oktober 2021 – forklaret blandt andet, at han siden 2016 har været departementschef i Erhvervsministeriet. Han har siden 1995 været departementschef i henholdsvis Økonomiministeriet, Økonomi- og Erhvervsministeriet og Erhvervs- og Vækstministeriet. Han er uddannet som cand.polit. fra Københavns Universitet.

Han er enig i, at han kan anses som nestoren blandt departementschefer. Simon Kollerup var erhvervsminister i 2020, og hans (Michael Dithmers) nærmeste afdelingschef i forhold til det, der er genstand for kommissionen, var Line Nørbæk. Erhvervsministeriet havde siden marts 2020 haft en stor opgave i forhold til coronanedlukningen af forskellige erhverv og med de tilknyttede kompensationsordninger, hvor der i perioden blev udbetalt omkring 50 mia. kr. Alle afdelinger i Erhvervsministeriet bidrog til håndteringen af dette store arbejde. Line Nørbæk beskæftigede sig i særdeleshed med CU-sager. Ministeriet udnyttede de mange kompetencer i ministeriet, og man forsøgte at sprede de mange opgaver ud over hele ministeriet, således at en afdeling tog sig af hjælpepakkerne, den juridiske afdeling tog sig af statsstøttespørgsmål og den finansielle afdeling tog sig af låne- og garantiordninger. Langt størstedelen af medarbejderne i Erhvervsministeriet arbejdede hjemmefra i denne periode

Om forløbet fra den 2. november 2020 til den 4. november 2020 har han forklaret, at han i sin tid på Slotsholmen har oplevet forskellige kriser, herunder finanskrisen fra 2008 og bankkrisen i 90'erne, og at hver krise har det til fælles, at man skal træffe hurtige beslutninger. Dette præger ofte beslutningsmaterialet, som ikke er helt lige så gennemarbejdet som i mere fredelige tider.

SSI's nye risikovurdering fra begyndelsen af november 2020 krævede, at situationen med coronasmitte blandt mink blev håndteret hurtigt. Man fik at vide, at der var en alvorlig sundhedsmæssig risiko forbundet med fortsat minkavl i Danmark, hvilket var en væsentlig skærpelse i forhold til tidligere risikovurderinger fra SSI. Danmark havde samtidig verdens største minkbesætning. De beslutninger, der blev truffet i regeringens KU-udvalg den 3. november 2020, blev truffet på baggrund af det materiale, som embedsværket kunne nå at frembringe. Det er hans vurdering, at yderligere forberedelsestid af KU-sagen nok havde givet et bedre beslutningsgrundlag. Minkerhvervet var allerede blevet varslet om den nye risikovurdering, og om at mulige nye tiltag kunne være på vej. Det er i sidste ende regeringen, som må vurdere, om de er i stand til at træffe en beslutning på baggrund af det materiale, som de får præsenteret på udvalgs møder. Man må også vurdere risikoen ved ikke at træffe en beslutning. Det er embedsmændene, der forbereder beslutningsgrundlaget, men det er regeringen,

der endeligt træffer beslutningerne, og det er den enkelte fagminister, som må bære ansvaret for udførelsen af disse beslutninger. Regeringens beslutning på KU-mødet den 3. november 2020 var en overordnet beslutning, og på KU-mødet blev Magnus Heunicke spurgt en del ind til SSI's nye risikovurdering fra november 2020. Regeringen drøftede endvidere de forskellige handlemuligheder og givet situationens alvor, var det nødvendigt at tage en beslutning. Når regeringen har truffet en beslutning, så er det de enkelte ministres ansvar at sørge for, at de forskellige elementer af beslutningen følges til dørs.

Forevist Søren Gaards (Erhvervsministeriet) e-mail af 21. september 2020 (ekstrakten s. 1208) til blandt andet Line Nørbæk med emnet ”Mink og ØU”:

”...

Kære begge

MIN havde følgende ønske fr ØU: STM skal til nordjylland i morgen, og der skal holdes øje med, hvad hun siger i ft mink. Han tilkendegav på ØU at reg har en svag sag. Han sagde at regeringens linje bør være at Vi går ikke på kompromis med sundhed. Derfor Etableret et sektorpartnerskab med mink om hvordan vi passer på avlsdyr og hvordan DK fortsat er en aktør . Vi skal udfordre 7½ km radius så vi kun slår syge dyr ihjel. Få landmændene til selv at passe på minkene så der ikke kommer udenlandsk arbejdskraft i nærheden. DVS følge linjen fra REC mødet d.d. STM DC var mere hardliner, men EM mener ikke, at STMn er på samme linje, men mere på Simon.

Vil Ifølge op?

...”,

har han forklaret, at han ikke modtog den konkrete e-mail. Det var en tilbagemelding fra et ØU-møde den 20. september 2020. Han tror, at det, som Søren Gaard henviste til i mailen, om at regeringen har en svag sag, vedrørte kompensationsordningerne til minkavlerne. Der blev oprettet et sektorpartnerskab i Nordjylland, hvor kompensationsordningen også var blev problematiseret, idet den daværende kompensationsordning kun indebar compensation til minkavlerne, men ikke sikrede compensation til ansatte på minkfarme eller følgeerhvervene. Han oplevede ikke, at der var forskel på Mette Frederiksens og Barbara Bertelsens (Statsministeriet) ønsker i forhold til håndtering af minksituationen. Han deltog ikke i ØU-mødet, og han har ingen bemærkning til sætningen i e-mailen om at; ”STM DC var mere hardliner, men EM mener ikke, at STMn er på samme line, men mere på Simon”. Han mener, at Simon Kollerup udførte sin rolle som minister ved at forsøge at afdække mulighederne for compensation, og Simon Kollerup udfordrede situationen uden at gå på kompromis med folkesundheden. Når der i e-mailen tales om en ”svag sag”, refereres der til mulighederne for compensation.

Om incitamentsordninger til hurtig aflivning af mink har han forklaret, at ordningen om tempobonus kom fra Miljø- og Fødevareministeriet. Spørgsmålet var, om man med dette instrument kunne få hastigheden op, og om man kunne få det godkendt statsstøtteretligt. Han har ikke selv været involveret i, hvorvidt tempobonus kunne godkendes efter reglerne om statsstøtte, men Erhvervsministeriet var inde over den proces. Alle spørgsmål om statsstøtte blev håndteret i Erhvervsministeriets kontor for statsstøtte. Incitamentsordningen blev udfordret af, at reglerne for statsstøtte på landbrugsområdet er noget strengere end på andre områder. EU-kommissionen har haft forskellige holdninger til, hvornår noget kunne godkendes under coronapandemien. De fleste kompensationsordninger har haft hjemmel i erhvervsfremmeloven, hvor man hver gang skulle fremsende et aktstykke til Folketingets

Finansudvalg. Hver kompensationsordning skulle således godkendes fra gang til gang. Tempobonus-ordningen var en begunstigende forvaltningsakt. Ordningen krævede særskilt lovhjemmel. Det var Miljø- og Fødevarerministeriets opgave at sikre dette.

Forevist Johan Legarths SMS af 2. november 2020 til ham og Henrik Studsgaard (tillægsekstrakt 3 s. 1143):

”...

Kære alle,

Har lovet Barbara, at vi fire sætter os sammen i morgen tidlig for at få talt Mink situationen igennem og skruet yderligere op for indsatsen.

Jeg foreslår kl. 9.30 (og det bliver VTC, da min minister har symptomer og afventer svar på test og jeg af den grund også holder mig hjemme til vi kender svaret).

- jeg tager rigspolitichef med og i andre må tage de styrelsescheferne i har brug for med også.

Kan dette lade dig gøre for jer?

...”,

har han forklaret, at Johan Legarth indkaldte til et uformelt møde, hvor han og Johan Legarth deltog sammen med Henrik Studsgaard, Per Okkels og Thorkild Fogde. Barbara Bertelsen deltog ikke, men muligvis deltog en anden person fra Statsministeriet. Mødet foregik virtuelt og blev fremrykket og afholdt den 2. november 2020 om aftenen, hvor de drøftede den nye risikovurdering fra SSI. Stemningen på mødet bar præg af, at situation med coronasmitten blandt mink var meget alvorlig, og de drøftede mulige tiltag, der kunne tages for at håndtere situationen. Der blev ikke besluttet noget. På næste dags uformelle departementschefmøde kl. 13.30 kiggede man på de to modeller, som også indgik i det skriftlige materiale til KU-mødet den 3. november 2020. Det er Statsministeriet, der har initiativet til at indkalde til KU-møder. Erhvervsministeriet og Finansministeriet blev på et møde den 3. november 2020 bedt om at forberede noget til KU-sagen. Der var ingen tvivl om, at Miljø- og Fødevarerministeriet var optaget af at bevare minkavlernes avlsdyr, mens Sundhedsministeriet var optaget af hensynet til den humane sundhed, hvilket er baggrunden for de to modeller efter hans opfattelse. På mødet den 3. november 2020 deltog udover departementscheferne også Tejs Binderup (Miljø- og Fødevarerministeriet) og Dorthe Eberhardt Søndergaard (Sundhedsministeriet). Han husker ikke, hvor lang tid mødet varede. Fokus på mødet var ligeledes på, hvordan det internationale samfund ville reagere på den nye risikovurdering fra SSI.

Forevist SMS-korrespondance fra den 2. november 2020 mellem Barbara Bertelsen, Henrik Studsgaard og Per Okkels (tillægsekstrakt s. 1113):

”...

[Barbara Bertelsen]: Går ud fra, I også så den her i weekenden. Vi leger allerede med ilden med den svage eksekveringskraft.

...

[Henrik Studsgaard]: Ja, så den godt. Vi gør hvad vi kan for at få tempoet yderligere op jf også vores dialog i går

[Barbara Bertelsen]: Fint. Er ægte bekymret for, at det her er på vej til at gå galt.

[Barbara Bertelsen]: I er nødt til at tænke orientering af FT. Senest i morgen tidlig. Det her skal på alle niveauer håndteres på det katastrofeniveau, vi er på ...”

har han forklaret, at han ikke modtog den pågældende sms-korrespondance.

Forevist Malene Lejbachs e-mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1621) til blandt andet Kristoffer Krohn Schaldemose og Anne Mette Thurøe Nielsen, som tillige er sendt i kopi til blandt andet Anne-Mette Lyhne Jensen, med emnet ”Videomøde i dag kl. 13.30:

”...

Kære alle

Der afholdes opfølgende DC-møde om mink i dag kl. 13.30. Jeg har vedhæftet opkaldsinfo, som er de samme som i går.

I må meget gerne bekræfte modtagelsen af denne mail, og at jeres DC'er har mulighed for at deltage.

Bh Malene

...”

har han forklaret, at der den 3. november 2020 blev afholdt det nævnte departementschefmøde kl. 13.30, som han deltog i. På mødet drøftede de primært fremdriften af materialet til KU-mødet, og de forskellige indstillede modeller, hvor man enten bevarede avlsdyr eller nedlagde minkerhvervet. På mødet var der et ’kissejav’, og alt skulle gå rigtigt stærkt. På mødet gav hvert ministerie en status for, hvor langt man var med at få materialet til KU-sagen klar. Han mener, at Line Nørbæk deltog i mødet, men han husker ikke, at Barbara Bertelsen deltog.

Forevist Ayten Atiks (Statsministeriet) e-mail af 3. november 2020 (tillægsekstrakt 4 s. 199) til blandt andet Barbara Bertelsen, Pelle Pape og Johan Philip Zilmer-Bülöw:

”...

Kære alle

Hermed oversigt over deltagere:

DC-SUM + (udestår)

DC-JM + Anne Mette Lyhne Jensen

DC-EM + Line Nørbæk

DC-FM + Annemarie Lauridsen

DC-MFVM + Thejs Binderup

...”

har han forklaret, at dette departementschefmøde blev afholdt kl. 14.45, og det var et opfølgingsmøde på det tidligere departementschefmøde tidligere på dagen den 3. november 2020. Barbara Bertelsen deltog i mødet kl. 14.45, og på mødet blev de fremlagte modeller drøftet. Den ene model indebar aflivning af alle mink med undtagelse af avlsdyrene. Avlsdyr udgjorde omkring 20 pct. af minkbestanden, hvilket svarede til omkring 3 millioner mink. Den anden model indebar en nedlæggelse af minkerhvervet i Danmark. Disse to modeller repræsenterede ydermodellerne, mens den model som senere blev besluttet på KU-mødet den 3. november 2020, indebar aflivning af alle mink, inklusive avlsdyr, men modellen indebar ikke et forbud mod minkproduktion i fremtiden. Den besluttede model lå således i midten af de to indstillede ydermodeller. Den model, som regeringen besluttede, blev ikke drøftet på departementschefmødet den 3. november 2020 kl. 14.45. Hvis man havde drøftet en sådan

model, så ville man have indarbejdet den i KU-sagen. Realiteten under KU-mødet var, at regeringen anså det for problematisk at bevare 3 millioner avlsdyr henset til den sundhedsepidemi. Samtidig ønskede man ikke at forbyde minkproduktion i al fremtid.

Forud for KU-mødet den 3. november 2020 deltog han i et virtuelt formøde med Simon Kollerup. Materialet, herunder bilag 2 og bilag 2a, til KU-sagen blev sendt ud meget sent, så Simon Kollerup blev ikke briefet i dette materiale. Formødet tog udgangspunkt i det brief, der var udarbejdet, herunder om situationen i Nordjylland og om de områder, som Simon Kollerup skulle præsentere på KU-mødet, herunder hvad det ville koste at aflive alle mink i Danmark. Man talte kort om tallene for, hvad løsningerne ville koste, idet ministeren også blev orienteret om de to modeller, der var på bordet.

Forevist Mikkel Astrup Saugmanns e-mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 2030) til Mette Frederiksen med emnet ”Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink”, som har vedhæftet en e-mailkorrespondance fra Johan Philip Zilmer-Bülöw:

”...

Fra: Mikkel Astrup Saugmann

Til: Mette Frederiksen

Emne: VS: Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Dato: 3. november 2020 21:24:00

Vedhæftede filer: Bilag 1. Risikovurdering af human sundhed ved fortsat minkavl_03112020.pdf

Bilag 2 - Kompensation til minkavlere.pdf

Bilag 2a - Kompensationsmodel.pdf

Bilag 3. Tempobonus - mink.pdf

Bilag 4. Nødplan.pdf

Bilag 5. Notat aflivning mink med gift 031120.pdf

Bilag 6. Kommunikation_NK19_Mink_031120.pdf

Cover - mink.pdf

image001.png

image002.png

image003.png

Kommer over ASAP med print

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülöw ...

Sendt: 3. november 2020 21:24

Til: Kristian Kjærgaard Hansen ...; Dorthe Vandal Pedersen ...; Anette Kjærgaard ...; Anne Marie Maltha-Smith ...; Anne Sofie Hartvig Pedersen ...; Charlotte Helene Christine Lind ...; Frederik Alexander Gørtz ...; #951dep-OE-K-Udvalg ...; Kathrine Banke ...; Kristoffer Krohn Schaldemose ...; KU-materiale ...; Marianne Rosenstand ...; Skatteministeriet ...; Tine Hansen ...; Udenrigsministeriet ...; Victoria Julie Jessen ...

Cc: mmoede - sum ...; Regeringsudvalg (Miljø- og Fødevareministeriet) ...; Forsvarsministeriet ...; Mads Aleksander Daugaard Buhl (EM-DEP) ...; Anne Dahl Krabbe (EM-DEP) ...

Emne: Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Kære alle

Hermed opdateret materiale til KU i aften om mink.
Der er justeret i coveret samt tilføjet bilag 2 og bilag 2a.

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülöw

Sendt: 3. november 2020 20:12

Til: Kristian Kjærgaard Hansen ...; Dorthe Vandal Pedersen ...; Anette Kjærgaard ...; Anne Marie Maltha-Smith ...; Anne Sofie Hartvig Pedersen ...; Charlotte Helene Christine Lind ...; Frederik Alexander Gørtz ...; #951 dep-OE-K-Udvalg ...; Kathrine Banke ...; Kristoffer Krohn Schaldemose ...; KU-materiale ...; Marianne Rosenstand ...; 'Skatteministeriet ...; Tine Hansen ...; 'Udenrigsministeriet ...; Victoria Julie Jessen ...

Cc: mmoede - sum ...; Regeringsudvalg (Miljø- og Fødevareministeriet) ...; 'Forsvarsministeriet ...; Mads Aleksander Daugaard Buhl (EM-DEP) ...; Anne Dahl Krabbe (EM-DEP) ...

Emne: Vedr. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Kære alle

Hermed materiale til KU d.d. vedr. mink.

Bilag 2 udestår fortsat.

...”,

og forevist passager fra det til e-mailen vedhæftede cover ”Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink” (ekstrakten s. 2032-2036):

”...

Endvidere vurderes, at fortsat minkavl under epidemien indebærer en betydelig risiko for gentagelse af smittespredning blandt mink og mennesker som i Vestdanmark i 2020.

...

Løsning

Tiltag i forhold til aflivning af mink

Der er i den seneste tid arbejdet intenst på at skruer op for tempoet og kapaciteten i forhold til aflivning af mink. Det har med den nuværende ressourceallokering, den begrænsede medvirken fra erhvervet og med de metoder, der er tilgængelige inden for rammerne af de gældende regler mv., ikke været muligt at komme op over 100.000 aflivede mink pr. døgn. En aflivningshastighed på 100.000 mink i døgnet medfører en uacceptabel tidshorisont til håndtering af situationen, idet minkene i Nordjylland først forventes at være slået ned pr. 1. december 2020.

Baseret på sundhedsfaglige vurderinger skal biomassen reduceres mest muligt, hvilket ligger til grund for beslutning om, at alle besætninger inden for zonerne (smittede og ikke-smittede) skal slås ned. Det inkluderer ligeledes avlsdyr i zonerne. For at reducere risikoen for yderligere COVID-19-smittespredning i de danske minkfarme kan der vælges mellem helt at afvikle minkproduktionen i Danmark eller at tillade, at branchen under restriktioner, fastsat af sundhedsmyndighederne og veterinærmyndighederne, kan fastholde en meget begrænset mængde avlsdyr mhp. at kunne genetablere en betydeligt reduceret sektor, når der er udrullet en vaccine. Det vurderes centralt, at en beslutning om branchens fremtid ikke påvirker hastigheden i aflivningsindsatsen negativt, jf. *bilag 2*.

Med henblik på at øge aflivningshastigheden lægges der på den baggrund **for det første** op til, at der iværksættes en incitamentsordning, der giver minkavlere en ekstra kompensation pr. dyr, hvis de lever op til særligt fastsatte kriterier for hurtig aflivning af dyrene (”tempo-bonus”). Der henvises til *bilag 3*. Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at ordningen ikke vil have effekt, hvis det officielt meldes ud, at erhvervet skal lukkes med udgangen af 2020.

...

Hvis det efter [5] dage konstateres, at incitamentsordningen ikke er tilstrækkelig, lægges der **for det andet** op til, at der kan iværksættes en nødplan for aflivning udarbejdet i regi af NOST

...

Indstilling

Det *indstilles*, at ovenstående tiltag og tidspunkt for udmelding drøftes.

Det *indstilles*, at regeringen proaktivt kommunikerer om håndtering af sagen i form af et pressemøde samt relevant kommunikationsmateriale, jf. *bilag 6*.

...”;

har han forklaret, at når der fremgår kantede parenteser omkring et ministerie i hovedet af dokumenter, så markerer dette, at materialet ikke er godkendt af den pågældende minister og departementschef. En blød parentes indikerer, at ministeren ikke har set det, men at ministeriet har godkendt materialet. Det sker, at materiale til udvalgs-sager ikke er godkendt af de relevante ministre.

Coveret ” Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink” lagde op til, at der i KU skulle være en drøftelse af minksituationen. På KU-mødet drøftede udvalget, hvad man egentlig skulle gøre. I første omgang blev det drøftet, hvorvidt det var nødvendigt at gøre noget. Der var ikke tvivl om, at det var det. Dernæst gik man videre til at drøfte, hvad der skulle gøres. Udvalget fandt det nødvendigt at iværksættes yderligere tiltag i lyset af den nye risikovurdering. Udvalget vurderede herefter, at bevaringen af 3 millioner avlsdyr var for risikofyldt. KU-udvalget havde endvidere ikke et ønske at lukke minkbranchen, hvorfor man endte med en tredje model, hvor samtlige mink i Danmark skulle aflives. På mødet blev det drøftet om den tredje model var en de facto lukning af minkerhvervet, men ved aflivningsmodellen, i modsætning til afviklingsmodellen, tog man ikke stilling til, hvad der skulle ske med minkerhvervet på længere sigt. Det blev drøftet, at der kunne opstå krav om ekspropriation. Det var juridisk vanskeligt at slå fast, hvornår der var tale om ekspropriation, idet omkring 40 procent af minkavlerne også drev landbrug ved siden af. Der var på mødet ingen tvivl om, at der skulle ydes kompensation til minkavlerne, og det blev nævnt at kompensationens størrelse kunne beløbe sig op til 11 milliarder kr. Bilag 2 og bilag 2a kom først meget sent, og han sad under mødet og øjede dem igennem. Bilaget var Erhvervsministeriets, men det bestod af ting, der var kommet fra andre ministerier. På mødet blev det kun drøftet ganske kort, hvorvidt man kunne lave en kompensations- eller erstatningsmodel. Hvordan man skulle gøre det, blev først ’udboret’ efterfølgende.

Forevist passage fra bilag 2 ”Bilag X. Kompensation til minkavlere mv” (ekstrakten s. 2045):

”...

Hjemmels- og statsstøtteforbehold knyttet til begge modeller

Der tages et generelt forbehold for statsstøttegodkendelse af de foreslåede løsninger.

Hjemmels- og statsstøtteforbehold knyttet til begge modeller

Der tages et generelt forbehold for statsstøttegodkendelse af de foreslåede løsninger.

Det bemærkes desuden, at EU-Kommissionens Temporary Framework foreløbigt udløber ved udgangen af juni måned 2021.

...

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlerne ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevareministeriets *Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr* eller ved lov. Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.

...”;

har han forklaret, at Erhvervsministeriet stod for bilaget ” Bilag X. Kompensation til minkavlere mv”. Erhvervsministeriet forsøgte at knytte kompensationsordningen op på noget forbudslovgivning, som kunne udløse en erstatning. Han havde ikke set eller godkendt denne udgave af bilaget inden mødet, og afsnittet kom fra andre ministerier. Afsnittet omhandler i øvrigt ikke hjemmel for aflivning men for kompensationsordningerne. Hensynene lå på at få det godkendt som statsstøtte af kommissionen samtidig med, at det skulle gøres billigst muligt for statskassen. Dette handlede for dem i Erhvervsministeriet ikke om, hvorvidt der var hjemmel til at aflive samtlige mink i Danmark, idet deres fokus var på kompensationsordningen. På KU-mødet den 3. november 2020 var der, efter hans erindring, ingen drøftelse omkring hjemmel til aflivning af samtlige mink. Det er ikke normalt, at hjemmelspørgsmål kommer op på KU-møder, idet det er den enkelte ministers ansvar at sikre, at der er hjemmel.

Den 1. oktober 2020 blev det på et CU-møde besluttet, at der skulle indføres zoner omkring smittede og omkringliggende minkfarme. På dette CU-møde den 1. oktober blev det endvidere besluttet, at spørgsmålet om lovhjemmel til aflivning af samtlige mink skulle afklares mellem Sundhedsministeriet, Justitsministeriet og Miljø- og Fødevarerministeriet. Det var derfor disse ministeriers ansvar at få afklaret spørgsmålet om hjemmel til aflivning af samtlige mink, hvilket han antog, at de havde gjort. Erhvervsministeriet har ikke foretaget en særskilt juridisk vurdering af hjemmelsgrundlaget for aflivning af alle mink i Danmark.

Adspurgt af advokat Lars Kjeldsen, bisidder for Mette Frederiksen, han forklaret, at det ikke var en overraskelse for ham, at der ikke var hjemmel til aflivning af samtlige mink i Danmark, men han troede, at der var fundet en løsning på det.

Forevist passage fra bilag 2a ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink” (ekstrakten s. 2047):

”...

Modellen der medfører, at alle minkavlerne uden for zonerne pels ned, således at kun avlsdyr bevarer.

...

Der er ikke hjemmel til håndtering af et sådant scenarie i den nuværende lovgivning, hvorfor der meget hurtigt vil skulle tilvejebringes en lovmæssig hjemmel for dette. SUM tilvejebringer hjemmel i lovgivningen til at forhindre genindsættelse af mink.

...

Indstilling

Det **indstilles**

- at model 1 tiltrædes.
- at regeringen i uge 47 forelægges en ny sag, hvor der skal tages stilling til den valgte model eller en evt. udfasning af minkproduktion i Danmark.

...”;

har han forklaret, at bilag 2a ikke blev særskilt drøftet på KU-mødet den 3. november 2020. Det centrale spørgsmål på KU-mødet var, hvilken model man skulle vælge, og drøftelserne på KU-mødet var mere overordnede. Herefter var det de enkelte ministerier, som skulle løse de forskellige udeståender. Ved alle kriser er der en risiko for, at noget ikke går helt rigtigt til. Der var et stort pres på at få truffet en beslutning. Kåre Mølbaks udtalelse om, at Nordjylland kunne blive et nyt Wuhan satte

brand i meget, og der var en reel bekymring om, hvordan udlandet ville tage imod dette, især i forhold til de fødevarereproducerende dele af landbruget. Han erindrer ikke, at der på KU-mødet var en drøftelse af hjemmelsgrundlaget. Regeringen har efterfølgende beklaget, at der ikke var hjemmel. Han har ikke et indtryk af, at regeringen med åbne øjne besluttede at gennemføre beslutningen uden lov-hjemmel. Dagen efter KU-mødet fik han en e-mail om, at man nu arbejdede ud fra en tese om, at der var hjemmel til aflivning af samtlige mink i Danmark i lov om hold af dyr.

Forevist Simon Kollerups e-mail af 8. november 2020 (tillægsekstrakt 3 s. 83) til sig og Sofie Findling Andersen (Erhvervsministeriet) med emnet ”DR.dk: Regeringen kræver alle mink aflivet, men har endnu ikke lovgivningen til det”:

”...

Her skal MFVM altså ud og sige noget. Det er GIFTIGT at have den kørende derude... se sidste linje... hvor bliver de af...

...

RASMUS JARLOV (K)

Derfor har regeringen nu henvendt sig til Folketingets fødevarereordførere få at få grønt lys til en haste-lovgivning, der skal gøre det muligt af kræve mink slået ned uden for sygdomszonerne og midlertidigt forbyde erhvervmæssigt hold af mink.

Forslaget ønsker man hastebehandlet tirsdag.

...”

og forevist sin e-mail af 8. november 2020 (ekstrakten s. 3368) til Simon Kollerup, som tillige er sendt i kopi til Sofie Findling Andersen, som er vedhæftet en e-mailkorrespondance af 8. november 2020 mellem ham (Michael Dithmer) og Henrik Studsgaards (Miljø- og Fødevarerministeriet):

”...

Se nedenstående som opfølgning på din kommentar
Start på videresendt besked:

Fra: Henrik Studsgaard ...

Dato: 8. november 2020 kl. 23.03.36 CET

Til: "Michael Dithmer (EM-DEP)" ...

Emne: **Vedr.: DR.dk: Regeringen kræver alle mink aflivet, men har endnu ikke lovgivningen til det**

Hej Michael

Ja, og vi har fået mange henvendelser vedr dette - og givet følgende svar :

*”Det er en alvorlig situation vi står i. Og regeringen har vurderet, at der i denne alvorlige situation skal handles hurtigt. Regeringen har derfor meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Regeringen har besluttet, at detastede, situationens alvor taget i betragtning. Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud. Regeringen har skrevet rundt til de enkelte minkfarmere med en opfordring til at påbegynde aflivninger, og parallelt hermed arbejdet på at tilvejebringe det nødvendige lovgrundlag til om nødvendigt at påbyde dette - herunder også så minkavlerne kan få den nødvendige kompensation. Det er der nu dialog med ordfø-
rere og partier om, og derfor er et nyt lovforslag under udarbejdelse.”*

Henrik

...

Den 8. nov. 2020 kl. 22.49 skrev Michael Dithmer (EM-DEP)...:
Hej Henrik

Denne artikel er ret giftig. Går din minister ud og forklarer, inden møderne i morgen

Michael
...”,

har han forklaret, at han blev klar over, at der manglede lovhjemmel den 7. november 2020 gennem en samtale med Henrik Studsgaard vedrørende tempobonus. Henrik Studsgaard oplyste ham om, at der var udvikling i sagen, og at man var i gang med at tage kontakt til fødevareordførerne med henblik på en hastelovgivning. Regeringen havde holdt et pressemøde den 4. november 2020, hvor beslutningen om aflivning af samtlige mink var meldt ud, og han mener, at embedsværket måtte tage dette til efterretning. Han mener, at Henrik Studsgaards tekst kan læses sådan, at der var ved at blive taget hånd om det hele, hvilket afspejlede de faktiske forhold.

Adspurgt af advokat Lars Kjeldsen, bisidder for Mette Frederiksen, har han forklaret, at hjemmelspørgsmålet ikke blev drøftet på KU-mødet den 3. november 2020. Han ved ikke, hvem der henvises til, når der skrives ”man” i teksten fra Henrik Studsgaards e-mail af 8. november 2020. Han var klar over, at der skulle udarbejdes et lovforslag til tempobonus, og han blev ved samtalen med Henrik Studsgaard den 7. november 2020, gjort opmærksom på, at man i Miljø- og Fødevareministeriet var i gang med at udarbejde et hastelovforslag.

Forevist intern e-mailkorrespondance af 11. november 2020 mellem Barbara Bertelsen, Karen Nilaus, Pelle Pape og Christian Liebing (ekstrakten s. 3920):

”...

Fra: Barbara Bertelsen ...

Dato: 11. november 2020 kl. 10.34.26 CET

Til: Pelle Pape ..., Christian Liebing ...

Emne: Ang: Til PPA: Haster - Obs.-punkter ift. aftaletekst om mink - fristen var kl. 10

Teksten er faktisk helt forkert.

Der blev på KU den 3/11 netop eksplicit besluttet IKKE hverken helt eller delvist at lukke minkavl i DK. Det fremgik i øvrigt af et bilag til KU-sagen, at dette ville forudsætte overvejelser om hjemmel.

...

Fra: Karen Nilaus ...

Dato: 11. november 2020 kl. 10.01.33 CET

Til: Pelle Pape ..., Carsten Madsen ...

Cc: Johan Philip Zilmer-Bülow ..., Trine Lassen Zepernick ... , Kristian Kjærgaard Hansen ...

Emne: Til PPA: Haster - Obs.-punkter ift. aftaletekst om mink - fristen var kl. 10

Prioritet: Høj

Hej Pelle,

Christian og jeg har tre obs-punkter i aftaleteksten om mink (fremhævet med gult i vedhæftede):

...”;

har han forklaret, at han ikke kender til e-mailkorrespondancen. Barbara Bertelsens henvisning til et bilag, hvor det fremgik, at det forudsatte overvejelser om hjemmel, kan han ikke kommentere på. Efter hans opfattelse handler afsnittet om hjemmel for kompensationsordningerne.

Forevist SMS-korrespondance mellem ham, Barbara Bertelsen og Per Okkels af 11. november 2020:

”...

[Barbara Bertelsen]: Ret skidt det her. Vigtigt I får helt koordineret styr på det her. Ender galt ellers.

[Barbara Bertelsen]: I har ikke bygget broen til regeringen. Per - det et ekstremt vigtigt.

[Per Okkels]: I teksten og i virkeligheden jo det har vi. Men vi må åbenbart tåle lort fra medier.

[Barbara Bertelsen]: Men den skal bygges politisk/kommunikativt også - fra pressemøder til nu. Så stm ikke selv skal til at gøre det. Som er situationen nu.

...”;

har han forklaret, at han modtog SMS'en, men han opfattede det helt klart som en korrespondance mellem Barbara Bertelsen og Per Okkels, idet hverken han og Erhvervsministeriet var inde over debatten om bevaring af minkavlernes avlsdyr. Hans erindring fra KU-mødet den 3. november 2020 er, at Sundhedsministeren var meget eksplicit om, at det ikke gik an at bevare avlsdyrene. Han tænker, at grunden til at han modtog SMS'en var, at Erhvervsministeriet og Finansministeriet på dette tidspunkt forhandlede om kompensationsordninger for minkavlerne.

Under KU-mødet den 3. november 2020 var det Magnus Heunicke, der præsenterede sagen og den nye risikovurdering fra SSI. Så vidt han husker, blev Magnus Heunicke spurgt af en anden minister om nødvendigheden af at aflive alle mink, herunder også avlsdyrene, hvilket Magnus Heunicke bekræftede.

Adspurgt af kommissionen, har han forklaret, at der ikke tages referat fra KU-mødet. Det er op til de enkelte deltagere at tage deres egne noter om, hvad der bliver besluttet. Hvis man er uklar på, hvad der er foregået, så er det ministeriet, som afholder udvalgmødet, som skal konkludere på, hvad der er besluttet. Dagen efter KU-mødet blev der afholdt et møde, hvor det blev drøftet, hvad der præcist var blevet besluttet.

Adspurgt af advokat Lars Kjeldsen, bisidder for Mette Frederiksen, om hans opfattelse af sektoransvar, har han forklaret, at Danmark har ministerstyre, hvor hver minister har en klar opgaveportefølje med et tilhørende ministeransvar. Det er de enkelte ministre, der har ansvaret på deres ressortområde. Et regeringsudvalg kan drøfte og beslutte forskellige tiltag, men det er den enkelte minister, som er ansvarlig for gennemførelse af disse beslutninger. Det er også sådan, han oplever det i den praktiske verden. Under finanskrisen var det Erhvervsministeriet, som skulle sørge for gennemførelse af beslutninger og sørge for det fornødne hjemmelsgrundlag. Ved gennemførelse af forskellige beslutninger er der en klar arbejdsfordeling. Det gør ikke, at man ikke kan samarbejde på tværs af ministerier. Hvis noget ikke kører som det skal på en ministers område, så har den pågældende minister initiativret. Denne initiativret har især formænd, men også andre medlemmer af udvalgene har mulighed for benytte sig heraf. Det ministerium, der har samlet sagen og som står øverst i dokumentets hoved, har

det øverste ansvar for sagen. Det var Justitsministeriet, der stod øverst i KU-sagen af 3. november 2020, som han husker det. Han har ingen erindring om, at de på de to departementschefmøder den 3. november 2020 drøftede hjemmelsspørgsmålet. På KU-mødet var der flere ministre, som spurgte ind til om det var nødvendigt også at aflive avlscyrene. Magnus Heunicke bekræftede nødvendigheden af, at også avlscyrene skulle aflives. Der var ingen på mødet, som foreslog at de skulle tage en pause, så KU-sagen kunne gennemlæses.

Adspurgt af advokat Lars Kjeldsen, bisidder for Mette Frederiksen, og forevist passage fra Tejs Binderups noter af 4. november 2020 (tillægsekstrakt 5 s. 146):

”...

KU

Hjemmel skal etableres i epidemilov

...”.

Har han forklaret, at Tejs Binderup ikke deltog i KU-mødet den 3. november 2020. På KU-mødet blev det ikke drøftet, hvorvidt der kunne etableres hjemmel til aflivningen af samtlige mink i epidemiloven. Tejs Binderup kan muligvis efterfølgende have spillet epidemiloven ind.

Adspurgt af advokat Pernille Backhausen, bisidder for Henrik Studsgaard, har han forklaret, at tempobonusen indebar, at minkavlerne kunne få en bonus, hvis de aflivede deres mink hurtigt. Han havde på daværende tidspunkt ikke selv deltaget i drøftelserne om tempobonus.

Adspurgt af kommissionen, har han forklaret, at hvis der generelt er et hjemmelsproblem i en KU-sag, så bringes den normalt op på mødet i udvalget, hvorefter der så er en drøftelse om, hvorvidt det er muligt at få opbakning fra folketinget til at gennemføre ny lovgivning. Hjemmelsproblematikken kom ikke op på KU-mødet den 3. november 2020, men samtidig var det hans opfattelse, at der ville være opbakning i Folketinget til at tilvejebringe en fornøden hjemmel. Coronasmitten blandt mink spredte sig meget hurtigt blandt minkfarmene, og SSI' vurderingen fra begyndelsen af november 2020 understregede, at fortsat minkavl indebar en alvorlig risiko for folkesundheden i Danmark. På daværende tidspunkt vidste man ikke, at coronamutationen cluster 5 var uddød. Cluster 5 var den store bekymring for regeringen, herunder i forhold til om vaccinerne ville virke. Han oplevede, at regeringens beslutning på KU-mødet den 3. november 2020 blev truffet først og fremmest af hensyn til folkesundheden men også af hensyn til både erhvervsmæssige og udenrigspolitiske hensyn.

Adspurgt af kommissionen, har han forklaret, at ansvaret for statsstøttegodkendelse ligger i ressortministeriet, men EM yder støtte og hjælper til i forhold til godkendelsesprocessen. I denne sag havde Miljø- og Fødevareministerens ansvar at få sagen statsstøttegodkendt. Normalt tager Erhvervsministeriet et indledende møde med kommissionen, når der ligger et politisk flertal. Her yder kommissionen ofte yderligere vejledning. Han mener generelt, at man skal passe på med at love pengene væk inden, der foreligger en godkendelse fra kommissionen. Hvis der ikke gives en godkendelse af den ønskede statsstøtteansøgning, så skal pengene betales tilbage af modtagerne. Pengene udbetales derfor først, når der foreligger en godkendelse fra kommissionen.

Adspurgt af kommissionen og forevist Line Nørbæks e-mail af 3. november 2020 (ekstrakt s. 1754) til blandt andet ham, Carsten Kjær Joensen og Sofie Findling Andersen:

”...

- RP: To modeller med aflivning: 1) den fredelige model med samarbejde, 2) det drastiske scenarie med gift og meget hurtigt ryk. Tidligere i dag var der stemning for 1), men seneste signal fra regeringen lige inden mødestart er 2), som også vil tage 14 dage. Der er mange usikkerheder.

...”

har han forklaret, at han ikke selv var inde over godkendelsen af tempobonus, men spørgsmålet om tempobonus havde været en del af forberedelserne til en ØU-sag, som dog blev overhalet af KU-sagen. Det har hele tiden stået klart for ham, at der skulle sikres hjemmel til tempobonus i Folketinget. Under hans samtale med Henrik Studsgaard den 7. november 2020 gik det op for ham, at der ikke var hjemmel til at aflive samtlige mink i Danmark. Det var ham, der ringede til Henrik Studsgaard den 7. november 2020 for at høre, hvor langt de var med tempobonus, da dette havde indflydelse på Erhvervsministeriets iværksættelse af kompensationsordninger.

Forevist Anne Dahl Krabbes (Erhvervsministeriet) e-mail af 1. oktober 2020 (tillægsekstrakt 4 s. 105) til blandt andet Simon Kollerup og ham med emnet ”Opdateret brief til CU d.d. kl. 14”:

”...

Kære Simon og Michael

Hermed endelig dagsorden og opdateret brief til CU i dag kl. 14. Briefet er opdateret grundet sen fremsendelse af materiale til punkt 4 om udbrudshåndtering og til punkt 7 om håndtering af COVID-19 i minkbesætninger (vedlagt denne mail).

Michael dækker mødet i SUM, og Simon vil måske deltage i mødets sidste halvdel over Skype.

I har begge alt materiale i jeres dagsmapper.

...”

har han forklaret, at han læste det pågældende materiale til CU-mødet den 1. oktober 2020, og han deltog fysisk i CU-mødet.

Forevist passager fra coveret ”Håndtering af coronasmitte i mink” (ekstrakten s. 1027):

”...

Skulle smitteudviklingen udvikle sig yderligere, vil mere vidtgående tiltag, som for eksempel aflivning af alle mink i Danmark, evt. kombineret med et midlertidigt eller permanent forbud mod hold og avl af mink, kunne overvejes. En sådan beslutning vil dog have en væsentligt større erhvervs- og samfundsmæssige konsekvenser. Det skønnes foreløbigt, at de samlede erhvervsøkonomiske omkostninger til erstatning af aflivede mink, samt tabt værdi af bygninger og inventar, lønomkostninger og tabte driftsomkostninger etc. vil beløbe sig til 6-11 mia. kr., afhængigt af værdisættelsen af tabt indtjening, hvilket vil skulle afklares nærmere. MFVM vurderer endvidere, at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området.

...

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”

har han forklaret, at han havde læst de pågældende passager. Det var en god forberedelse, således at man vidste, hvis det blev aktuelt, at hjemmelsgrundlaget skulle undersøges nærmere. Erhvervsministeriet var ikke involveret i disse drøftelser, men det var noget, som skulle udbores og konsulteres i Justitsministeriet.

Adspurgt af kommissionen til, hvornår der var formøde med Simon Kollerup forud for KU-mødet den 3. november 2020, har han forklaret, at formødet foregik inden, KU-mødet skulle begynde.

Adspurgt af kommissionen og forevist Asbjørn Lund Hennebergs e-mail (ekstrakt s. 1952) til blandt andet Simon Kollerup vedhæftet ”KU-bilag om kompensation til minkavlere mv.”:

”...

From: Asbjørn Lund Henneberg (EM-DEP) ...

Sent: 3. november 2020 21:01

To: Simon Kollerup (EM-DEP)

CC: Sofie Findling Andersen (EM-DEP); Anne Dahl Krabbe (EM-DEP); Lærke Bojsen-Møller (EM-DEP)

Subject: VS: Sendt til MFVM => til KU-drøftelse

Attachments: KU-bilag om kompensation til minkavlere mv..docx

Som aftalt

...”,

har han forklaret, at han typisk modtager bilag til udvalgsager på samme tidspunkt, som de sendes ud til erhvervsministeren. Han modtog ikke den endelige udgave af ”Bilag X. Kompensation til minkavlere mv” inden afholdelsen af formødet med Simon Kollerup.

Adspurgt af kommissionen og forevist passage fra bilaget ” Bilag X. Kompensation til minkavlere mv.” (ekstrakt s. 1957):

”...

Hjemmels- og statsstøtteforbehold knyttet til begge modeller

Der tages et generelt forbehold for statsstøttegodkendelse af de foreslåede løsninger.

Konkret tages der forbehold for mulighederne for at kompensere minkavlere i lyset af EU-landsbrugsstøtteregler. Dette undersøges nærmere af Miljø- og Fødevarerministeriet og Justitsministeriet.

Det bemærkes desuden, at EU-Kommissionens Temporary Framework foreløbigt udløber ved udgangen af juni måned 2021. Såfremt Temporary Framework ikke forlænges, vil mulighederne for at forlænge kompensationsordningen for selvstændige samt faste omkostninger tilsvarende ophøre.

...”,

har han forklaret, at han drøftede KU-sagen med Simon Kollerup på formødet, men der var ikke meget tid til at gennemgå materialet i KU-sagen.

Forevist Anne Dahl Krabbes e-mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1971) til blandt andet Simon Kollerup og ham med emnet ”Opdateret brief til KU kl. 21.30”:

”...

Kære Simon og Michael

Hermed brieft opdateret ift. beskæftigelsestet og pulje til omstilling af særligt ramte områder som drøftet på formødet.

Der er pt. ikke udsendt revideret materiale.

...”,

har han forklaret, at formødet inden KU-mødet blev afholdt kl. 20.30. På formødet tog de udgangspunkt i Erhvervsministeriets brieft ”Brieft til møde i regeringens koordinationsudvalg den 3. november 2020”, men normalt kan der også kigges på selve KU-sagen.

Forevist passage fra brieft ”Brieft til møde i regeringens koordinationsudvalg den 3. november 2020” (ekstrakten s. 1975-1976):

”...

- MIN kan rejse, at der arbejdes på 150 mio kr. til omstillingsindsats fra ’krigskassen’ i de berørte områder, men dette er ikke medtaget i sagen. Dette er en væsentlig indsats i omstilling af erhverv og omskoling af medarbejdere. EM vil gå i dialog med erhvervet om dette. Der vil desuden blive set på, om det er muligt inden for omstillingspuljen at bidrage til generationstilpasning af mink-erhvervet, så ældre minkavlere får mulighed for at forlade erhvervet.

...

- Det er endnu uvist, om de foreslåede løsninger kan opnå statsstøttegodkendelse (særligt fordi reglerne om statsstøtte er ekstra skrappe på landbrugsområdet); MFVM er ved at afklare.
- Der kan desuden blive behov for ny lovgivning, der kan hjemle de foreslåede løsninger.

...”,

har han forklaret, at henvisningen til den manglende hjemmel i brieft vedrørte manglende hjemmel til tempobonus og ikke den manglende hjemmel til aflivning af samtlige mink i Danmark.

Adspurgt af kommissionen og forevist hovedet af bilaget ” Bilag X. Kompensation til minkavlere mv.” (ekstrakten s. 2040):

”...

[Erhvervsministeriet]
 [Miljø- og Fødevareministeriet]
 [Beskæftigelsesministeriet]
 [Finansministeriet]
 Bilag X. Kompensation til minkavlere mv.

...”,

har han forklaret, at det er Erhvervsministeriet, der var ansvarlig for dette bilag, og at en departementschef normalt kun tager ordet på et KU-møde, hvis man bliver bedt om det. Magnus Heunicke præsenterede på KU-mødet den 3. november 2020 den nye risikovurdering fra SSI. Han husker ikke, hvem af ministrene der præsenterede de forskellige indstillede modeller, men det ville være naturligt, at Mogens Jensen stod for dette. Det er hans vurdering, at KU-sagen skulle samles af Justitsministeriet, fordi det skulle gå meget hurtigt.

Forevist passage fra ”Redegørelse for forløbet vedrørende manglende hjemme til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet” i udkastformat af 18. november 2020 (ekstrakt s. 4945)

”...

Spørgsmålet om hjemmel til aflivning blev ikke bragt op på mødet. Derimod drøftes spørgsmålet om hjemmel til midlertidig eller varig nedlukning af erhvervet og økonomisk kompensation i den forbindelse. Drøftelserne vedrørte i øvrigt en lang række spørgsmål af praktisk, økonomisk, retlig og politisk karakter, herunder udenrigspolitisk kommunikation i forhold til udlandet, og havde endvidere fokus på nedlukning af Nordjylland med henblik på inddæmning af smittespredning.

...”

har han forklaret, at han ikke blev involveret i udarbejdelsen af redegørelsen, men hans medarbejdere leverede bidrag til redegørelsen. Det var for ham vigtigt, at beslutningen om at aflive samtlige mink skulle følges af erstatning eller kompensation til minkavlerne. Der er ikke noget i vejen for at skrive i en pressemeddelelse, at regeringen har besluttet at samtlige mink i Danmark skal aflives, men formelt vil det være den relevante fagminister, der er ansvarlig for beslutningen. Miljø- og Fødevareministeren, Sundhedsministeren og Erhvervsministeren må derfor stå til ansvar over for Folketinget for de elementer i regeringens beslutning fra KU-mødet den 3. november 2020, som vedrører den pågældende ministers fagområde. Erhvervsministeren må således stå til ansvar for en række af kompensationsordningerne.

Carsten Kjær Joensen

Carsten Kjær Joensen har – under afhøring i kommissionen den 29. oktober 2021 – forklaret blandt andet, at han er uddannet cand.scient.pol. fra Aarhus Universitet. Han er ansat som kontorchef i Erhvervsministeriets kontor for Life Science, Farma, Medico og Biotek. På daværende tidspunkt havde kontoret to fokusområder dels life science og landdistriktsområdet. Landdistriktsområdet er efterfølgende blevet ressortoverflyttet til Indenrigs- og Boligministeriet. Da landdistriktsområdet lå i hans kontor, samarbejdede han en del med det daværende Miljø- og Fødevareministerium.

Han hørte først gang om coronasmitte blandt mink i regi af NOST, hvor han deltog som repræsentant for Erhvervsministeriet i perioden fra april 2020 og indtil sommeren 2020. Han stoppede med at deltage i NOST-møder efter sommeren 2020, da Erhvervsstyrelsen overtog Erhvervsministeriets plads. Han hørte igen om coronasmitte blandt mink i september 2020, da der kom flere sager herom på CU- og ØU-møder. Erhvervsministeriet løste mange forskellige opgaver i løbet af coronakrisen. Hans kontors opgave var primært at koordinere Erhvervsministeriets bidrag til regeringssagerne, herunder ved forberedelse af ministeren til de forskellige udvalgmøder.

Han var ikke involveret i Erhvervsministeriets arbejde med støtteordninger, idet en anden afdeling håndterede dette arbejde. Denne afdeling stod også for overvejelserne om støtteordninger i relation til minkavlerne. Som kontorchef for det koordinerende kontor i Erhvervsministeriets fik han input fra denne afdeling, der skulle formidles videre, men han har ikke været inde over vurderingerne om støtteordninger til minkavlere.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at han er placeret i Erhvervsministeriets afdeling Område 4 (O4), som også hedder erhvervsfremme. Line Nørbæk var i efteråret 2020 hans afdelingschef. Erhvervsministeriet består af fire fagområder (O1, O2, O3, O4) og økonomiafdelingen også benævnt KONS. Arbejdet med støtteordningerne lå i område 1 (O1) og KONS. Arbejdet med støtteordningerne startede i foråret 2020 med at ligge i Område 4, men efter sommerferien 2020 blev arbejdet med støtteordningerne flyttet til KONS Statsstøttekontoret ligger i afdelingen O2.

Han hørte om det ekstraordinære KU-møde den 3. november 2020, da han fik en e-mail fra Justitsministeriet samme dag om eftermiddagen med en bestilling på input til denne sag. De forsøgte straks at varsko medarbejderne i Erhvervsministeriet, der skulle levere bidrag til sagen, der drejede sig om kompensation og Nordjylland.

Forevist mailkorrespondance mellem ham og Ane Myrhøj Bisgaard (Erhvervsministeriet) af 2. november 2020 (ekstrakten s. 1422):

”...

Fra: Carsten Kjær Joensen (EM-DEP) ...

Sendt: 2. november 2020 09:36

Til: Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP) ...

Emne: Mink

Talt med Paolo:

- De arbejder på en ØU sag der kommer over i denne uge, fokus på at bevare avlsbestanden i 2021, men oplæg om at man ikke sætter nye dyr ind i løbet af 2021, så ingen pelssæson. De arbejder på en kompensationsmodel for avlerne. Har henvist dem til Søren B. for inspiration.
- Andreas' folk arbejde på noget ift. omstilling til andet erhverv i regi af regionalfondsmidler mv (jf. bestilling i går)
- MFVM drøfter med erhvervet om mulighed for at pelse inden for zonen under bestemte vilkår. Kommer evt. ud i dag.

...

Fra: Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP)

Til: Carsten Kjær Joensen (EM-DEP)

Emne: SV: Mink

Dato: 2. november 2020 16:06:44

...

Hej Carsten

Lige kort opfølgning:

MFVM'en har møde med minkerhverv i dag kl. 19-20. Forinden er sundhedsmyndighederne (SSI) kommet med nye anbefalinger, som de vender med FVST ift. evt. ændringer i restriktioner etc.

MFVM forventer derfor ikke presse i dag på sagen. Men de holder mig opdateret om outcome af møderne.

ØU-sagen kommer i denne uge, forventeligt til kommentering i morgen. Det vil primært være omkring scenarier for næste år, hvor det er på tale, at genudsætning af dyr forbydes. Dvs. der ikke er nogen branche næste år (ud over avlsdyr). Evt. kan det blot være i risikozoner, at der ikke må genudsættes dyr. Det skal afklares med de nye anbefalinger fra SSI.

Toke er på den fra O1, da det er nye kompensationsordninger, der evt. skal overvejes/oprettes, da dette ikke dækkes af hverken vores eller MFVM's eksisterende ordninger. Det vil altså mestendels være O1, der skal komme med input. Og så må vi se, hvor langt vi er kommet ift. genopretningsmidler/krigskasse/regionalfondsmidler, om der er noget, vi kan byde ind med der.

Vh. Ane

...”

har han forklaret, at han i mailen henviser til Polo Drostby (Miljø- og Fødevareministeriet). Han husker ikke, om han ringede til Paolo Drostby, eller om han blev ringet op. I ugen forinden begyndte Simon Kollerup at interessere sig for tiltagene mod coronasmitte blandt mink, og han (Carsten Kjær Joensen) havde derfor haft en dialog med Paolo Drostby om Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser om håndtering af coronasmitte blandt mink. Miljø- og Fødevareministeriet havde drøftelser om fremtiden for minkerhvervet, hvilket regeringen skulle tage stilling, og ministeriet arbejdede derfor på en ØU-sag. Han husker ikke, om drøftelsen med Paolo Drostby gik på, at avlsdyr kunne bevares uden for zonerne.

På daværende tidspunkt var Ane Myrhøj Bisgaard fuldmægtig i hans kontor. Toke Handberg Jeppesen var ansat i Erhvervsministeriets område 1. Område 1 håndterede lønkompressionsordningerne. Han husker ikke, hvordan han forholdt sig til Ane Myrhøj Bisgaards mail. Han husker ikke, om han spurgte ind til, på hvilket grundlag Ane Myrhøj Bisgaard skrev e-mailen.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at der den 21. oktober 2020 havde været et møde i regeringens erhvervs- og coronaenhed, som er et forum der blev oprettet i forbindelse med coronapandemiens begyndelse. Mødet den 21. oktober 2020 handlede om coronasmitte blandt mink. På mødet blev tiltagene, der var igangsat mod minkfarme i Nordjylland og deres effekt på branchens økonomi drøftet. Ministeren deltog i mødet den 21. oktober 2020, og det var Erhvervsministeriet, der havde indkaldt til mødet. Typisk vil departementschefen og afdelingschefen ledsage erhvervsministeren til sådanne møder. Han deltog selv i mødet, og efterfølgende havde han en dialog med Paolo Drostby, som de fortsatte den 2. november 2020. Hans dialog med Paolo Drostby omhandlede betydningen af tiltagene, som var blevet iværksat over for minkavlerne, og han forsøgte at afdække baggrunden for indførelsen af zonerne. Det var Simon Kollerup, som havde igangsat denne opfølgning.

Forevist Morten Schiellerup Bagers mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1653) til Søren Bøllingtoft Knudsen med emnet ”tekstbid ift hjemmel”:

”...

Det er vurderingen, at det ikke er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven og Sundheds- og ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlerne ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og fødevareministeriets *Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr* eller ved lov.

...”

har han forklaret, at han ikke modtog mailen. Han ved, at der blev arbejdet på et papir omkring kompensationsordninger. Morten Schiellerup Bager og Søren Bøllingtoft Knudsen arbejdede i Erhvervsministeriets enhed for hjælpepakker i økonomiafdelingen. De refererede ikke til ham. Han var ikke inde over udarbejdelsen af bilagene til KU-sagen den 3. november 2020. Han er enig i, at tekstbiddens ligner en formulering i bilag 2 til KU-sagen.

Forevist Søren Bøllingtoft Knudsens mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1670) til Tejs Binderup, som tillige er sendt i kopi til Torben Skovgaard Andersen med emnet ”Udkast til sag om kompensation – mink”:

”...

Kære Teis

Hermed efter aftale med Torben et meget foreløbigt udkast til bilag om kompensation.

...”

og forevist coveret ”Kompensation til minkavlere” af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1671):

”...

Det er vurderingen, at det ikke er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven og Sundheds- og ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlerne ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og fødevarerministeriets Bekendtgørelse om COVID- 19 hos pelsdyr eller ved lov.

...”

har han forklaret, at han ikke husker, hvorvidt han blev orienteret om e-mailens indhold. Han modtog ikke selv mailen.

Forevist Tejs Binderups mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1674) til Søren Bøllingtoft Knudsen, som tillige er sendt i kopi til Torben Skovgaard Andersen med emnet ”RE: Udkast til sag om kompensation – mink”:

”...

Tak. Nedlukning vil dog også indebære ekspropriation

...”

og forevist Anders Kroman Liins mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1756) til blandt andet ham, Casper Mondrup Dahlmann, Ida Krems, Ane Myrhøj Bisgaard og Asbjørn Brink (Finansministeriet) med emnet ”Udkast til Ø-sag”:

”...

Kære alle

Hermed udkast til ø-sag.

Tabel 1 er under udarbejdelse hos os. Derfor udestår tallene i den. Vi forventer at kunne levere tallene ASAP.

...”

har han forklaret, at han hørte om, at der skulle en KU-sag på den 3. november 2020 samme eftermiddag omkring kl. 16.00. Der blev sendt en mail herom rundt.

Forevist passage fra udkast til Ø-sag ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink” (ekstrakten s. 1761):

”...

Modellen der medfører, at alle minkavlerne uden for zonerne pels ned, således at kun avlsdyr bevares. Derudover gives ikke tilladelse til, at indsætte og avle nye mink i de besætninger, der er blevet aflivet som følge af COVID-19 smitte eller fordi, at de har været beliggende inden for en radius 7,8 km fra en smittet besætning i 2021, *jf. bilag xx*. Dette vil for de berørte besætningsejere betyde, at de i 2021 ikke vil have mulighed for at generere en indtægt fra minkavl, og derfor vil skulle ydes kompensation for dette tab. Der er ikke hjemmel til håndtering af et sådant scenarie i den nuværende lovgivning, hvorfor der meget hurtigt vil skulle tilvejebringes en lovmæssig hjemmel for dette.

...”

har han forklaret, at han ikke på daværende tidspunkt læste udkastet, idet han normalvis først involveres i sagsbehandlingen, når sagsbehandlerne har gennemgået et fremsendt udkast.

Forevist Asbjørn Brinks mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1771) til blandt andet ham, Casper Mondrup Dahlmann, Ida Krems og Ane Myrhøj Bisgaard med emnet ”SV: Udkast til Ø-sag”:

”...

Kære Anders

Tak for fremsendte.

Har I overvejet om ”dvale-modellen” holder sfa. den seneste risikovurdering fra SSI?

...”

har han forklaret, at der på dette tidspunkt havde været et indsatsgruppemøde, hvor man blev varskoet om SSI’s nye risikovurdering.

Forevist Line Nørbæks mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1754) til blandt andet ham og Michael Dithmer med emnet ”Noter fra Indsatsgruppemøde om mink”:

”...

- SSI: Risikovurdering - så længe der er mink i Danmark, er der ekstrem fare. Der skal ikke være levende mink i Danmark før der er immunitet i Danmark.

...

- RP: To modeller med aflivning: 1) den fredelige model med samarbejde, 2) det drastiske scenarie med gift og meget hurtigt ryk. Tidligere i dag var der stemning for 1), men seneste signal fra regeringen lige inden mødestart er 2), som også vil tage 14 dage. Der er mange usikkerheder.

...”

har han forklaret, at ved denne mail var det første gang, at han hørte om den nye risikovurdering fra SSI.

Forevist Paolo Drostbys mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1825-1826) til Tejs Binderup, som tillige er sendt i kopi til Katja Goodhew og Anders Kroman Liin med emnet ”VS: KU sag til i aften”:

”...

Til: Tejs Binderup ...

Cc: Katja Goodhew ..., Anders Kroman Liin ...

Fra: Paolo Drostby ...

Titel: VS: KU sag til i aften

Sendt: 03-11-2020 18:51

Bilag: Aktinformation.txt; Tempobonus - mink.docx;

Kære Tejs

Medmindre jeg mangler en vigtig mellemregning er vi stadig åbne for dvalescenarie (?) og dvs at svar på sp fra em herunder er alle mink i besætninger under restriktioner (zoner), og i hele landet, hvor der er restriktioner. Enig?

Fra: Lisbeth Gro Nielsen ...

Dato: 3. november 2020 kl. 18.43.50 CET

Til: Paolo Drostby ..., Asbjørn Brink ..., Lars Høgsbro Østergaard ...
 Emne: VS: KU sag til i aften

Kære alle

Kan I evt. hjælpe svar på nedenstående spørgsmål fra EM? Notatet om tempo-bonus er vel ikke opdateret i forhold til risikovurderingen fra SSI, som vel taler for landsdækkende tiltag – skal notatet opdateres?

...

Fra: Carsten Kjær Joensen (EM-DEP) ...

Sendt: 3. november 2020 18:35

Til: Lisbeth Gro Nielsen ...

Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen ...; Line Nørbæk (EM-DEP) ...; Carsten Kjær Joensen (EM-DEP)...; Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP) ...; Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) ...; Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP) ...

Emne: SV: KU sag til i aften

Hej Lisbeth

Her hurtige spm fra os på vegne af Line mv.

Mvh

Carsten

- Gælder det fem eller seks kommuner (med eller uden Læsø)?

- Hvilke besætninger skal slås ned? Alle besætninger i de pågældende kommuner eller efter pt. Gældende restriktioner?

- Skal alle mink slås ned på besætningerne (med eller uden avlsdyr)? Der har været drøftelser af, om avlsdyr skulle undtages på ikke-smittede besætninger.

- Gælder de strammere nedslagningsrestriktioner (hastighed og med/uden avlsdyr) kun i de fem/seks kommuner eller i hele landet på smittede besætninger?

...”

har han forklaret, at han rejste spørgsmålene, idet KU-sagen var kommet omkring kl. 18.00, og han prøvede at få et overblik over, hvad der stod i sagen, der skulle behandles på KU-mødet nogle timer senere. Han læste sagen igennem og fremsendte nærmest de samme bemærkninger, som Line Nørbæk tidligere havde fremsendt til Justitsministeriet. De forsøgte at få afklaret, havde det egentlig var, der blev indstillet til i KU-sagen.

Forevist Line Nørbæks (erhvervsministeriet) mailkorrespondance af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1826-1827) med Lisbeth Gro Nielsen, som tillige er sendt i kopi til ham og Anne-Mette Lyhne Jensen med emnet ”RE: KU sag til i aften:

”...

Fra: Line Nørbæk (EM-DEP) ...

Sendt: 3. november 2020 17:58

Til: Lisbeth Gro Nielsen ...

Cc: Carsten Kjær Joensen (EM-DEP) ...; Anne-Mette Lyhne Jensen ...

Emne: Re: KU sag til i aften

Hej Lisbeth

Vi ser staks på den men lige opklarende: mangler Læsø ikke og jeg kan ikke læse af sagen om det er nedslagtning i Nordjylland eller i hele Danmark der er tale om inkl avlsdyr. Når jeg læser risikovurderingen så er der vel behov for at iværksætte en indsats der er landsdækkende og inkluderer alle dyr, eller hvad tænker I?

L

Den 3. nov. 2020 kl. 17.43 skrev Lisbeth Gro Nielsen ...:

Kære alle

Hermed første udkast til cover til KU-sagen.

I må meget gerne gennemgå og kvalificere de dele, der er relevant for jer. Ansvarlige er sat på visse steder.

Jeg vedhæfter desuden de bilag, der umiddelbart lægges op til.

Vi har frist til STM aller senest kl 19.30, så gerne tilbagemelding hurtigst muligt.

...”

har han forklaret, at dette var de bemærkninger, som Line Nørbæk havde fremsendt til Justitsministeriet.

Forevist Asbjørn Brinks mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1824) til Lisbeth Gro Nielsen, Paolo Drostby og Lars Høgsbro Østergaard med emnet ”SV: KU-sag til i aften”:

”...

Kære Lisbeth

Jeg synes stadig notatet om tempo-bonus holder, da det både indeholder en ”lokal” version til ca. 80-100 mio. kr. og en landsdækkende model til ca. 300 mio. kr.

Ift. hvilke dyr der skal slås ned, lægger MFVM op til ”dvale-modellen” hvor avlsdyr kan bibeholdes. Men som jeg læser SSI’s seneste risikovurdering, anbefales aflivning af alle mink (det er ikke lokationsbestemt).

Set her fra er det hastende at få øget tempoet i aflivningen af mink. Det kan gøres ved 1) tempo-bonus og 2) mere mandskab. Vi tænker ikke umiddelbart, at man kan vente 10 dage, som cover pt. lægger op til.

Bh

Asbjørn

...”

og forevist e-mailkorrespondance af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1830-1831) mellem ham, Line Nørbæk og Sofie Findlig Andersen (Erhvervsministeriet):

”...

Fra: Carsten Kjær Joensen (EM-DEP)

Til: Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP)

Emne: VS: Noter fra Indsatsgruppemøde om mink

Dato: 3. november 2020 19:40:00

Vedhæftede filer: image007.jpg

image008.jpg

image009.jpg

image010.jpg
image006.png

Du så også denne til brief ikke?

Fra: Line Nørbæk (EM-DEP) ...

Sendt: 3. november 2020 18:52

Til: Carsten Kjær Joensen (EM-DEP) ...; Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP) ...

Emne: Fwd: Noter fra Indsatsgruppemøde om mink

Tvf

Start på videresendt besked:

Fra: "Sofie Findling Andersen (EM-DEP)" ...

Dato: 3. november 2020 kl. 18.14.27 CET

Til: "Line Nørbæk (EM-DEP)" ...

Emne: **Vedr.: Noter fra Indsatsgruppemøde om mink**

Super. Men også i brief ikke?

Mvh
Sofie

Den 3. nov. 2020 kl. 18.13 skrev Line Nørbæk (EM-DEP) ...:

Yes – det indgår som et bilag til sagen

...

Fra: Sofie Findling Andersen (EM-DEP) ...

Sendt: 3. november 2020 18:13

Til: Line Nørbæk (EM-DEP) ...

Emne: Re: Noter fra Indsatsgruppemøde om mink

Hej Line

Mange tak for dette - godt at være i loop. Går ud grav at SSI's vurdering indgår i briefet til Simon

Mvh
Sofie

Den 3. nov. 2020 kl. 16.40 skrev Line Nørbæk (EMDEP) ...:

- SSI: Risikovurdering - så længe der er mink i Danmark, er der ekstrem fare. Der skal ikke være levende mink i Danmark før der er immunitet i Danmark. ..."

har han forklaret, at Sofie Findling Andersen var særlig rådgiver for Simon Kollerup. Ane Myrhøj Bisgaard var i gang med at skrive et brief til Simon Kollerup til brug for ministerens forberedelse til KU-mødet, og han sendte hende derfor mailen for en sikkerheds skyld, så han var sikker på, at hun fik denne information indarbejdet i ministerens brief. Han arbejdede hjemmefra den pågældende aften.

Forevist Anne Dahl Krabbes (Erhvervsministeriet) mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1890):

”...

From: Anne Dahl Krabbe (EM-DEP) ...

Sent: 3. november 2020 20:14

To: Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP); Morten Schiellerup Bager (EM-DEP); Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP); Toke Handberg Jeppesen (EM-DEP); Tobias Kjærulff Langberg (EM-DEP)

CC: Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP); Line Nørbæk (EM-DEP); Katrine Mau (EM-DEP); Katrine Bagge Thorball (EM-DEP); Andreas Blohm Graversen (EM-DEP); Carsten Kjær Joensen (EM-DEP); Mads Aleksander Daugaard Buhl (EM-DEP)

Subject: VS: Vedr. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Attachments: Cover - mink.pdf; Bilag 1. Risikovurdering af human sundhed ved fortsat minkavl_03112020.pdf; Bilag 3. Tempobonus - mink.pdf; Bilag 4. Nødplan.pdf; Bilag 5. Notat aflivning mink med gift 031120.pdf; Bilag 6. Kommunikation_NK19_Mink_031120.pdf

Kære alle

Hermed materiale – vil I skynde jer at se, om det giver anledning til at justere i brief?

På forhånd tak. Jeg skal gerne have briefet 20.20.

Vh.
Anne

...”

har han forklaret, at han ikke på daværende tidspunkt vidste, hvor langt bilag 2 og bilag 2a var i processen. Han husker ikke, hvorvidt han fik at vide, at andre afdelinger i Erhvervsministeriet arbejdede på færdiggørelse af nogle bilag.

Forevist Anne Dahl Krabbes mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1972) til Simon Kollerup og Michael Dithmer, som tillige er sendt i kopi til Sofie Findlig Andersen:

”...

Fra: Anne Dahl Krabbe (EM-DEP)

Sendt: 3. november 2020 20:19

Til: Simon Kollerup (EM-DEP) ...; Michael Dithmer (EM-DEP) ...

Cc: Asbjørn Lund Henneberg (EM-DEP) ...; Lærke Bojsen-Møller (EM-DEP) ...; Mads Aleksander Daugaard Buhl (EM-DEP) ...; 'Katrine Mau (EM-DEP)' ...; Sofie Findling Andersen (EM-DEP) ...

Emne: Materiale til KU kl. 21

Kære Simon og Michael

Hermed materiale til KU kl. 21. Bemærk, at bilag 2 udestår og eftersendes hurtigst muligt. Brief følger ligeledes.

Der er formøde 20.30.

...”

har han forklaret, at han deltog i formødet til KU-mødet med Simon Kollerup den 3. november 2020 sammen med Michael Dithmer og en afdelingschef. Han husker ikke præcist, hvem der deltog på formødet.

Forevist Erhvervsministeriets brief til møde i regeringens koordinationsudvalg den 3. november 2020 (ekstrakten s. 1974 og 1976 og 1977):

”...

Indstilling

Det indstilles i sagen s. 3, at de beskrevne tiltag og tidspunkt for udmelding drøftes.

Det indstilles, at MIN støtter sagens indstillinger

...

Hvis. kompensation og omstilling af erhvervet bliver drøftet kan følgende rejses

...

- Såfremt der arbejdes videre med en dvale-model, lægges der op til at åbne for:
  - Selvstændigordningen
  - Faste omkostninger
  - Omstillingspulje
- Såfremt der arbejdes videre med en nedlukning af erhvervet:
  - Kompensation i en overgangsperiode (selvstændigordning og faste omkostninger)
  - Ekspropriation
  - Omstillingspulje

...

- Det er endnu uvist, om de foreslåede løsninger kan opnå statsstøttegodkendelse (særligt fordi reglerne om statsstøtte er ekstra skrappe på landbrugsområdet); MFVM er ved at afklare.
- Der kan desuden blive behov for ny lovgivning, der kan hjemle de foreslåede løsninger.

...

De nye tiltag forventes udmeldt hurtigst muligt (forventeligt i morgen)

...”

han har forklaret, at han man skulle drøfte initiativer i forhold til Nordjylland og i forhold til mink, herunder implementering af tempobonus for at intensivere aflivningerne. Man skulle herefter vurdere, hvordan situationen med coronasmitte blandt mink udviklede sig. Formødet med Simon Kollerup startede omkring kl. 20.30 og varede omkring 30 minutter. Briefet blev sendt til Simon Kollerups mail (ekstrakten s. 1972). Et brief vil generelt blive forelagt af departementschefen, hvorefter sagen drøftes og eventuelle spørgsmål forsøges afklaret. Man vil ikke typisk gennemgå briefet punkt for punkt. Han husker ikke, hvorvidt Simon Kollerup havde læst briefet forud for mødet. Erhvervsministeriet havde ansvaret for de forskellige hjælpepakker, og formålet med formødet var at forberede Simon Kollerup på, at der kunne være behov for at åbne for yderligere hjælpepakker og støtteordninger. Han har ikke været inde over afklaring af statsstøttespørgsmål. Han har ikke nogen erindring om, at Simon Kollerup spurgte ind til punktet om, at tiltagene kunne kræve ny lovgivning. Det er ikke usædvanligt, at man melder noget ud, hvor det efterfølgende skal afklares om beslutningen kræver ny lovgivning.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at han ikke husker, hvorvidt der på formødet blev drøftet spørgsmål om statsstøtte i forhold til de foreslåede tiltag.

Han hørte om regeringens beslutning fra KU-mødet den 3. november 2020 på et tilbagemeldingsmøde den 4. november 2020 om morgenen. Han tog regeringens beslutning fra KU-mødet den 3. november 2020 ad notam. Han husker ikke, at nogen på tilbagemeldingsmødet den 4. november 2020 bragte hjemmelsspørgsmålet op. Han var ikke inde over hjælpepakkerne eller kompensationsordningerne, da dette arbejde blev udført i en anden afdeling.

Forevist sin mail af 4. november 2020 (ekstrakten s. 2251) til ham selv og Ane Myrhøj Bisgaard med emnet ”Mink”:

”...

FVM: Operationen skal køre i NOST. Lave en plan. Politiet er lead men forsvaret støtter. Men ved ikke noget om gift.

MFVM: Er der containere nok til de døde mink, er der nok folk til at kontrollere at aflivning sker.

Forsvaret: Det kan vi hjælpe med. Under politimæssig kommando.

MFVM: Forbrænding. I København. FVM: NOST forholde sig til det.

MFVM: NOST finde ud af hvordan man optæller de sidste farme.

NOST indkaldes i dag.

To benet spor: Turbo aflivning og gøre giftplan klar. ?

EM: Ikke nogen der vil forbyde minkproduktion i dag? JM: Ikke bekræfte. Også betydning for erstatning ift. produktionsanlæggene. Skal afklares meget hurtigt. Vigtigt ift. kommunikation.

Krigskassen: Større beløb end 150m? FM?

...”

har han forklaret, at e-mailen indeholdt noter fra et afdelingschefmøde den 4. november 2020 om morgenen. Han sendte disse noter til sig selv efter, at han havde deltaget i mødet. Han havde på afdelingschefmødet ikke fokus på hjemmelsspørgsmålet. På mødet deltog Line Nørbæk sammen med afdelingschefer fra Miljø- og Fødevarerministeriet, Justitsministeriet, Sundhedsministeriet og nogle enkelte kontorchefer fra de respektive ministerier.

Adspurgt af kommissionen og forevist passage fra ”Notat om møde om minkindsats onsdag den 4. november 2020 kl. 10.30” (ekstrakten s. 2651-2652):

”...

Tejs Binderup rejste på mødet et spørgsmål om hjemmelsgrundlaget for aflivning af mink, idet man hidtil kun havde aflivet mink i smittede farme og i risikozonerne omkring smittede farme. Dorthe Søndergaard spurgte, om dette ikke bare drejede sig om, at man ikke stillede de rigtige spørgsmål til sundhedsmyndighederne. Situationen var således markant anderledes med den nye risikovurdering fra SSI, end da det blev besluttet at aflive de smittede mink og minkene i risikozonerne. Hun nævnte også, at epidemiloven ikke gav hjemmel til aflivning. Der blev ikke konkluderet noget om, hvorvidt der var hjemmel til aflivning af alle mink.

...”

har han forklaret, at han deltog i dette afdelingschefmøde den 4. november 2020 sammen med Line Nørbæk, men han husker ikke den pågældende drøftelse vedrørende hjemmel.

Adspurgt af advokat Jacob Goldschmidt, bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, har han forklaret, at han på afdelingschefmødet den 4. november 2020 ikke husker, hvorvidt Tejs Binderup nævnte noget om en hjemmelsproblematik. Han sad sammen med Line Nørbæk og mødet foregik virtuelt via Skype. Han husker ikke, hvad han og Line drøftede efter afdelingschefmødet. Han husker ikke mødet specifikt, og han havde ikke indtryk af, at der på afdelingschefmødet var sket noget vildt.

Adspurgt af kommissionen og forevist hoveder af bilaget ”Bilag X Kompensation til minkavlere mv.” (ekstrakten s. 2040) af 3. november 2020:

”...

[Erhvervsministeriet]
 [Miljø- og Fødevareministeriet]
 [Beskæftigelsesministeriet]
 [Finansministeriet]

Bilag X. Kompensation til minkavlere mv.

...”

har han forklaret, at han først så det endelige bilag, da det blev sendt ud sammen med KU-sagen. Bilaget blev udarbejdet i Økonomiafdelingen, som havde ansvaret for hjælpepakkerne. Han havde ikke bestilt bilaget, og han var ikke involveret i bilagets tilblivelse eller indhold. Bilaget blev udarbejdet på baggrund af den bestilling, der kom sammen med KU-sagen. Det var ikke muligt at holde overblikket over samtlige af Erhvervsministeriets bidrag til KU-sagen på grund af de meget korte frister, som de blev underlagt gennem dagen.

Adspurgt af kommissionen og forevist bilag 2a ”Håndtering af covid-19 smitterisiko i mink” (ekstrakten 2046) har han forklaret, at han heller ikke så dette bilag før, bilaget blev sendt ud sammen med den samlede KU-sag.

Adspurgt af advokat Jonas Christoffersen, bisidder for Magnus Heunicke, og forevist bilag 2 ”Bilag X Kompensation til minkavlere mv.” (ekstrakten s. 2040) af 3. november 2020 og bilag 2a ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink” af 3. november 2020 begge vandmærket med ”udkast” har han forklaret, at han ikke hæftede han sig ved, at bilag 2 og bilag 2a fremstod som udkast. Han ved ikke, hvorfor bilagene var vandmærket med ”udkast”. Årsagen til at bilagene blev vedhæftet KU-materialet var, at de dækkede en del af bestillingen til KU-sagen bestilt samme dag.

Adspurgt af kommissionen og forevist Asbjørn Lund Hennebergs mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1952) til Simon Kollerup, som tillige er sendt i kopi til blandt andet Sofie Findling Andersen og Anne Dahl Krabbe med emnet ”VS: Sendt til MFVM => til KU-drøftelse”:

”...

From: Asbjørn Lund Henneberg (EM-DEP) ...
Sent: 3. november 2020 21:01
To: Simon Kollerup (EM-DEP)
CC: Sofie Findling Andersen (EM-DEP); Anne Dahl Krabbe (EM-DEP); Lærke Bojsen-Møller (EM-DEP)
Subject: VS: Sendt til MFVM => til KU-drøftelse
Attachments: KU-bilag om kompensation til minkavlere mv..docx

Som aftalt
 ...”

har han forklaret, at Asbjørn Lund Henneberg er ministersekretær, Sofie Findling Andersen er særlig rådgiver for Simon Kollerup og Anne Dahl Krabbe er departementschefsekretær. Han så ikke det vedhæftede bilag ” Bilag X. Kompensation til minkavlere mv.” før, det blev sendt rundt som en del af det officielle KU-materiale. Han var opmærksom på, at der i løbet af den 3. november 2020 blev sendt mails rundt om tempobonus, som han fik tilsendt i kopi.

Adspurgt af kommissionen og forevist mailkorrespondance af 9. november 2020 mellem ham, Ane Myrhøj Bisgaard og Camilla Christensen Weigel (tillægsekstrakt 3 s. 89):

”...

Fra: Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP)
Til: Carsten Kjær Joensen (EM-DEP)
Emne: SV: Lovhjemmel til aflivning at mink
Dato: 9. november 2020 11:36:52

Jo

Fra: Carsten Kjær Joensen (EM-DEP) ...
Sendt: 9. november 2020 11:33
Til: Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP) ...
Emne: VS: Lovhjemmel til aflivning at mink
Prioritet: Høj

Du fulgte op på denne ikke?

Fra: Camilla Christensen Weigel (EM-DEP) ...
Sendt: 9. november 2020 10:33
Til: Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP) ...; Carsten Kjær Joensen (EM-DEP) ...
Emne: VS: Lovhjemmel til aflivning at mink
Prioritet: Høj

Hej Ane og Carsten
Kan I hjælpe mig med denne.

Hej Camilla
Tak for snak.
Simon Kollerup var med på pressemøde onsdag, hvor det kom frem, at alle mink skal aflives.
Vidste Simon Kollerup på det tidspunkt, at der ikke var lovhjemmel til at aflive ikkesmittede mink uden for zonerne?
Hvornår fik Simon Kollerup at vide, at der ikke var lovhjemmel til at aflive mink uden for zonerne?

Jeg har deadline klokken 13.

...”

har han forklaret, at Camilla Christensen Wigel er pressemedarbejder i Erhvervsministeriet. Han husker ikke, hvad opfølgningen på denne e-mail var.

Cecilie Birch

Cecilie Birch har – under afhøring i kommissionen den 29. oktober 2021 – forklaret blandt andet, at hun i perioden fra maj 2020 til november 2020 var fuldmægtig i Justitsministeriet, hvor hun arbejdede i Koordinationskontoret i Beredskabsafdelingen. Lisbeth Gro Nielsen var hendes kontorchef og

Anne-Mette Lyhne Jensen var hendes afdelingschef. Hun er uddannet som cand.scient.adm. fra Roskilde Universitet, og i dag er hun specialkonsulent ved Rigspolitiet.

Tilbage i september 2020 fik Koordinationskonteret et udkast til en FCU-sag til gennemsyn, idet Koordinationskontoret forberedte sager og dagsordener til FCU- og CU-møder. Koordinationskontoret afgav nogle bemærkninger til den pågældende FCU-sag, som blev videresendt til Miljø- og Fødevareministeriet. Bemærkningerne gik mest på opbygningen af sagen.

Forevist kommenteret dagsorden til brug for møde i FCU fredag den 11. september 2020 (ekstrakten s. 308-310):

”...

Justitsministeriet er ikke i hovedet på sagen, og Miljø- og Fødevareministeriets departementschef forventes at forelægge sagen. Departementschefen forventes ikke at tage ordet, men kan dog tilkendegive nedenstående.

...

Departementschefen kan tilkendegive følgende:

- Det kan overvejes, om der i sagen bør tages stilling til, om omkostninger til erstatninger modvarer fortjenesten ved eksport. [Kan beløbet for erstatning sammenholdes med, hvilke omkostninger der er ved ikke at slå besætningerne ned (ressourcer, kontrol, test osv.)?]
- Det kan overvejes, om der i sagen bør tages stilling til, hvad man gør, hvis det fortsætter på denne måde. [Dvs. hvor længe kan en strategi om ikke at slå minkbesætningerne ned holde?]

...

Det indgår ikke som en anbefaling i evalueringen fra STPS, SSI, SST og FVST, at besætningerne slås ned. Såfremt det beslutes, at de smittede besætninger ud fra et forsigtighedsprincip skal slås ned, vil det medføre omkostninger til erstatninger.

Det indstilles på den baggrund i sagen:

- At sundhedsmyndighederne og Fødevarestyrelsen udarbejder et koordineret forslag til tiltag, der kan forhindre yderligere smittespredning, som kan præsenteres for CU.
- At MFVM og SUM forelægger en ny vurdering af smittespredning i minkfarme.

...”;

har hun forklaret, at den grønne markering, var udtryk for at Justitsministeren ikke skulle tage ordet på mødet. Justitsministeriet var ikke i hovedet af sagen, og ministeriet havde derfor ikke clearet sagen forud for mødet. Håndakten er et internt arbejdsdokument, som udarbejdes til departementschefen og ministeren inden forberedende CU- og CU-møder. Hun var ikke involveret i strategien for smittebekæmpelse blandt mink. Hun deltog ikke i det forberedende CU-møde den 11. september 2020, og hun husker ikke, hvorvidt hun fik en tilbagemelding fra mødet. De sager, der behandles af departementscheferne på FCU-møder uden bemærkninger, går videre til CU-møder i den efterfølgende uge.

Forevist Maja Holm Andreasens e-mail af 16. september 2020 (ekstrakten s. 352) til hende med emnet ”Ok til endelig CU dagsorden?”:

”...

Kære Cecilie

Kan I godkende denne endelige CU dagsorden?

Ændringen er, at minksagen er fjernet. Den forventer vi på FCU fredag.

...”;

har hun forklaret, at hun ikke blev orienteret om baggrunden for, at punktet vedrørende mink blev fjernet af CU-dagsordenen. Det forberedende CU-møde, der skulle have været den 17. september 2020, blev flyttet til ugen efter, hvor punktet vedrørende mink blev taget af, indtil punktet vedrørende mink kom på dagsordenen igen til CU-mødet den 1. oktober 2020.

Forevist Kasper Østergaard Niensens mail af 30. september 2020 (ekstrakten s. 890) til hende og Lisbeth Gro Nielsen, som tillige er sendt i kopi til blandt andet Maja Holm Andersen (Sundhedsministeriet”:

”...

From: Kasper Østergaard Nielsen ...
Sent: 30-09-2020 21:20:44 (UTC +02)
To: Lisbeth Gro Nielsen ...; Cecilie Birch ...
Cc: Sven Erik Bukholt ...; Maja Holm Andreasen ...; Louise Sevel Lundstrøm ...
Subject: OPDATERET Dagsorden til CU - 1. oktober 2020

Kære begge

Vedhæftet er opdateret dagsorden til CU i morgen. Varsling er taget af, jf. tidligere melding fra SUM her til aften, og sag om mink er tilføjet, jf. beslutning på ØU i dag.

Sig til, hvis I har bemærkninger. Dagsorden skal gerne ud i aften.

...”;

har hun forklaret, at sagen om ”Varsling” vedrørte en helt anden sag uden sammenhæng til sagen om håndtering af coronasmitte blandt mink.

Forevist passage fra dagsorden til brug for møde i CU torsdag den 1. oktober (ekstrakten s. 1023-1024):

”...

7) Mink-sagen

Prioritet: ●

[Håndakt eftersendes særskilt. Sagen er først kommet på dagsordenen sent onsdag aften, og vi har endnu ikke set den endelige sag.

SUM har dog oplyst telefonisk, at den har været på ØU onsdag – og at indstillingen nu går på, at alle smittede mink-besætninger slås ned.]

...”;

har hun forklaret, at Koordinationskontoret den 30. september 2020 sent om aften fik at besked om, at minksagen skulle på dagsorden til et CU-mødet den 1. oktober 2020. Justitsministeriet og

Sundhedsministeriet koordinerede dagsordenen sammen, men på dette tidspunkt havde de i Justitsministeriet ikke set sagen om mink, hvorfor de kun anførte i håndakten, at minksagen skulle drøftes på mødet. De kunne således ikke udbygge håndakten med informationer fra minksagen. Justitsministeriet havde sammen med Sundhedsministeriet et sekretariatsansvar i forberedende CU- og CU-sager. Før ministerierne kunne sætte sagerne på til forberedende CU- og CU-møder, skulle de til gennemsyn ved Justitsministeriet og Sundhedsministeriet, hvor sagerne blev kvalitetssikret og fik en ensartet opsætning. Når Justitsministeriet havde ansvaret for sagen og var angivet i hovedet på sagen, så havde ministeriet selv et ansvar for at klare sagen, og så ville koordinationskontoret naturligt have modtaget sagen til gennemsyn. En skarp parentes i hovedet på et dokument er udtryk for, at sagen ikke er cleareret af ministeren.

Forevist Søs Schack Niensens mail af 1. oktober 2020 (ekstrakten s. 1025) til en lang række personer, herunder hende:

”...

From: Søs Schack Nielsen ...

Sent: 01-10-2020 12:05:39 (UTC +02)

To: Lærke Bojsen-Møller (EM-DEP) ...; Asbjørn Lund Henneberg (EMDEP) ...; Mads Aleksander Daugaard Buhl (EM-DEP) ...; Helene Nordborg ...; Ulla Rønberg ...; Sune Thvilum-Kannegaard ...; Marie-Louise Helvang ...; 'Helena Mølgaard Hansen' ...; ...; Gustav Schaldemose ...; Astrid Helmart Johansen ...; Karina Kejser ...; Gerd Fancony ...; Malene Lejbach ...; Cecilie Birch ...; Lisbeth Gro Nielsen ...; Anne-Mette Lyhne Jensen ...; Christian Korsbæk ...; Christian Fuglsang ...; ...; Pelle Pape ...; Johan Philip Zilmer-Bülöw ...; Jakob Flintegaard Rud ...; Morten Nybo ...; Anette Kjærgaard ...; Marianne Rosenstand ...; Kristoffer Krohn Schaldemose ...; Lars H. Østergaard ...; Victoria Julie Jessen ...; Anne Sofie Hartvig Pedersen ...>; Victoria Julie Jessen ...; Joan Pedersen ...

Cc: Lene Brøndum Jensen ...; Katrine Ring ...; Dorthe Eberhardt Søndergaard ...; Sven Erik Bukholt ...; DEP Alle ministersekretærer ...; Maja Holm Andreassen ...; Kasper Østergaard Nielsen ...; Louise Sevel Lundstrøm ...

Subject: Materiale pkt. 7 CU torsdag den 1. oktober kl. 14-15

Kære alle

Vedhæftet er materiale til pkt. 7. Håndtering af COVID-19 i minkbesætninger.

Vi skal beklage sen udsendelse.

...”

har hun forklaret, at man på CU-mødet den 1. oktober 2020 skulle behandle syv sager, og mødet var sat til at være en time. CU bestod af justitsministeren, sundheds- og ældreministeren, erhvervsministeren og finansministeren. Departementscheferne fra de deltagende ministerier deltog også på CU-møder. Hun deltog ikke i CU-møder. Statsministeriet var ikke en del af den faste kreds på CU-møder, og hun ved ikke, om der deltog en repræsentant fra Statsministeriet på CU-mødet den 1. oktober 2020.

Forevist passage fra notatet ”Håndtering af coronasmitte i mink” (ekstrakten s. 1026 og s. 1028):

”...

Løsning

På baggrund af den opdaterede risikovurdering, og ud fra et forsigtighedsprincip, kan det overvejes, at iværksætte en aflivning af alle minkbesætninger, der er (1) konstateret smittede med COVID-19, (2) er under mistanke for COVID-19 smitte og (3) er geografisk beliggende inden for en radius af 7,8 km fra en smittet eller smittemistænkt besætning.

...

Indstilling

Det **indstilles**, at:

- Der på baggrund de foreliggende risikovurderinger iværksættes en aflivning af alle minkbesætninger, der er (1) konstateret COVID-19-smittede, (2) er under mistanke for COVID-19-smitte, og (3) geografisk er lokaliseret inden for en radius af 7,8 km fra en smittet eller smittemistænkt besætning.
- COVID-19 smitteudviklingen fortsat følges nøje, og at regeringen vil blive forelagt et nyt beslutningsoplæg, såfremt de faglige myndigheder vurderer, at smitteudvikling i minkbesætninger skulle give behov for iværksættelse af yderligere tiltag.

...

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”,

har hun forklaret, at de kantede parenteser henviser til, at Sundhedsministeriet og Miljø- og Fødevarerminister havde clearet indholdet af notat. Aftenen inden CU-mødet den 1. oktober 2020 tilkendegav Justitsministeriet i håndakten, at de ikke havde set minksagen, og hun efterspurgte derfor minksagen fra Sundhedsministeriet den 1. oktober om morgenen. Hun modtog aldrig et svar fra Sundhedsministeriet. Første gang hun så punktet vedrørende mink var derfor, da den blev sendt ud til deltagerne af CU-mødet kl. 12.00 den 1. oktober 2020. På dette tidspunkt var håndakten lagt op til justitsministeren. CU-mødet den 1. oktober 2020 blev afholdt kl. 14.00. Hun havde derfor omkring 2 timer til at orientere sig i punktet vedrørende mink. Hun efterspurgte sagen vedrørende mink fra enten Maja Holm eller Kasper, hvis efternavn hun ikke husker, fra Sundhedsministeriet.

Forevist passage fra ”Den kommenterede dagsorden til brug for møde i CU torsdag den 1. oktober 2020” (ekstrakten s. 1058):

”...

Det bemærkes, at Justitsministeriet ikke har været involveret i udarbejdelsen af sagen, men at Justitsministeriet gerne bistår med den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag – som der også lægges op til i sagen – såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”,

har hun forklaret, at det var hende der skrev denne bemærkning ind i håndakten. Hun afstemte den pågældende bemærkning med Lisbeth Gro Nielsen. Hun skrev det ind i håndakten, idet det fremgik af sagen, at Justitsministeriet ville bistå med en teknisk afklaring af lovgrundlaget, hvis samtlige mink skulle aflives. Hun havde ikke gjort sig nogen tanker om lovgrundlaget til at aflive samtlige mink i Danmark. Hun skrev bemærkningen ind i dagsordenen, så justitsministeren blev gjort opmærksom på, at Justitsministeriet ikke havde været involveret i sagen eller godkendt afsnittet.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Mikkel Holm Nielsen, og forevist kommenteret dagsorden til brug for møde i CU torsdag den 1. oktober 2020 (ekstrakten s. 1056), har hun forklaret, at Justitsministeriet lægger størst vægt på de punkter, der er markeret med en rød prik, idet Justitsministeriet her har været en del af sagen eller ført pennen på sagen. Håndakter bliver normalvis sendt til godkendelse ved hendes kontorchef, hvorefter afdelingschefen får den til gennemsyn, før departementschefen og ministeren får tilsendt sagen. Enkelte af godkendelsestrinene kan i tilfælde af stort tidspres springes over, men hendes kontorchef Lisbeth Gro Nielsen vil som minimum altid have set sagen.

Adspurgt af kommissionen og forevist passage fra notatet ”Håndtering af coronasmitte i mink” (ekstrakten s. 1028):

”...

Procedure

...

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”

Og på ny forevist passage fra håndakten ”Den kommenterede dagsorden til brug for møde i CU torsdag den 1. oktober 2020 (ekstrakten s. 1058):

”...

Det bemærkes, at Justitsministeriet ikke har været involveret i udarbejdelsen af sagen, men at Justitsministeriet gerne bistår med den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag – som der også lægges op til i sagen – såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”

har hun forklaret, at hendes eneste fokus i situation, da hun modtog CU-sagen kl. 12, var at få eksperderet sagen videre sammen med en håndakt til justitsministeren. Det vigtige for hende var, at Lisbeth Gro Nielsen og Justitsministeren var opmærksomme på, at Justitsministeriet ikke havde været involveret i udarbejdelse af sagen. Hun genskrev blot, hvad der stod i sagen. De talte ikke om, at arbejdet med den tekniske afklaring af lovgrundlaget skulle påbegyndes. Hun ved ikke, om nogen i Justitsministeriet senere fulgte op på dette.

Hun blev ikke inddraget i KU-sagen den 3. november 2020, men hendes kontorchef Lisbeth Gro Nielsen blev involveret i sagen.

Forevist Lisbeth Gro Niensens mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1773-1774) til blandt andet Annemarie Lauritsen (Finansministeriet), Line Nørbæk (Erhvervsministeriet), Paolo Drostby (Miljø- og Fødevarerministeriet) og Katrine Kaldahl (Sundhedsministeriet), som tillige er sendt i kopi til hende og Anne-Mette Lyhne Jensen:

”...

From: Lisbeth Gro Nielsen

Sent: 3. november 2020 17:43

To: Annemarie Lauritsen ...; Line Nørbæk (EM-DEP) ...; Tejs Binderup ...; Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) ... (EM-DEP)]; Sidsel Due Nordengaard ...; Erik Brøgger Rasmussen ...; Anne Nørgaard Simonsen ...; ...; Paolo Drostby ...; Lars Høgsbro Østergaard ...; Rikke Skaarup Schjødt, ...; Lene Brøndum Jensen ...; Katrine Kaldahl ...

CC: Anne-Mette Lyhne Jensen ...; Cecilie Birch ...

Subject: SV: KU sag til i aften

Attachments: KU-cover.DOCX; Risikovurdering af human sundhed ved fortsat minkavl_03112020.pdf; Tempobonus - mink.docx; BN 284.docx

Kære alle

Hermed første udkast til cover til KU-sagen.

I må meget gerne gennemgå og kvalificere de dele, der er relevant for jer. Ansvarlige er sat på visse steder.

Jeg vedhæfter desuden de bilag, der umiddelbart lægges op til.

Vi har frist til STM aller senest kl 19.30, så gerne tilbagemelding hurtigst muligt. I må også gerne indikere, om I vil i hovedet, og i hvilket omfang I har behov for clearing.

Tak for hjælpen.

...

Den 3. nov. 2020 kl. 15.53 skrev Anne-Mette Lyhne Jensen ...:

Kære alle

Vi sender hurtigst muligt udkast til ramme for KU-cover mhp. jeres bidrag, der indeholder følgende elementer:

- 1) Risikovurdering
- 2) Aflivning af mink
- 3) Inddæmning af smitte blandt mennesker (i Nordjylland)
- 4) Politisk håndtering, herunder orientering af Folketinget
- 5) Udenrigspolitisk håndtering
- 6) Kommunikation.

Hvis I forudser behov for bilag (hvilket bør begrænses mest muligt), bedes I snarest sende evt. udkast hertil (og i øvrigt arbejde parallelt videre med færdiggørelse heraf).

Med venlig hilsen

Anne-Mette Lyhne Jensen

...”;

har hun forklaret, at hun modtog mailen, men hun blev ikke involveret i KU-sagen den 3. november 2020. Hun blev senere involveret i tiltagene, der vedrørte nedlukningen af Nordjylland. Hun blev ikke involveret i spørgsmål om tempobonus, lovgrundlaget, ekspropriation eller statsstøtteregler. Hun så KU-materialet, da det blev sendt ud om aftenen den 3. november 2020. Hun orienterede sig i materialet, idet hun kunne regne ud, at det ville medføre afholdelse af et pressemøde. Koordinationskonteret havde som opgave at understøtte Statsministeriet med afholdelse af pressemøder, herunder ved

udarbejdelse af faktaark og Q&A. I hendes kontor lagde de ikke noget direkte til Statsministeren. Kontakten gik i stedet via Johan Philip Zilmer-Bülöw i Statsministeriet.

Forevist Lisbeth Gro Niensens e-mail af 4. november 2020 (ekstrakten s. 2225-2226) til blandt andet Dorthe Eberhardt Søndergaard (Sundhedsministeriet), Tejs Binderup (Miljø- og Fødevareministeriet) Annemarie Lauritse (Erhvervsministeriet), Katrine Kaldahl (Sundhedsministeriet), Paolo Drostby (Miljø- og Fødevareministeriet), som tillige er sendt i kopi til hende og Anne-Mette Lyhne Jensen:

”...

Fra: Lisbeth Gro Nielsen

Sendt: 4. november 2020 10:20

Til: Lene Brøndum Jensen ...; Dorthe Søndergaard ...; Tejs Binderup ...; Annemarie Lauritsen ...; Line Nørbæk (EM-DEP) ...; Janus Breck ...; Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) ...; Cecilie Brøkner ...; Erik Brøgger Rasmussen ...; 'Katrine Kaldahl' ...; Sven Erik Bukholt ...; Paolo Drostby ...; Lars Høgsbro Østergaard ...; Asbjørn Brink ...; Sidsel Due Nordengaard ...; 'Pernille Esdahl' ...; FMN-CHSPO Høeg-Jensen, Kasper ...; 'FMN-DVI Virkelyst, Dennis' ...

Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen ...; Cecilie Birch ...

Emne: Bestilling: Bidrag til udmeldingspapirer

Kære alle

Som aftalt på AC-mødet følger her udkast til to udmeldingspapirer, hvor vi gerne modtager jeres bidrag.

1) Udmeldingen i dag om aflivning af mink mv. Primært relevant for MFVM, FM, EM, FMN og SUM. Der er kun sat overskrifter på, for vi kommer hurtigt til kort på, hvad der nærmere ligger i de enkelte punkter, så juster og tilføj gerne.

2) Udmeldingen i morgen om lokale tiltag og restriktioner. Primært relevant for EM, KUM, BUVM, BM, KIM, SUM og JM.

...”;

har hun forklaret, at hun blev koblet på opgaver vedrørende punkt nummer 2 vedrørende restriktioner i Nordjylland. Hun ved ikke, hvad Lisbeth Gro Nielsen mente med sin formuleringen om, at man hurtigt kunne komme til kort.

Hun blev ikke efterfølgende involveret i håndteringen af aflivning af mink, og hun har heller ikke været involveret i arbejdet med NOST.

Forevist Lisbeth Gro Niensens mail af 4. november 2020 (ekstrakten s. 2380) til Pelle Pape (Statsministeriet) og Johan Philip Zilmer-Bülöw, som tillige er sendt i kopi til Anne-Mette Lyhne Jensen og hende, med emnet ”Materiale om mink”:

”...

Til: Pelle Pape ..., Johan Philip Zilmer-Bülöw ...

Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen ..., Cecilie Birch ...

Fra: Lisbeth Gro Nielsen ...

Titel: Materiale om mink

Sendt: 04-11-2020 14:09

Bilag: Faktaark - tiltag til aflivning af mink.docx; Hovedbudskaber.docx;

Kære begge

Vedhæftet sendes materiale om mink:

- Faktaark om tiltag til aflivning af mink
- Hovedbudskaber (til brug for orientering af partier og interessenter) (OBS. Vi vil meget gerne have en tilbagemelding på, om I synes, at de sidste punkt i [] skal med. Vi kan se, at statsministerens tale ikke er så konkret. Hvis punktet om at "blive i sin kommune" skal med, bør det nok komme med i talen).

...”,

har hun forklaret, at hun kun var inde over tiltagene for Nordjylland. Hun talte ikke med Anne-Mette Lyhne Jensen eller Lisbeth Gro Nielsen om udfaldet fra KU-mødet den 3. november 2020.

Forevist sin mail af 4. november 2020 (ekstrakten s. 2415) til Johan Philip Zilmer-Bülöw, som tillige er sendt i kopi til blandt andet Lisbeth Gro Nielsen:

”...

Til: Johan Philip Zilmer-Bülöw ...
 Cc: Lisbeth Gro Nielsen ..., Jimmi Hilkeb ...
 Fra: Cecilie Birch ...
 Titel: VS: Haster - QA til pressemøde (termin 14.15)
 Sendt: 04-11-2020 14:44
 Bilag: Q&A-beredskab 4. novbeber 2020.docx;

Hej Johan

Hermed beredskaberne. Vi mangler enkelte fra SUM. Jeg har sagt, at det haster nu.

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülöw ...
Sendt: 4. november 2020 11:47
Til: Lisbeth Gro Nielsen ...
Cc: Mie Funder ...; Kristian Kjærgaard Hansen ...
Emne: Haster - QA til pressemøde (termin 14.15)

Hej Lisbeth

Hermed som aftalt QA til dagens pressemøde:

- Hvorfor tager vi først det her skridt nu, når myndighederne har kendt til risikoen for mutation i lang tid? (SUM)
- Hvordan vil man konkret aflive de mange mink på så kort tid? Og hvad med dyrevelfærden? (MFVM)
- Betyder det, at regeringen vil forbyde minkavl i Danmark for altid? (MFVM)
- Hvad kan borgerne i Nordjylland se ind i - udgangsforbud? (JM)
- Betyder mutationen, at alle vaccinationer nu kan blive ubrugelige? (SUM)
- Hvor mange mennesker vurderes smittet med den muterede virus i Danmark, og kan den inddæmnes hos mennesker med de smittetal vi ser nu? (SUM)
- Risikerer Danmark at blive et nyt Wuhan-epicenter for smitte med den nye muterede virus? (SUM)
- Får det her nogen konsekvens for, hvordan myndighederne øvrigt håndterer epidemien i Danmark lige nu? (SUM)
-

Skarp termin kl. 14.15.

...”;

har hun forklaret, at beredskaberne i mailen relaterede sig til regeringens pressemøde den 4. november 2020. Hun havde en koordinerende rolle i forhold til pressemødet, herunder ved at koordinere beredskaber mellem de forskellige ressortministerier. Justitsministeriet var pennefører for den bullet, der vedrørte udgangsforbud for borgere i Nordjylland. Hun anførte i mailen det ansvarlige ressortministerium med blå ud for hver bullet.

Forevist passager fra ”Centrale Q&A’a” til pressemødet den 4. november 2020 (ekstrakten s. 2418):

”...

Hvordan vil man konkret aflive de mange mink på så kort tid? Og hvad med dyrevelfærden?

- Alle muligheder for at øge mandskabet til aflivning afsøges i øjeblikket med henblik på at øge tempoet. Det gælder fx fuld mobilisering af beredskabsstyrelsen, samt evt. hjemmeværn mv. NOST’en er i færd med at se på muligheder for at øge mandskabet.
- Indsatsen intensiveres nu ved hjælp af forskellige løsninger. For at sikre hastigheden iværksættes en tempobonus i hele landet, både inden for og uden for zonerne, hvor der gives et tillæg for aflivning af dyr, som minkavleren selv afliver inden for en fastsat tidsramme.
- Aflivning kommer til at foregå som den vil gøre normalt i forbindelse med pelsning på farme og dermed i overensstemmelse med dyrevelfærdsreglerne.

...

Betyder det, at regeringen vil forbyde minkavl i Danmark for altid?

- Nej, det er ikke en beslutning om at vi vil forbyde minkavl i Danmark.
- Der er truffet en beslutning om aflivning for at beskytte folkesundheden i den nuværende situation.
- Regeringen er bevidst om, at dette de facto vil betyde en nedlukning af den danske minkbranche – i hvert fald for en årrække – men det er sundhedsmyndighedernes vurdering, at selv fastholdelsen af en mindre mængde avlsdyr vil være en risiko for folkesundheden.

...”;

har hun forklaret, at hun var pennefører for punktet ”Hvad kan borgerne i Nordjylland se ind i – udgangsforbud?”. De resterende punkter anmodede hun de relevante ministerier om bidrag til, og der var flere punkter, som hun på tidspunkter for e-mailen manglede at få svar på fra Sundhedsministeriet. Svaret vedrørende aflivning af mink og spørgsmålet om forbud mod minkavl blev givet af Miljø- og Fødevareministeriet. Hun var ikke involveret i besvarelsen af disse svar, idet hun blot samlet bidragene fra Sundhedsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet. Der var under to timer til at lave det pågældende pressemødeberedskab, og der var ikke meget tid til at læse beredskabet igennem. Hun husker ikke, hvem der sendte de pågældende bidrag fra Miljø- og Fødevareministeriet.

Hun har ikke deltaget i eller overhørt drøftelser om hjemmel til aflivning af samtlige mink i Danmark i Justitsministeriet. I ugen efter pressemødet den 4. november 2020 hørte hun om, at der var en hjemmelsproblematik.

Adspurgt af kommissionen og forevist Johan Philip Zilmer-Bülows mail af 9. november 2020 (ekstrakten s. 3529) til blandt andet hende, Ask Lyno-Hansen (Miljø- og Fødevareministeriet), Lisbeth Gro Nielsen og Paolo Drostby med emnet ”Haster- bidrag til STM beredskaber til spørgetimen (frist mandag kl. 14.00)”:

”...

- Synes statsministeren det er rimeligt, at regeringen lukker et helt erhverv ned og slår millioner af mink ned uden at have hjemmel i lovgivningen til det? (MFVM + JM og SUM)

...”;

har hun forklaret, at hun ikke husker, hvorvidt hun tænkte over, om det var naturligt, at det var Miljø- og Fødevareministeriet, Justitsministeriet og Sundhedsministeriet, der skulle bidrage til besvarelsen af det foreviste bullet. Hun var ikke involveret i besvarelsen af dette spørgsmål, og hun husker ikke, hvad Justitsministeriet bidrog med. Hun forestiller sig, at Reguleringskonteret i Justitsministeriet blev involveret, idet dette kontor var involveret i hjemmelsspørgsmålet.

Christian Liebing

Christian Liebing har – under afhøring i kommissionen den 29. oktober 2021 – forklaret blandt andet, at han siden 2016 har været departementsråd i Statsministeriet, som svarer til afdelingschef i andre ministerier, med ansvaret for den indenrigspolitiske afdeling. Han er uddannet cand.polit. Han havde seks medarbejdere, der tog sig af de indenrigspolitiske ministerier og hertil kom et selvstændigt kontor, som tog sig af nordatlantiske forhold. Han refererede direkte til departementschefen. Deres arbejdsopgaver bestod blandt andet i at følge regeringens arbejde i de centrale udvalg, herunder i KU, ØU og i det grønne udvalg, når der skulle træffes beslutninger om ny politik, eller når der skulle kommunikeres om eksisterende politik. Derudover klædte de statsministeren på til spørgetimer, møder med pressen eller med eksterne.

Under corona-pandemien tog hans kollega Jean Ellermann-Kingombe, som var udlånt af Udenrigsministeriet, sig af de udenrigspolitiske og udenlandske aspekter. Hans sideordnede departementsråd Pelle Pape tog sig af håndteringen af den sundhedsmæssige håndtering af corona, hvorimod han selv var rettet mod den økonomiske/politiske håndtering af corona-situationen herunder de mange økonomiske hjælpepakker om lønkomensation, økonomisk støtte for faste udgifter med videre. Idet corona fyldte enormt meget, havde de den arbejdsdeling, der gav bedst mening på det tidspunkt.

De særlige rådgivere er placeret i det politiske sekretariat, som er en selvstændig afdeling i Statsministeriet. På det tidspunkt bestod sekretariatet af to særlige rådgivere, hvoraf den ene var Martin Justesen. Der var også en HK-sekretær tilknyttet, men han husker ikke præcist hvornår. De andre afdelinger i ministeriet blev inddraget i den konkrete sagsbehandling afhængigt af den enkelte sag, hvilket den enkelte departementsråd vurderede løbende. I praksis kunne departementschefen også vurdere, at det ville være en god idé at inddrage de særlige rådgivere i den konkrete sag.

Kommandovejene var formelle, og han kunne kun efter konkret aftale med departementschefen gå direkte til statsministeren. Det er kun sket i få tilfælde.

I juni 2020 gav smittekonstateringen i mink ikke Statsministeriet særlig anledning til at følge med i udviklingen. På et senere tidspunkt kom der meget stor opmærksomhed i Statsministeriet omkring smittede mink. Han deltog på intet tidspunkt i CU-møder, og han har heller ikke fulgt med i møderne. Han fulgte primært med i de punkter på KU's dagsorden, som vedrørte hans ansvarsområder. Herudover fulgte han særligt med i det forberedende ØU og i det grønne udvalg.

Han var på barselsorlov i oktober 2020 og havde første arbejdsdag den 2. november 2020. Han sagsbehandlede ikke hjemmefra under barselsorloven. Han havde dog en enkelt drøftelse i oktober 2020 omkring en ansættelse af en medarbejder. Han tjekkede ikke mails i perioden.

Forevist Tejs Binderups mail af 16. juni 2020 kl. 17.34 om ”HASTER: Håndtering af coronaudbrud i minkfarm i Nordjylland” sendt til Kent Harnisch og ham, samt cc til Dorthe Eberhardt Søndergaard og Lasse Boje (ekstrakten s. 20), hvori smitteudbrud blandt mink omtales:

”...

Kære Kent og Christian

Vedlagt hermed notat om forslag til håndtering af coronaudbrud på minkfarm i Nordjylland, som vi ønsker jeres tilbagemelding på hurtigst muligt, da der forventes medieomtale af udbruddet i aften.

Løsningen er mundtligt afstemt med SUM, som her sættes Cc. Lasse sættes cc som generel koordinator på corona.

Ring gerne, hvis I har nogle spørgsmål.

...”

har han forklaret, at Tejs Binderup havde ringet til ham forud for mailen, hvor Tejs Binderup havde oplyst, at der var fundet smitte blandt mink. Han vil mene, at Tejs Binderup under samtalen varslede, at han ville sende en haste-mail efterfølgende. Han formoder, at Tejs Binderup kontaktede Statsministeriet, fordi smitten blandt mink potentielt kunne få sundhedsmæssige og økonomiske konsekvenser.

Adspurgt af Jacob Goldschmidt, bisidder for Tejs Binderup, forklarede han, at det var en vigtig oplysning, at der var fundet smittede mink, herunder smitekilderne, da det var et nyt aspekt i coronavirusen. Det hastede med at få oplysningerne om smitten fra Miljø- og Fødevarerministeriet/Sundhedsministeriet frem til statsministeren.

Han ved ikke helt, om Statsministeriet havde en koordinerende rolle i forhold til corona, men håndteringen fyldte rigtig meget i Statsministeriet. Det var en af statsministerens og Statsministeriets væsentligste prioriteter at føre Danmark godt igennem pandemien smitemæssigt og sundhedsmæssigt. Idet smitte blandt mink var en ny ting, der kunne få betydning for smitteudviklingen blandt danskerne, var erfaringerne fra Holland om smitte blandt dyr også relevante.

Forevist sin mail, afsendt få minutter efter Tejs Binderups mail, hvor han videresendte mailen fra Tejs Binderup til chefkonsulent Andreas Meldgaard Goth (ekstrakten s. 20), hvori han skrev:

“...

Emne: VS: HASTER: Håndtering af coronaudbrud i minkfarm i Nordjylland

”Denne skal vi have processet som en gul sag

Men hør lige om FM er med den

...”,

har han forklaret, at han med sin mail henviste til en forelæggelse for statsministeren. Et notat, som statsministeren skal se, sker gennem en gul sag.

Forevist gul sag af 16. juni 2020 med titlen ”FORELÆGGELSE Håndtering af COVID-19 udbrud på minkfarm” (tillægsekstrakt 4, s. 8-9), hvoraf det af forsiden fremgår:

”...

Trin	Godkendes af	Status
Sagsbehandler	Andreas Meldgaard Goth	Igangsatt d. 16-06 2020
Trin 1	Christian Liebing	Godkender
Trin 2	Barbara Bertelsen	afventer modtagelse på trin.
Trin 3	Mette Frederiksen	afventer modtagelse på trin.

...”,

har han forklaret, at det var denne forelæggelse, som Andreas Meldgaard Goth igangsatte samme dag. Han havde på det tidspunkt ikke godkendt sagen endnu. Sagen skulle orientere statsministeren om, at der var fundet virus blandt mink og indeholdt et regneeksempel på de potentielle økonomiske konsekvenser ved aflivning af fx 10 % af alle mink, som ville koste i omegnen af 1,5 milliard kroner. Det var en standardbetegnelse, at der stod ”godkender” ud for ham. Selvom der i indstillingen stod ”*Løsning og kommunikationslinje i vedlagte notat tiltrædes*” var det ment som en orienteringssag. Sagen indeholdt ikke store politiske principielle valg, men snarere en indstilling til en konkret håndtering.

Forevist Fødevareministeriets departements notat af 16. juni 2020 om ”Orientering om fund af Covid-19 i mink” (tillægsekstrakt 4, s. 11), hvori det fremgår blandt andet:

”...

Løsning

Det indstilles, at regeringen ud fra et forsigtighedsprincip beslutter, at den smittede minkbesætning skal aflives, for at minimere risikoen for smittespredning i den igangværende afklaringsfase...

...Det samlede udgiftsskøn (med betydelig usikkerhed) ved beslutning om aflivning af alle smittede mink i Danmark kan derfor beløbe sig til 1-1,5 mia. kr. såfremt, hvis der også antages smitte i 10 pct. af de danske besætninger...”,

har han forklaret, at han så det som Sundhedsministeriets og Fødevareministeriets håndtering af sagen, da det overvejende var deres beslutning. Den gule sag skulle oplyse statsministeren herom. Han lagde ikke noget særligt i, at der blev brugt betegnelsen ”regeringen” i indstillingen.

Adspurgt af sin bisidder Hanne Rahbæk forklarede han, at idet der var store beløb involveret, blev det forelagt for Statsministeriet, selvom det ikke var nødvendigt. Der var i afsnittet om ”Løsning” ikke beskrevet konkrete beslutninger om aflivning af alle smittede mink, som kunne medføre omkostninger på omkring 1,5 milliard kroner, men det var mere en orientering om et risikoscenarie.

Fødevareministeriet og Sundhedsministeriet kunne godt have truffet beslutningen i forening uden at forelægge sagen for Statsministeriet. Han kender ikke til, om der på det tidspunkt eller senere blev udstukket interne retningslinjer i regeringen for, hvornår Statsministeriet skulle inddrages eller have forelagt sager om smitte blandt mink. Han mener ikke, at forelæggelsen for Statsministeriet blev retningsgivende for de senere sager om smitte blandt mink. Han mener, at Sundhedsministeriet og Fødevareministeriet hen over sommeren lavede en strategi for behandlingen af sager, men det var ikke noget han var involveret i. Han kender ikke til eksempler på konkrete beslutninger af økonomisk karakter, som blev truffet af Fødevareministeriet og/eller Sundhedsministeriet, hvis det ikke havde været forbi hans bord.

Forevist mail af 16. juni 2020 kl. 23.23 fra Nicholas Rahui Webster Rømer til Peter Kaarre Larsen, sendt cc til ham, Anders Kappel, Bettina Pedersen, Martin Hellesen, Randi Vanderskrog Untidt og Andreas Meldgaard Goth (ekstrakten s. 21), hvori det fremgår:

”...

Emne: Til STM - haster: Håndtering af COVID-19 udbrud på minkfarm.pdf

Kære Peter

OK fra BBB og klar til STM. STM bør se sagen fra morgenstunden.

Akten er ikke tilpasset, så de første par sider er blanke og overflødige og bør fjernes inden STM får sagen.

@ Pelle: Barbara har bedt om, at du får sagen til orientering.

Følger i F2 i morgen tidlig.

...”,

har han forklaret, at han ikke er i tvivl om, at ”STM” stod for statsministeren. I andre situationer, kunne forkortelsen godt stå for Statsministeriet.

Forevist Anders Kappels mail af 17. juni 2020 kl. 10.12 med svar til Andreas Meldgaard Goth, cc til ham, Peter Kaarre Larsen, Politisk Sekretariat, Nicholas Rahui Webster Rømer og Pelle Pape (ekstrakten s. 21), hvori det fremgår:

”...

Titel: SV: Til STM - haster: Håndtering af COVID-19 udbrud på minkfarm.pdf

Kære A.

Godkendt af STM.

...”,

har han forklaret, at Pelle Pape blev inddraget, da han havde ansvaret for det sundhedsfaglige område. Det var sædvanligt for Nicholas Rahui Webster Rømer, at han ikke sendte mailen af 16. juni 2020 kl. 23.23 til Pelle Pape, da det handlede om at få sagen frem til Statsministeren igennem ministersekretæren og derefter få sendt kopi af mailen til ministersekretariatet. På det tidspunkt var det fortsat helt nyt med mink, og det var den første sag herom.

Forevist mail af 19. juni 2020 kl. 22.34 fra statsminister Mette Frederiksen til Anders Kappel, sendt cc til Peter Kaarre Larsen (ekstrakten s. 54), hvori det fremgår:

”...

Ok. Vil dog betvivle om det er nok

...”;

og foreholdt Tejs Binderups forklaring, gengivet i forklaringsdokumentet side 76, om at Tejs Binderup ”...ikke har set eller hørt om statsministerens forbehold og mailkorrespondancen før i dag.”, har han forklaret, at han typisk ville kontakte Tejs Binderup på sms eller ved en telefonopringning, men han husker ikke, hvordan det skete i det konkrete tilfælde.

Forevist titlen i mail af 19. juni 2020 kl. 22.43 fra Anders Kappel til statsminister Mette Frederiksen, sendt cc til Peter Kaarre Larsen (ekstrakten s. 54), hvori det fremgår:

”...

Titel: RE: Ang: GUL SAG (haster): Overvågningsstrategi for COVID-19 i mink

...”;

har han forklaret, at mailen hastede, da Fødevarestyrelsen gerne ville igangsætte strategien hurtigst muligt. Der er desværre alt for mange sager, som forelægges statsministeren, som betegnes ”haster” og med kort frist. Det er Statsministeriet, der har påført ”haster” i titlen.

Forevist mail af 19. juni 2020 sendt kl. 22.51 fra Anders Kappel til Andreas Meldgaard Goth og sendt cc til blandt andet ham (ekstrakten s. 56), hvori det fremgår:

”...

Emne: RE: Til STM - haster: Overvågningsstrategi for COVID-19 i mink

Kære Andreas

STM er ok med sagen dog med følgende bemærkning “vil dog betvivle om det er nok”.

Har kun fået bemærkning på mail, men forstår den således, at der er ok til strategien, men at det bør overvejes at gøre mere.

Vil I tage den videre.

...”;

har han forklaret, at mailen vedrørte Statsministeriets cover af 19. juni 2020 om ”Cover - Overvågningsstrategi for COVID-19 i mink” (ekstrakten s. 46). Notatet omtalte blandt andet en stikprøvekontrol af omkring 10 % af alle minkfarme for at undersøge dem for smitte. Det var dette notat om strategien, som statsministeren knyttede sin bemærkning til om, hvorvidt indsatsen var nok. Dette notat var en opfølgning på det første notat og omhandlede, hvordan fødevarermyndighederne og sundhedsmyndighederne påtænkte at håndtere det første smitteudbrud blandt mink.

Hans forståelse af mailen fra Anders Kappel af 19. juni 2020 var, at strategien var godkendt, men at statsministeren var i tvivl om, hvorvidt det var nok. Han besvarede mailen 5 minutter senere, hvor han skrev, at han ville videreformidle svaret. Han videreformidlede formentlig til Tejs Binderup. Han

husker ikke, hvordan det skete, men det ville normalt være i form af en sms og/eller en opringning. Hans mail af 19. juni 2020 kl. 22.56 blev journaliseret. Der blev ikke lavet et notat på sagen om hans videreformidling på sms og/eller opringning til Tejs Binderup. Der er notatpligt i Statsministeriet, idet forvaltningsretten selv sagt også finder anvendelse for Statsministeriet.

Han husker ikke, hvordan Tejs Binderup reagerede på statsministeren bemærkning om, at der burde gøres noget mere. Han erindrer ikke at have hørt mere fra Tejs Binderup herom, og han rykkede heller ikke Tejs Binderup for svar.

Adspurgt af sin bisidder Hanne Rahbæk forklarede han, at såfremt statsministeren eller departementschefen ønskede at følge en sag, kunne dette tilkendegives på forskellig vis. Hvis statsministeren havde haft en indvending mod den forelagte indstilling, ville statsministeren typisk sige noget med, at modellen indeholdt for meget, og at hun ønskede et nyt oplæg. Hvis det var en større sag, kunne statsministerens tilbagemelding være, at sagen skulle behandles i KU med et beslutningsgrundlag mv. Han opfattede ikke statsministerens tilbagemelding i mailen af 19. juni 2020 som en besked om, at sagen skulle håndteres på andet end fagministerieniveau.

Før sommerferien var der alene tale om få smittede minkfarme. Efter sommerferien steg smitten blandt mink og blev til en egentlig sundhedsmæssig risiko, hvilken blev behandlet i CU. I Statsministeriet var det ikke længere ham, der skulle forelægge sagerne om mink.

Forevist mail af 9. september 2020 kl. 15.59 fra Andreas Meldgaard Goth til Pelle Pape, sendt cc til blandt andet ham (ekstrakten s. 222), om ”Overvågningsstrategi for COVID-19 i mink.pdf”, hvori det fremgår:

”...

Hej Pelle,

Til din orientering har FM varslet, at den seneste udvikling i COVID-19-smitte blandt mink muligvis bliver bragt op i morgen på mødet i COVID-19 udvalget.

Sagen kort: SUM skulle eftersigende har fundet frem til at, virus kan mutere blandt mink og vil derfor potentielt anbefale, at alle mink slås ned i Danmark, samt at der indføres en karensperiode for minkavl. Drastisk indgreb givet store eksportindtægter fra det erhverv (FM siger ca. 12 mia. kr. årligt). Herudover også usikkert om et sådan tiltag kan finansieres ved corona-penge.

Løsning må velsagtens være en regeringssag om problematikken?

Har vedhæftet den seneste sag, som vi har haft oppe omkring mink og COVID-19 fra i sommers.

Dbh. Andreas

...”,

har han forklaret, at han ikke har læst det underlæggende notat af 9. september 2020 fra Miljø- og Fødevarerministeriet om ”Status og håndtering af COVID-19 i minkbesætninger”. Han blev ikke inddraget i overvejelserne på det tidspunkt. Den omtalte vedhæftning er strategien fra juni 2020.

Han blev ikke nærmere informeret om grundlaget for Sundhedsministeriet potentielle anbefaling om at slå alle mink ned i Danmark. Han drøftede ikke anbefalingen med departementschef Barbara Bertelsen. Dette var første gang, han blev gjort bekendt med idéen om at slå alle mink ned. Han så det på ingen måde som et fuldt udfoldet forslag, da der konstant var idéer, der flød rundt.

Andreas Meldgaard Goth sendte sagen til hans to medarbejdere, da medarbejderne skulle bruge det til deres forberedelse af et CU-møde. Årsagen til at Andreas Meldgaard Goth sendte mailen direkte til Pelle Pape var sikkert begrundet i, at Andreas Meldgaard Goth troede, at det var Pelle Pape, der skulle deltage i CU-mødet. Pelle Pape svarede få minutter senere Andreas Meldgaard Goth, med cc til blandt andet ham og Jean Ellermann-Kingombe, at det var Jean Ellermann-Kingombe, der skulle deltage i mødet.

Forevist mail af 22. september 2020 kl. 15.54 fra Marianne Rosenstand til ham med flere med den endelige dagsorden til det forberedende ØU-møde den 23. september 2020 (ekstrakten s. 613), hvori det blandt andet fremgår:

”...

Kære alle

Vedhæftet endelig dagsorden til brug for møde i Forberedende Økonomiudvalg (FØ) onsdag den 23. september kl. 13.30- 15.00.

Der udestår materiale til bilag 5 vedr. håndtering af coronasmitte i minkbesætninger.

...”

og forevist Finansministeriets dagsorden af 23. september 2020 til FØ-mødet (ekstrakten s. 614), hvori det blandt andet fremgår:

”...

4. Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger (Bilag 5) kl. 14.00

(Henrik Studsgaard og Per Okkels er inviteret til drøftelsen)

...”

og forevist mail af 22. september 2020 kl. 17.49 fra Marianne Rosenstand til blandt andet ham med vedhæftning ”BILAG 5 - Håndtering af coronasmitte i mink.pdf” til brug for FØ-mødet (ekstrakten s. 618), hvori det fremgår:

”...

Kære alle

Vedhæftet bilag 5 til brug for FØ i morgen.

Der udestår således ikke yderligere materiale.

...”

og forevist BILAG 5 af 22. september 2020 om ”Håndtering af coronasmitte i mink” (ekstrakten side 620 og 621), hvori det fremgår blandt andet:

”...

Løsning

...

Såfremt der er politisk ønske om en skærpet indsats, vil næste skridt formentlig være en overvejelse om aflivning af minkbesætninger i højere grad end i dag. Det følger dog for nuværende ikke af sundhedsmyndighedernes anbefalinger, jf. *bilag 2*.

I forbindelse med aflivning af de første tre besætninger blev der fastsat en kompensationsgrad i henhold til bestemmelserne i Lov om hold af dyr. Et påbud om aflivning vurderes ud fra et juridisk synspunkt at have karakter af ekspropriation, hvorfor der vil være krav om fuld kompensation for de aflivede minks værdi.

...

Der kan også ske aflivning af alle minkbesætninger ud fra et forsigtighedshensyn. Dette vil dog være meget vidtgående og forudsætter en belysning af kompensation af de berørte besætningsejere, der skønnes at beløbe sig til 3,0mia. kr. (aflivning før pelsning) og 1,13mia. kr. (aflivning efter pelsning) hertil skal lægges tab af bygninger og udstyr samt håndtering af de ca. 6.000 arbejdspladser i minkerhvervet.

Indstilling

Det **indstilles**, at

- Orienteringen om de iværksatte tiltag til håndtering af COVID-19-smitte i minkbesætninger tages til efterretning
- Det drøftes, om der er politisk ønske om at skærpe indsatsen yderligere

...”,

har han forklaret, at spørgsmålet om ekspropriation ikke gav anledning til særskilte overvejelser i Statsministeriet. Han deltog normalt i forberedende ØU-møder, men han deltog ikke i det pågældende møde, da han på det tidspunkt var til et møde hos statsministeren om en tale til Dansk Industri. Det var i stedet hans medarbejder kontorchef Karen Nilaus, der deltog i det forberedende ØU-møde.

Forevist mail af 23. september 2020 kl. 10.47 fra Anders Kroman Liin til Hans Peter Olsen, sendt cc til flere medarbejdere i Fødevareministeriet, om ”Bestilling: Opdatering af notat om omkostninger fsva. mink og corona (scenarium 3)” (ekstrakten s. 636), hvori det blandt andet fremgår:

”...

Attachments: Økonomiske omkostninger ved 3 scenarier.docx

Kære Hans Peter

I bedes på baggrund af det vedhæftede bilag:

- Konsolidere tallene

- ...

Sagen bedes KC-godkendt i AID, inden besvarelsen sendes til Fødevarer & Veterinær.

Frist: 25. september kl. 11.00

...”;

og forevist det vedhæftede ”Bilag 2 – Omkostninger ved opstillede scenarier” af 20. september 2020 (ekstrakten s. 637) blandt andet med tabeller over omkostninger til aflivning og compensation, har han forklaret, at notatet ikke blev sendt ud til deltagerne i det forberedende ØU-møde, hvorfor han har ikke modtaget det.

Omkring den 23. september 2020 faldt det ham ikke ind at lave en opfølgning på statsministerens bekymring om ”*vil dog betvivle om det er nok*”, som beskrevet i mail af 19. juni 2020 fra Ander Kappel til Andreas Meldgaard Goth (ekstrakten s. 56). Han forstod ikke statsministerens tilbagemelding som en forventning om, at statsministeren skulle forelægges noget nyt. Han så det som en retningsspil for det videre arbejde for ministerierne og ikke som et udtryk for, at sagen skulle tilbage til statsministeren. Situationen var en helt anden på det tidspunkt. Der var i den mellemliggende periode foretaget en række tiltag og fulgt op efterfølgende.

Han deltog ikke i ØU-mødet onsdag den 30. september 2020. Departementschef Barbara Bertelsen deltog på vegne af Statsministeriet. Det var kun, hvis departementschefen var forhindret i at deltage, at han ville deltage i stedet for.

Forevist mail af 30. september 2020 kl. 13.01 fra Karen Nilaus til Nicholas Rahuo Webster Rømer, sendt cc til ham med flere, om ”Bemærkninger til ØU 30-09-2020” (ekstrakten s. 862), hvori fremgår:

”...

Bilag: Bemærkninger til ØU 30-09-2020 (inkl PPA bem).docx;

Her er ØU-håndakten.

Sara skriver: Når først at se den lidt senere, så læg videre uden mine bemærkninger.

Godkendt af CSL. PPA har givet bemærkninger til pkt. 8 om mink og JEK har godkendt pkt. 9.

...”;

har han forklaret, at ”Sara” henviste til særlig rådgiver Sara Vad Sørensen. Hans initialer er ”CSL”. ”PPA” er Pelle Pape, og ”JEK” er Jean Ellermann-Kingombe. Han formoder, at bemærkningerne fra Pelle Pape er indarbejdet i håndaktens punkt 8.

Forevist håndaktens punkt 8 om ”Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger (Bilag 8)” (ekstrakten s. 862), hvori det fremgår blandt andet:

”...

FM har d. 29. september oplyst, at der ventes nye anbefalinger fra SUM og Fødevarestyrelsen, der bl.a. omfatter yderligere aflivninger på smittede besætninger, end det der er lagt op til i sagen. Disse anbefalinger ventes ud fra det oplyste forelagt CU.

SUM har desuden oplyst, at der mellem SUM og MFVM er truffet beslutningen en fremgangsmåde vedr. aflivning af mink, som SUM bakker op om. SUMn vil fremlægge denne løsning på ØU.

Det har i forberedelserne af sagen været drøftet om, der bør overvejes en aflivning af samtlige danske minkbesætninger, idet scenariet er, at minksmitte kan betyde at alle vacciner i verden vil være ineffektive. Det er således et stort ansvar, som Danmark påtager sig som den førende minknation. Aflivning af alle mink vil være et tiltag som kræver en mere detaljeret belysning af konsekvenserne.

...

Sagen vil afhængig af ØU-drøftelsen også blive forelagt statsministeren.

...”;

har han forklaret, at han ikke husker, hvem der skrev afsnittet om, at minksmitte kunne betyde, at alle vacciner ville være ineffektive. Afsnittet må være et resultat af et samarbejde mellem flere forskellige. Det kan godt være tilføjet, som en del af Pelle Papes bemærkninger. Oplysningerne må være taget fra materialet fra sundhedsmyndighederne, der var sendt til ØU.

Afsnittet om Sundhedsministeriet og Miljø- og Fødevarerministeriets beslutning om fremgangsmåden ved aflivning af mink, kunne også være blevet til som følge af Pelle Papes bemærkninger, da Pelle Pape var mere opdateret på den sundhedsmæssige håndtering af corona.

Forevist et udkast til håndakten om ”9. Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger (Bilag 8)” (ekstrakten s. 846), hvori det fremgår blandt andet:

”...

Det har i forberedelserne af sagen været drøftet om, der bør overvejes en aflivning af samtlige danske minkbesætninger. Aflivning af alle mink vil være et meget vidtgående tiltag, som forudsætter en mere detaljeret belysning af konsekvenserne. Som det fremgår af sagen kan ”SSI ikke give en entydig anbefaling vedrørende spørgsmålet, om der skal foretages aflivning af minkbesætninger eller ej”.

...”;

har han forklaret, at han har godkendt den første version. Håndakterne til departementschefernes deltagelse i ØU blev til efter et samarbejde mellem de forskellige afdelinger. Hans kollega tog sig af den sundhedsmæssige håndtering af corona og fulgte sammen med Jean Ellermann Kingombe med i CU, og de var derfor mere opdaterede på de seneste overvejelser. Disse overvejelser var relevante at få ind i håndakten til departementschefen. Årsagen til at sætningen om Statens Serum Institut ikke var med i den endelige version, kan måske være begrundet i, at de var inde i den sundhedsmæssige håndtering og risikovurdering. Han havde sidste dag inden barsel den 2. oktober 2020.

Han oplevede ikke, at departementschef Barbara Bertelsen eller andre i Statsministeriet tilhørte en skærpet fløj i Statsministeriet. Det var et ønske fra Barbara Bertelsen, at Pelle Pape læste med på de punkter i håndakten, der vedrørte corona, og han kom med sine bemærkninger hertil. Dette gjorde de ugentligt.

Han kom tilbage fra barsel den 2. november 2020. Han hørte ikke noget om hjemmelsspørgsmålet på det tidspunkt. Han blev ikke inddraget i forberedelserne til KU-mødet, og han blev ligeledes ikke involveret i overvejelserne om, hvordan statsministerens udmelding skulle ske på pressemødet den 4. november 2020.

Han blev endvidere ikke inddraget i overvejelser om hjemmelgrundlag for bonusordninger, incitament, ekspropriation mv.

Han modtog en mail lørdag den 7. november 2020 fra Casper Lund Borch, hvor der stod noget om hjemmel. Han tænkte, at det ikke var så godt, men han så mest mailen som en orientering, og han gjorde ikke mere ved den. Dette var første gang han blev gjort opmærksom på hjemmelsproblematikken.

Forevist mail af 17. november kl. 22.58 fra Tejs Binderup til ham og Pelle Pape, sendt cc til Paolo Drostby og Jonas Funder Mejer, om ”ØU-sag om kompensationsmodeller for minkerhvervet” (ekstrakten s. 3396), hvori det fremgår:

”...

Kære Pelle og Christian

Hermed ØU-sag om mink-kompensation, som går i skriftlig ØU her hen over natten, så fødevareministeren har mandat på plads når han i morgen tidlig skal tale med V om hastelovforslag.

...”,

og forevist ”Kompensationsmodel ved nedslagning af mink i Danmark” af 8. november 2020 (ekstrakten s. 3399), hvori det fremgår blandt andet:

”...

Særlige overvejelser om statsstøtte

I det tilfælde, at der ønskes særlige regler for kompensation, der går ud over de almindelige principper for beregning af erstatning i tilfælde af ekspropriation, vil dette skulle statsstøttegodkendes. Det må i den forbindelse bemærkes, at mulighederne for at yde støtte til landbrugserhverv er mere begrænsede end for mange andre erhverv. Det kan dermed blive en udfordring at opnå statsstøttegodkendelse af yderligere kompensation til minkavlerne, og en konkret model skal drøftes med EU-kommissionen. I den forbindelse er det væsentligt ikke at overkompensere og stille dem bedre end ved fortsat drift, hvor en del i dag har underskud.

...”,

har han forklaret, han ikke gjorde sig særlige tanker om statsstøttegodkendelse eller problemstillingen herved. Han så det som et udtryk for, at ministerierne havde fundet de to bedste kompensationsmodeller. De havde faste procedurer for skriftlige sager til ØU. Den konkrete sag kom forbi Pelle Pape. Han læste sagen men ikke grundigt. Han har ikke noget grundlag for at vurdere, om man kunne have fået det afklaret tidligere. Han var ikke involveret i selve tekstdelen af lovforslaget.

Forevist sms'er fra den 26. november 2020 fra departementschef Barbara Bertelsen til Carsten Madsen og ham selv (tillægsekstrakt 3, s. 960), hvori det fremgår:

”...

[Barbara Bertelsen kl. 8.57]:

”Kære begge to. Jf også snakke i går og i dag, så har jeg klar forventning om, at I to tager ansvar for og kaster jer aktivt ind i at sikre, at stm er klædt fuldt og rettidigt på til besøget i dag med alle relevante beredskaber og på en måde, så vi ikke får åbnet nye skandaler/ problemer. Det gælder ad juraen på minigrave (herunder "viden om nye ulovligheder" etc.) og forsvaret/politiet og konkret forløb. Er helt underhåndteret det her og meget farligt, fordi ingen har taget ansvar for risici/substans/ beredskab, og sagen er kommet så sent, at ingen har set den. Eksempel på, hvor dårlig risikostyring vi kører med lige nu, og hvor lidt ansvar nogen tager for at føre stm sikkert igennem hele vejen og med alle flanker af-dækket. Meget farlig situation lige nu. Og belært af tidligere forløb og erfaringer bliver jeg åbenbart nødt til at være meget eksplicit i, at den her er jeres tos ansvar at hjælpe stm trygt og ordentligt igennem. Barbara”

[Barbara Bertelsen kl. 15.51]:

[Indsat artikel fra nyheder.tv2.dk om ”Grædende Mette Frederiksen siger undskyld efter minkskandale”]
 ...”;

har han forklaret, at statsministeren den 26. november 2020 skulle besøge en minkfarm, og på det tidspunkt kørte der forskellige historier i medierne. Departementschef Barbara Bertelsen bad dem om at være optaget af, at beredskaberne til pressespørgsmål var, som de skulle være. Han var ikke inde over sagsbehandlingen om nedgravning af mink, men han var involveret i at lave et presseberedskab til statsministeren, hvis hun skulle besvare spørgsmål fra medierne under sit besøg herunder om minkgrave. Han havde ikke ansvaret for at fortolke juraen omkring minkgravene. Når Barbara Bertelsen skrev ”...nye skandaler/problemer” mente hun formentlig diskussionen om hjemmelsspørgsmålet. Han vil tro, at han også forstod formuleringen sådan, da han modtog beskeden den 26. november 2020. Han så Barbara Bertelsens bemærkning om at ”*Er helt underhånderet det her og meget farligt, fordi ingen har taget ansvar for risici/substans/beredskab...*” som et udtryk for, at de skulle have fuld fokus på beredskaber op til besøget på minkfarmen, og de arbejdede med nogle korte frister på det tidspunkt. Han ved ikke, hvem der besluttede, at statsministeren skulle besøge minkavlere. I sidste ende var det statsministeren selv.

Han forstod det som Barbara Bertelsens måde at udtrykke, at de skulle have fuld fokus på besøget på minkfarmen, når hun skrev, at ”*Eksempel på, hvor dårlig risikostyring vi kører med lige nu, og hvor lidt ansvar nogen tager for at føre stm sikkert igennem hele vejen...*” og ”*...alle flanker afdækket*”. Det danske sprog muliggjorde selvfølgelig, at det kunne være skrevet på 1.000 andre måder, men det handlede om, at deres beredskaber skulle få statsministeren godt igennem eventuelle spørgsmål om minkgravene.

Han ved ikke, hvilke tidligere erfaringer, som Barbara Bertelsen henviste til. Han så mest på det operative budskab i beskeden om, hvad Barbara Bertelsen ville have, at de fokuserede på. Han spurgte sin medarbejder ind til status på beredskabet og fulgte sagen tæt.

Forevist sms af den 26. november 2020 fra pressekoordinator Sofie Bremer til ham (tillægsekstrakt 3, s. 961), hvori det fremgår:

”...

[Sofie Bremer kl. 12.05]:

Jeg vidste det ikke - STM har lige skrevet følgende

Syns fortsat der mangler q/a i forhold til den konkrete minkavler og det at han blev ringet op af politi og forsvar

...”;

har han forklaret, at han husker, at der var spørgsmål om den konkrete minkavler. Det var noget, som Carsten Madsen behandlede i sine beredskaber, og han havde ikke selv noget med det at gøre.

Adspurgt af sin bisidder Hanne Rahbæk forklarede han, at de medarbejdere, som arbejdede med corona, i nogen situationer, refererede til Pelle Pape og til Jean Ellermann-Kingombe. Han blev ofte sat

cc på mails og blev således orienteret om, hvad de forskellige lavede. Statsministeriet beskæftigede sig også med andre ting end mink og corona i efteråret 2020, hvilket også optog hans tid.

Adspurgt af Jakob Goldsmidt, bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drosby, forklarede han, at han gennem sin position, hvor han havde med alle indenrigsspørgsmål at gøre, havde han haft kontakt til afdelingschef Tejs Binderup om nogle sager men ikke mange.

Adspurgt af kommissionen og forevist mail af 30. september 2020 kl. 8.04 CEST fra Pelle Pape til Sara Vad Sørensen og Karen Nilaus, sendt cc til ham med flere (tillægsekstrakt 4 s. 70), hvori det fremgår blandt andet:

”...

Emne: Ang: Bemærkninger til ØU 30-09-2020

Vedr mink

Synes ikke det passer når der står i coveret - jf nedenfor. Tværtimod synes jeg det fremgår ret klar af vurderingen fra SSI at det er mega-farligt at gamble med det her mink. Derfor skal det stå omvendt i håndakten. Scenariet er at det her minksmitte kan betyde at alle vacciner i verden vil være ineffektive. Det er et kæmpe ansvar vi i som den førende minknation påtager os. Sagen bør afhængig af øu drøftelsen også forelægges stm hurtigst muligt.

...”;

har han forklaret, at det godt kunne være begrundet i Pelle Papes mail, at oplysningen fra SSI blev taget ud af den endelige udgave af håndakten til ØU-mødet. Udarbejdelsen af håndakter til ØU skete ud fra et samarbejde. Udkastet var lavet af en af hans medarbejdere, hvorefter Pelle Pape havde nogle bemærkninger, hvilket var helt almindeligt.

Adspurgt af kommissionen forklarede han, at da der kom en ny regering i 2019, fik han flere medarbejdere under sig. Det var en del af styrkelsen af Statsministeriet, da man prøvede at få Statsministeriet til at sætte noget mere retning for regeringens samlede arbejde. Han mener ikke, at regeringen havde en ambition om, at Statsministeriet skulle træffe alle de væsentligste beslutninger i regeringsførelsen, også selvom det vedrørte fx Fødevareministeriet. Den nuværende regering er et ét-parti-regering, hvilket adskiller sig fra de fleste af de foregående, hvilket giver en anden dynamik.

Kommunikationen i Statsministeriet foregår både via møder, sms'er, mails og telefonopkald. Under corona foregik der mere kommunikation gennem mails, sms'er og telefon end normalt. Det er korrekt, at der var lidt flere sms'er end mails på hans niveau. Mails bliver typisk brugt, når der skal vedhæftes dokumenter og notater.

Lars Høgsbro Østergaard

Lars Høgsbro Østergaard har – under afhøring i kommissionen den 4. november 2021 – forklaret blandt andet, at han er souschef i Finansministeriet i Udgiftspolitisk Center, hvor han har været siden 2014. Han er uddannet cand.scient.pol. I coronasager, som han har været involveret i siden marts 2020, har han refereret til Kent Harnisch, Martin Jensen og Annemarie Lauritsen.

Han var meget lidt involveret i den lange række af sager, der kørte i CU og ØU i september måned 2020. Han havde ingen aktiv rolle i sagerne. Finansministeriet har fokus på penge og økonomi. Miljø- og Fødevarerministeriet fik bevilliget ekstra penge til en ekstra indsats til håndtering af coronasmitte blandt mink. Finansministeriet var involveret i de forskellige sager med beskrivelsen af de økonomiske konsekvenser, det var mest det kontor, som hans kollega, Asbjørn Brink, var chef for. Han fik selv tilbagemeldinger i beskrivelsen af de økonomiske konsekvenser for forskellige tiltag iværksat for at inddæmme coronasmitte i mink. Han var cc på mange af de centrale mails op til KU-mødet den 3. november 2020, da der i modsætning til en sag, der alene handlede om mink og minkerhvervet, nu var tale om noget tværgående i forhold til både, hvad man gør med mink og i forhold til restriktioner i Nordjylland og i forhold til hjælpepakker. Han var indgang til mange af de sager sammen med Annemarie Lauritsen. Han havde ikke et sagsbehandleransvar på de forskellige minkaspekter, han sagsbehandlede i forhold til de generelle hjælpepakker til Nordjylland. Han var orienteret om og med i overvejelser om, hvorvidt de generelle hjælpepakker kunne indeholde en indsats i forhold til minkerhvervet. Han var orienteret om de sager, som gik op i første omgang vedrørende muligheden for en tempobonus, og han var senere hen i forløbet, efter at beslutningen var truffet, involveret i Finansministeriets stillingtagen til det papir, som blev udarbejdet af Justitsministeriet. Det var helt fremme ved den 13. november 2020.

Han blev den 4. november 2020 om morgenen orienteret om regeringens beslutning på KU-mødet den 3. november 2020. Der var en tilbagemelding til ham, hvor regeringens beslutning blev uddybet. Dels modtog han en sms fra Asbjørn Brink og Annemarie Lauritsen. Dels havde han også den 4. november 2020 om morgenen en telefonsamtale herom.

Han har ikke deltaget i de departementschefmøder, der blev afholdt om eftermiddagen den 3. november 2020. Han vil tro, at han fik en orientering fra Annemarie Lauritsen herom. Han fik at vide, at der skulle laves en sag til et KU-møde om aftenen. Han modtog sagen i forskellige udkast. Der var vist noget et sted, hvor de blev bedt om input i forhold til tempobonus, hvilket han formidlede videre til Asbjørn Brink. Han havde selv en koordinerende rolle i forhold til at sikre, at Finansministeriet leverede bidrag til KU-sagen.

Forevist e-mailkorrespondance (ekstrakten s. 1752-1753):

”...

Fra: Lars Høgsbro Østergaard ...

Sendt: 3. november 2020 18:17

Til: Asbjørn Brink ...; Annemarie Lauritsen ...

Cc: Martin Ulrik Jensen ...

Emne: Ang: SV: Fra SSI - risikovurdering af minkavl - frist tirsdag d. 3. november kl. 13

Vil du også skrive at det er afgørende med parallelitet i hjælpe pakker til det, som vi lukker o Nordjylland. Jeg har talt med em.

...

Fra: Annemarie Lauritsen ...

Dato: 3. november 2020 kl. 17.41.13 CET

Til: Asbjørn Brink ..., Lars Høgsbro Østergaard ...

Emne: Ang: SV: Fra SSI - risikovurdering af minkavl - frist tirsdag d. 3. november kl. 13

Måske vi skal lave ultra kort håndakt til FM'n. Han er IKKE i loop om seneste udvikling. Så måske kort overblik over status, herunder nedenstående. Og så mulige udfald, og at FM bakker om den løsning der anbefales sundhedsfagligt.
 ...”

har han forklaret, at han bidrog til håndakten med to enkelte pointer indenfor hans fagområde vedrørende hjælpepakker. Han så efterfølgende håndakten i sin endelige form. Han modtog KU-materialet, da det blev sendt ud af Justitsministeriet den 3. november 2020 kl. 21.24 kort før mødestart. Han skimmede efterfølgende materialet og gjorde ikke mere ved det. Han deltog ikke i en briefing af finansministeren forud for KU-mødet den 3. november 2020.

Forevist mail (ekstrakten s. 1819)

”...

Til: Annemarie Lauritsen ..., Martin Ulrik Jensen Lars Høgsbro Østergaard ...
 Fra: Asbjørn Brink ...
 Titel: Håndakt - mink.docx
 Sendt: 03-11-2020 18:40
 Bilag: Håndakt - mink.docx;

Kære alle tre

Mhp. jeres bemærkninger er vedlagt forslag til håndakt til brug for KU-drøftelsen om et par timer om mink. Baseret på det foreløbige materiale fra JM, SUM, BM og MFVM.

Bh
 Asbjørn

...”

og forevist håndakten til KU-møde den 3. november 2020 (ekstrakten s. 1820)

”...

Der lægges op til at iværksætte følgende initiativer til håndtering:

1. Incitamentsordning for hurtigere aflivning ("tempo-bonus") til anslået 100-300 mio. kr.
2. Såfremt det ikke efter [10] dage er konstateret, at incitamentsordningen er tilstrækkelig, iværksættes en nødplan.
3. En række lokale tiltag i de berørte områder (øget testkapacitet, nedlukning mv.)

Det forventes, at MFVM fsva. den fremadrettede håndtering af mink vil argumentere for en såkaldt dvale-model, der indebærer at alle mink inden for zonerne pelses og kun avlsdyr bevares. Derudover gives ikke tilladelse til at indsætte nye mink i de besætninger, hvor der er konstateret COVID-19. Der vil skulle skabes lovhjemmel til tiltaget. Økonomiske konsekvenser af dvale-modellen foreligger endnu ikke.

STM forventes at argumentere for en fuld aflivning af alle mink i Danmark.
 ...”

har han forklaret, at han ikke deltog i nogen drøftelser om, at der skulle skabes lovhjemmel til tiltagene. Det er ikke noget Finansministeriet beskæftigede sig med, det var der andre ministerier, som var bedre til, og det var ikke noget, som han hæftede sig ved. Vedrørende bilag 2 og bilag 2a som

blev sendt ud kl. 21.21 den 3. november 2020, har han forklaret, at han har skimmet bilagene, men han har ikke forholdt sig til dem. Det var ikke hans sag.

Forevist sms-korrespondance af 3. november 2020 (tillægsekstrakt 4 s. 668)

”...

Lars Høgsbro Østergaard kl. 22.09: ”Hører du noget fra mødet?”

Asbjørn Brink kl. 22.10: ”Desværre ikke.”

Asbjørn Brink kl. 22.14: ”Men med rev cover tænker jeg at de beslutter at slå alle ned.”

Asbjørn Brink kl. 22.15: ”Bare virkelig dårligt beslutningsgrundlag.”

Lars Høgsbro Østergaard kl. 22.15: Det tænker jeg også... tænker man kunne have ventet en dag.....”

Asbjørn Brink kl. 22.17: ”Ja – eller nøjes med i aften at træffe beslutning om 1) ”tempo-bonus” og 2) mere personel til at hjælpe Fødevarestyrelsen. Og så fx i morgen træffe den store beslutning om 2021.”

Asbjørn Brink kl. 22.43: ”foreløbigt: fortsat forventet pressemøde kl 11. NOST møde i aften.”
...”

har han forklaret, at han husker denne sms-korrespondance. Det er en korrekt udlægning, at det var et dårligt beslutningsgrundlag. Bestillingen på materialet til KU-sagen blev sat i gang omkring kl. 16 efter et departementschefmøde. Det var derfor et beslutningsgrundlag, som var udarbejdet af ministerierne på meget kort tid, hvilket produktet også afspejlede, hvis man sammenligner med andre beslutningsgrundlag, hvor der er længere tid, og hvor man kan nå clearingsrunder med ministerierne ad flere omgange, så er det ikke så godt, som det kunne have været. Han sagde ikke fra over for den korte tidsfrist for udarbejdelse af materialet. Det mener han ikke var hans opgave. Den sag, der blev lagt frem på KU-mødet, var så langt ministerierne var kommet med en indstilling til at drøfte det.

Forevist sms modtaget fra Annemarie Lauritsen den 4. november 2020 kl. 06:38 (tillægsekstrakt 4, s. 795)

”...

Mink

Konklusion fra KU:

Nedslagning af alle mink hurtigst muligt.

Hele pakken som indstillet ift menneskene (konsolideres, overvejes vist skærpet).

Pressemøde i eftermiddag.

Skal vi tage en status på skype kl. 8:15”

...”

har han forklaret, at han deltog i statusmødet kl. 8.15 den 4. november 2020 på Skype fra bilen på vej til arbejde. Det var Annemarie Lauritsen, der redegjorde for, hvad regeringens beslutning gik ud på. Det blev efterfølgende drøftet på nogle afdelingschefmøder, hvad regeringen præcist havde besluttet. Han deltog ikke på disse afdelingschefmøder. Han tror, at han fik en ret sikker beskrivelse af, hvad regeringen havde besluttet på KU-mødet den 3. november 2020. Beslutningen var et forbud mod mink, men ikke at afskære hold af mink efter 2021. Han har ikke efterfølgende drøftet med nogen

nærmere, hvad beslutningen indebar. Han blev ikke inddraget i afklaringen af, hvorvidt der var tale om ekspropriation.

Forevist mail (ekstrakten s. 2566)

”...

From: Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP)

Sent: 4. november 2020 16:27

To: Lene Brøndum Jensen; Dorthe Søndergaard; Tejs Binderup; Annemarie Lauritsen; Line Nørbæk (EM-DEP); Janus Breck; Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP); Cecilie Brøkner; Erik Brøgger Rasmussen; Katrine Kaldahl; Sven Erik Bukholt; Paolo Drostby; Lars Høgsbro Østergaard; Asbjørn Brink; Sidsel Due Nordengaard; 'Pernille Esdahl!'; FMN-CHSPO Høeg-Jensen, Kasper; FMN-DVI Virkelyst, Dennis; Laura Wester; Morten Schiellerup Bager (EM-DEP)

Subject: SV: Faktaark ang. hjælpepakker

Attachments: Faktaark - Overligger.docx; Bilag 1 - Kompensation til tvangslukkede erhverv.docx;

Bilag 2 - Kompensation til erhverv indirekte berørt af skærpede restriktioner.docx

Kære jer

Der er i 11. time opstået tvivl om hjemmelsgrundlaget for tvangslukningen. Dette har givet anledning til justering som vedhæftet – under yderligere afklaring mellem JM, SUM og EM.

Mvh.

Søren

...”

har han forklaret, at da han modtog mailen, havde han tidligere samme dag fået en mail fra Justitsministeriet om, at arbejdstesen var, at man arbejdede videre med, at der skulle være hjemmel i lov om hold af dyr. Frem mod pressemødet skulle der udarbejdes en række faktaark om, hvad beslutningen indebar. Han forholdt sig ikke til andet end, at der var et hjemmelsspørgsmål, som de andre i ministeriet var involveret i. Der var forskellige holdninger til, hvorvidt hjemlen skulle findes i epidemiloven eller i lov om hold af dyr, men han gik ikke ind i dette. Han er ikke jurist.

Forevist mail (ekstrakten s. 2580)

”...

Til: Lars Høgsbro Østergaard ...

Fra: Asbjørn Brink ...

Titel: SV: Sammenlign resultat 2

Sendt: 04-11-2020 16:41

Fint – så kan de afklare hjemmelsgrundlaget indtil minkerhvervet inkluderes i tvangsnedlukningen.

...”

har han forklaret, at han ikke forholdt sig nærmere til denne formulering. Han havde lavet en track change version til Asbjørn Brink, så Asbjørn Brink kunne se, hvori ændringen bestod, og så man kunne se, at der var uklarhed om hjemmelsgrundlaget.

Forevist mail (tillægsekstrakt 3 s. 117-118)

”...

Fra: Lars Høgsbro Østergaard ...

Sendt: 11. november 2020 09:30

Til: Michael Lindved ...; Lene Andersen ...; Ane Holst Aagaard Madsen...

Emne: SV: Vurdering af Akt123

Hej Michael,

Finansudvalget tiltrådte med akt. 123 af 27. marts, at der med Finansministeriets (FM) godkendelse kan optages merbevilling direkte på forslag til lov om tillægsbevilling for 2020 på samtlige driftsbevillinger og bevillinger af typen statsvirksomhed med henblik på at afholde ekstraordinære driftsudgifter til håndtering af COVID- 19.

Det er således vurderingen, at akt 123 ikke kan anvendes som hjemmel til udbetaling af tempobonus. Tilsvarende gælder selve kompensationen til minkavlere.

Hjemlen vil formentlig kunne bruges til myndighedernes ekstraordinære udgifter til aflivning af dyr. Det kræver, at de ansvarlige ministerier fremsætter anmodning til FM. Alternativt kan udgifterne hjemles ifm. det kommende aktstykke om kompensation.

Mvh

lars

...”

har han forklaret, at han var inddraget i vurderingen af, om akt 123 kunne anvendes som hjemmel til udbetaling af tempobonus. Akt 123 stammer tilbage fra en store hjælpepakkeaftale, som kom i foråret 2020 i begyndelsen af coronakrisen. Det skulle gøre muligt, at statslige institutioner skulle kunne gøre, hvad der skulle til med hensyn til corona og kunne afholde udgifter hertil. Aktstykket gav Finansministeriet adgang til at optage merudgifter til driftsudgifter og til bevillinger under typen statsvirksomhed, således at der ikke skulle afventes udarbejdelse af aktstykker. Det var og er et usædvanligt aktstykke, som hjemlede Finansministeriets afholdelse af udgifter uden godkendelse af Folketinget. Akten var begrænset til typen driftsbevillinger og bevillinger af typen statsvirksomhed, og der stod eksplicit, at tilskud til personer og hjælpepakker til erhverv ikke kunne hjemles med aktstykket, men ville blive hjemlet på almindelige aktstykker med inddragelse af Folketinget. Derfor var de ret overbeviste om, at de omhandlede udgifter ikke kunne afholdes over aktstykket. Det var således kun myndighedernes ekstraordinære udgifter, som kunne dækkes under aktstykket. Nogle af de udgifter, som Fødevarestyrelsen fik til at håndtere minktiltagene i september, havde hjemmel i aktstykke 123. Han tror, at overvejelsen om, hvorvidt akt 123 kunne anvendes kom fra Michael Lindved i dennes mail af 11. november 2020. Nogle dage efter kom der et papir fra Justitsministeriet, som efterspurgte Finansministeriets vurdering af, hvorvidt aktstykket kunne anvendes som bevillingsmæssig hjemmel. De svarede som i ovennævnte mail og hørte ikke mere hertil.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at der senere på året blev vedtaget et lovforslag, som hjemlede udbetaling af tempobonus.

Henrik Studsgaard

Henrik Studsgaard – har under afhøring i kommissionen den 21. oktober 2021 – forklaret blandt andet, at han er uddannet som skov- og landskabsingeniør og cand.jur. Han har tillige en uddannelse i finansiering og kreditvæsen fra CBS. Han var i perioden fra 2015 og frem til ultimo november 2020 ansat som departementschef Miljø- og Fødevarerministeriet. Han er i dag departementschef i Miljøministeriet.

Indenfor fødevarerområdet var hans nærmeste medarbejdere afdelingschef Tejs Binderup og kontorchef Paolo Drostby. Hans kontakt med teamchef Katja Goodhew var mere afgrænset. Ministerier er meget hierarkisk indrettet, og som departementschef har man mest kontakt med afdelingschefer og kontorchefer.

I Fødevarestyrelsen var direktør Nikolaj Veje og veterinærdirektør Hanne Larsen hans nærmeste samarbejdspartnere. I forhold til sagen, som kommissionen behandler, gik kontakten helt overvejende til Hanne Larsen. Nikolaj Veje var mere involveret i bortskaftelse og nedgravning af mink.

Det materiale, de notater, de redegørelser mv., som blev udarbejdet i Fødevarestyrelsen i september 2020, og hvori det blev konkluderet, at der ikke var hjemmel til scenarie 3, som angik aflivning af alle mink, var han bekendt med.

Materialet, som blev udarbejdet til et forberedende ØU-møde i september 2020, herunder bilag 2, læste han, da det blev lagt op i huset til ministeren. I papiret var udstrækningen af § 30 i lov om hold af dyr reflekteret ganske fint, herunder i forhold til proportionalitet og risikovurdering. Sidst i september 2020, hvor smitten i besætningerne begyndte at stige ganske bekymrende, var der overvejelser om udstrækningen af § 30 i lov om hold af dyr som hjemmel. Fødevarestyrelsen var bekymret for, om man kunne gøre brug af § 30, hvis man skulle udvide aflivningen til også at omfatte ikke smittede mink på omkringliggende farme. Han stillede spørgsmål ved, om det kunne være rigtigt, at der ikke var hjemmel til en zone 2-ordning i § 30 i lov om hold af dyr, netop fordi loven havde til formål at forebygge smitte blandt husdyr. Det endte med, at man udlagde en zone 2 på 7,8 km med hjemmel i § 30. På baggrund af statistisk analyse var Fødevarestyrelsen nået frem til, at § 30 kunne udgøre hjemmel til oprettelse af en zone 2, idet der var en signifikant sandsynlighed for, at der ville være smitte indenfor zonen.

I den omtalte forberedende ØU-sag var der tillige overvejelse om præventiv aflivning med det formål at få inddæmmet smitten. Det var det, som man diskuterede i slutningen af september 2020.

Forevist de tre løsningsmodeller, som var gengivet i den i Justitsministeriet udarbejdede kommenterede dagsorden til brug for det forberedende møde i CU den 21. september 2020 (ekstrakten s. 440):

”...

Det indstilles på den baggrund i sagen, at følgende løsningsmodeller drøftes:

- At der udarbejdes beslutningsgrundlag for en løsning, hvor alle smittede besætninger slås ned ud fra et forsigtighedsprincip og/eller:
- At der iværksættes alternative tiltag, som er anbefalet af sundhedsmyndighederne og Fødevarestyrelsen, *jf. bilag 1* eller:

- At der udarbejdes beslutningsgrundlag for en løsning, hvor alle minkbesætninger slås ned ud fra et forsigtighedsprincip
...”;

har han forklaret, at tre scenarier, herunder et scenarie 3 om aflivning af alle mink, gik igen i det materiale, som blev udarbejdet helt op til tirsdag den 3. november 2020. I sidste ende var det en politisk beslutning at afgøre, hvilken risiko man turde man bære.

Fra den 21. september 2020 indstillede sundhedsmyndighederne og Fødevarestyrelsen, at man styrkede tiltagene for at inddæmme smitte. Man indlagde et proportionalitetssynspunkt. Forespurgt om han i de videre overvejelser om tiltag mv. i oktober og frem til den 3. november 2020 var bekendt med, at der var et hjemmelsproblem, hvis samtlige mink skulle aflives, har han forklaret, at han jo i hvert fald havde læst sagen til det forberedende ØU-møde, hvoraf fremgik hjemmelovervejelser. Han havde i processen gode folk omkring sig, som hele vejen igennem havde refleksioner om hjemmelsgrundlaget. Som departementschef læste han rigtig mange sager hver eneste måned, så han må være ærlig at sige, at han ”ikke aktivt bar rundt på viden” om den manglende hjemmel. Hjemmels spørgsmål fyldte hos ham, som er uddannet jurist. Det at arbejde med hjemler var en integreret del af hans arbejde. Det var en højt profileret sag. Hjemmelsspørgsmålet stod centralt.

Om CU-mødet og ØU-mødet i slutningen af september 2020 har han forklaret, at sagerne typisk gik op gennem huset med journalsystemet F2, så forelæggelsen for ministeren foregik som udgangspunkt skriftligt. Mogens Jensen var en meget læsende minister. Han tør ikke sige, om Mogens Jensen hæftede sig ved det indholdsmæssige og det problematiske i sagerne. Mogens Jensen er - så vidt han husker - ikke vendt tilbage med spørgsmål eller med anmodning om uddybning eller drøftelse, men de talte selvfølgelig om mink i perioden. Udsøgeren bemærkede, at det fremgår af ”F2-skallen”, at ministeren godkendte sagen (tillægsekstrakt 4, s. 13-69).

Foreholdt, at Mogens Jensen under et pressemøde lørdag den 7. november 2020 tilkendegav, at han ikke var bekendt med den manglende hjemmel ved regeringsbeslutningen tirsdag den 3. november 2020, har han forklaret, at han opfattede Mogens Jensens udsagn således, at det af KU-sagen ikke fremgik, at der ikke var hjemmel til den ”her og nu-aflivning”, som der blev truffet beslutning om. Det vil være spekulativt at overveje, hvordan Mogens Jensens udsagn skal forstås i sammenhæng med oplysningen om, at ministeren fik oplysning om den manglende hjemmel tilbage i september 2020 gennem sagsforelæggelsen i F2.

Forevist Barbara Bertelsens sms sendt mandag den 2. november 2020 kl. 08.05 til ham og flere andre omhandlende aflysning af et departementschefmøde (tillægsekstrakt 3, s. 1118):

”...

Kære alle. Jeg var ikke opmærksom på, der var lagt DC-møde ind så hurtigt igen efter sidste uge. Der er jo meget travlt alle steder – så vi aflyser det i dag. Og så ser vi lige kalenderen igennem. God arbejdslyst! Bh Barbara

...”;

har han forklaret, at der var varierende kadence for departementschefmøder i 2020. I øjeblikket afholdes der departementschefmøde hver 14. dag. Tilbage i oktober-november 2020 var møderne ikke så regelmæssige. Det var departementschef i Statsministeriet, Barbara Bertelsen, som indkaldte til

møderne, og hun var mødeleder. Møderne er generelt kendetegnet af en uformel snak, og der er ikke dagsorden for møderne. Der udarbejdes ikke referat af departementschefmøderne, da der ikke træffes nogen beslutninger. Hvis der skal træffes formelle beslutninger, gør man brug af regeringsudvalgene, hvor der er dagsordenspunkter.

Forud for regeringsmøder afholdes der forberedende møder, hvor departementscheferne mødes og drøfter sagerne. Behandling af regeringssager kører via det ministerium, som er ansvarlig for regeringsudvalget. I koordinationsudvalget, KU, er det Statsministeriet. I Økonomiudvalget, ØU, er det Finansministeriet osv.

Forevist Johan Legarths og hans sms-korrespondance mandag den 2. november 2020 fra kl. 20.27 til kl. 21.27, (tillægsekstrakt 3, s. 1143):

”...

[Johan Legarth] kl. 20.27:

Kære alle,

Har lovet Barbara, at vi fire sætter os sammen i morgen tidlig for at få talt Mink situationen igennem og skruet yderligere op for indsatsen.

Jeg foreslår kl. 9.30 (og det bliver VTC, da min minister har symptomer og afventer svar på test og jeg af den grund også holder mig hjemme til vi kender svaret).

- jeg tager rigspolitichef med og i andre må tage de styrelsescheferne i har brug for med også.

Kan dette lade dig gøre for jer?

Johan

[Henrik Studsgaard] kl. 20.36:

Kære Johan. Det er fint – I sender bare indkaldelse og så stiller vi hold. Bh Henrik

[Johan Legarth] kl. 21.09:

Jeg tror vi er nødt til i lyset af de seneste meldinger, at stikke hovederne sammen allerede her til aften.

– jeg får sendt et opkaldslink rundt om et øjeblik og håber at i har mulighed for st springe på kl. 21.30.

– inviter også Michael og Peter

...”

har han forklaret, at baggrunden for mødeindkaldelsen var, at der mandag den 2. november 2020 kl. 18.00 var aftalt et møde mellem fødevareministeren og Tage Pedersen fra København Fur om håndtering af smittesituationen indenfor zone 1 og 2. Forud for mødet kl. 18.00 var der et formøde med Fødevarestyrelsen, hvorunder Hanne Larsen oplyste, at der tidligere på dagen havde været et møde i Fødevarestyrelsens regi med deltagelse af København Fur og Kåre Mølbak. Hanne Larsen fortalte, at Kåre Mølbak under dette møde oplyste, at man i Nordjylland havde fundet en minkmutation, som havde nedsat reaktion overfor antistoffer. Med andre ord ville smitte med mutanten kunne resultere i, at man ikke kunne gøre brug af de vacciner, som var under udvikling. Det var første gang, at man i Miljø- og Fødevareministeriet hørte om noget sådant. Det var en rimelig rystende oplysning. Under mødet med København Fur kl. 18.00 fik han en opringning fra Barbara Bertelsen, som havde talt

med Per Okkels om fundet af minkmutationen. Han, Per Okkels og Barbara Bertelsen delte opfattelsen af, at det var bekymrende og farligt. De var nødt til at se på, hvad det konkret betød i forhold til risikovurderingen og udviklingen af vacciner, men også se på, om det havde betydning for håndteringen af mink. Derfor var det nødvendigt at sætte et møde op mandag aften den 2. november 2020.

Når Johan skrev ”vi fire” så var der tale om departementscheferne i Justitsministeriet, Sundhedsministeriet, Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Forsvarsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet. Seks departementschefer deltog således i mødet. I mødet deltog også rigspolitichef Thorkild Fogde, veterinærdirektør Hanne Larsen og afdelingschef Tejs Binderup. Mødet startede med en drøftelse af det rent sundhedsmæssige. Per Okkels redegjorde herfor, herunder om briefing fra Statens Seruminstitut, og den bekymring, som instituttet havde. Det gik rigtigt stærkt med smitten på det tidspunkt, og de drøftede, hvordan man kunne øge hastigheden af aflivninger. De drøftede, hvordan man fik konsolideret den risikovurdering, som forelå, så der var noget konkret at forholde sig til. Miljø- og Fødevareministeriet foreslog en tempobonus for at styrke hastigheden med aflivninger. Der var en eskalerende smitte blandt minkbesætningerne. Der var nærmest ekspotentiel stigning. Man var nødt til at få gjort noget med det samme. Adspurgt om Per Okkels kom til mødet med en særlig viden - udover den viden som Henrik Studsgaard selv havde fra Hanne Larsen - forklarede han, at det ikke var hans indtryk. De blev enige om, at man skulle have konsolideret risikovurderingen. Foreholdt Hanne Larsens forklaring afgivet tidligere i dag, hvorefter Per Okkels skulle hjem og tage fat i sine folk dagen efter, har han forklaret, at Sundhedsministeriet skulle have konsolideret oplysningerne fra Statens Seruminstitut.

Forevist Barbara Bertelsens sms sendt mandag den 2. november 2020 kl. 08.53 til ham, Johan Legarth og Per Okkels, (tillægsekstrakt 3, s. 1113):

”...

Går ud fra, I også så den her i weekenden. Vi leger allerede med ilden med den svage eksekveringskraft.

...”

som blev sendt sammen med et link til en artikel bragt i Berlingske Tidende, og forespurgt, om en sådan henvendelsesform fra statsministerens departementschef var sædvanlig. Hertil forklarede han, at han og Barbara Bertelsen kommunikerede relativt direkte med hinanden. Tingene skulle gå stærkt. Tonen i sms’erne er ikke udtryk for, at han og Barbara Bertelsen ikke har et godt og kollegialt forhold til hinanden. Han svarede følgende på sms’en mandag den 2. november 2020 kl. 09.07 (tillægsekstrakt 3, s. 1113):

”Ja, så den godt. Vi gør hvad vi kan for at få tempoet yderligere op jf også vores dialog i går”

Hertil har han forklaret, at der vist var en telefonsnak om søndagen den 1. november 2020. Han kan ikke huske præcis, hvad dialogen gik på. Han og Barbara Bertelsen havde allerede haft en dialog om hastigheden i efterårsferien i oktober 2020. Hastighed var et problem, som man kæmpede med, og det blev mere og mere synligt, at de ikke kunne følge med.

Forevist Barbara Bertelsens sms sendt senere mandag den 2. november 2020 kl. 09.10 og 21.06 til ham, Johan Legarth og Per Okkels (tillægsekstrakt 3, s. 1113):

”...

[kl. 09.10]

Fint. Er ægte bekymret for, at det her er på vej til at gå galt.

[kl. 21.19]

I er nødt til at tænke orientering af FT. Senest i morgen tidlig. Der her skal på alle niveauer håndteres på det katastrofeniveau, vi er på.

...”

har han forklaret, at han ikke kan udtale sig om, hvordan smitten var blandt mennesker på dette tidspunkt.

Da de forlod mødet mandag den 2. november 2020 om aftenen, var opgaven for Miljø- og Fødevareministeriet at få øget tempoet med aflivninger, herunder finde ud af, om tempobonus var en mulighed. Den sag blev sanktioneret af finansministeren tirsdag den 3. november 2020 om formiddagen, hvorfra de fik besked om, at det var i orden. Per Okkels opgave var at få konsolideret risikovurderingen. Per Okkels og han skulle i fællesskab se på en orientering af Folketinget. De udarbejdede en notits til brug for orientering af ordførerne. Det var de opgaver, som han stod op til den tirsdag den 3. november 2020 om morgenen.

Tirsdag den 3. november 2020 deltog han i et forberedende KU-møde om eftermiddagen, hvor der var stor fokus på risikoen for mutationer. Vacciner fyldte meget. Det samme gjorde hastigheden med hensyn til aflivning af mink. Det, som fyldte allermest, var begrænsninger i forhold til Nordjylland. Endelig var der stor diskussion af en minkmutant fundet blandt 12 personer, ligesom der var en drøftelse af, hvordan man kunne forebygge, at minkmutanten spredte sig. Efter hans erindring deltog departementscheferne fra Sundhedsministeriet, Justitsministeriet, Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Forsvarsministeriet, Miljø- og Fødevareministeriet og Statsministeriet i mødet. Hver departementschef måtte tage en kollega med. Han havde Tejs Binderup med til mødet. Mødet blev holdt på Skype. Han var selv hjemme om tirsdagen den 3. november 2020 og frem til onsdag den 4. november 2020 sent, fordi han havde været i nærkontakt med en smittet. Han blev testet sent tirsdag aften på Nørrebro.

Foreholdt Tejs Binderups gengivelse af det forberedende KU-møde tirsdag den 3. november 2020 om eftermiddagen (ekstrakten, s. 5074f), hvori Tejs Binderup omtaler, at Barbara Bertelsen skulle have kaldt oplægget ”provinsielt” samt fremført, at resten af mødekredsen slet ikke havde forstået hvor stor en potentiel katastrofe, man stod overfor, har han forklaret, at han ikke husker debatten så nuanceret, som den er gengivet af Tejs Binderup. Adspurgt om Barbara Bertelsen tog ordet og kritiserede de oplæg, som blev præsenteret, svarede han, at han husker, at Barbara Bertelsen var meget bekymret over situationen og bekymret over, om tiltagene var tilstrækkelige. Det var på dette møde, at det blev besluttet, at der skulle afholdes KU-møde samme aften. Justitsministeriet blev bedt om at koordinere det materiale, som skulle bruges til mødet; med input fra ressortministerierne. Adspurgt om, hvilket materiale Miljø- og Fødevareministeriet blev bedt om at bidrage med, har han forklaret,

at ministeriet bidrog med bilag 2, som blev vedlagt KU-sagen. Bilaget angik øgning af tempoet for aflivning ”her og nu” samt perspektiver for mink på længere sigt. Det var den opgave, som man ”talte rundt om” på det forberedende KU-møde. På det forberedende KU-møde var der ikke en drøftelse af, at Miljø- og Fødevareministeriet skulle belyse konsekvenser mv. ved nedlæggelse af minkerhvervet, da der på mødet slet ikke var en drøftelse af, at erhvervet skulle nedlægges. Miljø- og Fødevareministeriet fik ikke en meget præcis beskrivelse af opdraget til KU, og Miljø- og Fødevareministeriet kom med det bud, som fremgår af bilag 2. De gode folk, som han havde på sagen, havde været meget opmærksomme på hjemmelsspørgsmålet, og det fremgår også af bilag 2, at ”her- og nu indsatsen” i zone 1 og zone 2 kunne rummes inden for eksisterende hjemmel, hvorimod en dvalemodel (scenarie a) eller en nedlægning af erhvervet (scenarie b) ikke var dækket af eksisterende hjemmel og ville kræve lovændring.

Det var Barbara Bertelsen, som besluttede, at der skulle afholdes KU-møde senere samme dag. Der blev ikke på det forberedende KU-møde nævnt noget om manglende hjemmel til scenarie a og b. Det fremgik, at der kunne eksekveres indenfor bilag 2’s formål. Derfor tog han heller ikke hjemmelsspørgsmålet op på det forberedende KU-møde. De diskuterede ikke hjemmel på det forberedende KU-møde. Adspurgt af sin bisidder, advokat Pernille Backhausen, har han forklaret, at man var i gang med aflivning indenfor zonerne, og det, som der lagdes op til, var en øgning af hastigheden med en tempoordning. Myndighederne kunne ikke kræve aflivning i zone 3. Formålet med en tempoordning var at skabe incitament til hurtigere frivillig aflivning. Myndighedsaflivningerne gik for langsomt.

Forevist mailkorrespondancen tirsdag den 3. november 2020 kl. 2020 om morgenen kl. 09.35 og kl. 09.55, (ekstrakten, s. 1561):

”...

Til: ... (Henrik Studsgaard)
Fra: Tejs Binderup ...
Titel: VS: Mink og kompensation
Sendt: 03-11-2020 09:55

Også t.o. til dig, så du ved hvad planen er.

Fra: Tejs Binderup
Sendt: 3. november 2020 09:35
Til: Martin Ulrik Jensen ...
Cc: Line Nørbæk ...; Torben Skovgaard Andersen ...; Asbjørn Brink ...; Annemarie Lauritsen ...; Paolo Drostby ...; Dorthe Eberhardt Søndergaard ...; Anne-Mette Lyhne Jensen ...
Emne: SV: Mink og kompensation

Kære Martin

Som opfølgning på vores samtale i går, og så alle er opdaterede på planen herfra.

Vi arbejder aktuelt på en ØU-sag, som skal være i ØU i denne uge. Jo før jo bedre.

Den aktuelle ØU-sag vil indeholde kompensationssystem samt tempo tillæg, jf. bullit 1 i nedenstående. Denne del eksekverer vi dog på inden sagen rammer ØU, så det vil være ren orientering.

I sagen vil også indgå også en konsolidering af, at alle minkavlere inden for zonerne (smittede samt ikke-smittede) skal slå alle sine dyr ned, inkl. avlsdyr, på trods af branchens ønske om at bevare avlsdyr på ikke-smittede besætninger i zonerne. Derudover indstilles, at alle minkavlere uden for zonerne i første omgang kan nøjes med at pelse ned, så de kun har avlsdyrene tilbage. I samme sag indstilles det, at regeringen melder ud, at der i 2021 kun kan forventes at være avlsdyr i Danmark. Af kapacitetshensyn i aflivningerne meldes der ikke noget ud om evt. hel nedlukning af branchen.

Imens ovenstående ØU-beslutninger eksekveres og der slås ned, og pelses ned, udarbejdes der en ny ØU-sag, så regeringen kan tage stilling til minkbranchens generelle fremtid. Umiddelbart er der to scenarier, som skal beskrives i denne sag:

- a. Kun avlsdyr i 2021, med dvalekompensation (bullit 3 nedenfor) og en omstillingspulje (bullit 4) til de minkavlere, som alligevel bliver nødt til at forlade erhvervet som følge af situationen.

I spor a vil der bl.a. skulle tages stilling til, hvor mange avlsdyr der i givet fald skal have lov at være i 2021, hvordan de mest forsvarligt opbevares mv.

- b. Minkbranchen lukkes helt, med ekspropriation og dertilhørende erstatning (bullit 2), samt større omstillingspulje (bullit 4).

Uanset om man bevæger sig af spor a eller b vil der skulle skabes retlig hjemmel til at eksekvere beslutningen. Vi er enige i, at det vil skulle ind i epidemiloven. Regeringen vil så skulle tage stilling til, om man vil lukke helt for muligheden for at starte op igen senere, eller om det skal være åbent. Et totalforbud mod minkproduktion vil skulle ind i MFVM-lovgivning.

Alle sejl sættes nu på at få den første sag klar, og så starter vi op på den uddybende fremtidsag, så snart den akutte sag er færdig.

Vh

Tejs
...”

har han forklaret, at de var begravet i arbejdet på dette tidspunkt tirsdag den 3. november 2020 om formiddagen. Han mener ikke, at han talte med Tejs Binderup om scenarie a) og b) i løbet af dagen. Det, som Tejs Binderup skrev, var ikke noget, som kom bag på ham. Det var klart, at man måtte overveje, hvad man skulle gøre fremadrettet. Han tænkte, at Tejs Binderup arbejdede indenfor mandat.

Forevist Johan Philip Zilmer-Bülows mail, som Johan Philip Zilmer-Bülow sendte til sig selv tirsdag den 3. november 2020 kl. 15.38 omhandlende DC-møde (tillægsekstrakt 4, s. 200):

”...

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülow

Til: Johan Philip Zilmer-Bülow

Emne: DC møde

Dato: 3. november 2020 15:38:04

Vedhæftede filer: image001.png

image002.png

image003.png

SUM: Har i laboratoriet fundet eksempler fra fire minkbesætninger (og mennesker), der viser en virus-variant, som viser mindre reaktion på antistoffer fra vaccine. Undersøgelsen bygger data fra en smittet i september.

DC: Er springet fra dyr til mennesker fortsat begrænset til Nordjylland? Behov for at lave undersøgelser på tværs af test fra landet for at se, om der er eksempler i resten af landet.

SUM: Nordjyllandspakke: Hovedformål at fange så meget smitte op som muligt. Teste meget voldsomt i 14 dage + analysere på de positive test for at afdække omfang af den virusafart.

Fraråde geografisk mobilitet (udover anerkendelsesværdige formål). Lukke arbejdspladser.

Muligheder for at skalere op og ned.

DC: Hvad med grænsegængere.

PPA: Behøver vi have afklaring på behov for minkavl? Skal vi ikke bare slå det ned nu, og så tage stilling bagefter?

KU kl. 21.

Sag timer inden: Cover, risikovurdering, tiltag til aflivning, tiltag til håndtering af smittespredning, udenrigspolitisk håndtering, politisk håndtering.

...”;

har han forklaret, at han ikke husker, om Johan Philip Zilmer-Bülöw deltog i det forberedende KU-møde. Han kan ikke erindre, at Pelle Papes ord faldt som gengivet af Johan Philip Zilmer-Bülöw: ”Skal vi ikke bare slå det ned nu, og så tage stilling bagefter”.

Han deltog i KU-mødet den 3. november 2020 om aftenen. Han var hjemme fra coronatest ca. kl. 20.30. Hans personlige assistent sendte materialet til ham. Han var således bekendt med materialet, som kom kl. 20.24, da mødet skulle gå i gang kl. 21.00. Mødet blev imidlertid udsat til kl. 21.30. Nærmest samtidig med at mødet gik i gang kl. 21.30, kom der en revideret sag ud, hvor der var justeret lidt i coveret, ligesom Miljø- og Fødevarerministeriets bilag 2, og Erhvervsministeriets bilag 2a tillige blev udsendt.

Forevist sms-korrespondance mellem ham og Tejs Binderup den 3. november 2020 om aftenen fra kl. 21.05 og frem, herunder under KU-mødet, (tillægsekstrakt 2, s. 805):

”...

[Tejs Binderup]:

Opdateres hos dig nu

[Henrik Studsgaard]:

[Thumbs Up-Emoji] Lagt videre

Sidder i KU

[Tejs Binderup]:

Ok. STM har lige sendt et nyt cover ud, hvor de har ændret i vores tekst. Lidt, men det er altså faktisk forkert. Der står nu, at ”En aflivningshastighed på 100.000 mink i døgnet medfører en uacceptabel tidshorizont til håndtering af situationen, idet minkene i Nordjylland først forventes at være slået ned pr. 1. december”. Grunden til at minkene i Nordjylland først er slået ned 1. december er jo, at de er sat bag i køen, fordi de i en smittesammenhæng er de mindst farlige, samt at de for ca 40 besætningers vedkommende må forventes at være helt fri for virus

Det er også SSI, som siger, at de skal være bagerst i køen

[Henrik Studsgaard]:

Kan du ikke holde dig selv og Søren i beredskab til telefon/skypemøde bagefter. Evt få etableret sky-pemøde i kalender vi kan klikke ind i

[Tejs Binderup]:

Jo jeg indkalder. Hvad tid skal jeg indkalde til? Eller det er måske ligemeget?

Og skal Mogens også med?

[Henrik Studsgaard]:

Ja – og sæt bare i kl. 23

...”

har han forklaret, at han har læst op på sms-korrespondancen op til afhøringen i kommissionen. Han forstår ikke helt Tejs Binderups bemærkninger, men han tror, at Tejs Binderup sigtede til, at man også havde aflivet andre steder end i Nordjylland.

Forevist revideret cover: ”Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink”, som blev udsendt af Lisbeth Gro Nielsen ved mail mandag den 3. november 2020 kl. 21.21 ”på baggrund af dialog med STM (med t/c)”, (tillægsekstrakt 4, s. 259f), hvoraf der nu - med track-change-markeringer - fremgik (tillægsekstrakt s. 261):

”...

En aflivningshastighed på 100.000 mink i døgnet medfører en uacceptabel tidshorisont af situationen, idet minkene i Nordjylland først forventes at være slået ned pr. 1. december 2020.

...”

og forespurgt om ændringsmarkeringen gav ham anledning til at fremkomme med kommentarer under KU-mødet, har han forklaret, at han ikke fremkom med bemærkninger. Materialet var sendt ud og læst. På KU-mødet var der en hel overordnet drøftelse af de sundhedsmæssige aspekter i sagen, herunder den nye risikovurdering fra Statens Serum Institut. Der var en betydelig risiko både for folkesundheden og for kompromittering af vacciner. Det var hoveddiskussionen blandt ministrene. Man drøftede i den sammenhæng, om det var nødvendigt at slå alle mink ned for at risikohåndtere. Sundhedsministeriet blev flere gange spurgt ind til, om det var nødvendigt at slå alle mink ned, og svaret var: ”Ja, det er nødvendigt”. Det var det, som fyldte på mødet. Han har som departementschef ikke tidligere deltaget i et regeringsmøde, hvor der skulle træffes en så stor beslutning. Det var en overordnet diskussion. Man ønskede ikke at nedlægge minkerhvervet; det måtte man se på i et step 2, som angik 2021 og frem. Det fremgår også af sagen, at en stillingtagen om step 2 ikke måtte hindre en hurtig aflivning af alle mink ”her og nu”. Man drøftede, at det var nødvendigt at få hjælp fra minkavlerne til aflivningerne, ligesom man drøftede, at aflivningerne skulle ske i NOST-regi. Man drøftede også den betydelige økonomi, som ville være forbundet hermed. Dertil kom den internationale vinkel.

Det er helt generelt ministrene, som fører ordet på regeringsmøder. Det betyder ikke, at man som departementschef ikke kan sige noget, men diskussionen kører helt overordnet på ministerniveau.

Forespurgt, om der var nogen af ministrene, som spurgte ind til materialet udsendt kl. 21.24, og anmodede om en afklaring i forhold til indhold mv., forklarede han, at det var diskussionen om de sundhedsmæssige aspekter, som var den udslagsgivende. Ministrene stillede spørgsmål til sundsministeren om, hvorvidt det var nødvendigt at slå alle mink ned. Der var ingen, der spurgte ind til, ”hvordan gør vi det, og med hvilken hjemmel?”. Det var en stor beslutning med implikationer, som var svære at håndtere på mødet. Derfor måtte man i ”maskinrummet” for at finde ud af, hvordan beslutningen skulle implementeres. Han så beslutningen i det perspektiv. Der blev på mødet truffet en politisk beslutning, velvidende, at den ville koste mange penge. Beslutningen skulle implementeres på en lovlige og ordentlige måde. Forespurgt, om det stod klart for regeringen, at der kunne være et tvivlsomt hjemmelsgrundlag for beslutningen, svarede han, at han tænker, at det stod flere i rummet klart, at der var hjemmelsmæssige udfordringer med en dvalemodel og en hel eller delvis nedlukning af erhvervet. Det fremgik af bilag 2. ”Her og nu-aflivning” af alle mink var ikke beskrevet i bilaget, hvorfor det heller ikke fremgik af materialet, at der ikke var hjemmel til en ”her og nu-aflivning”. Han tror ikke, at det stod ministrene klart, at der ikke var hjemmel til en ”her og nu-aflivning”, som der blev truffet beslutning om. Forespurgt, om han så ikke anså det for sin opgave at oplyse regeringen om, at der endnu ikke var hjemmel til den beslutning, som regeringen var i færd med at træffe, svarede han, at det kun var den overordnede beslutning, som var ”top of mind” hos ham. Udførelsen af beslutningen ville indeholde mange udfordringer i form af hjemmel, logistik, bortskaffelse, hvor man skulle se på hjemmelsspørgsmål mv. Hjemmel til en tempobonus blev ikke rejst på mødet. Justitsministeriet har efterfølgende i et notat konkluderet, at der var hjemmel til tempobonus i det aktstykke, som blev vedtaget i marts 2020.

Forevist det til mødet udsendte bilag 2: ”Bilag X. Kompensation til minkavlere mv. (ekstrakten, s. 2004):

”...

Det bemærkes desuden, at EU-Kommissionens Temporary Framework foreløbigt udløber ved udgangen af juni måned 2021. Såfremt Temporary Framework ikke forlænges, vil mulighederne for at forlænge kompensationsordningen for selvstændige samt faste omkostninger tilsvarende ophøre.

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevareministeriets *Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr* eller ved lov.

Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål ...”

samt forevist det til mødet udsendte bilag 2a: ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink” (ekstrakten s. 2005f), hvoraf fremgik blandt andet (ekstrakten, s. 2006):

”...

Model 1: Dvale

...

Model 2: Aflivning af alle dyr

Dette scenarie vil medføre ekspropriation og dermed erstatning samt en mere omfattende omstillingspulje end model 1.

Indstilling

Det indstilles

- at model 1 tiltrædes.
- at regeringen i uge 47 forelægges ny sag, hvor der skal tages stilling til den valgte model eller en evt. udfasning af minkproduktion i Danmark.

...”;

og forespurgt, om regeringen under KU-mødet blev gjort opmærksom på de lovgivningsmæssige problemer med beslutningen, har han forklaret, at det er hans opfattelse, at de hjemmelsmæssige spørgsmål blev flaget. Her er sondringen vigtig mellem: 1) aflivning af alle mink ”her og nu”, men uden der er taget stilling til dvale eller nedlukning over imod § 30 i lov om hold af dyr og 2) hvad skulle der ske i 2021 i tilfælde af dvale eller nedlukning, som stillede krav om ændring af lov og som er beskrevet i bilaget. De erhvervsstøtteretlige regler var beskrevet i Erhvervsministeriets notat.

Forespurgt om nogen af ministrene på KU-mødet bemærkede, at der var rejst ”et flag” om hjemmel, har han forklaret, at hjemmelsspørgsmålet blev udsat til et ØU-møde den 8. november 2020, hvor man skulle drøfte minkerhvervet mere fremadrettet. Fokus på KU-mødet var hurtig aflivning af alle mink. Foreholdt Johan Philip Zilmer-Bülows udlægning [gengivet i mailen den 3. november 2020 kl. 15.38 ovenfor] har han forklaret, at der var meget en høj grad af alvor og seriøsitet på KU-mødet, og der var intet ønske om at nedlægge minkerhvervet. Der var respekt og ydmyghed i forhold hertil, men man måtte træffe beslutning om aflivning af alle mink af hensyn til folkesundheden.

Forespurgt, om hans departement har givet tilstrækkelig og udførlig oplysning til regeringen om hjemmelsspørgsmålet, har han forklaret, at det er hans opfattelse, at hans gode folk har oplyst sagen på behørig vis også med hensyn til hjemmel, som det ses af bilag 2. Set i retrospektiv, hvor regeringsbeslutningen endte med en aflivning af alle mink, så ville han have gravet i den forberedende ØU-sag fra september 2020 med tilhørende bilag 2, hvori man havde redegjort for hjemmelsmæssige betragtninger om ”her og nu”- aflivning.

Forespurgt om, hvorledes drøftelsen var på KU-mødet den 3. november 2020, har han forklaret, at han ikke kan huske den detaljerede drøftelse, men sundhedsministeren blev eksplicit spurgt, om det var nødvendigt at slå mink ned. Det var nok Mette Frederiksen, som spurgte ind hertil. Foreholdt Barbara Bertelsens sms fra dagen før og forespurgt, om Barbara Bertelsen sekunderede Mette Frederiksen, forklarede han, at han ikke kan huske, om det var tilfældet. Han erindrer ikke, om Barbara Bertelsen tog ordet. Han erindrer ikke, at øvrige ministre gik imod Magnus Heunicckes anbefaling, som var baseret på Statens Serum Instituts risikovurdering, som blev tillagt stor vægt. Adspurgt af kommissionen om, hvorvidt sundhedsministerens baserede sin anbefaling på fundet af cluster 5 eller på den mere generelle smittespredning i samfundet, forklarede han, at det var en kombination, hvilket også fremgår af Statens Serum Instituts risikovurdering.

Adspurgt af kommissionen og forespurgt, om han i løbet af tirsdag den 3. november 2020 hørte om sit departements arbejde mv. med bilaget, hvori beskrives de to modeller, har han forklaret, at han ikke hørte om bilaget og de to modeller i løbet den 3. november 2020, og han så heller ikke bilag 2 i løbet af dagen. Han drøftede ikke bilaget med nogen i løbet af dagen. Han kendte dog til de to konkrete modeller fra tidligere sager. Han har set tankegodset før. Han forholdt sig ikke til modellerne den 3. november 2020. Forespurgt om, hvem der forelagde sagen på KU-mødet, forklarede han, at

han ikke kan huske det eksakt, men han vil gætte på, at det var Justitsministeriet, som indledte, hvorefter Sundhedsministeriet supplerede, og herefter gik diskussionen. Kernen i drøftelsen på KU-mødet var håndtering nu og her, men uden at tage stilling til den fremtidige situation, hvilket også fremgik af KU-coveret. Adspurgt om det giver mening at rette i og udsende et rettet cover få minutter før mødets start, svarede han, at han i hvert fald ikke selv nåede at læse det. Han var fuldt ud klar over, at der var hjemmelsforbehold i forhold til de modeller, som hans embedsmænd arbejdede med; det gjaldt både dvale- og nedlukningsmodellen. Han nåede ikke at orientere sig i bilagene, hvoraf hjemmelsforbeholdene fremgik, inden mødet startede. Han er enig i, at den beskrevne dvalemiddel i bilaget er mindre indgribende end den beslutning, som blev truffet på KU-mødet sammenholdt med det efterfølgende ØU. Der gik således en ØU-sag ud kort efter, hvoraf det fremgik, at minkavlerne kunne vælge mellem en anden dvalemiddel eller helt at stoppe minkerhvervet. Der blev ikke ydet rådgivning om indkøb af avlsdyr i andre lande. Hjemmel var ikke "top of mind" hos ham på mødet. Der udarbejdes ham bekendt ikke referater fra KU-møder.

Det skulle gå stærkt med aflivningen, men der blev ikke på KU-mødet sat eksakte frister. Det skulle ske så hurtigt som muligt. Der var enighed om, at operationen skulle styres af NOST'en. Han mener ikke, at rigspolitichef Thorkild Fogde deltog i KU-mødet. Han er ikke bekendt med, om der var en kontakt til Thorkild Fogde under KU-mødet.

Han mente, at der var et implementeringsproblem i forhold til hastigheden med aflivningen, og der var på KU-mødet en drøftelse af, at det var nødvendigt at få bistand fra avlerne. Hjemmelsproblemet var ikke "top of mind" hos ham i den meget overordnede diskussion, som fandt sted. Supplerende adspurgt af kommissionen om hans udsagn om, at hjemmelsspørgsmålet ikke var "top on mind" hos ham, og foreholdt, at kravet om lovhjemmel er et helt grundlæggende princip i dansk ret, svarede han, at han medgiver, at hjemmelsspørgsmålet er centralt, ligesom han medgiver, at der er forskel på hjemmel og de mere praktiske og logistiske udfordringer, som beslutningen måtte indebære. Han må indrømme, at hjemmelsspørgsmålet ikke var "top of mind". Der var en mangfoldighed af spørgsmål forbundet med beslutningen, herunder også spørgsmål om finansiel hjemmel. På stående fod kunne han ikke bibringe de relevante nuancer til regeringen. Det var ikke "top of mind" hos ham.

Forespurgt om hans forventning til KU-mødet og forespurgt, om han havde en forventning om, at der ville blive truffet beslutning om aflivning af alle mink, har han forklaret, at Miljø- og Fødevarerministeriet i bilag 2 ikke havde lagt det spor, som det endte op med. Omvendt så skulle regeringen på KU-mødet politisk tage stilling til en risikohåndtering og risikoafvejning.

Adspurgt af kommissionen forklarede han, at der på KU-mødet var en drøftelse af, hvornår der skulle ske udmelding af beslutningen. Det blev aftalt, at statsministeren næste morgen ville tage kontakt til en række partiledere, ligesom det blev aftalt, at der skulle ske orientering af ordførerne. Statsministeren ville derudover selv tage kontakt til formanden for Landbrug & Fødevarer. Det blev også aftalt, at der skulle ske orientering af de borgmestre, som havde mange minkfarme i kommunen. Han erindringer ikke, om man talte om, hvorvidt beslutningen skulle kommunikeres på et pressemøde.

Adspurgt af advokat Christian Zeeberg-Madsen, som er bisidder for Mogens Jensen og Søren Andersen, om materialet til KU-mødet, forklarede han, at det ikke fremgik af materialet, at der ikke var hjemmel til her og nu-aflivning.

Der blev afholdt et virtuelt debriefing-møde i forlængelse af KU-mødet tirsdag den 3. november 2020 (ekstrakten, s. 2117), hvori deltog Mogens Jensen, Søren Andersen, Tejs Binderup, Paolo Drostby og ham selv. Han opfattede generelt Mogens Jensen som en fattet minister. Når regeringen har truffet en beslutning, så er det ministeriets opgave at være med til løfte og implementere. Det gik man i gang med dagen efter. Forespurgt, om det var regeringen eller kun enkelte ministre, som traf beslutningen den 3. november 2020, svarede han, at det var hans opfattelse, at det var regeringen, som traf beslutningen. Forespurgt, om det var hans opfattelse, at der i regeringen ikke var tålmodighed til at tænke sig om og få konciperet et beslutningsgrundlag, har han forklaret, at han tror, at regeringen - med Statens Serum Instituts klare vurdering – vurderede, at det var nødvendigt at gå i gang med det samme.

Forevist mailkorrespondancen onsdag den 4. november 2020 om formiddagen i Miljø- og Fødevareministeriet (ekstrakten, s. 2221):

”...

Fra: Bjarke Kamstrup

Til: Paolo Drostby; Katja Goodhew; Anders Kroman Liin; Victoria Lin Vest Løvdal; Eva Bjerregård Sneppen

Emne: SV: Minkmateriale i dag

Dato: 4. november 2020 09:12:22

Jeps, jeg giver lyd, så snart der er taget en beslutning. Vi kan godt gå ud fra, at Mogens er med.

Med venlig hilsen

Bjarke Kamstrup

...

Fra: Paolo Drostby

Sendt: 4. november 2020 09:11

Til: Katja Goodhew ...; Anders Kroman Liin ...; Victoria Lin Vest Løvdal ...; Eva Bjerregård Sneppen ...; Bjarke Kamstrup ...

Emne: Ang: Minkmateriale i dag

Materiale til ordførermøde også hos os. @Bjarke vi har behov for hurtigst muligt at vide, hvad behovet er ift pressemøde. Er M med? Overordnet har vi en interesse i ikke at tage ansvaret for beslutningen - stm og sum bør stå forrest ift begrundelse, presse og i øvrigt lovhjemmel.

...”

og forespurgt, om han deler opfattelsen af Paolo Drostbys udsagn: ”Overordnet har vi en interesse i ikke at tage ansvaret for beslutningen – stm og sum bør stå forrest ift begrundelse, presse og i øvrigt lovhjemmel”, har han forklaret, at man skal tage ansvar for en regeringsbeslutning. Begrundelsen for beslutningen var hensynet til folkesundheden og de kommende vacciner.

Det var Statsministeriet, som koordinerede pressemødet, som blev afholdt onsdag den 4. november 2020 kl. 16. Adspurgt af kommissionen, forklarede han, at han ikke tog kontakt til hverken Barbara Bertelsen eller statsministeren om den manglende hjemmel for zone-3 forud for pressemødet. Han har ikke på noget tidspunkt i forløbet gjort statsministeren, Statsministeriet eller Barbara Bertelsen opmærksom på den manglende hjemmel i zone 3 ved andet end godkendelse og oversendelse af hestelovforslaget.

Onsdag den 4. november 2020 og torsdag den 5. november 2020 tog Miljø- og Fødevareministeriet fat i Justitsministeriet. Han var ikke involveret heri. Han indkaldte Tejs Binderup og Fødevarestyrelsen til et møde onsdag den 4. november 2020 om aftenen om implementering. Under dette møde nævnte Hanne Larsen, at der var uklarhed om, hvorvidt der var hjemmel til en ”her og nu”- aflivning. Han sagde, at dette skulle afklares hurtigt. Retschef Paolo Perotti skulle ind over. Der forelå en afklaring af hjemmelsspørgsmålet torsdag den 5. november 2020. Supplerende adspurgt af kommissionen om implementeringsmødet og hjemmelsdrøftelsen, uddybede han, at Hanne Larsen på mødet rejste spørgsmålet om hjemmel. Det var første gang, at han hørte om hjemmelsproblemet i det forløb. Han må være ærlig og sige, at han i situationen ikke kunne huske, at han havde hørt om hjemmelsspørgsmålet før, f.eks. i notatet af 22. september 2020.

Forevist Tejs Binderups mail sendt fredag den 6. november 2020 kl. 13.38, som var vedhæftet udkast til brev til minkavlere i Danmark, hvoraf fremgik, at aflivning af alle mink inkl. avlsdyr skulle være overstået den 16. november 2020 (ekstrakten, s. 2920-2922):

”...

Fra: Tejs Binderup

Til: Camilla Brasch Andersen; Peter Bølling-Ladegaard

Cc: Henrik Studsgaard; Paolo Drostby

Emne: Aflivning alle mink fvst.dk 06112020.docx

Dato: 6. november 2020 13:38:54

Vedhæftede filer: Aflivning alle mink fvst.dk 06112020.docx

Kære Camilla og Peter

Hermed bemærkninger herfra.

Hvis der er det mindste problemer med containerkapacitet skal I henvende jer til os, så vi kan hjælpe med at løse fra vores ende.

Vh
Tejs

...

Brev til alle minkavlere i Danmark

...

Aflivningen af alle mink (også avlsdyr) skal være overstået den 16. november 2020.

...”

har han forklaret, at datoen den 16. november 2021 stammede fra NOST'en, hvorfra der var kommet en melding om, at man skulle være færdig med aflivning af mink i Nordjylland mandag den 9. november 2020, og i resten af landet mandag den 16. november 2020. Miljø- og Fødevareministeriet var ikke inde over datoerne.

Hanne Larsen ringede til ham torsdag den 5. november 2020 og spurgte ind til datoerne. Han svarede, at han ikke havde kendskab hertil. Han må indrømme, at han ikke udfordrede datoerne, selvom han var bekendt med, at der var hjemmelsproblemer. Datoerne var fastlagt i NOST-regi. Han ved ikke,

om NOST'en havde kendskab til hjemmelsproblemet. Han var ikke i dialog med NOST'en om fristerne.

Supplerende adspurgt af kommissionen om det første brev til minkavlerne, forklarede han, at han var involveret i udarbejdelsen af det første brev til minkavlerne. Han var i kontakt med Tage Pedersen både torsdag den 5. november 2020 og fredag den 6. november 2020. Tage Pedersen sagde, at der var behov for forståelig kommunikation. Han sagde til Tejs Binderup, at der skulle udarbejdes et brev, og han sagde også til Tejs Binderup, at brevet skulle udarbejdes af Fødevarestyrelsen, men at Fødevarestyrelsen gerne måtte vende brevet med departementet. Brevet blev sendt ud om fredagen den 6. november 2020, som det ses af Camilla Brasch Andersens mail sendt senere samme fredag eftermiddag med vedhæftet fil, som var et udkast til brev til alle minkavlere i Danmark, (ekstrakten, s. 2957-2958):

”...

Fra: Camilla Brasch Andersen

Til: Sander Jacobsen ...; Tage Pedersen ...

Cc: Hanne Larsen; Henrik Studsgaard; Tejs Binderup ...

Emne: Nyt oplæg: Mail til alle minkavlere - til Kopenhagen Fur

Dato: 6. november 2020 15:18:35

Vedhæftede filer: Aflivning alle mink fvst.dk 06112020_KphFur_2.docx
image001.png

Kære begge

Her med nyt oplæg med ændret tekst for opstart i zone besætninger.

Resten er uændret.

Vil I kvittere om der er mere eller I er enige?

Vh Camilla

Fra: Camilla Brasch Andersen

Sendt: 6. november 2020 14:35

Til: Sander Jacobsen ...; 'Tage Pedersen' ...

Cc: Hanne Larsen ...

Emne: Mail til alle minkavlere - til Kopenhagen Fur

Kære begge

Som aftalt mellem jer og Henrik Studsgaard og Hanne Larsen sender vi vores oplæg til skriv til minkavlere, som vi begge kan lægge på hjemmeside og som vi påtænker at sende ud i mail.

Vi hører meget gerne jeres kommentarer for om det er tilstrækkeligt klart og om det besvarer de fleste af spørgsmålene.

Venlig hilsen

Camilla

...

Brev til alle minkavlere i Danmark

...

Smittede minkfarme uden for Nordjylland

Du skal hurtigst muligt indgå en aftale om aflivning af dine egne mink med Fødevarestyrelsen. Vi kontakter dig for at lave en aftale om optælling. Så snart optællingen er på plads, skal du aflive dine egne mink. Du skal være særlig opmærksom på, at der ikke er mink, der undslipper og løber ud i naturen.

Aflivningen af alle mink (også avlsdyr) skal være overstået den 16. november 2020.

..."

Hertil har han forklaret, at han så brevet, før det blev sendt ud. Man ønskede at oplyse minkavlerne om, hvordan de kunne opnå tempobonus, og ordet "skal" var ikke ment som et "skal" i bydeform. Torsdag aften den 5. november 2020 blev der forhandlet en øget bonus i Nordjylland, som blev godkendt i Finansministeriet. Han opfattede brevet som et operationelt anliggende, som minkerhvervet havde efterspurgt. Det var i den kontekst, at han så brevet. Han sagde "OK" til Fødevarestyrelsen til udsendelse.

Forevist Nina Maria Kloks mail sendt søndag den 8. november 2020 kl. 21.22 til Mogens Jensen og ham, hvori hun anmodede om godkendelse af et citat til pressen, (ekstrakten, s. 3325):

"...

Fra: Nina Maria Klok ...

Sendt: 8. november 2020 21:22

Til: Mogens Jensen ...

Cc: Henrik Studsgaard ...; Søren Andersen ...; Bjarke Kamstrup ...; Tejs Binderup ...; Paolo Drostby ...; Paolo Perotti ...

Emne: Citat ifm. spørgsmål om hastelovgivning - Mink

Kære Mogens,

Spørgsmålet om hastelovgivning ift. at kunne slå mink ned på farme, der ikke er smittede, optager de fleste medier lige nu (og mange partier tweeter om det). Vi har fået spørgsmål fra Berlingske, DR, BT, EB, Ritzau m.fl. TV2 News har også lige meddelt, at de vil køre den som hovedhistorie i morgen tidligt, og om vi har nogle kommentarer. Efter aftale med Tejs, Paolo og Bjarke har vi formuleret dette svar til at give til de medier, der nu stiller spørgsmål.

"Det er en alvorlig situation vi står i. Og regeringen har vurderet, at der i denne alvorlige situation skal handles hurtigt. Regeringen har derfor meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Regeringen har besluttet, at detastede, situationens alvor taget i betragtning. Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud. Regeringen har skrevet rundt til de enkelte minkfarmere med en opfordring til at påbegynde aflivninger, og parallelt hermed arbejdet på at tilvejebringe det nødvendige lovgrundlag til at påbyde dette - herunder også så minkavlerne kan få den nødvendige kompensation. Det er der nu dialog med ordførere og partier om, og derfor er et nyt lovforslag under udarbejdelse."

Kan du godkende dette?

..."

som blev godkendt af minister Mogens Jensen samme søndag aften den 8. november 2020 kl. 21.46 (ekstrakten s. 3327). Forespurgt om, hvorvidt udsagnet gengivet i kursiv var rigtigt, har han forklaret,

at der var en mellemregning. Der var en dialog med København Fur allerede onsdag den 4. november 2020 om aftenen. Han havde en snak med Tage Pedersen torsdag den 5. november 2020, hvorunder Tage Pedersen tilkendegav, at minkavlerne gerne ville hjælpe til. København Fur var på dette tidspunkt bevidst om, at spørgsmålet om kompensation og erstatning fra 2021 og frem var uafklaret. Det var utrolig positivt, at avlerne meldte sig på banen. Der var indført tempobonus, hvis der kunne aflives indenfor 10 dage på de større farme og indenfor 5 dage på de mindre farme. Man kørte to parallelle spor, og man afventede ikke lovgivning. Man kørte i det frivillige spor. Adspurgt om man gjorde sig tanker om, hvad der ville ske, hvis der ikke kom lovgivning, forklarede han, at han personligt ikke var i tvivl om, at der ville være politisk opbakning til en lov om aflivning af alle mink. Både Miljø- og Fødevarerministeriet og København Fur var klar over, at en erstatning var på forventet efterbevilning. Der var hjemmel til tempobonus i aktstykket fra marts. Den forventede efterbevilning handlede nok så meget om, hvad der skulle ske i 2021.

Supplerende adspurgt af advokat David Neutzsky-Wulff, som er bisidder til blandt andre Pelle Pape, om Nina Maria Kloks mail, herunder sætningen: ”Derfor han man vurdereret, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud.”, samt forespurgt om, hvem ”man” er, har han forklaret, at det var regeringen, som traf beslutningen om at aflive alle mink, som det fremgår i indledningen i svaret, men at ”man” i linje 4 henviser til Miljø- og Fødevarerministeriet.

Forevist Barbara Bertelsens sms sendt lørdag den 7. november 2020 kl. 13.48 til ham, hvori blev oplistet 8 argumenter (tillægsekstrakt 3, s. 1122)

”...

- 1) bekymringen for mutationer i mink har været international siden forsommeren (jf også Kolmos' kritik)
  - 2) vi har i DK verdens største bestand af mink
  - 3) mutationerne vil eskalere længere og længere væk fra det oprindelige COVID-19 i den kæmpe biomasse, hvis minkene bliver
  - 4) der fandtes ikke en anden vej, hvor vi kunne containe smitten - det har spredt sig helt eksplosivt
  - 5) SSI og Aalborg Universitet HAR konstateret, at der er sket en mutation med (en vis) resistens over for antistoffer
  - 6) beslutningen er truffet på det rigtige tidspunkt - hvor vi har viden om at mutationerne allerede er sket på vej i ekstremt farlig retning, men hvor vi stadig har en chance for at inddæmme
  - 7) hvis vi lod minkene leve, ville vi med åbne øjne ikke blot påtage os ansvaret for, at cluster 5 kom i frit løb i verden og truede vaccinerne - men at der ville komme nye mutationer (som der helt givet ville komme), som ville kunne udgøre endnu større risiko i takt med at blive mere og mere mink-tilpassede og længere og længere væk fra den humane udgave af COVID-19
  - 8) hvis vi ikke havde gjort det, kan det godt være, vi havde bevaret minkavlens - men vi havde ikke kunnet sælge dem, og vi havde kompromitteret vores fødevarereksport, ja samlede eksport. Det er netop er tiltagens seriøsitet, der giver ro på i udlandet.
- ...”

har han forklaret, at han ikke kan huske, hvorfor han modtog denne sms. Han har ikke selv bedt om den.

Foreholdt, at han videresendte indholdet af den omhandlede sms samme lørdag kl. 14.08 til Tejs Binderup (tillægsekstrakt 3, s. 1170), har han forklaret, at det var et naturligt led i krisehåndtering.

Forevist Nikolaj Vejes mail sendt mandag den 9. november 2020 kl. 11.30 til ham (ekstrakten s. 3435):

”...

Den 9. nov. 2020 kl. 11.30 skrev Nikolaj Veje (FVST)...:

Kære Henrik

I lyset af den seneste politiske udvikling, hvor det er usikkert, om der kan opnås det nødvendige flertal til hastelovgivning har Fødevarestyrelsen brug for en klar stillingtagen og udmelding, om regeringens udmelding om hastig aflivning af alle dyr – inkl. avlsdyr – skal fortsætte ufortrødent og med det mål, at samtlige dyr er aflivet senest den 16. november 2020.

Fremdrift af aflivning forudsætter minkavlernes velvillighed, da der som bekendt ikke er hjemmel til at tvinge aflivningen af raske besætninger uden for zonerne igennem. Indtil lovgivningen er på plads, gennemtvinger Fødevarestyrelsen (eller NOST) sig således ikke adgang til besætninger uden for zonerne.

Der er behov for helt tydelig kommunikation til særligt besætningsejerne uden for zonerne. Der er ved at blive færdiggjort revideret brev til avlerne ift. brevet udsendt i fredags. I det nye brev er den relevante passage blevet blødt lidt op til:

”Aflivningen af alle mink (også avlsdyr) skal være overstået den 16. november 2020, for at du bliver berettiget til at modtage bonus for hurtig aflivning. Aflivning og pelsning af besætningen skal derfor påbegyndes hurtigst muligt.”

Vi afventer tilbagemelding fra København Fur på det justerede brev.

...”,

har han forklaret, at man fredag den 6. november 2020 om aftenen udsendte et brev til minkavlerne. Tage Pedersen havde efterspurgt klar og entydig kommunikation om, hvordan minkavlerne skulle forholde sig. Han havde torsdag den 5. november 2020 sagt til Tejs Binderup, at man i prosaform blev nødt til at skrive til minkavlerne, hvordan de stod. Det var ikke nok med et ”Q and A”.

Søndag den 8. november 2020 om aftenen begyndte der at komme en del historier i pressen om, at man var ved at skabe hjemmel. Han fik først gennemlæst brevet til minkavlerne søndag sidst på aftenen. Han kunne se, at brevet skulle præciseres, så der alene var en opfordring til at hjælpe til med aflivning. Nikolaj Veje ringede mandag den 9. november 2020 og sagde, at der var behov for yderligere klarhed.

Forevist sms-korrespondancen mellem Barbara Bertelsen og ham mandag den 9. november 2020 om aftenen (tillægsekstrakt 3 s. 1127) har han forklaret, at baggrunden for Barbara Bertelsens sms'er var,

at Miljø- og Fødevarerministeriet ikke var tilstrækkelig præcise i kommunikationen af, hvad regeringen havde gjort og hvad Miljø- og Fødevarerministeriet havde gjort. Det var ikke tydeliggjort, hvad regeringen havde gjort.

Forevist sms-korrespondancen mellem ham og Barbara Bertelsen mandag den 9. november 2020 fra kl. 08.42 og frem, (tillægsekstrakt 3, s. 1126):

”...

[Henrik Studsgaard], kl. 08.42:

Vi har parlamentarisk grundlag, frie grønne – og hvis V ja så 138 mandater dvs mere end $\frac{3}{4}$. Bh Henrik

[Barbara Bertelsen]:

Smukt

[Henrik Studsgaard], kl. 17.20:

Hej Barbara. Vi har møde med V her kl. 18 og tænker at vi først derefter går ud og kommenterer Ritzau om hastelovforslag. Giv lyd hvis du ser det anderledes. Bh Henrik

[Barbara Bertelsen]: kl. 17.32:

OK

Fint med fuldt fokus på at lande det

[Henrik Studsgaard], kl. 17.34:

Fint

...”

Hertil har han forklaret, at sms’erne omhandlede dialogen med Venstre om hastelovgivning.

Forevist den videre sms-korrespondance mellem Barbara Bertelsen og ham samme aften den 9. november 2020 fra kl. 19.56 og frem (tillægsekstrakt 3, s. 1127):

”...

[Barbara Bertelsen]: kl. 19.56:

Hvornår kommunikerer i (og lægger jer ned og ruller jer, som vi vendte ;)

[Henrik Studsgaard], kl. 19.57:

Lige om lidt – vi skal lige have godkendt præciseret brev til minkavlerne

[Barbara Bertelsen]: kl. 19.58:

Fint

...”

har han forklaret, at han tror, at Barbara Bertelsen hermed mente, at Miljø- og Fødevarerministeriet skulle tage ansvar for det brev, som var sendt. Hvis man har lavet en fejl, så skal man tage et ansvar

og få præcisere brevet. Det var det, som denne del af korrespondancen handlede om. Det synes han var helt naturligt. I løbet af mandagen den 10. november 2020 fik man lavet et ændret brev.

Forevist den videre sms-korrespondance mellem Barbara Bertelsen og ham samme aften den 9. november 2020 fra kl. 20.00 og frem (tillægsekstrakt 3, s. 1127):

”...

[Barbara Bertelsen]: kl. 20.00:

Max ydmyghed. Hører hele tiden linjer fra jeres folk/SR, der prøver at komme uden om selv at tage ansvaret på sig. Jeres ministers eneste chance for at vende denne er imidlertid at tage den oprigtigt og helljertet på sig. Enhver rest af hidtidige transparente forsøg på at kaste den videre på andre – herunder regeringen bredt og dermed stm – kommer jo til at ramme ham selv endnu hårdere

[Henrik Studsgaard], kl. 20.02:

Kommunikationslinje skulle gerne være afstemt med jer – vi beklager at det i brevet ikke fremgik at der var tale om en opfordring til aflivning af raske farne....

...”

har han forklaret, at ”SR” er særlig rådgiver. Forespurgt om, hvordan han tog imod en sms med et sådant indhold sendt af Statsministeriets departementschef, har han forklaret, der ”kan gå bølgegang og direkte kommunikation i det”. Miljø- og Fødevareministeriet havde påtaget sig ansvaret for både lovforslaget og kommunikation med minkavlerne, og hvis det ikke var godt nok, så måtte man påtage sig ansvar herfor. Han læser Barbara Bertelsens sms kl. 20.00 således, at der var nogen i hans hus, som havde svært ved at tage ansvar herfor. De særlige rådgivere i de to ministerier havde talt sammen.

Forevist den videre sms-korrespondance mellem Barbara Bertelsen og ham samme aften den 9. november 2020 fra kl. 20.04 og frem (tillægsekstrakt 3, s. 1127):

”...

[Barbara Bertelsen]: kl. 20.04:

OK. Men i offentlighed vigtigt at erkende, at det er en fejl, som man beklager – ikke kun brevet, men hele rodet om hjemmel. Bare hiv plasteret helt af ;)

[Henrik Studsgaard], kl. 20.04:

Ja, når brev sendt tager vi fat i Ritzau

[Barbara Bertelsen]: kl. 20.05:

Super

...”

har han forklaret, at Miljø- og Fødevareministeriet påtog at udarbejde lovforslaget. Forespurgt om det med lovforslaget var noget ”rod” har han forklaret, at det ikke var noget rod at få tilvejebragt en hjemmel. Forespurgt om Barbara Bertelsen i sms’en ikke snarere mener, at det er forløbet mv. med den manglende hjemmel til regeringsbeslutningen, som er noget rod, har han forklaret, at det er hans opfattelse, at Barbara Bertelsen henviste til forløbet med hastelovforslaget. Forespurgt om, hvad der

menes med sætningen: ”Bare hiv plasteret helt af”, har han forklaret, at han opfatter denne sætning således: ”I må tage ansvaret for den del af processen, som I har ansvaret for”. Det synes han er helt fair. Han synes ikke, at man skal forsøge at gøre det pænere eller putte noget ind under gulvtæppet.

Forevist den videre sms-korrespondance mellem Barbara Bertelsen og ham samme aften den 9. november 2020 fra kl. 20.06 og frem (tillægsekstrakt 3, s. 1127):

”...

[Barbara Bertelsen] kl. 20.06:

Nok vigtigt at du propper ham virkelig klart. Hidtil har vi kun hørt ham skyde på andre...enten direkte eller slet skjult

prepper [ikke identificerbar emoji]

[Henrik Studsgaard] kl. 20.06:

[Smiley og Thumbs up – emoji]

[Henrik Studsgaard] kl. 20.31:

Så er vi ude med citater

[Barbara Bertelsen] kl. 20.50:

Kan du sende link? Kan ikke se noget

...”;

har han forklaret, at han ikke kan oversætte, alt hvad Barbara Bertelsen mente. Han opfattede den samlede sms-korrespondance som et samlet budskab: ”Henrik, I må tage ansvar for det, I har stået for”. Det var han enig i. Forespurgt om, hvad det var, som de havde stået for, svarede han, at Miljø- og Fødevarerministeriet havde ansvaret for kommunikationen med minkavlerne, og den kommunikation måtte omverdenen ikke kunne misforstå.

Forevist den videre sms-korrespondance mellem Barbara Bertelsen og ham samme aften den 9. november 2020 fra kl. 21.00 og frem, (tillægsekstrakt 3, s. 1128):

”...

[Barbara Bertelsen] kl. 21.00:

[Link til artikel på ekstrabladet.dk]

Har I ikke erkendt at der er begået fejl? Lyder som endnu en omgang, der gør mere skade end gavn

[Barbara Bertelsen] kl. 21.01:

Og I taler om ”regeringen” – dvs præcis det modsatte af selv at tage sit ansvar på sig

...”;

og forespurgt, om Barbara Bertelsens kommentar: ”Og I taler om ”regeringen” ...” angår brevet og det opfølgende, eller om den angår selve regeringsbeslutningen, svarede han, at han ikke så indslaget med Ekstra Bladet, så han ved ikke, hvad Barbara Bertelsen henviste til, men han er enig med Barbara Bertelsen i, at ministeriet skulle være præcise omkring, hvornår ministeriet tog regeringen til indtægt for noget, og hvornår ministeriet selv stod på mål.

Forevist den videre sms-korrespondancen mellem Barbara Bertelsen og ham samme aften den 9. november 2020 fra kl. 21.05 og frem (tillægsekstrakt 3, s. 1128):

”...

[Henrik Studsgaard] kl. 21.05:

Her linjen: Først og fremmest er det vigtigt, at slå fast, at vi burde have kommunikeret klart, hvorvidt der er lovhjælp til, at myndighederne kan påbyde at aflive raske minkbesætninger udenfor sikkerhedszonerne. Det har ikke været tilfældet i denne sag, og det vil jeg gerne beklage.

Vi står i en global sundhedskrise, og derfor valgte regeringen at træffe en resolut beslutning, som der var opbakning til fra både et politisk flertal, men også fra minkbranchen selv. Når SSI siger, at en fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner, så er der ingen tid at spilde, og derfor blev der også straks sat gang i en lovproces.

Der er ligeledes indgået en aftale med minkerhvervet om, at erhvervet selv hjælper med at få aflivet minkene i Danmark hurtigst muligt. Derfor bliver det også aftalt, at der tilfalder minkavlerne en bonus på 20 kr. pr. dyr, der bliver aflivet inden 16. november. Efter ønske fra København Fur har regeringen prioritet hurtigt at få meldt ud, hvordan minkerhvervet skal agere, for at kunne få andel i bonusordningen. Og det blev aftalt med København Fur, at denne information skulle distribueres til alle minkavlerne, både fra Fødevarestyrelsen og København Fur. Det ændrer dog ikke på, at selvom tingene skal gå hurtigt, så skal der være klar og tydelig kommunikation fra regeringen om, hvad der kræver lovgivning, og hvad der allerede er hjemmel til.

Udover hjemmel til at aflive raske dyr udenfor zonerne, bemyndiger lovforslaget også ministeren til at yde erstatning og kompensation til minkavlerne. Det er afgørende for regeringen, at få behandlet lovforslaget hurtigt, så de danske minkavlere kan få klarhed over erstatningsspørgsmålet.

Jeg vil på vegne af regeringen i morgen tirsdag fremsætte lovforslaget og samtidig anmode Folketingets partier om en hurtig behandling.

[Barbara Bertelsen] kl. 21.08:

I har gemt jer i ”regeringen” og ikke erkendt egen fejl i processen. Meget lidt overbevisende det her.

[Barbara Bertelsen] kl. 23.22:

Vil du ringe med det samme – haster!

...”;

og forespurgt, om hans besked kl. 21.05 skal opfattes som om, at Miljø- og Fødevarerministeriet burde været gået ud i pressen den 3., 4. eller senest den 5. november 2020 og oplyst om den manglende hjemmel. Hertil svarede han, at han opfattede forløbet sådan, at regeringen på KU-mødet den 3. november 2020 traf en politisk beslutning, som politisk blev meldt ud på pressemødet den 4. november

2020, hvorunder man sagde, at nu ”må I gå i gang i maskinrummet”. De første linjer i hans SMS kl. 21.05 gik på to parallelle spor, dels det, som angik tilvejebringelse af hjemmel og dels det, som angik kommunikationen til minkerhvervet. I lyset af presseomtalen søndag aften den 8. november 2020 burde Miljø- og Fødevarerministeriet have været mere præcis i kommunikationen, herunder om hjemmel. Derfor gik man ind og tilrettede brevet, som blev sendt ud til minkavlerne tirsdag morgen den 10. november 2020. Normalt vil et beslutningsgrundlag til regeringen være meget gennearbejdede. Man kan så stille spørgsmålet, hvorfor det ikke var tilfældet her. Hertil er svaret, at der var tale om en krisesituation med en akut trussel mod folkesundheden og de kommende vacciner, hvor hastighed betød noget. En manglende eller for sen reaktion kunne få vidtgående konsekvenser. En del af pressen og en del politikere var faktisk af den opfattelse, at man ikke arbejdede hurtigt nok.

Adspurgt om det ikke var regeringen – som kollektivt – skulle kommunikere noget sådant, har han forklaret, at han ikke oplever forløbet sådan, at regeringen ikke har taget ansvar.

Om beskeden: ”I har gemt jer i ”regeringen” og ikke erkendt egen fejl i processen. Meget lidt overbevisende det her”, har han forklaret, at han tror, at Barbara Bertelsen henviser til det tredje afsnit i hans SMS kl. 21.05. Det er nok mere rigtigt at spørge Barbara Bertelsen herom. Han husker ikke telefonsamtalen i forlængelse af Barbara Bertelsens sms kl. 23.21.

Forevist den videre sms-korrespondance mellem Barbara Bertelsen og ham samme aften den 9. november 2020 fra kl. 23.33 og frem (tillægsekstrakt 3, s. 1129):

”...

[Henrik Studsgaard] kl. 23.33:

Har talt med Mogens og givet ham et klart budskab

[Barbara Bertelsen] kl. 23.35:

Det er meget skidt det her. Ægte tillidsbrud.

...”

og forespurgt, om det ikke er meget hårde ord fra én departementschef til en anden departementschef en sen aften baseret på en avisartikel, har han forklaret, at det i hvert fald var en direkte tilkendegivelse. Forespurgt, om det var en rimelig kommunikationsform, har han forklaret, at han var rimelig ufølsom på det tidspunkt. Han var så presset af at løse opgaver. Han kender Barbara Bertelsen rigtig godt. Hendes kommunikationsform kan ikke slå ham af pinden.

Forevist den videre sms-korrespondance mellem Barbara Bertelsen og ham om natten den 10. november 2020 fra kl. 00.01 og frem (tillægsekstrakt 3, s. 1129):

”...

[Barbara Bertelsen] kl. 00.01:

[Link til artikel på bt.dk]

Illustrerer vigtigheden af, at I får gjort rent bord og bare sagt det, som det er.

...”

og forespurgt, om han tidligere havde oplevet en sådan kommunikationsform og tone, har han forklaret, at han ikke tidligere havde oplevet en sådan kommunikationsform fra Barbara Bertelsens side, men han havde heller aldrig tidligere oplevet en sådan periode. Der var så meget tryk på.

Forevist Barbara Bertelsens mail sendt samme mandag aften den 9. november kl. 22.14 til Pelle Pape og Martin Justesen, hvori Barbara Bertelsen blandt andet skrev, at Mogens Jensen skulle holdes ud i udstrakt arm, samt forevist den forudgående mailkorrespondance samme aften, (ekstrakten, s. 3681):

”...

Fra: Barbara Bertelsen
Til: Pelle Pape; Martin Justesen
Emne: Ang: SV: SV: Mink
Dato: 9. november 2020 22:14:46

Kan ikke være anderledes. Øvelsen bliver at holde Mogens Jensen i udstrakt arm.

Alt for farligt at gå ned i den konkrete proces nu. Lige nu har han skubbet hende foran sig. Nu må hun skubbe ham tilbage, hvor han hører til - som ansvarlig for sit område og sine egne og sit systems dispositioner. Og så må JM mandsopdække dem hele vejen.

Men det farligste for Mette i morgen er, hvis hun lader sig hive ned i et processpor, hvor vi grundlæggende ikke aner, hvad de har lavet. Kun hvad vi selv har hørt - eller rettere ikke har hørt.

Fra: Pelle Pape ...
Dato: 9. november 2020 kl. 22.08.41 CET
Til: Martin Justesen ..., Barbara Bertelsen ...
Emne: SV: SV: Mink

Her opdateret

Fra: Martin Justesen ...
Sendt: 9. november 2020 21:50
Til: Pelle Pape ...; Barbara Bertelsen ...
Emne: Ang: SV: Mink

Tænker undgå at sige vi skal vise handlekraft i kontekst af manglende lovhjælp.

Vi mangler vel qa på instruks? Talt med Mette om vi ikke skal påstå det var en opfordring som Mogens har gjort... men vedstå os vi mener mink skal slås ihjel, gentage beklagelse.

Fra: Pelle Pape ...
Dato: 9. november 2020 kl. 21.40.38 CET
Til: Barbara Bertelsen ..., Martin Justesen ...
Emne: SV: Mink

Opdaterede versioner

Fra: Pelle Pape
Sendt: 9. november 2020 21:07

Til: Barbara Bertelsen ...; Martin Justesen ...

Emne: Mink

Her:

- Opdateret indledning – i pdf med ændringer (mettes med rød mine med blå)
- Mink beredskaber
- ...”

og adspurgt, om han kan bidrage til forståelsen af denne mailstreng, har han forklaret, at kommissionen bliver nødt til at spørge Martin Justesen og Barbara Bertelsen om indholdet. Han kan ikke svare på, hvad det betyder, at Mogens Jensen skal holdes ud i strakt arm. Forespurgt til indholdet af Barbara Bertelsens mail kl. 22.14 og foreholdt, at mailen blev sendt i samme tidsrum, hvor Barbara Bertelsen sms'ede med ham, gentog han, at han ikke kan forklare, hvad der var grundlaget for at holde Mogens Jensen ud i strakt arm.

Forevist den videre sms-korrespondance mellem Barbara Bertelsen og ham tirsdag den 10. november 2020 om natten (tillægsekstrakt 3, s. 1130):

”...

[Barbara Bertelsen] kl. 00.04:

Her er reaktioner på udtalelsen fra din minister, der netop i stedet for en beklagelse af procesfejl, lyder som beslutning med åbne øjne, der blot er kommunikeret forkert. Hverken rigtigt eller klogt.

[Henrik Studsgaard] kl. 00.35:

Nej ser ikke godt ud. Har sagt til Mogens at han timingsmæssigt nok bør gå ud fra morgenstunden og give et klart interview om den fejl vi har lavet så vi kan prøve at lægge sagen lidt ned. V tager stok med til ham fra morgenstunden.

[Barbara Bertelsen] kl. 00.36, 00.37 og 00.38:

Enig. Eneste vej igennem det nu for ham. Og ikke mere skyden vildt til højre og venstre mod alle andre. Den mest effektive vej igennem er bare at erkende, at ministeriet lavede en fejl. Og det er man kan af

*ked af

Ikke et ord om andre myndigheder eller regeringen. Kun ham selv og FVM

Eneste vej op ad hullet er at lægge sig fladt ned

[Henrik Studsgaard] kl. 00.40:

Enig

[Barbara Bertelsen] kl. 00.43 og 00.44:

Og hvis I gør det rent og effektivt, har i også fjernet flanken. Så bliver det mere spørgsmål om procesopfølgning på ikke verdens kønneste forløb. Men lige nu er det ægte farligt pga fravær af ydmyghed og fejlerkendelse og påtagelse af eget ansvar

Forfængelighed er en dødsynd ;) Sov godt!

[Henrik Studsgaard] kl. 01.10:

I lige måde – og tak for hjælpen ☺

...”,

og forespurgt om, hvilken hjælp han havde fået fra Barbara Bertelsen, har han forklaret, at han nok var i ”sit venlige mode” med det svar. [Latter fra Henrik Studsgaard]. Det var nok et lidt sarkastisk svar. Han har ikke så mange kommentarer til det det sidste. Han satte en skillelinje mellem regeringsbeslutningen på den ene side og Miljø- og Fødevarerministeriets implementering af beslutningen på den anden side.

Adspurgt af Lars Kjeldsen, som er bisidder for Mette Frederiksen, om mailkorrespondancen i Statsministeriet mandag den 9. november 2020 og hans samtidige sms-korrespondance med Barbara Bertelsen, har han forklaret, at mail- og sms-korrespondancen skal ses i det lys, at der på det tidspunkt var optakt til en ministerstorm mod Mogens Jensen. Den var startet allerede søndag aften den 8. november 2020. Det var Statsministeriet optaget af. Sms-korrespondancen handlede også om, hvordan Mogens Jensen kunne redde sit politiske liv. Mogens Jensen skulle tage ansvaret for det, som han havde ansvaret for.

Forevist den videre sms-korrespondance mellem Barbara Bertelsen og ham tirsdag den 10. november 2020 om formiddagen (tillægsekstrakt 3, s. 1133):

”...

[Henrik Studsgaard] kl. 10.17:

Hej Barbara. Ring gerne når du får mulighed – jeg vil gerne have et godt råd. Bh. Henrik

[Barbara Bertelsen] kl. 10.18:

Sidder i ministermøde. Kan jeg lokke dig til at ringe til Pelle? Han er verdens bedste til det her.

...

[Henrik Studsgaard] kl. 10.18:

[Thumbs Up-emoji]

[Barbara Bertelsen] kl. 10.27:

Han er kommet fint ud nu. Den her illustrerer, hvorfor hans linje i går var så farlig

[Henrik Studsgaard] kl. 10.31:

Rigtig god snak med Pelle – god sparringspartner [Thumbs-Up-emoji]

[Barbara Bertelsen] kl. 10.33:

Det er han nemlig

[Barbara Bertelsen] kl. 12.08:

[Screen-shot af Tweet fra journalist Morten Skærbæk med følgende indhold:

Skal man tro Mogens Jensens nye svar, vidst han ikke, at der ikke var lovhjæmmel. Kunne være interessant at vide, om det også kom bag på Statsministeriet (hvis dep-chef kommer direkte fra en lignende stilling i JM), at man uden lovhjæmmel kan lukke minkbranchen.]

[Henrik Studsgaard] kl. 12.36:

Problem løst – vi står ved det I får nu – og det vil også være ud fra den linje vi tænker afgrænsede undersøgelsen

...”;

og forespurgt om, hvilken type undersøgelse han omtaler i sin sms kl. 12.08, har han forklaret, at der er tale om den redegørelse, som Mogens Jensen havde givet tilsagn om til Folketinget. Han kan ikke huske, hvilket problem, der omtales i sms'en kl. 12.36.

Forevist den videre sms-korrespondance mellem Barbara Bertelsen og ham torsdag den 12. november 2020, (tillægsekstrakt 3, s. 1133):

”...

[Barbara Bertelsen] kl. 07.50:

I er gået i en fælde – I må redde os ud af den

...”;

har han forklaret, at der meget kortvarigt var en drøftelse af, hvorvidt man kunne bevare et avlsmateriale i form af 56.000 avlsdyr. Formanden for minkavlerne Tage Pedersen tilkendegav i den sammenhæng, at det ikke var muligt bevare et minkerhverv med et avlsmateriale på så få mink, hvorfor Miljø- og Fødevareministeriet ikke behøvede at gå videre ad den vej. Han tilkendegav i den sammenhæng, at man ikke var gået i en fælde.

Forevist den videre sms-korrespondance mellem Barbara Bertelsen og ham torsdag den 12. november 2020, (tillægsekstrakt 3, s. 1134):

”...

[Henrik Studsgaard] kl. 07.53:

Men jeg arbejder på højtryk for at hjælpe med at løse problemet

[Barbara Bertelsen] kl. 07.54:

I to skal redde den her sammen nu. I skyder på hinanden begge to. Men det er jeres begges ansvar! Og det er regeringens liv

...”;

har han forklaret, at Barbara Bertelsen omtaler ham og Per Okkels som ”I to”.

Adspurgt af kommissionsformanden om Barbara Bertelsens sms'er til ham og forespurgt om, hvem der var den reelle beslutningstager i dagene efter den 3. og 4. november 2020, herunder om der var lagt en linje af Barbara Bertelsen om, at der skulle ske konsultation af hende, svarede han, at ansvaret for implementering af regeringsbeslutningen lå hos Miljø- og Fødevareministeriet og NOST'en. Barbara Bertelsen udtalte sig ikke om, hvordan implementering skulle foregå. Foreholdt, at tonen i Barbara Bertelsens sms'er fremstår som noget hård, og forespurgt, om han ikke blot kunne have svaret i

samme tonefald, f.eks. i retning af: ”Hold mund, vi gør som vi gør, det er vores arbejde. Du skal ikke blande sig”, svarede han, det var en opgave, som havde topprioritet, som også optog Statsministeriet.

Om Mogens Jensens afgang den 19. november 2020 har han forklaret, at han ikke ved, om Mogens Jensens selv traf beslutningen om sin afgang, eller om det var statsministeren, som bad Mogens Jensen om at gå af.

Forevist uddrag af sin afskedstale til Mogens Jensen, således som den er gengivet af DR (tillægsextrakt 2, s. 203):

”...

DR: Departementschef til Mogens Jensen: Vi har ikke hjulpet dig godt nok. Det er jeg ked af

...

Men det høje humør lod vente på sig, da departementschef Henrik Studsgaard holdt tale i skyggen af minksagen, som kostede Mogens Jensen (S) ministerposten. Henrik Studsgaard lagde ikke skjul på, at der blev begået fejl i sagen, som har fyldt alt på Christiansborg de seneste uger og som er skyld i dagens ministerrokade.

- Uanset hvordan vi vender og drejer det, så kommer vi ikke uden om, at vores system har fejlet.

Vi har ikke hjulpet dig godt nok. Det er jeg ked af, det er vi kede af i ministeriet. Det har du taget konsekvensen af – usentimentalt og udramatisk, men nøgternt og ansvarligt. Det har jeg kæmpestor respekt for, lød det var Henrik Studsgaard.

...”

og forespurgt om på hvilke punkter man ikke havde hjulpet Mogens Jensen godt nok, svarede han, at det ikke er nogen rar oplevelse at miste en minister. Trykket mod ministeren steg søndag aften [den 8. november 2020] som følge af upræcis kommunikationen med minkavlerne. Den upræcise kommunikation fik en fatal konsekvens, i og med at Mogens Jensen måtte forlade sin ministerpost. Forespurgt, om debatten efter den 3. og 4. november 2020 ikke snarere angik regeringsbeslutningen om nedlukning af et erhverv, og ikke de to breve til minkavlerne, svarede han, at der helt sikkert også var debat om regeringsbeslutningen i medierne. I sin afskedstale til ministeren udtalte han sig imidlertid kun om fejlene i brevene til minkavlerne. Forespurgt, om det var rimeligt, at Mogens Jensen skulle gå af som følge af indholdet i to breve, som var udarbejdet af Fødevarestyrelsen, svarede han, at denne vurdering vil han overlade til andre.

Adspurgt af advokat Christian Zeeberg-Madsen, som er bisidder for Mogens Jensen og Søren Andersen, om, hvorvidt hans beklagelse i afskedstalen også inkluderede pressenotat indeholdende Q&A, som ministeren modtog forud for pressemødet den 4. november 2020 (ekstrakten s. 2203f), svarede han, at det ikke var tilfældet.

Adspurgt af advokat David Neutzsky-Wulff, som er bisidder for blandt andre Pelle Pape, om en ministers ressortansvar, har han forklaret, at den enkelte fagminister som udgangspunkt er ansvarlig indenfor sit eget ressort. Hvis en fagminister ønsker at gennemføre politik, som har vidtgående økonomiske konsekvenser eller politik, som i øvrigt er vidtrækkende, så vil man typisk gå i et regeringsudvalg. Ressortansvaret indebærer, at det enkelte fagministerium har ansvaret for hjemmel for nye initiativer indenfor fagministeriets ressort. I dag er mange sager imidlertid så komplicerede, at de rækker over flere ministerier. I gamle dage kunne de enkelte ministerier i højere grad køre i hver deres silo. I dag arbejder man således ofte med sager med meget komplekse samfundsudfordringer. Ansvar for sager, som trækkes op i KU-regi, påhviler i mange tilfælde flere ministerier, idet mange

sager er så komplicerede, at de dækker over flere ministerier. Der er ét koordinerende ministerium, som har hovedansvaret, og så kan der være flere andre ministerier, som skal bidrage med vinkler. Om KU-mødet den 3. november 2020 og forespurgt om, hvem der havde ressortansvaret for aflivning af mink, har han forklaret, at så simpelt kan man ikke anskue sagen. Miljø- og Fødevareministeriet ville jo ikke bare gå ud og aflive mink. Der var en grund til, at minkene skulle aflives, og det lå udenfor Miljø- og Fødevareministeriets ressort at tage stilling hertil. Miljø- og Fødevareministeriet var ikke fast medlem af koordinationsudvalget. Miljø- og Fødevareministeriet deltog som ansvarlig for landbrug og veterinærfaglige spørgsmål, som inkluderer mink og hold af mink. Forespurgt, om han og Mogens Jensen gjorde opmærksom på, at spørgsmålet om aflivning i zone 3 ikke henhørte under Miljø- og Fødevareministeriets ressort, henholdt han sig til sit tidligere svar om, at der foregik en overordnet drøftelse på mødet.

Forevist Mogens Jensens følgebrev til redegørelsen til Folketingets Fødevareudvalg dateret den 18. november 2020 (ekstrakten, s. 4984), har han forklaret, at redegørelsen til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg skulle udarbejdes under et enormt tidspres. Overliggerbrevet blev udarbejdet i en dialog mellem ministeriet og Mogens Jensen. Brevet blev både godkendt og underskrevet af Mogens Jensen. Han har set og godkendt brevet inden oversendelse. Forevist følgende afsnit i brevet (ekstrakten s. 4984):

”...

Jeg finder det kritisabelt, at regeringen ikke i forbindelse med drøftelsen i Koordinationsudvalget den 3. november 2020 bliver oplyst om, at der kan være et hjemmelsproblem i forhold til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet.

...”

og forespurgt om, hvem der skulle have oplyst om den manglende hjemmel, har han forklaret, at det er et meget personligt brev fra ministeren. Det er Mogens Jensens opfattelse af forløbet på KU-mødet, som fremgår af brevet. Han [Henrik Studsgaard] kan henholde sig til sin forklaring om forløbet på KU-mødet.

Adspurgt af advokat Christian Zeeberg-Madsen, som er bisidder for Mogens Jensen og Søren Andersen, og forevist det af Miljø- og Fødevareministeriet onsdag den 4. november 2020 udarbejdede presenotat indeholdende Q&A (ekstrakten s. 2204f, herunder s. 2208):

”...

Hjemmelsgrundlag for aflivning: [Taleberedskab til Forespørgsel F10 godkendt 29/10]

- Beslutningen om at aflive ikke-smittede og tidligere smittede minkbesætninger er truffet ud fra et hensyn til folkesundheden.
- Dyrene aflives med hjemmel i § 30, stk. 1, i lov om hold af dyr (lovbekendtgørelse nr. 38 af 15. januar 2020), der giver mulighed for at iværksætte særlige foranstaltninger for at udrydde, hindre, begrænse eller imødegå risiko for at udbrede zoonotiske smitstoffer og sygdomme.

...”

bekræftede han, at det var det materiale, som ministeren blev udstyret med op til pressemødet den 4. november 2020. Han gør opmærksom på, at der – som det fremgår af de kantede parenteser – er tale

om et taleberedskab fra en forespørgselsdebat den 30. oktober 2020. På pressemødet den 4. november 2020 sagde Mogens Jensen, at man fortsatte den hidtidige aflivningsindsats med en incitamentsordning.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at han ikke taler direkte med Mette Frederiksen. Hovedreglen vil også være, at Barbara Bertelsen ikke taler med Mogens Jensen, men det kan nok ske i kanten af et regeringsmøde.

Han korresponderer kun på mails og sms. Han kommunikerer ikke via chat-funktioner.

Forespurgt til ”gul sag” i Statsministeriet i forbindelse med det første smitteudbrud på en minkfarm i juni 2020 (tillægsekstrakt 4, s. 9-10), har han forklaret, at han kan huske materialet. Miljø- og Fødevareministeriet lagde efter drøftelse med Sundhedsministeriet op til en nedslagning af besætningen. Det handlede om, hvordan man gjorde det mest hensigtsmæssigt. Der blev lagt en strategi primo juli 2020. Når et ministerium begynder at slå minkbesætning ned, vil det fylde både i pressen og politisk, og derfor var det naturligt at orientere Statsministeriet. Han medgiver, at det ikke var en orienterings-sag, idet statsministeren tiltrådte indstillingen.

Forespurgt, om der skete en udviskning af kompetenceforholdene mellem fagministerierne og Statsministeriet under coronapandemien har han forklaret, at det ikke var hans opfattelse, at ressortansvaret generelt blev udvisket.

Foreholdt statsministerens udtalelse under pressemødet den 4. november 2020, [som er gengivet på Statsministeriets hjemmeside www.stm.dk]:

”...

For at understøtte den aflivningsindsats, som fødevaremyndighederne allerede er i gang med at iværksætte, så, og allerede er i gang med, så iværksættes der nu en nødplan for aflivning, som håndteres i regi af Den nationale operative stab under politiets kommando og med bistand fra Forsvaret, fra Beredskabsstyrelsen og fra Hjemmeværnet.

...”

hvoraf fremgår, at aflivningen skulle håndteres af udførende myndigheder, som administrerer i henhold til gældende regler, og forespurgt, om der på den baggrund ikke var nogen, som var inde og overveje, om der skulle ske ændringer i gældende regler/lovgivning, har han forklaret, at hans folk var meget opmærksomme på hjemmelsspørgsmålet som tidligere forklaret. Fødevarestyrelsen stod for en stor del af indsatsen understøttet af Miljø- og Fødevareministeriet for så vidt angår legalitetsmæssige spørgsmål.

Om hastelovforslaget har han forklaret, at forretningsgangen med et hastelovforslag går via Statsministeriet. Der forelå en notits lørdag den 7. november 2020, og der skete forlæggelse for formanden for Folketinget søndag den 8. november 2020. Han husker ikke, at det var statsministeren som godkendte, som det fremgår af statsministerens mail sendt søndag den 8. november 2020 kl. 20.01 (tillægsekstrakt 4, s. 330). Supplerende adspurgt af advokat Jacob Goldschmidt, som er bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, har han forklaret, at han ikke tog kontakt til Barbara Bertelsen om hastebehandling af et lovforslag. Han modtog ikke nogen henvendelser fra Barbara Bertelsen.

I hastelovforslaget medtog man bestemmelse om hjemmel tempobonus. Det gjorde man for at være på den sikre side, selvom fornemmelsen var, at aktstykket fra marts 2020 havde en meget bred mulig anvendelse. Justitsministeriet har også efterfølgende vurderet, at aktstykket kunne udgøre hjemmel. Han henviser i den forbindelse til Justitsministeriets interne notits af 14. november 2020 om tempobonus (ekstrakten, s. 4286).

Supplerende adspurgt af sin bisidder, advokat Pernille Backhausen, om legalitet og praktik, har han forklaret, at han tirsdag den 3. november 2020 fra arbejdet hen over efterårsferien havde det indtryk, at minkervhervet var indstillet på et frivilligt samarbejde. Der var hos minkavlerne en forståelse for, at det var af betydning for folkesundheden. København Fur havde allerede i efterårsferien i oktober tilbudt at bistå med aflivningen af mink. Der var ikke drøftelse af hjemmelsspørgsmål under drøftelserne med Sander Jacobsen og Tage Pedersen onsdag den 4. og torsdag 5. november 2020. Han blev ikke kontaktet af hverken Sander Jacobsen eller Tage Pedersen om hjemmel, da debatten om hjemmel opstod i weekenden lørdag den 7. november 2020 og søndag den 8. november 2020. Han modtog ikke oplysninger mv. om hjemmelsproblemetikken fra andre ministerier, herunder departementschefer, i forlængelse af pressemødet den 4. november 2020. Øvrige ministerier ventede nok blot på hastelovforslaget, som var under udarbejdelse. Ekspropriation og kompensation er en del af hverdagen i Miljø- og Fødevareministeriet.

Adspurgt af Lars Kjeldsen, som er bisidder for Mette Frederiksen, og forevist Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg, som indeholder oplysning om, hvornår fødevareministeren blev orienteret om den manglende hjemmel, (ekstrakten, s. 4986f, herunder s. 5004):

”...

Lørdag den 7. november midt på eftermiddagen forelægges fødevareministeren en orienteringssag om ”aflivningsstrategi for mink og brev til minkavlerne”, som ministeren godkender kort efter.

Sagen omfatter et notat om ny aflivningsstrategi, som Fødevarestyrelsen har indsendt, samt det brev, som styrelsen sendte ud til minkavlerne fredag den 6. november.

Af det vedlagte notat fremgår under overskriften ”Aflivning af mink i resten af Danmark”, at *”de pågældende besætninger bliver kontaktet af Fødevarestyrelsen pr. mail, hvor det bliver formidlet, at de skal påbegynde aflivningen straks, og at aflivningen skal være tilendebragt senest mandag d. 16.11. kl. 23.59.”*

Det bemærkes i forlængelse heraf, at *”Der har ikke tidligere været en aflivningsstrategi for raske besætninger uden for zoner, hvorfor ovenstående er nyt og derfor mangler juridisk afklaring. Der arbejdes i departementsregi på et nyt lovforslag, som forventeligt bliver behandlet tirsdag d. 10. november 2020.”*
...”;

og forespurgt, om det var første gang, at fødevareministeren blev orienteret om den manglende hjemmel, har han forklaret, at hvis han ikke havde læst ekstrakten, så ville han ikke kunne sige, hvornår ministeren blev orienteret. Der var mange møder med Mogens Jensen i de dage. Der var et statusmøde onsdag den 4. november 2020 om aftenen, før mødet med Hanne Larsen. Der var også et statusmøde med Mogens Jensen fredag den 6. november 2020 ved frokosttid. Af referatet fra fredagsmødet den 6. november 2020 (ekstrakten, s. 2918) fremgår, at et af punkterne, der blev drøftet var, om der var

tilstrækkelig hjemmel til aflivning af mink udenfor zonerne. Hvordan drøftelsen faldt kan han ikke huske.

Adspurgt af kommissionen og forespurgt til korrespondance om, hvorvidt lovforslaget skulle skubbes over i Justitsministeriet, har han forklaret, at han ikke kender til en sådan korrespondance.

Mogens Jensen

Mogens Jensen har – under afhøring i kommissionen den 11. november 2021 – forklaret blandt andet, at han i perioden fra den 27. juni 2019 til den 19. november 2020 var minister for Fødevarer, Fiskeri og Ligestilling og minister for nordisk samarbejde. Han var tidligere i en anden regering minister for Handel- og Udvikling fra den 3. februar 2014 til 28. juni 2015. Han har været medlem af Folketinget siden den 8. februar 2005, og han har været næstformand for Socialdemokratiet siden 2012.

Han havde ikke noget at gøre med dispositionerne foretaget i Statsministeriet, herunder beslutning om ansættelse af yderligere medarbejdere. Udvidelsen af medarbejderstaben i Statsministeriet medførte ikke et ryk i sagsbehandlingen fra hans fagministerium. Der var en koordinering af arbejdet. Der er forskel på, om en regering består af flere partier eller om den består af et parti.

Der er ingen tvivl om, at han oplevede en stor bekymring vedrørende coronasmitte blandt mink fra Statsministeriet og fra Mette Frederiksen. Der var en generel interesse fra Statsministeriet i relation til corona. Han blev ikke ringet op hver anden dag af Statsministeriet vedrørende corona, og Statsministeriet fulgte ikke sagerne om smitte mellem mink. Der var udveksling af oplysninger, men det var ikke overvældende. Han har ikke oplevet en ændret tilgang fra Statsministeriet i forbindelse med Barbara Bertelsens tiltrædelse som departementschef. Det er helt naturligt, at Statsministeriet og statsministeren er optaget af, hvordan coronakrisen håndteres.

Da de første minkfarme blev smittet med corona i Nordjylland, blev han ikke gjort bekendt med, om Statsministeriet ikke syntes, at denne håndtering var tilstrækkelig. Der blev slået tre besætninger ned og foretaget kontrol. Han havde ingen kommunikation med Statsministeriet om dette.

Både Tejs Binderup og Henrik Studsgaard var meget kompetente og grundige medarbejdere. Generelt var der en høj grad af information, som gik fra departementet til ham som minister. Han følte sig dog ikke godt nok orienteret vedrørende beslutningen om at slå alle mink ned.

Søren Andersen var hans særlige rådgiver, og de var meget tætte. De drøftede mange spørgsmål og beslutninger, både spørgsmål om kommunikation og faglige sager. Han havde ofte drøftelserne med Søren Andersen på tomandshånd. Han ved ikke, om Søren Andersen havde adgang til de sager, der tilgik regeringsudvalgsmøder, men han havde nok adgang til de fleste sager.

Han fik ikke generelt tilbagemelding efter DC- og AC-møder. De ville typisk komme i en sag på et tidspunkt. De møder han havde med Søren Andersen, Henrik Studsgaard og Tejs Binderup foregik både virtuelt og fysisk. Han var ofte fysisk til stede med de nærmeste medarbejdere under den sidste del af coronatiden i oktober og november 2020.

Forevist passage fra cover af 20. september 2020 til brug for mødet den 1. oktober 2020 ”FØ-cover om håndtering af coronasmitte i mink” (ekstrakten s. 651):

”...

Til ministerens orientering vedlægges økonomibilag, der beskriver omkostninger ved 1) øget kontrolindsats som igangsat uge 39, 2) aflivning af smittede besætninger 3) aflivning af alle mink i danske minkbesætninger (*bilag 3*).

...”

har han forklaret, at han ikke husker konkret, at han modtog dokumentet. Som minister modtager man rigtig mange sager, hvilket gjorde sig yderligere gældende for ham, idet han havde flere ressortområder. Dette dokument vedrørte en forberedende ØU-sag, som primært blev håndteret af departementschefen. Når han modtog materiale til møder, som han ikke skulle deltage i, orienterede han sig i det, men han nærlæste det ikke, idet han typisk efterfølgende ville få en sag målrettet til ham, når sagen skulle på et regeringsudvalgsmøde. Han husker ikke at have modtaget dette papir. På dette tidspunkt og op til KU-mødet den 3. november 2020 havde han, Henrik Studsgaard, Tejs Binderup og andre medarbejdere i ministeriet ikke drøftet aflivning af samtlige mink. Hans egen tilgang til det var, at han ikke var sundhedsekspert eller veterinærekspert, så han lyttede til og forholdt sig til eksperternes indstillinger og viden.

Forevist passage fra bilag til coveret: ”Bilag 2 – Omkostninger ved opstillede scenarier” (ekstrakten s. 496-497):

”...

Baggrund

Til vurdering af de fremadrettede handlemuligheder, redegøres i dette notat for de statsfinansielle og samfundsmæssige omkostninger for tre scenarier som følger:

1. Iværksættelse af yderligere kontrol- og smittebeskyttelsesindsatser, som foreslået af Fødevarestyrelsen (FVST), Statens Serum Institut (SSI), Sundhedsstyrelsen (SST) og Styrelsen for Patient Sikkerhed (STPS) i fælles notat af 15. september 2020 (jf. bilag 1).
2. Aflivning af alle danske COVID-19 smittede minkbesætninger.
3. Aflivning af alle danske minkbesætninger.

...

I forhold til scenarie 2 kan påbud om aflivning [af smittede besætninger] meddeles med hjemmel i § 30, stk. 1, i lov om hold af dyr, og indsatsen derfor gennemføres uden behov for yderligere lovgivning. Når der påbydes aflivning, så kan der ydes erstatning, jf. erstatningsbekendtgørelsen.

For scenarie 3 vil aflivning af alle danske besætninger, inklusive besætninger, der ikke er beliggende i området omkring et udbrudssted, eller ikke er under mistanke, ikke kunne ske efter gældende regler i lov om hold af dyr.

...

Iværksættelse af scenarie 3 vil derfor kræve en lovændring. Raske dyr i andre områder end de berørte, vil således ikke på det foreliggende hjemmelsgrundlag kunne kræves aflivet mod erstatning. Aflivning af raske dyr vil desuden udgøre en sådan begrænsning af ejendomsretten, at der vil være tale om ekspropriation. Når der er tale om ekspropriation vil kompensationssatsen være sat således, at erstatningen svarer til handelsværdien og 20 pct. af driftstabet, under antagelse af at hjemlen i BEK 1323/2015 vil udvides til at omfatte alle mink.

Tiltagets formål vurderes i øvrigt at nødvendiggøre, at der nedlægges forbud mod hold af mink, da der ellers intet er til hinder for, at der fra udlandet indkøbes mink, og at en produktion genetableres.

...

Et reelt forbud mod hold af mink kræver således også en lovændring.

Sammenfattende skal der for at kunne gennemføre indsatsen under scenarie 3 således foretages 2 lovændringer, som skal kunne begrundes, fx ud fra et forsigtighedsprincip om en generel beskyttelse af folkesundheden.

...”

og forevist forberedende ØU-cover om håndtering af coronasmitte i mink (tillægsekstrakt 4, s. 41), hvor det fremgår af kommentarboks indsat af Henrik Studsgaard: ”Foreløbig forelæggelse. Vil blive lagt til endelig godkendelse med kort frist. Økonomien passer ikke – er ved at blive genberegnet”:

”...

Indstilling

Til ministerens godkendelse vedlægges ØU-cover med bilag vedrørende håndtering af coronasmitte i mink. Der orienteres med sagen om en række nye tiltag, der er iværksat på baggrund af smittestigningen., om regeringens strategi for håndtering af COVID-19 smitte er tilstrækkelig (*bilag 0-2*).

Til ministerens orientering vedlægges økonomibilag, der beskriver omkostninger ved 1) øget kontrolindsats som igangsat uge 39, 2) aflivning af smittede besætninger 3) aflivning af alle mink i danske minkbesætninger (*bilag 3*).

...”

har han forklaret, at han ikke husker at have modtaget den pågældende sag. Han erindrer ikke, at han blev præsenteret for denne problemstilling tilbage i slutningen af september 2020. På dette tidspunkt var de i ministeriet optaget af at håndtere de minkfarme, som var smittet med corona. Der var overhovedet ikke nogen diskussion om at aflive alle mink. Han modtog ikke noget signal om, at hvis man aflivede samtlige mink, ville det kræve yderligere lovhjælp. Når man som minister skal træffe beslutning om noget, så bliver det sat op i punktform øverst i et cover. Han var slet ikke nede i bilag.

Forevist passage fra cover ”Mødesag: DC-møde mellem SUM og MFVM vedr. håndtering af covid-19-smittede minkbesætninger” (ekstrakten s. 766):

”...

Indstilling

Til departementschefens brug ved møde den 28. september vedlægges kommenteret dagsorden (*bilag 1*), ØU-sag om mink (*bilag 2.1 – 2.4*) samt økonomibilag (*bilag 3*).

Sagen kort inkl. politisk landskab

Der er på DC-niveau blevet aftalt møde mellem SUM og MFVM samt relevante myndigheder, da der skal drøftes en løsning på problematikken med 27 covid-19-smittede samt 14 under mistanke [pr. 27. september 2020 kl. 15.00] minkbesætninger.

På mødet deltager fra SUM Per Okkels (DC), Dorthe E. Søndergaard (AC), Katrine Kaldahl (KC), Kåre Mølbak (SSI) samt Søren Brostrøm (SST). Fra MFVM deltager Paolo Drostby, Tejs Binderup samt Hanne Larsen.

...”

har han forklaret, at han ikke husker at være orienteret om det pågældende departementschefmøde. Han kan ikke afvise, at Henrik Studsgaard orienterede ham om mødet eller dagsordenen. Generelt

blev han ikke orienteret om sådanne møder. Han kan godt have fået at vide, at der var en stigning i coronasmitte blandt mink. Man har mange møder som minister, især når man har fire ressortområder.

Forevist passage fra bilaget ” Bilag 2 – Omkostninger ved opstillede scenarier” (ekstrakten s. 785):

”...

I forhold til scenarie 2 kan påbud om aflivning [af smittede besætninger] meddeles med hjemmel i § 30, stk. 1, i lov om hold af dyr, og indsatsen derfor gennemføres uden behov for yderligere lovgivning. Når der påbydes aflivning, så kan der ydes erstatning, jf. erstatningsbekendtgørelsen.

For scenarie 3 vil aflivning af alle danske besætninger, inklusive besætninger, der ikke er beliggende i området omkring et udbrudssted, eller ikke er under mistanke, ikke kunne ske efter gældende regler i lov om hold af dyr.

...”

har han forklaret, at han ikke husker, at han blev orienteret om det passerede på mødet. Op til CU-mødet den 1. oktober 2020 var han inde og læse materialet. Han havde fokus på indførelsen af zoner. Han husker ikke, hvorvidt han havde en drøftelse med Magnus Heunicke, men det ville ikke have været unaturligt. Han talte ikke med Magnus Heunicke om, hvorvidt Magnus Heunicke var utryg ved udviklingen af coronasmitte blandt minkfarme.

Forevist cover til ØU-sag vedrørende håndtering af COVID-19 i minkbesætninger” godkendt af Magnus Heunicke med følgende kommentar (ekstrakten s. 814-815):

”...

Jeg er særdeles utryg ved dette. Hvis det virkelig er den faglige instilling, så ok. Men det forekommer letsindigt. Desuden: Indeholder denne sag det sidste nye fra samtaler mellem SUM og Fødevareministeriet på DC-niveau?

...”

har han forklaret, at han fortsat ikke mener, at han fik en orientering fra Henrik Studsgaard om drøftelserne på mødet.

Han deltog i CU-mødet den 1. oktober 2020. Han mener ikke, at han tidligere havde deltaget i CU-møder. Han deltog i ØU-mødet den 30. september 2020. På ØU-mødet blev aflivning af mink ikke drøftet. På dette tidspunkt var hans fokus at få tilslutning til oprettelsen af zoner vedrørende minkfarme. Han husker ikke, om nogen på mødet rejste bekymring om, at de nuværende tiltag mod coronasmitte blandt mink ikke var tilstrækkelige, og at alle mink måske skulle slås ned.

Forevist Martin Ulrik Jensens e-mail af 30. september 2020 til sig selv vedrørende ØU/KU (ekstrakten s. 870):

”...

1. Mink

Muligvis slå alle mink ned ...

SSI finde ud af til i morgen hvad de anbefaler.

Mfmv tænke over hvordan man kan eskalere test. Daglige test.

Snak med Annemarie ....
Tal med Line.

...”

har han forklaret, at han ikke husker det konkrete møde. Han var fokuseret på at få gennemført indstillingen om zoneinddelingen, som var anbefalet af sundheds- og veterinærmyndighederne.

Forevist Kristoffer Krohn Schaldemoses e-mail af 30. september 2020 (ekstrakten s. 871):

”...

Til: Asbjørn Brink ..., Casper Mondrup Dahlmann ...
Cc: Victoria Julie Jessen ..., Anne Sofie Hartvig Pedersen ..., Anne Marie Maltha-Smith ..., Kent Harnisch ..., Martin Ulrik Jensen ...
Fra: Kristoffer Krohn Schaldemose ...
Titel: ØU-tilbageløb: Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger
Sendt: 30-09-2020 18:57

Hej alle

MUJ har fået særskilt tilbageløb på denne. Tilsyneladende meget tæt på, at STM sendte militæret ind for at gasse alle mink i aften.

Mvh. Kristoffer

...”

har han forklaret, at han ikke erindrer en sådan drøftelse. Han ville helt sikkert have bidt mærke i det, hvis det på mødet var blevet sagt, at militæret skulle ind og gasse alle mink. På mødet var der en diskussion om, hvorvidt tempoet for aflivning af mink var højt nok, herunder hvordan man kunne øge tempoet for aflivning. Senere, da alle mink skulle aflives, blev de nødt til at tage alle personalegrupper, herunder militæret, i brug. Han husker ikke, om han havde medarbejdere fra Miljø- og Fødevarerministeriet med til ØU-mødet. På CU-mødet mener han, at Henrik Studsgaard deltog.

Forevist ”Godkendelse - Forelæggelse: CU-sag om mink og corona 1. oktober” (ekstrakten s. 984):

”...

Godkendelse

Aktinformation

Akttitel: Forelæggelse: CU-sag om mink og corona 1. oktober
Akt id: 5392475

Godkendelsesinformation

Godkendelsestype: Andet
Oprettet: 28-09-2020 18:22:17
Startdato: 01-10-2020 10:33:43
Frist: 01-10-2020 14:00:00
Afsluttet: 06-10-2020 23:09:58

Ansvarlig

Anders Kroman Liin (Sagsbehandler, Fødevarer og Veterinær), Status:

Trin 1

Paolo Drostby (Kontorchef, Fødevarer og Veterinær), Status: godkendt

Kopimodtagere:

Katja Goodhew (Sagsbehandler, Fødevarer og Veterinær), Set d. 01-10-2020 10:38:00

Hans Peter Olsen (Kontorchef, Analyse, Innovation og Digitalisering),

Trin 2

Tejs Binderup (Afdelingschef, Departementet), Status: godkendt

Kopimodtagere:

Søren Andersen (Særlig rådgiver, FVM Minister- og Ledelsessekretariat),

Trin 3

Henrik Studsgaard (Departementschef, Minister- og Ledelsessekretariat), Status: godkendt

Kommentar: Vi skal til mødet i eftermiddag have svar på :

1) Skal der afleveres døde mink hver dag fra farmene i Nordjylland (Ask fik bestilling igår)

2) Kan vi accelerere aflivningshastigheden - evt ved at bruge militært personale.

Vh Henrik

Trin 4

Mogens Jensen (Fødevareminister, FVM Minister- og Ledelsessekretariat), Status: godkendt

Kommentar: Mogens Jensen har godkendt godkendelsen den 01-10-2020 kl. 11:51 med følgende kom-

mentar: Godkendt med bemærkninger til Lykke

...”

har han forklaret, at Lykke er Lykke Feldt, som var hans ministersekretær. Nogen gange, når han læste en sag for eksempel under kørsel i en ministerbil, har han givet bemærkninger til sin ministersekretær. Han husker ikke de bemærkninger, som han gav til Lykke Feldt.

Forevist bilag 2 ”ØU-cover om håndtering af coronasmitte i mink” (ekstrakten s. 987):

”...

Skulle smitteudviklingen udvikle sig yderligere, vil mere vidtgående tiltag, som for eksempel aflivning af alle mink i Danmark, evt. kombineret med et midlertidigt eller permanent forbud mod hold og avl af mink, kunne overvejes. En sådan beslutning vil dog have en væsentligt større erhvervs- og samfundsmæssige konsekvenser. Det skønnes foreløbigt, at de samlede erhvervsøkonomiske omkostninger til erstating af aflivede mink, samt tabt værdi af bygninger og inventar, tabte driftsomkostninger etc. vil beløbe sig til 6-11 mia. kr., afhængigt af værdisættelsen af tabt indtjening, hvilket vil skulle afklares nærmere. MFVM vurderer endvidere, at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området.

...

og forevist indstillingen i ØU-coveret (ekstraktens s. 991):

”...

Indstilling

Det indstilles, at:

- Der på baggrund de foreliggende risikovurderinger iværksættes en aflivning af alle minkbesætninger, der er (1) konstateret COVID-19-smittede, (2) er under mistanke for COVID-19-smitte, og (3) geografisk er lokaliseret inden for en radius af 7,8 km fra en smittet eller smitemistænkt besætning.

- COVID-19 smitteudviklingen fortsat følges nøje, og at regeringen vil blive forelagt et nyt beslutningsoplæg, såfremt de faglige myndigheder vurderer, at smitteudvikling i minkbesætninger skulle give behov for iværksættelse af yderligere tiltag.

...

Procedure

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”

har han forklaret, at han læste det pågældende cover. Coveret er det væsentligste arbejdsredskab for en minister. Han har sporadisk læst bilagene igennem. Tidsmæssigt har han ikke haft mulighed for at gennemgå alle de bilag, som han fik tilsendt. Det er indstillingen, som er det væsentlige. De underliggende bilag kan han godt have læst eller i hvert fald nogle af dem. Men han har ikke gennemlæst alle bilag, som han fik tilsendt i sager. Det, som han forholdt sig til, var, hvad der stod i coveret. Han forventer, at det væsentligste står i coveret. Han har læst det anførte under procedure.

Forevist notat af 18. september 2020 ”Økonomiske konsekvenser ved aflivning af alle mink i Danmark” (ekstrakten s. 1015-1016):

”...

Sammenfatning

Den erhvervsøkonomiske omkostning ved aflivning af alle mink forventes, at kunne løbe op i 6 til 11 mia. kr.

...

Fødevarestyrelsen vurderer, at aflivning af alle mink i Danmark vil medføre lukning af hele produktionen i minimum en årrække på grund af tabet af avlsmateriale.

...

Der er i det følgende derfor lagt til grund, at produktionen af mink i Danmark stopper som følge af aflivningen af alle mink.

...”

har han forklaret, at han ikke husker, hvilke konkrete bilag og notater, han har læst. Typisk ville han læse opsummeringen. Han husker ikke konkret at have læst dette bilag. Han ville forvente, at hvis de skulle i gang med yderligere tiltag, skulle der være en indstilling herom fra Miljø- og Fødevarerministeriet, Justitsministeriet og Sundhedsministeriet om, hvad der skulle ske og det økonomiske grundlag.

På CU-mødet drøftede man zoneinddelingen, og hvad dette ville betyde økonomisk for de minkfarme, som befandt sig inden for zonerne. Det økonomiske aspekt ved aflivning af samtlige mink fyldte ikke noget på CU-mødet. Han kan ikke afvise, at der blev stillet spørgsmål til, om zoneinddelingen var tilstrækkelig. Der blev hurtigt på mødet skabt opbakning til zoneinddelingsstrategien.

Forevist mailkorrespondance af 9. oktober 2020 (ekstrakten s. 1163-1164):

”...

From: Katrine Kaldahl ...
Sent: 09-10-2020 19:33:41 (UTC +02)
To: Sine Mutanu Jungersted ...
Cc: Dorthe Eberhardt Søndergaard ...; DEP Alle ministersekretærer...; Niels Torpegaard Christensen
Subject: Re: Anmodning om hasteforespørgsel
Attachments: image002.jpg

Tjek. Jeg har talt med MFVM - Mogens Jensen tager den og vi leverer fagligt bidrag. Og som du sagde, så bliver der først den 28. Okt da deres minister er i karantæne efter et rådsmøde den 21.

Vh Katrine

Sendt fra min iPhone

Den 9. okt. 2020 kl. 19.16 skrev Sine Mutanu Jungersted :

Kære Katrine
Hermed som aftalt - som nævnt er der mandat til, at vi insisterer på, at MFVM tager den og vi leverer fagligt bidrag.

God tur til Italien!

Bh Sine

Fra: Casper Lund Borch
Sendt: 9. oktober 2020 17:01
Til: Sine Mutanu Jungersted
Emne: FW: Anmodning om hasteforespørgsel
Prioritet: Høj

Fra: Lise Dahl ...
Dato: fredag den 09. okt. 2020 2.44 PM
Til: Aki-Matilda Høegh-Dam ..., Anette Høirup Larsen ..., Catrine Juul Jørgensen ..., Charlotte H. Larsen ..., Edmund Joensen ..., Emilie Kærn ..., Flemming Møller Mortensen ..., Helene Dalskov Bårns Saidyleigh ..., Jacob Mark ..., Jens Andersen ..., JF ..., Karsten Lauritzen ..., Lars Kaaber ..., Lene Glerup ..., Lone Pedersen ..., Lonnie Hedbak Thelander ..., Mai Mercado ..., Malan Óladóttir á Dunga ..., Ole Birk Olesen ..., Peder Hvelplund ..., Peter Seier Christensen ..., Peter Skaarup ..., Sikandar Siddique ... Simon Emil Ammitzbøll-Bille ..., Sjúrdur Skaale ..., Sofie Carsten Nielsen ..., Solvej Kjeldgaard ..., Suinni L Johansen ..., Susanne Zimmer ..., Torsten Gejl ..., Ulla Raaschou ..., Vibe Rosengaard ..., Vibeke Hald ..., Aaja Chemnitz Larsen ...
Cc: Folketingssspørgsmål til Fødevareministeren ..., Anja Østergaard Johansen ..., Anton Høj Jacobsen ..., Birgit Thostrup Christensen ..., Casper Lund Borch ..., Jenni Birklund ..., Johan Bremsted ..., Karen Jørgensen ..., Klaus Andersen ..., Lise Dahl ..., Malene Rasmussen ..., Michala Wørmer ..., Ole Ødegaard Christiansen ..., Pernille Andersen ..., Postkasse til Ledelsessekretariatet..., Søren Koushede ..., Torben Jensen ...
Emne: Anmodning om hasteforespørgsel

Kære alle

Folketingets formand har fra SF modtaget følgende anmodning om gennemførelse af en hasteforespørgsel til ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling:

"Hvad kan regeringen oplyse om risikoen for sundheden i Danmark, EU og globalt fra den særlige covid-19-mutation, der udvikles i mink, og særligt hvis der ikke udvikles en vaccine til mennesker mod

denne variant af covid-19, og hvilke forholdsregler mener regeringen der bør foretages i Danmark, EU og globalt for at udrydde mink-covid-19?"

Er der andre grupper, der kan tilslutte sig, at hasteforespørgslen gennemføres?

Hasteforespørgslen vil i givet fald blive gennemført på dagsordenen onsdag den 21. oktober 2020 kl. 13.00.

Formanden har med brev til gruppeformændene af 9. januar 2015 opfordret til, at grupperne klart tilkendegiver, hvorvidt de "støtter" eller "ikke støtter" anmodningen.

Gruppernes tilbagemelding bedes sendt til ... og ... senest onsdag den 14. oktober 2020 kl. 12.00.

Med venlig hilsen
Lise Dahl
..."

har han forklaret, at man i Sundhedsministeriet ikke havde et særligt mandat til at pålægge ham, at han skulle tage forespørgslen i Folketinget. Han husker slet ikke, at der skulle have været en diskussion om dette. Ofte vil den minister, hvis fagområde spørgsmålet vedrører, besvare forespørgslen. Det var naturligt, at han tog forespørgslen, idet den handlede om minkproduktion og smitte blandt mink. Der var dog et sundhedsfagligt aspekt i sagen, hvor han ikke var den rette til at svare.

Forevist Søren Gaards mail af 21. oktober 2020 (ekstrakten s. 1208):

"...

Fra: Søren Gaard (EM-DEP)
Til: Line Nørbæk (EM-DEP); Anders Thusgaard (EM-DEP)
Cc: Anne Dahl Krabbe (EM-DEP); Lærke Bojsen-Møller (EM-DEP)
Emne: MINK og ØU
Dato: 21. oktober 2020 18:39:49
Vedhæftede filer: image001.png
image002.jpg
image003.jpg
image004.jpg
image005.jpg

Kære begge

MIN havde følgende ønske fr ØU: STM skal til nordjylland i morgen, og der skal holdes øje med, hvad hun siger i ft mink. Han tilkendegav på ØU at reg har en svag sag. Han sagde at regeringens linje bør være at Vi går ikke på kompromis med sundhed. Derfor Etableret et sektorpartnerskab med mink om hvordan vi passer på avlsdyr og hvordan DK fortsat er en aktør . Vi skal udfordre 7½ km radius så vi kun slår syge dyr ihjel. Få landmændene til selv at passe på minkene så der ikke kommer udenlandsk arbejdskraft i nærheden. DVS følge linjen fra REC mødet d.d. STM DC var mere hardliner, men EM mener ikke, at STMn er på samme linje, men mere på Simon.

Vil Ifølge op?

Mvh
Søren

...”

har han forklaret, at der var en diskussion omkring radiussen for zonerne. Mailen siger ham ikke noget, og han ved ikke, hvad Søren Gaard opfattede på mødet. Der var en politisk diskussion om, hvorvidt der blev gjort for meget eller for lidt i forhold til coronasmitte blandt mink.

Forevist Magnus Heunicke's mail af 26. oktober 2020 (ekstrakten s. 1240-1241):

”...

Fra: Magnus Heunicke
Sendt: 26. oktober 2020 09:13
Til: Per Okkels ; Lene Brøndum Jensen
Cc: DEP Alle ministersekretærer ; Rasmus Jønsson
Emne: Minkopsporing

Kære Per og Lene,

Det forekommer stadig mere uforståeligt, at der ikke findes et svar på, hvorfor og hvordan så mange minkfarme er blevet smittet. Med den globale trussel, dette reservoir udgør, samt med den milliardstore udgift, en nedslagtning vil belaste det danske samfund med, må der sættes ind og overvejes, hvad myndighedernes næste skridt kan være.

Det følgende er ikke noget, der kan bevises ud fra de oplysninger, der er til stede i dag. Men som et led i at undersøge og opspore alle smittekæder – og som et led i at passe på samfundets midler i en pandemi – så bør alt efter min mening overvejes og undersøges.

Derfor: Kan denne hypotese be- eller afkræftes?

Der finder udbredt smitte sted i minkfarme. Særligt de minkfarme, der ligger tæt på hinanden. Uden at ejerne eller andre øjensynlig besøger de forskellige minkfarme. Jeg har netop svaret folketingset, at der ikke er noget sundhedsfagligt, der skulle begrunde, at virus af sig selv kan transportere sig i luften de 6-8 km, der er mellem minkfarmene.

Så hvad nu, hvis smitten bæres af et net af illegale østeuropæiske arbejdere, der i vid udstrækning arbejder på en hel del danske minkfarme? Hvad hvis disse østarbejdere bor sammen under trange forhold og går under radaren både skattemæssigt, bolig-mæssigt og nu også sundhedsmæssigt?

Vi ved at branchen gør brug af legal østeuropæisk arbejdskraft i meget stor stil ifm den årlige pelsning og aflivning. Og vi ved naturligvis ikke, om der også findes den her form for illegal arbejdskraft. Men kan det afvises? Og kan vi komme til bunds i det?

Det forekommer der ud over besynderligt med den sag om, at minkejerne ikke har besvaret SSI's spørgsmål om de har ansatte. Samt at SSI selv mener, at det må de have, når man ser på antal avlsdyr i besætningen mm. Samt at minkejernes talsmand nu mener i medierne, at de aldrig har fået det spørgsmål.

Hvis vi havde andre eksempler på den slags sager, som potentielt kan koste statskassen et stort milliardbeløb, så havde man gjort alt for at optrevle og forebygge samt at stoppe det. Inklusive at sætte politimyndigheder ind for at opspore og optrevle. Hvorfor gøres dette ikke her?

Vh

Magnus
...”

har han forklaret, at han husker, at problemstillingen med østarbejdere, som blev brugt på minkfarmene. Der var nok en bekymring fra sundhedsmyndighederne om, hvordan det kunne påvirke coronasmitten på minkfarme. Han kunne løbende konstatere, at det var dyrt at håndtere coronasmitte blandt mink. Han var opmærksom på, at det var en stor omkostning, men de havde mange store omkostninger forbundet med håndteringen af coronakrisen, og de måtte gøre det, der skulle til. Hele vejen igennem havde han tiltro til, at det, der skulle gennemføres, skulle gøres på baggrund af de anbefalinger, som kom fra sundhedsfaglige- og veterinærfaglige myndigheder. Han ville forvente, at der også var den fornødne juridiske baggrund. Han har som minister aldrig spurgt om, hvorvidt der var lovhjemmel til dette eller hint i alle de indstillinger, han har fået som minister. Det var forudsat.

Forevist Emilie Svendsdatter Mehlsens mail af 2. november 2020 med noter fra møde om mink (ekstrakten s. 1428-1429):

”...

Til: Anders Kroman Liin ..., Katja Goodhew ..., Paolo Drostby ..., Tejs Binderup ...

Cc: Søren Andersen ..., Ask Lyno-Hansen ..., Lykke Feld ..., Lars Lindholm Nielsen ..., Bjarke Kamstrup ...

Fra: Emilie Svendsdatter Mehlsen ...

Titel: Noter fra møde den 2. november 2020, kl. 8-8.30 om mink

Sendt: 02-11-2020 09:55

Bilag: Aktinformation.txt;

Kære alle

Hermed mine noter fra møde den 2. november 2020, kl. 8-8.30 om mink. Noterne er til **internt** brug i departementet.

Deltagere: FVM, SR, DC, Tejs Binderup, Paolo Drostby, Katja Goodhew, Anders Kroman Liin og Emilie S. Mehlsen.

- Ministeren ridsede baggrunden for mødet op, og spurgte til, hvad er op og ned ift. weekendens mediedækning med folk der stopper med at aflive fordi de ikke ved hvad compensationen er. Ministeren opsummerede ligeledes fra fredagens forespørgselsdebatter: vi står det rigtigste sted – uanset frustration.
- DC har været i løbende sms-dialog med Barbara Bertelsen om udviklingen henover weekenden. DC til BB: vi er kommet godt op i gear. Også efterfølgende også dialog med BB om mangel på containere: Vores transporthastighed er så høj, at der mangler containere til DAKA. Men døde mink smitter trods alt mindre. Opmærksomhed omkring, at det ikke bare er almindelige containere der skal bruges. BB tilfreds med svarene. DC til huset: Vi må være kreative i at finde løsninger.
- ...
- Minister: hvornår kan vi træffe beslutningen for 2021? Tejs: håber på regeringsudvalg i næste uge. Internt møde i dag om ØU-sag (med DC). Vi mangler økonomiberøninger fra EM og FM. DC: måske kan vi gøre direkte på CU? Prøv at snakke med Anne Marie i FM og sig, at ministeren presser på for en afgørelse. Vi må have sat økonomer til at regne på det økonomiske konsekvenser.
- SR: kunne vi mere offensivt kommunikere, at ministeren efterspørg udmelding ift avlsdyr i zonerne fra sundhedsmyndighederne? Tejs og DC: tilbageholdne. Også et hensyn til at regeringen står samlet.
- ...

...”

har han forklaret, at deltagerne på mødet var de involverede i håndteringen af coronasmitte blandt mink. Han husker ikke konkret mødet. Der havde været minkavlere ude at sige, at de ikke vidste, hvor de stod i forhold til økonomi. Dette var det, han adresserede. Han har ikke set sms-korrespondancer mellem Henrik Studsgaard og Barbara Bertelsen. Han oplevede en stor opmærksomhed generelt fra Statsministeriet i forhold til risici forbundet med coronasmitte. Den sidste bullet handlede om, at minkavlerne pressede på for at få en langsigtet strategi for minkavl. Under det samlede forløb med håndteringen af coronasmitte blandt mink savnede de nogle svar fra sundhedsmyndighederne med en risikovurdering for en langsigtet strategi for minkavl.

Forevist cover ” Møde med København Fur om bl.a. pelsning af zonebesætninger” (ekstrakten s. 1448):

”...

Indstilling

Til ministerens godkendelse er vedlagt taleberedskab (bilag 1) til brug for møde med København Fur mandag den 2. november kl. 19.00-20.00.

Sagen kort inkl. politisk landskab

...

Som fremgår af tidligere forelagte sag ”2020-21215 Forelæggelse - Mulighed for pelsning af zonebesætninger”, godkendt den 2. november 2020, har ministeren på baggrund af en indstilling fra Fødevarerstyrelsen her godkendt, at:

- (1) pelsning kan tillades i zonebesætninger under en række oplyste forudsætninger (jf. bilag 2), og at SSI ikke har betænknings herved, men
- (2) erhvervets ønske om, at bevare avlsdyr i zoner ikke imødekommes.

Fødevarerstyrelsen har videreformidlet dette til erhvervet på et møde her til eftermiddag, hvor Statens Serum Institut ligeledes har tilkendegivet, at de anser det for værende nødvendigt, at biomassen i 2021 begrænses, herunder ved at undlade at indsætte nye dyr i de aflivede besætninger.

...”;

har han forklaret, at han deltog i mødet med København Fur den 2. november 2020. Han husker ikke det konkrete møde, medmindre det er mødet, hvor Tage Pedersen fortalte dem, at de havde fået oplyst, at Kåre Mølbak havde meldt ud på et møde tidligere på dagen, at der var mutationsfund. Det var nyt for ham, at der var kommet en sådan udmelding. Han blev meget overrasket over at få udmeldingen på mødet og over, at de fik meldingen fra København Fur og ikke fra sundhedsmyndighederne. Det blev nævnt, at Kåre Mølbak havde sagt, at smitte blandt mink kunne blive et nyt Wuhan, og det gjorde stort indtryk på ham. Af embedsmænd deltog på mødet nok Henrik Studsgaard og Tejs Binderup og muligvis Paolo Drostby samt hans særlige rådgiver. Mødet kom ikke til at handle om Kåre Mølbaks udmelding, da de allerede havde en dagsorden med emner, som avlerne selv havde ønsket at drøfte. København Fur havde bedt om mødet for bedre at kunne orientere avlerne og for at give deres syn på, hvordan håndteringen af coronasmitte blandt mink skulle foregå.

Forevist ”Taleberedskaber til brug for møde med København Fur den 2. november 2020 kl. 18.00-19.00” (ekstrakten s. 1449):

”...

Pelsning

- I forhold til pelsning, kan mink fra besætninger beliggende uden for zonerne pelses som normalt.
  - Inden for zonerne, vil pelsning nu blive tilladt, men med en række krav og forudsætninger, som jeg kan forestå, at Fødevarestyrelsen har præsenteret for jer på et tidligere møde i dag.
- ...”

har han forklaret, at han gik ud fra, at pelsningen af mink i zonerne var afklaret med sundheds- og veterinærmyndighederne. De var på vej hen mod den sæson, hvor man normalt pelsler dyrene. De drøftede derfor, om man kunne pelse på sædvanlig vis og sælge skindene. Han husker ikke, at der som resultat af mødet var en ændring af hans ministeriums holdning.

Forevist Lykke Felds mail af 2. november 2020 (ekstrakten s. 1506-1507):

”...

Til: Tejs Binderup ..., Søren Andersen ..., Paolo Drostby ..., Katja Goodhew ..., Anders Kroman Liin

...

Cc: Ask Lyno-Hansen ..., Lars Lindholm Nielsen ..., Emilie Svendsdatter Mehlsen

...

Fra: Lykke Feld ...

Titel: noter fra møde med København Fur, samt interne for- og eftermøder

Sendt: 02-11-2020 20:26

Bilag: Aktinformation.txt;

Hermed mine noter fra møde med København Fur, samt interne for- og eftermøder med FVST. Noterne er til internt brug i departementet.

Internt formøde:

Deltagere: minister, DC, SR, Tejs Binderup, Paolo Drostby, Nikolaj Veje, Hanne Larsen, Camilla Brasch Andersen, Katja

Goodhew, Anders Kroman Liin, min. sek.

- FVST meddeler, at der arbejdes på at løse kapaciteten til at følge med i DAKA. Det indstilles fra DEP at der findes en midlertidig containerløsning, hvor minkene er overdækket for fugle og. Lign. Afrapportering fra mødet med SSI og minkbranchen

- SSI meddeler at den danske minkbestand er den største zoonotiske reserve globalt

...

Sagen kommer på skriftlig Ø i denne uge og kommunikationen fra SSI skal på denne

- Ministeren gør det helt tydeligt, at der skal følges op MED DER SAMME på de myter der opstår i lokalt- og regionalpressen kommunikativt. DEP kan allokere ressourcer til FVST om muligt.

...

Mødet med København Fur

Deltagere: minister, DC, SR, Tejs Binderup, Paolo Drostby, Nikolaj Veje, Hanne Larsen, Camilla Brasch Andersen, Katja Goodhew, Anders Kroman Liin, min. sek., Tage Pedersen, Jesper Lauge og Sanders Jacobsen

Opsamling på mødet med SSI

- Ministeren sætter rammen og understreger sagens alvor på baggrund af mødet med SSI i dag. Folkesundheden er det altafgørende, men vi vil fortsat gerne forsøge at sikre en fremtidig minkbranche i det omfang det er muligt

...

Løsning på aflivning i zonerne

- Tage Pedersen: ønsker fortsat at der pelses i zonen. Der skal findes en praktisk mulig løsning, som alle kan acceptere. Nedfrysningen virker ikke som en mulighed, da der ikke ville kunne skaffes fryserkapacitet, strøm etc.

- Ministeren understreger at tidsfaktoren er helt afgørende.

- DC: presset er enormt politisk. Stor bekymring, at kapaciteten er gået ned over weekenden. Der skal simpelthen fuldt tempo på pelsningen, så vi kan få biomassen ned hurtigst muligt.

...

DC: Indstiller at vi slår alle mink ned hurtigst muligt i zonerne uden pelsning.

Drøftelse af 2021

...

Det aftales, at så snart der er fundet en løsning på aflivning i zonerne arbejdes der med at finde en strategi for 2021.

...

Pelsning:

- Der arbejdes ikke videre med pelsning i zonerne. Overhovedet. DC har aftalt det med Tage Pedersen, som kommunikerer dette til sin bestyrelse.

...”;

han har forklaret, at det godt kan passe, at en af hans medarbejdere havde talt med Tage Pedersen om Kåre Mølbaks udtalelse, og at denne information blev givet videre til ham forud for mødet. Det var nok enten Henrik Studsgaard eller Tejs Binderup, som har fortalt ham det. Det var mærkeligt, at han fik informationen fra Statens Serum Institut via en interesseorganisation og ikke direkte. Han hørte fra embedsværket, at der var en bekymring politisk for, hvor hurtigt coronasmitten bredte sig mellem farmene. Hele forløbet igennem har han fulgt indstillingerne fra sundhedsmyndighederne, samtidig med at avlerne ikke blev pålagt at slå avlsdyrene ned. På dette tidspunkt var det stadig en mulighed for ham og Miljø- og Fødevarerministeriet, at avlsdyrene kunne bibeholdes. Udgangspunktet var således ikke, at alle mink, herunder avlsdyr, skulle slås ned.

Han husker ikke, at han blev orienteret om departementschefmødet den 2. november 2020, men han kan sagtens have fået en tilbagemelding fra dette møde. Særligt efter at Statens Serum Institut kom med sin nye risikovurdering, begyndte det at gå meget stærkt med et højt arbejdstempo.

Forevist ” KU-drøftelse om ny virusmutation den 3. november 2020 kl. 21.00” (ekstrakten s. 2142-2144):

”...

Dagsordenspunkt og evt. bilag

...

Tiltag i forhold til aflivning af mink

...

Budskaber:

- I lyset af den seneste vurdering fra SSI er det tydeligt, at vi må gøre alt hvad vi kan for at øge tempoet i aflivningerne endnu mere, så smittereservoiret i mink reduceres så hurtigt som overhovedet muligt.
- Jeg støtter derfor forslaget om, at den igangværende aflivningsindsats suppleres med en incitamentsordning, der giver minkavlere en ekstra kompensation pr. dyr for hurtig aflivning af dyrene.
- Det er en ordning vi kan sætte i gang allerede i morgen, og tempo i indsatsen er helt afgørende. Vi har i løbet af i dag også været i kontakt med forbrændingsanlæggene, og der er god velvilje på de kommunale forbrændingsanlæg til at bidrage med yderligere destruktionskapacitet, hvilket har været en af barriererne for tempoet på de ikkesmittede farme.
- Hvis vi så også kunne få indsat ekstra mandskab til at overvåge de smittede besætninger vil det også hjælpe på at øge tempoet betragteligt.
- Det sidste stykke tid har den primære begrænsning været manglen på mandskab, som var villige til at gå ind i de smittede besætninger. Det har kun været Miljø- og Fødevareministeriets medarbejdere, som sammen med Beredskabsstyrelsen, har været villige hertil.
- Skulle det efter 10 dage konstateres, at denne opskalerede indsats er utilstrækkeligt, støtter jeg ligeledes op om, at der iværksættes en nødplan for aflivning udarbejdet i regi af NOST, som indebærer, at også andre enheder, inkl. Politiet og Forsvaret, indsættes i indsatsen.
- Forberedelsen af denne fase kan med fordel foregå imens der aflives med ejernes mellemkomst.

...

Minkbranchens fremtid

- Ift. minkbranchens fremtid generelt tror jeg vi alle er enige om, at udgangspunktet er folkesundheden. Derfor er det jo også helt afgørende, hvilken vurdering, som sundhedsmyndighederne kommer med. Hvis mink er totalt uacceptabelt, så er det jo sådan det er, men der er jo tit nuancer, og dem mener jeg vi bør have frem.
  - Tidligere har meldingen jo i hvert fald været, at der nok ikke var noget i vejen for, at man havde en mindre pulje af avlsdyr i 2021, som blev holdt under særlige forskrifter. Men det kan jo have ændret sig.
  - Dog er det vigtigt at bemærke, at bilag 1 med risikovurderingen kun forholder sig til en situation med uændret, fuld produktion i 2021.
- ...”

har han forklaret, at udvalgs møder normalt ledsages af en sagsfremstilling og talepunkter, som ministeren kan støtte sig til. Det var ikke hans opfattelse, at Miljø- og Fødevareministeriet skrev og samlede sagen til KU-mødet. Det var Justitsministeriet, der forberedte KU-sagen. Han husker ikke, hvornår han fik at vide, at det blev besluttet, at Justitsministeriet skulle forberede KU-sagen. Han havde deltaget på tidligere KU-møder. På KU-møder deltager ministrene og departementscheferne fra de deltagende ministerier. Statsministeriet inviterer til KU-møder, og Mette Frederiksen er mødeleder. Generelt er der en lang sagsforberedelse af sager, der skal på KU-møder. Han var normalt inde over forberedelsen af det materiale, som skulle indgå i en udvalgssag. Han var under normale omstændigheder meget involveret i sager vedrørende hans ressortministerium, der skulle på udvalgs møder. Udgangspunktet for ministeren er coveret i sagen. Bilagene læser man i det omfang, man mener, der er behov for det. KU- og ØU-møder er motorrummet for regeringens beslutninger. Statsministeren deltager ikke på ØU-møder. Hvis det var en sag, som Miljø- og Fødevareministeriet forberedte, ville den normalt blive forberedt over op til tre uger, og han ville altid læse coveret og derudover bilagene, hvis der var anledning dertil. Hvis det var en sag, der omfattede flere ressortministerier, ville han lægge vægt på det, som hans eget ministerium bidrog med.

Forevist mail af 3. november 2020 kl. 16.08 fra Henrik Studsgaard (ekstrakten s. 1747):

”...

Fra: Henrik Studsgaard

Til: Mogens Jensen; Søren Andersen

Cc: Tejs Binderup; Paolo Drostby
Emne: SSI og mink
Dato: 3. november 2020 16:08:26
Vedhæftede filer: approval-26229-17389055.pdf ATT00001.htm

Hej Mogens og Søren

Til jeres fortrolige orientering. Der lægges ordførerorientering op efter KU mødet i aften er afholdt.

Bh Henrik
..."

har han forklaret, at han umiddelbart forstår mailen sådan, at der var nogle ordfører, der skulle orienteres om beslutningen fra KU-mødet. I Miljø- og Fødevareministeriet var de meget fokuserede på at orientere Folketinget og partiernes ordførere. Han ved ikke, hvorfor det var til fortrolig orientering. Uanset hvilken beslutning, der blev truffet på KU-mødet den 3. november 2020, så var det vigtigt at orientere ordførere.

Forevist at der som fil til Henrik Studsgaards mail var vedhæftet Statens Serum Instituts risikovurdering af 3. november 2020 har han forklaret, at det var oplagt, at orientering herom skulle ud til partierne, og at vurderingen ikke var offentligt kendt.

Han deltog hjemmefra i det virtuelle KU-møde den 3. november 2020. Henrik Studsgaard deltog også. Han husker ikke, hvorvidt de havde et formøde. De fik materialet til mødet meget sent, og det gik meget hurtigt. Han husker ikke meget fra forløbet omkring KU-mødet den 3. november 2020. Han afventede en samlet fremstilling fra Sundhedsministeriet vedrørende betydningen af Statens Serum Instituts nye risikovurdering. Sundhedsministeriet havde ansvaret for folkesundheden, og de mente, at der måtte træffes en mere vidtgående beslutning, end hans ministerium havde lagt op til.

Forevist mail fra Lisbeth Gro Nielsen af 3. november 2020 kl. 21.21 (ekstrakten s. 1982)

"...

From: Lisbeth Gro Nielsen ...

Sent: 03-11-2020 21:21:23 (UTC +02)

To: Annemarie Lauritsen ...; Line Nørbæk (EM-DEP) ...; Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) ...; Sidsel Due Nordengaard ...; Erik Brøgger Rasmussen ...; Anne Nørgaard Simonsen ...; Dorthe Eberhardt Søndergaard...; Paolo Drostby ...; Lars Høgsbro Østergaard ...; Rikke Skaarup Schjødt, ...; Lene Brøndum Jensen ...; Katrine Kaldahl ...; Asbjørn Brink ...; Marie Stenberg Lund ...; FMN-DVI Virkelyst, Dennis ...; Kasper Thams Olsen ...; Sven Erik Bukholt ...

Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen ...; Cecilie Birch ...

Subject: SV: KU-sag om mink

Attachments: KU-cover.DOCX, Bilag 2 - Kompensation til minkavlere.docx, Bilag 2a - Kompensationsmodel.docx

Kære alle

Vedhæftet sendes revideret cover på baggrund af dialog med STM (med t/c).

Desuden sendes bilag 2 og 2a.

Med venlig hilsen

Lisbeth Gro Nielsen
Kontorchef

...”

og forevist revideret cover af 3. november 2020 ”Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink” (ekstrakten s. 1985-1886):

”...

Baseret på sundhedsfaglige vurderinger skal biomassen reduceres mest muligt, hvilket ligger til grund for beslutning om, at alle besætninger inden for zonerne (smittede og ikke-smittede) skal slås ned. Det inkluderer ligeledes avlsdyr i zonerne. For at reducere risikoen for yderligere COVID-19-smitte-spredning i de danske minkfarme kan der vælges mellem helt at afvikle minkproduktionen i Danmark eller at tillade, at branchen under restriktioner, fastsat af sundhedsmyndighederne og veterinærmyndighederne, kan fastholde en meget begrænset mængde avlsdyr mhp. at kunne genetablere en betydeligt reduceret sektoren, når der er udrullet en vaccine. ~~En total nedslagning, inkl. af alle avlsdyr, vurderes at være fatal for branchen.~~

...”

har han forklaret, at han ikke husker, hvorvidt han så dokumentet i denne form med ændringsmærkninger. Han fik materialet meget sent. Han husker ikke, hvor meget han nåede at orientere sig i materialet forud for mødet. Forevist coveret i sin endelige form (ekstrakten s. 2025):

”...

Baseret på sundhedsfaglige vurderinger skal biomassen reduceres mest muligt, hvilket ligger til grund for beslutning om, at alle besætninger inden for zonerne (smittede og ikke-smittede) skal slås ned. Det inkluderer ligeledes avlsdyr i zonerne. For at reducere risikoen for yderligere COVID-19-smitte-spredning i de danske minkfarme kan der vælges mellem helt at afvikle minkproduktionen i Danmark eller at tillade, at branchen under restriktioner, fastsat af sundhedsmyndighederne og veterinærmyndighederne, kan fastholde en meget begrænset mængde avlsdyr mhp. At kunne genetablere en betydeligt reduceret sektor, når der er udrullet en vaccine. Det vurderes centralt, at en beslutning om branchens fremtid ikke påvirker hastigheden i aflivningsindsatsen negativt, jf. *bilag 2*.

...”

har han forklaret, at det stod klart nok for alle, at hvis samtlige mink, inklusive avlsdyr, blev aflivet, så ville der gå lang tid, før branchen havde en produktion på niveau med efteråret 2020. Der var ikke tale om et forbud mod minkavl. Der var efterfølgende en diskussion om bevaring af 200.000 avlsdyr, men dette blev afvist af minkavlerne, idet dette ikke var nok. Avlerne havde behov for ca. 3 mio. avlsdyr.

Forevist passager fra bilag 2 til coveret benævnt ”Bilag X. Kompensation til minkavlere mv.” (ekstrakten s. 1999 og 2001 og 2003):

”...

Løsning

Afhængigt af det sundhedsfaglige valg af model for inddæmning af covid-19-smitte på minkbesætninger kan følgende to modeller for kompensation overvejes:

1. Hjælpepakke ved dvale-model

Hensigten med denne model er, at det danske mink-erhverv primo 2023 kan begynde at genstarte sin produktion. Modellen forudsætter således opretholdelse af et vist antal avlsdyr. Modellen søger at lægge danske minkbesætninger i dvale indtil primo 2023 under den forudsætning at det sundhedsfagligt er holdbart at opretholde en hvis bestand af avlsdyr. Dette kan ske ved brug af følgende instrumenter:

...

2. Hjælpepakke ved nedlukning af erhvervet

Denne model tages i anvendelse såfremt mink-erhvervet må nedlukkes i Danmark.

I så fald tages følgende instrumenter i brug:

- Kompensation til minkavlere og medarbejdende ægtefæller i en overgangsperiode på fx 3 måneder (via selvstændigordningen og kompensationsordningen for faste omkostninger)
- Ekspropriation
- Omstillingspulje (indgår i sag om regionale indsatser på FKU/KU denne uge)

...

Hjemmels- og statsstøtteforbehold knyttet til begge modeller

Der tages et generelt forbehold for statsstøttegodkendelse af de foreslåede løsninger.

Konkret tages der forbehold for mulighederne for at kompensere minkavlere i lyset af EU-landsbrugsstøtteregler. Dette undersøges nærmere af Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet.

Det bemærkes desuden, at EU-Kommissionens Temporary Framework foreløbigt udløber ved udgangen af juni måned 2021. Såfremt Temporary Framework ikke forlænges, vil mulighederne for at forlænge kompensationsordningen for selvstændige samt faste omkostninger tilsvarende ophøre.

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevareministeriets *Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr* eller ved lov. Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.

...”

han har forklaret, at han er enig i, at Erhvervsministeriet var pennefører på dette dokument. Han husker, at noget af det materiale, som blev sendt ud meget sent, læste han først dagen efter. Der var ikke tid til at læse materialet inden mødet. Han fik materialet til KU-sagen tilsendt i en e-mail. Han fik det ikke håndbragt.

Forevist passager i bilag 2a til coveret benævnt ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink” (ekstrakten s. 2005):

”...

Løsning

Baseret på [sundhedsfaglige] vurderinger skal biomassen reduceres mest muligt.

Konklusionen er derfor, at alle besætninger inden for zonerne (smittede og ikke-smittede) skal slås ned. Det inkluderer ligeledes avlsdyr. Det er ligeledes centralt, at hastigheden på aflivningsindsatsen ikke sænkes. For at sikre, at smittereservoiret reduceres så hurtigt som muligt, har regeringen besluttet at supplere den igangværende aflivningsindsats med en incitamentsordning, der giver minkavlere en ekstra kompensation pr. dyr, hvis de lever op til særligt fastsatte kriterier for hurtig aflivning af dyrene.

For at reducere risikoen for yderligere COVID-19-smittespredning i de danske minkfarme, skal der vælges mellem 2 modeller med yderligere foranstaltninger.

Model 1: Dvale

...

Dette vil for de berørte besætningsejere betyde, at de i 2021 ikke vil have mulighed for at generere en indtægt fra minkavl, og derfor vil skulle ydes kompensation for dette tab. Der er ikke hjemmel til håndtering af et sådant scenarie i den nuværende lovgivning, hvorfor der meget hurtigt vil skulle tilvejebringes en lovmæssig hjemmel for dette. SUM tilvejebringer hjemmel i lovgivningen til at forhindre genindsættelse af mink.

...

Model 2: Aflivning af alle dyr

Dette scenarie vil medføre ekspropriation og dermed erstatning samt en mere omfattende omstillingspulje end model 1.

Indstilling

Det **indstilles**

at model 1 tiltrædes.

- at regeringen i uge 47 forelægges en ny sag, hvor der skal tages stilling til den valgte model eller en evt. udfasning af minkproduktion i Danmark.

...”

har han forklaret, at han også modtog dette bilag enten i en e-mail eller i F2. Han husker ikke, hvorvidt han læste bilaget. Han har en formodning om, at han læste bilaget, men han læste ikke bilaget, inden KU-mødet begyndte. Han husker ikke, hvorvidt han havde en samtale med Henrik Studsgaard forud for KU-mødet om bilagene. KU-mødet blev udsat, og han mener, at det gik i gang kl. 21.30. Hans oplevelse af KU-mødet var, at det meget hurtigt stod klart for alle mødedeltagere, at det var nødvendigt at aflive samtlige mink. Han husker ikke, hvem der forelagde sagen. Magnus Heunicke blev gentagende gange spurgt til risikovurderingen, herunder blandt andet af Mette Frederiksen. Han gennemgik ikke bilag 2 og 2a på mødet, og han brugte ikke sine talepunkter. Han ville kunne huske, hvis han selv havde fremlagt noget.

Han havde beskæftiget sig med coronasmitte blandt mink og inddæmningsstrategien, og alle kunne se, at smitten blev ved med at brede sig. Han var derfor meget bevidst om, at der ikke var mange håndtag tilbage, som der kunne skrues på. Når dette så blev sammenholdt med Statens Serum Instituts risikovurdering, var han helt med på, at det var nødvendigt at aflive samtlige mink. Hjemmelsspørgsmålet blev slet ikke diskuteret på KU-mødet den 3. november. Det var hans opfattelse, at hvis der var et hjemmelsproblem, så skulle det fremgå af indstillingen i coveret. Han havde derfor slet ikke nogen tanker om, at der kunne være et hjemmelsproblem. Han havde ingen grund til at tro, at mødet ikke var ordentligt forberedt.

Forevist på ny coveret i sin endelige form (ekstrakten s. 2025-2026):

”...

Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink 3. november 2020

Problem

Statens Serum Institut (SSI) har fundet en ny mutation i virus påvist i test udtaget i september 2020 og opdateret sin risikovurdering i forhold til minkavl under epidemien. Foreløbige undersøgelser viser, at mutationen kan påvirke vacciners effekt. Dette vil i givet fald kunne have markante negative konsekvenser for håndteringen af den igangværende epidemi.

Baggrund

Den nye variant af virus er konstateret i prøver fra 5 minkfarme i Nordjylland og prøver fra 12 personer i alt, hvoraf 4 har kendt tilknytning til minkbranchen. SSI arbejder på at afdække mutationer yderligere. Der henvises desuden til *bilag 1*.

Af sundhedsmyndighedernes risikovurdering af 3. november 2020 fremgår, at sundhedsmyndighederne vurderer, at fortsat minkavl under en igangværende COVID-19-epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner.

Endvidere vurderes, at fortsat minkavl under epidemien indebærer en betydelig risiko for gentagelse af smittespredning blandt mink

...

Løsning

Tiltag i forhold til aflivning af mink

Der er i den seneste tid arbejdet intenst på at skruer op for tempoet og kapaciteten i forhold til aflivning af mink. Det har med den nuværende ressourceallokering, den begrænsede medvirken fra erhvervet og med de metoder, der er tilgængelige inden for rammerne af de gældende regler mv., ikke været muligt at komme op over 100.000 aflivede mink pr. døgn. En aflivningshastighed på 100.000 mink i døgnet medfører en uacceptabel tidshorisont til håndtering af situationen, idet minkene i Nordjylland først forventes at være slået ned pr. 1. december 2020.

Baseret på sundhedsfaglige vurderinger skal biomassen reduceres mest muligt, hvilket ligger til grund for beslutning om, at alle besætninger inden for zonerne (smittede og ikke-smittede) skal slås ned. Det inkluderer ligeledes avlsdyr i zonerne. For at reducere risikoen for yderligere COVID-19-smittespredning i de danske minkfarme kan der vælges mellem helt at afvikle minkproduktionen i Danmark eller at tillade, at branchen under restriktioner, fastsat af sundhedsmyndighederne og veterinærmyndighederne, kan fastholde en meget begrænset mængde avlsdyr mhp. At kunne genetablere en betydeligt reduceret sektor, når der er udrullet en vaccine. Det vurderes centralt, at en beslutning om branchens fremtid ikke påvirker hastigheden i aflivningsindsatsen negativt jf. bilag 2.

..."

har han forklaret, at beslutningen, der blev truffet på KU-mødet, var en tredje model, hvor alle mink inklusiv avlsdyr skulle aflives samtidig med, at der ikke var tale om et forbud mod minkavl. Det blev hurtigt fremlagt, hvad konsekvensen af den nye risikovurdering var, og diskussionen gik derefter på den tredje model, der blev foreslået. Hans tilgang under mødet var den nye og alvorlige risikovurdering, og det var en politisk beslutning. Han husker ikke, om forslaget om at aflive samtlige mink kom under forelæggelsen ved justitsministeren eller kom frem under sundhedsministerens besvarelse af spørgsmål. Der var allerede mange elementer af beslutningen, som var belyst, herunder ved økonomiske beregninger. KU-mødet tog omkring 45 minutter til 1 time. Han husker, at der blev brugt mest tid på at drøfte spørgsmålet om coronasmitte i mink på mødet. De drøftede også Nordjylland. Han oplevede det som en meget alvorlig situation, som Danmark befandt sig i. Man blev nødt til at træffe beslutningen.

Forevist Ask Lyno-Hansens godkendelse af sagen på hans vegne (ekstrakten s. 1772):

"...

2020-11-03 20:24:27 Katja Goodhew starter,

2020-11-03 20:25:42 Paolo Drostby (trin 1) godkender,

2020-11-03 20:39:20 Tejs Binderup (trin 2) godkender,

2020-11-03 21:06:07 Henrik Studsgaard (trin 3) godkender,

2020-11-04 22:17:47 Ask Lyno-Hansen (trin 4) godkender og afslutter på vegne af Mogens Jensen,

Kommentar: Mogens Jensen har godkendt godkendelsen den 04-11-2020 kl. 11:03 med følgende kommentar:

Jeg vil gerne have sagen på mail

...”,

har han forklaret, at han ikke husker den pågældende kommentar, som han har givet. Han ville gerne have sagen tilsendt på mail, idet sagen forsvinder fra F2, når den er godkendt. Han vil tro, at han læste sagen, når han havde bedt om den. Han hæftede sig ikke ved bilag 2a. Han forholdt sig til det, som stod i coveret. Den beslutning, de traf, var ikke indstillet i coveret. Hans overvejelser gik på, at medmindre han fik andet at vide, var der selvfølgelig hjemmel til at gennemføre beslutningen. Det er ikke almindelig praksis, at ministeren skal gennemgå bilagene og finde ud af dette; det ville skulle stå i coveret.

Forevist udkast til cover af 3. november 2020 (ekstrakten s. 2006):

”...

Der er ikke hjemmel til håndtering af et sådant scenarie i den nuværende lovgivning, hvorfor der meget hurtigt vil skulle tilvejebringes en lovmæssig hjemmel for dette. SUM tilvejebringer hjemmel i lovgivningen til at forhindre genindsættelse af mink.

...”,

har han forklaret, at de overvejelser, som han gjorde sig i forbindelse med alt det her var, at man som minister træffer en beslutning, og så skal det oplyses, hvorvidt der er hjemmel til denne beslutning. Han har svært ved at se, hvem der på hans niveau skulle række hånden op og gøre opmærksom på hjemmelsproblematikken. Fokus for ham og de andre ministre var, at der skulle træffes en beslutning på baggrund af den nye risikovurdering. De, som var opmærksomme på, at der ikke var hjemmel, skulle have gjort opmærksom på det på mødet. Det forudsatte, at man havde tid til i de 6 minutter før mødet at læse bilagene, især når der stod, at hjemmel ville blive fremskaffet. Der var ikke nogen, som troede, at materialet var dårligt forberedt, men de havde fået en ny risikovurdering og skulle træffe en politisk beslutning, og det gjorde de, også selvom alle aspekter ikke var belyst.

Forevist Miljø- og Fødevarerministeriets redegørelse af den 18. november 2020 til Folketinget (ekstrakten s. 4994):

”...

Spørgsmålet om hjemmel til aflivning blev ikke bragt op på mødet. Derimod drøftes spørgsmålet om hjemmel til midlertidig eller varig nedlukning af erhvervet og økonomisk kompensation i den forbindelse.

...”,

har han forklaret, at han ikke husker den konkrete ordveksling på KU-mødet den 3. november 2020. De økonomiske konsekvenser ved beslutningen om aflivning af samtlige mink blev drøftet. Han husker ikke drøftelsen vedrørende spørgsmålet om hjemmel til midlertidigt eller varig nedlukning. Justitsministeriet udarbejdede redegørelsen med input fra Miljø- og Fødevarerministeriet. Han så først den endelige udgave af redegørelsen og har ikke haft lejlighed til at ændre eller rette i redegørelsen. Han fik fra Paolo Perotti besked om, at Justitsministeriet havde ansvaret for redegørelsen. Han havde ikke en godkendende rolle.

Forevist uddrag af sms-korrespondance mellem ham og Henrik Studsgaard den 3. november 2020 kl. 21.06 til 22.13 (tillægsekstrakt 3 s. 1138):

”...

Henrik Studsgaard: KD hos dig nu. Ring luge når du har læst materiale. Bh Henrik

Mogens Jensen: OK

Mogens Jensen: Men ligger ikke hos mig

Henrik Studsgaard: Tager fat i Ask

Henrik Studsgaard: Ask ligger videre – giver dig præj

Mogens Jensen: Har vi vurdering sf det?

Henrik Studsgaard: 2-3 uger, men vi giver Max 10 dage hvis de vil have bonus, men kan ikke love alle vil være med. Men vi vil få mange aflivet indenfor 12-16 dage. Men skal følges tæt og hvis ikke lykkes så sætte eksekvering igang fra NOST

Henrik Studsgaard: Men vi kan ikke med sikkerhed forudsige avlernes adfærd....

Henrik Studsgaard: Men hold fast ved 2-3 uger og så må følge tæt. Her vil man dog ikke tage avlsdyrene med udenfor zonerne hvis avlerne skal være med.

Henrik Studsgaard: Jeg tror ikke, at tålmodigheden er til det hvis jeg hører rummet rigtigt, men jeg kan være i tvivl om det andet kan rykke hurtigere og jo også risiko ved brug af gift. Hvilken gift tænker de på på?

Henrik Studsgaard: Kunne man forestille sig en mindre avlsbestand som kunne gå i dvale...

...”;

har han forklaret, at han ikke husker at have haft den sms-korrespondance med Henrik Studsgaard. Det handler om tempo og om, hvornår de kunne have aflivet mink. Der var tale om den aflivning af syge mink og raske mink indenfor zonerne, som allerede var i gang. Det var planlagt på CU tidligere. Måske kom hele aflivningsscenariet op under KU-mødet, og det var måske det, de skrev om. Han vil tro, at nogen under mødet spurgte ham, hvor lang tid det ville tage at aflive alle mink.

Forevist udkast til bilag 2a Kompensation til minkavlere m.v. (tillægsekstrakt 5, s. 102), hvor følgende afsnit er markeret med gult:

”...

2. Hjælpepakke ved nedlukning af erhvervet

Denne model tages i anvendelse såfremt mink-erhvervet må nedlukkes i Danmark.

I så fald tages følgende instrumenter i brug:

- Kompensation til minkavlere og medarbejdende ægtefæller i en overgangsperiode på fx 3 måneder (via selvstændigordningen og kompensationsordningen for faste omkostninger)
- Ekspropriation
- Omstillingspulje (indgår i sag om regionale indsatser på FKU/KU denne uge)

...”;

har han forklaret, at han ikke husker at have foretaget markeringen, men han kan godt have gjort det. Han husker ikke baggrunden for hans markering af dokumentet.

Forevist Ask Lyno-Hansens mail af 3. november 2020 kl. 23.59 (ekstrakten s. 2139):

”...

Til: Paolo Drostby ..., Tejs Binderup ..., Katja Goodhew ..., Søren Andersen..., Anders Kroman Liin ..., Bjarke Kamstrup ...

Cc: Lykke Feld ..., Lars Lindholm Nielsen ...

Fra: Ask Lyno-Hansen ...

Titel: Noter fra KU-tilbage melding

Sendt: 03-11-2020 23:59:25

Hermed mine noter fra møde intern tilbage melding fra KU. Noterne er til **internt** brug i departementet.

Debrief fra møde i KU om mink den 3. november 2020

Til stede er ministeren, DC, SR, Tejs, Paolo, Bjarke og ministersekretær

· Ministeren orienterer om, at pba. sundhedsmyndighedernes indstilling, at alle mink skal slås ned hurtigst muligt. Dette gælder også avlstdyr.

Dette fordi, sundhedsmyndighederne vurderer, at fastholde mindre mængder avlstdyr også vil være en risiko for folkesundheden.

· Dette betyder dermed også, at branchen de facto vil blive lukket.

...”

har han forklaret, at han nok fik sagen på mail den 4. november 2020. Han kan ikke huske, hvad dagen i øvrigt gik med. Det kan godt være ham, som har sagt, at ”branchen de facto vil blive lukket”. Det var hans opfattelse, at der var tale om en de facto lukning af minkerhvervet for en periode.

Forevist sin e-mail af 4. november 2020 (ekstrakten s. 2259):

”...

Til: ... (Tejs Binderup), ... (Paolo Drostby), ... (Søren Andersen), ... (Henrik Studsgaard), ... (Bjarke Kamstrup)

Fra: Mogens Jensen ()

Titel: Q&A

Sendt: 04-11-2020 11:27:17

Vi må forberede Q&A på alle de spørgsmål avlerne og andre måtte stille ifm med den nye situation ift proces, kompensation, fremtidig økonomi, ekspropriation mm.

Dbh

Mogens

...”

har han forklaret, at den nye situation var den beslutning, de havde truffet på KU-mødet.

Forevist pressenotat (ekstrakten s. 2515):

”...

Sagen kort inkl. politisk landskab

Som følge af fundet af en ny virusmutation i mink, jf. parallelle forelæggelse ”2020-21500 Forelæggelse - Orientering om fund af ny virusvariant i mink”, har regeringen, på baggrund af en indstilling fra sundhedsmyndighederne, den 3. november 2020 truffet beslutning om, at alle mink skal slås ned hurtigst muligt, og dette gælder også avlsdyr. Beslutningen vil betyde, at branchen de facto lukkes ned, og ministerens møde har til formål at orientere formanden for København Fur om regeringens beslutning, samt indlede en dialog om håndteringen af de erhvervsmæssige konsekvenser af denne beslutning.
...”

og forevist taleberedskab til spørgetime den 29. oktober 2020 (ekstrakten s. 2520):

”...

Hjemmelsgrundlag for aflivning: [Taleberedskab til Forespørgsel F10 godkendt 29/10]

- Beslutningen om at aflive ikke-smittede og tidligere smittede minkbesætninger er truffet ud fra et hensyn til folkesundheden.
- Dyrene aflives med hjemmel i § 30, stk. 1, i lov om hold af dyr (lovbekendtgørelse nr. 38 af 15. januar 2020), der giver mulighed for at iværksætte særlige foranstaltninger for at udrydde, hindre, begrænse eller imødegå risiko for at udbrede zoonotiske smitstoffer og sygdomme.
...”

har han forklaret, at når der skal afholdes et pressemøde, har man som minister en tale og et beredskab i forhold til spørgsmål. Normalvis forholder han sig ikke til, hvad der står i parenteser. Han drøftede ikke svarmulighederne i beredskabet med nogen. I taleberedskabet var de svar, som han kunne give udadtil. Hvis han var blevet spurgt om hjemmelsspørgsmålet, så havde han svaret, at der var hjemmel i § 30 i lov om hold af dyr. Han gik ud fra, at svarene var rigtige.

Forevist sms af 4. november 2020 kl. 15.08 fra Henrik Studsgaard til ham (tillægsekstrakt 3 s. 1139):

”...

Henrik Studsgaard: Vi kan ikke sige om ekspropriation eller anden økonomisk erstatning på nuværende tidspunkt - så omtal rundt som du har gjort
...”

har han forklaret, at dette muligvis er relateret til en møde, som han havde med borgmestrene i Nordjylland inden pressemødet den 4. november 2020.

Forevist mailkorrespondance af 5. november 2020 (ekstrakten s. 2670)

”...

Til: ... (Ask Lyno-Hansen)

Cc: ... (Mogens Jensen), ... (Tejs Binderup), ... (Søren Andersen),... (MFVM DL DEP - Ministerbetjening)

Fra: Henrik Studsgaard ()

Titel: Re: Mink og økonomi

Sendt: 05-11-2020 08:04:22

Vent lige med indkaldelsen Ask - vi skal have koordineret med EM. Jeg taler lige med Dithmer.

Bh Henrik

...

Den 5. nov. 2020 kl. 08.01 skrev Ask Lyno-Hansen ...:

Det sørger vi for.

Vh.

Ask

...

Fra: Mogens Jensen ...

Sendt: 5. november 2020 07:02

Til: Henrik Studsgaard ...; Tejs Binderup ...; Søren Andersen ...; MFVM

DL DEP - Ministerbetjening ...

Emne: Mink og økonomi

Jeg vil gerne at der idag afgår indbydelse til møde med Tage om økonomi/erstatning mm. Det kan evt tages i 2 tempi med først embedsmandsmøde og så ministermøde. Vi må rykke hurtigt her - det skylder vi også den konstruktive tilgang Tage har haft.

Dbh

Mogens

...”

har han forklaret, at hans samarbejde med København Fur og Tage Pedersen har været godt. Han havde kun interesse i, at minkbranchen fik så gode og fyldestgørende informationer som muligt. Det kan have handlet om kompensation og erstatning og om, at der skulle indhentes oplysninger fra Erhvervsministeriet.

Forevist Ask Lyno-Hansens mail af 6. november 2020 med noter fra møde om mink (ekstrakten s. 2918):

Fra: Ask Lyno-Hansen

Til: Bjarke Kamstrup; Paolo Drostby; Tejs Binderup; Søren Andersen; Katja Goodhew; Anders Kroman Liin; EvaBjerregård Sneppen; Victoria Lin Vest Løvdal

Cc: Lykke Feld

Emne: Noter fra internt møde om mink

Dato: 6. november 2020 13:28:54

Hermed mine noter fra møde om mink. Noterne er til **internt** brug i departementet.

Statusmøde om arbejdet med mink-dossieret

Til stede er ministeren, DC, Tejs, SR, Bjarke, ministersekretærer

Aflivningssporet

...

Målet er, at alle mink er aflivet per 16. november. Dette skal meddeles til Tage Pedersen, da det er en fremrykning af aftalen fra i onsdags.

...

Kompensationssporet

Der skal tilvejebringes tilstrækkelig hjemmel til at kunne håndtere besætningerne uden for zonerne

Der har været møde med EM her til morgen. Det er ekspropriationssporet, der følges. Enten kan der være ekspropriation efter gældende ret, så er reglerne klare, hvis ikke så laves der et selvstændigt lovforslag som lægger sig så tæt op ad gældende ekspropriationsret som muligt

...”;

har han forklaret, at han ikke husker den konkrete drøftelse på statusmødet. Han erindre ikke drøftelsen på mødet om lovhjemmel til kompensation, men det har naturligvis været drøftet blandt dem.

Forevist cover af 6. november 2020 (ekstrakten s. 3101):

”...

Indstilling

Til ministerens orientering aflivningsstrategi fra Fødevestyrelsen og brev til minkavlerne fra Fødevestyrelsen.

Sagen kort inkl. politisk landskab

Bilag 1 er notat om ny aflivningsstrategi, som Fødevestyrelsen har indsendt.

Bilag 2 er brev til minkavlerne, som indeholder betingelser om aflivning, afhentning og bonus mm. som gælder for minkavlere afhængigt af, hvor besætningen er hører til. Brevet er lige gået til alle minkavlere pr mail og vil blive lagt på Fødevestyrelsens hjemmeside. Det sendes desuden også via København Furs nyhedsbrev.

...”

har han forklaret, at ikke fik tilsendt brevet til minkavlerne den 6. november 2020. Han modtog materialet den 7. november 2020 og orienterede sig i det. Han konstaterede, at det var den information, som minkavlerne skulle have. Han fik tilsendt materialet til orientering, idet brevet allerede var sendt ud.

Forevist citat fra Berlingske Tidende (tillægsekstrakt 7 s. 48):

”...

Og på baggrund af pressemødet besluttede styrelsen – som hører under Miljø- og Fødevestministeriet – to dage senere på egen hånd at sende **en e-mail til landets minkavlere**, hvori man med henvisning til regeringens udmelding udførligt beordrede dem til at slå deres besætninger ned hurtigst muligt.

Det var i hvert fald den forklaring, som Mogens Jensen gav, da han onsdag eftermiddag var indkaldt i samråd om regeringens håndtering af coronasmitten blandt danske mink.

»Jeg forstår det sådan, at Fødevestyrelsen selv reagerer på det pressemøde og den udmelding, der er om, at nu skal alle mink aflives, og så sætter de gang i at udføre det og sender også det brev ud, som vi har talt om her i dag, efterfølgende til minkavlerne,« sagde fødevestministeren mere end en time inde i **det 90 minutter lange samråd**.

Her skulle Mogens Jensen forklare, hvorfor den omfattende nedslagning af mink landet over blev sat i værk, selv om det siden viste sig, at lovgrundlaget ikke var på plads, da ordren blev udstedt til landets minkavlere.

Uden lovhjemmel er der ifølge flere jurister tale om **en decideret grundlovsstridig ordre** – en omstændighed, der har fået flere borgerlige partier til at kræve fødevestministerens afgang, mens regeringens støttepartier har erklæret, at de ser med stor alvor på sagen.

Men ikke alene udsendte Fødevarestyrelsen ifølge Mogens Jensen altså e-mailen på egen hånd. Den gjorde det også, uden at han som minister kendte til indholdet af beskeden, som blev sendt ud fredag aften.

»Jeg var ikke inde over udarbejdelsen af brevet, jeg havde ikke kendskab til brevet indhold, da det blev udsendt,« sagde Mogens Jensen:

»Ministeriet har oplyst mig, at det var ment som en opfordring til at aflive hurtigst muligt.«
...»

har han forklaret, at da man fandt ud af, at der var problemer med det første brev, blev der lavet et nyt brev, som blev sendt ud til minkavlerne. Han blev ikke orienteret om den samtale med Justitsministeriet, som Tejs Binderup havde haft den 4. november 2020 om hjemmelsgrundlaget.

Forevist godkendelse af pressebriefing (ekstrakten s. 3120):

”...

2020-11-07 15:10:12 Katja Goodhew starter,

2020-11-07 15:25:48 Paolo Drostby (trin 1) godkender,

2020-11-07 15:33:01 Tejs Binderup (trin 2) godkender,

2020-11-08 15:19:53 Ask Lyno-Hansen (trin 3) godkender og afslutter på vegne af Mogens Jensen,

Kommentar: Mogens Jensen har godkendt godkendelsen den 08-11-2020 kl. 10:01

Forelæggelse:

Ansvarlig sagsbehandler: Katja Goodhew

Ansvarlig enhed: Fødevarer og Veterinær

...”

har han forklaret, at det er briefing til pressemødet, som afholdes om lørdagen. Han har nok fået materialet til pressemødet og brugt det og har først efterfølgende gået ind og godkendt det.

Forevist Pressebriefing af 7. november 2020 (ekstrakten s. 3126) har han forklaret, at tingene gik meget stærkt. Han orienterede sig i materialet inden pressemødet, men den formelle godkendelse af materialet skete først dagen efter.

Adspurgt til hvorvidt det samme gør sig gældende for brevet til minkavlerne har han forklaret, at brevet skulle han ikke bruge til noget. Han ved med sikkerhed, at han ikke har godkendt det første brev til minkavlerne, for det ville han kunne huske.

Forevist sin godkendelse af notits (ekstrakten s. 3271):

”...

Notits om hastefremsættelse af forslag til Lov om midlertidigt forbud mod hold af mink og ildere som led i håndteringen af COVID-19

...”

har han forklaret, at han i forbindelse med udarbejdelsen af redegørelsen til Folketinget blev spurgt om, hvornår han fik oplysning om, at der ikke var lovhjemmel. Dette forsøgte han selv at afklare ved at kigge i sin indbakke. Han fik en mail den 7. november 2020 kl. 18.31, hvor det klart fremgik, at der ikke var lovhjemmel til aflivning af samtlige mink.

Forevist sin mail af 11. november 2020 (ekstrakten s. 4075):

”...

Den 11. nov. 2020 kl. 23.57 skrev Mogens Jensen ...:

Hej Paolo,

Har som nævnt kigget min Inbox igennem og her bliver jeg orienteret lørdagden 7.11 kl. 18.31, hvilket passer med F2. Og blev mundtligt varslet af Søren efter pressemødet lørdag.

Dbh
Mogens
..."

og forevist Lykke Felds mail af 7. november 2020 kl. 18.31 til ham (tillægsekstrakt 7 s. 131):

"...
Fra: Lykke Feld ...
Dato: 7. november 2020 kl. 18.31.12 CET
Til: Mogens Jensen ...
Cc: Søren Andersen ..., Ask Lyno-Hansen
..., Paolo Drostby ..., Tejs Binderup ...
Emne: Talepapir til kontakt til ordførere vedr. fremsættelse af lovforslag
til hastebehandling

Kære Mogens

Hermed talepinde til din kontakt med ordførerne (de ligger også til din godkendelse i F2). Jeg kan forstå på Søren, at du regner med at ringe rundt i morgen formiddag – du må endelig give besked, når du har svar. Vi skal gerne have et billede af holdningen tidligst muligt i morgen, da statsministeren skal skrive til FT i morgen for at kunne få lovforslaget på tirsdag, og vi skal være nogenlunde sikre på at have $\frac{3}{4}$ bag os for at få lov til at hastefremsætte.

Jeg har vedhæftet telefonliste til ordførerne og et overblik over mandatfordelingen, så du kan se hvad der skal til for at få $\frac{3}{4}$ flertal (135 mandater).

Sig endelig til, hvis du har behov for yderligere.

Venlig hilsen
Lykke Feld
..."

har han forklaret, at ved Lykke Felds mail blev han første gang oplyst om, at der manglede lovhjemmel. Efter pressemødet fik han besked fra Søren Andersen om, at der var en sag på vej til ham. Det er det, der blev refereret til i mailen.

Forevist talepinde (tillægsekstrakt 7 s. 133):

"..."

**Talepinde til brug ved kontakt til ordførere vedr. fremsættelse af lovforslag til hastebehandling
Indstilling**

Til ministerens godkendelse vedhæftet talepinde til brug ved kontakt til ordførere.

Vedhæftet udkast til talepinde til brug ved kontakt til ordførere med henblik på at opnå deres tilslutning til, at regeringen forventeligt tirsdag fremsætter lovforslag til hastebehandling med henblik på at få vedtaget hjemmel til at aflive mink uden for de zoner, der er omfattet af den eksisterende aflivning med hjemmel i Lov om Hold af Dyr.

...

Pressestrategi

Ikke relevant

...”;

har han forklaret, at dette var første gang, at han fik at vide, at der skulle fremskaffes lovhjemmel til aflivning af samtlige mink. Der var ingen orientering fra Henrik Studsgaard, Tejs Binderup, Paolo Drostby eller Paolo Perotti om, hvorvidt de var enige i Tejs Binderups vurdering. Der kom heller ikke en orientering fra Justitsministeriet. Diskussionen herom foregik på embedsmandsniveau, og den kom ikke op til ham. Da han ringede til ordførerne, tog han afsæt i talepindene.

Supplerende adspurgt af advokat Hanne Rahbæk, bisidder for blandt andre Christian Liebing, har han forklaret, at årsagen til at han ringede til ordførerne var for at sikre opbakning til en hastebehandling. Det krævede ¾-dels flertal. Han anså det ikke for tvivlsomt, at loven ville blive vedtaget. Det var ikke relevant med en pressestrategi, men retrospektivt skulle der have været en pressestrategi. Det handlede om en normal politisk proces, hvor der var truffet en beslutning, og så skulle der efterfølgende skaffes lovhjemmel. Der var ikke noget til hinder for, at regeringen kunne træffe beslutningen på KU-mødet, uden at der var lovhjemmel. Dette er gjort flere gange, hvor regeringen her blot har meddelt, at der ikke var lovhjemmel endnu.

Supplerende adspurgt af advokat Jacob Goldschmidt, bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, har han forklaret, at det er embedsværket, som skal sikre, at der fremskaffes lovhjemmel til regeringens beslutninger. Hvis de på KU-mødet den 3. november 2020 havde vidst, at der ikke var lovhjemmel, så havde beslutningen stadig været den samme, men man ville have meldt ud, at der ikke var hjemmel, og at den skulle skaffes. Beslutningen var vigtig og nødvendig. Der var intet ønske fra politikerne om, at der blev sendt et brev med et påbud ud til minkavlerner, uden at der var hjemmel. Han mener ikke, at han blev gjort bekendt med, at der allerede den 4. november 2020 var opbakning til lovforslaget. Der var en stor opgave med at aflive mink i zonerne, som endnu ikke var løst, og at der kom endnu flere til, var en stor udfordring. Han er ikke selv af den opfattelse, at der er sket et lovbrud, da myndighederne ikke var sendt ud for at aflive mink, men det burde have været meldt klarere ud, at man ikke havde hjemmel til at aflive samtlige mink.

Forevist mail af 8. november 2020 fra Nina Maria Klok (ekstrakten s. 3322):

”...

Den 8. nov. 2020 kl. 20.19 skrev Nina Maria Klok ....:

Noget i denne dur?

Miljø- og Fødevarerministeriet oplyser:

Det er en alvorlig situation vi står i. Og regeringen har vurderet, at der i denne alvorlige situation skal handles hurtigt. Regeringen har derfor meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Regeringen har besluttet, at detastede, situationens alvor taget i betragtning. Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud. Regeringen har skrevet rundt til de enkelte minkfarmere med en opfordring til at påbegynde aflivninger, og parallelt hermed arbejdet på at tilvejebringe det nødvendige lovgrundlag til at påbyde dette - herunder også så

minkavlerne kan få den nødvendige kompensation. Det er der nu er dialog med ordførere og partier om, og derfor er et nyt lovforslag under udarbejdelse.
..."

Fra: Nina Maria Klok
Sendt: 8. november 2020 19:44
Til: Paolo Drostby; Tejs Binderup
Cc: Bjarke Kamstrup
Emne: SV: Spørgsmål om hastelovgivning - Mink
Kære Tejs,
Du får også lige disse mails. Og jeg ringer dig nok lige op om lidt.

...";

og forevist mailkorrespondance af 8. november 2020 (ekstrakten s. 3327)

"...

Til: ... (Tejs Binderup)
Cc: ... (Nina Maria Klok), ... (Henrik Studsgaard), ... (Søren Andersen), ... (Bjarke Kamstrup), ... (Paolo Drostby), ... (Paolo Perotti)
Fra: Mogens Jensen ()
Titel: Re: Citat ifm. spørgsmål om hastelovgivning - Mink
Sendt: 08-11-2020 21:46:56

Det er fint

Dbh
Mogens

Den 8. nov. 2020 kl. 21.30 skrev Tejs Binderup ...:

Efter aftale med Henrik indsat et "om nødvendigt" i nedenstående.

Fra: Nina Maria Klok ...
Sendt: 8. november 2020 21:22
Til: Mogens Jensen ...
Cc: Henrik Studsgaard ...; Søren Andersen ...; Bjarke Kamstrup ...; Tejs Binderup ...; Paolo Drostby ...; Paolo Perotti ...
Emne: Citat ifm. spørgsmål om hastelovgivning - Mink

Kære Mogens,

Spørgsmålet om hastelovgivning ift. at kunne slå mink ned på farme, der ikke er smittet, optager de fleste medier lige nu (og mange partier tweeter om det). Vi har fået spørgsmål fra Berlingske, DR, BT, EB, Ritzau m.fl. TV2 News har også lige meddelt, at de vil køre den som hovedhistorie i morgen tidligt, og om vi har nogle kommentarer. Efter aftale med Tejs, Paolo og Bjarke har vi formuleret dette svar til at give til de medier, der nu stiller spørgsmål.

"Det er en alvorlig situation vi står i. Og regeringen har vurderet, at der i denne alvorlige situation skal handles hurtigt. Regeringen har derfor meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Regeringen har besluttet, at det hastede, situationens alvor taget i betragtning. Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud. Regeringen har skrevet rundt til de enkelte minkfarmere med en opfordring til at påbegynde aflivninger, og parallelt

hermed arbejdet på at tilvejebringe det nødvendige lovgrundlag til om nødvendigt at påbyde dette - herunder også så minkavlerne kan få den nødvendige kompensation. Det er der nu dialog med ordførere og partier om, og derfor er et nyt lovforslag under udarbejdelse.”

Kan du godkende dette?

...

Venlig hilsen
Nina Maria Klok
...”

har han forklaret, at det som pressemeddelelsen adresserer var den mediedækning, som kom på baggrund af, at han havde oplyst ordførerne om, at der ikke var lovhjemmel til at aflive samtlige mink i Danmark. Det han opfattede, da han fik forslaget til pressemeddelelsen, var, at man med pressemeddelelsen forklarede, hvad der var sket, herunder at man sendte et brev til minkavlerne, idet minkavlerne havde anmodet om informationer. Det, der skulle svares på, var ordlyden af brevet til minkavlerne. Det er rigtigt, at regeringen traf beslutningen om, at alle mink skulle aflives hurtigt. Det var Fødevarestyrelsen, som sendte brevet ud. Pressemeddelelsen kunne godt have været skrevet klarere. Tingene gik meget stærkt i de dage. Han husker ikke, at han modtog nogen reaktioner på pressemeddelelsen.

Supplerende adspurgt af kommissionen har han forklaret, at han ikke ved, om Fødevarestyrelsen blev hørt inden dette blev sendt ud. ”Regeringen” betyder KU-udvalget. ”Man” betyder Fødevarestyrelsen, da det vedrører brevet til avlerne. Når der igen står ”Regeringen”, burde det have været ”Fødevarestyrelsen”.

Forevist pressenotat af 9. november 2020 (ekstrakten s. 3808), hvortil noget er skrevet til i hånden:

”...

Emne: Lovhjemmel til aflivning af raske mink

Medie: Ukendt

Ministerens hovedbudskaber:

- Vi har begået fejl. Der er ikke lovhjemmel til at kræve aflivning af mink udenfor 7,8 km zonerne på nuværende tidspunkt og det skal der være i vores lovgivning før, vi kan kræve aflivning der. Derfor er det en fejl, at vi ikke har fået skrevet i brevet til minkavlerne, at det skulle være en ”opfodring” til avlerne udenfor 7,8 km zonen til at aflive deres mink. Det er jeg ked af og det beklager jeg mange gange.
- På pressemødet onsdag var jeg ikke klar over den manglende lovhjemmel. Det blev jeg sidst på ugen og derfor ærger det mig da dobbelt op, at vi ministeriet sidst på ugen får udsendt det omtalte brev til avlerne. Det er jeg er rigtig ked af og vi vil i det videre gøre alt hvad vi kan for at rette op på fejlen.
- Vi står dog også i en global sundhedskrise, og derfor valgte regeringen at træffe en resolut beslutning, som der var opbakning til fra både et politisk flertal og når SSI siger, at en fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner, er der ingen tid at spilde.

- Heller ikke med at få den nødvendige hjemmel på plads, og derfor blev der også straks sat gang i en lovproces. Det er her afgørende for gerirngen, at få behandlet lovforslaget hurtigt, så de danske minkavlere kan få klarhed over den juridiske hjemmel, særligt da lovforslaget ud over at give hjemmel til at aflive raske dyr uden for zonerne, også bemyndiger ministeren til at yde erstatning og kompensation til minkavlerne.
- Jeg vil derfor på vegne af regeringen i dag fremsætte lovforslaget og samtidig anmode Folketingets partier om en hurtig behandling.
...”

har han forklaret, at det ikke er ham, der har skrevet noget i hånden til i pressenotatet Han ved ikke, hvem der har skrevet til i notatet. Hvis et er blevet indsat, har han nok godkendt pressenotatet. Den beslutning, der refereres til, vedrører regeringens beslutning den 3. november 2020. Det var en resolut beslutning, som blev truffet af regeringen på KU-mødet den 3. november 2020.

Forevist Lykke Felds mail af 10. november 2020 (ekstrakten s. 3807):

”...

Til: Anders Kroman Liin ...

Cc: Ask Lyno-Hansen ..., Katja Goodhew ...

Fra: Lykke Feld ...

Titel: VS: Scannet fra MFVM-SLG-MF-041

Sendt: 10-11-2020 10:00:24

Bilag: Scannet fra MFVM-SLG-MF-041.pdf;

Kære Anders

Hermed DCs rettelser til akt ID 5494514 - pressenotat til lovhjemmel. Vil du rette til?

Dbh

Lykke

...”

har han forklaret, at det godt kan passe, at de håndskrevne rettelser er Henrik Studsgaards.

Forevist pressenotatet i sin endelige udformning (ekstrakten s. 3906):

”...

Emne: Lovhjemmel til aflivning af raske mink

Medie: Ukendt

Ministerens hovedbudskaber:

- Vi har begået fejl. Der er ikke lovhjemmel til at kræve aflivning af mink udenfor 7,8 km zonerne på nuværende tidspunkt og det skal der være i vores lovgivning før, vi kan kræve aflivning der. Derfor er det en fejl, at vi ikke har fået skrevet i brevet til minkavlerne, at det skulle være en “opfodring” til avlerne udenfor 7,8 km zonen til at aflive deres mink. Det er jeg ked af og det beklager jeg mange gange.
- På pressemødet onsdag var jeg ikke klar over den manglende lovhjemmel. Det blev jeg sidst på ugen og derfor ærgrer det mig da dobbelt op, at vi i ministeriet sidst på ugen får udsendt det omtalte brev til avlerne. Det er jeg er rigtig ked af og vi vil i det videre gøre alt hvad vi kan for at rette op på fejlen.

- Vi står dog også i en global sundhedskrise, og derfor har vi valgt at træffe en resolut beslutning, som der var opbakning til fra både et politisk flertal og når SSI siger, at en fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner, er der ingen tid at spille.
- Heller ikke med at få den nødvendige hjemmel på plads, og derfor blev der også straks sat gang i en lovproces. Det er her afgørende for mig, at få behandlet lovforslaget hurtigt, så de danske minkavlere kan få klarhed over den juridiske hjemmel, særligt da lovforslaget ud over at give hjemmel til at aflive raske dyr uden for zonerne, også bemyndiger ministeren til at yde erstatning og kompensation til minkavlere.
- Jeg vil derfor i dag fremsætte lovforslaget og samtidig anmode Folketingets partier om en hurtig behandling.
...”

har han forklaret, at han blev orienteret skriftligt om den manglende lovhjemmel på mail lørdag den 7. november 2020 kl. 18.31. Han var ikke blevet orienteret mundtligt inden dette tidspunkt. Det var en overraskelse for ham, at der ikke var lovhjemmel, og han fokuserede på at få skaffet denne lovhjemmel hurtigt. De gik i gang med at ringe rundt til ordførerne for at forsøge at skaffe opbakning til en hurtig behandling af et nyt lovforslag. Det stod ham klart ud fra talepindene, hvad han skulle tale med ordførerne om. Der er klart, at man skulle have hjemmel til at slå mink ned også uden for zonerne. En regering skal have hjemmel til alle beslutninger, som regeringen træffer. Regeringen var ikke blevet gjort opmærksom på, at der ikke var lovhjemmel. Hvis de havde været bevidste om, at der ikke var lovhjemmel hertil, så havde de blot meldt dette ud med det samme.

Forevist sms af den 9. november 2020 kl. 23.58 til ham fra Henrik Studsgaard (tillægsekstrakt 3 s. 1140):

”...

Hej Mogens.

En eftertanke. Tænker linjen i morgen skal være noget i retning af : Vi har begået fejl. Der er ikke lovhjemmel til at kræve aflivning af mink udenfor 7,8 km zonerne på nuværende tidspunkt og det skal der være i vores lovgivning før vi kan kræve aflivning der. Derfor er det også en fejl, at vi ikke direkte har skrevet i brevet til minkavlere, at vi “opfodrer” avlerne udenfor 7,8 km zonen til at aflive deres mink. Det er jeg ked af og det beklager jeg mange gange. Lad os vende i morgen tidlig inden det går løs. Sender også til Søren.

Bh Henrik

...”

har han forklaret, at man godt kan forestille sig, at der er overensstemmelse mellem sms'en, og det der fremgår af pressenotatet. Sms'en har formentlig afstedkommet pressenotatet.

Forevist pressenotat (ekstrakten s. 3763):

”...

Hvornår vidste du, at der ikke var hjemmel til at påbyde nedslagning uden for zonerne?
Miljø- og Fødevareministeriet får torsdag d. 5. november, i dialog med Justitsministeriet, afklaret, at der ikke vurderes at være hjemmel til at påbyde nedslagning uden for zonerne, og at der skal et hastelovforslag til. Samme dag bliver jeg orienteret herom.

...”;

har han forklaret, at han ikke er enig i den formulering. Det var et udkast, som han fik tilsendt. Han fik først besked om den manglende lovhjemmel lørdag den 7. november 2020 kl. 18.31.

Forevist mail med talelinje (ekstrakten s. 3765):

”...

Den 10. nov. 2020 kl. 00.47 skrev Tejs Binderup ...

Vi har begået fejl. Der er ikke lovhjemmel til at kræve aflivning af mink udenfor 7,8 km zonerne på nuværende tidspunkt og det skal der være i vores lovgivning før vi kan kræve aflivning der. Derfor er det en fejl, at vi ikke har fået skrevet direkte i brevet til minkavlerne, at der er tale om en “opfodring” til avlerne udenfor 7,8 km zonen til at aflive deres mink. Det er jeg ked af og det beklager jeg mange gange. På pressemødet onsdag var jeg ikke klar over den manglende hjemmel. Det blev jeg torsdag og derfor ærger det mig da dobbelt op, at vi i ministeriet fredag får udsendt det omtalte brev til avlerne. Det er rigtig ked af og vi vil i det videre gøre alt hvad vi kan for at rette op på fejlen.

...”;

har han forklaret, at der blev udført et stort arbejde med redegørelsen til Folketinget, herunder hvornår han fik viden om den manglende lovhjemmel. Han har set den pågældende korrespondance, men han blev ikke mundtligt eller skriftligt orienteret før lørdag den 7. november 2020 kl. 18.31.

Forevist mail af 10. november 2020 (ekstrakten s. 3774):

”...

Fra: Søren Andersen

Til: Martin Justesen

Emne: Linje på mink

Dato: 10. november 2020 07:01:40

Vi har begået fejl. Der er ikke lovhjemmel til at kræve aflivning af mink udenfor 7,8 km zonerne på nuværende tidspunkt og det skal der være i vores lovgivning før, vi kan kræve aflivning der. Derfor er det en fejl, at vi ikke har fået skrevet i brevet til minkavlerne, at det skulle være en “opfodring” til avlerne udenfor 7,8 km zonen til at aflive deres mink. Det er jeg ked af og det beklager jeg mange gange.

På pressemødet onsdag var jeg ikke klar over den manglende lovhjemmel. Det blev jeg fredag og derfor ærger det mig da dobbelt op, at vi i ministeriet fredag får udsendt det omtalte brev til avlerne. Det er jeg rigtig ked af og vi vil i det videre gøre alt hvad vi kan for at rette op på fejlen.

...”;

har han forklaret, at der var forskellige bud på, hvornår han fik det at vide, at der manglede lovhjemmel.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Christian Zeeberg Madsen, og forevist sin mail af 10. november 2020 (ekstrakten s. 3769):

”...

Fra: Mogens Jensen

Til: Søren Andersen; Bjarke Kamstrup; Tejs Binderup; Henrik Studsgaard

Cc: Lykke Feld; Bente Knudsen

Emne: Re: Linje til i dag

Dato: 10. november 2020 08:29:35

Med enkelt ny rettelse:

Vi har begået fejl. Der er ikke lovhjemmel til at kræve aflivning af mink udenfor 7,8 km zonerne på nuværende tidspunkt og det skal der være i vores lovgivning før, vi kan kræve aflivning der. Derfor er det en fejl, at vi ikke har fået skrevet i brevet til minkavlerne, at det skulle være en "opfordring" til avlerne udenfor 7,8 km zonen til at aflive deres mink. Det er jeg ked af og det beklager jeg mange gange.

På pressemødet onsdag var jeg ikke klar over den manglende lovhjemmel. Det blev jeg sidst på ugen og derfor ærgrer det mig, at vi i ministeriet fredag får udsendt det omtalte brev til avlerne. Det er jeg er rigtig ked af og vi vil i det videre gøre alt hvad vi kan for at rette op på fejlen.

På baggrund af sagens alvor vil jeg nu iværksætte en redegørelse om forløbet, som jeg vil oversende til Folketinget.

..."

har han forklaret, at han gerne selv ville have fastslået, hvornår han fik besked om, at der ikke var hjemmel til aflivning af samtlige mink. Han bad om, at man gennemgik systemet for at få det klarlagt, og han gennemså selv sin indbakke.

Adspurgte supplerende af kommissionen har han forklaret, at han ikke mener, at han havde en kontakt med Statsministeriet om redegørelsen. Han havde ikke en dialog i midten af november 2020 med Statsministeriet om undersøgelseskommissioner eller advokatundersøgelser. En sådan drøftelse kan godt have foregået mellem Statsministeriet og Henrik Studsgaard eller Søren Andersen

Forevist mailkorrespondance (ekstrakten s. 3801-3802)

"...

Fra: Bjarke Kamstrup

Sendt: 10. november 2020 09:47

Til: Søren Andersen ...; Tejs Binderup ...; Paolo Drostby ...; Henrik Studsgaard ...

Emne: Nødvendigt beredskab

Kære alle fire

Der er efterhånden en del, der er begyndt at sammenligne citatet fra i søndags med udmeldingen i dag.

I søndags sagde vi:

"Det er en alvorlig situation vi står i. Og regeringen har vurderet, at der i denne alvorlige situation skal handles hurtigt. Regeringen har derfor meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Regeringen har besluttet, at det hastede, situationens alvor taget i betragtning. Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud. Regeringen har skrevet rundt til de enkelte minkfarmere med en opfordring til at påbegynde aflivninger, og parallelt hermed arbejdet på at tilvejebringe det nødvendige lovgrundlag til om nødvendigt at påbyde dette - herunder også så minkavlerne kan få den nødvendige kompensation. Det er der nu dialog med ordførere og partier om, og derfor er et nyt lovforslag under udarbejdelse."

Det betyder jo, at vi vidste det, da vi meldte ud? Hvorfor forklarer vi forskellen? Svar haster! Vi kan ikke lave flere interviews, før vi har svar på det.

Med venlig hilsen

Bjarke Kamstrup

...

Fra: Bjarke Kamstrup ...

Sendt: 10. november 2020 10:16

Til: Søren Andersen ...; Tejs Binderup ...; Paolo Drostby ...; Henrik Studsgaard ...

Emne: SV: Nødvendigt beredskab

Endelig formulering aftalt med Henrik:

Jeg var ikke bekendt med, at der manglede lovhjælp onsdag, da vi afholdt pressemøde. Jeg er dog blevet gjort bekendt med, at man i ministeriet ikke mente man kunne afvente ny lovgivning med hjemmel til at påbyde aflivning udenfor sikkerhedszonerne på 7,8 km., inden man meldte ud til minkavlerne fredag, **hvordan de skulle agere for at bidrage til aflivningsindsatsen**. Det var et stort ønske fra minkerhvervet at der blev meldt hurtigt ud til avlerne. Det er den udmelding, citatet henviser til. Det var et stort ønske fra minkerhvervet at der blev meldt hurtigt ud til avlerne. Og som jeg allerede har sagt tidligere, var det en fejl, at brevet ikke kom til at fremstå som en opfordring.

Det her understreger også, at det har været et rodet forløb, og at der er sket fejl, og det vil nu alt sammen blive undersøgt i en redegørelse til Folketinget. Minkavlerne har samtidigt modtaget et nyt brev fra Fødevarestyrelsen, der præciserer brevet fra fredag.

Med venlig hilsen
Bjarke Kamstrup
...”

har han forklaret, at han ikke har set dette materiale. Han kan ikke forholde sig til, hvad alle mulige andre har skrevet om sagen. Han kan kun forholde sig til det, han selv er blevet forelagt og hans egne undersøgelser.

Forevist mailkorrespondance (ekstrakten s. 4075):

”...

Fra: Paolo Drostby
Til: Mogens Jensen
Cc: Søren Andersen
Emne: Re: Hjemmelsspørgsmål - tale og tidslinje
Dato: 12. november 2020 00:46:59
Ok
Bh Paolo
Sendt fra min iPhone
Den 11. nov. 2020 kl. 23.57 skrev Mogens Jensen ...:

Hej Paolo,
Har som nævnt kigget min Inbox igennem og her bliver jeg orienteret lørdag den 7.11 kl. 18.31, hvilket passer med F2. Og blev mundtligt varslet af Søren efter pressemødet lørdag.
Dbh
Mogens

...”;

har han forklaret, at han ikke fik en mundtlig orientering om, at der ikke var hjemmel til at aflive samtlige mink, før han blev gjort skriftligt bekendt hermed den 7. november 2020.

Sådan som de politiske forhold var, blev han nødt til at træde tilbage som minister. Der er blevet begået fejl i denne sag, også i Miljø- og Fødevarerministeriet. I den bedste af alle verdener havde han fået informationen om den manglende hjemmel på et tidligere tidspunkt. Hans departementschefs tale ved hans afgang om, at de havde fejlet, handlede om, at der var begået fejl i sagen. Hans ministerium

kunne ikke have imødegået, at regeringen havde truffet beslutningen den 3. november 2020. Der var i ministerierne på embedsmandsniveau en diskussion om, hvorvidt der var hjemmel, og på et tidspunkt blev der konkluderet noget. Der var ikke en politisk diskussion herom, og det er vel det største problem. Han har den dybeste respekt for sine embedsmænd, som arbejdede under et uhyrligt pres, og det havde også betydning for, hvorfor sagen havnede, hvor den gjorde.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Christian Zeeberg Madsen, og forevist passage til bilag 2 til KU-mødet (tillægsekstrakt 5 s. 105):

”...

Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevareministeriets *Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr* eller ved lov. Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.

...”

og forevist pressenotat af 4. november 2020 (ekstrakten s. 2520):

”...

Pressenotat: Beslutning om nedslagning af alle mink

...

Hjemmelsgrundlag for aflivning: [Taleberedskab til Forespørgsel F10 godkendt 29/10]

- Beslutningen om at aflive ikke-smittede og tidligere smittede minkbesætninger er truffet ud fra et hensyn til folkesundheden.
- Dyrene aflives med hjemmel i § 30, stk. 1, i lov om hold af dyr (lovbekendtgørelse nr. 38 af 15. januar 2020), der giver mulighed for at iværksætte særlige foranstaltninger for at udrydde, hindre, begrænse eller imødegå risiko for at udbrede zoonotiske smitstoffer og sygdomme.

...”

har han forklaret, at han opfattede det som svaret på spørgsmålet, og dermed gik ud fra, at der var hjemmel til nedslagning af alle mink, og at han ikke opfattede det som en advarsel om, at der ikke var hjemmel. Han havde forventet en klarere advarsel, hvis der ikke var lovhjemmel.

Forevist presseomtale i DR med tale fra Henrik Studsgaard (ekstrakten s. 5142):

”...

- Uanset hvordan vi vender og drejer det, så kommer vi ikke uden om, at vores system har fejlet. Vi har ikke hjulpet dig godt nok. Det er jeg ked af, det er vi kede af i ministeriet.

...”

har han forklaret, at det er undskyldningen for, at han ikke fik de informationer, som han skulle bruge i forhold til, at han kunne agere ud fra dem som minister. Der var imidlertid gode grunde hertil som følge af det store tidspres.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at der ikke var nogen af deltagerne på KU-mødet den 3. november 2020, som havde mistillid til materialet og mente, at det var ufuldstændigt. Det var en udfordring, at materialet kom så sent. De syntes, at de havde et stort ansvar.

Adspurgt af kommissionen vedrørende Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse af 18. november 2020, har han forklaret, at han spurgte ind til, hvorfor den skulle over Justitsministeriet. Paolo Perotti

svarede, at det var normal praksis, at det var Justitsministeriet, som samlede alt, også selvom Justitsministeriet ikke selv havde været indblandet i sagen.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at kommunikation mellem ministre primært skete via regeringsmøder, udvalgsmøder, andre møder eller ved telefoniske drøftelser. Kommunikationen med embedsmænd foregik primært via møder og via e-mails og meget lidt på sms. På grund af corona var der ikke megen fysisk kontakt. Han anvendte WhatsApp privat og i forhold til Europarådet. Han anvendte sin folketings-mail til det hele.

Forevist forelæggelse af 16. juni 2020 i Statsministeriet ”Håndtering af Covid-19 udbrud på minkfarm” (tillægsekstrakt 4 s. 8):

”...

Konkret foreslås det, ud fra et forsigtighedsprincip, at

- Minkene på den pågældende farm aflives. Ejeren kompenseres af staten.
  - Der igangsættes en teststrategi for at afsøge udbredelsen af COVID-19 blandt mink i Danmark.
- ...”

har han forklaret, at han var inde over denne sagsbehandling. Han kan ikke give en forklaring på, at Statsministeriet skulle godkende beslutningen om at aflive mink en minkfarm. Han husker ikke, at Statsministeriet skulle være inde over. Det var naturligt, at de i Statsministeriet var orienteret om, at der var begyndt at komme smitte på minkfarme.

Forevist mail af 19. juni 2020 (ekstrakten s. 57):

”...

Fra: Tejs Binderup

Til: Lasse Boje; Dorthe Eberhardt Søndergaard

Emne: Vs: Notat ang. COVID mink overvågningsstrategi.docx

Dato: 19. juni 2020 23:13:56

Vedhæftede filer: Bilag 1 - Notat ang. COVID mink overvågningsstrategi.docx

T.o. STM har nu godkendt sagen.

...”

har han forklaret, at han ikke oplevede konkret, at Statsministeriet trak beslutninger ind. Det var ikke mærkeligt, at Statsministeriet var inde over den pågældende beslutning. Der var en stor interesse fra Statsministeriet for corona, men han oplevede det ikke som utidig indblanding. Han oplevede, at de gerne ville være orienteret om, hvad der foregik i hans ministerium, og han var som minister interesseret i at høre, hvad andre dele af regeringen mente om områder, som lå i hans fagministerium.

Forevist notat af 21. september 2020 om forelæggelse af forberedende ØU-sag ”Håndtering af coronasmitte i mink” med markering af blandt andet følgende (tillægsekstrakt 4, s. 44),

”...

Såfremt der er politisk ønske om en skærpet indsats, vil næste skridt formentlig være en overvejelse om aflivning af minkbesætninger i højere grad end i dag. Det følger dog for nuværende ikke af sundhedsmyndighedernes anbefalinger, jf. bilag 2.

...”

har han forklaret, at han har lavet de pågældende markeringer. Han har nok læst coveret for at se, hvad departementscheferne skulle drøfte. Der kan være sager, hvor det hele er samlet på et enkelt bilag. Han deltog i ØU-mødet den 30. september 2020 på det punkt, som vedrørte incitamentsordningen. Det var på ØU, da det kunne komme til at koste mange penge.

Forevist bilag 8 af 28. september 2020 vedrørende håndtering af coronasmitte i mink til brug for ØU-møde, og hvor kantet parentes er fjernet for Miljø- og Fødevareministeriet (ekstrakten s. 805-807), og hvor blandt andet fremgår:

”...

Et næste skridt kan være aflivning af smittede minkbesætninger, samt minkbesætninger, der er placeret geografisk tæt på en smittet minkbesætning eller alle danske minkbesætninger.

...

Aflivning af alle mink vil være et meget vidtgående tiltag, som forudsætter en mere detaljeret belysning af konsekvenserne.

...”

har han forklaret, at han ikke husker specifikt, at han har set bilaget. De diskuterede det ikke på mødet. Han har set og cleareret dokumentet. Når han forbereder en sag, gør han, hvad der tidsmæssigt er mulighed for.

Forevist bilag 3 af 30. september 2020 til CU-cover (ekstrakten s. 991):

”...

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag

...”

har han forklaret, at han forventede, at embedsværket løb afsted med den bold og kom med en indstilling..

Forevist e-mail af 11. november 2020 (ekstrakten s. 3991):

”...

Fra: Emil Melchior ...

Sendt: 11. november 2020 13:31

Til: Anne-Mette Lyhne Jensen ...; Lisbeth Gro Nielsen ...; Ditte Steen...; Christina Raabæk Lindschouw Hansen ...; Anders Sparholt Jørgensen

...

Emne: STM'eren update på Facebook om corona

Mette Frederiksen

20 mins.

Jeg har nogle overvejelser om corona, jeg gerne vil dele med jer. Og jeg håber, I vil læse med. Sundhedsmyndighederne har lavet en risikovurdering om minkavl i Danmark. Vurderingen er meget klar. Der er en betydelig risiko for folkesundheden ved at have minkavl, mens vi har corona i Danmark. Desværre. Både på grund af den store smitte blandt de mange mink i Danmark. På grund af mutation af virus fra mink. Og på grund af, at foreløbige undersøgelser nu viser, at en af mutationerne udviser nedsat følsomhed overfor antistoffer. Det kan potentielt have betydning for en kommende vaccines effekt. Når vi som regering modtager en så klar risikovurdering, mener vi ikke, vi kan gøre andet end at træffe den tunge beslutning at lade minkene aflive – også dem som ikke selv er smittede eller befinder sig i nærheden af smittede besætninger. Det er en stor beslutning. Og den har store konsekvenser for alle dem, der

i dag lever af erhvervet og for de omkringliggende lokalsamfund. Beslutningen var ikke nem. Men folkesundheden må være det vigtigste. Ligesom det er helt afgørende, at vi overfor omverdenen viser, at vi handler hurtigt og træffer de nødvendige valg. Alternativt risikerer vi alvorlige konsekvenser. Også for dansk eksport. Flere lande har allerede indført skærpede rejserestriktioner overfor danske statsborgere. Det viser sig efterfølgende, at der ikke var den nødvendige lovhjemmel til at aflive alle de mink, som ikke var smittede og ikke befandt sig i smittezonerne. Det er en klar fejl. Det kan slet ikke diskuteres....”

har han forklaret, at man drøftede eksporthensyn og rejserestriktioner på KU-mødet den 3. november 2020. Han er enig i udsagnet om, at det var en fejl, at der ikke var lovhjemmel til at aflive alle mink.

Forevist transskription fra åbent samråd den 11. november 2020 (ekstrakten s. 3985 og 3987):

”...

Sophie Løhde: Altså det fulde? Kort opsummeret: så vil jeg vide, hvilken besked, regeringen har givet til Fødevarestyrelsen om, at sætte i gang med at aflive alle mink, herunder dem uden for zonerne.

René Christensen, ordstyrer: Ministeren?

Mogens Jensen: Jamen altså, jeg er ikke bekendt med, at der decideret er givet en ordre på den måde til Fødevarestyrelsen, jeg forstår det sådan at Fødevarestyrelsen selv reagerer på det pressemøde og den udmelding der er om, at nu skal alle mink aflives, og så sætter de gang i at udføre dét på baggrund

...

Mogens Jensen: ...

Men selvfølgelig på baggrund af den udmelding, regeringen er kommet med hvor man nu har besluttet, at alle mink skal aflives, så går NOSTen i gang og sætter tingene i sving.

...”

har han forklaret, at der i forhold til håndteringen af det, der skulle ske i forhold til avlerne og andre, var oprettet NOST. Fødevarestyrelsen var en del af NOST. Han ikke ved, om han blev overrasket over, at myndighederne gik i gang med at gennemføre den beslutning, som regeringen havde truffet den 3. november 2020 og meldt ud på pressemødet den 4. november 2020. Det var en praktisk udførelse af den trufne beslutning, og det lå i NOST.

Forevist passager i Miljø- og Fødevarerministeriets redegørelse af den 18. november 2020 til Folketinget (ekstrakten s. 4988 og 4994):

”...

Det skal endvidere understreges, at redegørelsen er baseret på de indsamlede dokumenter, e-mails og andet skriftligt materiale. I beskeden omfang er embedsmænd, der har været involveret i forløbet, blevet bedt om at afklare spørgsmål, som det skriftlige materiale gav anledning til.

...

Spørgsmålet om hjemmel til aflivning blev ikke bragt op på mødet. Derimod drøftes spørgsmålet om hjemmel til midlertidig eller varig nedlukning af erhvervet og økonomisk kompensation i den forbindelse.

...”

har han forklaret, at han ikke leverede ikke noget bidrag til redegørelsen. Det var embedsmændene, der gjorde dette. Det eneste han var involveret i var tidspunktet for, hvornår han fik besked om den manglende hjemmel.

Forevist Søren Andersens sms til ham af 3. november 2020 kl. 21.37 (tillægsekstrakt 6 s. 627):

”...

Hun kommer simpelthen til at kalde os uansvarlige og sige at vi ikke tager det alvorligt nok, når du foreslår vores linje. Det er altså vildt.

...”

har han forklaret, at Søren Andersen deltog i det virtuelle KU-møde den 3. november 2020. ”Hun” kan henvise til Mette Frederiksen. Han sagde på KU-mødet ikke noget om dvalemodellen. Han brugte ikke sine talepapirer. Han husker ikke, hvem der forelagde sagen, men han tror, at det var Magnus Heunicke, nu da justitsministeren ikke deltog. Sundhedsministeriet havde en klar anbefaling. Det var en usædvanlig hurtig sagsbehandling. Der ville normalt have været fremsat en ny KU-sag i de efterfølgende uger, men situationen muliggjorde ikke dette.

Forevist passage fra hans talepapir til presse mødet (ekstrakten s. 2649):

”...

Den beslutning, som regeringen nu har taget, er derfor ikke en beslutning om et forbud mod minkavl i Danmark, men en beslutning om aflivning, der er truffet for at beskytte folkesundheden.

Regeringen er her bevidst om, at dette er en meget stor beslutning – og en beslutning, der de facto vil betyde en nedlukning af den danske minkbranche i minimum en årrække.

...”

har han forklaret, at hvis man tog avlsdyr ud, ville der gå tid, før erhvervet kom op igen. Minkenes skind er af høj kvalitet. Der var på KU-mødet fokus på, hvordan de kunne få standset smitten og mutationerne. Hjemmel var ikke til diskussion, og der stod ikke noget om det i coveret.

Forevist taleberedskab (ekstrakten s. 2520):

”...

Pressenotat: Beslutning om nedslagning af alle mink

...

Hjemmelsgrundlag for aflivning: [Taleberedskab til Forespørgsel F10 godkendt 29/10]

- Beslutningen om at aflive ikke-smittede og tidligere smittede minkbesætninger er truffet ud fra et hensyn til folkesundheden.
- Dyrene aflives med hjemmel i § 30, stk. 1, i lov om hold af dyr (lovbekendtgørelse nr. 38 af 15. januar 2020), der giver mulighed for at iværksætte særlige foranstaltninger for at udrydde, hindre, begrænse eller imødegå risiko for at udbrede zoonotiske smitstoffer og sygdomme.

...”

har han forklaret, at han havde læst det pågældende Q&A. Han havde ikke tænkt over, at der ikke var lovhjemmel. Det var en nyhed, at der ikke var lovhjemmel, men det er en almindelig proces i et ministerium. Han tænkte, at hjemlen blot skulle skaffes.

Forevist mailkorrespondance af 10. november 2020 (ekstrakten s. 3756):

”...

Til: ... (Tejs Binderup)

Fra: Paolo Drostby ...

Titel: Vs: Hjemmelsspørgsmål - tale og tidslinje

Sendt: 10-11-2020 00:37

Vi kigger videre i morgen, men det er formentlig sket mundtligt?

Fra: Mogens Jensen ...

Dato: 10. november 2020 kl. 00.34.08 CET

Til: Paolo Drostby ...

Cc: Tejs Binderup ...

Emne: Re: Hjemmelsspørgsmål - tale og tidslinje

Kære Paolo,

Tak for det. Find gerne imorgen tidlig det konkrete tidspunkt hvor jeg bliver informeret om at der ikke er hjemmel

Dbh

Mogens

...”

har han forklaret, at han var i ministeriet i de pågældende dag. Han ville kunne huske, hvis han var blevet orienteret om, at der ikke var lovhjemmel.

Forevist notat af 6. november 2020 om ny aflivningsstrategi for mink (tillægsekstrakt 4 s. 317):

”...

Der har ikke tidligere været en aflivningsstrategi for raske besætninger uden for zoner, hvorfor ovenstående er nyt og derfor mangler juridisk afklaring. Der arbejdes i departementsregi på et nyt lovforslag, som forventeligt bliver behandlet tirsdag d. 10. november 2020.

...”

har han forklaret, at han fik materialet efter pressemødet lørdag den 7. november 2020. Han ville forvente, at der kom en orientering til ham om det. Det drejede sig også om tempobonus. Han vil ikke tro, at det drejede sig om, at der ikke var lovhjemmel.

Forevist talepunkter til pressebriefing den 7. november 2020 med hovedbudskaber (ekstrakten s. 3126)

”...

Ministerens hovedbudskaber:

- Det er en meget svær beslutning som regeringen har måttet tage, og vi er meget bevidste om de store - både personlige og økonomiske omkostninger - som denne beslutning kommer til at få for hele minkbranchen. Erhvervsministeren og jeg mødes derfor på mandag med både minkavlerne og folketingets partier for at tale om en løsning. Der skal ikke herske nogen tvivl om, at der vil blive ydet en fair erstatning.
- Det er regeringens målsætning, at aflivningen af alle mink i Danmark skal være overstået den 16. november 2020. I de syv kommuner i Nordjylland kommer det til at gå endnu hurtigere. Det er en

kæmpe opgave for minkavlerne og for myndighederne, og derfor er det heller ikke sådan, at jeg kan stå at garantere, at samtlige mink er aflivet der, men jeg ved at aflivningerne kører på højtryk.

- Vi giver derfor også minkavlerne en tempobonus på mellem 20 og 30 kr. på mink, hvis de får aflivet deres mink hurtigt. Meldingen jeg får er, at der ydes en prisværdig indsats fra både minkavlere og myndighedspersoner, for at komme i mål med opgaven, som er så vigtigt for vores folkesundhed. Jeg er meget taknemmelig for minkavlernes samarbejde, trods den dystre situation, har de virkelig taget en vanskelig opgave på sig.
...”

har han forklaret, at han normalt ville have fulgt disse talepunkter på pressemødet. Der ville normalt være forberedt en tale. Q&A er for, at han kunne være klar med svar på spørgsmål.

Forevist sms-korrespondance af 10. november 2020 (tillægsekstrakt 6, s. 635):

”...

[Søren Andersen] Har talt med Justesen. Han synes, vi skal vente med interviews for nu, da Mette alligevel snart skal møde pressen i forbindelse med spørgetime. Så må vi tage en vurdering af, om vi skal stille op igen i aften.

[Mogens Jensen] Ok - men den søndagsmail skal vi lige have svar på

...”

har han forklaret, at han ikke kan huske, hvad dette handlede om.

Forevist udkast til brev til minkavlere, version 2, af 9. november 2020 (ekstrakten s. 3712):

”...

Regeringen har meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Det er vigtigt, at aflivningen foregår hurtigst muligt. Regeringen er derfor i fuld gang med at etablere de nødvendige hjemler til at påbyde aflivning uden for zonerne, til at udbetale de besluttede tempobonusser samt yde erstatning og kompensation til de berørte minkavlere.

...”

har han forklaret, at han ikke har set brevet i den form. Han var inde over spørgsmålet om tempobonus og hjemmel hertil. På mødet den 6. november 2020 drøftede de tempobonus. De drøftede, at man kunne få aflivet minkene hurtigere, og det havde stor betydning for brevet, for så kunne avlerne få præcis besked om, hvordan de skulle forholde sig. Han husker ikke, at de drøftede statsstøtte.

Henrik Skovgaard-Petersen

Henrik Skovgaard-Petersen har – under afhøring i kommissionen den 4. november 2021 – forklaret blandt andet, at han er uddannet som cand.jur. i 2013. Han har siden 2019 været kontorchef i Justitsministeriets Stats- og Menneskeretskontor, hvor han i efteråret 2020 refererede til afdelingschef Anders Sparholt Jørgensen og lovråd Caroline Østergaard Nielsen. Anders Sparholt Jørgensen var hans personaleleder.

Han blev første gang inddraget i spørgsmålet om aflivning af mink i løbet af eftermiddagen den 3. november 2020, hvor han fik en mundtlig besked fra Morten Holland Heide om, at der var en sag på vej om mink. Han fik om aftenen den 3. november 2020 tilsendt KU-sagen, som han skrålæste, mens han sagsbehandlede andre sager. Han blev ikke orienteret om departementschefmøderne den 3. november 2020 kl. 13.00 og kl. 14.45.

Han tænker, at årsagen, til at Morten Holland Heide varskoede ham om en mulig sag om mink, var, at han (Henrik Skovgaard-Petersen) kunne blive inddraget, hvis der var spørgsmål om ekspropriation.

Forevist Morten Holland Heides mail af 4. november 2020 (ekstrakten s. 2646) til ham med emnet ”VS: Hjemmel til aflivning af mink”:

”...

Kære Henrik

Du får lige denne, da der også er omtale af ekspropriation. Jeg har ikke nærlæst endnu. Det gør vi i morgen, så vi kan finde ud af, om vi er enige med Fødevarestyrelsen (Paolo Perotti ringede og sagde, at han har forsøgt at udfordre, men er nået frem til, at han er enig med Fødevarestyrelsen).

Morten

...

Fra: Paolo Perotti ...

Sendt: 4. november 2020 22:46

Til: Morten Holland Heide ...

Cc: Paolo Perotti ...

Emne: Hjemmel til aflivning af mink

Kære Morten,

Som aftalt hermed Fødevarestyrelsens skriv om det manglende hjemmelsgrundlag i lov om hold af dyr:

I lyset af den nuværende situation, som det blev præsenteret ved pressemødet i dag, pågår der drøftelser om hjemmelsgrundlaget til aflivning af raske mink uden for de fastlagte zoner (7,8 km), når minkene skal aflives af hensyn til folkesundheden.

Det er vores opfattelse, at de hjemler, der er i lov om hold af dyr ikke kan rumme den nye situation.

Det fremgår af lovens § 1, at lovens formål er at sikre at hold af dyr sker på ansvarlig vis og på en sådan måde, at hensynet til fødevarerikigheden og menneskers og dyrs sundhed samt produktionen tilgodeses.

...”

har han forklaret, at han sad med spørgsmål om ekspropriation i Kontoret for Statsret og Menneskerettigheder. Han forholdt sig på daværende tidspunkt afventende, idet hjemmelsspørgsmålet var under afklaring i Justitsministeriets Beredskabsafdeling. I forhold til ekspropriationsspørgsmålet noterede han sig mailen, men han arbejdede ikke videre med dette. De gik i kontoret i gang med at foretage en vurdering af, hvorvidt et indgreb mod minkerhvervet kunne udgøre ekspropriation. Hans kontors opgave var sammen med fagministeriet at komme frem til en konklusion på spørgsmålet, herunder ved at kvalificere og rammesætte spørgsmålet. Den vurdering, der foretages, er dybt afhængig af de oplysninger og fakta, som fagministeriet leverer. Justitsministeriet ved ikke ret meget om minkavl, og de havde derfor behov for oplysninger om forholdene i branchen og en skitsering af indgrebet. De havde fået den endelige udgave KU-sagen, men det var ikke på baggrund af denne, at de foretog

vurderingen, idet der var behov for en række yderligere oplysninger til brug for spørgsmålet om ekspropriation. Han opfattede det sådan, at de i kontoret arbejdede videre ud fra det, regeringen havde besluttet, og ikke ud fra de indstillede modeller i KU-sagen. Han og hans kontor kunne ikke få oplysninger om varigheden af det midlertidige forbud mod minkavl i Danmark. Han forsøgte at få afdækket regeringens beslutning fra KU-mødet den 3. november 2020 via Justitsministeriets Beredskabsafdeling. Han havde ikke drøftelser med Anders Sparholt Jørgensen om forståelsen af regeringens beslutning fra KU-mødet den 3. november 2020. Spørgsmålet om, hvorvidt forbuddet mod minkavl skulle gælde i et eller to år, havde betydning i forhold til indgrebets intensitet og dermed også betydning for vurderingen om ekspropriation. I lyset af de tanker, der var om kompensationsordninger, gjorde det for ham ikke den store forskel, om der var tale om et forbud mod minkavl på et eller to år. På dette tidspunkt drøftede man forskellige kompensationsordninger, herunder en ordning hvor man lod alle faste omkostninger dække, som i yderste tilfælde kunne nærme sig en berigelse for minkavlerne, hvis minkavlerne tog andet erhverv samtidig med, at de holdt deres farme gående.

Forevist sin mail af 5. november 2020 (ekstrakten s. 2683) til Morten Holland Heide med emnet ”SV: Hjemmel til aflivning af mink”:

”...

Kære Morten

Tak for det. Det ser ud til, at traditionen på området har været, at aflivning af raske dyr anses for ekspropriation. Det er muligvis et rigtigt snit, når det handler om dyrenes sundhed og erhvervets og den enkelte avlers situation, men en refleks af, at reglerne efter MFVM's og styrelsens opfattelse ikke handler om aflivning ud fra hensynet til menneskelig sundhed (og i hvert fald i praksis ikke anvendes på denne måde), betyder jo også, at det er en anden vurdering og vægtning af kriterierne, der skal indgå. Jeg tænker derfor ikke, det ændrer afgørende ved den arbejdshypotese, vi nåede frem til i går.

...”

har han forklaret, at arbejdshypotesen var udfaldet mellem en drøftelse mellem ham og Morten Holland Heide. Ekspropriationsvurderingen krævede, at de forholdt sig til den kvalificerede årsag til indgrebet. Han ville derfor gøre det tydeligt for Morten Holland Heide, at denne ekspropriationsvurdering adskilte sig fra andre ekspropriationsvurderinger, idet årsagen til indgrebet var hensynet til folkesundheden og ikke et hensyn til eventuel sygdom ved mink eller følgerne af en sygdom. Risikovurderingen fra Statens Serums Institut gjorde et stort indtryk på ham, og det var for ham chokerende læsning. Ud fra de oplysninger, som han og Morten Holland Heide havde, nåede de frem til en arbejdshypotese, hvor udgangspunktet var, at indgrebet ikke i almindelighed var ekspropriativt, men der kunne være tilfælde, hvor indgrebet ville være ekspropriativt. Hans kontor foretager rigtig mange både små og store ekspropriationsvurderinger. Oplysningsgrundlaget for disse ekspropriationsvurderinger vil som reglen blive indhentet mundtligt fra fagministeriet, eller det kan komme i form af udkast til lovforslag eller udvalgsmaterialer. Beslutningsgrundlaget fra KU-sagen den 3. november 2020 svarer ikke til det beslutningsgrundlag, som der er normalt er behov for, hvis der skal foretages en korrekt vurdering af spørgsmålet om ekspropriation. Der manglede i KU-sagen en lang række oplysninger om branchen og dens forhold. Han og hans kontor blev derfor nødt til at supplere med yderligere tilgængelige oplysninger fra Miljø- og Fødevarerministeriet, så de kunne foretage en foreløbig ekspropriationsvurdering.

Adspurgt af kommissionen og forevist sin mail af 5. november 2020 (ekstrakten s. 2683) til Morten Holland Heide (Justitsministeriet) med emnet "SV: Hjemmel til aflivning af mink":

"...

Vi sover med minkstøvlerne på, så du må jo bare inddrage os efter behov. Anders var med på et papir, vi skrev i går, men det byggede selvfølgelig på de oplysninger om kompensation, jeg havde fået, og dem blev der, som du ved, sæt lidt tvivl om efterfølgende. Det skal nok lige på plads, før vurderingen kan blive endelig.

...";

har han forklaret, at det pågældende papir var et foreløbig udkast til det, der samme aften endte med at blive lagt til departementschefen, som var en foreløbig skitse til en ekspropriationsmodel.

Forevist mailkorrespondance af 5. november 2020 mellem ham og Morten Holland Heide (ekstrakten s. 2822) med emnet "Hjemmel til aflivning af mink":

"...

Fra: Henrik Skovgaard-Petersen
Til: Morten Holland Heide
Emne: SV: Hjemmel til aflivning af mink
Dato: 5. november 2020 22:10:41
Vedhæftede filer: image001.gif

Imponerende. Det er da gode tegn!

...

Sendt: 5. november 2020 22:05
Til: Henrik Skovgaard-Petersen ...
Emne: SV: Hjemmel til aflivning af mink

Super, tak. Jeg har ikke hørt om et DC-møde (det er ikke altid, at den slags siver så langt ned i rækkerne), men jeg forstår, at Miljø- og Fødevarer har påtaget sig at være tovholder og fremsætte.

...

Fra: Henrik Skovgaard-Petersen ...
Sendt: 5. november 2020 21:57
Til: Morten Holland Heide ...
Emne: SV: Hjemmel til aflivning af mink

Kære Morten

Vi har lagt et papir til Johan her til aften. Det skulle gerne understøtte, at man går videre med lovgivningsmodellen.

Der skal vist være en DC-drøftelse i morgen (det ved du nok bedre end jeg), og så bliver vi forhåbentlig klogere.

Henrik

...";

har han forklaret, at det er rigtigt, at man i hans mail kan spore en mild grad af sarkasme. Der havde været en svær dialog med Miljø- og Fødevareministeriet om det komplekse spørgsmål, som skulle afklares på urimeligt kort tid. Det var for ham betryggende, at Miljø- og Fødevareministeriet, som fagministerium, påtog sig ansvaret for udarbejdelse af lovforslaget. Det havde været urimeligt, hvis Justitsministeriet også skulle have skrevet udkast til et lovforslag på et område, som ikke var deres. Både han og Morten Holland Heide var meget arbejdsbelastet. Det papir, der blev lagt til Johan Legarth (Justitsministeriet), var et papir med en foreløbig vurdering af spørgsmålet om ekspropriation ved den midlertidige forbudsmodel. Konklusionen i dette papir var, at det ikke kunne udelukkes, at der kunne være tale om ekspropriation, og at der ikke forelå hjemmel til det foreslåede tiltag på nuværende tidspunkt, hvorfor denne hjemmel skulle fremskaffes. Udarbejdelsen af lovforslaget ville samtidig klarlægge alle aspekterne af regeringens beslutning fra KU-mødet den 3. november, som tværministerielt ikke var koordineret på grund af det tidspres, som ministerierne var under. Anders Sparholt Jørgensen blev løbende orienteret om hans og Morten Holland Heides drøftelse fra den 4. november 2020 og frem. Han lægger aldrig et papir direkte til Johan Legarth uden, at Anders Sparholt Jørgensen har godkendt det. Han ved ikke, hvorvidt hans papir var første gang, at Johan Legarth blev opmærksom på hjemmelsproblematikken.

Forevist Cécilie Nielsen (Erhvervsministeriet) mail af 6. november 2020 (ekstrakten s. 2857) til ham, som tillige er sendt i kopi til Rikke Demant Hansen (Erhvervsministeriet), med emnet ”Notits og notat”:

”...

Hej Henrik,

I forlængelse af nedenstående og jeres notits fra i morges, har vi skrevet vedhæftede notat vedr. ekspropriation.

I må meget gerne komme med jeres bemærkninger hertil, samt bidrage med beskrivelse af de proceskridt der rent praktisk tages i forbindelse med udførelsen af en ekspropriation. Vi har forsøgt at beskrive dette under afsnittet *Processkridt for ekspropriation*, men har brug for jeres input hertil

...”

har han forklaret, at det normalt er fagministeriet under inddragelse af Justitsministeriet, som foretager vurderingen om ekspropriation. Mailen fra Erhvervsministeriet kom meget bag på ham, idet det er utraditionelt, at der fra et andet ministerie kommer mails med vurderinger af ekspropriationsspørgsmål. Det overraskende var, at Erhvervsministeriet kunne lægge til grund, at der var tale om en lukning af erhvervet. Dette stemte ikke overens med det, som Justitsministeriet var blevet bedt om at vurdere. Justitsministeriet var blevet bedt om at vurdere et midlertidigt forbud mod hold af mink. Dette anså han som en meget afgørende forskel. Han var meget forundret over denne skriftveksling. Han kender ikke baggrunden for, at Erhvervsministeriet udarbejdede denne vurdering.

Forevist passage fra Erhvervsministeriets notat ”EM’s overvejelser om ekspropriation i forbindelse med håndtering af covid-19-smitte blandt mink” (ekstrakten s. 2862):

”...

De er EM’s umiddelbare vurdering, at mest taler for, at beslutningen om at aflive alle mink må kunne anses for ekspropriativ.

Det bemærkes i øvrigt, at det fremgår af JM's notits, at de vurderer, at det kun er minkfarme, hvor der *ikke* findes smitte, der vil kunne få medhold i en påstand om ekspropriation ved domstolene. Heroverfor kan efter EM's opfattelse anføres, at også minkfarme med smitte rammes af indgrebet, da de ikke har mulighed for at indsætte raske dyr på minkfarmen – og dermed reetablere deres avlsbestand – efter aflivningen.

...”

har han forklaret, at disse betragtninger fra Erhvervsministeriet gav anledning til, at Justitsministeriet skærpede sin sondring i relation til konsekvenserne af det samlede indgreb og imellem selve aflivningen og det midlertidige forbud. Den næste udgave er Justitsministeriets notits, hvor det stod klarere frem, at man med fordel kunne sondre imellem de to aspekter ved vurderingen. Der var en erstatningsordning på plads i forvejen for minkavlere, alt efter om en minkfarm var smittet eller ej, som, i det omfang denne ordning ikke fandt anvendelse, kunne kalkeres.

Forevist sin mail af 6. november 2020 (ekstrakten s. 2869) til Anders Sparholt Jørgensen vedhæftet Cécilie Nielsens mail af 6. november 2020:

”...

Fra: Henrik Skovgaard-Petersen ...
Dato: 6. november 2020 kl. 17.44.39 CET
Til: Anders Sparholt Jørgensen ...
Emne: Ang: Notits og notat

Det korte af det lange er, at de lægger deres egne præmisser ind og konkluderer, at det er ekspropriation. Jeg kan jo sagtens henholde mig til vores foreløbige overvejelser, men det kommer næppe til at rykke ret meget.

...

Fra: Henrik Skovgaard-Petersen ...
Dato: 6. november 2020 kl. 17.36.15 CET
Til: Anders Sparholt Jørgensen ...
Emne: VS: Notits og notat

Seriøst?

Prøver gerne på kontorniveau først, men tænker ikke, jeg kommer videre med dem, hvis de har tænkt sig at køre det der show...

...

Fra: Cécile Nielsen (EM-DEP) ...
Dato: 6. november 2020 kl. 17.25.17 CET
Til: Henrik Skovgaard-Petersen ...
Cc: Cécile Nielsen (EM-DEP) ..., Rikke Demant Hansen (EM-DEP) ...
Emne: VS: Notits og notat

Hej Henrik,

I forlængelse af nedenstående og jeres notits fra i morges, har vi skrevet vedhæftede notat vedr. ekspropriation.

I må meget gerne komme med jeres bemærkninger hertil, samt bidrage med beskrivelse af de proceskridt der rent praktisk tages i forbindelse med udførelsen af en ekspropriation. Vi har forsøgt at beskrive dette under afsnittet *Processkridt for ekspropriation*, men har brug for jeres input hertil

...”;

har han forklaret, at han opfattede det som ukollegialt, at et ministerium, der ikke var ressortministerium, pludselig skrev et notat om ekspropriation og procederede imod Justitsministeriets notits. Han tog fat i Erhvervsministeriet først via mail og derefter telefonisk med henblik på at få afklaret baggrunden for notatet. Det blev efter den telefoniske drøftelse klart for ham, at de var uenige om præmissen. Justitsministeriet lagde til grund, at det regeringen havde besluttet på KU-mødet den 3. november 2020 var et midlertidigt forbud mod hold af mink, mens Erhvervsministeriet lagde til grund, at beslutningen indebar en lukning af minkerhvervet. Han fik ikke en nærmere forklaring af, hvem i Erhvervsministeriet der opfattede regeringens beslutning på KU-mødet den 3. november 2020 som en lukning af minkerhvervet. Han husker, at han blev nødt til at stå fast på, at regeringens beslutning indebar et midlertidigt forbud mod hold af mink. På dette tidspunkt var der udarbejdet et lovudkast som klarificerede, at der var tale om et midlertidigt forbud mod hold af mink. Justitsministeriet og Erhvervsministeriet var uenige om præmisserne for ekspropriationsvurderingen. Det var den 6. november 2020 om aftenen, at han havde en telefonisk drøftelse med Erhvervsministeriet. Den 7. november 2020 arbejdede han videre med spørgsmålet om ekspropriation ud fra den præmis, som han og Justitsministeriet havde lagt til grund.

Forevist mailkorrespondance af 6. november 2020 mellem ham og Anders Sparholt Jørgensen (ekstrakten s. 2867):

”...

Fra: Henrik Skovgaard-Petersen ...

Sendt: 6. november 2020 22:11

Til: Anders Sparholt Jørgensen ...

Emne: Ang: SV: Notits og notat

Ja, jeg tillod mig at bruge det billede, at nogen måske havde forelsket sig i en omvej...

En landingsbane i det her kunne være et eller andet med at skrive, at det efter det oplyste er usikkert, hvor længe dvaleperioden vil vare, og om ordningen vil kunne indebære et de facto-stop for erhvervet. Og det vil så tale vægtigt for ekspropriation i givet fald. Det vil så skulle spejles i udmålingen. På den måde skriver man stadig op ad en dvale, men tager højde for den megen omtale af, at det måske kan blive et stop

...

Fra: Anders Sparholt Jørgensen ...

Sendt: 6. november 2020 22:16

Til: Henrik Skovgaard-Petersen ...

Emne: SV: SV: Notits og notat

Enig, men skaber jo også den absurde situation, at minkavlerne får erstattet alt muligt nu, hvorefter de (potentielt) kan genoptage produktionen med polske avlsdyr om et år. På den måde er en dvaleordning vel det reneste snit nu, og så kan man overveje en særlig ordning for dem, der beslutter sig for at ”nedlægge” erhvervet, f.eks. at staten så køber deres udstyr til en eller anden pris, der afspejler, hvad det ville have været værd før nedlukningen af produktionen. Det bliver ikke nemt at finde en god løsning her, men det bliver vel i første række primært EM og FVM’s problem. Enig i, at der bliver nødt til at være et beslutningsgrundlag, det her er ikke teknik og jura.

...”;

har han forklaret, at han prøvede at imødekomme Erhvervsministeriets synspunkt om, at der var tale om en nedlukning af minkerhvervet, hvilket også endte med at afspejle sig i lovbemærkningerne til L77-lovforslaget, hvor der blev taget højde for usikkerheden om muligheden for at genoptage erhvervet efter den etårige dvaleperiode. Synspunktet om, at minkerhvervet nedlukkes, risikerede at medføre, at der blev givet en erstatning svarende til ekspropriation, samtidig med at minkavlerne på et senere tidspunkt kunne genoptage erhvervet. Man var nødt til at have statskassens tarv in mente, hvorfor de ikke uden videre kunne lægge Erhvervsministeriets præmis ind om, at minkerhvervet blev lukket permanent. Der var på dette tidspunkt ingen drøftelser med Statsministeriet om, hvad regeringens egentlig havde besluttet på KU-mødet den 3. november 2020. Det, der blev udgangen af den pågældende mailkorrespondance var, at der blev skrevet en ØU-sag med henblik på udmøntning af en kompensations- og incitamentsordning. Udmøntningen af kompensations- og incitamentsordningen var vigtig for ekspropriationsvurderingen. Herefter blev der anmodet om en hastebehandling af lovforslaget, og både han og Morten Holland Heide fik udkastet til notitsen om hastebehandling af lovforslaget til gennemsyn.

Forevist Anders Sparholt Jørgensens mail af 28. november 2020 (tillægsekstrakt 2 s. 282) til ham og Caroline Østergaard Nielsen:

”...

Det er kun Lauta, der er dum nok til at fastholde det med statsministeren, hvor han behændigt glemmer, at de udførende myndigheder ikke på noget tidspunkt har troet, at der var hjemmel, og de har fået det at vide af ministerierne. Spændende synspunkt, om at hvis det er vigtigt, så har man en ekstra tilsynspligt ...”

har han forklaret, at de udførende myndigheder, som der henvises til i mailen, var Fødevarerstyrelsen og politiet. Der havde ikke været nogen tvivl ved de udførende myndigheder om, at der ikke var hjemmel til tvangsmæssigt at skaffe sig adgang til minkfarme uden for zonerne. Dette kunne Justitsministeriet lægge til grund efter, at ministeriet havde været med til at bidrage til Miljø- og Fødevarerministeriets redegørelse af 18. november 2020. Det fremgår sort på hvidt af redegørelsen, at ingen myndigheder tiltvang sig adgang til minkfarme uden for zonerne.

Adspurgt af advokat Pernille Backhausen, bisidder for Henrik Studsgaard, har han forklaret, at på tidspunktet for KU-mødet den 3. november 2020 parkerede han spørgsmålet om hjemmel til aflivning af samtlige mink, idet denne afklaring var i gode hænder hos Morten Holland Heide i Justitsministeriets Beredskabsafdeling, som var i gang med afklaringen sammen med Miljø- og Fødevarerministeriet. Han koncentrerede sig om spørgsmålet om, hvad en model med et midlertidigt forbud mod hold af mink ville betyde i forhold til grundlovens § 73. Han afgav et notat om tempobonus, hvor Justitsministeriet havde en overvejelse om, hvorvidt der kunne være hjemmel i et meget bredt aktstykke. Han husker ikke, hvorvidt dette notat blev godkendt. Justitsministeriet valgte, idet Finansministeriet er eksperter i bevillingsret, at drøfte spørgsmålet med Finansministeriet, som ikke mente, at aktstykket kunne hjemle tempobonus. Denne vurdering lagde Justitsministeriet til grund. Det var Justitsministeriets opfattelse, at den bevillingsmæssige hjemmel ville være tilstrækkeligt til også at indgå en frivillig aftale med minkavlerne.

Adspurgt af kommissionen og forevist notitsen ”Intern notits om tempobonus” (ekstrakten s. 4286) har han forklaret, at han har forfattet dokumentet, og notitsen blev ikke efterfølgende godkendt på et højere niveau, men han drøftede notitsen med hans afdelingschef. Han og hans afdelingschef var

enige om, at de kunne udlægge aktstykket 123/2020 som angivet i notatet. Finansministeriet er bevillingsretlige eksperter, hvorfor notitsens indhold blev drøftet med Finansministeriet. Han havde en dialog med kommitteret Mogens Pedersen (Finansministeriet), som ikke var enig i Justitsministeriets oprindelige vurdering af aktstykket. Finansministeriet mente, at Justitsministeriets udlægning af aktstykket var for bred. Justitsministeriet lagde herefter Finansministeriets vurdering til grund. Der var således ikke hjemmel til tempobonus i aktstykke 123/2020. Han er ikke bekendt med, hvorvidt der var hjemmel til tempobonus et andet sted. Han var ikke inde over lovforslagets bestemmelser om tempobonus.

Adspurgt af advokat Pernille Backhausen, bisidder for Henrik Studsgaard, har han forklaret, at Justitsministeriet blev anmodet om at involvere sig i udarbejdelsen af brev nr. 2 til minkavlerne. Det var primært Anders Sparholt Jørgensen, der arbejdede med brev nr. 2. Han (Henrik Skovgaard-Petersen) blev dog også inddraget i formuleringen af brev nr. 2 af Anders Sparholt Jørgensen den 9. november 2020 om aftenen. Efter afsendelsen af brev nr. 2 til minkavlerne var der efter hans opfattelse ikke et hjemmelsmæssigt problem længere, idet det her blev meldt klart ud, at der ikke var hjemmel til aflive samtlige mink i Danmark eller til tempobonus, men at man forsøgte at få fremskaffet hjemmel hertil.

Adspurgt af kommissionen og forevist notitsen ”Ekspropriationsretlige overvejelser i forbindelse med håndtering af covid-19-smitte blandt mink” (ekstrakten s. 2854), har han forklaret, at i forhold til ekspropriationsvurderingen, tillagde Justitsministeriet ikke landbrugserhvervets eksportmuligheder en betydelig vægt, og det udenrigspolitiske aspekt var for luftigt til at kunne tillægs vægt i vurderingen. Derfor byggede ekspropriationsvurderingen på det tungtvejende hensyn til folkesundheden.

Adspurgt af kommissionen og forevist sin mail af 6. november 2020 (ekstrakten s. 2853) til Brian Wessel (Erhvervsministeriet), som tillige er sendt i kopi til Anders Sparholt Jørgensen, med emnet ”notits” vedhæftet notitsen ”Ekspropriationsretlige overvejelser i forbindelse med håndtering af covid-19-smitte blandt mink”:

”...

Kære Brian

Efter aftale med Anders får du hermed under hånden vores foreløbige overvejelser.

...”,

har han forklaret, at Johan Legarth ikke havde nået at godkende notitsen. Han husker ikke, hvorvidt Johan Legarth efterfølgende godkendte notitsen.

Adspurgt af kommissionen og forevist passage fra notitsen ”Ekspropriationsretlige overvejelser i forbindelse med håndtering af covid-19-smitte blandt mink” (ekstrakten s. 2854 og 2856):

”...

Der lægges på den baggrund op til, at alle danske minkbesætninger lægges i dvale indtil 2023. Hensigten er, at det danske minkerhverv primo 2023 kan begynde at genstarte sin produktion. Efter det oplyste vil den foreslåede dvaleordning indebære, at alle nuværende besætninger skal slås ned i deres helhed (inkl. avlsdyr).

...

Det bemærkes endvidere, at der ikke ovenfor er taget stilling til, hvorvidt der i gældende ret er hjemmel til at gennemføre ekspropriation i forbindelse med iværksættelsen af en dvaleordning som den skitse-rede.
...”;

har han forklaret, at han er ret sikker på, at han har fik ord ”dvale” fra KU-materialet. Ordet ”dvale” var et godt sprogligt udtryk for et midlertidigt forbud, men ordet dækker ikke over det, som ordet ”dvale” dækkede over i KU-sagen, hvor man i dvalemodellen lagde op til at bevare minkavlernes avlsdyr. Han husker ikke baggrunden for, at der i notitsen stod noget om hjemmel til at gennemføre ekspropriation, men det var et forsøg på at tage et forbehold for, at dette havde Justitsministeriet ikke kigget på. De lagde ikke meget vægt på dette, idet de fik at vide, at der var et lovforslag på vej. En af hans fuldmægtige deltog, sammen med en fuldmægtig fra Justitsministeriets Beredskabsafdeling, i et forbedrende tværministerielt møde den 5. november 2020 om det nye lovforslag. Erhvervsministeriet deltog også i dette møde. Lovforslaget blev forankret i Miljø- og Fødevarerministeriet, og Justitsministeriet ydede bistand. Han tror ikke, at hans afdelingschef var orienteret om dette forberedende tværministerielle møde. Han deltog efterfølgende i et virtuelt tværministerielt møde den 6. november 2020 om udkastet til det nye lovforslag. Morten Holland Heide og Anders Sparholt Jørgensen deltog også i dette møde. Han ved ikke, hvorvidt Johan Legarth kendte til dette møde.

Adspurgt af kommissionen og forevist passage fra en ny udgave af notitsen ”Ekspropriationsretlige overvejelser i forbindelse med håndtering af covid-19-smitte blandt mink” (ekstrakten s. 2873-2874):

”...

Der kan i den forbindelse med fordel sondres mellem på den ene side det indgreb, der består i aflivningen af eksisterende minkbesætninger, og på den anden side det indgreb, der består i den efterfølgende indskrænkning i de pågældendes ret til at udøve deres erhverv.

Hvad angår aflivningen af eksisterende minkbesætninger, er der efter det oplyste allerede i gældende ret hjemmel til aflivning af besætninger med syge mink og besætninger, hvor der ikke findes smitte, men som ligger inden for en radius af 7,8 km fra en farm med smitteforekomst. Der er endvidere hjemmel til at yde kompensation som beskrevet ovenfor under pkt. 2 for disse besætninger, og den foreslåede ordning vil på den baggrund ikke rejse ekspropriationsretlige spørgsmål. For så vidt angår aflivning af øvrige raske besætninger lægges det til grund, at der med forslaget vil blive skabt hjemmel til tvangsmæssig aflivning heraf og til – uanset om aflivningen er sket med tvang eller ej – at yde erstatning svarende til, hvad der i dag ydes for raske besætninger. Som nævnt ovenfor under pkt. 2 er dette erstatningsniveau under alle omstændigheder fastsat ud fra en antagelse om ekspropriation.

Hvad dernæst angår indskrænkningen i minkavlernes erhvervsudøvelse, bemærkes det indledningsvis, at det i må antages at være af afgørende betydning for denne vurdering, om det skal lægges til grund, at der er tale om et *de facto* ophør af muligheden for at drive virksomhed med minkavl i Danmark. Det vil bl.a. bero på en brancheyndig vurdering, om en dvaleordning som den skitserede i realiteten har denne konsekvens, ligesom tidshorizonten for den aktuelle pandemi må antages at kunne spille ind. Hvis det herefter skal lægges til grund, at der er tale om et *de facto* ophør, vil meget tale for, at et sådant øjeblikkeligt ophør i almindelighed vil have ekspropriativ karakter over for de berørte. Det bemærkes dog, at det ikke for nuværende foreligger oplyst, om der er mulighed for at omstille bedrifterne eller nogle af dem til et andet erhverv ved brug af de eksisterende produktionsmidler. Der er heller ikke mere detaljerede oplysninger om den økonomiske intensitet i lyset af, hvad der er oplyst om den generelle økonomiske situation i branchen. De nævnte forhold vil skulle indgå ved vurderingen af indgrebets intensitet.
...”;

har han forklaret, at han ikke ved, hvorvidt det kun er hans ændringer, som fremgår af notitsen. Det var ham, der var primus motor for at skille tingene lidt mere ad af hensyn til at adressere Erhvervsministeriet. Der var to problemer i forhold til Erhvervsministeriet, hvor det ene spørgsmål omhandlede spørgsmålet om smittede og ikke smittede mink, som de forsøgte at klargøre her i notitsen. Justitsministeriet opererede med en dvalemodel på et år, og han opfattede, at Erhvervsministeriet opererede med en model, hvor man lukkede minkerhvervet i Danmark. Det, som han og Anders Sparholt havde hørt, var, at man ville dække minkavlernes faste omkostninger i det år, hvor erhvervet var lagt i dvale. De havde i Justitsministeriet ingen overvejelser om, hvor lang tid det ville tage at opbygge minkerhverv igen. Dette havde de forsøgt at få afdækket med Miljø- og Fødevareministeriet, idet det havde betydning for vurderingen om ekspropriation. Ressortministeriet var entydigt Miljø- og Fødevareministeriet, idet sagen handlede om minkerhvervet og konsekvenserne for minkerhvervet, og alle præmisserne, som han skulle bruge til vurderingen om ekspropriation, handlede om dyrehold. Alle lagde Statens Serum Instituts risikovurdering til grund, så på den måde var der ikke behov for nogen sundhedsmæssig afklaring.

Adspurgt af kommissionen og forevist tidslinjen ”Tidslinje for Rigspolitiets ageren i forhold til mink” (tillægsekstrakt 1 s. 9) har han forklaret, at det ikke var hans afdeling, som udarbejdede tidslinjen, men han tror, at den blev udarbejdet i Justitsministeriets beredskabsafdeling. Han ved ikke, hvordan man undersøgte forløbet.

Adspurgt af kommissionen og forevist mailkorrespondance mellem ham og Anders Sparholt Jørgensen (Justitsministeriet) af 9. november 2020 (tillægsekstrakt 4 s. 346):

”...

Fra: Henrik Skovgaard-Petersen

Til: Anders Sparholt Jørgensen

Emne: Ang: SV: SV: Ang:

Dato: 9. november 2020 20:36:30

Ja, Morten pisker også sig selv, selvom forløbet ret oplagt ikke peger på ham (hvilket er jordens mindste overraskelse). Men enig i, at det spørgsmål mildt sagt ideelt set skulle have været boret ned til Australien

Fra: Anders Sparholt Jørgensen ...

Dato: 9. november 2020 kl. 20.14.37 CET

Til: Henrik Skovgaard-Petersen ...

Emne: Ang: SV: SV: Ang:

Han er seriøst den nye bønning... dog ikke ligefrem fantastisk håndtering samlet set fra regeringen. Godt nok utroligt at man ikke har tjekket noget med hjemmel, før man lod statsministeren sige aflivning af alle mink...

...”;

har han forklaret, at dette er mandagstræneri fra hans side. Han blev involveret i forløbet med at udarbejde redegørelsen af 18. november 2020 den 10. november 2020, hvor han blev klar over, under hvilke helt ekstraordinære omstændigheder KU-sagen var blevet udarbejdet under. Det er et helt urimeligt synspunkt, som han fremkom med i mailen, fordi der var ikke skyggen af tid til at undersøge hjemmelsspørgsmålet. Ressortministeriet ville normalt skulle have stået for denne afklaring.

Adspurgt af kommissionen og forevist sin mail af 13. november 2020 (tillægsekstrakt 4 s. 423) til Anders Sparholt Jørgensen med emnet ”SV: EB – topjurister snorksov”:

”...

Var ikke umiddelbart klar over, at hun trods alt har sagt det på denne måde

Mette: Det kom ikke op

En uge efter mødet i regeringsudvalget gjorde statsministeren det klart overfor pressen, at lovgrundlaget for minkdrab ikke havde været diskuteret.

- Da vi træffer beslutningen, er vi bekendt med, at der kan være og er en hjemmelsudfordring i forhold til kompensationsspørgsmålet.

- Men nej, vi er ikke bekendt med, at der ikke er hjemmel til at aflive alle mink, sagde hun.
...”

har han forklaret, at han var overrasket over, at statsministeren havde været ude og udtale sig om hendes kendskab til, hvorvidt der var hjemmel eller ej. Grunden, til at han på daværende tidspunkt interesserede sig for dette, var, at han deltog i udarbejdelsen af redegørelsen af 18. november 2020, og de skulle være sikre på at få alt med. Han husker ikke de nærmere omstændigheder omkring mailen.

Adspurgt af kommissionen og forevist passage fra notitsen ”Notits vedrørende visse retlige spørgsmål med relation til Miljø- og Fødevarerministeriets redegørelse for forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet” (ekstrakten s. 4979):

”...

Efter Justitsministeriets opfattelse er brevet – i det omfang det kvalificeres som en afgørelse – forvaltningsretligt en nullitet på grund af manglende hjemmel og manglende iagttagelse af helt basale sagsbehandlingsregler, herunder begrundelse og partshøring.

...”

har han forklaret, at han var med til at udarbejde notitsen, og notitsen var forankret i hans kontor. Han var ikke primær på formuleringen af den foreviste passage, idet Justitsministeriets Forvaltningsretskontoret var inde over denne formulering, men han var enig i formuleringen. Han mener ikke, at der efterfølgende har været drøftelser internt i Justitsministeriet om, at der alligevel var hjemmel. Da det først blev konkluderet, at der ikke var hjemmel til at aflive samtlige mink i Danmark, blev det lagt til grund.

Adspurgt af kommissionen og forevist passage fra dokumentet ”Regeringsbeslutningen og forberedelsen heraf” (tillægsekstrakt 4 s. 426), hvor Anders Sparholt Jørgensen i en kommentar til passagen har indsat en kommentarboks med teksten ”Faktatjek”:

”...

[Spørgsmålet om hjemmel til aflivning uden for smittezonerne drøftes ikke.](#)

...”

har han forklaret, at han modtog dokumentet på mail fra Anders Sparholt Jørgensen den 14. november 2020. Han var enig i, at hvis dette skulle skrives, så skulle det faktatjekkes. Formuleringen skulle

derfor forelægges de mennesker, der rent faktisk havde været til stede på KU-mødet den 3. november 2020. Justitsministeren deltog ikke i KU-mødet den 3. november 2020 på grund af sygdom, men han mener, at Johan Legarth deltog i mødet. Det pågældende dokument var en foreløbig skrivelse til Justitsministeriets bidrag til redegørelsen af 18. november 2020. Formuleringen var så central, at alle tilstedeværende på KU-mødet skulle tages i ed på formuleringen. Han var ikke med til at foretage dette faktatjek af formuleringen. Redegørelsen blev forelagt i de relevante ministerier, før redegørelsen kunne sendes til Folketinget. Justitsministeriets bidrag til redegørelsen var forankret i hans kontor i Lovafdelingen. Forelæggelsen for Justitsministeriets departementschef skete ved hans afdelingschef.

Mads Møller Langtved

Mads Møller Langtved har – under afhøring i kommissionen den 5. november 2021 – forklaret blandt andet, at han er uddannet som cand.jur. fra Københavns Universitet i 2011. Han er i dag kontorchef i Justitsministeriets Kontor for Regulering og Koordination. I perioden fra august 2020 til og med december 2020 var han fungerende kontorchef i Justitsministeriets Reguleringskontor. Kontoret for Regulering og Koordination er en sammenlægning af det tidligere Reguleringskontor og Koordinationskontor. Sammenlægningen skete i august 2021. Han refererede i perioden til afdelingschef Anne-Mette Lyhne Jensen (Justitsministeriet). Morten Holland Heide (Justitsministeriet) var sideordnet kontorchef i Reguleringskontoret, fordi der var meget travlt i kontoret. Morten Holland Heide tiltrådte som kontorchef i Reguleringskontoret den 2. november 2020, idet der havde været et stort arbejde med at udarbejde nye restriktioner i medfør af epidemiloven i forbindelse med regeringens coronahåndtering. Reguleringskontoret bistod endvidere Sundhedsministeriet med udarbejdelsen af den nye epidemilov. Morten Holland Heide skulle primært varetage arbejdet med den nye epidemilov.

Den 2. november 2020 arbejdede han hjemme, idet han havde mistanke om, at han var smittet med corona. Han arbejdede ligeledes hjemme den 3. november 2020, mens han afventede svar på en coronatest. Han var ikke inddraget i forløbet omkring CU-mødet den 1. oktober 2020.

Forevist sin tidslinje af 13. november 2020 for perioden den 3. november 2020 til den 9. november 2020 (tillægsekstrakt 4 s. 382):

”...

Mandag den 3. november og tirsdag den 4. november 2020:

Jeg arbejdede hjemme mandag den 2. og tirsdag den 3. november 2020, mens jeg afventede svar på coronatest.

Den 3. november 2020 kl. 10 blev der afholdt virtuelt chefmøde i Beredskabsafdelingen med deltagelse af ALJ og kontorcheferne i afdelingen. Her orienterede ALJ om, at der var en ”ny krise i krisen”, som bestod i, at der i Nordjylland var konstateret mutation i mink, som SSI så meget alvorligt på. Derfor ville man ifht. Nordjylland gå videre med at opskalere aflivning af mink, forbyde mink, påbud om selv-isolation, øgede isolationsfaciliteter. Derudover var der en del spørgsmål om rejse og logistik, ligesom der skulle iværksættes en massiv testning. Af særlig interesse for mig og vores opgave i Reguleringskontoret var oplysningen, at man arbejdede med, at der skulle indføres nye restriktioner for Nordjylland bestående i, at serveringssteder, kulturinstitutioner, idrætsfaciliteter og forlystelsesparker skulle lukkes.

Endelig blev det oplyst, at der var overvejelser om, at forsamlingsforbuddet i Nordjylland skulle sænkes til 5 personer.

Jeg modtog tirsdag kl. 13.44 en mail fra LGN med et dokument fra indsatsgruppen, hvor de påtænkte nye restriktioner i Nordjylland var nærmere beskrevet. Kl. 18.58 modtog jeg udkast til KU-cover. Jeg sendte mine umiddelbare bemærkninger til restriktionerne i Nordjylland til KU-coveret til LGN kl. 19.15. Tirsdag aften kl. 20.24 modtog jeg den udsendte KU-sag fra Koordinationskontoret til orientering. Kl. 22.44 modtog jeg det endelige udsendte cover.

...”;

har han forklaret, at det var et foreløbigt udkast til en tidslinje, som han havde liggende i en kladdeversion i sin Outlook til eget brug. Der blev ikke lavet en endelig version af hans tidslinjen. Det var et foreløbigt dokument, som aldrig kom i en endelig udgave. Han lavede tidslinjen som en hjælp til sin hukommelse. Han havde løbende skrevet notater på papirlapper, og han skrev det derfor rent i en udkastform i en mail. Han deltog i det virtuelle chefmøde i Beredskabsafdelingen den 3. november 2020. Mødet var et almindeligt internt statusmøde mellem de tre kontorchefer i afdelingen og Anne-Mette Lyhne Jensen. Anne-Mette Lyhne Jensen nævnte, at Statens Serum Institut så på en ny mutation af coronavirus blandt mink med stor alvor. Mødet handlede meget om restriktionerne og mink-situationen i Nordjylland. Forkortelsen ”LGN” henviser til Lisbeth Gro Nielsen (Justitsministeriet). Den 3. november 2020 om aftenen læste han coveret til KU-sagen for at tjekke, om hans bemærkninger vedrørende restriktionerne i Nordjylland var indarbejdet i coveret. Han læste ikke de medsendte bilag til KU-sagen. Bilag 2 og bilag 2 a fik han ikke tilsendt tirsdag den 3. november 2020. Disse bilag modtog han først om natten sammen med den samlede sag. Onsdag den 4. november 2020 var han syg, og han læste derfor ikke bilag 2 og bilag 2 a.

Forevist Anne-Mette Lyhne Jensens mail af 4. november 2020 kl. 00.21 (ekstrakten s. 2214) til blandt andre ham og Lisbeth Gro Nielsen, som tillige er sendt i kopi til Morten Holland Heide, med emnet ”Læs i morgen: tilbagemelding fra KU”:

”...

Mink

Overordnet en meget hård linje – alt skal slagtes bortset fra evt. en meget lille mængde genpulje-mink (Jhan talte om 1.000) og iøvrigt iværksættelse af følgende tre spor

- 1) skrue op for nuværende set-up (MFVM)
- 2) udmelding om bonusordning (MFVM, EM, FM)
- 3) iværksættelse af nødplan - (FMN – men koordineres i regi af NOST)

[Intern bemærkning ad 3: Opgaven er lagt hos forsvaret alene. Der skal afklares en række elementer: dragter, rette hjemler, den rigtige gift – dvs. forud for iværksættelse kan der være sket så store fremskridt i den øvrige aflivningsindsats, at der er behov for at indhente fornyet mandat, inden gift fordeles.]

...”;

har han forklaret, at det var sammen med denne mail, at han modtog den samlede KU-sag inklusiv bilag 2 og bilag 2 a, som oprindeligt var udsendt af Johan Philip Zilmer-Bülów (Statsministeriet). Han deltog ikke i nogen møder den 4. november 2020, og han modtog ligeledes ikke nogen mails vedrørende mink. Han fik ingen tilbagemelding fra Anne-Mette Lyhne Jensen fra departementschef-møderne den 3. november 2020 kl. 13.00 og kl. 14.45 eller fra KU-mødet den 3. november 2020 kl. 21.30. Han talte kun med Anne-Mette Lyhne Jensen den 3. november 2020 på det virtuelle chefmøde i Beredskabsafdelingen kl. 10.00.

Forevist sin tidslinje af 13. november 2020 for forløbet den 3. november 2020 til den 9. november 2020 (tillægsekstrakt 4 s. 382):

”...

Torsdag den 6. november 2020

Torsdag morgen mødte jeg ind efter sygedagen onsdag. Formiddagen gik med at undersøge mulighederne for at bruge hjemlen i § 7 epidemiloven til at afspærre hele eller dele af Nordjylland, hvilket vores DC havde bedt om at få undersøgt meget hurtigt. Kl. 11.02 sendte MHE en e-mail fra Paolo Perotti til mig. Denne e-mail havde Perotti sendt til MHE onsdag kl. 22.46. I tidsrummet ca. 11.02 til kl. 12.04 drøftede vi derfor internt (MHE og CMG og jeg) MFVM's vurdering af, at der ikke var hjemmel. Vi kom frem til, at vi ikke syntes, at forarbejderne til § 30 i lov om hold af dyr var særlig klare, og at indgreb i form af aflivning af alle mink samt forbud mod hold af mink er et meget intensivt indgreb, som må forudsætte en klar og udtrykkelig lovhjemmen. Vi havde derfor behov for at tale vurderingen igennem med MFVM, hvilket skete på telefonmødet med Paolo Perotti kl. 12.04. Se særskilt telefonnotat herom.

Kl. 20.17 modtog jeg en e-mail fra ALJ om, at MFVM ville skrive hastelovforslaget, men at Reguleringskontoret ville bistå med skrivningen og det juridiske. Endelig det det oplyst, at NOST var opmærksom på, at der skal etableres hjemmel.

...”

har han forklaret, den 6. november rettelig er den 5. november. De han mødte ind torsdag morgen den 5. november 2020 var der en heksekedelstemning på kontoret. Han, Morten Holland Heide og Lisbeth Gro Nielsen skulle afklare en række juridiske forhold vedrørende restriktioner i medfør af epidemiloven i Nordjylland. Lisbeth Gro Nielsen havde en sms-korrespondance med departementschef Johan Legarth (Justitsministeriet), hvor de løbende rådgav ham (Johan Legarth), mens han deltog i et KU-møde den 5. november 2020 om morgenen, som omhandlede tiltagene i Nordjylland. Han ved ikke, hvorvidt mødet var et forberedende KU-møde eller et KU-møde med deltagelse af ministre. Det er ikke optimalt at rådgive pr. sms, men det er set før. Under coronakrisen har der været meget kort tid til at forberede sagerne, og de blev derfor nødt til at rådgive Johan Legarth løbende under mødet. Vedrørende mailen fra Paolo Perotti (Miljø- og Fødevarerministeriet) har han forklaret, at han fik den videresendt fra Morten Holland Heide. Mailen omhandlede afklaring af hjemmelsspørgsmålet i forhold til aflivning af samtlige mink i Danmark. Afklaringen af dette spørgsmål hastede meget, og Miljø- og Fødevarerministeriet rykkede for et svar. Han havde ikke tidligere beskæftiget sig med lov om hold af dyr eller området.

Forevist Paolo Perottis mail af 4. november 2020 (ekstrakten s. 2712) til Morten Holland Heide med emnet ”Hjemmel til aflivning af mink”:

”...

Kære Morten,

Som aftalt hermed Fødevarerstyrelsens skriv om det mangelenende hjemmelsgrundlag i lov om hold af dyr:

I lyset af den nuværende situation, som det blev præsenteret ved pressemødet i dag, pågår der drøftelser om hjemmelsgrundlaget til aflivning af raske mink uden for de fastlagte zoner (7,8 km), når minkene skal aflives af hensyn til folkesundheden.

Det er vores opfattelse, at de hjemler, der er i lov om hold af dyr ikke kan rumme den nye situation.

Det fremgår af lovens § 1, at lovens formål er at sikre at hold af dyr sker på ansvarlig vis og på en sådan måde, at hensynet til fødevarer sikkerheden og menneskers og dyrs sundhed samt produktionen tilgodeses.

Det primære formål med loven er imidlertid at sikre dyrenes sundhed og bekæmpe sygdom i dyr. Som en afledet effekt heraf, vil bekæmpelse af sygdom i dyr, også kunne ske for at beskytte menneskers sundhed. I den nuværende situation med beslutningen om at slå alle mink ned, er det ikke ud fra et behov for at bekæmpe sygdom i dyr, men for at sikre folkesundheden og afværge human smitteudvikling. Denne udvidelse har aldrig været indtænkt som et formål eller som en del af lovens anvendelsesområde.

Justitsministeriet har peget på § 30, stk. 1, i lov om hold af dyr som hjemmel for at gennemføre særlige smitteforebyggende foranstaltninger.

Tilføjjelsen i 2018 i lovens § 30, stk. 1, om muligheden for at fastsætte regler om og meddele påbud om gennemførelse af særlig smitteforebyggende foranstaltninger, blev gennemført på baggrund af MRSA-ekspertgruppens anbefalinger. Fokus var at identificere, hvilke smittebarrierer der kunne opstilles, for at mindske risikoen for smitte mellem stald og samfund.

Af bemærkningerne til § 30, stk. 1, 2. punktum fremgår følgende: ”Bestemmelsen tænkes også anvendt i situationer, hvor dyrene ikke selv er syge, men hvor smitstoffet stadig udgør en sundhedsmæssig risiko for mennesker”. Det er Fødevarerstyrelsens veterinærfaglige opfattelse, at der med denne formulering henvises til situationer, hvor smitstoffet eksisterer i eller på det pågældende dyr eller i den pågældende besætning, men hvor dyrene ikke udviser sygdomstegn. I disse situationer vil der kunne iværksættes *smitteforebyggende* foranstaltninger, der skal begrænse eller hindre udbredelse af smitstoffet til det omgivende samfund og mellem besætninger. Der er dermed tale om en inddæmningsstrategi, hvor smitstoffets eksistens accepteres i modsætning til en bekæmpelsesstrategi, hvor smitstoffet udryddes.

Forebyggende foranstaltninger i forbindelse med smittebeskyttelse – eksemplificeres i lovforslaget som krav om etablering af badefaciliteter – og påbud om anvendelse, krav om gennemførelse af hygiejnekurser m.v., også i bedrifter og situationer, hvor dyrene ikke er syge, er efter Fødevarerstyrelsens opfattelse tiltænkt anvendt i en helt anden situation end den nuværende. Det fremgår således også af bemærkningerne til lovforslaget, at der vil blive fastsat overgangsperioder, således at besætningerne kan tilpasse sig de nye krav til indretning.

Det skal for en god ordens skyld bemærkes, at fastlæggelse af den zone på 7,8 km, hvor besætninger, der ikke er konstateret smittet, også pålægges restriktioner i form af aflivning jf. § 30, stk. 2, litra h), er fastsat ud fra en konkret risikovurdering fra DK VET af 29. september 2020, hvoraf det fremgår, at der er en høj risiko for smitte mellem mennesker og mink og mellem mink og mennesker. Baseret på den geografiske udbredelse af smittede minkfarme, fremgår det af risikovurderingen, at risikoen for at en besætning smittes er større, hvis besætningen ligger tæt på smittede minkfarme, end hvis den ligger længere væk fra smittede minkfarme. Baseret på de første 20 smittede farme er afstanden mellem en smittet minkfarm til nærmeste smittede minkfarm, af DK VET beregnet til en medianværdi på 1,06 km (5-95-percentiler: 0,6-7,8km).

Efter Fødevarerstyrelsens opfattelse vil så indgribende foranstaltninger, der omfatter aflivning af alle dyr og forbud mod genindsættelse i en længere periode ikke kunne rummes inden for de beføjelser, der er i den eksisterende lovgivning på Fødevarerstyrelsens område.

Intensiteten i Indgrebets karakter taget i betragtning kræves der efter Fødevarerstyrelsens opfattelse eksplicit lovhjemmel. Der henvises til grundloven § 73, stk. 1, der fastslår, at ejendomsretten er ukrænkelig, og at ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det. Det kan kun

ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning. Dette er også afspejlet i bemærkningerne til § 56 i lov om hold af dyr, hvor nedslagning af raske dyr i medfør af loven reelt anses for at være ekspropriation.

Et ensidigt hensyn til folkesundheden kan efter Fødevarestyrelsens opfattelse ikke varetages med hjemmel i lov om hold af dyr, men må være omfattet af den regulering, som Sundhedsmyndighederne er ansvarlig for – eller der skal etableres ny hjemmel.

Herudover fremgik det på dagens pressemøde, at der vil blive etableret hjælpepakker til at kompensere for minkavlernes tab. Sådanne hjælpepakker kan ikke etableres efter hjemlen til erstatning efter lov om hold af dyr.

Med hensyn adgang uden retskendelse fremgår det af § 65 i lov om hold af dyr, at Fødevarestyrelsen til enhver tid mod behørig legitimation og uden retskendelse har ret til adgang til offentlige og private ejendomme, lokaliteter, transportmidler, forretningsbøger, papirer m.v., herunder elektroniske data, for at tilvejebringe oplysninger til brug for løsning af opgaver i henhold til loven eller til regler, som er fastsat i medfør af loven eller Den Europæiske Unions forordninger.

Fødevarestyrelsen er i forbindelse med MRSA-sagerne blevet udfordret på rækkevidden af denne bestemmelse idet der var tale om udtagning af overvågningsprøver hos dyr, der ikke var syge eller mistænkte for sygdom. Idet overvågning er en del af formålet med lov om hold af dyr, fastholdt Fødevarestyrelsen, at der var tilstrækkelig hjemmel. Det blev ikke udfordret yderligere af dyreejerne. Fødevarestyrelsen vurderede på daværende tidspunkt at det ville være nødvendigt med regulering, hvis vi vil tilvinge os adgang i forbindelse med overvågning (forskning). Lovens hjemmel til adgang uden retskendelse kan efter vores opfattelse ikke bruges i disse tilfælde, hvor adgangen jf. ovenstående vil være baseret på sundhedsmyndighedernes regulering. Det bemærkes, at EU-Domstolen ved dom i sagen C-59/17 har fastslået, at offentlige myndigheders indgriben i forhold af privat karakter skal være hjemlet og begrundet af årsager, der er fastlagt ved lov.

Der er således efter Fødevarestyrelsens opfattelse behov for følgende:

- Etablering af ny lovhjemmel til aflivning af raske dyr og stillingtagen til under hvilket ressort hjemlen skal ligge
- Etablering af hjemmel til adgang uden retskendelse
- Etablering af hjemmel til udbetaling af ekspropriationserstatning samt hjemmel til at betale for avlernes arbejde med aflivning – herunder eventuel bonusordning.

...”

har han forklaret, at han fik videresendt denne mail den 5. november 2020 kl. 11.02. Han talte herefter med Camilla Marta Giordano (Justitsministeriet), som var fuldmægtig i kontoret, og hun havde fundet forarbejderne til lov om hold af dyr frem. Han havde ikke før stiftet bekendtskab med loven. Camilla Marta Giordano kom ikke med en vurdering af, hvorvidt der var hjemmel i loven til at aflive alle mink. Hun nævnte, at lovens § 30 så meget bred ud, hvilket han var enig i. De slog herefter op i lovforslagets bemærkninger og kunne konstatere, at bemærkningerne ikke indeholdt noget om landsdækkende aflivning. I bemærkningerne til lovforslaget stod der en masse om MRSA og svin. De kiggede primært på lovforslaget fra 2018, idet det også var det, som Fødevarestyrelsen havde brugt meget energi på at skrive om i deres skrivelse. Han var oprigtig i tvivl om, hvorvidt der var hjemmel til en landsdækkende aflivning. De drøftede ligeledes spørgsmålet med Morten Holland Heide, og de var alle tre i tvivl samtidig med, at der var tale om et meget intensivt indgreb. Når et indgreb er meget indgribende, skal der være et klart lovgrundlag. Der var passager i skrивelsen fra Fødevarestyrelsen, som han ikke forstod, og de blev derfor enige om, at der var behov for at drøfte spørgsmålet med Paolo Perotti.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at Camilla Marta Giordano anså § 30 i lov om hold af dyr for meget bred, men hun konkluderede ikke på, at der var hjemmel til at slå alle mink ned. Han hældte mere til, at hjemlen ikke var bred nok til at aflive samtlige mink i Danmark. Bestemmelsen er formuleret lidt uklart. De slog op i hovedloven, lovforslaget til lov om hold af dyr fra 2003 samt ændringen fra 2018. Camilla Marta Giordano undersøgte ligeledes de tidligere love, som til dels blev videreført. Han kiggede ikke selv på de tidligere love. Vedrørende fastlæggelserne af sikkerhedszonen, har han forklaret, at det fremgik af mailen fra Paolo Perotti, at den beroede på en veterinærfaglig risikovurdering. Sikkerhedszonen må derfor kunne være både mindre og større end 7,8 km alt afhængig af den pågældende veterinærfaglige risiko. Han hørte ikke noget om, at der var en arbejdstese fra 4. november 2020 om, at der var hjemmel i lov om hold af dyr til nedslagningen. Deres opgave var at efterprøve, hvorvidt hver en sten var vendt af Miljø- og Fødevareministeriet i forhold til spørgsmålet om hjemmel. Både Paolo Perotti og Fødevarestyrelsen var meget skrāsikre på, at der ikke var hjemmel i lov om hold af dyr til at aflive samtlige mink i Danmark.

Forevist sit telefonnotat af 10. november 2020 fra telefonsamtale mellem ham, Morten Holland Heide, Camilla Marta Giordano og Paolo Perotti den 5. november 2020 (ekstrakten s. 2720):

”...

Anledningen til telefonsamtalen var en e-mail sendt af Paolo Perotti den 4. november 2020 kl. 22.46 til Morten Holland Heide. I denne mail er konklusionen, at det er vurderingen, at der ikke er hjemmel i lov om hold af dyr til at aflive alle mink og forbyde genindsættelse af mink i en længere periode. JM gennemgik e-mailen med MFVM og spurgte ind til de nærmere passager og vurderinger i e-mailen.

Derudover blev forståelsen af forarbejderne til § 30 i lov om hold af dyr drøftet, herunder det spørgsmål om bestemmelsen alene kan anvendes til aflive smittede dyr og dyr i en nærmere afgrænset zone til de smittede dyr, eller om også ikke-smittede dyr uden for sådanne zoner vil kunne aflives efter § 30.

Efter drøftelsen af rækkevidden af hjemlen tilkendegav JM, at man ikke på kontorniveau – og ud fra de oplysninger, JM havde modtaget fra MFVM om hjemmelgrundlaget – havde grundlag for at tilsidesætte den faglige vurdering og konklusion, som Fødevarestyrelsen og MFVM havde foretaget i e-mailen. Det blev afslutningsvist understreget, at JM for god ordens skyld havde behov for at klare fortolkningen med Anne-Mette Lyhne Jensen (AC i Beredskabsafdelingen).

Det bemærkes, at Anne-Mette Lyhne Jensen i forlængelse af mødet pr. sms kl 12.54 til Morten Holland Heide, Mads Møller Langtved og Camilla Marta Giordano oplyste, at hun havde talt med Tejs Binderup (AC i MFVM) og bl.a. oplyst til ham, ”at vi ikke kan/vil underkende vurderingen.”

...”

har han forklaret, at telefonsamtalen varede omkring 20 minutter. Det var hans opfattelse, at Camilla Marta Giordano så en bred hjemmel i lov om hold af dyr, mens han og Morten Holland Heide var mere kritiske i forhold til, hvorvidt der kunne være hjemmel til en landsdækkende nedslagning. Der var tale om et meget intensivt indgreb som krævede et meget klart retsgrundlag. Ordlyden af § 30 var bred, men de kunne ikke rigtig forstå alle lovbemærkningerne, og de syntes, at lovbemærkningerne handlede om nogle andre ting end egentlig aflivning. Samtidig var det ressortministeriets (Miljø- og Fødevareministeriet) vurdering, at der ikke var hjemmel. De mente ikke, at Justitsministeriet i en sådan situation havde til opgave at gennemtrumfe en synspunkt om, at der var hjemmel til landsdækkende aflivning af samtlige mink i lov om hold af dyr. Paolo Perotti var meget skrāsikker på, at der ikke var hjemmel, og han sagde, at han selv først havde opfattet hjemlen som bred, men han var blevet overbevist af Fødevarestyrelsen om, at der ikke var hjemmel. De var derfor i en situation, hvor ressortministeriet, som havde lavet loven, og Fødevarestyrelsen, som anvendte loven, ikke mente, at der var hjemmel til at gennemføre en landsdækkende aflivning af samtlige mink i Danmark. Ud fra dette,

og ud fra deres egen tvivl, kom de frem til, at Justitsministeriet ikke havde grundlag for at tilsidesætte Miljø- og Fødevarerministeriets og Fødevarerstyrelsens vurdering. De ringede umiddelbart efter samtalen med Paolo Perotti til Anne-Mette Lyhne Jensen, der var enig i deres rådgivning.

Forevist Anne-Mette Lyhne Jensens sms af 5. november 2020 til ham og Morten Holland Heide (tillægsekstrakt 4 s. 762):

”...

Har talt med Tejs. Oplyst at vi ikke kan/vil underkende vurderingen. Tilkendegivet at hastelov ligner deres ressort – og at vi ikke har holdning til hvilken lov den passer i / selvstændig lov. Han havde ikke tænkt at det ikke var deres ressort og ville lige vende internt. Dorthe S. i SUM orienteret.

...”

har han forklaret, at han og Morten Holland Heide ikke talte om at orientere Johan Legarth om rådgivningen af Miljø- og Fødevarerministeriet. De orienterede Anne-Mette Lyhne Jensen, som gav dem besked om, at hun havde orienteret de relevante personer i Miljø- og Fødevarerministeriet og Sundhedsministeriet. Senere samme dag fik de også pr. mail besked om, at NOST'en var blevet orienteret. Han mente, at han havde gjort, hvad han skulle ved at orientere sin afdelingschef, der derudover havde underrettet ham om, at hun havde orienteret både NOST'en og relevante afdelingschefer i Miljø- og Fødevarerministeriet og Sundhedsministeriet. Han har ikke talt med Anne-Mette Lyhne Jensen om, at hun skulle orientere Johan Legarth om den manglende hjemmel. Han overvejede ikke at orientere Statsministeriet. Han havde rådgivet ressortministeriet, og det var hans opfattelse, at Miljø- og Fødevarerministeriet herefter måtte orientere relevante instanser. Miljø- og Fødevarerministeriet havde den 4. november 2020 tilkendegivet, at der ikke var hjemmel til aflivning af samtlige mink i Danmark. Dette havde Justitsministeriet ikke grundlag for at tilsidesætte. Der var ikke tid til at slå efter i KU-sagen for at afdække regeringens beslutning. Han fokuserede udelukkende på afklaringen af, hvorvidt der var hjemmel til aflivning af samtlige mink. Da dette var afklaret, arbejdede han videre med restriktionerne i Nordjylland i medfør af epidemiloven. Han havde ikke en opfattelse af, at Anne-Mette Lyhne Jensen havde en holdning til, hvorvidt der var lovhjemmel til en landsdækkende aflivning af samtlige mink i Danmark. Han vidste på daværende tidspunkt ikke, at Dorthe Eberhardt Søndergaard (Sundhedsministeriet) mente, at der kunne være hjemmel til at aflive samtlige mink, hvis blot sundhedsmyndighederne blev stillet de rigtige spørgsmål. Han og Morten Holland Heide overvejede, hvorvidt zoneinddelingen kunne ende med at omfatte hele Danmark. På dette tidspunkt kendte han ikke til baggrunden for fastsættelsen af zonerne på 7,8 km eller til bekendtgørelsen om covid-19 hos pelsdyr. Han så dele af statsministerens pressemøde den 4. november 2020, men reflekterede ikke videre over indholdet, idet det ikke var hans arbejdsområde. Han bed ikke mærke i detaljerne fra pressemødet. Det er ikke unormalt, at der afholdes pressemøder, hvor tiltag udmeldes, og hvor lovhjemlen fremskaffes efterfølgende. Dette skete under nedlukningen af Danmark i marts 2020.

Forevist sms-korrespondance mellem Paolo Drostby (Miljø- og Fødevarerministeriet) og Morten Holland Heide af 5. november 2020 (tillægsekstrakt 2 s. 528):

”...

[Paolo Drostby]: Kære Morten, Anne-Mette oplyser, at du/dit kontor er indgangen ift at hjælpe os ifm med skrivningen af afliv alle mink lovforslaget! Hvem må vi tage fat i? Paolo, mfvm

[Morten Holland Heide]: Det er rigtigt. I kan tage fat i mig, Camilla Giordano [...] og Mads Møller Langtved [...].

...”;

har han forklaret, at han modtog et lovudkast fra Miljø- og Fødevareministeriet, og han blev inddraget i det, da lovforslaget skulle fremsættes meget hurtigt. Anne-Mette Lyhne Jensen havde også skrevet til Miljø- og Fødevareministeriet, at Justitsministeriet ville bistå med lovforslaget. Den 5. november 2020 blev det ikke drøftet, at der skulle anmodes om hastebehandling. Han var ikke en del af denne proces, men han ved, at Morten Holland Heide rådgav Miljø- og Fødevareministeriet om herom.

Forevist Anne-Mette Lyhne Jensens mail af 5. november 2020 (ekstrakten s. 2817) til ham og Morten Holland Heide med emnet ”Mink-lovforslag”:

”...

Talte med Paolo igen

Kunne forstå, at MFVM var blevet enige med nogen/sig selv om, at de skal skrive lovforslaget.

Jeg lovede at vi – som altid – bistår med skrivningen og det juridiske – og at kontakten kunne gå via Reguleringskontoret.

NOST er opmærksomme på, at der skal etableres hjemmel.

...”;

har han forklaret, at han og Morten Holland Heide tidligere på dagen den 5. november 2020 havde talt med Anne-Mette Lyhne Jensen om, at der skulle udarbejdes en hastelov. Hun havde pr. sms og mail oplyst dem om, at alle relevante personer, det vil sige afdelingschefen (Dorthe Eberhardt Søndergaard) i Sundhedsministeriet, retschefen (Paolo Perotti) og afdelingschefen (Tejs Binderup) i Miljø- og Fødevareministeriet, var orienteret om, at der skulle etableres hjemmel. Han ved ikke, hvem Anne Mette Lyhne Jensen orienterede i NOST'en. Det var betryggende for ham, at de relevante personer havde fået besked om, at der skulle udarbejdes en hjemmel til aflivning af samtlige mink i Danmark. Han går ud fra, at Johan Legarth vidste, at der manglede hjemmel til at aflive samtlige mink i Danmark, men han ved det ikke.

Forevist Morten Holland Heides mail af 5. november 2020 (ekstrakten s. 2817) til Anne-Mette Lyhne Jensen, som tillige er sendt i kopi til ham, med emnet ”VS: Mink-lovforslag”:

”...

T.o. Jeg tale kort med den relevante kontorchef her til aften (Paolo Drostby). Han pegede på den udfordring, at vi skal finde ud af, hvordan vores erstatningsordning passer sammen med den eksisterende i § 56. Der er jo nogen, der allerede har fået erstatning efter den. Tænker at vi sammen med Miljø- og Fødevareministeriet må lægge en plan i morgen og herunder finde ud af, hvem vi ellers skal have med i arbejdet.

...”;

har han forklaret, at han ikke blev involveret i hjemlen til erstatningsordningen til minkavlerne. Han blev primært inddraget i lovforslagets aflivningsbestemmelse, strafbestemmelse og forbudsbestemmelse.

Forevist Camilla Marta Giordanos sms af 8. november 2020 til ham (tillægsekstrakt 4 s. 762):

”...

Hej Mads. Tror Paolo ringer til dig ifht fravigelse af regler. Har sagt at vi umiddelbart vurderer at det bør fastsættes i lovforslaget, og at det vil skulle være inden for rammerne af EU lovgivningen. Det lader til, at fravigelse af klagefrister bare er en lille del af det, de vil også kunne fravige materielle bestemmelser, og det har sagt til Cecilie, at vi selvsagt ikke kan forholde os til i blinde ...”

har han forklaret, at han ikke helt husker, hvad denne sms nærmere vedrørte. Det var ikke noget, som han efterfølgende kom til at beskæftige sig med, idet den nævnte Paolo aldrig ringede til ham. Det handlede muligvis om, at der var nogle fravigelsesregler i lovforslaget.

Forevist Morten Holland Heides mail af 7. november 2020 (ekstrakten s. 3167) til Charlotte Røgild Knudsen (Miljø- og Fødevareministeriet) og Paolo Drostby, som tillige er sendt i kopi til ham (Mads Møller Langtved) og Camilla Marta Giordano:

”...

Kære Paolo og Chalotte

Som opfølgning på det møde, vi havde tidligere i dag om lovforslaget, så skal I lige være opmærksomme på, at det er vigtigt, at minkavlerne forud for deres eventuelle beslutning om frivilligt at aflive mink får klar besked om, at en pligt til at aflive pt. kun gælder for smittede minkfarme og minkfarme i risikozonerne. Minkavlerne bør naturligvis få at vide, at der ikke uden for disse situationer kan stilles krav om aflivning, idet dette forudsætter, at Folketinget vedtager lovforslaget herom, hvorefter pligten vil gælde fra tidspunktet for lovens ikrafttræden. Det står dem frit for at aflive, men de bør selvsagt træffe denne beslutning på et oplyst grundlag, og man kan nok ikke fortænke dem i at være lidt forvirrede herom i lyset af den måde, der, så vidt vi ved, hidtil er blevet kommunikeret offentligt om aflivningen. Det er muligt, at de under alle omstændigheder ville aflive deres mink nu for at pelse, men kendskab til reglerne er jo under alle omstændigheder så relevant i forhold til avlsdyrene. Hvis sådan vejledning ikke gives på nuværende tidspunkt, bør I tage fat i Fødevarestyrelsen herom.

...”

har han forklaret, at han og Morten Holland Heide lørdag den 7. november om aftenen talte om, at det var mærkeligt, at der ikke stod noget i nyhederne om, at det var frivilligt, hvorvidt minkavlerne uden for sikkerhedszonerne ville aflive deres dyr. Han og Morten Holland Heide arbejdede den pågældende aften på lovforslaget, og de besluttede at rette henvendelse til Miljø- og Fødevareministeriet for at sige, at det var vigtigt, at der blev kommunikeret klart til minkavlerne uden for sikkerhedszonerne. De aftalte, at Anne-Mette Lyhne Jensen skulle med ind over dette for at høre, om hun eventuelt havde en anden viden end dem, og dels for at høre, om hun var enig i, at de rettede henvendelse til Miljø- og Fødevareministeriet. Anne-Mette Lyhne Jensen var enig i, at de kunne lave en sådan henvendelse, og hun undrede sig også over, at hun ikke havde hørt noget. Han og Morten Holland Heide kendte på daværende tidspunkt ikke til det brev, der var sendt ud til minkavlerne. Morten Holland Heide udarbejdede et udkast til en mail til Miljø- og Fødevareministeriet, som han (Mads Møller Langtved) gennemlæste og sendte retur med nogle små korrekturrettelser. Morten Holland Heide sendte herefter mailen til Miljø- og Fødevareministeriet.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at han ikke ved, hvordan det blev afklaret, at Miljø- og Fødevareministeriet skulle skrive lovforslaget. Han kunne ikke forestille sig, at det skulle være andre end Miljø- og Fødevareministeriet, idet mink var deres ressortområde. Fredag den 6. november 2020 kl. 13 blev der afholdt et opstartsmøde om det nye lovforslag. På mødet, der foregik virtuelt, blev processen drøftet, og efter mødet sendte Charlotte Røgild Knudsen et udkast til lovforslaget til mødedeltagerne. Han og Morten Holland Heide sad sammen under mødet, men han husker ikke, om Camilla Marta Giordano deltog i mødet. Anders Sparholt Jørgensen og Henrik Skovgaard-Petersen

deltog ligeledes i mødet, men de sad på hver deres kontor. Anders Sparholt Jørgensen i lovafdelingen, Henrik Skovgaard-Petersen i Stats- og Menneskeretskontoret og Anne-Mette Lyhne Jensen vidste, at der skulle udarbejdes et hastelovforslag. Han ved ikke, om Johan Legarth den 6. november 2020 vidste, at der skulle udarbejdes et lovforslag.

Han har ikke i forbindelse med hans arbejde i Justitsministeriet hørt, at nogen har hævdet, at der var hjemmel til at aflive samtlige mink i Danmark i lov om hold af dyr. Ingen betvivlede, at der ikke var hjemmel, heller ikke i forbindelse med Folketingets behandling af lovforslaget.

Anders Sparholt Jørgensen

Anders Sparholt Jørgensen har - under afhøring i kommissionen den 4. november 2021 - forklaret blandt andet, at han fra omkring den 1. juli 2020 blev udnævnt afdelingschef i Justitsministeriets lovafdeling. Forud herfor var han fungerende afdelingschef i samme afdeling.

Han erindrer ikke, hvornår han blev involveret i drøftelserne om aflivning af smittede mink. Han talte mandag den 2. eller tirsdag den 3. november 2020 i telefon med Anne-Mette Lyhne Jensen i anden anledning, og hun fortalte, at de havde travlt på grund af noget med mink.

Han deltog ikke i CU-mødet den 1. oktober 2020. Han ved ikke, om departementschefen deltog i mødet.

Forevist materiale til pkt. 7 til brug for CU-mødet om ”Håndtering af coronasmitte i mink” (ekstrakten s. 1027 og 1028), hvori det bl.a. fremgår;

”...

Løsning

...

Skulle smitteudviklingen udvikle sig yderligere, vil mere vidtgående tiltag, som for eksempel aflivning af alle mink i Danmark, evt. kombineret med et midlertidigt eller permanent forbud mod hold og avl af mink, kunne overvejes... MFVM vurderer endvidere, at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området.

...

Procedure

Fødevarestyrelsen iværksætter med hjælp fra Beredskabsstyrelsen den besluttede aflivning. Tidsrammen for dette vil skulle planlægges nærmere. En aflivning af de nuværende 37 smittede besætninger forventes dog med stor sandsynlighed at ville strække sig ind i pelsningssæsonen, der starter primo november. Herefter vil aflivningen af ikke-smittede besætninger kunne igangsættes, og dette arbejde antages for nuværende at ville fortsætte på den anden side af pelsningssæsonen og ind i første kvartal af 2021.

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”

har han forklaret, at med ”**Løsning**” refereredes der til tiltag, der både omhandlede aflivning af mink og ”*evt. kombineret med et midlertidigt eller permanent forbud mod hold og avl af mink...*”, hvilket ville sige, at der blev overvejet flere tiltag. Det er derfor uklart, hvad Miljø- og Fødevareministeriet mente med ”*...et sådant tiltag...*”. Hvis der skulle gennemføres ny lovgivning, ville man ikke skrive til regeringen, af der skulle ske forberedelse af ”*...den teknisk afklaring af det fornødne lovgrundlag...*”, hvorfor der ligeså vel kunne refereres til en bekendtgørelsesændring. Han forholdt sig til dokumentet i en eller anden grad til brug for beredskabet til justitsministeren.

Forevist kommenteret dagsorden til CU-møde torsdag den 1. oktober 2020, punkt 7 om ”Håndtering af coronasmitte i mink”, udfærdiget af Justitsministeriets Koordinationskontor (ekstrakten s. 1056-1058), hvori det fremgår bl.a.:

”...

Det indstilles på den baggrund i sagen, at:

- ...
- ...

Det bemærkes, at Justitsministeriet ikke har været involveret i udarbejdelsen af sagen, men at Justitsministeriet gerne bistår med den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag – som der også lægges op til i sagen – såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”;

har han forklaret, at han ikke har set håndakten før, men Justitsministeriet bistod selvfølgelig med den tekniske afklaring, hvis der var behov for det.

Han deltog ikke i de to departementschefmøder den 3. november 2020. Han ved ikke, om Justitsministeriets departementschef deltog.

Forevist mail af 3. november 2020 kl. 20.46 fra Johan Philip Zilmer-Bülow til Ask Lyno-Hansen, sendt cc til flere, med emnet ”Videreformidling til STM” (ekstrakten s. 1951), hvori det fremgår:

”...

Hej Ask

Kan netop forstå, at KU er udsat til 21.30. Der vil blive udsendt ny pakke kl. 21.00, hvor jeg tager den med. Kan I sende til JM, som samler ny pakke?

Mvh Johan

...”;

har han forklaret, at han ikke har kendskab til baggrunden for, at Justitsministeriet skulle være koordinerende og samle bilag til KU-mødet. Han blev ikke inddraget i samlingen af materialet til KU.

Forevist mail af 3. november 2020 kl. 20.12 fra Johan Philip Zilmer-Bülow til diverse medarbejdere (ekstrakten s. 2074), hvori det fremgår:

”...

Emne: Vedr. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Kære alle

Hermed materiale til KU d.d. vedr. mink.

Bilag 2 udestår fortsat.

Mvh Johan

...”

og forevist mail af samme dato kl. 21.24 fra Johan Philip Zilmer-Bülow til de samme modtagere, hvori det fremgår:

”...

Emne: Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Kære alle

Hermed opdateret materiale til KU i aften om mink.

Der er justeret i coveret samt tilføjet bilag 2 og bilag 2a.

Mvh Johan

...”

samt forevist hans mail af 3. november 2020 kl. 21.40 (CET) til Anne-Mette Lyhne Jensen (ekstrakten s. 2073), hvori det fremgår:

”...

Emne: SV: Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Hej Anne-Mette

Hvis man går videre ned af lukningssporet, tænker jeg, at statsret skal ret tæt ind over ift. ekspropriation, herunder også ift. hjemmel.

...”

har han forklaret, at hans mail var et svar på Johan Philip Zilmer-Bülow's mail af samme dato til Anne-Mette Lyhne Jensen. Han stod ikke som modtager af Johan Philip Zilmer-Bülow's mails, da han, som led i sin rolle som afdelingschef, fast modtog al materiale og alle mails omkring KU-møder gennem en generel KU-mailingliste. Han husker ikke, hvad mailinglisten hed. Han lagde mærke til sagen, da Anne-Mette Lyhne Jensen havde omtalt smitte blandt mink i deres telefonsamtale den 2. eller 3. november 2020, og han skrev mailen til hende, da hun på det tidspunkt var afdelingschef for Beredskabsafdelingen.

I materialet til KU-mødet var der omtalt to modeller for håndteringen af smitte blandt mink. Den ene var en lukningsmodel, hvor minkavl i Danmark skulle forbydes, og den anden var en dvalemodel.

Dvalemodellen bestod i at lade minkavlerne pelse minkene for derefter kun at have avlsdyrene tilbage, som ikke måtte parre sig. Da han i sin mail skrev, at ”...*statsret skal ret tæt ind over ift. ekspropriation, herunder også ift. hjemmel*” refererede han til lukningsmodellen, som omtalt i udkastet til bilag X (bilag 2) om ”Kompensation til minkavlere mv.” af samme dato (ekstrakten s. 1999 og 2003), hvori der i afsnittet om ”Hjemmels- og statsstøtteforbehold knyttet til begge modeller” fremgår bl.a.:

”...

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevarerministeriets *Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr* eller ved lov. Miljø- og Fødevarerministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.

...

Hjemmels- og statsstøtteforbehold knyttet til begge modeller

...

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevarerministeriets *Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr* eller ved lov. Miljø- og Fødevarerministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.

...”

Henvisningen til hjemmel skulle således ses i forhold til ekspropriation og handlede derfor ikke om hjemmel til aflivning uden for zonerne. Han husker ikke at have læst afsnittet i bilaget, men hans omtale af hjemmel i sin mail af 3. november 2020 kan tyde på at være skrevet med afsæt i bilaget.

Det var ingen overraskelse, at ekspropriation krævede lovhjemmel. Han henviste til en sag i 2008, hvor man forbød hold af ræve, hvilket havde rejst spørgsmålet om ekspropriation. Man lavede dengang en 15-årig overgangsperiode for dem, der holdt ræve. Ekspropriation er relativt kompliceret jura, som Stats- og Menneskeretskontoret skulle ind over. Det var dette kontor, som han i sin mail henviste til som ”*statsret*”.

Hvis regeringen havde valgt at nedlukke erhvervet, var man gået i gang med lovarbejdet. Han ville selvfølgelig have ønsket, at det var kommunikeret klart til minkavlerne, at der ikke var hjemmel til aflivning uden for zonerne. Han bebrejder ikke sig selv, at han ikke den 3. november 2020 gik videre med sine hjemmelsovervejelser, end han gjorde, idet mailen vedrørte en model, der fremgik af KU-sagen, og som bekendt var en anden end den, der blev valgt.

Forbeholdet i afsnittet om hjemmelsforbehold vedrørte begge modeller. Bemærkningen om at ”*Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevarerministeriets Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr eller ved lov*” var ikke særlig smukt formuleret, da det var uklart, hvad det præcist krævede, hvis man fulgte én af de to modeller.

Forevist mailkorrespondance af 3. november 2020 mellem ham og Anne-Mette Lyhne Jensen (ekstrakten s. 2073), hvori det fremgår:

”...

Fra: Anne-Mette Lyhne Jensen

Sendt: 3. november 2020 21:43

Til: Anders Sparholt Jørgensen

Emne: Ang: SV: Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Og du tænker både ift nedlukning af dele af erhvervslivet i bestemte kommuner og af mink branchen?

...

From: Anders Sparholt Jørgensen

Sent: 03-11-2020 21:44:11 (UTC +02)

To: Anne-Mette Lyhne Jensen

Kun nedlukning af mink-produktion – det andet er jeg rimelig ubekymret omkring (men beklager brugen af ordet nedlukning, kan godt se, at det giver andre corona-associationer).

...”

har han forklaret, at han var ubekymret om ekspropriation for så vidt angik den generelle coronahjemmel. Hans bekymring gik snarere på et generelt forbud mod hold af mink indtil videre, da man i så fald skulle overveje ekspropriation, når beslutningen skulle føres ud i livet.

Han antager, at det stod beskrevet i materialet, at KU-mødet skulle starte 21.30 samme dag, men han ved ikke, om han på det tidspunkt var bekendt hermed. I almindelighed ville departementschefen deltage i KU-møderne.

Den ansvarlige afdeling lavede håndakter til ministeren og departementschefen om sagen. Han overvejede ikke at orientere Justitsministeriets departementschef om hans tanker om hjemmel ved ekspropriation. Han ville aldrig have taget sine overvejelser med i en håndakt, da hans overvejelser først ville blive relevante i den efterfølgende implementering. Det var derfor ikke relevant for selve mødet. Hvis regeringen for eksempel ønskede at bygge en motorvej, ville beslutningen typisk være truffet, før man havde hjemmel til implementeringen i lovgivningen.

Forespurgt om hvorvidt han gjorde sig tanker om hjemmel allerede 16 minutter efter modtagelsen af mailen, har han forklaret, at han ikke tror, at der var nogen, der var i tvivl om, at modellen om et generelt forbud mod hold af mink for fremtiden krævede lovhjemmel. Regeringen valgte dog ikke at gå den vej. Han antager ikke, at deltagerne havde nået at læse materialet, som blev modtaget få minutter før mødets start.

Han har ingen klar erindring om, hvordan han blev orienteret om den beslutning, som regeringen tog på KU-mødet om aftenen den 3. november 2020. Det første han hørte til sagen var, da nogen spurgte ham, hvorvidt regeringens beslutning var ekspropriativ. I perioden fra den 9.-18. november 2020 brugte han al sin tid på at sætte sig ind i forløbet, så de kunne bistå Miljø- og Fødevareministeriet i deres redegørelse, som blev afgivet den 18. november 2020, hvorfor han kan blande tidspunkterne lidt sammen.

Forevist mail af 6. november 2020 kl. 9.08 fra Henrik Skovgaard-Petersen til Brian Wessel og sendt cc til ham med emnet ”notits” (ekstrakten s. 2853), hvori det fremgår:

”...

Attachments: Notits.docx

Kære Brian

Efter aftale med Anders får du hermed under hånden vores foreløbige overvejelser.
...”;

har han forklaret, at han modtog mailen med henblik på udarbejdelse af et lovforslag. Han husker ikke om han læste det vedhæftede. Han havde talt med departementschefen, hvorfor han kendte til hovedlinjerne i overvejelserne.

Forevist Justitsministeriets notits af 6. november 2020 med foreløbige overvejelser (ekstrakten s. 2854-2856), hvori det fremgår bl.a.:

”...

Ekspropriationsretlige overvejelser i forbindelse med håndtering af covid-19-smitte blandt mink

1. Det fremgår bl.a. af sundhedsmyndighedernes risikovurdering af 3. november 2020, at sundhedsmyndighederne vurderer, at fortsat minkavl under en igangværende covid-19-epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge covid-19 med vacciner. Det fremgår desuden, at fortsat minkavl under epidemien indebærer en betydelig risiko for gentagelse af smittespredning blandt mink og mennesker som i Vestdanmark 2020. Det vurderes dels at ville medføre en større sygdomsbyrde blandt mennesker, dels et stort virusreservoir i mink, hvilket øger risikoen for, at der igen opstår nye virusmutationer, som aktuelle vacciner (kandidater) ikke giver optimal beskyttelse imod.

Samlet set kan den flokimmunitet, der opnås ved vaccination eller overstået infektion, risikere at blive svækket eller udeblive.

Der lægges på den baggrund op til, at alle danske minkbesætninger lægges i dvale indtil 2023. Hensigten er, at det danske minkerhverv primo 2023 kan begynde at genstarte sin produktion. Efter det oplyste vil den foreslåede dvaleordning indebære, at alle nuværende besætninger skal slås ned i deres helhed (inkl. avlsdyr).

...

4.

...

Det bemærkes, at der vil være grundlag for at foretage en fornyet ekspropriationsvurdering, hvis der eksempelvis måtte blive lagt op til at yde compensation eller erstatning til minkavlerne på andet grundlag, hvis der lægges op til at forlænge den foreslåede periode, hvor minkbesætningerne lægges i dvale, eller hvis der måtte blive behov for en fuld nedlukning af minkavlen i Danmark.

Det bemærkes endvidere, at der ikke ovenfor er taget stilling til, hvorvidt der i gældende ret er hjemmel til at gennemføre ekspropriation i forbindelse med iværksættelsen af en dvaleordning som den skitse-rede.

...”;

har han forklaret, at han vil tro, at han talte med sin kontorchef om notitsen, men han husker ikke, om han modtog den. Han har i hvert faldt kendt til hovedlinjerne i notitsen. Afsnittet om, at ”...*alle danske minkbesætninger lægges i dvale indtil 2023*” kunne være baseret på KU-sagen, men henvisningen til ”dvale” dækkede formentlig over noget andet end den dvalemodel, som det udviklede sig til. I KU-sagen var der lagt op til, at man beholdte avlsdyrene.

Det sidste afsnit var ikke et usædvanligt forbehold, men de kiggede kun på selve beslutningen uafhængigt af, om man så tilvejebragte hjemlen, eller om den allerede var der.

Notitsen blev sendt fredag den 6. november 2020, men han husker ikke, hvornår han læste den.

Der var ikke hjemmel til at udføre KU-beslutningen. Han henviser i øvrigt til notitsen, som han modtog i mail af 6. november 2020 fra Henrik Skovgaard-Petersen om ”Ekspropriationsretlige overvejelser i forbindelse med håndtering af covid-19-smitte blandt mink” (ekstrakten s. 2874) hvori det bl.a. fremgår:

”...

Hvad angår *aflivningen af eksisterende minkbesætninger*, er der efter det oplyste allerede i gældende ret hjemmel til aflivning af besætninger med syge mink og besætninger, hvor der ikke findes smitte, men som ligger inden for en radius af 7,8 km fra en farm med smitteforekomst. Der er endvidere hjemmel til at yde kompensation som beskrevet ovenfor under pkt. 2 for disse besætninger, og den foreslåede ordning vil på den baggrund ikke rejse ekspropriationsretlige spørgsmål. For så vidt angår aflivning af øvrige raske besætninger lægges det til grund, at der med forslaget vil blive skabt hjemmel til tvangsmæssig aflivning heraf og til – uanset om aflivningen er sket med tvang eller ej – at yde erstatning svarende til, hvad der i dag ydes for raske besætninger. Som nævnt ovenfor under pkt. 2 er dette erstatningsniveau under alle omstændigheder fastsat ud fra en antagelse om ekspropriation.

...”.

Notitsen er det første skriftspor, som han kender til, der omtaler den manglende hjemmel. Det er en dialog om, hvorvidt regeringens beslutning ville være ekspropriativ, der førte til notitsen.

Forevist sms-korrespondance mellem ham og Anne-Mette Lyhne Jensen den 6. november 2020, startet kl. 13.06 (tillægsekstrakt 3, s. 747-748), hvori det fremgår:

”...

[Anne-Mette Lyhne Jensen, kl. 13.06]

Sorry – det ene møde tager det andet her!

[Anders Sparholt Jørgensen, kl. 13.08]:

Helt fint, ville bare være sikker på, at du ikke havde fået en modsat besked ift, hvor meget vi skal kaste os ind i mink-loven end det jeg (hvis spurgt) havde lagt op til at side, som er at statsret bistår med noget om ekspropriation og at det ellers er FVM, der skriver det.

[Anne-Mette Lyhne Jensen, kl. 13.10]:

Vi har tilbudt bistand med at skrive afsnit/bestemmelser, læse, give kommentarer dvs det vi altid gør, men de har vist opgivet tanken om at det er vores lovforslag.

[Anders Sparholt Jørgensen, kl. 13.12]:

Fint, vi ser, hvordan det lander.

[Anne-Mette Lyhne Jensen], kl. 13.14:

Men de forsøgte virkelig at komme af med den...pludselig bakkede de. Var det din mellemkomst eller fælles indsats?

[Anders Sparholt Jørgensen, kl. 13.17]:

Har primært snakket med EM, kun det med presse med FVM, men fint at de er landet der. Det udkast til bestemmelser de har sendt, lader dog lidt tilbage at ønske. Der er ingen, der har taget stilling til kompensation/erstatning politisk vel?

...”,

han har forklaret, at han havde forsøgt at fange Anne-Mette Lyhne Jensen på telefonen, hvorefter de skrev sammen. Han mener, at der fredag eftermiddag var et møde i Fødevareministeriet, muligvis med Erhvervsministeriet, hvor mange deltog. På det tidspunkt var arbejdet med udarbejdelsen af et lovforslag sat i gang, hvilket var det, han refererede til i sms-korrespondancen.

Han er ikke klar over, hvornår det gik op for ham, at der ikke var hjemmel til at aflive uden for zonerne, men det fremgik indirekte af mailen fra Henrik Skovgaard-Petersen (ekstrakten s. 2867), som han modtog lørdag den 7. november 2020 kl. 11.11.

Han blev således ikke overrasket, da det i medierne omkring søndag den 8. november 2020 blev kendt, at der ikke var hjemmel til regeringens beslutning om at aflive uden for zonerne, men han tænkte ”Gud, vidste alle ikke det?“, da han troede, at dette var kommunikeret til minkavlerne. Der var en betydelig dialog mellem minkavlerne og Miljø- og Fødevareministeriet/Fødevarestyrelsen i de dage, og det overraskede ham derfor, at minkavlerne ikke vidste det. Han mener, at der er redegjort for hændelsesforløbet i Justitsministeriets ”Notits vedrørende visse retlige spørgsmål med relation til Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse for forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet” af 18. november 2020 side 5 (ekstrakten s. 4976-4981), hvilket han kan henholde sig til. Han var med til at udarbejde notitsen.

Forevist afsnit 2 i redegørelsen af 18. november 2020 (ekstrakten s. 4977), hvori det fremgår bl.a.:

”...

Legalitetsprincippets hjemmelskrav gælder både for så vidt angår indgreb i form af generelle administrative retsfor skrifter, f.eks. bekendtgørelser, og indgreb i form af konkrete forvaltningsakter, f.eks. forvaltningsafgørelser, herunder påbud, rettet mod den enkelte borger.

Udtalelser på pressemøder og politiske udmeldinger i øvrigt udgør hverken administrative retsfor skrifter eller konkrete forvaltningsakter, der kan skabe rettigheder eller pligter for borgerne. Udtalelser på pressemøder har ikke et retligt indhold over for borgerne, ligesom der heller ikke knytter sig retsvirkninger for borgerne til fremsættelsen heraf. Sådanne udtalelser er således efter deres karakter ikke omfattet af legalitetsprincippets krav om hjemmel.

...”;

har han, adspurgt af advokat Jacob Goldschmidt, bisidder for Tejs Binderup, forklaret, at dette var almindelig viden for embedsfolk.

Forevist afsnit 4 i samme redegørelse (ekstrakten s. 4979), hvori det fremgår bl.a.:

”...

4. Hvad angår myndighedernes samlede ageren, er det særligt Fødevarestyrelsens brev af 6. november 2020 til alle minkavlere i Danmark, der giver anledning til overvejelser.

Brevet er skrevet i generelle vendinger, og det oplyses indledningsvis i brevet, at minkavlerne kan læse om, hvordan de skal forholde sig afhængigt af minkfarmens beliggenhed. Brevet angiver ikke at udgøre en konkret afgørelse til den enkelte minkavler og fremstår heller ikke umiddelbart således. Imidlertid beskriver brevet samtidig, hvordan den enkelte minkavler skal forholde sig – herunder ved brug af ordet »skal« – og det er derfor formuleret på en måde, der fremtræder normerende.

Efter Justitsministeriets opfattelse er brevet – i det omfang det kvalificeres som en afgørelse – forvaltningsretligt en nullitet på grund af manglende hjemmel og manglende iagttagelse af helt basale sagsbehandlingsregler, herunder begrundelse og partshøring.

...”;

har han forklaret, at han var involveret i redegørelsens juridiske analyse, som blev lavet på et tidspunkt umiddelbart før offentliggørelsen den 18. november. I notitsen lagde han og Justitsministeriet det faktum til grund, at der ikke var hjemmel til aflivningen af alle mink uden for zonerne. Han har derudover ikke forholdt sig til spørgsmålet om, hvorvidt der var hjemmel eller ej. Brevet til minkavlerne var formelt retlig bindende inden for zonerne, hvis man ikke tager de øvrige problemer med brevet med i betragtning.

Forevist mailkorrespondance af 6. november 2020 mellem ham og Henrik Skovgaard-Petersen, på baggrund af en mail af samme dato kl. 17.25 CET fra Cécile Nielsen med emnet ”notits og notat” (ekstraktens s. 2867-2870), hvori det fremgår:

”...

Fra: Henrik Skovgaard-Petersen ...

Dato: 6. november 2020 kl. 17.36.15 CET

Til: Anders Sparholt Jørgensen ...

Emne: VS: Notits og notat

Seriøst?

Prøver gerne på kontorniveau først, men tænker ikke, jeg kommer videre med dem, hvis de har tænkt sig at køre det der show...

...

Fra: Anders Sparholt Jørgensen ...

Dato: 6. november 2020 kl. 17.41.31 CET

Til: Henrik Skovgaard-Petersen ...

Kigger på det senere - kan sagtens ringe til Brian, hvis det er

...

Fra: Henrik Skovgaard-Petersen ...
Dato: 6. november 2020 kl. 17.44.39 CET
Til: Anders Sparholt Jørgensen ...

Det korte af det lange er, at de lægger deres egne præmisser ind og konkluderer, at det er ekspropriation. Jeg kan jo sagtens henholde mig til vores foreløbige overvejelser, men det kommer næppe til at rykke ret meget.

...

Fra: Anders Sparholt Jørgensen ...
Dato: 6. november 2020 kl. 17.47.00 CET
Til: Henrik Skovgaard-Petersen ...

De er nu ikke uden humor :-)) ringer til Brian senere.

...

Fra: Henrik Skovgaard-Petersen ...
Sendt: 6. november 2020 19:26
Til: Anders Sparholt Jørgensen ...

Bare så du har det fulde billede har jeg talt med hende nu. Frem og tilbage og enighed om, at vi ikke er enige om præmissen.

...

Fra: Anders Sparholt Jørgensen ...
Dato: 6. november 2020 kl. 22.00.10 CET
Til: Henrik Skovgaard-Petersen ...

Det er altid hyggeligt, når EM prøver sig frem med noget formålfortolkningsbestemt jura – har aftalt med Brian, at vi snakkes ved i morgen formiddag, men deres foreløbige skriv er helt hen i vejret. Det virker fortsat som om, at de tror, at ekspropriation er et trylleord, der løser alle deres problemer...

...

Fra: Henrik Skovgaard-Petersen ...
Sendt: 6. november 2020 22:11
Til: Anders Sparholt Jørgensen ...

Ja, jeg tillod mig at bruge det billede, at nogen måske havde forelsket sig i en omvej... En landingsbane i det her kunne være et eller andet med at skrive, at det efter det oplyste er usikkert, hvor længe dvaleperioden vil vare, og om ordningen vil kunne indebære et de facto-stop for erhvervet. Og det vil så tale vægtigt for ekspropriation i givet fald. Det vil så skulle spejles i udmålingen. På den måde skriver man stadig op ad en dvale, men tager højde for den megen omtale af, at det måske kan blive et stop (dvs. vise sig at være der), afhængigt af udviklingen mv.

Men uao. bør det her tænkes ind i et ordentligt beslutningsgrundlag, så man kan se, om de rent faktisk får den hjælp, man forestiller sig.

...

Fra: Anders Sparholt Jørgensen ...
Sendt: 6. november 2020 22:16
Til: Henrik Skovgaard-Petersen ...

Enig, men skaber jo også den absurde situation, at minkavlerne får erstattet alt muligt nu, hvorefter de (potentielt) kan genoptage produktionen med polske avlsdyr om et år. På den måde er en dvaleordning vel det rene snit nu, og så kan man overveje en særlig ordning for dem, der beslutter sig for at ”nedlægge” erhvervet, f.eks. at staten så køber deres udstyr til en eller anden pris, der afspejler, hvad det ville have været værd før nedlukningen af produktionen. Det bliver ikke nemt at finde en god løsning her, men det bliver vel i første række primært EM og FVM’s problem. Enig i, at der bliver nødt til at være et beslutningsgrundlag, det her er ikke teknik og jura.

...

Fra: Henrik Skovgaard-Petersen

Til: Anders Sparholt Jørgensen

Dato: 7. november 2020 11:11:38

Vedhæftede filer: Notits (003).docx

Notits (003) (002).pdf, image001.gif, image012.png, image013.jpg, image014.jpg, image015.jpg, image016.jpg

Det løser jo stadig ikke sagen, men evt. kan en mere åben skrivning (som samtidig kraftigt opfordrer MFVM/EM til at komme på banen med en vurdering af, hvad vi egentlig har gang i) se ud som her.

...”;

har han forklaret, at mailkorrespondancen handlede om ØU-sagen (ekstrakten s. 3382), der søndag aften kørte op i systemerne. KU-sagen var den mere overordnede. Det hele handlede om kompensation til minkavlerne. Mailen var et udtryk for overvejelserne om, ud fra den beslutning der var truffet, hvad minkavlerne skulle have i erstatning herfor. De talte om, hvad der skulle lægges til grund for ekspropriationsvurderingen. Det betød ikke så meget, om det var ekspropriation med videre, eller hvor selve snittet skulle ligge, hvis der alligevel var politisk vilje til at give et betydeligt større beløb til minkavlerne end ekspropriationserstatningen i sig selv. ØU-sagen udmøntede kompensationsovervejelserne, der var knyttet til KU-sagen, og mailen angik således økonomisporet.

Forevist kontorchef Morten Holland Heides mail af 9. november 2020 kl. 13.29 til ham, som var en videresendelse af Paolo Perottis mail af 4. november 2020 kl. 22.46 til Morten Holland Heide (ekstrakten s. 3471), hvori der i mailen fra Morten Holland Heide stod:

”...

Emne: VS: Hjemmel til aflivning af mink

T.o. Det var så den vi gav udtryk for, at vi ikke havde grundlag for at tilsidesætte.

...”;

har han forklaret, at han enten modtog mailen på baggrund af den forudgående mailkorrespondance samme dag med Tejs Binderup (ekstrakten s. 3457), eller også var det begrundet i, at oplysningerne var relevante for deres arbejde med redegørelsen, som de allerede var gået i gang med. Med redegørelsen skulle de finde ud af, hvad der var sket, og han undersøgte ikke på den baggrund, om der havde været hjemmel eller ej.

Forevist hans notater fra den 9. november 2020 (tillægsekstrakt 4, s. 422), hvori det fremgår bl.a.:

”...

9. november 2020 16.50 – sender mail til Tejs med mailteksten: ” Har en række spørgsmål til brevet i relation til hjemmel mv., så skal I ikke bare have denne ud nu (men I skal tjekke, at det er rigtigt indholdsmæssigt?):

Fødevestyrelsen skal meget beklage, at det i brevet af 6. november 2020 ikke fremgik, at der for så vidt angår raske minkfarme, der befinder sig længere væk end 7,8 km fra en smittet besætning, var tale om en opfordring til aflivning hurtigst muligt af hensyn til folkesundheden, men at der lægges op til, at muligheden for at opnå ekstra bonus er afhængig af, at minkene i farmen er aflivet senest den 16. november 2020.

...,”

har han forklaret, at han var med til at give et bud på en beklagelse i et nyt brev til minkavlerne. Statsministeriet havde bedt Fødevestministeriet om at få Justitsministeriet involveret i berigtigelsen af brevet.

Forevist mailkorrespondance af 9. november 2020 mellem ham og Henrik Skovgaard-Petersen (tillægsekstrakt 4, s. 346), hvori det fremgår:

”...

Fra: Henrik Skovgaard-Petersen ...
Dato: 9. november 2020 kl. 18.40.19 CET
Til: Anders Sparholt Jørgensen ...
Emne: SV: SV: Ang:

Tjek.

I øvrigt skarp forfatningsretlig analyse, som du ved lejlighed kan fornøje dig med
<https://www.dr.dk/nyheder/politik/juraprofessor-minkavlere-uden-smittezoner-kan-stoppeaflivning>

...

Fra: Anders Sparholt Jørgensen ...
Dato: 9. november 2020 kl. 20.14.37 CET
Til: Henrik Skovgaard-Petersen ...
Emne: Ang: SV: SV: Ang:

Han er seriøst den nye bønning... dog ikke ligefrem fantastisk håndtering samlet set fra regeringen. Godt nok utroligt at man ikke har tjekket noget med hjemmel, før man lod statsministeren sige aflivning af alle mink...

...

Fra: Henrik Skovgaard-Petersen
Til: Anders Sparholt Jørgensen
Emne: Ang: SV: SV: Ang:
Dato: 9. november 2020 20:36:30

Ja, Morten pisker også sig selv, selvom forløbet ret oplagt ikke peger på ham (hvilket er jordens mindste overraskelse). Men enig i, at det spørgsmål mildt sagt ideelt set skulle have været boret ned til Australien

...”;

har han forklaret, at det fremgår af Justitsministeriets notits, at forberedelsen af ministrenes udmelding ikke levede op til de standarder, som man kunne forvente. Han har ingen erindring om, at han har var involveret i tempobonus, før det stod klart, også i medierne, at der ikke var hjemmel til aflivning uden for smittezonerne. ”Morten” var formentlig en henvisning til Morten Holland Heide.

I dagene fra den 10./11. november og indtil den 18. november 2020 brugte han meget tid på at bistå Miljø- og Fødevareministeriet med at udarbejde redegørelsen. Der er citeret fra CU-sagen i redegørelsen.

Forevist sms af 19. november 2020, sendt kl. 07.04, fra Emil Melchior til justitsminister Nick Hækkerup, Michael Baunsgaard Schreiber og Ditte Steen (tillægsekstrakt 3, s. 651), hvori det fremgår:

”...

Kære Nick, der er en række medier, der i går aftes og i dagens aviser, havde nogle lidt skæve vinkler om drøftelsen på CU-mødet den 1. oktober. På den baggrund foreslår vi, at vi sender en citat til Ritzau med nedenstående ordlyd (og i øvrigt deler med de øvrige CU-ministerier, der kan gøre brug af samme linje). Hvis ikke Ritzau ønsker at bringe citatet, foreslår vi at lægge det på JM's twitter.

Godkendt af Johan og Michael. Ok?

”Det bliver i flere medier udlagt som om, at flere ministre, herunder mig selv, på et møde i Corona-Udvalget den 1. oktober skulle være blevet ”advaret om manglende lovgrundlag” for beslutningen om at aflive alle mink. Det er en helt urimelig udlægning. For det første fremgår det af den redegørelse, der er blevet fremsendt, at spørgsmålet om hjemmel til aflivning af mink udenfor risikozonerne slet ikke bliver drøftet på mødet den 1. oktober. For det andet fremgår det tydeligt af redegørelsen, at embedsmændene ikke foretager den ”tekniske afklaring” af spørgsmålet om lovgrundlag, som de ifølge materialet til mødet skal foretage i tilfælde af, at det på et senere tidspunkt bliver besluttet at aflive alle mink. På den baggrund synes jeg, at det er helt urimeligt at udlægge det som om, at ministrene skulle være blevet ”advaret” om manglende lovhjemmel. Det har på ingen måde stået klart for ministrene, at der manglede lovhjemmel på baggrund af mødet d. 1. oktober.”

...”;

har han forklaret, at baggrunden for, at han blev inddraget i presseberedskabet til justitsministeren var, at Justitsministeriet bistod Miljø- og Fødevareministeriets med at udarbejde deres redegørelse af 18. november 2020 om hjemmel, og han blev på den baggrund bedt om at faktatjekke, at beskeden til justitsministeren var i overensstemmelse med redegørelsen. Han vil tro, at CU-mødets materiale var en del af det underliggende materiale til redegørelsen, men han har ikke en specifik erindring om, at han sad med materialet i hånden.

Forevist mail af 18. november 2020 kl. 15.22 fra Michael Baunsgaard Schreiber til Ditte Steen og Emil Melchior, sendt cc til ham og Johan Kristian Legarth (tillægsekstrakt 3, s. 211), hvori det fremgår:

”...

Emne: SV: Skr citat om CU

Hvad siger I til:

Det er helt urimeligt at udlægge det som om, at materialet, der var på CU d. 1. oktober, gjorde det klart, at der manglede lovhjæmmel. For det første handlede mødet om noget helt andet, nemlig om aflivning af mink i risikozonerne. For det andet er formuleringerne i materialet så uklare, at det er urimeligt at antage, at politikerne på det møde skulle være blevet klar over, at der ikke var hjemmel til aflivning af mink uden for risikozonerne.

...”,

og forevist hans svar af samme dato kl. 15.27 til Michael Baunsgaard Schreiber, Ditte Steen og Emil Melchior (tillægsekstrakt 3, s. 211), hvori det fremgår:

”...

Emne: Ang: SV: Skr citat om CU

Bekymret for, om den er for skarp ift mødet

...”,

har han forklaret, at han ikke erindrer, hvad han mente med at ”...den er for skarp ift mødet”. Han antager, at han hermed tog et generelt forbehold for Michael Baunsgaard Schreibers formulering af sidste linje i mailen.

Forevist hans mail af 13. november 2020 kl. 18.24 til ham selv om ”muligt telefonopkald fra Johan om at vi skal hjælpe med et brev til minkavlerne ca (002).docx” med vedhæftet fil af samme titel (tillægsekstrakt 4, s. 421) forklarede han, at bistod med at få berigtiget brevet til minkavlerne.

Forevist hans mail af 14. november 2020 kl. 18.16 til Henrik Skovgaard-Petersen (tillægsekstrakt 4, s. 426), hvori fremgår blandt andet:

”...

Emne: Regeringsbeslutningen og forberedelsen heraf (002) (002).docx

Vedhæftede filer: [Regeringsbeslutningen og forberedelsen heraf \(002\) \(002\).docx](#)

...

Regeringsbeslutningen og forberedelsen heraf

...

Der er ikke i de nævnte bilag eller i sagen i øvrigt nogen specifik omtale af ~~taget stilling til~~ spørgsmålet om hjemmel til aflivning af ~~alle~~ mink uden smittezonerne.

På mødet traf regeringen beslutning om, at alle mink i Danmark skal aflives på baggrund af SSI's vurdering. [yderligere oplysningerne fra mødet]. Det bemærkes, at justitsministeren ikke deltog på mødet, da han var syg.

Spørgsmålet om hjemmel til aflivning uden for smittezonerne drøftes ikke. [indsat kommentar: ”[ASJ4]: Faktatjek”]

...”,

har han forklaret, at det var hans bemærkning om ”faktatjek”, men han husker den ikke. Han skrev oftest bemærkninger, hvis han mente, at der stod noget, der skulle tjekkes af andre. Han ved ikke, hvem de talte med herom. Han husker ligeledes ikke, at han talte med departementschefen herom.

Forevist hans mail af 16. november 2020 til Henrik Skovgaard-Petersen af 16. november 2020 kl. 13.56 (tillægsekstrakt 4, s. 440), hvori fremgår:

”...

Emne: VS: Bilag 1 - Skabelon-1 (002) (004).docx

Vedhæftede filer: Bilag 1 - Skabelon-1 (002) (004).docx

Ny udgave – vurderingen var, at det var for sent at holde hende ude af det.

...”,

har han forklaret, at han antager, at han refererede til statsminister Mette Frederiksen. Han vil tro, at de i første omgang lavede et generelt svar om, at statsministeren måtte henvise til miljø- og fødevareremisteren, og så måtte der svares mere substantielt efterfølgende.

Forevist ”Overliggerberedskaber til spørgetime den 17. november 2020, Overliggerberedskab nr. 1, Bx . xx” med spørgsmål og svar, sendt vedhæftet til hans mail af 16. november 2020 kl. 12.55 (tillægsekstrakt 4, s. 437-438), har han forklaret, at han antager, at hans rettelser var skrevet med rødt, mens det formentlig var Henrik Skovgaard-Petersens bemærkninger med blåt. Beredskabet var et led i forberedelsen af, hvad der skulle svares ved konkrete spørgsmål. De undersøgte, om der var hjemmel til tempobonus i forhold til beredskabet. Han var ikke involveret i statsstøtteordningen, da dette lå hos Erhvervsministeriet.

Forevist senere udkast af ”Overliggerberedskaber til spørgetime den 17. november 2020, Overliggerberedskab nr. 1, Bx . xx” (tillægsekstrakt 4, s. 441), hvori det fremgår bl.a.:

”...

Q:

Hvorfor har regeringen ikke stoppet tempobonus, når der ikke er lovhjemmel til aflivning af mink uden for smitzonerne?

[Skal indeholde lidt kort fakta om besvarelsen af henvendelsen fra Jarlov henover weekenden]

A:

- ...
- Jeg vil gerne understrege, at der Tempobonus er væsentlig for at styrke minkavlernes incitament for hurtig aflivning af deres mink. Det er stadig regeringens ambition, at der af hensyn til folkesundheden skal ske aflivning af alle mink. naturligtvis ikke vil blive ubetalt tempobonus, hvis der ikke er hjemmel til det.
- Det er nu klart kommunikeret til minkavlerne, at r-
- Lovgrundlaget i ordningen skal dog først på plads, før det er muligt at udbetale bonussen. Dette forhandler Regeringen fortsat mener, at der skal være en tempobonus, og at regeringen er i øjeblikket ved at forhandle blandt andet med Folketingets partier om i øjeblikket en samlet ordning for kompensation for minkavlerne, herunder i forhold til så der kan etableres hjemmel til bl.a. at udbetale tempobonus.
- ...

...”;

har han forklaret, at minkavlerne modtog en beklagelse i forhold til aflivningsdelen i et brev den 10. november 2020. Han var ikke involveret i sætningen omkring et generelt forbehold om tilvejebringelse hjemler. I beredskabet var det abstrakt beskrevet, at der ikke ville blive udbetalt tempobonus, hvis der ikke var hjemmel hertil.

Forevist hans mail af 19. november 2020 kl. 9.41 til Pelle Pape med vedhæftning af ”Bilag: Dokument1.docx” (ekstrakten s. 5025-5026), hvori det fremgår:

”...

Ring evt.

...”;

Og forevist mailens vedhæftede fil, hvori det fremgår:

”...

Skal det ikke have konsekvenser for andre af regeringens ministre, som sad med i mødet i Coronaudvalget den 1. oktober?

- [\[Jeg er simpelthen ikke enig i, at det papir slår fast, at der ikke er hjemmel til aflivning af alle mink.\]](#)
- [Jeg vil opfordre til, at man læser redegørelsen i sin helhed.](#)
- ~~Det er en meget smal læsning af redegørelsen alene at slå ned på en tekstpassage — som i øvrigt er uklar i det den handler om mange forskellige ting på samme tid — og der ikke se sammenhængen med hvad der i øvrigt sker. Altså læse redegørelsen i sin helhed.~~
- For redegørelsen viser jo i al sin uskønhed, at det ansvarlige fagministerium også lang tid efter den 1. oktober ~~ikke har fået konkluderet styr~~ på juraen. Og et muligt hjemmelsproblem i forhold til aflivning af mink [uden for smittezonerne](#) indgår heller ikke i det materiale, som bliver udarbejdet af ministerierne til drøftelsen i Koordinationsudvalget en måned senere.
- Så når nogen på baggrund af den her [redegørelse opbygger en fortælling om, at det en måned senere burde have stået klart for opstiller en forventning om, at ministre, der ikke har ressortansvaret, at der ikke var den fornødne lovhjemmel, er det simpelthen urimeligt, selv når det relevante fagministerium ikke har styr på juraen — og ikke fortæller regeringen om det — så skal ministrene til gengæld have det — en sådan forventning synes jeg simpelthen ikke er rimelig.](#)
- [\[Hvis til JM, hvis der bliver spurgt nærmere ind til, hvorfor papiret ikke slår det fast\]](#)

...”;

har han forklaret, at han ikke husker dokumentet, men han forestiller sig, at det var en forberedelse af presseberedskabet til spørgsmål om CU-mødet den 1. oktober 2020. Han antager, at han har læst det, da det var et centralt dokument i forhold til redegørelsen.

Forevist mail af 19. november 2020 kl. 11.34 fra Johan Kristian Legarth til ham (tillægsekstrakt 3 s. 215), hvori det fremgår bl.a.:

”...

Emne: SV: Beredskaber

Kære Johan

Udkast til disse – nr. 2 og 3 er baseret på gæst:

Er du tilfreds med dine embedsmænds ageren i denne sag?

- Det samlede billede er, at embedsværket ikke har levet op til de standarder, som kunne forventes. Det er beklageligt.

- Lovgivningen i den konkrete sag hører under Miljø- og Fødevareministeriet. Men Justitsministeriet havde som det fremgår af redegørelsen også en væsentlig rolle i forberedelsen af denne sag. Og derfor havde jeg naturligvis også meget gerne set, at mit system havde sikret, at de nødvendige informationer hurtigt var kommet frem – i første omgang til regeringen og efterfølgende til offentligheden.

- Når det er sagt, er det for mig vigtigt at holde fast i, at det er en helt sædvanlig del af Justitsministeriets daglige arbejde at bistå og rådgive andre ministerier i retlige spørgsmål, og at dette ikke indebærer, at ansvaret for den videre håndtering af sagen overgår til Justitsministeriet.

- Hvis man bliver opmærksom på, at et andet ressortministerium er i gang med at handle på en måde, som kan være i strid med lovgivningen eller lignende, har dog naturligvis samtidig en forventning om, at man reagerer på det. Som det fremgår af redegørelsen er det først lørdag aften, at mine embedsmænd bliver bekymrede for, om Miljø- og Fødevareministeriet er tilstrækkeligt opmærksomme på at få kommunikeret til minkavlerne, at der ikke er en retlig pligt til at aflive mink. – det havde jeg gerne set var sket tidligere.

- *De fejl, der er begået i Justitsministeriet, mener jeg ikke har en sådan karakter, at der skal tages yderligere skridt.*

...”;

har han forklaret, at det var et beredskab til justitsministeren. Han antager, at Johan Kristian Legarth havde kopieret hans tekst, siden der stod ”Kære Johan” og derefter havde skrevet ud fra den. Han var med til at formulere svarene. Han husker ikke de konkrete overvejelser. Sætningen om at *”De fejl, der er begået i Justitsministeriet, mener jeg ikke har en sådan karakter, at der skal tages yderligere skridt”* var han med til at formulere. Ordvalget var ikke tilfældigt.

Forevist mailkorrespondance af 26. november 2020 mellem ham, Ditte Steen og Emil Melchior med flere (ekstraktens s. 5322 og 5323), hvori det fremgår:

”...

Fra: Emil Melchior ...

Dato: 26. november 2020 kl. 20.59.39 CET

Til: Nick Hækkerup ..., Johan Kristian Legarth ..., Michael Baunsgaard Schreiber ..., Ditte Steen ..., Anders Sparholt Jørgensen ..., Caroline Østergaard Nielsen ..., Henrik Skovgaard-Petersen ...

Cc: #951dep-Min ...

Emne: Dr.dk: Hækkerup under pres: - Jeg ved, det ikke er mig, der har givet ordren

...

Justitsminister Nick Hækkerup kan ikke svare på, hvorfor Rigspolitiet begyndte at hjælpe til med at aflive mink.

...

Fra: Ditte Steen ...

Dato: 26. november 2020 kl. 21.03.06 CET

Til: Anders Sparholt Jørgensen ...

Cc: Emil Melchior ...

Emne: Vs: Dr.dk: Hækkerup under pres: - Jeg ved, det ikke er mig, der har givet ordren

Kære Anders,

Er det her rigtigt??

Den ansvarlige minister for politiet, justitsminister Nick Hækkerup (S), kender heller ikke til, at politiet fik en ordre om at hjælpe til.

– Det er ikke nogen i Justitsministeriet, der beder politiet om at gøre det her.

...

Fra: Anders Sparholt Jørgensen ...

Dato: 26. november 2020 kl. 21.07.49 CET

Til: Ditte Steen ...

Cc: Emil Melchior ..., Anne-Mette Lyhne Jensen ...

Jeg var ikke inde over det forløb, men læste det godt. Tænker ikke, at det er meget præcist i hvert fald, men tror dog ikke, at der ligger en 'formel' anmodning. Har sat Anne-Mette cc, som måske ved mere.

Måske talepinde ikke er helt dumt i denne her sag.

...

Fra: Ditte Steen ...

Dato: 26. november 2020 kl. 21.14.05 CET

Til: Anders Sparholt Jørgensen ..., Anne-Mette Lyhne Jensen ...

Cc: Emil Melchior ...

Kære begge,

Hvem er det, der laver samrådsmaterialet om politiets action card? Den her vinkel skal være dækket i beredskabet - han får godt nok inviteret til spørgsmål her.

Bh

...

Fra: Anders Sparholt Jørgensen ...

Sendt: 26. november 2020 21:17

Til: Ditte Steen ..., Anne-Mette Lyhne Jensen ...

Cc: Emil Melchior ..., Henrik Skovgaard-Petersen ..., Christian Fuglsang ...

Statsret og enig. Ret irriterende interview.

...

Fra: Anne-Mette Lyhne Jensen ...

Dato: 26. november 2020 kl. 21.25.27 CET

Til: Anders Sparholt Jørgensen ..., Ditte Steen ...

Cc: Emil Melchior ..., Henrik Skovgaard-Petersen ..., Christian Fuglsang ...

Emne: SV: Dr.dk: Hækkerup under pres: - Jeg ved, det ikke er mig, der har givet ordren

Han er ikke den eneste, som ikke forstår, hvad NOST'en er/laver.

...

Fra: Ditte Steen

Til: Anne-Mette Lyhne Jensen; Anders Sparholt Jørgensen

Cc: Emil Melchior; Henrik Skovgaard-Petersen; Christian Fuglsang

Emne: Ang: SV: Dr.dk: Hækkerup under pres: - Jeg ved, det ikke er mig, der har givet ordren

Dato: 26. november 2020 21:27:23

Betryggende.

...”

har han, adspurgt af kommissionen, forklaret, at han fandt interviewet irriterende, da justitsministeren svarede på spørgsmålet om, hvem der havde givet politiet ordre om at lave actioncard, men at det i stedet kom til at handle om, hvem der havde bedt politiet om at bistå med den samlede operation i forhold til håndtering af corona blandt mink. Justitsministeren vidste selvfølgelig godt, at politiet var meget involveret i håndtering af smittede mink. Justitsministerens svar var blevet taget ud af en sammenhæng.

Når han den 26. november 2020 kl. 21.07 CET skrev, at der ikke lå en formel anmodning, tænkte han formentlig på regeringens kommunikation til politiet om beslutningen, der blev truffet den 3. november 2020. Denne kommunikation skete formentlig mere uformelt. En uformel anmodning kunne bestå i, at man ringede til politiet og sagde, hvad der var besluttet. Han var ikke inde over dette.

Adspurgt af advokat Jacob Goldschmidt, bisidder for Tejs Binderup, har han forklaret, at han ikke var til stede under afdelingsledermødet om formiddagen den 4. november 2020. Han blev ikke i den forbindelse kontaktet internt i ministeriet af Anne-Mette Lyhne Jensen.

Adspurgt af advokat David Neutzsky-Wulff, bisidder for Casper Lund Borch, og forevist telefonnotat af 11. november 2020 fra Mads Møller Langtved om en telefonsamtale den 5. november 2020 mellem Morten Holland Heide, Mads Møller Langtved, Camilla Marta Giordano og Paolo Perotti (ekstrakten s. 2720), hvori det fremgår bl.a.:

”...

Efter drøftelsen af rækkevidden af hjemlen tilkendegav JM, at man ikke på kontorniveau – og ud fra de oplysninger, JM havde modtaget fra MFVM om hjemmelgrundlaget – havde grundlag for at tilsidesætte den faglige vurdering og konklusion, som Fødevarestyrelsen og MFVM havde foretaget i emailen. Det blev afslutningsvist understreget, at JM for god ordens skyld havde behov for at klare fortolkningen med Anne-Mette Lyhne Jensen (AC i Beredskabsafdelingen).

Det bemærkes, at Anne-Mette Lyhne Jensen i forlængelse af mødet pr. sms kl 12.54 til Morten Holland Heide, Mads Møller Langtved og Camilla Marta Giordano oplyste, at hun havde talt med Tejs Binderup (AC i MFVM) og bl.a. oplyst til ham, ”at vi ikke kan/vil underkende vurderingen.”

...”

har han forklaret, at han ikke var bekendt med det arbejde eller den proces, der lå bag tilkendegivelsen om hjemmelsgrundlaget. Han har ikke kendskab til, hvor meget der blev kigget i forarbejderne. Han ved ikke, hvorfor Anne-Mette Lyhne Jensen brugte formuleringen ”...ikke kan/vil underkende”.

Adspurgt af advokat Lars Kjeldsen, bisidder for statsminister Mette Frederiksen, har han forklaret, at han ikke undersøgte hjemlen til aflivning af alle mink op til KU-mødet den 3. november 2020. Han mener ikke, at han, før hjemmelsproblematikken blev offentlig kendt i medierne, i perioden fra den 3. til 8. november 2020 var i dialog med Statsministeriet om sagen.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at Justitsministeriet har en tværgående rolle i den type sager, hvorfor Justitsministeriet bistod regeringens redegørelse og den juridiske notits. De tryktestede punkter med uoverensstemmelse eller pegede på ting, der skulle uddybes for at give et så fyldestgørende billede som muligt. De tryktestede tillige Justitsministeriets egen del af redegørelse om actioncard. Deres tværgående rolle blev typisk igangsat af henvendelser fra andre ministerier.

Katrine Kaldahl

Katrine Kaldahl har – under afhøring i kommissionen den 28. oktober 2021 – forklaret blandt andet, at hun siden marts 2019 har været kontorchef for Lægemiddelkontoret i Sundhedsministeriet. Hun var tidligere ansat som kontorchef i Landbrugsstyrelsen, hvor hun beskæftigede sig med EU-spørgsmål. Hun er uddannet cand.scient.pol.

Hun refererede til Dorthe Eberhardt Søndergaard. Specialkonsulent Ida Krems refererede til hende. Hun refererede ikke til Paolo Drostby, da hun var i Landbrugsstyrelsen og havde ikke megen kontakt med ham. Det fik hun først, da hun kom til Sundhedsministeriet, og hendes kontor fik opgaver, der vedrørte mink. Samarbejdet mellem Sundhedsministeriet og Miljø-og Fødevareministeriet var fint. De arbejdede meget sammen i perioder, og der var en god kontakt mellem ministerierne på alle niveauer. Håndteringen af coronasmitte blandt mink var en fælles opgave mellem de to ministerier, da der både var dyreaspekter og humane aspekter involveret. De havde et klassisk Slotsholmssamarbejde. Niels Torpegaard Christensen refererede også til hende i perioden. Først sad Ida Krems med sagen om mink i en periode, derefter kom Niels Torpegaard Christensen på, og siden kom Ida Krems på sagen igen.

Hun hørte første gang om overvejelser vedrørende aflivning af samtlige mink i slutningen af september 2020 som følge af en ny og skærpet risikovurdering fra Statens Serum Institut. Det var i den periode, hvor man havde etableret CU. Der var en række møder, hvoraf nogle blev aflyst. Hele september måned kom der nyt materiale næsten dagligt, og smitten blandt minkfarmene blev ved med at stige. Der var fire store institutioner, som skulle snakke sammen om opgaverne, der blev affødt af covidsmitten. Der blev udarbejdet forskellige sager til forberedende ØU og CU i flere kontorer i Sundhedsministeriet. Når de udarbejdede nye sager, tog de udgangspunkt i de tidligere sager. Dette sikrede, at de ikke skulle starte forfra, og at de fik tidligere overvejelser med i den nye sag. Når først noget havde været for et udvalg, brugte de dokumentet efterfølgende og tog noget af det med over i den nye sag. På samme måde var alt kondenseret i den sidste CU-sag. Sagen var på CU den 1. oktober 2020, og hun tror, at beslutningsnotatet kom ind sidst i september fra styrelserne. Det endte med, at Finansministeriet koordinerede sagen, da der kom mere økonomi ind i sagen, fordi man begyndte at

tale om erstatning og bonusordninger. Det blev besluttet, at sagen skulle på forberedende ØU, og der har Finansministeriet en helt naturlig rolle i sagen.

Forevist Dorthe Eberhardt Søndergaards sms til hende af 16. september 2020 kl. 12.45 (tillægsekstrakt 3 s. 1686):

”...

Tejs skriver - jeg ringer om lidt

Ja. Hvem er det hos jer, som ønsker de seneste forslag til ændringer til CU-cover? De virker ikke rigtig veldokumenterede eller opdaterede, hvis man skal tage Anders Fomsgaards seneste melding fra P1 her til morgen til indtægt. Der sagde han, at man ikke var bekymret for “minkvarianten”, da det var en konservativ ændring. Nu vil vil I skrive i sagen, at “der sker betydende ændringer i minkvarianten, som vækker bekymring for fremtidig human immunitet”. De ændringer, som Anders Fomsgaard o talte i P1 her til morgen, som vækkede bekymring var netop ikke forbundet til minken. Og så undrer det mig, at I pludselig vil drøfte, om alle mink i Danmark skal aflives ud fra et forsigtighedsprincip. Det virker da helt vildt overdrevet. Hvad er formålet hermed? Er det for at muligheden med “aflivning af smittede mink” bliver den gyldne middelvej og ikke et yderpunkt i indstillingerne, eller mener I reelt, at vi skal aflive alle mink?

...”

har hun forklaret, at hun ikke husker, hvorvidt hun drøftede indholdet af Tejs Binderups mail med Dorthe Eberhardt Søndergaard. De havde oversendt til Miljø- og Fødevarerministeriet de officielle papirer, som de havde modtaget fra Statens Serum Institut. Det var Statens Serum Instituts konklusioner, som de lagde til grund for regeringssagerne. Anders Fomsgaard havde efterfølgende været i P1 og havde måske sagt noget, som ikke flugtede 100 procent med den vurdering fra Statens Serum Institut, som lå ovre hos Tejs Binderup, så hun kan godt forstå, at Tejs Binderup blev forvirret. Hun kan ikke huske, om de drøftede den konkrete problemstilling med Statens Serum Institut. De gange, der har været uoverensstemmelser, har nogen ringet til dem og hørt, om der er noget nyt i forhold til det, de har sendt ind. Det, der gælder, er det, som Statens Serum Institut har godkendt på skrift i deres direktion, og det var også det, som de havde sendt over til Tejs Binderup.

Hun mener ikke, at Sundhedsministeriet have en holdning til, at minkene skulle aflives. Deres fokus var smitten over til mennesker. De havde på daværende tidspunkt ikke hørt om, at de hidtidige tiltag på besætningerne for at undgå smitte ikke virkede, det hørte de først om senere i september. Midt i september måned begyndte Statens Serum Institut at omtale en ny virusvariant. Først sidst på måneden konkluderede Statens Serum Institut, at de hidtidige indsatser ikke virkede.

Forevist Fødevarerministeriets dokument vedrørende Møde med Forberedende Udvalg for covid-19 den 18. september 2020 med dagsordenspunkt ”Status og håndtering af Covid-19 i mink” (ekstrakten s. 369) og forevist mail af 17. september 2020 (s. 397):

”...

From: Anders Kroman Liin ...

Sent: 17-09-2020 14:06:41 (UTC +02)

To: Casper Mondrup Dahlmann ...

Cc: Niels Torpegaard Christensen ...

Subject: Seneste udgave af FCU-cover om mink og covid

Kære Casper

Hermed seneste udgave af FCU-cover om håndtering og status på håndtering af mink og covid.

Rettelser (ift. af SUM fremsendte) er afsnit om NL's udfasning samt smittetilfælde (tabel 1) er opdateret.

Denne version lægges til godkendelse i SUM.

...”

og forevist journaludskrift vedrørende Genforelæggelse: FCU-sag vedrørende håndtering af Covid-19 i minkfarme med Niels Torpegaard Christensen som sagsbehandler og hende som modtager (ekstrakten s. 407):

”...

Sagen skal udsendes hurtigst muligt med henblik på drøftelse på FCU den 18-09 Der er tale om en genforelæggelse, da MFVM har opdateret tallene i sagen på baggrund af seneste data samt indskrevet et afsnit om situationen i Holland, som blev efterspurgt på FCU.

...

og forevist håndakt til ministeren af 14. september 2020 (side 408):

”...

Indstilling

Der er tale om en genforelæggelse af sagen, som ministeren tidligere har godkendt. Sagen genforlægges, da MFVM har sendt en opdateret version af sagen, hvor der er sket en opdatering af smittetallene, ligesom der er indsat en beskrivelse af, hvordan situationen er håndteret i Holland, som blev efterspurgt på seneste FCU.

...”

har hun forklaret, at normalt når de skriver sådan, så er det præcis den samme sag, som ministeren har set, men han har haft et spørgsmål til. Den måde de dokumenterer, at de har svaret er, at de laver en genforlægelse med track changes som her.

Forevist videre samme dokument (ekstrakten side 408)

”...

Ministeren har derudover i den tidligere godkendte sag bemærket følgende: ”Kan der ikke derudover være en større grad af risikobaseret stikprøvekontrol med om minkfarme overholder retningslinjerne?”

...”

har hun forklaret, at hun ikke ved, hvorvidt Magnus Heunicke har læst sagen, men han har gjort en bemærkning i dokumentet. De kan ikke se, om han har været igennem alle dokumenterne.

Forevist videre i samme dokument (ekstraktens side 409)

”...

Løsninger

Det indstilles i sagen, at der drøftes følgende løsningsmuligheder:

- der udarbejdes beslutningsgrundlag for en løsning, hvor alle smittede besætninger slås ned ud fra et forsigtighedsprincip og/eller
- der iværksættes alternative tiltag, som er anbefalet af sundhedsmyndighederne og Fødevarestyrelsen, jf. bilag 1 eller
- der udarbejdes beslutningsgrundlag for en løsning, hvor alle minkbesætninger slås ned ud fra et forsigtighedsprincip

...”

har hun forklaret, at hun ikke husker, hvorvidt hun har talt med sin afdelingschef eller departementschef om drøftelse af løsningerne med Magnus Heunicke. De drøftede løbende situationen med ham, men hun husker ikke, om de præcis talte om de nævnte løsninger. Hvis der skulle udarbejdes et beslutningsgrundlag for en løsning, så skulle der udarbejdes en ny regeringssag. Der ville i så fald være ”udboret” alle de ting, som skulle undersøges. Generelt kigger de hele vejen rundt på juraen, økonomien og tidsperspektivet m.v. i regeringssager. Den juridiske undersøgelse vil omfatte en klarlægning af, hvorvidt der foreligger hjemmel, eller om der skal etableres ny lovhjemmel i lov eller bekendtgørelse. Den gode sagsbehandling kommer hele vejen rundt, men samtidig skal det hele kondenseres ned til et 2-3 siders cover i en regeringssag. Det skal skrives så skarpt og præcist som muligt, så ministeren ikke har for meget materiale at læse.

Forevist Casper Mondrup Dahlmann mail af lørdag den 19. september 2020 kl. 19.52 til Anders Kroman Liin, Niels Torpegaard Christensen og Mads Pilegaard Larsen med Asbjørn Brink cc (ekstrakten s. 490):

”...

På AC-drøftelse i fredags blev det besluttet, at der skal forelægges FØ-sag om håndtering af COVID-19-smitte i mink.

Vi har givet et bud på et samlet cover. Tager udgangspunkt i tidligere fremsendte sag, men er skåret til af hensyn til at få plads til økonomiske overvejelser og holde sagen inden for ØU-format (2-3 sider).

Vi foreslår, at der endvidere udarbejdes et justeret bilag 1, som beskriver de tiltag, der i fredags blev besluttet iværksat – samt omkostningerne herved. Kan i store træk bygges op om løsningsafsnittet i tidl. bilag til sagen.

...

For at følge normal ØU-proces, skal sagen udsendes til kredsen i løbet af mandag. Vi kan *måske* trække udsendelsen til tirsdag, så vi kan køre en kort clearingsrunde mandag-tirsdag.

...”

har hun forklaret, at det som Niels Torpegard Christensen vurderede som værende relevant for hende, fik hun tilsendt. Hun kan ikke huske, om hun af Dorthe Eberhardt Søndergaard blev orienteret om AC-drøftelsen.

Forevist Niels Torpegaard Christensens mail af søndag den 20. september 2020 kl. 09.50 til hende (ekstrakten s. 504):

”...

Kære Katrine

FM har sendt et nyt udkast til cover, jf. vedlagte. I det nye udkast bevæger sagen sig væk fra at tage stilling til iværksættelse af de tiltag, der er foreslået af sundhedsmyndighederne og Fødevarestyrelsen til kun at tage stilling til, om de smittede besætninger skal aflives. Det fremgår, at det er besluttet på AC-møde at iværksætte de tiltag, der fremgik af bilag 1. Er det rigtigt?

Jeg har skrevet ind, at det ikke er alle tiltag, der kan iværksættes med det samme, da nogle af dem jo krævede undersøgelse af hjemmel m.v.

...”

har hun forklaret, at fokus på dette tidspunkt var at indføre yderligere tiltag på minkfarmene. Disse tiltag skulle de have godkendt på et regeringsudvalg. De havde prøvet at forelægges sagerne, men de var ikke blevet godkendt, og nu var fokus skiftet.

Forevist bestilling af torsdag den 17. september 2020 fra Miljø- og Fødevareministeriet oprettet af Anders Kroman Liin (ekstrakten s. 433):

”...

Jeg beder Fødevarestyrelsen udarbejde overslag over omkostningerne forbundet med tre scenarier for håndtering af Covid-19 smitte i mink som følger:

1. Iværksættelse af de ekstra kontrol- og smittebeskyttelsesindsatser som anbefalet af FVST, SSI, SST, STPS i notat af 15. september 2020.

2. Aflivning af alle smittede minkbesætninger.

3. Aflivning af alle danske minkbesætninger.

Ligeledes skal der i beregninger differentieres tidsmæssigt ift. om scenarierne gennemføres før eller efternepslning ligesom, at omkostningerne ved en meget hurtig indsats skal beregnes. Endeligt skal forudsætningerne for de beregnede overslag fremgå tydeligt, ligesom at der skal redegøres for eventuelle juridiske forhold af relevans.

Beregningerne skal være godkendt og koordineret mellem både relevante fagkontorer og styrelsens økonomikontor.

Tidsfristen er tirsdag d. 22. september kl. 12.00, og denne kan ikke fraviges.

...”

og forevist referat fra statsministerens pressemøde fredag den 18. september 2020 (ekstrakten s. 476-477):

”...

Esben Olsen, Nordtinget: Jeg vil godt spørge om det stigende antal smittede minkfarme. I går var der noteret 19 minkfarme i Nordjylland, som er smittet. I Hjørring er det en fjerdedel af dem, der er smittet. Borgmesteren i Hjørring har opfordret til, at de smittede mink bliver aflivet. Og det samme har Enhedslisten her i Folketinget opfordret til, at man genoptager det med at aflive eller slå dem ned, hedder det.

...

Faglig direktør i Statens Serum Institut Kåre Mølbak: ...

For mig at se, så er den helt store udfordring i virkeligheden at forhindre, at minkfarmene bliver smittet i første omgang. Og jeg tror, at det er dér, man virkelig skal sikre, at vi har, at vi styrker, altså så denne her, buy security, altså inddæmningen af smitten, således at man ikke slæber virus ind i farmen. Det er dér, hvor at der skal sættes. Og så, hvordan man skal håndtere de allerede smittede farme, det er noget, som ligger inden for Fødevaremyndighedernes område, og der har vi et samarbejde omkring at finde den rigtige balance dér.

...

Esben Olsen, Nordtinget: Men hvis det her fortsætter i samme tempo, ligger det så i den såkaldte værktøjskasse at genoptage den metode med at aflive?

...

Faglig direktør i Statens Serum Institut Kåre Mølbak: Jamen, det er klart, det ligger i værktøjskassen, men det bliver altså fødevaremyndighederne, der kommer til at trykke på den knap.

...”

har hun forklaret, at hun ikke mener at have deltaget i drøftelser mellem Sundhedsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet om, hvem der skulle beslutte, at alle mink skulle aflives. De har i Sundhedsministeriet været meget bevidste om, hvad der var deres ressortområde. Det er altid Miljø- og Fødevareministeriet, som skal stå for det, hvis dyr skal slås ned, hvis de er syge. Den første ned-

slagtning af mink skete i juni måned og ud fra et forsigtighedsprincip, og hun tror ikke, at Sundhedsministeriet var involveret heri. Mange af beslutningsgrundlagene blev udarbejdet af Sundhedsministeriet og Miljø- og Fødevarerministeriet i fællesskab.

Forevist mailkorrespondance af mandag den 21. september 2020 (ekstrakten s. 554):

”...

From: Casper Mondrup Dahlmann ...

Sent: 21-09-2020 15:25:07 (UTC +02)

To: Anders Kroman Liin ...; Niels Torpegaard Christensen ...; Martin Riis Hansen (EM-DEP) ...

Cc: Paolo Drostby ...; Katja Goodhew ...; Asbjørn Brink ...

Subject: SV: FØ-sag om mink og covid-19

Kære alle

Jeg kan se, at sagen indeholder en del flere ændringer ift. oprindelig version end de, der er markeret med TC – alle ændringer markeret i vedlagte version. Opfordring herfra til, at alle ændringer også fremadrettet markeres, så vi alle kan følge med.

Fra: Anders Kroman Liin ...

Sendt: 21. september 2020 14:59

Til: Casper Mondrup Dahlmann ; Niels Torpegaard Christensen ; Martin Riis Hansen (EM-DEP)

Cc: Paolo Drostby ; Katja Goodhew

Emne: FØ-sag om mink og covid-19

Kære alle

Hermed FØ-cover og bilag med anbefalinger, som det ser ud for nuværende.

Vi arbejder på højtryk på et økonomibilag, der skitserer 3 scenarier (1. iværksættelse af ekstra kontrol- og smittebeskyttelsesindsatser, 2. aflivning af alle smittede besætninger samt 3. beslutning om afvikling af minkproduktion i DK).

...”

og forevist passage fra udkast til cover af mandag den 21. september 2020 (ekstrakten s. 561):

”...

Procedure

[MFVM/SUM]

Der vil være behov for at tilvejebringe den nødvendige juridiske hjemmel for evt. nedslagning af samtlige danske minkbesætninger.

...”

hvortil Casper Mondrup Dahlman har indsat følgende kommentar:

” Kræver det ændring af lov/bekendtgørelse eller lign.?”

har hun forklaret, at det godt kan være, at hun har set coveret.

Forevist Casper Mondrup Dahlmanns mail af mandag den 21. september 2020, ekstrakten s. 563:

”...

From: Casper Mondrup Dahlmann ...

Sent: 21-09-2020 15:42:09 (UTC +02)

To: Anders Kroman Liin ...; Niels Torpegaard Christensen ...; Martin Riis Hansen (EM-DEP) ... **Cc:**

Paolo Drostby ...; Katja Goodhew ...; AsbjørnBrink ...

Subject: SV: FØ-sag om mink og covid-19

Kære alle

Hermed bud på mindre justeringer i sagen. Vil I hurtigst muligt vende tilbage på nedenstående, herunder om I er enige i procestrinnene?

(Sagen lander nu akkurat på 3 sider, så hvis I tilføjer nyt må I gerne skære tilsvarende ned andetsteds så vi holder formkravene).

...”

og forevist ekstrakten s. 570, hvoraf det fremgår, at ændringen om, at ”Der vil være behov for at tilvejebringe den nødvendige juridiske hjemmel for evt. nedslagning af samtlige danske minkbesætninger” er gentaget og fastholdt i coveret har hun forklaret, at hun ikke husker, hvorvidt det gav anledning til hjemmelsovervejelser i Sundhedsministeriet. Hun mener ikke, at det er Sundhedsministeriet, der har skrevet den pågældende sætning ind. Hun tror, at det er Miljø- og Fødevareministeriet, der har skrevet sætningen ind, da nedslagning er deres område.

Forevist hendes mail af mandag den 21. september 2020 kl. 16.12 til Niels Torpegaard Christensen vedhæftet cover (ekstrakten s. 571-574) med dennes kommentar til sætningen om, at det var ”under afklaring med Statens Serum Institut”, hvorvidt det fortsat vurderes, at det ikke på nuværende tidspunkt kan anbefales at aflive smittede minkbesætninger, og forevist hendes kommentar til sætningen om omkostningerne til tiltagene (ekstraktens side 574):

”...

Dette dækker kun MFVMs tiltag ikke?

OBS på smitteopsporing + test. Men mener økonomien til øgede indsatser kører i andet spor generelt (SUM vender lige tilbage).

...”

og forevist ekstrakten s. 577, hvor bemærkningen om, at ”Der vil være behov for at tilvejebringe den nødvendige juridiske hjemmel for evt. nedslagning af samtlige danske minkbesætninger” står uændret, har hun forklaret, at det var en fælles sag. Det, der vedrører det humane, følger Sundhedsministeriet op på, mens Miljø- og Fødevareministeriet har dyreperspektivet. Der er ikke tradition for, at man skriver, hvem der skal tage hånd om hvad.

Forevist hendes mail af mandag den 21. september 2020 kl. 17.43 til Niels Torpegaard Christensen med bilag 2 til coveret i form af Statens Serum Instituts risikovurdering (ekstraktens s. 590 og 591) samt Niels Torpegaard Christens mail af mandag den 21. september 2020 kl. 17.57 (ekstrakten s. 595):

”...

Fra: Niels Torpegaard Christensen ...

Sendt: 21. september 2020 17:57

Til: Casper Mondrup Dahlmann ...; Anders Kroman Liin ...; Martin Riis Hansen ...

Cc: Paolo Drostby ...; Katja Goodhew ...; Asbjørn Brink ...; Charlotte Thuesen Christensen ...; Katrine Kaldahl ...

Emne: SV: FØ-sag om mink og covid-19

Kære Casper

Vedlagt ny version af cover (jeg har skrevet i den version, Anders sendte tidligere) samt nyt bilag 2 vedrørende SSIs risikovurdering og spørgsmålet om aflivning.

...”

og forevist det nye cover af mandag den 21. september 2020 (ekstrakten s. 600):

”...

Indstilling

Det **indstilles**, at det drøftes, om der i regeringens strategi for håndtering af COVID-19 smitte i mink skal stilles krav om aflivning af alle minkbesætninger, hvori der er konstateret smitte.

...”

og forevist ekstraktens s. 601, hvoraf det fremgår, at den tidligere sætning i coveret om, at ”Der vil være behov for at tilvejebringe den nødvendige juridiske hjemmel for evt. nedslagning af samtlige danske minkbesætninger”, er udgået, har hun forklaret, at hun ikke husker, hvad baggrunden var for at ændre indstillingen i dette cover. Generelt fik de i løbet af måneden nye vurderinger, og situationen så mere og mere kritisk ud.

Forevist ekstrakten s. 609, 611 og 612, hvor indstillingen i coveret af mandag den 21. september 2020 nu var:

”...

Såfremt der er politisk ønske om en skærpet indsats, vil næste skridt formentlig være en overvejelse om aflivning af minkbesætninger i højere grad end i dag. Det følger dog for nuværende ikke af sundhedsmyndighedernes anbefalinger, jf. *bilag 2*.

...

Indstilling

Det **indstilles**, at

- Orienteringen om de iværksatte tiltag til håndtering af COVID-19-smitte i minkbesætninger tages til efterretning
- Det drøftes, om der er politisk ønske om at skærpe indsatsen yderligere

...

Procedure

Såfremt der er ønske om en skærpet indsats, forelægges regeringen et beslutningsoplæg herom.

...”

har hun forklaret, at hvis der skulle udarbejdes en ny regeringsudvalgssag, så ville man tage afsæt i, hvad man havde skrevet tidligere.

Forevist ekstrakten s. 646, mail af onsdag den 23. september 2020 fra Kristoffer Krohn Schaldemose:

”...

Fra: Kristoffer Krohn Schaldemose

Sendt: 23. september 2020 16:27

Til: Louie Elgaard Frandsen ...; Morten Hyrup Rasmussen ...; Thea Nissen ...; Tim Nielsen ...; Pardeep Singh Rana ...; Mette Ring Sørensen ...; Casper Mondrup Dahlmann ...; Søren Frejo Varder ...; Rasmus Thusgaard ...; Søren Smidt Bonnesen ...; Anders Morris Hjelholt ...; Simon Gravers Jacobsen ...; Anders Rendebo Jepsen ...; Asbjørn Brink ...; Adrian Lübbert ...; Malene Lauridsen ...; Martin Ulrik Jensen ...; Annemarie Lauritsen ...

Cc: Anne Sofie Hartvig Pedersen ...; Victoria Julie Jessen ...; Anne Marie Maltha-Smith...; Marianne Rosenstand ...; Terese Hansen ...; Kathrine Banke ...; Kent Harnisch ...

Emne: FØ 23/9 I Videre proces

Kære alle

Nedenfor følger videre proces for de sager, som blev drøftet på FØ i dag.

...

0. Meddelelser

...

6. Casper Mondrup Dahlmann/Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger (Bilag 5) – ØU d. 30/9 (Henrik Studsgaard og Per Okkels er inviteret til drøftelsen)

...”

og forevist udsendelse af bilag 5 i mail af den 22. september 2020 (ekstrakten s. 645):

”...

Fra: Marianne Rosenstand ...

Sendt: 22. september 2020 17:49

Til: Anne Dahl Krabbe ...; Casper Sørensen ...; Christian Liebing ...;

Ciara Ellen O'Neill ...; Eskil Lykke Jacobsen ...; Gulraz Latif ...; Hanne Bach

Nørregård ...; Helene Harslett Petersen ...; Karen Hestbæk Olesen ...; Karen

Nilaus ...; Louise Flink Hansen ...; Mads Aleksander Daugaard Buhl ...; Maria Julie Viuf Christiansen

...; Pelle Pape ...; Sarah Marie Lund ...; Simon Humberto Krog Motzfeldt ...; Susan Olsen ...; Søren

Bøllingtoft Knudsen ...; Thomas James Uldall Heidener ...; Maja Holm Andreassen ...; Marilou Pehrson

...; Simone Overby Sloth ...; Søs Schack Nielsen...; Anne Sofie Munk Kruse ...; Bente Knudsen ...;

Emilie Svendsdatter

Mehlsen ...; Fanny Hye-Knudsen ...; Kasper Rise ...; Lars Lindholm Nielsen ...

Emne: FØ 23/9-2020: BILAG 5 - Håndtering af coronasmitte i mink

Kære alle

Vedhæftet bilag 5 til brug for FØ i morgen.

Der udestår således ikke yderligere materiale.

...”

har hun forklaret, at hun ikke deltog i FØ-mødet onsdag den 23. september 2020. Kontorchefer deltager ikke i disse møder. Hun husker ikke, hvorvidt hun havde et forberedende møde med Per Okkels.

Forevist bilag med indstillingen af tirsdag den 22. september 2020 til mødet (ekstrakten s. 621-622):

”...

Løsning

...

Såfremt der er politisk ønske om en skærpet indsats, vil næste skridt formentlig være en overvejelse om aflivning af minkbesætninger i højere grad end i dag. Det følger dog for nuværende ikke af sundhedsmyndighedernes anbefalinger, jf. *bilag 2*.

...

Det **indstilles**, at

- Orienteringen om de iværksatte tiltag til håndtering af COVID-19-smitte i minkbesætninger tages til efterretning
- Det drøftes, om der er politisk ønske om at skærpe indsatsen yderligere

...”

har hun forklaret, at hun ikke husker at have modtaget en tilbagemelding om, at der var et politisk ønske om at skærpe indsatsen yderligere, men de fik kort efter en melding fra Sundhedsstyrelsen om, at de tiltage, der var iværksat, ikke virkede for at inddæmme smitten.

Foreholdt at der tidligere var tre scenarier opstillet, som nu var tonet ned til mere generelle overvejelser, har hun forklaret, at jo mere udbredt smitten blev, jo dybere gravede de i værktøjskassen.

I forbindelse med de forberedende ØU-møder ville de i deres ministerium normalt lave et cover til sagen, og det plejer Magnus Heunicke at se, selvom det normalt kun er departementschefen, som skal afsted. De bruger ikke F2, men arbejder i Workzone.

Forevist mailkorrespondance torsdag den 24. september 2020 (tillægsekstrakt 3, s. 5-6):

”...

Fra: Mette Touborg Heydenreich

Til: Dorthe Eberhardt Søndergaard

Cc: Frederik Rechenback Enelund; Katrine Kaldahl; Niels Torpegaard Christensen

Emne: VS: Mink, mutationer og nedslagning

Dato: 24. september 2020 22:03:12

Kære Dorthe

Det er er nok meget op af bakke, men vi har gjort os nogle overvejelser:

Første bud er § 12, stk. 4, se Frederiks mail nedenfor. Mener dog ikke at hjemlen er klar nok til dette ret indgribende formål.

En anden overvejelse kunne gå på § 12 d, stk. 3, nr. 2, hvis hjemlen kan skabes ved at fravige nogle rettigheder i deres egen lovgivning, som så kunne skabe en hjemmel. § 12 d, stk. 3, har følgende ordlyd:

...

2) Fravigelse er påkrævet som følge af tiltag til at forebygge eller inddæmme udbredelsen af en alment farlig sygdom her i landet, og de pågældende forpligtelser og rettigheder i den sammenhæng må anses for at være af mere underordnet betydning.

...

Fra: Frederik Rechenback Enelund ...

Sendt: 24. september 2020 18:13

Til: Mette Touborg Heydenreich ...

Emne: Fwd: Mink, mutationer og nedslagning

Kære Mette. Jeg tænker umiddelbart nej. Men måske § 12, stk. 4, kombineret med ekspropriation?

§ 12

Sundheds- og ældreministeren kan påbyde, at der skal iværksættes rensning af personer, der formodes forurenet med smitstof eller biologisk kampstof. Ministeren kan også påbyde desinfektion af løsøre, fast ejendom og befordringsmidler m.v. *Stk. 2.* Efterkommes påbuddet i stk. 1, 1. pkt., ikke, kan politiet efter anmodning tilbageholde den formodet forurenede, indtil rensning har fundet sted. *Stk. 3.* Sundhedsstyrelsen fastsætter nærmere regler om rensning af personer, der formodes forurenet med smitstof eller biologisk kampstof. *Stk. 4.* Sundheds- og ældreministeren kan efter forhandling med Sundhedsstyrelsen endvidere iværksætte andre foranstaltninger af begrænset art og omfang for at hindre, at smitte udbredes.

Fra: Dorthe Eberhardt Søndergaard ...

Dato: 24. september 2020 kl. 17.45.17 CEST

Til: Katrine Kaldahl ..., Niels Torpegaard Christensen ...,

Mette Touborg Heydenreich ..., Frederik Rechenback Enelund ...

Emne: Mink, mutationer og nedslagtning

Kære alle

Tejs ringede igen. Hvis FVST skal anbefale en nedslagtning af mink pga risiko for at virus via mink muterer til noget rigtig træls (Tejs' udtryk), så har de brug for noget mere håndfast om risikoen fra SSI, hvis deres hjemler til nedslagtning og ringnedslagtning skal bruges.

Så kan SSI være mere konkrete? Kan de sætte tal på risikoen – er den rent skrivebordsakademisk eller er der høj sandsynlighed for at det vil ske?

Og (derfor Mette og Frederik på mailien) er der hjemmel i epidemiloven til at slå mink ned, fordi der er en risiko for at de smitter mennesker?

Mvh. Dorthe

...”

har hun forklaret, at Mette Touborg Heydenreich og Frederik Rechenback Enelund arbejder i det ene af Sundhedsministeriets to juridiske kontorer. Hun mener, at Dorthe Eberhardt Søndergaard og Mette Touborg Heydenreich havde en drøftelse, men hun kan ikke huske, at de har haft møder i forlængelse af mailkorrespondancen.

Forevist mailkorrespondance mellem hende og Niels Torpegaard Christensen dagen efter, fredag den 25. september 2020 (ekstrakten s. 663-664):

”...

From: Katrine Kaldahl ...

Sent: 25-09-2020 13:02:18 (UTC +02)

To: Niels Torpegaard Christensen ...

Subject: SV: retsinfo

Tak! Lyder faktisk som om, at de har en ret vidtrækkende hjemmel. Men ikke til hele landet (med mindre riskovurderingen ændre sig). Forstod det som, at MFVm ville høre hvad vi kunne med epidemiloven – og at en evt. nedslagtning ud over syge dyr var svær i deres lov. Men virker det da ikke til.

Har aftalt med MFVM vi ikke gør mere pt. – men hvis problemet opstår må vi tage en snak med dem om nedenstående.

Sendt: 25. september 2020 11:19

Til: Katrine Kaldahl

Emne: SV: retsinfo

Jeg forstår ikke, hvorfor vi skal ind i epidemiloven.

I lov om hold af dyr er der hjemmel til aflivning:

§ 30. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan for at udrydde, hindre, begrænse eller imødegå(54) risiko for udbredelse af zoonotiske smitstoffer og af de sygdomme, der er anført i de i § 25 nævnte lister 3 og 4, fastsætte regler om og meddele påbud om gennemførelse af særlige foranstaltninger samt meddele forbud mod anvendelse af dyr, dele heraf eller animalske fødevarer, sæd, oocytter, embryoner af dyr samt gødning, høg, halm, dyrefoder og andre produkter og genstande, hvormed sygdomme og zoonotiske smitstoffer kan spredes.(55) **Ministeren kan endvidere fastsætte regler om og meddele påbud om gennemførelse af særlige smitteforebyggende foranstaltninger i andre tilfælde end ved udbrud eller mistanke om udbrud.(56)**

Stk. 2. Foranstaltningerne i henhold til stk. 1 kan bl.a. omfatte:(57)

1) For dyrehold og vildtlevende dyr:

- a) Særlige undersøgelser, herunder prøveudtagning med henblik på diagnosticering,
- b) tilsyn,

- c) mærkning,
- d) behandling,
- e) vaccination,
- f) isolation,
- g) særlige betingelser for levering af dyr,
- h) **affivning af dyr**, herunder i et område omkring et udbrudssted(58), eller slagtning på særlige vilkår og

Af noten til 2. pkt, fremgår:

(56) 2. pkt. blev indsat ved L 2018 1550 og omfatter modsat 1. pkt. situationer, hvor der ikke er tale om udbrud eller begrundet mistanke om udbrud.

Bestemmelsen tænkes også anvendt i situationer, hvor dyrene ikke selv er syge, men hvor smitstoffet stadig udgør en sundhedsmæssig risiko for mennesker.

Fra: Katrine Kaldahl ...

Sendt: 25. september 2020 09:05

Til: Niels Torpegaard Christensen ...

Emne: retsinfo

<https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2020/208>

...”

har hun forklaret, at hun ikke husker, om hun sendte et link til lov om hold af dyr eller til epidemiloven. Hun er ret sikker på, at hun ringede og aftalte med Paolo Drostby, at Sundhedsministeriet ikke skulle gøre yderligere på daværende tidspunkt. ”Vi” er Sundhedsministeriet. ”Dem” er Miljø- og Fødevareministeriet. Hun husker ikke den konkrete samtale med Paolo Drostby. Hun antager, at hun har haft en samtale med ham.

Adspurgt supplerende af kommissionen har hun forklaret, at hun mener, at de tidligere har talt med Miljø- og Fødevareministeriet om spørgsmålet, hvor Fødevarestyrelsen havde sagt, at der ikke var hjemmel i § 30 i lov om hold af dyr. Grunden til at Niels Torpegaard Christen så på det var, at de blev fagligt interesseret i spørgsmålet. Hun var ikke dybt nede i loven eller i forarbejderne. Hun havde ikke en vurdering om, hvorvidt der kunne findes hjemmel i lov om hold af dyr. Hun mener, at hun videresendte mailen til Dorthe Eberhardt Søndergaard og nævnte det for hende efterfølgende. I Sundhedsministeriet tolker de kun på epidemiloven.

Forevist forelæggelse af fredag den 25. september 2020 af ØU-sag vedrørende håndtering af covid-19 i minkbesætninger med hendes som modtager og Niels Torpegaard Christensen som sagsbehandler (ekstrakten s. 696) har hun forklaret, at ud fra den foreviste Workzone udskrift, er det kun hende, som har godkendt sagen. Hun ved ikke, om de øvrige personer, som er angivet, dvs. afdelingschefen, departementschefen, ministersekretæren og Magnus Heunicke, har set sagen, men de har i hvert fald ikke godkendt den.

Forevist coveret til sagsfremlæggelsen (ekstrakten s. 697):

”...

Indstilling

Det indstilles, at ministeren godkender vedlagte materiale til ØU-sag om håndtering af COVID-19 i minkfarme.

Problemstilling

Der har i august og september været nye udbrud af COVID-19 i danske minkfarme. Der er på den baggrund iværksat en række initiativer, som der orienteres om i sagen. Derudover skal det drøftes, om der er et politisk ønske om at skærpe indsatsen yderligere (evt. aflivning af smittede minkbesætninger).

...

Der er indhentet bidrag fra FVST, SST, SSI og STPS, som har vurderet at situationen gør, at den nuværende strategi skal tilpasses. De foreslåede tilpasninger fremgår af sagens bilag 1 og er i vidt omfang igangsat på nuværende tidspunkt. FVST, SST, SSI og STPS har ikke en anbefales om, at der bør foretages aflivning af smittede besætninger på nuværende tidspunkt.

Løsning

Det indstilles i sagen, at:

- Regeringen godkender de *bilag 1* beskrevne tiltag.
- Smittesituationen fortsat følges nøje og redegørelse heraf forelægges regeringen. De faglige myndigheder vil sideløbende belyse mulige yderligere tiltag, såfremt smitteudviklingen tilsiger det.

Det blev endvidere aftalt på FØ, at regeringen forelægges en ny sag om 14 dage, med en mere grunddig afdækning af konsekvenserne ved aflivning af mink (økonomiske, erhvervsmæssige, er der hjemler til en bred aflivning mv.).

...”

har hun forklaret, at når det står i datid, hvad der blev aftalt på FØ, var det en oplysning til ministeren om, at det allerede var besluttet, at der skulle oprettes en ny sag til FØ om 14 dage. Hun kan ikke huske, om hun har skrevet bemærkningen om hjemmel til en bred aflivning. Det er Niels Torpegaard Christensen, som skriver sagerne, og hun har set den, så hun kan godt have omformuleret noget, men hun kan ikke huske, hvor den kommer fra. Hun har i hvert fald godkendt sagen.

Forevist dagsorden til møde med Per Okkels mandag den 28. september 2020 kl. 8.15 – 8.45 bl.a. med dagsordenspunkt 2 om hjemmel til aflivning (ekstrakten s. 767-770):

”...

Punkt 2: Hjemmel til aflivning

Budskaber:

- Fødevarestyrelsen har på det overordnede niveau hjemmel til at aflive dyr inden for et område omkring et udbrudssted i medfør af §30 i lov om hold af dyr.

Anvendelse af denne paragraf forudsætter dog, at der foreligger en tilstrækkelig faglig begrundelse herfor, samt en proportionalitetsvurdering af at tage så indgribende et tiltag i anvendelse.

- Vi er bekendte med, at sundhedsmyndighederne (pga. den fortsatte smitteudvikling i nordjyske minkbesætninger) har rejst spørgsmål om hvorvidt, der er belæg for at ændre Fødevarestyrelsens hidtidige praksis med, at lade COVID-19 smittede minkbesætninger gennemgå sygdommen frem for, at håndtere dem som andre liste 1 og 3 sygdomme, dvs. ved at oprette zoner og aflive minkene inden for disse zoner.

...

Baseret på risikovurderingerne fra Dansk Veterinær Konsortium og Statens Serum Institut er det dog Fødevarestyrelsens vurdering, at der ikke på nuværende tidspunkt er et tilstrækkeligt fagligt, og dermed heller ikke juridisk, grundlag for at anvende så indgribende et tiltag, som at indføre zoner og aflive mink.

...”

har hun forklaret, at hun ikke mener, at hun har set dette dokument før, men hun kender dagsordenen, da hun var med til mødet. Mødet varede omkring 30 minutter, og Per Okkels, Dorthe Eberhardt Søndergaard, Paolo Drostby, Tejs Binderup, Henrik Studsgaard og måske Hanne Larsen deltog i mødet. Hun vil antage, at Kåre Mølbak også var med til mødet. På mødet blev det drøftet, at coronasmitten blandt mink udgjorde en alvorlig situation, og hvad man skulle gøre fremadrettet. Hun husker ikke, hvem der tog initiativ til mødet, det var oppefra, nok enten Henrik Studsgaard eller Per Okkels. Hun kan ikke huske, hvad der blev besluttet på mødet, men de gik ud af rummet med en forståelse for, hvor alvorlig situationen var, og hun mener også, at de besluttede, at sagen skulle på et CU-møde den 1. oktober 2020. Hun husker ikke, at der var uenighed mellem departementscheferne i Sundhedsministeriet og Miljø- og Fødevarerministeriet om fremgangsmåden. Hun husker det ikke som et konfliktfyldt møde.

Forevist hendes mail af onsdag den 30. september 2020 kl. 20.29, hvor hun kvitterede for Anders Kroman Liins mail af samme dag kl. 18.17 med udkast til FCU-sag (ekstrakten s. 873-874):

”...

Fra: Katrine Kaldahl ...

Sendt: 30. september 2020 20:29

Til: Anders Kroman Liin ...

Cc: Niels Torpegaard Christensen ... Paolo Drostby ...; Casper Mondrup Dahlmann ...

Emne: VS: Udkast til FCU-sag

Kære Anders

Tak for cover. Lidt fra os – vi har skåret en del ned i baggrund– så fokus er på aflivning eller ej.

Har i et estimat på, hvornår i modtager risikovurderingen?

...”

har hun forklaret, at hun mener, at det var den 24. september 2020, at de fra enten Sundhedsstyrelsen eller Statens Serum Institut havde fået en ny risikovurdering, og hun mener, at Veterinærkonsortiet i den uge var bedt om ekstra information. Inddæmningsstrategien så ikke ud til at virke, hvilket medførte, at tonen blev skærpet i forhold til tiltag for håndteringen af coronasmitte blandt mink.

Forevist bilag 2 – Omkostninger ved opstillede scenarier (ekstrakten s. 878-879):

”...

Til vurdering af de fremadrettede handlemuligheder, redegøres i dette notat for de statsfinansielle og samfundsmæssige omkostninger for tre scenarier som følger:

1. Aflivning af alle ~~danske COVID-19~~ smittede og mistænkte minkbesætninger samt besætninger placeret mindre end 5 km. fra disse.
2. Aflivning af alle besætninger i de berørte nordjyske kommuner.
3. Aflivning af alle danske minkbesætninger.

...

I forhold til scenarie 1 kan påbud om aflivning [af smittede og mistænkte besætninger samt besætninger i nærhed hertil] meddeles med hjemmel i § 30, stk. 1, i lov om hold af dyr

...

For scenarie 2 og 3 vil aflivning af alle nordjyske eller danske besætninger, inklusive besætninger, der ikke er beliggende i området omkring et udbrudssted, eller ikke er under mistanke, ikke kunne ske efter gældende regler i lov om hold af dyr.

...

Iværksættelse af scenarie 2 og 3 vil derfor kræve en lovændring. Raske dyr i andre områder end de berørte, vil således ikke på det foreliggende hjemmelsgrundlag kunne kræves aflivet mod erstatning. Aflivning af raske dyr vil desuden udgøre en sådan begrænsning af ejendomsretten, at der vil være tale om ekspropriation. Når der er tale om ekspropriation vil kompensationsssatsen være sat således, at erstatningen svarer til handelsværdien og 20 pct. af driftstabet, under antagelse af at hjemlen i BEK 1323/2015 vil udvides til at omfatte alle mink.

...”

har hun forklaret, at hun ikke har set bilag 2 i denne version. Hun har efterfølgende set bilaget i en mere endelig version. Hun husker ikke at have haft ikke haft en drøftelse med Miljø- og Fødevarerministeriet omkring scenarie 2 og 3 og hjemmelsspørgsmålet siden omkring den 25. september 2020.

Forevist mailkorrespondance (ekstrakten s. 966-967):

”...

Fra: Katrine Kaldahl

Sendt: 1. oktober 2020 09:05

Til: Asbjørn Brink ; Tejs Binderup ; Casper Mondrup Dahlmann

Cc: Anders Kroman Liin ; Niels Torpegaard Christensen ; Ane Myrhøj Bisgaard ... ; Søren Andersen ; Bjarke Kamstrup ; Paolo Drostby ; Katja Goodhew ; Dorthe Eberhardt Søndergaard ...

Emne: SV: CU-cover opdateret 02:30

Der er ikke hjemmel i epidemiloven til yderligere aflivning – det har vi set på. Men fint vi skriver det som det står nu – så må vi tage en snak om det efterfølgende.

Vh. Katrine

Fra: Asbjørn Brink ...

Sendt: 1. oktober 2020 08:59

Til: Tejs Binderup ... ; Casper Mondrup Dahlmann ...

Cc: Anders Kroman Liin ... ; Niels Torpegaard Christensen ... ; Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP) ... ; Søren Andersen ... ; Bjarke Kamstrup ... ; Katrine Kaldahl ... ; Paolo Drostby ... ; Katja Goodhew ...

Emne: SV: CU-cover opdateret 02:30

Hej Tejs

Modtaget – det er justeret i vedlagte.

Bh

Asbjørn

Fra: Tejs Binderup ...

Sendt: 1. oktober 2020 08:56

Til: Casper Mondrup Dahlmann ...

Cc: Anders Kroman Liin ... ; Niels Torpegaard Christensen ... ; Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP) ... ; Søren Andersen ... ; Bjarke Kamstrup ... ; Asbjørn Brink ... ; [Katrine Kaldahl] ; Paolo Drostby ... ; Katja Goodhew ...

Emne: Re: CU-cover opdateret 02:30

Den første ændring er fin.

Ift. tilføjjelsen sidst i dokumentet mener jeg, at vi skal have SUM (og evt JM) med ind over disse vurderinger, så det vil jeg gerne have tilføjjet (en beslutning om mere nedslagning vil evt. skulle hjemles i epidemiloven).
 ...”

har hun forklaret, at det ikke står i sagen, hvornår det skal drøftes, hvorvidt der skal udarbejdes en yderligere hjemmel i epidemiloven. Det står lidt hen i det uvisse. Hun mener, at det stod i sagen, at Justitsministeriet, Miljø- og Fødevareministeriet og Sundhedsministeriet ville se på det fremadrettet, hvis man skulle udvide aflivning af mink endnu mere.

Forevist opdateret CU-cover af 30. september 2020 (ekstrakten s. 973)

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.
 ...”

har hun forklaret, at der ikke blev planlagt noget yderligere. Hun ved ikke, om hun studsede over det med teknisk afklaring, men hun sagde ok til sætningen, da Sundhedsministeriet tidligere har leveret sundhedsfaglig input til deres fortolkning, og hvis de beder om hjælp, plejer de ikke at sige nej. Sundhedsministeriet har ikke tolket § 30 i lov om hold af dyr og har derfor ikke foretaget den afvejning. Det er Fødevarestyrelsen, der laver en proportionalitetsafklaring, som Fødevarestyrelsen lavede med input fra sundhedsmyndighederne og Dansk Veterinær Konsortium. Sundhedsministeriet mente ikke, at det var en opgave for dem. De stod til rådighed for faglige spørgsmål, hvis der var noget, der var uklart.

Adspurgt supplerende af kommissionen har hun forklaret, at hun mente, at det var Miljø- og Fødevareministeriet, som skulle tage initiativet, da det var noget med dyr, og da det drejede sig om at slå dyr ned.

Adspurgt om departementschefmødet den 2. november 2020, har hun forklaret, at hun ikke husker, hvorvidt hun fik besked om, at departementscheferne skulle holde møde om aftenen den 2. november 2020. Hun var orienteret om situationen, da Dorthe Eberhardt Søndergaard havde ringet til hende. Hun fik om aftenen besked om, at de skulle lave en orientering til Folketinget. Den lavede hun sammen med Paolo Drostby samme aften.

Forevist hendes mail af tirsdag den 3. november 2020 (ekstrakten s. 1588):

”...

From: Katrine Kaldahl ...

Sent: 03-11-2020 10:42:08 (UTC +02)

To: Sven Erik Bukholt ...; Marie Louise Bloch Rostrup-Nielsen ...; Lene Brøndum Jensen ...; Dorthe Eberhardt Søndergaard ...; Carsten Eskebjerg ...

Cc: Mette Thorn ...; Magnus Ulveman ...; Søren Gaard ...;

Ida Krems ...; DEP Alle ministersekretærer ...

Subject: Plan/bestillinger for mink - KU-sager, nyhed, orientering mv.

Kære alle

Plan for materiale i mink-sagen, jf. vores snak på corona-statusmøde – råb højt, hvis I forstod det anledes.

Kommunikation:

1. Orientering af følgegruppe (+ fødevareordfører) – MED (sender ud hurtigst muligt + koordinerer med MFVM)
2. Nyhed på hjemmeside (SSI) – MED (bestilt hos SSI – presse skal ind over). Dog måske pressebrief i stede (Presse afklarer)

Timing afklares med PO (MED/Prese)

Beslutningsoplæg:

1. **KU/ØUsag om minkbranchen fremtid**(er MFVM sag) (MED har bestilt risikovurdering, der skal fungere som beslutningsgrundlag). MED løber med denne sammen med MFVM, FM og EM.
2. **KU-sag om ”mink”-Jyllandspakke** – MED bestiller/laver faktaark, faglig baggrund for hvorfor vi laver pakke – 4. afd. Bestiller tiltag/pakke på humansiden hos SST, STPS og SSI (smitteopsporing, test mv) og skriver for på cover?.

...”

har hun forklaret, at corona-statusmødet blev afholdt om morgenen den 3. november, hvor afdelingschefer deltog. Dorthe Eberhardt Søndergaard deltog ikke i dette corona-statusmøde. Hun mener, at Lene Brøndum Jensen, som er chef for en anden afdeling i Sundhedsministeriets departement, deltog. Hun husker ikke, hvorvidt der blev udarbejdet et referat fra mødet. ”MED” står for Lægemedelkontoret, som er hendes kontor. Risikovurderingen blev bestilt lørdag den 31. oktober 2020. De fik at vide, at der skulle laves en KU-sag til regeringen vedrørende minkhold i 2021, det skulle der tages stilling til, da avlerne stod foran pelsningssæsonen. Derfor sendte de en bestilling ud på en risikovurderingen, som skulle ligge til grund for sagen som et bilag til KU-sagen. Risikovurderingen skulle være det faglige beslutningsgrundlag, men derudover blev der skrevet et cover, som var generalist-udgaven, hvor andet også var afdækket. Det nye var risikovurderingen, og det var Sundhedsministeriets ansvar at få det bragt ind som en del af beslutningsgrundlaget.

Forevist mailkorrespondance af tirsdag den 3. november 2020 (ekstrakten s. 1755):

”...

From: Ida Krems ...

Sent: 03-11-2020 16:43:16 (UTC +02)

To: Katrine Kaldahl ...; Dorthe Eberhardt Søndergaard ...

Subject: MFVM om hjemmel til at lægge minkavl i dvale

[MFVM skubber den her over til os nu. Skal jeg screene epidemiloven? Ville det mon ikke under alle omstændigheder høre under en af de bestemmelser, hvor fagministeriet har initiativretten?](#)

Fra: Katja Goodhew

Sendt: 3. november 2020 16:13

Til: Ida Krems

Cc: Katrine Kaldahl ; Paolo Drostby ; Anders Kroman Liin

Emne: HASTER - Sundhedsmyndighedernes risikovurdering af fortsat minkavl under epidemi

Prioritet: Høj

Kære Ida,

Tak for fremsendte.

Afledt af konklusionen om, at: *”En fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner.”*,

arbejdes der i regeringssagen med en indstilling om en såkaldt ”dvale”-model hvor det ikke tillades, at genindsætte eller avle dyr i 2021.

Fødevarestyrelsens umiddelbare vurdering er dog, at der ikke er hjemmel i lov om hold af dyr til en sådan model, og I bedes derfor vurdere om, der i epidemiologi-loven eller anden lovgivning i jeres regi er/kan tilvejebringes hjemmel til en sådan model under henvisning til behovet for epidemikontrol og beskyttelse af folkesundheden?

Dette haster også og vurderingen skal indgå i selve sagen, evt. med kommentarer om, at det er noget der skal arbejdes videre med.

Fra: Ida Kreams

Sendt: 3. november 2020 15:20

Til: Anders Kroman Liin ...; Katja Goodhew ...; Paolo Drostby ...

Cc: Katrine Kaldahl ...

Emne: Sundhedsmyndighedernes risikovurdering af fortsat minkavl under epidemi

Kære alle

Til orientering er vedhæftet sundhedsmyndighedernes risikovurdering ved fortsat minkavl, der kan indgå som bilag i regeringssagen.

Vi tilføjer som nævnt tidligere et afsnit i coveret herom, når udkastet er klar til det.

VH. Ida

...”

har hun forklaret, at de i Sundhedsministeriet ikke havde tid til at drøfte hjemmelsspørgsmålet med Miljø- og Fødevarerministeriet. Der var 4 timer til KU-mødet, og der var ikke nogen, som havde set beslutningsgrundlaget endnu. Det skrev Justitsministeriet på. Alt foregik på mails, telefoner og sms'er. De havde ikke siden slutningen af september 2020 drøftet, hvorvidt hjemlen skulle findes i epidemiloven. Hun havde meget travlt med at forsøge at forstå risikovurderingen, og de sad samtidig og prøvede at lave Nordjyllandspakken. Det undrede hende, at Miljø- og Fødevarerministeriet igen spurgte til, om der var hjemmel i epidemiloven, da Sundhedsministeriet allerede havde afkræftet dette.

Forevist emailkorrespondance (ekstrakten s. 1794):

”...

From: Katrine Kaldahl ...

Sent: 03-11-2020 18:20:33 (UTC +02)

To: Lisbeth Gro Nielsen ...; Rikke Skaarup Schjødt ...

Subject: SV: KU sag til i aften

[Se svar med rødt.](#)

Katrine Kaldahl

Kontorchef, Center for Lægemidler og Internationale forhold

...

Fra: Lisbeth Gro Nielsen

Sendt: 3. november 2020 18:19

Til: Rikke Skaarup Schjødt ...; Katrine Kaldahl ...

Emne: VS: KU sag til i aften

[Kære begge](#)

[Kan I mon hjælpe med svar på nedenstående fra EM?](#)

1) [Hvad med Læsø? \(måske mest relevant i forhold til menneske-delen?\)](#) [Lige ved at få endelig bekræfter – vender retur om lidt.](#)

2) Kan I svare på, om nedslagningsdelen vedrører hele landet? (Ifølge FM's notat afventer stillingtagen til skala for yderligere aflivning (hele landet/del landsdel) indstilling herom fra sundhedsmyndighederne – forventeligt i løbet af d. 3. november – er det risikovurderingen? **Ja det er risikovurderingen – og den sige HELE landet.**

...”

har hun forklaret, at den risikovurdering, de havde bestilt hos Statens Serum Institut vedrørte, hvad risikoen var for den humane sundhed i forhold til minkavl ind i 2021. Bestillingen dækkede hele den danske minkavl og dækkede derved hele landet. Statens Serum Institut kom ikke med nogen anbefalinger, og derfor synes hun ikke, at man kunne læse, at man skulle slå alle mink i landet ned. Hun gjorde sig ikke tanker om, hvilke scenarier der skulle indstilles til KU-sagen, kun om risikovurderingen.

Forevist mail fra Lisbeth Gro Nielsen af tirsdag den 3. november 2020 kl. 21.21 (ekstrakten s. 1982):

”...

From: Lisbeth Gro Nielsen ...

Sent: 03-11-2020 21:21:23 (UTC +02)

To: Annemarie Lauritsen ...; Line Nørbæk (EM-DEP) ...;

Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) ...; Sidsel Due Nordengaard ...; Erik Brøgger Rasmussen ...; Anne Nørgaard Simonsen ...; Dorthe Eberhardt Søndergaard

...; Paolo Drostby ...; Lars Høgsbro Østergaard ...; Rikke Skaarup Schjødt, ...; Lene Brøndum Jensen ...; Katrine Kaldahl ...; Asbjørn

Brink ...; Marie Stenberg Lund ...; FMN-DVI Virkelyst, Dennis ...;

Kasper Thams Olsen ...; Sven Erik Bukholt ...

Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen ...; Cecilie Birch ...

Subject: SV: KU-sag om mink

Attachments: KU-cover.DOCX, Bilag 2 - Kompensation til minkavlere.docx, Bilag 2a - Kompensationsmodel.docx

Kære alle

Vedhæftet sendes revideret cover på baggrund af dialog med STM (med t/c).

Desuden sendes bilag 2 og 2a.

...”

har hun forklaret, at hun og Dorthe Eberhardt Søndergaard holdt møde med Per Okkels, og senere kom sundhedsministeren også ind til mødet. Både Per Okkels og ministeren deltog i KU-mødet via Skype. Sundhedsministeren blev ikke briefet om de nye bilag 2 og bilag 2 a. De opdagede slet ikke, at bilagene kom ind. Der kom en ministersekretær løbende ind og sagde, at der var kommet ekstra materiale til mødet, og at hun ville printe det, men der var problemer med printeren. Ministersekretæren kom ind efter, at KU-mødet var begyndt og gav sundhedsministeren og Per Okkels materialet, så de så det først, da KU-mødet var gået i gang. De havde forinden briefet ministeren i form af en hånddakt om Nordjyllandspakken, da det var hans ansvarsområde, samt om Statens Serum Instituts nye risikovurdering. Hun husker ikke, at spørgsmålet om hjemmel blev nævnt for sundhedsministeren. De talte ikke meget om minkdelen, da det ikke var hans ansvarsområde, og de havde heller ikke set papirerne. Det stod meget kort i coveret. Hun husker ikke, hvorvidt hun læste bilag 2 og bilag 2 a samme aften eller tidlig næste morgen. Hun husker ikke, hvilke overvejelser hun gjorde sig, da hun læste bilagene.

Forevist bilag 2 (ekstrakten s. 2003-2004):

”...

Hjemmels- og statsstøtteforbehold knyttet til begge modeller

Der tages et generelt forbehold for statsstøttegodkendelse af de foreslåede løsninger.

Konkret tages der forbehold for mulighederne for at kompensere minkavlere i lyset af EU-landsbrugsstøtteregler. Dette undersøges nærmere af Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet.

Det bemærkes desuden, at EU-Kommissionens Temporary Framework foreløbigt udløber ved udgangen af juni måned 2021. Såfremt Temporary Framework ikke forlænges, vil mulighederne for at forlænge kompensationsordningen for selvstændige samt faste omkostninger tilsvarende ophøre.

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelseksportører. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevareministeriets *Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr* eller ved lov. Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.
...”

og forevist bilag 2 a (ekstrakt s. 2005-2007):

”...

Model 1: Dvale

...

Der er ikke hjemmel til håndtering af et sådant scenarie i den nuværende lovgivning, hvorfor der meget hurtigt vil skulle tilvejebringes en lovmæssig hjemmel for dette. SUM tilvejebringer hjemmel i lovgivningen til at forhindre genindsættelse af mink.

Model 2: Aflivning af alle dyr

Dette scenarie vil medføre ekspropriation og dermed erstatning samt en mere omfattende omstillingspulje end model 1.

Dette scenarie vil medføre ekspropriation og dermed erstatning samt en mere omfattende omstillingspulje end model 1.

...”

Indstilling

Det indstilles

- at model 1 tiltrædes.
- at regeringen i uge 47 forelægges en ny sag, hvor der skal tages stilling til den valgte model eller en evt. udfasning af minkproduktion i Danmark.

...”

har hun forklaret, at noget af det, der stod i bilagene var nyt. Det var ikke faktisk korrekt. De havde aldrig set papirerne, så de havde ikke haft mulighed for at rette i dem. Hvis der skulle findes en hjemmel i epidemiloven, skulle der laves en ny epidemilov, men det var ikke blevet aftalt. De havde ikke haft mulighed for at klæde ministeren på og gøre ham bekendt med de nye bilag, netop fordi

bilagene kom så sent. De brugte tiden på at læse på de forhold, som de havde ansvaret for. Ministersekretæren gik ind med bilagene 6-7 minutter efter, at møde var begyndt. De havde ikke en drøftelse om udfaldet af KU-mødet senere samme aften, men hun modtog en sms fra Per Okkels senere på aftenen.

Forevist mail af onsdag den 4. november 2020 fra Stine Sønderby Bonde (ekstrakten s. 2211):

”...

From: Stine Sønderby Bonde ...

Sent: 04-11-2020 00:05:26 (UTC +02)

To: Sven Erik Bukholt ...; Dorthe Eberhardt Søndergaard ...; Lene Brøndum Jensen ...; Katrine Kaldahl ...; Ida Krems ...; Per Okkels ...

Cc: DEP Alle ministersekretær ...; Magnus Ulveman ...; Sine Mutanu Jungersted ...; Rikke Skaarup Schjødt, ...; Carsten Eskebjerg ...; Maja Holm Andreassen ...

Subject: Kort opsamling fra KU om mink

Kære alle

Kort opsamling fra KU om mink:

- Beslutning om at slå alle mink ned nu og hurtigt
- Bekymring for en vidensasymmetri ift. kommunerne i Nordjylland
- I kommunikationen vigtigt med forståelse for situationen lokalt og minklandbrugets betydning
- Vigtigt med en koordineret udmelding til de internationale organer/fora (ECDC mv.)
- ”For nuværende” ingen mink i DK – ikke endegyldigt slut med minkproduktion
- Slå ned i en kombimodel = forsvar + tempo belønning
- Frame smitteopsporingen ift. vaccinen og dennes effekt
- STYR PÅ FAKTA!
- o Hvor mange mutationer ift. hvor mange gensekventeringer?
- o Er det kun 12 – eller er man holdt op med at tælle?
- o ...
- Detektivarbejde ift. smittekæderne i Nordjylland og resten af DK
- Skal vi nu gensekventere alle test i hele Danmark – eller kun stikprøver?
- Vigtigt at kunne svare på, hvorfor kun i Nordjylland og ikke andre områder med mink. Og hvorfor netop disse nordjyske kommuner

Plan for kommunikation onsdag den 4. november:

- SUMen ringer til SF, EL og RV sundhedsordførere i morgen tidlig
- Orientering af partilederne bredt - skal koordineres med MFVM og STM (følger af L 158 - ”konsultation”)
- Møde med borgmestrene – overvejelse om MFVM og EM kan dække med deltagelse af Per+SST/SSI
- STMen i spørgetimen i salen i morgen eftermiddag – skal kunne sige noget om sagen
- Pressemøde med EM, MFVM og SUM i Eigtveds Pakhus sent eftermiddag

...”

har hun forklaret, at Stine Sønderby Bonde var ministersekretær på daværende tidspunkt. Hun mener ikke, at det var hende der håndbragte bilagene, det var vist en, som hed Simone. Det var oftest sundhedsministeren selv, der ringede til ordførerne.

Forevist mail af onsdag den 4. november 2020 kl. 00.42 fra Per Okkels (ekstrakten s. 2217):

”...

From: Per Okkels ...

Snt: 04-11-2020 00:42:34 (UTC +02)

To: Stine Sønderby Bonde ...

Cc: Sven Erik Bukholt ...; Dorthe Eberhardt Søndergaard ...; Lene Brøndum Jensen ...; Katrine Kaldahl ...; Ida Krems ...; DEP Alle ministersekretærer; Magnus Ulveman ...; Sine Mutanu Jungersted ...; Rikke Skaarup Schjødt .; Carsten Eskebjerg ...; Maja Holm Andreasen ...

Subject: Re: Kort opsamling fra KU om mink

Attachments: image001.png, image002.png

STM ønsker at der i morgen udelukkende kommunikeres at minkene slåes ned og at vi torsdag udkommer med sundhedsdelen.

Ønsket er at Indsatsgruppens anbefalinger forelægges for referencegruppen for varslingsystemet.

Har klart anbefalet at det ikke er en god ide. To forskellige ting. Hvem er overdommer her? Vi sover på det.

...”

har hun forklaret, at ”STM” er statsministeriet. Per Okkels ville gerne have en ekstra dag til at afklare forskellige punkter, således at sundhedsdelen først skulle udmeldes om torsdagen den 5. november 2020. Hun fik også en sms fra Per Okkels og kan ikke huske, om de fik anden orientering fra ham.

Forevist hendes mail (ekstrakten s. 2238):

”...

From: Katrine Kaldahl ...

Sent: 04-11-2020 10:44:12 (UTC +02)

To: Ida Krems ...

Subject: Fwd: Bestilling: Bidrag til udmeldingspapirer

Vil du begynde at se med og koordinere med Rikke fra 4 afd der også har fået dem?

Der bliver meldt dyr ud i dag (alle mink aflives) og sundhedsiltag i morgen.

...”

har hun forklaret, at der den onsdag den 4. november 2020 kl. 10.30 blev afholdt en afdelingschef-møde over Skype, hvor hun, Dorthe Eberhardt Søndergaard og Lene Brøndum deltog fra Sundhedsministeriet. Derudover deltog formentlig repræsentanter fra Finansministeriet, Justitsministeriet og Miljø- og Fødevarerministeriet. Tejs Binderup deltog også i mødet

Forevist mail af onsdag den 4. november 2020 kl. 16.27 fra Søren Bøllingtoft Knudsen (ekstrakten s. 2566):

”...

From: Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP)

Sent: 4. november 2020 16:27

To: Lene Brøndum Jensen[Lene Brøndum Jensen]; Dorthe Søndergaard[Dorthe Søndergaard]; Tejs Binderup[Tejs Binderup]; Annemarie Lauritsen[Annemarie Lauritsen]; Line Nørbæk (EM-DEP)[Line Nørbæk (EM-DEP)]; Janus Breck[Janus Breck]; Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP)[Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP)]; Cecilie Brøkner[Cecilie Brøkner]; Erik Brøgger Rasmussen[Erik Brøgger Rasmussen]; Katrine Kaldahl[Katrine Kaldahl]; Sven Erik Bukholt[Sven Erik Bukholt]; Paolo Drostby[Paolo Drostby]; Lars Høgsbro Østergaard[Lars Høgsbro Østergaard]; Asbjørn Brink [Asbjørn Brink]; Sidsel Due Nordengaard[Sidsel Due Nordengaard]; 'Pernille Esdahl'['Pernille Esdahl']; FMN-

CHSPO Høeg-Jensen, Kasper[FMN-CHSPO Høeg-Jensen, Kasper]; FMN-DVI Virkelyst, Dennis[FMN-DVI Virkelyst, Dennis]; Laura Wester[Laura Wester]; Morten Schiellerup Bager (EM-DEP)[Morten Schiellerup Bager (EM-DEP)]

Subject: SV: Faktaark ang. hjælpepakker

Attachments: Faktaark - Overligger.docx; Bilag 1 - Kompensation til tvangslukkede erhverv.docx; Bilag 2 - Kompensation til erhverv indirekte berørt af skærpede restriktioner.docx

Kære jer

Der er i 11. time opstået tvivl om hjemmelsgrundlaget for tvangslukningen. Dette har givet anledning til justering som vedhæftet – under yderligere afklaring mellem JM, SUM og EM.
...”

har hun forklaret, at Dorthe Eberhardt Søndergaard blev ringet op af Anne-Mette Lyhne Jensen fra Justitsministeriet efter afdelingschefmødet. Hun overhørte deres samtale, da hun sad i samme rum. Hun kunne ikke høre, hvad Anne-Mette Lyhne Jensen sagde.

Forevist mailkorrespondance af onsdag den 4. november 2020 (ekstrakten s. 2562-2563):

”...

From: Anne-Mette Lyhne Jensen ...

Sent: 04-11-2020 16:10:35 (UTC +02)

To: Morten Holland Heide ...

Subject: SV: Hjemmel til aflivning af mink.

FYI - EM holder hårdt på, at de statsstøtteretligt alene kan give erstatning, hvis der er tale om et egentligt forbud (ud fra logikken, at hvis man bare kan købe ny mink, så er det ikke forbudt - heller ikke selvom man kan forvente et nyt påbud om at slå dem ihjel).

Hvis der alligevel er behov for hastelovgivning, så løser det i det mindste det problem.

...

Fra: Morten Holland Heide ...

Sendt: 4. november 2020 15:43

Til: Tejs Binderup ...; Anne-Mette Lyhne Jensen ...

Cc: Dorthe Eberhardt Søndergaard ...

Emne: SV: Hjemmel til aflivning af mink.

Kære Tejs

Ok. Hvem skal vi tale med?

Mvh.

Morten

...

Cc: Dorthe Eberhardt Søndergaard ...; Morten Holland Heide ...

Emne: Re: Hjemmel til aflivning af mink.

Kære Anne-Mette

FVST vil gerne have en kontakt til jer. De mener ikke, at hjemlen kan udbredes til hele landet.

Vh

Tejs

...”

og forevist notat om mødet om minkindsats med afdelingscheferne onsdag den 4. november 2020 kl. 10.30 (ekstrakten s. 2652):

”...

På mødet deltog afdelingschef i Sundheds- og Ældreministeriet Dorthe Søndergaard, afdelingschef i Erhvervsministeriet Line Nørbæk, afdelingschef i Miljø- og Fødevareministeriet Tejs Binderup, afdelingschef i Finansministeriet Annemarie Lauritsen, afdelingschef i Sundheds- og Ældreministeriet Lene Brøndum Jensen, afdelingschef i Forsvarsministeriet Kasper Høeg-Jensen, administrationsdirektør i Erhvervsministeriet Torben Skovgaard Andersen, fg. afdelingschef i Justitsministeriet Anne-Mette Lyhne Jensen, teamleder i Erhvervsministeriet Søren Bøllingtoft Knudsen og undertegnede.

Mødet var en opfølgning på mødet i KU den 3. november 2020, og der blev drøftet en lang række spørgsmål vedrørende KU-mødet, herunder hvilke beslutninger der var truffet.

På mødet blev bl.a. spørgsmålet om, hvorvidt KU-beslutningen ville udgøre ekspropriation over for minkavlerne, bragt op,

...

Tejs Binderup rejste på mødet et spørgsmål om hjemmelsgrundlaget for aflivning af mink, idet man hidtil kun havde aflivet mink i smittede farme og i risikozonerne omkring smittede farme. Dorthe Søndergaard spurgte, om dette ikke bare drejede sig om, at man ikke stillede de rigtige spørgsmål til sundhedsmyndighederne. Situationen var således markant anderledes med den nye risikovurdering fra SSI, end da det blev besluttet at aflive de smittede mink og minkene i risikozonerne. Hun nævnte også, at epidemiloven ikke gav hjemmel til aflivning. Der blev ikke konkluderet noget om, hvorvidt der var hjemmel til aflivning af alle mink.

...”

har hun forklaret, at hun deltog i dette afdelingschefmøde, da Dorthe Eberhardt Søndergaard bad hende deltage. Hun husker, at de på mødet primært drøftede proces. Hun husker ikke, at hjemmelsspørgsmålet blev drøftet. Hun talte den 3. november – dagen forinden - med Dorthe Eberhardt Søndergaard om hjemmelsspørgsmålet, hvor Dorthe Eberhardt Søndergaard ringede til Tejs Binderup og sagde, at der ikke var hjemmel i epidemiloven. Hun tror, at hun på tidspunktet for afdelingschefmødet den 4. november havde læst bilag 2 og bilag 2 a. Hun havde på mødet den 4. november mest fokus på de ting, som Sundhedsministeriet skulle følge op på i forhold til Nordjyllandspakken. Hun husker den drøftelse, som Dorthe Eberhardt Søndergaard havde med Anne-Mette Lyhne Jensen efter mødet. Det var Anne-Mette Lyhne Jensen, som ringede til Dorthe Eberhardt Søndergaard, og de talte om epidemiloven og om, at der ikke var hjemmel i den lov, og om, at Miljø- og Fødevareministeriet tidligere havde anvendt lov om hold af dyr til at aflive mink. De havde en gammel mail fra september, som de videresendte til Anne-Mette Lyhne Jensen. Der var tale om den mail, hvor Niels Torpegaard Christensen gengiver § 30 i loven.

Adspurgt supplerende af kommissionen har hun forklaret, at hun sendte mailen under samtalen. Dorthe Eberhardt Søndergaard sendte den videre til Anne-Mette Lyhne Jensen og en anden i Justitsministeriet under samtalen eller lige, da de havde lagt på. Der blev ikke talt om, at Sundhedsministeriet skulle tage noget på sig. Hun forventede efter samtalen, at det lå ovre i Justitsministeriet. Det sidste hun hørte om hjemmel var, da der blev lagt på over for Anne-Mette Lyhne Jensen.

Forevist telefonnotat fra telefonmødet den 4. november 2020 udarbejdet af Morten Holland Heide (ekstrakten s. 2655):

”...

Mødet blev afholdt telefonisk som opfølgning på et møde, der var blevet afholdt kl. 10.30 samme dag om minkindsatsen, hvor regeringens beslutninger på KU dagen før var blevet drøftet. Jeg gentog under mødet, at spørgsmålet om ekspropriation skulle vurderes af Stats- og Menneskeretskontoret, men bemærkede, at jeg for egen regning umiddelbart tænkte, at indgrebet – henset til det tungvejende formål og til, at der var lagt op til en kompensationsordning – meget muligt ikke generelt ville udgøre et ekspropriativt indgreb over for minkavlerne, men at dette ville skulle undersøges nærmere.

På mødet blev også spørgsmålet om hjemmel til aflivning af mink uden for smittede farme og risikozonerne, som var blevet rejst under mødet om opfølgningen på KU-mødet, drøftet. Hverken jeg eller Anne-Mette Lyhne Jensen var bekendt med reglerne i lov om hold af dyr, som var blevet brugt til at aflive dyrene på de smittede minkfarme og i risikozonerne. Dorthe Søndergaard videresendte under samtalen en mail fra en jurist i Sundheds- og Ældreministeriet om § 30 i dyreholdsloven. Dorthe Søndergaard gentog, at det måtte være et spørgsmål om, at man ikke stillede de rigtige spørgsmål til sundhedsmyndighederne. Situationen var markant anderledes med den nye risikovurdering fra SSI.

Alle mødedeltagere gav udtryk for, at det umiddelbart var lidt svært at forstå, at man ikke kunne bruge de samme regler, som var blevet brugt til at aflive minkene i risikozonerne, idet situationen sundhedsmæssigt var markant anderledes og mere alvorlig nu med den nye risikovurdering fra SSI.

Alle mødedeltagere gav udtryk for, at det umiddelbart var lidt svært at forstå, at man ikke kunne bruge de samme regler, som var blevet brugt til at aflive minkene i risikozonerne, idet situationen sundhedsmæssigt var markant anderledes og mere alvorlig nu med den nye risikovurdering fra SSI.

...”

har hun forklaret, at Miljø- og Fødevareministeriet godt kan have brug for hjælp til at oversætte en risikovurdering. Hun blev efterfølgende ikke orienteret videre om hjemmelspørgsmålet. Hun hørte først noget igen om hjemmel, da hun fik tilsendt et lovforslag fredag den 6. november 2020 om aftenen. Hun blev lidt overrasket, da hun ikke havde hørt mere om, at der ikke var hjemmel. Alt gik meget hurtigt, og regeringens beslutning var ikke en del af de indstillede modeller, som fremgik i materialet til KU-mødet. Det, at Tejs Binderup nævnte hjemmelspørgsmålet, var ikke en overraskelse, det var en overraskelse, at de blev ved med spørge, om der var hjemmel i epidemiloven, for det var afklaret, at der ikke var. Dyreområdet var Miljø- og Fødevareministeriets ansvar.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Karen-Margrethe Schebye, har hun forklaret, at der efter telefonsamtalen ikke var nogen konklusion på, hvorvidt der var hjemmel. Det var Justitsministeriet, som tog teten efter telefonsamtalen.

Forevist mail af fredag den 6. november 2020 kl. 18.32 til hende (tillægsekstrakt 3, s. 47):

”...

Fra: Paolo Drostby

Til: Katrine Kaldahl

Cc: Charlotte Røgild Knudsen; Birthe Schubart; Ida Krems; Michelle Aagaard

Emne: Re: Anmodning om bidrag til udkast til lovforslag om aflivning af pelsdyr samt midlertidigt forbud mod hold

af pelsdyr

Dato: 6. november 2020 18:32:10

Kære Katrine

Beslutning om lov truffet i går eftermiddag, troede at Tejs og Dorthe havde været i kontakt om det. Vi skriver loven denne w-e, men det er selvsagt afgørende, at lovbemærkningerne vedrørende begrundelsen for aflivning kommer fra jer.

Bh Paolo

...”

har hun forklaret, at hun var meget overrasket over, at de fik sådan en stor bestilling henover en weekend. Hun ringede til Dorthe Eberhardt Søndergaard for at spørge, om hun havde hørt noget.

Forevist mailkorrespondance af fredag den 6. november 2020 (tillægsekstrakt 3 s. 47)

”...

Den 6. nov. 2020 kl. 17.44 skrev Katrine Kaldahl ...:

Kære Charlotte

Det er beklageligt, at vi ikke får en forvarsel på en så stor bestilling som denne, der skal leveres hen over weekenden.

Hvilken proces ser vi ind i? Hvornår forventer I at fremsætte?

Vi kigger på det – og fremsender forventeligt noget i morgen (umiddelbare input, der ikke når at blive godkendt).

Vh. Katrine

Fra: Charlotte Røgild Knudsen ...

Sendt: 6. november 2020 17:11

Til: Ida Krems ...; Katrine Kaldahl ...

Cc: Paolo Drostby ...; Birthe Schubart ...

Emne: Anmodning om bidrag til udkast til lovforslag om aflivning af pelsdyr samt midlertidig forbud mod hold af pelsdyr

Prioritet: Høj

Kære Ida og Katrine

Hermed fremsendes seneste udkast til lovforslag om aflivning af pelsdyr samt midlertidig forbud mod hold af pelsdyr (mink og ilder). Det er foreløbigt udkast til selve paragrafteksten + skabelon til lovbetænkninger, herunder en foreløbig indholdsfortegnelse over forslag til lovforslagets hovedpunkter.

Jeg skal venligst bedes jer/SUM om at levere bidrag til lovbetænkningerne for så vidt angår den sundhedsfaglige baggrund for lovforslaget, herunder om SSI's risikovurdering såvel som SUM's egne overvejelser i den forbindelse. I må også gerne give jeres evt. bemærkninger og kommentarer til selve paragrafteksten.

Fristen for et stort set færdigt lovforslag er søndag, så det vil være fint, hvis I allerede i løbet af i morgen kan fremsende jeres bemærkninger. Bemærkninger til de forskellige afsnit kan evt. fremsendes løbende.

I er meget velkommen til at ringe til mig, hvis der er noget vi skal vende, herunder i forhold til processen.

...”

har hun forklaret, at hun blev overrasket over at få lovforslaget tilsendt uden noget forvarsel. Grundlaget for regeringens beslutning var risikovurderingen, så det var naturligt, at Sundhedsministeriet skulle levere bidrag til det nye lovforslag. Hun mener ikke, at det var Sundhedsministeriet, der havde ansvaret for at skaffe lovhjemmel til at gennemføre regeringens beslutning om at slå dyrene ned. Der blev udarbejdet et bidrag til lovforslaget, og hun var med til behandlingen af lovforslaget og var med til at besvare spørgsmål.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Karen-Margrethe Schebye, og forevist udkast til cover vedrørende genforlæggelse af FCU-sag vedrørende Covid-19 i danske minkbesætninger (ekstrakten s. 409):

”...

Løsning

Det indstilles i sagen, at der drøftes følgende løsningsmuligheder:

- der udarbejdes beslutningsgrundlag for en løsning, hvor alle smittede besætninger slås ned ud fra et forsigtighedsprincip og/eller
  - der iværksættes alternative tiltag, som er anbefalet af sundhedsmyndighederne og Fødevarestyrelsen, *jf. bilag 1* eller
  - der udarbejdes beslutningsgrundlag for en løsning, hvor alle minkbesætninger slås ned ud fra et forsigtighedsprincip
- ...”

har hun forklaret, at det ikke står klart, hvem som skulle udarbejde et eventuelt beslutningsgrundlag, men det har for det meste ligget hos Miljø- og Fødevarerministeriet. Det er i hvert fald dem, som har koordineret det. En enkelt gang har det ligget i Finansministeriet. Den store sag til sidst lå selvfølgelig i Justitsministeriet. Det lå hverken implicit eller eksplicit i kortene, at Sundhedsministeriet skulle stå for det.

Adspurgt af advokat Jonas Christoffersen, bisidder for sundhedsminister Magnus Heunicke, og forevist hendes mail af 27. september 2020 med vedhæftet bl.a. ØU-sag vedrørende mink (ekstrakten s. 695) har hun forklaret, at dette var det materiale, som de lavede op til mødet med departementscheferne den 28. september 2020.

Adspurgt af advokat Thomas Brædder, bisidder for Per Okkels, og forevist ekstrakten s. 1765:

”...

From: Katrine Kaldahl ...

Sent: 03-11-2020 16:55:44 (UTC +02)

To: Ida Krems ...

Cc: Dorthe Eberhardt Søndergaard ...

Subject: Re: MFVM om hjemmel til at lægge minkavl i dvale

Attachments: image001.png, image002.png

Vi har ikke hjemmel - kun til at afvige lovgivning og det talte vi med dem om sidst det kan ikke lade sig gøre. Har prøver at ringe til Paolo uden held - prøver at fange ham om lidt.

Vh k

...”

har hun forklaret, at hun netop blev overrasket over spørgsmålet den 4. november på afdelingschefmødet, idet hun allerede havde svaret. Paolo er Paolo Drostby. Hun mener, at hun sendte en sms til Paolo Drostby om, at hun gerne ville tale med ham om mink og hjemmel, og at det hastede, men hun mener ikke, at de talte sammen. Dorthe Eberhardt Søndergaard nåede at tale med Tejs Binderup og give ham besked. Hun hørte ikke selv samtalen mellem dem, men Ida Krems overhørte samtalen, hvor Dorthe Eberhardt Søndergaard oplyste Tejs Binderup om, at der ikke var hjemmel i epidemiloven. Samtalen var samme dag.

Adspurgt af kommissionen om den sms, som hun fik fra Per Okkels, har hun forklaret, at den blev sendt omkring midnat den 3. november 2020, og at der stod, at alle mink aflives (tillægsekstrakt 3, s. 1692).

Adspurgt af kommissionen og forevist opdateret CU-cover af 30. september 2020 (ekstrakten s. 971):

”...

Skulle smitteudviklingen udvikle sig yderligere, vil mere vidtgående tiltag, som for eksempel aflivning af alle mink i Danmark, evt. kombineret med et midlertidigt eller permanent forbud mod hold og avl af mink, kunne overvejes. En sådan beslutning vil dog have en væsentligt større erhvervs- og samfundsmæssige konsekvenser. Det skønnes foreløbigt, at de samlede erhvervsøkonomiske omkostninger til erstatning af aflivede mink, samt tabt værdi af bygninger og inventar, lønomkostninger og tabte driftsomkostninger etc. vil beløbe sig til 6-11 mia. kr., afhængigt af værdisættelsen af tabt indtjening inden for en fastsat overgangsperiode, hvilket vil skulle afklares nærmere. MFVM vurderer endvidere, at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området.

...”

har hun forklaret, at hun har læst dette, idet hun læste hele sagen.

Forevist CU-cover af 1. oktober 2020 (ekstrakten s. 1026-1027).

”...

Miljø- og Fødevareministeriet
Sundheds- og Ældreministeriet
[Finansministeriet]
[Erhvervsministeriet]

...

Skulle smitteudviklingen udvikle sig yderligere, vil mere vidtgående tiltag, som for eksempel aflivning af alle mink i Danmark, evt. kombineret med et midlertidigt eller permanent forbud mod hold og avl af mink, kunne overvejes. En sådan beslutning vil dog have en væsentligt større erhvervs- og samfundsmæssige konsekvenser. Det skønnes foreløbigt, at de samlede erhvervsøkonomiske omkostninger til erstatning af aflivede mink, samt tabt værdi af bygninger og inventar, lønomkostninger og tabte driftsomkostninger etc. vil beløbe sig til 6-11 mia. kr., afhængigt af værdisættelsen af tabt indtjening, hvilket vil skulle afklares nærmere. MFVM vurderer endvidere, at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området.

...”

har hun forklaret, at de kantede parenteser betyder, at det ikke er clearet på ministerniveau. Det er clearet på et vist højt embedsmandsniveau, men ikke af ministeren. Når Sundhedsministeriet ikke er i kantet parentes, betyder det, at Magnus Heunicke har godkendt det.

Adspurgt af kommissionen og forevist mail af 20. november 2020 til hende (ekstrakten s. 5093):

”...

Fra: Solveig Røigaard-Petersen

Til: Katrine Kaldahl

Cc: Magnus Ulveman; Mille Elvstrøm

Emne: PRESSE HASTER: Spørgsmål om Ms viden om lovhjemmel

Dato: 20. november 2020 11:50:47

Kære Katrine

Flere medier (Børsen og Information) spørger, hvornår M blev klar over, at der ikke var lovhjemmel.

M har selv sagt, at vi skal læne os op ad den linje som JM kører på Twitter her.

<https://twitter.com/justitsdk/status/1329317577965842433>

Jeg har derfor formuleret følgende citat. Kan du godkende?

”Ja, jeg var til stede på mødet i regeringens Covid-19 udvalg den 1. oktober. I flere medier er blevet udlagt som om, at flere ministre på dette møde skulle være blevet advaret om manglende lovgrundlag for beslutningen om at aflive alle mink. Jeg er ikke enig i den udlægning. Det fremgår klart af Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse, at spørgsmålet om hjemmel til aflivning af mink udenfor risikozonerne ikke blev drøftet på mødet den 1. oktober. Det fremgår også tydeligt af redegørelsen, at embedsmændene ikke foretog den tekniske afklaring af spørgsmålet om lovgrundlag, som de ifølge materialet til mødet skal foretage i tilfælde af, at det på et senere tidspunkt bliver besluttet at aflive alle mink. Jeg personligt var ikke klar over, at lovhjemlen til aflivning af alle mink ikke var på plads ved pressemødet den 5. november og blev først klar over dette efterfølgende. Det var en klar fejl fra Regeringens side at lovhjemlen ikke var på plads før udmeldingen, og det kun vi kan beklage.
...”

har hun forklaret, at Solveig Røigaard-Petersen er en pressemedarbejder i ministeriet. Hun kan ikke huske, hvorvidt hun har godkendt citatet, men hun plejer at godkende materiale, inden det skal ud til pressen. Hun husker ikke, hvorvidt det blev drøftet, hvad der skete på CU-mødet den 1. oktober 2020.

Adspurgt af kommissionen og forevist sms af 31. oktober 2020 fra Dorthe Eberhardt Søndergaard til hende (tillægsekstrakt 3, s. 1691):

”...

”Stor artikel i Berlingske om mink. Nyt Wuhan. Og at vinden muligvis kan bringe smitten rundt. OMG”
...”

har hun forklaret, at man i pressen talte om, at mink kunne blive et nyt Wuhan, men det var ikke noget de drøftede i Sundhedsministeriet.

Forevist tillægsekstrakt 3, s. 1691, 113.1, Sms fra Per Okkels af den 2. november 2020, kl. 22:50:

”...

Har møde i morgen tidlig med SSI folkene som nok ikke rigtigt har forstået i situationen i dag hvad de har sat igang. Hvis der er fundet en minkstamme i mennesker der ikke respondere på immunitet taler vi om en sag der kan nå at ramme den amerikanske valgkamp. Trykprøver dem på undersøgelse og anmoder om deres vurdering af hvad de synes vi i det lys skal gøre med branchen. De kommer med en anbefaling af at udfase industrien hurtigst muligt.

. Genbesøger i den forbindelse SSTs vurdering.

. Det vil nok gøre situationen mere kompliceret ikke mindst politisk men også fordi avlerne ikke har en umiddelbar interesse i at hjælpe til....

...”

har hun forklaret, at hun har læst den pågældende sms. Hun tror ikke, at Per Okkels ville udfordre Statens Serum Instituts risikovurdering, men han vil forsøge at afdække, hvad der er op og ned vedrørende fundet af cluster 5, som Kåre Mølbak havde sagt noget mundtligt om. Det var en stor sms-tråd. SST er Sundhedsstyrelsen.

Adspurgt af kommissionen og forevist mail af tirsdag den 3. november 2020 kl. 9.35 fra Tejs Binderup (ekstrakten s. 1559):

”...

From: Tejs Binderup...

Sent: 03-11-2020 09:35:11 (UTC +02)

To: Martin Ulrik Jensen...

Cc: Line Nørbæk (EM-DEP) ...; Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) ...; Asbjørn Brink ...; Annemarie Lauritsen ...; Paolo Drostby ...; Dorthe Eberhardt Søndergaard ...; Anne-Mette Lyhne Jensen ...

Subject: SV: Mink og kompensation

Kære Martin

Som opfølgning på vores samtale i går, og så alle er opdaterede på planen herfra.

Vi arbejder aktuelt på en ØU-sag, som skal være i ØU i denne uge. Jo før jo bedre.

Den aktuelle ØU-sag vil indeholde kompensationssystem samt tempo tillæg, jf. bullit 1 i nedenstående.

Denne del eksekverer vi dog på inden sagen rammer ØU, så det vil være ren orientering.

I sagen vil også indgå også en konsolidering af, at alle minkavlere inden for zonerne (smittede samt ikkesmittede) skal slå alle sine dyr ned, inkl. avlsdyr, på trods af branchens ønske om at bevare avlsdyr på ikkesmittede besætninger i zonerne. Derudover indstilles, at alle minkavlere uden for zonerne i første omgang kan nøjes med at pelse ned, så de kun har avlsdyrene tilbage. I samme sag indstilles det, at regeringen melder ud, at der i 2021 kun kan forventes at være avlsdyr i Danmark. Af kapacitetshensyn i aflivningerne meldes der ikke noget ud om evt. hel nedlukning af branchen.

Imens ovenstående ØU-beslutninger eksekveres og der slås ned, og pelses ned, udarbejdes der en ny ØUsag, så regeringen kan tage stilling til minkbranchens generelle fremtid. Umiddelbart er der to scenarier, som skal beskrives i denne sag:

a. Kun avlsdyr i 2021, med dvalekompensation (bullit 3 nedenfor) og en omstillingspulje (bullit 4) til de minkavlere, som alligevel bliver nødt til at forlade erhvervet som følge af situationen.

I spor a vil der bl.a. skulle tages stilling til, hvor mange avlsdyr der i givet fald skal have lov at være i 2021, hvordan de mest forsvarligt opbevares mv.

b. Minkbranchen lukkes helt, med ekspropriation og dertilhørende erstatning (bullit 2), samt større omstillingspulje (bullit 4).

Uanset om man bevæger sig af spor

r b vil der skulle skabes retlig hjemmel til at eksekvere beslutningen. Vi er enige i, at det vil skulle ind i epidemiloven. Regeringen vil så skulle tage stilling til, om man vil lukke helt for muligheden for at starte op igen senere, eller om det skal være åbent. Et totalforbud mod minkproduktion vil skulle ind i MFVM-lovgivning.

Alle sejl sættes nu på at få den første sag klar, og så starter vi op på den uddybende fremtidssag, så snart den akutte sag er færdig.

..."

har hun forklaret, at hun ikke præcist husker denne mail, men hun kan have set mailen. Der var i perioden mange meldinger frem og tilbage. Hun var ikke inde over, hvad der lå i de forskellige modeller, som blev indstillet til KU-mødet den 3. november 2020. Hun kan ikke huske, hvad de talte om umiddelbart før KU-mødet, men mener at huske, at de nævnte overfor Per Okkels og sundhedsministeren, at der stadig manglede nogle papirer, og at det kun var den overordnede beskrivelse, der var i håndakten. Hun husker ikke specifikt, at der blev talt om, at alle mink skulle aflives.

Adspurgt af kommissionen og forevist sin mail af 5. november 2020 (ekstrakt s. 2722):

"...

From: Katrine Kaldahl ...

Sent: 05-11-2020 12:11:18 (UTC +02)

To: Lene Brøndum Jensen ...; Sven Erik Bukholt ...; Dorthe Eberhardt Søndergaard ...

Cc: Marie Louise Bloch Rostrup-Nielsen ...

Subject: Tidsperspektiv for nedslagtning af alle mink i NJ

Kære alle

Talt med MFVM om tidspunkt for alle mink i Nordjylland er aflivet. Der var møde i NOST i morges – og lige nu er målet den **16. nov for alle landets mink** skal være aflivet (ligger nok stadig på gårdspladserne, så vi skal lige høre om smittefar ved det – men i det mindste muterer virus ikke længere).

Dvs. Nordjylland er nok færdig før den 16. nov. Tænker det er et oplagt spørgsmål til indsatsgruppen i eftermiddag, hvor Rigspolitiet nok er blevet endnu klogere på den præcise dato.

...”

har hun forklaret at hun fik datoen fra Paolo Drostby. Datoen var vigtig for at kunne afklare, hvornår restriktionerne i Nordjylland kunne ophæves. Der var meget smitte til stede, og når dyrene var væk, kunne de forvente, at smitten gik den anden vej.

Nikolaj Veje

Nikolaj Veje har – under afhøring i kommissionen den 13. november 2021 – forklaret blandt andet, at han er direktør i Fødevarestyrelsen og har været det siden august 2020. Han er uddannet cand.polit. I efteråret 2020 refererede han til Henrik Studsgaard. Han havde endvidere megen kontakt med Tejs Binderup i Miljø- og Fødevarerministeriet. Hanne Larsen var også - henset til den særlige bestemmelse om delegation direkte til Veterinærdirektøren i bekendtgørelsen - den centrale vicedirektør i forhold til håndteringen af coronasmitte i mink. Under Hanne Larsen sad kontorchef Camilla Brasch Andersen. Til sidst i forløbet var næsten hele Fødevarestyrelsen involveret.

Forevist e-mail af 21. september 2020 med materiale til FCU (ekstrakten s. 518):

”...

Fra: Ministerbetjeningen (FVST)

Til: Anders Kroman Liin; Katja Goodhew; Charlotte Thuesen Christensen

Cc: MIM - SB bestillinger; Central Krisestab (FVST); Sofie Matilde Overby (FVST); Aino Homann Nielsen (FVST); Annemarie Legart Bisgaard (FVST); Cecilie Marie Navndrup Rise (FVST); Direktion 6 - Direktører; Karin Breck (FVST); Kirstine Gramtorp (FVST); Lene Neergaard Jørgensen (FVST); Linda Roth (FVST); Louise Marie Lykkeskov (FVST); Steffen Syberg Hansen (FVST)

Emne: BESVARELSE: Bestilling: Økonominotat (MFVM Id nr.: 5305617)

Dato: 21. september 2020 13:35:40

Vedhæftede filer: Datafil må ikke slettes #93923 (Departementet).xml

Bestillinger #93923 (Departementet).pdf

Notat Status og håndtering af COVID-19 i minkbesætninger.docx

Notat - Omkostninger til yderligere indsatser for at undgå smitte i minkbesætninger-6 - final (002) (002).docx

Omkostninger ved 3 scenarier for håndtering af COVID-19 i minkbesætninger 20-09-2020 (FINAL) (rev).docx

image001.png

Prioritet: Høj

Kære Anders, Katja og Charlotte

Hermed sendes ”Omkostninger ved 3 scenarier for håndtering af COVID-19 i minkbesætninger”.

De øvrige to notater er blot ment som bilag (se blev sent ind i sidste uge).

Materialet er direktionsgodkendt af Nikolaj Veje.

Venlig hilsen

Cecilie Marie Navndrup Rise

...”

har han forklaret, at han har læst og godkendt materialet. Normalt ville Hanne Larsen have godkendt materialet, da det var hendes område, men da hun var fraværende den pågældende dag, godkendte han det på hendes vegne.

Forevist notat af 21. september 2020 (ekstrakten s. 521 og 524-525):

”...

Vurdering af omkostninger forbundet med 3 scenarier for håndtering af COVID-19 i minkbesætninger

...

Scenarie 3: Det besluttes at afvikle minkproduktionen i Danmark.

Hjemmelsgrundlag

Aflivning af alle danske besætninger, inklusive besætninger der ikke er beliggende i området omkring et udbrudssted eller ikke er under mistanke, vil ikke kunne ske efter gældende regler i lov om hold af dyr.

§ 30 i lov om hold af dyr giver alene, jf. lovens bemærkninger, hjemmel til, at der som led i en bekæmpelse af en dyresygdom, der er optaget på liste 3 eller 4 i listebekendtgørelsen³, kan iværksættes aflivning af dyr, som er konstateret ramt, eller som kan mistænkes for at være af sygdommene ramt af en af de pågældende sygdomme. Der kan undtagelsesvis efter § 30 ske aflivning af dyr i området omkring et udbrudssted, uanset at dyrene i området ikke er konstateret, eller er konkret mistænkt for at være, smittet med den pågældende sygdom, såfremt det sker som led i sygdomsbekæmpelse. Aflivning kan endvidere ske, hvor det er nødvendigt for at diagnosticere en sygdom, jf. § 29.

Iværksættelse af scenarie 3 vil derfor kræve en lovændring. Raske dyr i andre områder end de berørte vil således med de tilgængelige hjemler ikke på det foreliggende hjemmelsgrundlag kunne kræves aflivet mod erstatning.

Aflivning af raske dyr vil udgøre en sådan begrænsning af ejendomsretten, at der vil være tale om ekspropriation, hvor fuldstændig erstatning er hjemlet ved grundloven.

Tiltagets formål vurderes i øvrigt at nødvendiggøre, at der nedlægges forbud mod hold af mink, da der ellers intet er til hinder for, at der fra udlandet indkøbes mink, og at en produktion genetableres. I lov om hold af dyr er der alene hjemmel til at forbyde landbrugsmæssigt hold af dyrearter, der ikke traditionelt holdes som husdyr i Danmark. Dyreværnsloven indeholder tilsvarende en hjemmel til forbud mod hold af visse dyrearter. Hjemlen omfatter dog kun dyr, der kan frembyde fare eller skabe frygt, eller som vanskeligt kan holdes i fangenskab på en dyreværns-mæssig forsvarlig måde. Et reelt forbud mod hold af mink kræver således også en lovændring.

...”

har han forklaret, at han ikke var bekendt med, at dokumentet var til forberedelse af en regerings-sag. Der var en bestilling på tre scenarier fra departementet til videre brug. Han tror, at nogen fra krisestaben har været pennefører på dokumentet, hvilket han kan udlede af initialerne. Initialerne fra den første vedrører en indlånt medarbejder fra økonomifunktionen, der formentlig har siddet med beregningerne. Han tror, at det var jurister i krisestaben, eventuelt med bistand fra deres juridiske funktion, som skrev afsnittet vedrørende hjemmel. På tidspunktet for notatets tilblivelse havde han ikke en

dialog med hverken Henrik Studsgaard eller Tejs Binderup om scenarie 3. Han kan ikke udelukke, at der har været dialog om scenarie 3 på et lavere niveau i styrelsen. Det var Hanne Larsens arbejdsområde. Han kunne efterfølgende konstatere, at dokumentet indgik i en CU-sag. Han fik ikke materialet til CU-sagen. Han fik ikke nogen tilbagemelding på notatet fra departementet.

Supplerende adspurgt af bisidder for Mette Frederiksen, advokat Lars Kjeldsen, har han forklaret, at han læste det pågældende notat. Han vidste ikke, at det var forberedelse til en regeringssag. ”De pågældende sygdomme” må være en af liste 3 og 4 sygdomme og ”Den pågældende sygdom” må være covid-19, vil han umiddelbart mene. Selv om udgangspunktet var, at der skulle være en veterinær-faglig begrundelse, blev beslutningen om aflivningen af raske mink i zone 2 i sidste ende truffet ud fra et humant hensyn, hvilket også var årsagen til, at der skulle komme en risikovurdering fra sundhedsmyndighederne. Da man slog minkene ned på de tre farme i Nordjylland før sommerferien, var det ud fra et forsigtighedsprincip. Da der i oktober 2020 var en alvorlig risikovurdering for folkesundheden, vurderede de, at der med hjemmel også i lov om hold af dyr, kunne etableres en zone, som blev på 7,8 km.

Han hørte først om, at samtlige mink skulle aflives, efter regeringens beslutning på KU-mødet den 3. november 2020. Der var ikke i Fødevarestyrelsen drøftelser om aflivning af samtlige mink. Fra notatet af 21. september 2020 og op til den 3. november 2020 om aftenen hørte han ikke noget herom. Notatet var primært et økonomiteknisk notat.

Forevist passage fra mødereferat af direktionsmøde den 3. november 2020 (ekstrakten s. 5537):

”...

Der er ingen tvivl om, at sundhedsmyndighederne ikke længere vil have mink i Danmark. Det bliver dog ikke meldt ud, da man er bekymret for, at det vil påvirke motivationen til at hjælpe med aflivning.

...”

han har forklaret, at han deltog i direktionsmødet. Han husker ikke drøftelsen, men det er korrekt, at opfattelsen hos styrelsen var, at sundhedsmyndighederne var længere fremme i overvejelserne om aflivning af mink. Sundhedsmyndighederne havde ikke et generelt ønske om at slå alle mink ned. Der var en drøftelse af, at man kunne beholde avlsdyr, og Kåre Mølbak havde tilkendegivet, at det nok ikke var nødvendigt at slå alle mink ned. Referatet er formentligt skrevet ud fra Hanne Larsens synspunkt om sundhedsmyndighedernes opfattelse af minksituationen.

Forevist sin e-mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1398):

”...

Fra: Nikolaj Veje (FVST)

Til: Annemarie Legart Bisgaard

Cc: Ministerbetjeningen (FVST)

Emne: SV: TIL GODKENDELSE: Bestilling - 2021 COVID-19 håndtering i mink (MFVM Id nr.: 5471809)

Dato: 3. november 2020 14:20:59

Vedhæftede filer: Opdateret notat om status for COVID-19 smitte og aflivningsindsats FVST.docx
Notat om indsætning af nye besætninger i 2021 m#95790).docx
image001.png

Kære Annemarie

Bemærkninger til to af papirerne.

Bh

Nikolaj

...”

og forevist notat af 2. november 2020 (ekstrakten s. 1406):

”...

Problemstilling

Departementet har anmodet Fødevarestyrelsen om at udarbejde et kortfattet notat, der redegør for:

a) hvorvidt der er veterinærfaglige bekræftelser ved at indsætte nye besætninger i 2021 i hhv. de
b) aflivede zoner og uden for disse.

c) hvorvidt det er veterinærfagligt forsvarligt at bevare raske avlsdyr, samt hvilke forholdsregler, der bør tages for at reducere risikoen for, at disse smittes med COVID-19, herunder overvågning, forholdsregler i forbindelse med flytning af dyr etc.

d) refleksioner over mulige kompensationsmodeller, hvis det af veterinær- eller sundhedsfaglige hensyn ikke kan tillades, at der indsættes nye dyr i de aflivede besætninger i 2021.

...

Det er Fødevarestyrelsens umiddelbare vurdering, at det ikke er hjemmel i lov om hold af dyr til at forbyde indsætning af dyr ud over den situation, hvor den eksisterende smittede besætning er aflivet, og der er rengjort og desinficeret efter denne.

...”

han har forklaret, at han ikke husker, at han havde en dialog med Henrik Studsgaard om notatet. Han husker ikke notatet. Det må være hans korrekturændringer, som fremgår af notatet. Den foreviste passage handler om hjemmel til et forbud mod hold af mink, herunder også avlsdyr, efter aflivning. Mødet med direktionen var alene en orientering fra Hanne Larsens side. Punktet var ikke på dagsordenen.

Han og Fødevarestyrelsen hørte ikke noget om, at coronasmitte blandt mink skulle behandles på KU-mødet den 3. november 2020. De blev ikke involveret i forberedelsen af KU-sagen. Han hørte først om de forskellige modeller i forbindelse med sin forberedelse til denne afhøring. Fødevarestyrelsen blev ikke involveret i konkrete strategier. De var godt klar over, at noget skulle ske. De arbejdede på et notat om andre metoder til aflivning af mink. Også København Fur havde nogle ønsker til, hvordan aflivningen skulle foregå.

Der blev afholdt et møde den 2. november 2020 med ministeren og København Fur, hvor Kåre Mølbaks teori om mutation blev nævnt. De nåede inden mødet at orientere ministeren om mutationen. Mødet var tidligt på aftenen, så vil han tro, at bestillingen af notatet var kommet tidligere på dagen den 2. november 2020. De fik ikke at vide, hvad notatet skulle bruges til.

Han hørte om regeringens beslutning på KU-mødet den 3. november 2020 om morgenen den 4. november, hvor han fik en sms fra Hanne Larsen. Han var overrasket over beslutningen, som han mente var meget vidtgående. De var klar over, at de stod i en alvorlig situation, men mange var overraskede over og berørte over beslutningen. De var samtidig usikre på, hvad der præcist var blevet besluttet, men det blev hurtigt meddelt, at politi og forsvar i regi af NOST'en overtog opgaven. De havde

forinden slet ikke talt om, at alle mink skulle slås ned. Der var ingen, der havde en faktisk beskrivelse af, at sundhedsmyndighederne havde et ønske om at aflive samtlige mink.

Forevist mailkorrespondance af 4. november 2020 (ekstrakten s. 2252-2253):

”...

Fra: Tejs Binderup
Til: Nikolaj Veje (FVST)
Emne: Fwd: Hjemmel til aflivning af mink.
Dato: 4. november 2020 11:31:00

Start på videresendt besked:

Fra: Anne-Mette Lyhne Jensen ...
Dato: 4. november 2020 kl. 11.30.33 CET
Til: Tejs Binderup ...
Cc: Dorthe Eberhardt Søndergaard ..., Morten Holland Heide ...
Emne: VS: Hjemmel til aflivning af mink.

Kære Tejs

I fortsættelse af vores snak - se nedenstående.

Mvh. Anne-Mette

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Dorthe Eberhardt Søndergaard ...
Sendt: 4. november 2020 11:23
Til: Morten Holland Heide ...; Anne-Mette Lyhne Jensen ...
Emne: Fwd: Hjemmel til aflivning af mink.

Kære begge

En af vores jurister så på hjemmel til nedslagtning, se nedenstående

...

Så vidt jeg kan se, har MFVM hjemmel til aflivning i § 30 i lov om hold af dyr<<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/1>>, jf. nedenfor.

§ 30. Miljø- og fødevarerministeren kan for at udrydde, hindre, begrænse eller imødegå risiko for udbredelse af zoonotiske smitstoffer og af de sygdomme, der er anført i de i § 25 nævnte lister 3 og 4, fastsætte regler om og meddele påbud om gennemførelse af særlige foranstaltninger samt meddele forbud mod anvendelse af dyr, dele heraf eller animalske fødevarer, sæd, oocytter, embryoner af dyr samt gødning, høg, halm, dyrefoder og andre produkter og genstande, hvormed sygdomme og zoonotiske smitstoffer kan spredes. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om og meddele påbud om gennemførelse af særlige smitteforebyggende foranstaltninger i andre tilfælde end ved udbrud eller mistanke om udbrud.

Stk. 2. Foranstaltningerne i henhold til stk. 1 kan bl.a. omfatte:

1) For dyrehold og vildtlevende dyr:

...

h) aflivning af dyr, herunder i et område omkring et udbrudssted, eller

slagtning på særlige vilkår og

i) destruktion.

Af noten på Karnov fremgår endvidere vedrørende nedenstående:

(56) 2. pkt. blev indsat ved L 2018 1550 og omfatter modsat 1. pkt. situationer, hvor der ikke er tale om udbrud eller begrundet mistanke om udbrud. Bestemmelsen tænkes også anvendt i situationer, hvor dyrene ikke selv er syge, men hvor smitstoffet stadig udgør en sundhedsmæssig risiko for mennesker.

Mvh
Niels

...”

har han forklaret, at han modtog mailtråden under et statusmøde den 4. november 2020 på Skype med Tejs Binderup. Tejs Binderup havde været til afdelingschefmøde og fortalte ham, at regeringens beslutning ikke indeholdt et forbud mod hold af mink. Tejs Binderup nævnte sidst i mødet, at nogen mente, at der var hjemmel. Da han modtog mailen, opfattede han først, at Justitsministeriet mente, at der var hjemmel i Fødevarestyrelsens lovgivning. Der er ikke nogen vurdering i mailen. Han mente, at juristerne skulle se på deres oprindelige vurdering og nu se på den i lyset af regeringens beslutning. Han sendte mailen videre til Hanne Larsen og Camilla Brasch Andersen. Hanne Larsen involverede herefter Birthe Schubart, som sagde, at der ikke var noget, der ændrede ved hendes juridiske vurdering. Tejs Binderup gik senere på eftermiddagen videre med den besked. Den 4. november 2020 om aftenen holdt han et møde med Henrik Studsgaard og Tejs Binderup, hvor de stadig vurderede, at der i deres lovgivning ikke var hjemmel til aflivning af alle mink.

Forevist mailkorrespondance af 4. november 2020 (ekstrakten s. 2632):

”...

Til: ... (Birthe Schubart)

Cc:... (Paolo Drostby), ... (Tejs Binderup), ... (Hanne Larsen), ... (Nikolaj Veje (FVST)), ... (Tim Petersen), ... (Malene Nadine Jais Sthyr)

Fra: Paolo Perotti ...

Titel: SV: Hjemmel til aflivning af raske mink.

Sendt: 04-11-2020 22:41

Bilag: image001.png;

Kære Birthe,

Tak – som aftalt prøver vi argumentation sammen med JM. Jeg har aftalt med JM, at vi drøfter i morgen asap.

Venlig hilsen

Paolo Perotti

...

Fra: Birthe Schubart ...

Sendt: 4. november 2020 22:35

Til: Paolo Perotti ...

Cc: Paolo Drostby ...; Tejs Binderup ...; Hanne Larsen ...; Nikolaj Veje (FVST) ...; Tim Petersen ...; Malene Nadine Jais Sthyr ...

Emne: Hjemmel til aflivning af raske mink.

Og nu med et afsnit om baggrunden for at vi har hjemmel til at slå rask dyr i zoner ned.

...”

har han forklaret, at han den 5. november 2020 fik meldingen om, at Justitsministeriet ikke kunne eller ville tilsidesætte Fødevarestyrelsens vurdering af spørgsmålet om hjemmel. Fødevarestyrelsen havde en opfattelse af, at den manglende hjemmel var en del af regeringens beslutning. De forestillede sig, at man havde fundet noget i epidemiloven. De hørte efterfølgende, at der var en hastelovsproces i gang, og de havde derfor opfattelsen af, at hjemlen ville blive tilvejebragt. De mente, at det måtte være klart for alle, at der ikke var hjemmel, og at det kun var et spørgsmål om, hvordan hjemlen blev tilvejebragt. Fødevarestyrelsen havde tidligere sagt adskillige gange, at der ikke var hjemmel.

Han så noget af regeringens pressemøde den 4. november 2020. Han tænkte ikke over, at der ikke blev omtalt noget med hjemmel på pressemødet. Fødevarestyrelsen havde ingen intentioner om at aflive mink i zone 3, idet der ikke er hjemmel hertil. I det, der blev til zone 3, kunne avlerne selv gå i gang med at pelse. Avlerne uden for zonerne ønskede at fremrykke deres pelsning. Langt de fleste avlere i zone 3 pelsede deres dyr som led i den almindelige pelsning.

Adspurgt supplerende af advokat Jacob Goldschmidt, bisidder for Paolo Drostby og Tejs Binderup, har han forklaret, at han antager, at minkavlerne pelsede helt normalt rigtig mange steder. Han er ikke den rette til at udtale sig nærmere om spørgsmål vedrørende pelsning.

Forevist mail af 6. november 2020 (ekstrakten s. 3026):

”...

Fra: Karin Breck

Sendt: 6. november 2020 21:30

Til: Tejs Binderup...; Katja Goodhew ...; Paolo Drostby ...

Cc: Hanne Larsen ...; Nikolaj Veje (FVST) ...; Camilla Brasch Andersen ...; Signe Balslev ...; Ministerbetjeningen (FVST) ...; Central Krisestab (FVST)

...

Emne: Ny aflivningsstrategi for mink

Kære alle,

Som svar på mundtlig bestilling fra Katja fremsendes hermed notat om ny aflivningsstrategi for mink. Notater er godkendt af Hanne Larsen og Nikolaj Veje.

Venlig hilsen

Karin Breck

...”

og forevist notatet (ekstrakten s. 3028-3029):

”...

Aflivning af mink i resten af Danmark

De pågældende besætninger bliver kontakttet af Fødevarestyrelsen pr. mail, hvor det bliver formidlet, at de skal påbegynde aflivningen straks, og at aflivningen skal være tilendebragt senest mandag d. 16.11. kl 23.59.

Særligt for raske besætninger uden for zoner:

De får oplyst følgende:

- At de skal pelse minkene, inkl. avlsdyr.

...

Der har ikke tidligere været en aflivningsstrategi for raske besætninger uden for zoner, hvorfor ovenstående er nyt og derfor mangler juridisk afklaring. Der arbejdes i departementsregi på et nyt lovforslag, som forventeligt bliver behandlet tirsdag d. 10. november 2020.

...”

har han forklaret, at han hæftede sig ved, at der stod i notatet, at der manglede juridisk afklaring af aflivning af alle mink. I det første brev, der gik afsted til avlerne, var der nogle formuleringer, som kunne give anledning til nogle overvejelser. Han så ikke brevet til avlerne, inden det blev sendt ud.

Forevist notat af den 28. oktober 2020 (tillægsekstrakt 6, s. 690 og s. 696):

”...

Data for aflivning af mink

Antal mink, som blev aflivet dagligt fra 1. november:

Antal aflivede dyr fra 1. november og året ud

Dato for afsluttet aflivning	Zone 1	Zone 2	Zone 3	Total
1. november 2020	14.178	68.029		82.207
2. november 2020	95.475	41.895		137.370
3. november 2020	40.392	15.744		56.136
4. november 2020	80.376	37.696		118.072
5. november 2020	62.159	22.391		84.550
6. november 2020	187.610	167.497	38.400	393.507
7. november 2020	124.865	167.079		291.944
8. november 2020	211.213	160.599	9.677	381.489
9. november 2020	721.103	402.967	95.753	1.219.823
10. november 2020	591.289	232.147	45.882	869.318
11. november 2020	189.110	426.050	141.470	756.630
12. november 2020	318.742	775.991	44.020	1.138.753
13. november 2020	366.048	885.700	347.104	1.598.852
14. november 2020	139.290	804.735	475.628	1.419.653
15. november 2020	355.393	600.368	807.031	1.762.792
16. november 2020	408.252	726.183	1.109.515	2.243.950
17. november 2020	251.842	223.859	20.549	496.250
18. november 2020	131.159	103.015	239.748	473.922
19. november 2020		10.025	609.424	619.449
24. november 2020			13.344	13.344
1. december 2020			18.857	18.857
3. december 2020			14.514	14.514
Total	4.288.496	5.871.970	4.030.916	14.191.382

Opgørelse af hvem, der har været ansvarlig for aflivningerne:
Aflivning udført af (til og med 29. dec 2020)

Zone	Ejer	FVST	Total
Zone 1	249	87	336
Zone 2	476	3	479
Zone 3	287		287
Total	1012	90	1102

...”

har han forklaret, at notatet vedrørte både aflivning til destruktion og aflivning til pelsning. Ud fra de viste oplysninger kan man ikke se, hvor mange mink, der blev aflivet til pelsning i zone 3. Disse oplysninger kan han slå op.

Adspurgt supplerende af advokat Hanne Rahbek, bisidder for blandt andre Christian Liebing, har han forklaret, at dyr aflivet i zone 1 ikke kan indleveres til pelsning. Det var kun i zone 3, at dyr blev indleveret til pelsning. Han mener ikke, at dyr i zone 2 kunne indleveres til pelsning. Han ved ikke, om de i Fødevarestyrelsen kan se, hvordan dyr der er pelset, er fordelt i zone 2 og 3. Der er nogle udfordringer med zoneskift. København Fur kunne have disse oplysninger. København Fur sagde, at de var indstillet på at rykke pelsning fra normalstart den 10. november 2020 til den 1. november 2020 for at undgå, at minkene i zone 3 blev smittet, også set i lyset af den kraftige opfordring, der var fra Fødevarestyrelsen. Han ved ikke, hvilken betydning dette ville have for prisen ud over, at han tænker, at prisen nok ville være lavere, hvis man startede pelsningen før det optimale tidspunkt.

Den 5. - 6. november 2020 overvejede han ikke nye tiltag i forhold til iværksættelse af aflivning af mink, da de fortsatte og intensiverede aflivningerne i zone 1 og zone 2, og i zone 3 holdt de tilbage. Det første brev til avlerne blev sendt ud den 6. november 2020, og de fik ikke skrevet præcist det rigtige. Der har imidlertid ikke været nogen intentioner i Fødevarestyrelsen om at gøre andet end, at dyrene i zone 3 først blev aflivet, når der blev fundet hjemmel til det.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Anders Valentiner-Branth, har han forklaret, at han ikke så det første brev af 6. november 2020, før det var sendt ud, men at han var med til at tage initiativ til brev nummer 2 til minkavlerne ved at rette henvendelse til Henrik Studsgaard, og han var også med til at rette det til. Brev nummer 2 skulle være sendt ud mandag den 9. november 2020, men medarbejderen, som stod for udsendelsen, var gået omkuld af træthed, så brev nummer 2 blev derfor først sendt ud tidligt om morgenen tirsdag den 10. november 2020 kl. 7.30.

Fra den 4. november til den 10. november 2020 blev der aflivet og pelset 190.000 dyr i zone 3. I alt blev der aflivet 3,4 millioner mink, så det var 190.000 dyr ud af 3,4 millioner mink, og ingen af minkene blev aflivet af myndighederne; det var avlerne selv, som aflivede. Alle vidste, at det var frivilligt. Han så ikke det første brev af 6. november 2020. Det var Hanne Larsen, som stod for indsatsen og for brevet. Han var selv voldsomt optaget af at skaffe kapacitet til bortskaffelse af de aflivede mink. Så vidt han ved, læste han ikke det første brev den pågældende dag. Han havde meget travlt i weekenden den 7.-8. november 2020. Der var en lang periode, hvor man aflivede 1-2 millioner dyr om dagen, og de havde store problemer med at bortskaffe dem.

Det var først, da det kom frem i medierne, at han læste brevet. Han tog derfor først fat i spørgsmålet mandag morgen. Han ved, at Hanne Larsen og Henrik Studsgaard havde det oppe over weekenden. En veterinærfaglig vurdering er en dyrlægefaglig vurdering, og det kræver en faglig ekspertise som dyrlæge for, at man kan udtale sig, herunder kendskab til dyr og dyrs sygdomme. Han har ikke de kompetencer, som veterinærdirektøren har. Veterinærdirektøren kan handle direkte i forhold til departementet og skal i den forbindelse alene orientere sin direktør. Det er rigtigt forstået, at man kan undre sig over, at den mest vidtrækkende beslutning om aflivning af mink blev truffet uden involvering af den dyrlægefaglige ekspertise.

Forevist afgørelse af 17. juni 2021 fra Miljø- og Fødevareklagenævnet (tillægsekstrakt 4 s. 661 og 664-665):

”...

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Følgende medlemmer af Miljø- og Fødevareklagenævnet har deltaget i sagens behandling: formand Birgitte Egelund Olsen, landsdommerne Henrik Twilhøj og Olaf Tingleff, og de sagkyndige medlemmer Jens Svenningsen og Poul Bækbo.

...

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i denne klagesag fundet anledning til at behandle følgende forhold:

- 1) Begrundelsespligten
- 2) Partshøringspligten
- 3) Proportionalitetsprincippet

...

3.2.3 Proportionalitetsprincippet

Proportionalitetsprincippet indebærer, at forvaltningen i forbindelse med udøvelsen af et skøn, er forpligtet til at vælge den mindst indgribende foranstaltning, som er tilstrækkelig og egnet til opnåelse af formålet. Herudover indeholder proportionalitetsprincippet et krav om forholdsmæssighed, hvorefter indgrebet kun må iværksættes, hvis det står i rimeligt forhold til det mål, der forfølges.

...

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder på baggrund af sagens oplysninger, at der ikke er tilstrækkeligt grundlag for at tilsidesætte Fødevarestyrelsens proportionalitetsvurdering. Nævnet finder dermed ikke anledning til at tilsidesætte styrelsens vurdering af, at afgørelsen om offentligt tilsyn samt aflivning af besætningen i den konkrete situation var en nødvendig og egnet foranstaltning for at udrydde, hindre, begrænse eller imødegå risiko for udbredelse af zoonotiske smitstoffer i medfør af § 30, stk. 1 og stk. 2, nr. 1, litra b og h, og § 63 i lov om hold af dyr.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har lagt vægt på, at Fødevarestyrelsen forud for afgørelsen af 9. oktober 2020 har iværksat mindre indgribende tiltag med henblik på at inddæmme smittespredning, men at disse tiltag, ifølge styrelsen, ikke har været tilstrækkelige til at afværge smittespredning i minkfarme. Nævnet har endvidere lagt vægt på styrelsens oplysning om, at det ikke er muligt at isolere, vaccinere eller på anden måde iværksætte foranstaltninger i minkbesætninger for at undgå smittespredning med COVID-19, herunder til mennesker. I nævnets vurdering er ligeledes indgået, at de iværksatte tiltag ifølge Sundhedsstyrelsens status på initiativer af 24. september 2020 ikke har været tilstrækkelige til at inddæmme smittespredning.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i sin vurdering desuden inddraget de tilgængelige oplysninger om medianværdien på 1,06 km (5-95- percentiler: 0,6-7,8 km) for afstand fra smittede minkfarme til nærmeste smittede minkfarme, jf. Dansk Veterinær Konsortiums notat af 29. september 2020. Nævnet kan

konstatere, at zoneafstanden svarer til den i notatet højest konstaterede afstand fra en smittet minkfarm til en anden smittet minkfarm, samt at Fødevarestyrelsens skøn er foretaget ud fra et forsigtighedsprincip på baggrund af den foreliggende risiko for folkesundheden ved smitte med COVID-19 fra mink.

Det er Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering, at det ud fra et forsigtighedsprincip kan være proportionalt at tage udgangspunkt i den højest konstaterede afstand, der er nævnt i de tilgængelige oplysninger. Nævnet har ikke ud fra sagens oplysninger, herunder de nye oplysninger i sagen, fundet grundlag for at tilsidesætte styrelsens beslutning om at sætte besætningen under offentligt tilsyn samt om aflivning af besætningen for at undgå smittespredning med COVID-19. Nævnet henviser bl.a. til den epidemiologiske udredning fra Statens Serum Institut og Københavns Universitet om COVID-19 i minkfarme fra oktober 2020, hvorefter COVID-19-smitte i mink ved overførsel til mennesker kan medføre potentiel risiko for manglende udvikling af flokkimmunitet efter overstået infektion og/eller vaccination.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i sin vurdering inddraget, at den i Dansk Veterinær Konsortiums notater af 2. oktober 2020 og 14. oktober 2020 anførte model alene forklarer 60 % af variationen i datasættet, og at 40 % af smittetilfældene dermed må skyldes andet end geografisk nærhed og besætningsstørrelse. Nævnet har ligeledes inddraget, at medianværdien (25-75 percentiler) i Dansk Veterinær Konsortiums notat af 14. oktober 2020, som bygger på et væsentligt større datagrundlag, alene er på 1,7 km (0,88-2,27) og således er en betydelig kortere afstand end den, der er anført i notatet af 29. september 2020. Det er dog nævnets vurdering, at dette ikke kan føre til et andet resultat henset forsigtighedsprincippet, den foreliggende risiko for folkesundheden og den særlige situation på tidspunktet for Fødevarestyrelsens afgørelse.

3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Fødevarestyrelsens afgørelse af 9. oktober 2020 om offentligt tilsyn som følge af geografisk nærhed med en COVID-19 smittet pelsdyrfarm, på Græsdalvej 7, 9830 Tårs.
...”

har han forklaret, at de lige indtil den 4. november 2020 fik meget kritik af, at zonen var så stor. De fastsatte zonen så stor, som tallene kunne forsvare, da man befandt sig i en kritisk situation. Kendskabet til smittevejene var meget spinkelt på daværende tidspunkt. Der var ubesvarede spørgsmål. Selv i dag har de ikke svar på alle spørgsmål. De 7,8 km betragtede de som velbegrundet. Den 4. november 2020, da de tog stilling til hjemmelsgrundlaget på ny, havde de ikke yderligere oplysninger fra Dansk Veterinær Konsortium, som gjorde dem i stand til at gå videre ud end de 7,8 km. I givet fald skulle man have ventet så lang tid, at man kunne have lavet en ny statistisk analyse. Der var ikke nye oplysninger, som gav anledning til at revurdere størrelsen af zonerne. Det var ikke hans vurdering efter Statsministerens pressemøde, at man kunne få 14 dage til at lave en nærmere udredning. De kom frem til 7,8 km via en ren statistisk analyse. Man kunne sige med 95 % sikkerhed, at der lå en smittet farm indenfor 7,8 km af en anden smittet farm. Han tror, at man havde 20 farme på det tidspunkt, og det svarer til, at 19 ud af 20 zoner ligger i den afstand i forhold til en smittet farm.

Supplerende adspurgt af advokat Thomas Brædder, bisidder for Per Okkels, har han forklaret, at han ikke var meget inde over modellen. Den anførte model var ikke er komplet og tog udgangspunkt i et spinkelt statistisk materiale på 20 smittede farme. Den kunne forklare 60 % af den variation, der var i det med de statiske faktorer, der, som han læser det, måtte være geografisk nærhed og besætningens størrelse, mens 40 % måtte skyldes noget andet. Der er mange teorier om, hvordan smitten var gået fra farm til farm. Der blev undersøgt et hav af forklaringsfaktorer. Der var meget lav sandsynlighed for, at smitten kom fra andet end den humane faktor. Der var ingen spredning til Fyn og Sjælland.

Det var tydeligt, hvad den nye risikovurdering indebar. Det var ikke hans opfattelse, at der var tid til at bede om en ny risikovurdering. Han tror, at Birthe Schubart var tilstrækkeligt beredt til foretage sin vurdering af hjemlen, uden at hun havde læst risikovurderingen. Det er nyt for ham, at hun ikke havde set den nye risikovurdering.

Forevist uddrag af referat af møde afholdt den 29. september 2020 mellem alle sundhedsmyndighederne og Fødevarestyrelsen (ekstrakten s. 1527 og 1528-1529):

”...

6. Fremadrettede tiltag (nationalt, lokalt), fx ved pelsning, behov for strategier

FVST afventer detaljeret beskrivelse af pelsning fra mink-branchen, før der kan lægges en fast plan for pelsningssæsonen. Arbejdet afhænger også af, om det besluttes, at de smittede farme skal slås ned inden pelsningssæsonen.

Der kører dertil en dialog omkring udenlandsk arbejdskraft og medarbejdere fra andre brancher, der bijobber på pelsnerne.

Plan for foråret udarbejdes efter pelsningssæsonen, også med eventuelt politisk input omkring minkavl i Danmark. Til marts starter minkavlen igen med nye dyr på farmene.

...”;

har han forklaret, at der var tæt koordinering mellem Fødevarestyrelsen ved Hanne Larsen og Camilla Brasch Andersen og nogle af deres folk samt sundhedsmyndighederne, hvor de mødtes et par gange om ugen og koordinerede og drøftede initiativerne. Han har kun sine egne medarbejders opfattelser, og der var en frustration fra hans folk over, at man ikke havde gjort mere fra sundhedsmyndighedernes side på den humane side i forhold til, hvor bekymret sundhedsmyndighederne var. Minkene blev med stor sandsynlighed smittet af mennesker, og hans folk oplevede, at der ikke blev fulgt nok op på at gå ind med hårdere midler for at få testet de personer, der var på minkfarmene. Han ved, at forklaringen var, at der ikke var hjemmel i epidemiloven.

I oktober 2020 var mange kede af aflivningstempoet på mink. Aflivningstempoet steg i perioden, og Fødevarestyrelsen udskrev flere og flere ansatte til at gå ud i marken og hjælpe med aflivninger på de smittede farme. De tog også kontomedarbejdere i brug. Det var svært at få andre myndigheder til at hjælpe. De bad om hjælp fra andre myndigheder og havde et godt samarbejde med Beredskabsstyrelsen. Politi og forsvar ville ikke gå ind på de smittede farme, medmindre det var i forbindelse med politiforretninger, og politiet ville ikke bistå med overvågning af aflivningerne. NOST'en begyndte at understøtte dem i stigende omfang, og i oktober 2020 begyndte de at få bedre styr på det, men der var flaskehalse med at komme ind på de smittede farme.

Efter regeringens beslutning den 3. november 2020 fik de i Fødevarestyrelsen den soleklare melding, at politiet og forsvaret i regi af NOST'en overtog operationen, og Fødevarestyrelsen skulle kun levere veterinærfaglig rådgivning til NOST'en. Fødevarestyrelsen kunne derfor sænke skulderne lidt. Fødevarestyrelsen var dog i praksis stadig meget involveret i problemhåndteringen, og da hjemmelsproblemerne kom frem, begyndte NOST'en at sige, at de kun var en støttefunktion til Fødevarestyrelsen.

Forevist sin sms af 4. november 2020 til Thorkild Fogde (tillægsekstrakt 4, s. 949):

”...

[Nikolaj Veje]: Når politiet tager over, bliver der gået til stålet Held og lykke med opgaven. Bh Nikolaj

...”

har han forklaret, at han tidligere har arbejdet i Rigspolitiet og kender Thorkild Fogde ret godt. I sms'en var vedhæftet en slide fra politiet, hvor der var en klar fejl, hvilket han som ”sort humor” henviste til og i øvrigt henviste han til, at politiet overtog operationen.

Termen brandbælte blev brugt nord for Limfjorden. Han forstod, at dette vedrørte, at man forsøgte at aflive de senest smittede mink for at forhindre videre smittespredning. Termen brandbælte blev brugt flere gange og lidt i flæng, og det var ikke en egentlig strategi. Termen blev brugt i forbindelse med smitte på en farm i Gjøl. De konstaterede, at de mink, der var smittet først, næsten var blevet raske, når de nåede til dem. Helt fra starten af oktober 2020 aflivede de senest smittede mink først.

Forløbet har været en kæmpebelastning for deres organisation og trækker stadig spor bl.a. i forbindelse med, at medarbejdere fra Fødevarestyrelsen skal afhøres af kommissionen. Det har påvirket alle medarbejderne. Fødevarestyrelsen var enormt stolt over den indsats, der blev leveret i august, september, oktober og november 2020. Den arbejdsindsats, der blev ydet, har uden sammenligning været den største opgave, de har haft. Mange medarbejdere, også dem, som ikke var dyrlæger, løb en risiko ved at gå ind på smittede farme. Det eneste, der stod tilbage for medarbejderne var, at de blev kørt over af en dampromle af presse, andre myndigheder osv. Det har de kæmpet med i Fødevarestyrelsen, og det kæmper de stadig med.

Adspurgt af bisidder for Mette Frederiksen, advokat Lars Kjeldsen, og forevist kort over Danmark med status på ejendomme (ekstrakten s. 3572), har han forklaret, at de havde en inddæmningsstrategi. Hvis man skulle prioritere kapaciteten, skulle man tage de senest smittede mink først. Strategien var at slå de senest smittede mink ned først, og det gjorde de indtil den 4. november 2020, hvor man overgik til en anden strategi. Begrebet brandbælte var en term, og han kender ikke til betegnelsen ”brandbæltestrategi”.

Forevist passage fra beslutningsnotat til CU-møde den 2. oktober 2020 (ekstrakten s. 910 og 915):

”...

2. Mulige smitteveje

Fødevarestyrelsen har indsamlet data fra alle de mistænkte og smittede besætninger, om faktorer der kan have smitemæssig betydning herunder, hvem der passer minkene, andre dyr på ejendommen, besøg i besætningen de seneste tre mdr., gyllehåndtering, foderleverance, mulighed for at mink kan undslippe, skadedyr/vilde dyr, hvilken dyrlæge osv.

Der er indtil videre ikke fundet andre smitteveje end human smitte ind og ud af minkfarmene.

...”

har han forklaret, at man fortsat ikke ved, hvordan smitten spredte sig. Undersøgelsesmaterialet eksisterer ikke længere. Han har hørt hypotesen om, at smitten kunne foregå ved den menneskelige adfærd i form af løsarbejdere, som gik fra farm til farm, men den menneskelige faktor har ikke kunnet inddrages i den relativt simple statistiske analyse ved fastlæggelsen af zonerne.

Adspurgt af bisidder for Mette Frederiksen, advokat Lars Kjeldsen, og forevist Camilla Brasch Andersens mail af 6. november 2020, (ekstrakten s. 2957):

”...

Fra: Camilla Brasch Andersen

Til: Sander Jacobsen ...; Tage Pedersen ...

Cc: Hanne Larsen; Henrik Studsgaard; Tejs Binderup ...

Emne: Nyt oplæg: Mail til alle minkavlere - til Kopenhagen Fur

Dato: 6. november 2020 15:18:35

Vedhæftede filer: Aflivning alle mink fvst.dk 06112020_KphFur_2.docx
image001.png

Kære begge

Her med nyt oplæg med ændret tekst for opstart i zone besætninger.

Resten er uændret.

Vil I kvittere om der er mere eller I er enige?

...”

har han forklaret, at Sander Jacobsen og Tage Pedersen fik brev nr. 1 i høring. Han deltog også i møder med Tage Petersen og Sander Jacobsen. Det kom ikke frem på møderne, at der ikke var hjemmel til kræve, at alle mink skulle slås ned, allerede fordi der ikke var anledning til at bringe dette emne på banen før regeringens beslutning den 3. november 2020. Han mener, at han sidst deltog i et møde med Tage Pedersen og Sander Jacobsen den 2. november 2020, og der var heller ikke her anledning til at tale om hjemmel.

Fødevestyrelsen var inde over udarbejdelsen af lovforslaget, der den 6. november 2020 blev sendt til Statsministeriet. Fødevestyrelsen har været med til at skrive bemærkninger, og han mener, at oplysningerne på det daværende tidspunkt var retvisende.

Adspurgt af bisidder for Thorkild Fogde, advokat Lise Lauridsen, har han forklaret, at Fødevestyrelsen sad med i NOST'en. Han sad ikke selv med i NOST'en. Det var på sektionslederniveau. De fik delplaner i høring, herunder BN 284. Fødevestyrelsen fik planen i høring som en del af NOST'en. Det var i dagene efter den 4. november 2020.

Adspurgt af bisidder for Mogens Jensen, advokat Christian Zeeberg Madsen, og forevist note til oversigten over, hvem der havde været ansvarlig for aflivninger (tillægsekstrakt 6 s. 696):

”...

Generelt er data i dette notat fremkommet ved sammenfletning af data. Der er således usikkerhed i forhold til tallenes validitet grundet fejlregistreringer eller mangelfulde registreringer. Usikkerheden ændrer ikke ved, at Fødevestyrelsen ikke foretog myndighedsaflivninger i besætninger uden for zonerne (zone 3).

...”

har han forklaret, at det i brev nr. 1 til avlerne skulle have været betonet, at det var frivilligt, hvorvidt avlerne ønskede at aflive deres mink. Med den omtale der var i pressen om søndagen, og da brev nr. 2 blev sendt ud, så skulle man have været meget lukket inde for ikke at være klar over, at hvis man var i zone 3, var det frivilligt, om man ville aflive sine mink eller ej.

Adspurgt på ny af sin bisidder, advokat Anders Valentiner-Branth, og forevist uddrag af referat fra møde den 29. september 2020 omhandlende ”Emne Smittespredning på minkfarme”, ekstrakten s.1529:

”...

DK-VET vurderer ikke, at det på nuværende tidspunkt er meningsfuldt at forsøge at lave modeller over smitteudviklingen på minkfarme, da der er for ringe viden om smitteveje.
...”

har han forklaret, at det med smitteveje er man ikke blevet klogere på.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at han ikke blev involveret i brandbælter. Han var på afstand af den veterinærfaglige indsats. Han ved som lægmand ikke, hvorvidt brandbælter virkede, det løste i hvert fald ikke problemet.

Adspurgt af kommissionen og forevist tillægsekstrakt 4, s. 8 ff med forelæggelse i Statsministeriet af notat fra Miljø- og Fødevarerministeriet vedrørende udbrud af smitte på minkfarm, har han forklaret, at han ikke var bekendt med dette, da han ikke var tiltrådt i Fødevarestyrelsen i juni 2020.

Adspurgt af kommissionen og forevist notat af 18. september 2020 om økonomiske konsekvenser ved aflivning af alle mink i Danmark (ekstrakten s. 445):

”...

Fødevarestyrelsen vurderer, at aflivning af alle mink i Danmark vil medføre lukning af hele produktionen i minimum en årrække på grund af tabet af avlsmateriale. Dette understøttes yderligere af de lave afregningspriser, og de sidste 4 år med negative gennemsnitlige driftsresultater, som alt andet lige gør, at det ikke er attraktivt at investere i nyt avlsmateriale og starte produktionen op, når Covid-epidemien er overstået. Det forventes ligeledes, at andre lande vil udvide deres produktion for at dække den internationale efterspørgsel, hvilket vil gøre det svært for de danske minkavlere at komme tilbage på de internationale markeder. Der er i det følgende derfor lagt til grund, at produktionen af mink i Danmark stopper som følge af aflivningen af alle mink.
...”

har han forklaret, at han ikke husker, hvorvidt han læste det pågældende notat. De gik ikke og drøftede dette på daværende tidspunkt. Det var en rimelig vurdering. Det blev skrevet ud fra en beregningsteknik. Når avlstdyrene var væk, var det lidt op ad bakke at starte minkbranchen op igen. De havde i Fødevarestyrelsen ingen overvejelser om, at alle mink skulle aflives. Det nærmeste man kom var overvejelser om, at man skulle have en dvalemodel. Hvis man skulle finde ud af, hvad det ville betyde for branchen at aflive alle mink, skulle man have bedt Fødevarestyrelsen om en faglig vurdering heraf. Det ville være Hanne Larsen, der i givet fald ville stå i spidsen for en sådan vurdering, da det var en veterinærfaglig vurdering, ligesom de havde kendskab til brancheforhold. Hanne Larsen har en direkte, men uspecificeret, kontakt til departementet. Det afhænger af den konkrete sag, hvilken person hun taler med. Han vil efter reglerne skulle blive gjort bekendt med en sådan kontakt, men det var i praksis ikke muligt for Hanne Larsen at orientere ham om alle hendes kontakter til departementet.

Adspurgt af kommissionen og forevist e-mail af 1. oktober 2020 med CU-cover (ekstrakten s. 1093 og 1094 ff):

”...

Fra: Karin Breck (FVST)
Til: Nikolaj Veje (FVST)
Emne: VS: CU-cover1.docx.docx
Dato: 1. oktober 2020 17:18:30
Vedhæftede filer: CU-cover1.docx.docx

image001.png

Hannes bemærkninger til CU-cover

Kh Karin

Fra: Hanne Larsen (FVST) ...

Sendt: 1. oktober 2020 00:27

Til: Anders Kroman Liin ...; Katja Goodhew ...; Paolo Drostby ...

Cc: Karin Breck (FVST) ...; Tim Petersen (FVST) ...; Camilla Brasch Andersen (FVST) ...; Ida Tingman Møller (FVST) ...; Sibel Zuferov

...

Emne: CU-cover1.docx.docx

Kære Anders

Hermed mine umiddelbare kommentarer

Mange hilsner

Hanne

...”

har han forklaret, at han først fik mailen efter CU-mødet blev afholdt. Det cover han fik, var meget langt fra at være færdigt. Han så ikke det endelige produkt. Det får de sjældent. De får i stedet en mundtlig tilbagemelding fra departementet. Det ville være i strid med god praksis, hvis man ændrer i en vurdering, som de har skrevet, uden at det er afstemt med dem. Det vil gå galt.

Han deltog ikke selv i mødet den 2. november 2020 mellem Fødevarestyrelsen, København Fur og Statens Serum Institut. Han talte ikke selv med Kåre Mølbak på noget tidspunkt i forløbet. Hans folk fortalte ham, at Kåre Mølbak havde sagt, at de risikerede et nyt Wuhan.

Han deltog i det senere møde med ministeren, departementet Fødevarestyrelsen og København Fur. Kåre Mølbak deltog ikke i dette møde.

Adspurgt af kommissionen og forevist udsnit af tidslinje af 17. november 2020 (ekstrakten s. 5209):
”...

Nikolaj Veje har kl 11 one-to-one med Tejs Binderup og [gør i den forbindelse opmærksom på](#) den manglende hjemmel [drøfte, hvortil](#) Tejs Binderup [svarer siger](#), at Justitsministeriet [siger vurderer](#) at hjemlen kan findes i lov om hold af dyr. [Det aftales, at Tejs Binderup videresender mail fra JM, og at Fødevarestyrelsen ser herpå.](#)

...”;

har han forklaret, at Hanne Larsen og Karin mente, at der var behov for, at de fik styr på deres papirer. Han tror, at det er en fejl på det tidspunkt, at der står Justitsministeriet. Justitsministeriet var kun en postkasse på sagen. Det er Sundhedsministeriet, der har foretaget vurderingen. Han tror, at Tejs Binderup har nævnt både Justitsministeriet og Sundhedsministeriet, og at han har misforstået det. Tejs Binderup udtrykte ikke tvivl i forhold til hjemmel. Der var nogen, der sagde til dem, at der burde være hjemmel i deres lovgivning, og derfor så de på det. Zonens størrelse på 7,8 km var ikke mur- og nagelfast, og de skulle have en veterinærfaglig begrundelse i smitteudviklingen for, om den kunne være større og i princippet landsdækkende, hvilket de drøftede. Det var der ikke datagrundlag for på det pågældende tidspunkt, da der kun var smittede besætninger i Jylland.

Han hørte ikke noget om, at Justitsministeriet havde en arbejdstese om, at der var en hjemmel. Det forsinkede dem alle med 1½ døgn, at man tog den modsatte arbejdstese af deres egen vurdering. Han var ikke selv i tvivl om, at de ikke havde hjemmel, men de undersøgte det en ekstra gang.

Adspurgt af kommissionen og forevist mail af 17. november 2020 fra Karin Breck med tidslinje (ekstrakten s. 4718), har han forklaret, at Karin Breck på daværende tidspunkt var chef for direktionssekretariatet i Fødevarestyrelsen.

Adspurgt af kommissionen og forevist tidslinjen af 17. november 2020 (ekstrakten s. 4719):

”...

- På et internt møde i FVST (Nikolaj, Hanne, Camilla (?), Birthe og Malene) om morgenen/for-middagen (kl ca. ?) drøftes det, at der ikke er hjemmel til at aflive mink uden for 7,8 km zonerne
- Nikolaj taler derefter med Tejs (kl ca.?) for at gøre opmærksom på den manglende hjemmel – Hertil sider Tejs, at JM siger at hjemlen kan findes i lov om hold af dyr
- Møde i F265 (Nikolaj, Hanne, Camilla, (Birthe?))– Tejs ringer under mødet og får helt klar besked – det kan ikke lade sig gøre at finde hjemlen i Lov om hold af dyr

...”

har han forklaret, at dette møde var kort efter, at han fik meldingen om regeringens beslutning fra KU-mødet den 3. november 2020 om, at alle mink skulle aflives. Hanne Larsen sagde, at det var fortrolig viden, indtil der havde været afholdt pressemøde, og at de ikke kunne sætte noget i værk. Der var en, der sagde, at de måtte have fundet en hjemmel i epidemiloven. Han tror, at de var i kontakt med Tejs Binderup flere gange den dag. Tejs Binderup fik meldingen om, at de havde set på problemstillingen med hjelmen igen, og at deres vurdering var uændret. Tejs Binderup skrev en mail til Justitsministeriet herom.

Der blev afholdt et statusmøde senere om aftenen med Henrik Studsgaard og Tejs Binderup, hvor hjemmelsspørgsmålet blev drøftet igen. På mødet sagde de, det fortsat var Fødevarestyrelsens klare opfattelse, at der ikke var hjemmel. Det blev besluttet, at Paolo Perotti skulle ind over, og at han skulle have kontakt med Birthe Schubart, samt at Justitsministeriet skulle orienteres. Han husker ikke Henrik Studsgaards reaktion. Hjemmelsspørgsmålet var enormt vigtigt, men var et af mange spørgsmål.

Mange af minkene uden for zonerne blev pelset på sædvanlig vis. Avlsdyr var en særskilt vurdering. Det kunne være bedre for avlerne at aflive avlsdyr til destruktion og få erstatning.

Adspurgt af kommissionen og forevist mail af 10. november 2020 (tillægsekstrakt 2 s. 90):

”...

Fra: Nikolaj Veje (FVST)

Til: Tejs Binderup

Emne: VS: Angående bekendtgørelse om hjemmel til at slå mink ned

Dato: 10. november 2020 17:51:12

Som aftalt, udkast til skr citat. Henvendelsen er nedenfor.

Fødearestyrelsen har været klar over, at det kræver en hjemmel at påbyde aflivning af raske mink uden for zonerne. Vi er imidlertid blevet opmærksomme på, at det af vores brev fra Fødearestyrelsen til minkavlere fredag den 6. november ikke fremgik, at der alene var tale om en opfordring til hurtigst muligt at aflive dyrene, af hensyn til folkesundheden. Derfor har vi også i dag 10. november sendt et revideret brev til minkavlere og beklaget den opståede uklarhed.

I de skriftlige instrukser vi gav medarbejderne, som skulle kontakte minkavlere uden for zonerne, fremgår det tydeligt, at det er frivilligt, om avleren vil begynde at aflive og pelse sine dyr samt lade en myndighedsperson komme ind på besætningen. Så på de indre linjer har kommunikationen været helt klar.

Jeg vil gerne understrege helt klart, at hvis ikke ejeren selv vil aflive sine dyr, bliver de ikke aflivet af myndighederne, før lovgrundlaget er på plads. Og vi har ikke haft intention om at give avlerne eller andre indtryk af andet.

Bh
Nikolaj

...”

har han forklaret, at dette var et svar til Berlingske Tidende, hvor det skulle kommunikeres, at Fødearestyrelsen ikke havde nogen intentioner om at aflive mink uden for zonerne.

Adspurgt af kommissionen og forevist talepinde af 5. november 2020 om telefonsamtaler om optælling af mink i raske besætninger (ekstrakten s. 2784):

”...

Det er naturligvis frivilligt om du vil lade en myndighedsperson komme ind på din besætning og foretage optællingen
...”

har han forklaret, at han normalt ikke godkender sådant materiale. Det vil normalt ske af Hanne Larsen eller en chef under hende. Opkaldene vedrørte alene optælling af mink, hvorfor der ikke står noget om, hvorvidt det er frivilligt at lade minkene aflive. I de dage blev frivilligheden ikke betonet tilstrækkeligt. Det skyldes formentlig, at forventningen var, at det var det styr på, og at der ville komme en politisk vedtagelse om det den efterfølgende tirsdag.

Adspurgt af kommissionen og forevist mail af fredag den 6. november 2020 kl. 22.05 med det første brev til avlerne (tillægsekstrakt 1 s. 195):

”...

Fra: Camilla Brasch Andersen

Sendt: 6. november 2020 22:05

Til: Sander Jacobsen; Tage Pedersen; Henrik Studsgaard; Tejs Binderup; Hanne Larsen; Nikolaj Veje (FVST)

Emne: Udsendt brev til minkavlere 6. november

Vedhæftede filer: Brev til minkavlere 06112020.docx

Kære alle

Hermed det udsendte brev til minkavlere. Jeg beklager ventetiden, der var mange brikker der skulle falde på plads.

Der er en ændring i forhold til, hvad I har set om hvem der bestiller containere. I alle besætninger der ligger i zoner eller i Nordjylland er det myndighederne, der bestiller containere idet det er aftale mellem NOST og DAKA, at NOST tager denne opgave for at sikre logistikken.

Det er en ændring for besætninger i zoner, men får ingen forsinkende betydning, da avleren må aflive og ligge på bure, såfremt der ikke er en container.

Ang. smittede som aftalt mellem Henrik Studsgaard og Tage Pedersen.

Venlig hilsen
Camilla

...”

har han forklaret, at han først for alvor læste brevet, da han blev klar over betydningen af det. Han var ikke involveret i brevet tilblivelse. Han så det formentlig først rigtigt søndag, og de besluttede, at der skulle laves et nyt brev.

Forevist uddrag af brevet til minkavlere (tillægsekstrakt 1, s. 198):

”...

Brev til alle minkavlere i Danmark

Minkfarme uden for zonerne

Aflivningen af alle mink (også avlsdyr) skal være overstået den 16. november 2020.

...”

har han forklaret, at omkring den 8. november 2020 var han ikke var inde i overvejelser om, at brevet kunne opfattes som et påbud. Hanne Larsen var bekymret for, hvordan brevet blev opfattet. Det har ikke været intentionen, at brevet skulle læses som et påbud. Ingen har givet instruktion til Hanne Larsen om, at det skulle være et påbud. Tidligt mandag kom han ind over brevet og sendte i dialog med Hanne Larsen en mail till Henrik Studsgaard.

Adspurgt af kommissionen og forevist mailkorrespondance den 12. november 2020 om ”Input til redegørelse”, (tillægsekstrakt 3 s. 125):

”...

Fra: Nikolaj Veje (FVST)

Til: Karin Breck

Emne: VS: Kommunikation vedr minkaflivning uden for zoner

Dato: 12. november 2020 09:27:12

Ad. Input til redegørelse

DC venter kort efter mail tilbage og sagde, at vi skulle afvente kontakt mellem DEP og JM. Fik ikke tilbagemelding, men revideret brev godkendt mandag aften og udsendt tidligt tirsdag morgen.

Nikolaj

...

Sendt: 9. november 2020 12:13

Til: Nikolaj Veje (FVST)

Emne: Re: Kommunikation vedr minkafgivning uden for zoner
Kære Nikolaj
Der er fint, at gå ud med den præcisering i brevet.
Vh Henrik
Henrik Studsgaard

...”,

har han forklaret, at han ikke vidste, at Justitsministeriet var inde over brevet. Mailen er vist relevant i forhold til redegørelsen. Der var en dialog mellem deres departement og Justitsministeriet.

Adspurgt af kommissionen og forevist brev nr. 2 til avlerne (ekstrakten s. 1169):

”...

Fødevarestyrelsen beklager meget, at det i brevet ikke fremgik, at der for raske minkfarme, der befinder sig længere væk end 7,8 km fra en smittet besætning, var tale om en opfordring til afgivelse hurtigst muligt af hensyn til folkesundheden.

Regeringen har meldt ud, at alle mink i landet skal afgives af hensyn til folkesundheden. Det er vigtigt, at afgivningen foregår hurtigst muligt. Regeringen er derfor i fuld gang med at etablere de nødvendige hjemler til at påbyde afgivelse uden for zonerne, til at udbetale de besluttede tempobonusser samt yde erstatning og kompensation til de berørte minkavlere.

...”

har han forklaret, at han godkendte det fulde brev og er enig i indholdet.

Adspurgt af kommissionen og forevist sin mail af 16. november 2020 omhandlende uddrag af redegørelse, (ekstrakten s. 4433):

”...

Fra: Nikolaj Veje (FVST)
Til: Paolo Perotti; Hanne Larsen
Emne: SV: Fortroligt - uddrag af redegørelse vedr. mink - MÅ IKKE DELES MED ANDRE
Dato: 16. november 2020 13:15:51
Vedhæftede filer: Redegørelse.docx
Kære Paolo
Hermed Hannes og mine bemærkninger. Vi har for enkeltheds skyld taget det over i Word.
Beklager overskridelsen af fristen.
Bh
Nikolaj
...”

og forevist udkast til redegørelse med ændringer (ekstrakten s. 4441-4442 og 4444):

”..

Følgende fremgår indtil den 10. november 2020 af actioncardet under et afsnit om fremgangsmåde:

...

Som rask besætning kan du begynde at pelse dine mink (måske er du allerede er begyndt). Men det er nødvendigt at få optalt din besætning med henblik på at have et grundlag for udbetaling af bonus og efterfølgende godtgørelse. Der vil blive talt både både avlsdyr, øvrige mink, døde mink og de mink, som er sendt til pelsning (eksempelvis via følgeseddel).

Det er naturligt frivilligt, om du vil lade en myndighedsperson komme ind på din

besætning og foretage optællingen, og jeg skal derfor høre, om du ønsker at medvirke?

...

Ved "NEJ" fra ejer:

Det er jeg ked af at høre, men beslutningen er truffet. Manglende medvirken vil derfor betyde, at du ikke får mulighed for at opnå bonussen, og du kan forvente, at myndighederne så kommer og foretager tømning af besætningen alligevel. Jeg vil derfor høre, om dette får dig til at ændre beslutningen?"

Kommenterede KB(2): Fødevarestyrelsen har ikke nået at afklare, om styrelsen har fået denne tekst forelagt af Politiet.

...

[Der var gennem weekenden d. 7. og 8. november 2020 dialog mellem Miljø- og Fødevareministeriets departement, København Fur og Fødevarestyrelsen om, hvordan kommunikationen skulle håndteres. Fødevarestyrelsen gør således d. 8. november 2020 Miljø- og Fødevareministeriets departement opmærksom på, at brev til minkavlerne af 6. november 2020 utilsigtet kan læses som et påbud eller en instruks fra myndighederne om at aflive i zone 3, som der ikke er hjemmel til. Departementet vil se på, hvordan det kan håndteres i praksis. I samarbejde med departementet blev der udarbejdet en præcisering af indholdet i brevet. Dette sendes til KF til kommentering d. 8. november 2020 om aftenen. De vender imidlertid ikke tilbage med kommentarer.](#)

Det reviderede brev færdiggøres efter en dialog om indholdet mellem FVST og Miljø- og Fødevareministeriet på departementschefniveau. Justitsministeriet inddrages endvidere den 9. november tidligt om eftermiddagen, og får i den forbindelse tilsendt brevet af 6. november. Justitsministeriets departementschef orienteres i den forbindelse om brevet.

Kommenterende [KB(6)] Der er behov for en sproglig præcisering af dette afsnit, fx gør brug af passiv-form det uklart hvem der færdiggør brevet. Ligeledes hvem der inddrager Justitsministeriet.

..."

har han forklaret, at det var Hanne Larsen, som den 8. november 2020 gjorde departementet opmærksom på, at det første brev til minkavlerne kunne læses som et påbud. Det anførte er også i overensstemmelse med et telefonnotat, der blev lavet. Der var en diskrepans, og han tror ikke, at afsnittet endte med at komme ind i redegørelsen. Vedrørende bemærkningerne i kommentarboksen om actioncard, mener han, at det er afklaret, at det har Fødevarestyrelsen ikke set. Vedrørende bemærkningen i kommentarboksen i forhold til brev 2 fandt de ud af, at Justitsministeriet også bidrog til brevet gennem deres departement.

Adspurgt af kommissionen og forevist mail af 8. november 2020 (ekstrakten s. 3327):

"...

Fra: Nina Maria Klok ...

Sendt: 8. november 2020 21:22

Til: Mogens Jensen ...

Cc: Henrik Studsgaard ...; Søren Andersen ...; Bjarke Kamstrup ...; Tejs Binderup ...; Paolo Drostby ...; Paolo Perotti ...

Emne: Citat ifm. spørgsmål om hastelovgivning - Mink

Kære Mogens,

Spørgsmålet om hastelovgivning ift. at kunne slå mink ned på farme, der ikke er smittet, optager de fleste medier lige nu (og mange partier tweeter om det). Vi har fået spørgsmål fra Berlingske, DR, BT, EB, Ritzau m.fl. TV2 News har også lige meddelt, at de vil køre den som hovedhistorie i morgen tidligt, og om vi har nogle kommentarer. Efter aftale med Tejs, Paolo og Bjarke har vi formuleret dette svar til at give til de medier, der nu stiller spørgsmål.

"Det er en alvorlig situation vi står i. Og regeringen har vurderet, at der i denne alvorlige situation skal handles hurtigt. Regeringen har derfor meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Regeringen har besluttet, at detastede, situationens alvor taget i betragtning. Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud. Regeringen har skrevet rundt til de enkelte minkfarmere med en opfordring til at påbegynde aflivninger, og parallelt hermed arbejdet på at tilvejebringe det nødvendige lovgrundlag til om nødvendigt at påbyde dette - herunder også så minkavlerne kan få den nødvendige kompensation. Det er der nu dialog med ordførere og partier om, og derfor er et nyt lovforslag under udarbejdelse."

Kan du godkende dette?

...

Venlig hilsen

Nina Maria Klok

..."

har han forklaret, at i sætningen om, at "man har vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning", har han ikke et bud på, hvem "man" er. Fødearestyrelsen var ikke var inde over formuleringen. Det er i hans perspektiv ikke Fødearestyrelsen, som forklaret af den tidligere fødevareminister. De fik en bestilling fra deres departement på at komme ud med brevet, som også blev godkendt af departementet, og at detastede.

Hanne Larsen

Hanne Larsen – har under afhøring i kommissionen den 21. oktober 2021 – forklaret blandt andet, at hun er veterinærdirektør i Fødearestyrelsen. Det har hun været siden oktober 2019. Forud herfor var hun økonomidirektør i styrelsen. Hun er uddannet dyrlæge.

Hun er leder af de veterinære kontorer i Glostrup og af de udførende kontrolenheder, der har med de veterinære opgaver at gøre. Hendes nærmeste medarbejdere i relation til mink var således veterinærcheferne for disse enheder og chefen for rejseholdet. For så vidt angår kontorerne i Glostrup var det i denne sammenhæng relevante kontor kontoret for dyresundhed, der havde Camilla Brasch Andersen som chef.

Birthe Schubart var, og er, chef for Fødearestyrelsens juraenhed. Birthe Schubart refererede til en anden vicedirektør, men juraenheden har en generel rådgivende funktion for hele deres område, så hun havde også mulighed for at trække på Birthe Schubarts juridiske ekspertise.

Nikolaj Veje blev direktør for Fødearestyrelsen i august 2020 og fra det tidspunkt, hvor han tiltrådte refererede hun til ham. Før det refererede hun til den daværende direktør, Esben Rasmussen.

Forevist mail af 25. september 2020, kl. 19.08, (ekstrakten s. 673), hvoraf fremgår, at Fødevarestyrelsens krisestab på dette tidspunkt fremsendte en ”Sag af egen drift” til Miljø- og Fødevarerministeriet med bl.a. vedhæftet cover, ”Covid-19 i mink - hjemmel til og argumentation for at genindføre aflivning af smittede minkbesætninger og oprettelse af zoner”, har hun forklaret, at en sag ”af egen drift” opstår, når Fødevarestyrelsen finder behov for at orientere departementet, eller når der er tale om noget, som styrelsen finder, at ministeren skal tage stilling til og godkende.

Forevist, at der i det vedhæftede cover (ekstrakten s. 675) er anført bl.a.:

”...

Sagen kort inkl. politisk landskab

...

Notatet behandler de risikovurderinger, som sundhedsmyndighederne og Dansk Veterinær Konsortium har afgivet.

På det foreliggende grundlag er det Fødevarestyrelsens vurdering, at der ikke er lovgivningsmæssig hjemmel til at træffe afgørelser om at indføre zoner eller at aflive minkene i zoner

...”

har hun forklaret, at der gik en lang række ting forud herfor i september 2020. Tilbage i juli måned lavede de sammen med sundhedsmyndighederne et beslutningsgrundlag til regeringen, hvor de ud fra den daværende viden sagde, at det ikke var nødvendigt at fortsætte med at aflive smittede besætninger. På daværende tidspunkt var deres vurdering, at man med mindre indgribende tiltag kunne opnå, at risikoen for, at smitten bredte sig fra besætningerne og ud i samfundet, var lav.

Der blev i samarbejde med sundhedsmyndighederne truffet en række foranstaltninger i den forbindelse. Det manifesterede sig i en bekendtgørelse, hvorefter minkavlerne blev forpligtet til at lave risikohandlingsplaner og bære værnemidler osv.

I september begyndte der imidlertid at komme smitte i besætningerne igen, efter at der havde været en pause henover sommeren. Der kom også på dette tidspunkt nogle risikovurderinger fra sundhedsmyndighederne, hvor der blev lagt mere og mere vægt på mutationsrisikoen. Den risiko havde de også selv en vurdering af, og de spurgte også deres konsortium, DK-VET, om, hvordan de vurderede de virkemidler, der var sat i værk på daværende tidspunkt, og om de vurderede, at der var behov for yderligere af de virkemidler, de havde i lovgivningen, herunder aflivninger af dyr.

Risikovurderingen fra sundhedsmyndighedernes side, som lå til grund for deres cover og notat af 25. september 2020 var ikke den vurdering, som sundhedsmyndighederne fremkom med den 24. september 2020. De dokumenter krydsede hinanden, så de nåede ikke at få den vurdering med som en del af deres grundlag.

DK-VET vurderede imidlertid fortsat på dette tidspunkt, at værnemidler kunne have en effekt. Man vurderede, at adgangs begrænsning, skift af tøj og at vaske hænder osv. ville have en effekt. Aflivning af besætningerne vurderede man derimod nok ville have en begrænset effekt, fordi man opdagede smitten i besætningerne relativt sent.

Forevist s. 2 i notatet af 25. september 2020 (ekstrakten s. 677) hvoraf fremgår bl.a.:

”...

Som overordnet hjemmel til at aflive dyr inden for et område omkring et udbrudssted finder § 30 i lov om hold af dyr (lovbekendtgørelse nr. 38 af 15. januar 2020) anvendelse.

Der skal dog foreligge en faglig begrundelse og en proportionalitetsvurdering for at bringe disse tiltag i spil frem for andre og mindre indgribende foranstaltninger, jf. retssikkerhedslovens §2.

...”,

har hun forklaret, at det er det, som hun forsøger at sige her med mange ord. De havde en vurdering fra deres rådgiver, der gik ud på, at der kunne være en effekt af mindre indgribende foranstaltninger, så de mente ikke, at proportionalitetsgrundlaget var til stede. De havde på dette tidspunkt heller ikke risikovurderingen fra sundhedsmyndighederne af 24. september 2020.

For så vidt angår departementet havde hun meget dialog med Tejs Binderup og også en del med Paolo Drostby og Katja Goodhew. Hun havde også en del dialog med Henrik Studsgaard.

Forevist cover ”Mødesag: DC-møde mellem SUM og MFVM vedr. håndtering af covid-19-smittede minkbesætninger” (ekstrakten s. 766), hvoraf fremgår bl.a.:

”...

Til departementschefens brug ved møde den 28. september vedlægges kommenteret dagsorden (*bilag 1*), ØU-sag om mink (*bilag 2.1 – 2.4*) samt økonomibilag (*bilag 3*).

Sagen kort inkl. politisk landskab

Der er på DC-niveau blevet aftalt møde mellem SUM og MFVM samt relevante myndigheder, da der skal drøftes en løsning på problematikken med 27 covid-19-smittede samt 14 under mistanke [pr. 27. september 2020 kl. 15.00] minkbesætninger.

På mødet deltager fra SUM Per Okkels (DC), Dorthe E. Søndergaard (AC), Katrine Kaldahl (KC), Kåre Mølbak (SSI) samt Søren Brostrøm (SST). Fra MFVM deltager Paolo Drostby, Tejs Binderup samt Hanne Larsen.

...”,

har hun forklaret, at hun deltog i mødet.

Forevist dagsorden, ”Møde med Per Okkels (SUM) den 28. september kl. 08.15 – 8.45”, (ekstrakten s. 767), hvoraf fremgår:

”...

Nr.	Dagsordenspunkt og evt. bilag	Side
1	Covid-19 og mink - tidslinje	[x]
2	Hjemmel til aflivning	[x]
3	Økonomiske betragtninger	[x]
4	Sundhedsmyndighedernes anbefalinger	[x]

...”,

har hun forklaret, at hun ikke modtog det materiale, ”kommenteret dagsorden (*bilag 1*), ØU-sag om mink (*bilag 2.1 – 2.4*) samt økonomibilag (*bilag 3*)”, som er nævnt i coveret (ekstrakten s. 766). Henrik Studsgaard deltog i mødet, hvis det er det møde, hun tænker på.

Forevist ”Bilag 2 – Omkostninger ved opstillede scenarier” af 20. september 2020 (ekstrakten s. 796), hvoraf fremgår bl.a. et scenarie 3, ”Aflivning af alle danske minkbesætninger”, har hun forklaret, at hun mener, at det notat baserer sig på en bestilling, som Fødevarestyrelsen modtog den 17. september 2020. Styrelsen udarbejdede på den baggrund et notat, som blev sendt ind til departementet den 21. september 2020. Hun vil tro, at departementet udarbejdede materialet til en Ø-udvalgssag på den baggrund.

Mødet den 28. september 2020 blev afholdt først på dagen. Ud over hende selv og Henrik Studsgaard deltog fra deres ressort Tejs Binderup. Hun kan ikke huske, om Paolo Drostby også deltog. Fra Sundhedsministeriets ressort deltog Per Okkels, Søren Brostrøm og Kåre Mølbak. Herudover deltog nogle embedsmænd fra Sundhedsministeriets departement, men hun kan ikke huske, hvad de hedder.

Der var indkaldt til mødet, fordi Sundhedsministeriet havde en bekymring over stigningen i antallet af smittede mink og smittede besætninger. Man havde også en stigende bekymring for det minkreservoir, der var i Danmark, herunder også den mutationsrisiko, som reservoiret indebar. Der var på baggrund af den risikovurdering af den 24. september 2020, som sundhedsmyndighederne havde lavet, behov for yderligere veterinær intervention.

Det materiale, der er nævnt i coveret, var ikke fysisk til stede på mødet. Som hun husker det, havde hun ikke en bærbar pc med til mødet. Det blev drøftet mellem de to departementschefer, at der var behov for veterinær intervention. Hun forstod drøftelserne således, at det, de drøftede, var aflivning af smittede besætninger som et næste muligt skridt. Hendes rolle var at redegøre for, at de fortsat mente, på baggrund af den vurdering, de havde fra DK-VET, at der ikke var hjemmel i lov om hold af dyr til aflivning af de smittede besætninger som følge af en proportionalitetsvurdering. Det blev tilkendegivet, at man nu ville gå tilbage og drøfte sagen med DK-VET, som så skulle opdatere deres risikovurdering.

Forevist s. 2 i notatet af 20. september 2020, ”Bilag 2 – Omkostninger ved opstillede scenarier”, (ekstrakten s. 785), hvoraf fremgår bl.a.:

”...

§ 30 i lov om hold af dyr giver alene, jf. lovens bemærkninger, hjemmel til, at der som led i en bekæmpelse af en dyresygdom, der er optaget på liste 3 eller 4 i listebekendtgørelsen², kan iværksættes aflivning af dyr, som er konstateret ramt, eller som kan mistænkes for at være ramt af en af de pågældende sygdomme. Der kan undtagelsesvis efter § 30 ske aflivning af dyr i området omkring et udbrudssted, uanset at dyrene i området ikke er konstateret, eller er konkret mistænkt for at være, smittet med den pågældende sygdom, såfremt det sker som led i sygdomsbekæmpelse. Aflivning kan endvidere ske, hvor det er nødvendigt for at diagnosticere en sygdom, jf. § 29.

Iværksættelse af scenarie 3 vil derfor kræve en lovændring.

...”,

har hun forklaret, at konteksten for mødet var aflivning af smittede besætninger og drøftelsen af, om man kunne aflive i zoner. Som hun erindrer det, blev der ikke talt om aflivning af alle mink i hele

Danmark. Hun oplevede ikke, at Henrik Studsgaard tilsidesatte vurderingen af, at der ikke var hjemmel. Men der var et behov for at gøre noget, når sundhedsmyndighederne kaldte på veterinær intervention. På daværende tidspunkt stod de med risikovurderinger, der sagde, at brug af værnemidler mv. kunne have en begrænsende effekt på smittespredningen til samfundet. Men hvis man ud fra et fagligt og veterinærrådgivningsmæssigt synspunkt kunne se på, hvor man stod netop nu i forhold til den hidtidige isolations- og værnemiddelstrategi, og hvis risikovurderingen ændrede sig, så ville man også have hjemmel i lov om hold af dyr til at kunne bringe aflivning af smittede besætninger og besætninger i zoner i anvendelse. Det var Fødevarerstyrelsens vurdering, og Miljø- og Fødevarerministeriets departement gav ikke på mødet udtryk for en anden opfattelse.

Forevist ”Punkt 1: Status og håndtering af COVID-19 i mink” (ekstrakten s 793), hvoraf fremgår bl.a.:

”...

Budskaber:

...

- Såfremt situationen udvikler sig med flere smittede besætninger eller risikoen for smitte til mennesker i øvrigt vurderes at stige, kan det blive aktuelt at vurdere igangsættelse af yderligere indsatser.

...”

har hun forklaret, at konteksten på mødet som sagt var smittede mink og mink i zoner. Og som sagt blev udgangen på det, at man måtte gå tilbage til DK-VET og se på, om allernyeste udvikling gav anledning til at ændre risikovurderingen.

Forevist mail af 28. september 2020, kl. 21.32, fra ministersekretær i Sundhedsministeriet, Esther Løffler, til Niels Torpegaard Christensen og Katrine Kaldahl i Sundhedsministeriet (ekstrakten s. 813), hvoraf fremgår bl.a.:

”...

Kære Niels og Katrine

Ministeren har godkendt sagen med bemærkning;

”Jeg er særdeles utryk ved dette. Hvis det virkelig er den faglige instilling, så ok. Men det forekommer letsindigt. Desuden: Indeholder denne sag det sidste nye fra samtaler mellem SUM og Fødevarerministeriet på DC-niveau?”

DC har desuden bemærket *”Ok til selve sagen men blot en orientering om at myndighederne er enige om en linje hvorefter de smittede besætninger plus nabo besætninger slæses ned. [redacted] forventes at mene det samme i medier i morgen .. skal medtages i håndakt.”*

...”

har hun forklaret, at hun som sagt husker udgangen på mødet således, at de ville sende en bestilling til DK-VET om opdatering af risikovurderingen. Hendes opgave var at få afgivet den bestilling.

Tidspresset var stort i forhold til at få samlet den nyeste viden og få lagt et nyt beslutningsgrundlag op til regeringen. DK-VET fik således en meget kort frist til at lave den nye risikovurdering. DK-VET fik bestillingen den 28. september 2020, og den forelå den 29. september 2020. Der var på mødet

en fælles forståelse af, at der var behov for, at den nye risikovurdering forelå meget hurtigt. Der var et meget stort behov for, at der blev set på, om de virkelig stadig havde den rigtige strategi, fordi antallet af smittede besætninger steg hastigt hen over september med 5-6 stykker om ugen. Dertil kom, at der var øget smitte i befolkningen. Der var derfor en generel opfattelse af, at de måtte se på, om der var behov for at gøre mere. Og opfattelsen var også, at det var der nok. Men det krævede så som sagt en bestilling af ny risikovurdering.

Forevist Sundhedsministeriets cover af 29. september 2020, ”Håndakt vedrørende ØU-sag om COVID-19 i minkbesætninger”, (ekstrakten s. 847), hvoraf fremgår bl.a.:

”...

Jf. ovenfor blev det på DC-møde aftalt en linje, hvor det indstilles, at de smittede besætninger plus nabobesætninger slås ned. Der er en ny sag under udarbejdelse, som forventes drøftet på FCU den 1/10 og efterfølgende på ØU eller CU ugen efter.

...”,

har hun forklaret, at baggrunden for hendes bestilling af en ny risikovurdering som sagt var mødet om morgenen den 28. september 2020. Hun deltog ikke i andre møder på departementschefsniveau

Forevist Fødevarestyrelsens ”Beslutningsnotat til møde i regeringens COVID-udvalg til fredag den 2. oktober 2020”, (ekstrakten s. 910 og s. 926 f.), hvoraf fremgår bl.a.:

”...

Som overordnet hjemmel til at aflive dyr, herunder inden for et område omkring et udbrudssted, kan § 30 i lov om hold af dyr finde direkte anvendelse. Udgangspunktet er dog, at der fastsættes regler ved bekendtgørelse.

Der skal foreligge en veterinærfaglig begrundelse og en proportionalitetsvurdering for at bringe disse tiltag i spil frem for andre og mindre indgribende foranstaltninger, jf. retssikkerhedslovens §2.

7.1. Vurdering af det veterinærfaglige grundlag

...

For at indføre et sådanne tiltag, der ikke fuldt ud kan baseres på den veterinærfaglige viden, bør der være et fagligt-videnskabeligt grundlag for, at der er væsentlig risiko for folkesundheden ved at lade minkbesætningerne gennemleve sygdommen frem for at aflive dem. Der blev den 25. september 2020 indsendt notat til departementet herom

...

Det er Fødevarestyrelsens opfattelse, at en proportionalitetsvurdering bør foretages ved at sammenholde den konkrete risiko for smitte fra dyr til mennesker (herunder mutation af virus og herved risikoen for, at en vaccine ikke vil være effektiv) og det virkemiddel, som anses for mest effektivt i forhold til målet.

I lovbemærkningerne til § 30 i lov om hold af dyr, fremgår det, at ministeren kan påbyde nedslagning af dyr som er smittede eller mistænkt smittede. Nedslagning kan endvidere ske i et område omkring et udbrudssted, uanset at dyrene i området ikke er konstateret, eller konkret mistænkt for at være smittet med den pågældende sygdom.

På baggrund af Dansk Veterinær Konsortiums udtalelse af 29. september 2020 og Sundhedsstyrelsens notat af 24. september, hvor der anføres at nye mutationer kan udgøre en væsentlig fare for folkesundheden, er det Fødevarestyrelsens vurdering, at der er hjemmel til at aflive de smittede mink, herunder også raske mink i de omkringliggende zoner. Fødevarestyrelsen vurderer på baggrund af de ovennævnte udtalelser at nedslagningen er proportionel, herunder at Fødevarestyrelsen ligeledes har forsøgt sig med mindre indgribende foranstaltninger, som de virkemidler, der allerede er igangsat, jf. afsnit om initiativer til smittespredning mellem mink og mennesker,

Såvel risikoen for mutation som det, at det i praksis ikke har vist sig muligt at hindre smittespredning fra minkfarme til det omgivende samfund, bl.a. da dyrene nødvendigvis skal passes af mennesker, betyder, at fastholdelse af den nuværende ikke-aflivningsstrategi bør genovervejes.

I lyset af Dansk Veterinær Konsortiums udtalelse af 29. september 2020, og den bekymring som Sundhedsmyndighederne har udtrykt for udviklingen i antallet af smittede minkfarme, er det Fødevarestyrelsens vurdering, at der er tilvejebragt et fagligt og juridisk grundlag, til at foretage en eliminering af det reservoir der er i minkbesætningerne ved en præventiv nedslagning af de smittede minkbesætninger, samt de nærliggende besætninger omkring de smittede. Denne præventive nedslagning foretages på baggrund af et forsigtighedshensyn, da der dels er tale om en helt særlig situation, hvor der ikke er den tilstrækkelige viden og erfaring omkring bekæmpelsen af COVID-19 og hvordan smitten med COVID spredes mellem mennesker og mink, hvor det har vist sig at de hidtil gennemførte tiltag ikke har givet den ønskede effekt.

Da bekendtgørelse om covid-19 i pelsdyr ikke på nuværende tidspunkt indeholder hjemmel til aflivning af dyr, er det bestemmelsen i § 30 i lov om hold af dyr der skal anvendes direkte. Alternativt skal der gennemføres en ændring af bekendtgørelsen.

...”

har hun forklaret, at notatet omhandler raske dyr indenfor et afgrænset område. De blev ikke på dette tidspunkt spurgt om, hvorvidt man om nødvendigt ville kunne foretage aflivning i en bredere radius eller eventuelt aflive alle mink. Det handlede sagen ikke om på dette tidspunkt.

Forevist mailkorrespondance af 1. oktober 2020 (ekstrakten s. 937), hvoraf fremgår:

”...

Fra: Hanne Larsen (FVST) <...>

Dato: 1. oktober 2020 kl. 00.42.31 CEST

Til: Paolo Drostby <...>, Anders Kroman Liin <...>

Cc: Katja Goodhew <...>

Emne: SV: SV: CU-cover1.docx.docx

Mine kommentarer handler nok mest om at jeg ikke er sikker på hvilket bilag fra sundhedsmyndighederne I henviser til, jeg har ikke set noget på skrift, hvor de anbefaler aflivning konkret? Hvis der sigtes til konsortiet anbefaler de ikke noget, men vurderer blot – og de er ikke sundhedsmyndigheder.

Og så kan alle disse besætninger ikke slås ned på 5 uger, det tager 36 kalender dage at slå 24 ned.

Men enig i at det kan gøres indenfor lovgivningen og vi har sat en afstand ind der hedder 7,8 km

Når der er tale om et forsigtighedsprincip skal der nok i kommunikationslinien [senere] gøres rede for hvorfor vi har haft en mellempriode og ikke aflivet hele tiden, idet argumentet fortsat er forsigtighed. Jeg medgiver at det er et stort dokument vi har sendt, men heri har vi forsøgt at sætte datoer på vurderingerne, så man kan se at der sker en udvikling.

Mange hilsner

Hanne

...

Til: [Hanne Larsen] (...)

Cc: Katja Goodhew (...)

Fra: Paolo Drostby (...)

Titel: Ang: SV: SV: CU-cover1.docx.docx

Sendt: 01-10-2020 00:50

Bilag: Aktinformation.txt;

Ok. SST vurdering i afsnit 5 (det er vist s.19) i dokumentet vedrørende risiko for Human sundhed er central. Det står vist efterhånden klart, at sundhedsmyndighederne ikke ser det som deres opgave at anbefale aflivning af dyr, men det er pda en nærliggende konklusion at drage ud af deres vurdering.

Ok til dine øvrige betragtninger. Ift forsigtighedsprincippet er der den klare forskel, at smitten har spredt sig markant og ned stigende intensitet siden vi implementerede strategien i juli.

Vh Paolo

...”

har hun forklaret, at svaret fra Paolo Drostby ikke gav hende anledning til at foretage sig noget. Hendes bekymringer på det tidspunkt gik nok en del på forventningerne til, hvor hurtigt de kunne slå de her besætninger ned.

Hun havde ikke i denne periode drøftelser om hjemmel til aflivning udenfor de fastlagte 7,8 km-zoner. Det handlede på dette tidspunkt kun om aflivning indenfor zonerne.

Det var en ny sygdom, som de ikke havde regler for, ud over de generelle regler. Der var heller ikke EU-lovgivning eller internationale standarder i forhold til, hvordan man skulle gribe den her sag an. Det eneste sted, man kunne kigge hen, var til Holland, som var begyndt at aflive besætninger, men udelukkende smittede besætninger. Og i forhold til Holland var de således allerede på baggrund af rådgivningen fra konsortiet gået et skridt videre ved også at aflive raske besætninger i zonerne. Det mente de, at rådgivningen og det veterinærfaglige grundlag kunne holde til. Det var imidlertid også at tage forsigtighedsprincippet i anvendelse at gå helt ud til de 7,8 km. Efter konsortiets risikovurdering var det forbundet med en vis usikkerhed. Men givet, at man stod i en situation, hvor det drejede sig om den humane sikkerhed, så mente de, at det var inden for rammen af reglerne at gå ud til den største zone, 7,8 km.

Det var anført i det notat fra Fødevarestyrelsen, som blev sendt ind til departementet den 21. september 2020, at der ikke var hjemmel til at aflive i videre omfang. Hun ved ikke, hvordan det notat blev viderefordelt i departementet. Men aflivning i videre omfang var som sagt bare heller ikke konteksten her.

Forevist mail af 1. oktober 2020, kl. 16.03, fra ministersekretær i Miljø- og Fødevarerministeriet, Lykke Feld, om (bl.a.) et pressemøde kl. 18.00 (ekstrakten s. 1092), har hun forklaret, at hun deltog i pressemødet med ministeren sammen med Kåre Mølbak. Det var for at hjælpe ministeren med veterinærfaglige spørgsmål, herunder i forhold til praktikken, hvordan man afliver mink, og hvor mange besætninger, der var smittede, og i det hele taget i forhold til processen.

Hun mødte Mogens Jensen uden for det lokale, hvor pressemødet blev holdt, nogle minutter før, det gik i gang. Hun var forinden blevet briefet af Tejs Binderup om forventningerne til, hvad hun skulle sige.

Hendes indtryk af Mogens Jensen var, at sagen var den vigtigste for ham på det her tidspunkt. Det er svært for hende at svare på, hvor godt han var inde i stoffet, men han var en god en minister at arbejde for. Han var nem at forelægge sager for. Han havde de relevante betragtninger i forhold til at stille spørgsmål til embedsværket. Samtidig havde han et stort blik for, hvad pelsdyravlerner ville føle og mene. Han havde empati i forhold til, at dette var en alvorlig sag for dem. Det var bestemt hendes indtryk, at Mogens Jensen ønskede, at det skulle gå korrekt og rigtigt for sig.

Hun deltog i det møde med pelsdyravlerner og Kåre Mølbak den 2. november 2020 om eftermiddagen i Fødevarestyrelsen, hvor der blev redegjort for resultaterne med hensyn til cluster 5. Erhvervet deltog på Skype. Mødet var kommet i stand, fordi erhvervet gennem nogen tid havde ønsket at få et møde med Statens Serum Institut, idet det var Statens Serum Institut, der lavede de bærende risikovurderinger i forhold til mennesker.

Forevist mail af 2. november 2020, kl. 13.38, ”Noter fra mødet om mink kl. 11-11.30”, (ekstrakten s. 1440), hvoraf fremgår bl.a.:

”...

Hanne Larsen bemærkede, at det er vigtigt på mødet med branchen, at der arbejdes mod en forståelse af dvale i 2021 og strategi for 2022. Der kalendersættes formøde med ministeren kl. 18.30 dd. Og Hanne Larsen indkaldes til ministerens møde med branchen kl. 19 [kalenderen er opdateret].

...”

har hun forklaret, at erhvervets store bekymring var, om de kunne beholde deres avlsdyr indenfor zonerne. Smitten havde bredt sig i farmene ganske betragteligt gennem oktober måned og ramt nogle områder, hvor der er mange minkfarme. Og ligeså snart, der var en smittet farm, slog de en ring rundt om, og så skulle minkene inden for den ring også aflives. Der var derfor på dette tidspunkt rigtig mange farme, der var ramt. Derfor ønskede erhvervet at komme i dialog med Statens Serum Institut, og nærmere betegnet Kåre Mølbak. Det handlede både om en mulighed for at kunne pelse inden for sikkerhedszonerne, hvilket de ikke havde givet tilladelse til på det tidspunkt. Og så handlede det i det hele taget om at kunne bevare avlsdyr, således at erhvervet havde en fremtid.

Erhvervet mente, at de blev nødt til at kommunikere, hvad der ville komme til at ske efterfølgende. De ønskede svar på, hvad de måtte gøre i 2021, og hvad den fremadrettede strategi var. Hun tænkte

på den baggrund, at det var vigtigt, at de snart fik en politisk stillingtagen til, hvordan erhvervet skulle se ud fremover.

Hun kan ikke svare på, om intentionen på det tidspunkt var at indføre en dvale-model for hele landet. Det hun bemærkede var, at erhvervet ønskede en afklaring på, hvad der skulle ske fremadrettet. Den 2. november 2020 var der hende bekendt ikke overvejelser om at gøre andet, end det man allerede gjorde. På mødet med erhvervet var det, hun lagde mærke til, at Kåre Mølbak sagde, at der ikke nødvendigvis ville blive behov for at aflive avlsdyr uden for zonerne. Man stod over for en pelsnings-situation, hvorved man reducerede biomassen med 80 %. Og spørgsmålet var så, hvad man kunne gøre med de avlsdyr, som blev tilbage, og om der ville opstå en situation i løbet af 2021, hvor det ville være forsvarligt i forhold til den humane sundhed at begynde at avle på dem igen og dermed lade biomassen stige. Det var det, der blev drøftet på mødet med Kopenhagen Fur.

Erhvervet ville gerne have, at avlsdyrene blev bevaret indenfor zonerne, men det havde de i Fødevarerstyrelsen sagt nej til. Erhvervet fremlagde flere scenarier for, hvordan de mente, at det godt kunne lade sig gøre at bevare avlsdyr. Og dem skulle de selvfølgelig forholde sig til. Erhvervet mente, at hvis man satte zonegrænserne ned til f.eks. 3 km, så kunne man måske godt bevare avlsdyrene i den del af den tidligere zone, der lå i området fra 3 km til 7,8 km fra udbrudsstedet. Spørgsmålet var så, hvad det fremadrettede sigte var. Ud fra et veterinærfagligt synspunkt var de nødt til at gøre deres departement opmærksom på, at der godt nok lige om lidt ville ske en stor reduktion i biomassen, men nogle få måneder efter ville den så vokse sig større igen. Det blev de nødt til at tale om – hvordan, de skulle agere på det.

Mogens Jensen deltog ikke i dette første møde den 2. november 2020 med Kopenhagen Fur. Han deltog i det efterfølgende møde med dem. Hun deltog også selv i det andet møde. På et formøde hertil orienterede hun Mogens Jensen og Henrik Studsgaard om, at nu var der altså kommet nogle helt nye resultater fra Statens Serum Institut, og at de nok kom til at tale om de resultater på mødet, idet branchen – ligesom dem selv og alle andre – var temmelig overrasket over dem. Branchen mente nok, at det var en besværlig besked at få og en besværlig besked at komme tilbage fra.

Forevist notat af 1. november 2020, ”Taleberedskaber til brug for møde med Kopenhagen Fur den 2. november 2020 kl. 18.00-19.00”, (ekstrakten s. 1449) har hun forklaret, at hun mener, at det er Mogens Jensens taleberedskab til det pågældende møde.

Forevist mail af 2. november 2020, kl. 18.03, ”Mine noter – Referat af møde mellem erhvervet, SSI og FVST vedr. håndtering af mink”, fra Jannik Elmegaard, Fødevarerstyrelsen, til hende selv, Camilla Brasch Andersen og cc Sten Mortensen og Nikolaj Veje (ekstrakten s. 1472 ff.), hvoraf fremgår bl.a.:

”...

Deltagere:

Fra Kopenhagen Fur: Tage Pedersen, Sander Jacobsen og Jesper Lauge

Fra Landbrug & Fødevarer: Jan Dahl

Fra SSI: Kaare Målbak

Fra Fødevarerstyrelsen: Hanne Larsen, Camilla Brasch Andersen, Sten Mortensen og Jannik Elmegaard

...

3. Drøftelse af mink og COVID-19, herunder avlssdyr, smittespredning m.v.

...

Hanne Larsen gjorde det klart, at erhvervet skal gøre sig klar til en Plan B, hvor der ikke avles i 2021. Tage Pedersen vurderer, at scenariet er realistisk, men at det fordrer et erstatningsparadigme fra myndighederne, da det vil være ekspropriation. Erhvervet vurderer dog, at det er muligt i praksis, hvis der ikke er andre muligheder.

...”;

har hun forklaret, at hun tror, at hun er korrekt refereret, men hun er ikke sikker på, at det er det endelige referat. Der findes et officielt referat, som også er godkendt af Kåre Mølbak. Når hun nævnte, at man skulle gøre sig klar til en ”plan B”, var det på grund af den måde, mødet udviklede sig på, hvor Kåre Mølbak indledte med at fortælle om resultaterne med hensyn til cluster 5, og hvordan det eventuelt kunne komme til at påvirke vaccinerne effektivitet, og hvordan man i værste fald kunne komme til at se ind i to pandemier, hvilket man ikke ville kunne bekæmpe – man kunne kun bekæmpe én pandemi ad gangen. Denne meget nye udtalelse bragte situationen op på et værre niveau, end de trods alt havde været klar på hidtil.

Forevist yderligere fra Jannik Elmegaards referat af mødet (ekstrakten s. 1480), hvoraf fremgår, at Kåre Mølbak bl.a. skulle have givet udtryk for følgende:

”...

Det er derfor en alvorlig situation. Hvis ikke myndighederne tager den nuværende situation alvorligt, er der risiko for, at der i et worst case-scenarium skabes et nyt Wuhan (reservoir for massiv smittespredning), og man kan skabe risiko for, at myndighederne skal bekæmpe to pandemier samtidig.

....”;

har hun forklaret, at det er den udtalelse, hun taler om. Den skabte stor opmærksomhed og urolighed i lokalet. Hun spurgte ind til, og ønskede bekræftet af Kåre Mølbak, at dette var hel ny information, som de ikke havde fået før. For *hvis* det var information, hun havde fået før, så ville hun nok have følt et behov for at have orienteret hendes minister på et tidligere tidspunkt. Det blev så bekræftet, at det var ny information. De havde ikke modtaget noget på skrift. Der var kun Kåre Mølbaks mundtlige fremlæggelse af resultaterne.

Men de var trods alt kommet til mødet for at tale om avlssdyr og pelsning, og erhvervet ønskede at tale om zonernes udstrækning og om bevaring af avlssdyr inden for zonerne. Det er hendes erindring, at Kåre Mølbak hertil svarede, at det ville udgøre for stor en risiko at bevare avlssdyr indenfor zoner, men det er ikke hendes erindring, at Kåre Mølbak afviste, at man ville kunne bevare avlssdyr uden for zonerne. Men stadigvæk blev der lagt meget stor vægt på, at biomassen skulle reduceres. Det var på denne baggrund, at hun på mødet tilkendegav, at med det, der var kommet frem nu, så var det hendes opfattelse, at erhvervet blev nødt til at have en helt anden indstilling til det her, og at de ikke kunne blive ved med at diskutere, om avlssdyrene i zonerne skulle aflives. Erhvervet måtte gå med ind i det her bidrag til samfundet og folkesundheden og gå ind på den præmis, at nu skulle dyrene altså aflives.

Hun understregede, at det var alvorligt, og at de blev nødt til at tænke på, hvordan de kunne få bio-massen bragt ned og hurtigere få aflivet de smittede dyr og dyrene i 7,8 km-zonerne i øvrigt.

Forevist yderligere fra Jannik Elmegaards referat af mødet (ekstrakten s. 1482), hvoraf fremgår, at Kåre Mølbak bl.a. også skulle have givet udtryk for følgende:

”...

Det er Kåre Mølbaks vurdering, at ikke-smittede avlsdyr i 7,8 km-zonerne udgør en væsentlig risiko. Avlsdyr uden for zonerne vil kunne bevares, selvom der er risiko for, at de smittes, men risikoen er væsentlig mindre. Man vil altså kunne bevare avlsdyr uden for zonerne og fra fritestede besætninger.

...”;

har hun forklaret, at det var det, som Kåre Mølbak gav udtryk for.

Mødet senere samme aften den 2. november 2020, hvor Mogens Jensen mødtes med erhvervet blev afholdt på Skype. Der havde som sagt været formøde med Mogens Jensen, hvor han blev orienteret om de nye oplysninger, som Kåre Mølbak var fremkommet med. Hun tror, at Mogens Jensen var overrasket over at blive bibragt oplysningerne på den måde. Det var overladt til Fødevarestyrelsen at overbringe ham og departementet oplysningerne, fordi det gik så stærkt på det tidspunkt. Henrik Studsgaard deltog som sagt i formødet og også Tejs Binderup. Hun erindrer ikke, om der også var andre, der deltog.

Det var hendes indtryk, at det også var første gang, Henrik Studsgaard og Tejs Binderup hørte om Kåre Mølbaks nye oplysninger. De blev ligeså overraskede, som de selv blev i Fødevarestyrelsen. De syntes også, at det var et skræmmende billede, der blev givet udtryk for, når man sagde, at der var risiko for to parallelle pandemier på samme tid.

På formødet dannede hun sig imidlertid ikke indtryk af, hvilke konsekvenser de nye oplysninger kunne få for minkavlens. Cluster 5 var kun var udbredt i de nordjyske kommuner, og fokus var derfor meget på Nordjylland. Men hendes forståelse på formødet var også, at nu måtte de tage mødet og får kommunikeret til erhvervet, at der altså ikke kunne bevares avlsdyr inden for zonerne.

Som hun husker det, tilkendegav ministeren på mødet over for erhvervet, at man ikke ville kunne tillade pelsning indenfor zonerne. Det skyldtes, at man var bekymret for hastigheden af aflivningerne, nu også givet de nye informationer, der var kommet. Der blev ikke givet anden information til erhvervet under mødet end den, der var givet tidligere på mødet tidligere på dagen, hvor Kåre Mølbak deltog. Der blev selvfølgelig på mødet talt meget om denne nye information, da erhvervet også var rystet over den. Avlerne havde således også en bevidsthed om, at det var en øget fare for dem selv og deres familier. Så bevidstheden om øget fare spillede i det hele taget en ret stor rolle på mødet.

Hun husker ikke, om der var et de-briefing efter mødet med erhvervet. Men senere på aftenen deltog hun i et møde med nogle departementschefer. Henrik Studsgaard, Per Okkels, Johan Legarth og vist også departementschefen fra Forsvarsministeriet deltog. Det var på Skype, og der var ikke billeder på. Hun mener ikke, at Statsministeriets departementschef deltog. Mødet kom i stand med meget kort varsel.

Forevist sms-korrespondance den 2. november 2020 mellem blandt andre Johan Legarth og Henrik Studsgaard om et departementschefmøde, (tillægsekstrakt 3 s. 1143):

”...

[Johan Legarth kl. 20.27]:

Kære alle,

Har lovet Barbara, at vi fire sætter os sammen i morgen tidlig for at få talt Mink situationen igennem og skruet yderligere op for indsatsen.

Jeg foreslår kl. 9.30 (og det bliver VTC, da min minister har symptomer og afventer svar på test og jeg af den grund også holder mig hjemme til vi kender svaret).

- jeg tager rigspolitichef med og i andre må tage de styrelsescheferne i har brug for med også.

Kan dette lade dig gøre for jer?

Johan

[Henrik Studsgaard kl. 20.36]:

Kære Johan. Det er fint - I sender bare indkaldelse og så stiller vi hold. Bh Henrik

[Johan Legarth kl. 21.09]:

Jeg tror vi er nødt til i lyset af de seneste meldinger, at stikke hovederne sammen allerede her til aften.

- jeg får sendt et opkaldslink rundt om et øjeblik og håber at i har mulighed for st springe på kl. 21.30. - inviterer også Michael og Peter.

...”

har hun forklaret, at det var Miljø- og Fødevareministeriets departementet, som bad hende om at deltage i mødet denne aftenen. Hun husker det ikke nærmere, men måske kom indkaldelsen fra en sekretær. Hun gættede sig til, at det var de nye oplysninger, som man skulle tale om på mødet.

Hun var ikke bekendt med, at Justitsministeriets departementschef indkaldte til mødet på foranledning af Statsministeriets departementschef. Det var helt usædvanligt, at man som vicedirektør blev indkaldt til et sådant møde med så kort varsel. Hun sad fysisk i styrelsen sammen med Camilla Brasch Andersen og lyttede til mødet. Som hun husker det, deltog også rigspolitichefen i mødet.

Der blev talt om de nye oplysninger og om, at det var i Nordjylland. Der blev talt om, hvad der skulle sættes i gang, mest ud fra et humant synspunkt. Fokus var på at få sikret befolkningen. Det blev drøftet, om der skulle ske begrænsninger i, hvordan folk kunne bevæge sig rundt, og om der skulle yderligere opsporing til.

Hun kan ikke svare på, hvem af departementscheferne, som tog mest initiativ på mødet. Hun kunne ikke se dem, og hun kender kun Henrik Studsgaards og Per Okkels' stemmer. Hun oplevede, at Per Okkels på daværende tidspunkt ikke var helt briefet om de nye oplysninger. Han ville derfor først forholde sig til dem efter at have talt nærmere med folk i hans eget system.

Hun husker ikke, at Henrik Studsgaard gav udtryk for noget særligt. Det handlede mest om, hvad man skulle gøre i forhold til mennesker i Nordjylland. Spørgsmålet var, hvorledes de skulle undgå, at den cluster mutation, der nu var i mennesker, bredte sig.

Hun husker ikke, at det blev nævnt, at en konsekvens kunne være, at man skulle slå alle dyr ihjel. Fokus var som sagt på Nordjylland og der, hvor clusteret var. Hendes eget eneste input på mødet var, at hun ville opfordre til, at man i sin kommunikation slog tonen rigtigt an, idet Fødevarestyrelsen havde medarbejdere, som dagligt skulle bevæge sig i disse minkfarme. Avlerne var også nødt til at

komme der, herunder for at fodre og aflive dyrene. Så det var vigtigt at overveje kommunikationen for ikke at skabe større panik end højst nødvendigt.

Forevist referat af direktionsmøde i Fødevarestyrelsen den 3. november 2020, kl. 09:30-12:00, (ekstrakten s. 5533 og s. 5537), hvoraf fremgår bl.a.:

”...

Der er ingen tvivl om, at sundhedsmyndighederne ikke længere vil have mink i Danmark. Det bliver dog ikke meldt ud, da man er bekymret for, at det vil påvirke motivationen til at hjælpe med aflivning.

...”

har hun forklaret, at baggrunden for den bemærkning var, at de sad med en opfattelse af, at der var et stort pres i forhold til de nyeste resultater, og at Styrelsen for Patientsikkerhed havde den opfattelse, at minkene helt skulle aflives. Styrelsen for Patientsikkerhed opfattede nok Fødevarestyrelsen som fodslæbende i forhold til denne sag. Bemærkningen refererer således ikke til udtalelser fra Per Okkels på mødet aftenen i forvejen.

Forevist sit eget udaterede notat (ekstrakten s. 4291), hvoraf fremgår bl.a.:

”...

Den 3. november 2020 ved midnat kontaktede Tejs Binderup, MFVM Hanne Larsen (HAL), FVST med besked om, at regeringen havde besluttet, at alle mink i Danmark skal aflives af hensyn til folkesundheden.

...”

har hun forklaret, at den besked kom som en overraskelse for hende. Det var en besked, som hun blev berørt af.

Hun opfattede det således, at beslutningen var truffet i regeringens koordinationsudvalg på mødet om aftenen den 3. november 2020.

Hun tænkte, at det var den foreløbige risikovurdering, som Kåre Mølbak havde sendt, og den efterfølgende endelige risikovurdering fra Statens Serum Institut, der var grundlaget for beslutningen.

På det tidspunkt, ved midnatstid, hvor hun fik beskeden, tænkte hun ikke på at drøfte hjemmels-spørgsmålet. Hun var i granatchok.

Den 4. november 2020 om morgenen fik hun kaldt direktøren og nogle få andre sammen. Selv om det var fortroligt, var hun nødt til at orientere sin direktør om beslutningen. Og lidt senere på formiddagen var der så et møde, hvor hjemmels-spørgsmålet blev drøftet, og hvor de tilkendegav, at der ikke var hjemmel i deres lovgivning, men at de ikke kunne udelukke, at der var hjemmel i andre ministers riers lovgivning. De fandt ikke grundlag for at ændre deres opfattelse af, at der ikke var hjemmel i lov om hold af dyr. Birthe Schubart gik i gang med at skrive nogle talepinde til dem, og Nikolaj Veje drøftede spørgsmålet med Tejs Binderup.

Forevist mail af 6. november 2020, kl. 16.09, fra Tejs Binderup til Camilla Brasch Andersen (ekstrakten s. 2943), hvoraf fremgår:

”...

Kære Camilla

I bliver nødt til at sætte i gang med aflivningerne inden der er talt op. Både på smittede og ikke-smittede besætninger. Det skal fremgå af vedlagte, at de bare skal starte.

Så må vi i løbet af i dag og i morgen sikre, at NOST'en kan komme ud og hente minkene, hvis ikke de når ud med en container inden.

Vh

Tejs

...”,

har hun forklaret, at konteksten er, at de allerede den 4. november 2020 om aftenen modtog henvendelser fra branchen, der efterlyste oplysninger om, hvordan man skulle forholde sig efter regeringens udmelding om, at alle mink skulle aflives. Der var en incitamentsstruktur indbygget i det for at få det til at gå hurtigt. Pelsavlerne skulle selv aflive mod at få en bonus. Hun begyndte at svare på henvendelserne, og de lagde også noget information ud den 5. november 2020. Men de fik en klar melding fra erhvervet om, at det ikke var fyldestgørende nok. Der var imidlertid rigtig mange ting, som Fødevarestyrelsen skulle finde ud af i den forbindelse med hensyn til praktikken og diverse frister.

Hun anfægtede ikke det, som Tejs Binderup skrev i mailen. Hun betragtede det som en del af den information, de skulle have ud til avlerne. Hun betragtede ikke det, de var i færd med at lave, som påbud. Fødevarestyrelsen ville aldrig give et påbud på den måde. Det havde de en helt anden organisation til. Det var nogle helt andre, man ville have sat i gang med det, hvis det havde været påbud, der var tale om.

Den sproglige formulering kunne have været bedre. Men udstedelse af påbud blev efter deres arbejdsdeling varetaget af en af veterinærenhederne. Påbud ville være forsynet med hjemmelshenvisninger og klagevejledning osv. Her var der derimod tale om, at de sad med kommunikationsmedarbejdere og forsøgte at få samlet trådene, så de kunne få informationen ud til pelsdyravlerne.

Hun har svært ved at svare på, om problemerne med at kommunikere budskaberne ud hang sammen med den måde, beslutningen var truffet på. Konteksten var, at de stod med en betydelig fare for folkesundheden. Konteksten var desuden, at der var besluttet en incitamentsordning, og vilkårene for den skulle de kommunikere ud. Men konteksten var også, at erhvervet havde været meget direkte i forhold til, hvordan de syntes, at Fødevarestyrelsen havde håndteret sagen hidtil. Erhvervet forlangte, at de nu måtte være meget klarere i deres anvisninger af, hvordan erhvervet skulle hjælpe til i den foreliggende situation. Intentionen om at kommunikere klart var der, men den blev lidt uheldigt udført. Det fandt hun ud af den 8. november 2020.

Forevist udkast af 12. november 2020, ”Referat af møde med styrelseschefer i beredskabet i regi af NOST den 5. november 2020 kl. 8.00 vedrørende mink-indsatsen” (ekstrakten s. 4346 ff.), hvoraf fremgår bl.a:

”...

Deltagere:

Politiet:

- Rigspolitichef Thorkild Fogde

- Politidirektør Lykke Sørensen
- Chefpolitiinspektør Peter Ekebjærg
- Politiinspektør Uffe Stormly
- Politidirektør Anne Marie Roum Svendsen, Nordjyllands Politi
- Politidirektør Helle Kyndesen, Midt- og Vestjyllands Politi
- Politiassessor Birgitte Buch (referent)

Fødevarestyrelsen:

- Veterinærdirektør Hanne Larsen
- Sektionsleder Ina Josefine Jochimsen

...

Thorkild Fogde gik herefter over til at omtale regeringens beslutning, der blev truffet den 4. november 2020 om aftenen:

- Regeringen har besluttet, at alle mink i Danmark skal aflives hurtigst muligt, idet det indtil nu ikke har været muligt at inddæmme smitten blandt mink.
- Der skal tempo på indsatsen, og der skal udarbejdes en fællesmyndigheds plan i regi af NOST
- Det er helt afgørende, at myndighederne kan følge med, og at den samlede myndighedsindsats foregår i en tæt samarbejde med branchen.
- Målet er, at der ikke er mink i Danmark efter den 16. november 2020.
- Aflivningen starter i Nordjylland, som er førsteprioritet for opgaven, og herefter skal indsatsen bevæge sig mod syd i Jylland. Samtidig påbegyndes den ordinære pelsning af mink på besætninger, der ikke er smittede, og som ikke ligger i en zone på 7,8 km fra smittede besætninger.

...

Thorkild Fogde opsummerede, at der er behov for en hurtig og effektiv myndighedsindsats, hvor samtlige myndigheder arbejder ud fra en fælles krisebevidsthed. ...

...

Hanne Larsen understregede et behov for, at den igangværende indsats fortsættes, således at der også prioriteres i forhold til de områder syd for Limfjorden, hvor der er konstateret aktiv virus, og at trykket således bør holdes i forhold til alle smittede besætninger.

...

Pelsningen i zone 3 er i gang på helt normal vis, og der skal arbejdes på en hjemmel til, at alle dyr (inklusive avlsdyr) aflives.

...”;

har hun forklaret, at referatet er dækkende. Hendes bemærkning om, at der skulle arbejdes på en hjemmel til aflivning af alle dyr, gav ikke Thorkild Fogde anledning til bemærkninger. Hendes opfattelse var, at han tog det ad notam, for hun husker, at hun sagde, at der skulle være drøftelser mellem

Miljø- og Fødevareministeriets departement og Justitsministeriet, og hun var jo på det tidspunkt ikke i stand til at sige, om de kunne finde hjemlen et andet sted. Hun opfattede således ikke, at det på det tidspunkt, kl. 08.00, var fuldstændig klart, om Justitsministeriet havde taget stilling til, om de var enige i Fødevarestyrelsens vurdering af, at der ikke var hjemmel i lov om hold af dyr. Hun gav derfor udtryk for, at der ikke var hjemmel i deres lovgivning, men at der var et arbejde i gang for at se nærmere på det.

Hun husker ikke, om Thorkild Fogde sagde noget om, at det måtte man så få endeligt afklaret, inden man gik videre. Hun var mere optaget af at få sagt, at når man som følge af cluster 5 flyttede aflivningsindsatsen til Nordjylland, så var vigtigt, at de holdt trykket i det midtjyske, fordi det var der, hvor virus faktisk var aktivt, og hvor der kom nye smittede besætninger, mens de havde en forventning om, at den i store dele af Vendsyssel var døet ud. Rigspolitiet overtog ligesom aflivningsstrategien, og hun gav dem derfor sit faglige input.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Marc Malmbak Stounberg, har hun forklaret, at det var Thorkild Fogde, som sad for ”bordenden” på mødet. Det var ret nyt for dem, at der blev formet denne undergruppe under NOST. De fik at vide, at NOST’en overtog styringen og koordinationen af indsatsen. Det var sådan set først på mødet, at det gik op for hende.

Forevist mail af 5. november 2020, kl. 19.55, fra Sander Jacobsen, København Fur, til hende og en række cc-modtagere (ekstrakten s. 2637), hvoraf fremgår:

”...

Kære Hanne,

Vi har i går aftes distribueret den information, som vi modtog sent fra dig.

I dag har avlerne landet over fra Fødevarestyrelsens folk modtaget et hav af forskellige signaler og beskeder om, hvorledes tidsregningen for tempo-bonus skal tolkes.

Jeg deler avlernes frustration og forvirring. Der er åbenbart total kaos i jeres kommunikation internt – og dermed selvfølgelig også til avlerne. Jeg kunne godt sige noget mere om, hvorledes alle både i og uden for erhvervet oplever styrelsens ledelse af hele denne opgave. Men det vil jeg undlade, for det kan vi ikke bruge til noget. Vi skal kigge fremad.

Hvorfor går I ikke i dialog med branchen om et snit, der giver mening i praksis, hvorefter vi sammen kan kommunikere ud om de forskellige temaer, så det er klokkeklart for alle? Er det ikke den normale og velfungerende måde at gøre den slags på i Danmark?

...”

har hun forklaret, at København Fur skrev til hende, idet det til trods for at Rigspolitiet havde overtaget styringen endnu ikke var helt fastlagt, hvordan opgavefordelingen var, og selv om NOST havde taget over, så var der stadig opgaver, som hvilede på Fødevarestyrelsen, herunder kommunikationen til medieerne og til avlerne.

Mailen fra Sander Jacobsen var en medvirkende årsag til, at de sendte brevet af 6. november 2020 ud til avlerne. Henrik Studsgaard havde forinden, den 6. november 2020 om formiddagen, kontaktet hende og sagt, at styrelsen altså skulle have noget information ud.

Forevist mail fra Camilla Brasch Andersen af 6. november 2020, kl. 13.15, til Tejs Binderup og Henrik Studsgaard og med hende cc (tillægsekstrakt 1 s. 139 f.) med vedhæftet udkast til brev til minkavlernerne, har hun forklaret, at Henrik Studsgaard bad hende om at cleare brevet med Tage Pedersen og Sander Jacobsen og at forelægge det for departementet inden udsendelsen.

Forevist udskrift fra Miljø- og Fødevarerministeriets sagsbehandlingssystem (tillægsekstrakt 4, s. 312 og s. 324) har hun forklaret, at det viser, at sagen om brevet blev godkendt i alle de pågældende led, op til Mogens Jensen. Sagen bestod af en forelæggelse, som Fødevarestyrelsen ikke var en del af, og – ud over brevet – et notat fra Fødevarestyrelsen om ændret aflivningsstrategi. I notatet anførte styrelsen bl.a., at der fortsat var en juridisk udfordring.

Forevist ”Brev til alle minkavlere i Danmark”, (tillægsekstrakt 4 s. 326), hvoraf fremgår bl.a.:

”...

Minkfarme uden for zonerne

Aflivningen af alle mink (også avlsdyr) skal være overstået den 16. november 2020. Du skal derfor begynde på aflivning og pelsning af besætningen hurtigst muligt.

...”;

har hun forklaret, at der ikke i deres lovgivning var hjemmel til at udstede et påbud med det indhold for så vidt angik farme uden for zonerne. Deres overvejelser bag formuleringen var, at der var behov for tydelig information til minkavlernerne i forhold til, hvordan man skulle forstå den incitamentsordning, der var besluttet. De havde behov for at fortælle, at de havde ændret tilgang. Man måtte gerne gå i gang, selvom der ikke havde været en myndighedsperson og tælle op.

I pressemeddelelsen havde man skrevet, at regeringen havde besluttet at aflive alle mink. De skulle sikre sig, at de med brevet var inden for rammerne af det, som regeringen havde besluttet. Hun anså det ikke som en mulighed for dem at moderere eller ændre den kommunikation, der kom fra regeringen.

Søndag den 8. november, da hun var blevet opmærksom på, at brevet ikke var en heldig formuleret, drøftede hun det med Birthe Schubart, der var enig i, at det ikke var heldigt. Birthe Schubart lavede så et forslag til, hvordan de kunne få rettet formuleringen op. Hun oplyste selv Tejs Binderup og Henrik Studsgaard om, at der var nogle uheldige formuleringer i brevet.

Forevist mail af 8. november 2020, kl. 23.40, fra Camilla Brasch Andersen til Fødevarestyrelsens Central Krisestab og cc til hende (tillægsekstrakt 2 s. 80), hvoraf fremgår bl.a.:

”...

Telefon notat med Tejs Binderup og Hanne Larsen (Camilla på medhør) den 8.11 2020 kl ca 1250

Desuden orienterede FVST om at brev til minkejere fra 6.11 er information til minkejere, men kan læses som et påbud eller en instruks fra myndighederne om at aflive i zone 3. At der ikke er hjemmel til det.

...”;

har hun forklaret, at det også er sådan, hun husker den samtale.

Forevist udkast til Brev til alle minkavlere i Danmark II (ekstrakten s. 3352), hvoraf fremgår, at der bl.a. lægges op til at skrive:

”...

Minkfarme uden for zonerne

Aflivningen af alle mink (også avlsdyr) skal være overstået den 16. november 2020, for at du er berettiget til at modtage bonus for hurtig aflivning.

...”,

har hun forklaret, at det, der kommer til udtryk her, også var hensigten med formuleringen i det første brev.

Adspurgt af Anders Valentiner-Brandt, bisidder for Nikolaj Veje, har hun forklaret, at de havde meget, meget travlt, og ofte kontaktede departementet hende direkte, også fordi hun er dyrlæge. For så vidt angår veterinærfaglige spørgsmål om smitsomme husdyrsygdomme er det veterinærdirektøren, der refererer til departementet. I denne sag, hvor der var tale om en ny sygdom, var det en løbende opgave at holde departementet orienteret.

Fødevestyrelsen var stadig medlem af NOST-gruppen, men det var i henhold til beredskabsplanerne NOST'en som koordinerede, styrede og prioriterede indsatsen. Det var Rigspolitechefen, som var i ledelsen. Der var på et møde, vistnok den 9. november 2020, en drøftelse af Fødevestyrelsens rolle.

Efter pressemødet den 4. november 2020 blev der holdt en form for statusmøde hos Henrik Studsgaard, hvor hun selv og Nikolaj Veje deltog. Birthe Schubart havde udarbejdet nogle talepinde om, at der ikke var hjemmel i deres lovgivning. Det blev på dette møde besluttet, at Birthe Schubart og Paolo Perottili skulle sætte sig i kontakt med hinanden og arbejde videre med det, da retschefen i departementet selvfølgelig også kunne have et syn på, om de havde ret i, at der ikke var hjemmel. Både på statusmødet og tidligere på dagen tilkendegav de klart, at det var Fødevestyrelsens opfattelse, at der ikke var hjemmel. Så vidt hun husker, blev der også sendt en kort besked til Justitsministeriet herom.

Adspurgt af advokat Jacob Goldschmidt, bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, har hun forklaret, at hun mener, at Fødevestyrelsen og departementet havde et møde den 6. november 2020 med Justitsministeriet om udarbejdelse af et lovforslag. Men hun ved ikke, hvad der kom ud af mødet. Hun var ikke inde over udarbejdelsen af udkastet til lovforslag på dette tidspunkt. Hun talte med Birthe Schubart om udkastet den 8. november 2020, samtidig med at de talte om brevet til minkavlerne.

Adspurgt af advokat Lars Kjeldsen, bisidder for Mette Frederiksen, og forevist ”Risikovurdering vedrørende virusmutationer blandt mink samt spørgsmålet om aflivning” af 28. september 2020 (ekstrakten s. 810), hvoraf fremgår bl.a., at vurderingen ”er udarbejdet med bidrag fra SSI samt Dansk Veterinær Konsortium”, har hun forklaret, at det sundhedsfaglige i en sådan risikovurdering går på påvirkningen af mennesker, mens det veterinærfaglige handler om, hvordan man håndterer dyrene. For regeringen ville det naturligvis være rigtigt besværligt, hvis der ikke var et samarbejde mellem de respektive myndigheder i forhold til en sådan vurdering. Veterinærfagligt forholdt det sig således, at minkene ikke blev særligt syge af Covid-19. De arbejdede derfor såvel i juni, juli og september måned på et fælles beslutningsgrundlag.

Lov om hold af dyr har også som formål at beskytte mennesker. Men loven er sådan skruet sammen, at man skal have konstateret en smitte i en besætning for at kunne aflive den. Man kan så også aflive raske besætninger i en zone uden om en smittet besætning, men det kræver en veterinærfaglig vurdering at fastlægge størrelsen af den zone, hvori man kan aflive forebyggende. Det kan kun ske på baggrund af et veterinærfagligt grundlag, og det var det, som DK-VET kom med den 29. september 2020, hvor man kiggede på de første 20 farme, der var blevet smittet, og hvor man kunne konstatere, at der var en nærhedsfaktor. Man vidste ikke, hvordan smitten bredte sig til besætningerne, ud over en vektor af mennesker. De kunne imidlertid se, at når der var sket smitte af en besætning, så blev de nærvedliggende besætninger også smittet relativt kort tid efter. Ud fra et forsigtighedsprincip, fordi det var alvorligt for folkesundheden, fastlagde de så zonen til den yderste afstand fra en smittet besætning, som var på 7,8 km. Det var det, de mente, der var grundlag for at gøre.

Adspurgt af advokat Jonas Christoffersen, bisidder for Magnus Heunicke, har hun forklaret, at hun ikke kan huske det eksakte tidspunkt, hvor hun så den endelige risikovurdering af 3. november 2020. Hun kan huske, at hun modtog en mail fra Kåre Mølbak med nogle betragtninger og et sammendrag på engelsk af risikovurderingen. Der stod så også, at der ville komme en længere risikovurdering på et senere tidspunkt. Materialet til koordinationsudvalgs mødet tilgik ikke hende. Så hun vidste ikke, hvilket grundlag der blev truffet beslutning ud fra på mødet. De overvejede ikke at forelægge risikovurderingen for DK-VET den 4. november 2020 med henblik på at få deres vurdering.

Adspurgt af advokat Jakob Aes, bisidder for Anne-Mette Lyhne Jensen, har hun forklaret, at der ikke i perioden fra september til november var nogen, der sagde til hende, at der kunne være hjemmel i anden lovgivning. Men de ville ikke udelukke, at hjemlen kunne findes i epidemiloven eller andre steder. Men det var ikke Fødevarestyrelsens ekspertise. Hun har ikke drøftet sagen med Sundhedsministeriets jurister eller andre i Sundhedsministeriet.

Adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at de om morgenen den 5. november 2020 talte om, hvordan de skulle håndtere situationen i praksis. Og en ting, der i hvert fald skulle håndteres, var, at de skulle have dyrene talt op, så der var dokumentation for den compensation, som pelsavlerne skulle have. Allerede den 4. november 2020 om aftenen kaldte de derfor medarbejdere ind, som skulle ringe ud til pelsdyravlere udenfor zonerne og spørge, om de måtte komme ud og tælle deres dyr op.

Forevist de talepinde, der blev benyttet (ekstrakten s. 2784), har hun forklaret, at det gik så stærkt, at fødevarechef Jakob Munkhøj Nielsen lavede det selv. Som hun husker det, godkendte hun ikke talepindene, men hun så dokumentet efterfølgende. Hun ved ikke, om der var jurister ind over.

Foreholdt at det af dokumentet bl.a. fremgår:

”...

Alle mink i raske mink-besætninger skal tælles op for at kunne udmåle betaling til ejeren. Der skal laves aftaler med minkejere om at en myndigheds person kommer til besætningen for at tælle op. Nogle besætninger vil være gået i gang med aflivning og pelsning. Der skal optælles avlsdyr, mink, døde mink og evt. pelse. Som grundlag for opgørelse af de mink fra besætningen, som allerede er sendt til pelseri anvendes en følgeseddel eller lignende. Forsøg at holde samtalen kort og fokusér på at få en aftale om optælling i hus samt start/slutdatoer for tømning af farmen. Der forventes oprettet en hotline for spørgsmål fra avlerne.

...”

har hun forklaret, at hun ikke ved, om det var den udgave, der blev brugt. I den udgave, der blev brugt stod der, at det var frivilligt.

Forholdt den følgende sætning i dokumentet:

”...

[Til personlig orientering: Hjemmelsgrundlag ift. ekspropriation er under afklaring]

...”;

har hun forklaret, at hun ikke kan redegøre for den formulering.

Foreholdt talepinden:

”...

Det er naturligvis frivilligt om du vil lade en myndighedsperson komme ind på din besætning og foretage optællingen,

...”;

og adspurgt, om dette også skulle dække, at selve aflivningen også var frivillig, har hun forklaret, at opringtonerne alene handlede om at skaffe dokumentationsgrundlag til brug for udbetaling af kompensation. For at komme hurtigt i gang startede de selv med at ringe ud, og så blev opgaven overtaget af NOST'en senere på dagen den 5. november 2020. Hun tror ikke, at de sagde, at det var frivilligt, om man ville aflive. Det, de sagde til minkavlerne var, at det var frivilligt, om man ville have dem ind for at tælle op.

Hun kan huske, at Fødearestyrelsen ad to omgange kommenterede på den redegørelse, departementet lavede for forløbet. Forevist indsatte bemærkninger i et udkast til redegørelsen (ekstrakten s. 4440), hvoraf fremgår:

”...

Af hensyn til at få en dialog i gang med de avlere, som har hørt udmeldingen på pressemødet den 4. november 2020, sætter Fødearestyrelsen en telefonkontakt til avlerne i gang den 5. november 2020.

Formålet med telefonkontakten er at skabe grundlag for at få en frivillig aftale med minkavlerne uden for 7.8 km zone om at en myndighedsperson kommer til besætningen for at tælle op, at orientere om selve optællingen og den forventede videre proces – herunder at der er mulighed for at pelse mink og at en myndighedsperson efterfølgende vil komme og tjekke, at farmen er tom, når dette meddeles af besætningsejeren. Ved dialogen med avlerne blev der anvendt en række talepinde udarbejdet af Fødearestyrelsen. Fødearestyrelsen når i perioden 5.-6. november at kontakte ca. 200 minkavlere beliggende på Bornholm, Sjælland og Fyn samt avlere i enkelte sydjyske kommuner. Herefter overdrages opgaven til Politiet – dvs. fra 6. november 2020.

...”;

har hun forklaret, at hun ikke husker at have forfattet den tekst.

Forevist yderligere afsnit fra udkastet (ekstrakten s. 4441):

”...

Forinden Rigspolitiets udfærdigelse af actioncardet afholdes om formiddagen den 6. november et møde mellem Rigspolitiet og FVST, hvor FVST bl.a. oplyser, at compensation ud over den såkaldte tempobonus er uafklaret, og at hjemmelsgrundlaget i forhold til aflivning af mink på zone 3 farne ligeledes er uafklaret. Opgaven er derfor at søge at opnå en frivillig aftale med den enkelte minkavler om, at myndighederne kan komme ud og tælle op. Politiet fik i forbindelse med mødet udleveret og gennemgået de talepinde, som Fødevarestyrelsen havde udarbejdet. Det blev fra Fødevarestyrelsen understreget (som det også fremgår af talepindene), at det er vigtigt at gøre opmærksom på frivilligheden, når der træffes aftaler om optælling af de pågældende minkbesætninger – dvs. ejer skal givesamtykke til, at optællingen kan foretages.

...”,

har hun forklaret, at hun ikke var med til det møde, og at hun ikke ved, hvem der har formuleret denne tekst. Hun husker dog, at hun og Nikolaj Veje arbejdede ret tæt sammen om bemærkningerne.

Forevist citat fra det actioncard, der blev anvendt til den 10. november 2020, gengivet i udkastet til redegørelsen (ekstrakten s. 4442) og forsynet med en kommentarboks, hvoraf følgende fremgår ”[KB(2): Fødevarestyrelsen har ikke nået at afklare, om styrelsen har fået denne tekst forelagt af Politiet”:

”...

Ved ”NEJ” fra ejer:

Det er jeg ked af at høre, men beslutningen er truffet. Manglende medvirken vil derfor betyde, at du ikke får mulighed for at opnå bonussen, og du kan forvente, at myndighederne så kommer og foretager tømming af besætningen alligevel. Jeg vil derfor høre, om dette får dig til at ændre beslutningen?”

...”,

har hun forklaret, at kommentarboksen er indsat af Karin Breck, der på daværende tidspunkt var leder af direktionssekretariatet.

Forevist yderligere fra udkastet (ekstrakten s. 4442):

”...

Efter telefonkontakten til minkavlere med ikke-smittede besætninger uden for sikkerhedszonerne er den videre proces foregået i to faser – dels selve optællingen af mink og dels gennemførelse af afslutningssyn. Som grundlag for begge disse opgaver er der fra Fødevarestyrelsens side udarbejdet SOP'er til de myndigheder, der skulle udføre opgaven. SOP'erne indeholder ikke beskrivelse af frivilligheden i de første versioner, idet de omfattede opgaver kun bør foregå på ejendomme, som frivilligt har sagt ja i forbindelse med de indledende telefonsamtaler.

...”,

har hun forklaret, at hun hverken har udfærdiget eller godkendt SOP'erne. SOP betyder Standard Operationel Procedure.

Forevist mail af 17. november 2020, kl. 14.25, fra Uffe Stormly til hende og cc Nikolaj Veje, Jakob Munkhøj Nielsen, Camilla Brasch Andersen og Birgitte Buch (ekstrakten s. 4652), hvoraf fremgår bl.a.:

”...

Kære Hanne

Ad 1.

Birgitte Buch og Tobias Berg, begge fra Rigspolitiet, var fredag den 6. november 2020 kl. 10.30 til møde i Fødevarestyrelsen med Jakob Munkhøj Nielsen, hvor opgaven med at tage telefonisk kontakt til minkavlerne i zone 3 blev overdraget fra Fødevarestyrelsen til Rigspolitiet efter en anmodning herom fra Fødevarestyrelsen.

...”,

har hun forklaret, at det handlede om, at Fødevarestyrelsen ikke havde ressourcer til at løfte opgaven selv. De havde rigeligt med andre opgaver. Og nu var det NOST’en, der skulle prioritere og koordinere.

Forevist det følgende afsnit i samme e-mail:

”...

Det blev på mødet fra Fødevarestyrelsens side oplyst, at hjemmelsgrundlaget ikke var på plads, og at således var tale om, at det var frivilligt for de enkelte minkejere, om de ville medvirke. Det blev endvidere oplyst, at der alene var tale om minkfarme i Jylland, idet Fødevarestyrelsen selv havde kontakten farmene på Sjælland, Fyn og Bornholm, ligesom Fødevarestyrelsen oplyste, at de selv ville tage kontakt til de fem zone 3 farme, der var i de syv kommuner i Nordjylland.

...”,

har hun forklaret, at det er korrekt, at den rundringning, som Fødevarestyrelsen iværksatte med egne medarbejdere startede på Bornholm, Sjælland og Fyn – og i den rækkefølge.

Hun kan ikke huske, om Tejs Binderup deltog i mødet med departementscheferne den 2. november 2020 om aftenen.

Forevist mail af 2. november 2020, kl. 23.38, fra hende selv til Birthe Schubart vedrørende tempobonus (ekstrakten s. 1525 f.), hvoraf fremgår:

”...

Kære Birthe

Kan vi tale i morgen om der er hjemmel til nedenstående? Skal nok være før 9. Der skal lige nu ikke arbejdes videre med pelsning...

Mange hilsner Hanne

...

Fra: Paolo Drostby <...>

Sendt: mandag den 2. november 2020 23.33

Til: Hanne Larsen; Camilla Brasch Andersen

Emne: Vs: Tempo bonus

Kære begge

Hvad siger I til 1) tempo bonus ordningen, som skitseret her, og 2) forslaget om pisk for hold af mink efter 14 dage? Lyder tillokkende, men der er vel ikke hjemmel?

Vh Paolo

...”,

har hun forklaret, at hun bad Birthe Schubart om at komme med en hurtig vurdering, hvilket Birthe Schubart gjorde, og hun sendte så den vurdering ind i departementet. Vurderingen lød på, at man ikke kunne straffe folk for langsommelighed. Det lå udenfor de almindelige jurister i enhedens kompetencer at foretage den vurdering.

Den 3. november 2020 var hun kun involveret i arbejdet med notatet om anvendelse af gift som aflivningsmetode. Hun husker ikke, at hun blev involveret i det øvrige materiale.

Forevist mail af 4. november 2020, kl. 17.47, fra Karin Breck om noter fra møde (tillægsekstrakt 3 s. 182 f.), hvoraf fremgår bl.a.:

”...

- Hjemlen til at aflive dyr uden for zoner – den mangler – da det er en folkesundhedsudfordring, bør hjemlem findes i sundhedsmyndighedernes regler

...”,

har hun forklaret, at det var en af de ting, de talte om på det pågældende møde den 4. november 2020, hvor hun orienterede om den beslutning, der var truffet. Det var et internt møde, hvor bl.a. Nikolaj Veje deltog.

Det statusmøde, som hun har forklaret om, blev holdt efter pressemødet den 4. november 2020, skyldtes, at Henrik Studsgaard gerne ville tage temperaturen på situationen. Det var en meget alvorlig beslutning for avlerne, men også en alvorlig beslutning for Fødevarestyrelsen. De var klar over, at den indebar en række udfordringer, ikke mindst bortskaffelsen af dyrene. Det blev i den forbindelse også taget op, at Fødevarestyrelsen ikke mente, at der var hjemmel.

Forevist mail af 4. november 2020, kl. 20.35, fra Signe Balslev, Fødevarestyrelsen, til hende selv, Camilla Brasch Andersen og Tim Petersen med vedhæftet dokument, ”Raske besætninger uden for zoner.docx” (ekstrakten s. 2635 f.), har hun forklaret, at hun ikke vil afvise, at hun har set dokumentet. Hun husker ikke, om det dokument udsprang af statusmødet. De drøftede ikke på det tidspunkt, om de skulle i gang med at lave regler, da det var deres forståelse, at spørgsmålet om den manglende hjemmel ikke var endeligt afklaret, hverken med departementet eller Justitsministeriet. Hun kan ikke sige, om den afklaring først kom den 6. november 2020 på mødet om hastelov.

Forevist sin mail af 5. november 2020, kl. 00.04, til en række af hendes medarbejdere (ekstrakten s. 2663), hvoraf fremgår bl.a.:

”...

Vil I sætte gang i et notat til hjemmesiden med udgangspunkt i nedenstående og hvad vi ellers kan finde i pressemeddelelsen og andet materiale fra beslutning om at besætninger udenfor zoner også skal aflives.

...

Birthe og Marlene er i gang med lovgivning.

...”;

har hun forklaret, at Paolo Perotti skulle have en drøftelse af hjemmelsspørgsmålet med Justitsministeriet om morgenen den 5. november 2020. Fødevarestyrelsen kunne ikke være overdommere over Justitsministeriet. Hvis Justitsministeriet mente, at der var hjemmel, så måtte de lægge det til grund. Men det var ikke afklaret på det tidspunkt.

Forevist referat af 5. november 2020 (ekstrakten s. 3911 f) af et møde denne dag med bl.a. rigspoliti-
chefen hvoraf fremgår bl.a.:

”...

Pelsningen af de raske dyr, dvs. uden for zonerne skal bare i gang – de skal ikke afvente optælling. Hjemlen skal skaffes til at aflive alle dyrene – den arbejdes der på i departementet og JM for at få på plads. Vi starter opringning i dag mhp at starte optælling. Besætningsejerne skal ikke afvente vores optælling, vi kan tælle både døde og levende dyr. Ringe ud og få truffet aftaler med ejerne udenfor zonerne, så de kan komme i gang med at pelse.

...”;

har hun forklaret, at det hun husker, at hun sagde på mødet var, at hun syntes, at man skulle fastholde operationen syd for Limfjorden. Hun sagde også, at der blev arbejdet på hjemlen, og at der skulle være en drøftelse herom mellem departementet og Justitsministeriet. Det sagde hun, fordi hun havde oplysningen om, at Paolo Perotti skulle tale med Justitsministeriet om, hvorvidt de var enige i Fødevarestyrelsens udlægning af, at der ikke var hjemmel.

Pelsning er noget andet end aflivning. Man kan aflive til pelsning, og man kan aflive til destruktion. Minkavlere uden for zonerne kunne jo netop pelse. De var ikke underlagt nogen veterinærfaglige restriktioner. De måtte gerne pelse, og det var rigtig vigtigt, at det kom i gang, da det også ville være med til at reducere biomassen. Ordet ”skal” dækker over, at pelsningen skulle være overstået den 16. november 2020. Hun ved ikke, om regeringen var klar over, at der ikke var hjemmel til at gennemtvinge det, men hun kunne tage bestik af det, der blev kommunikeret ud i pressemeddelelsen, og beslutningen om, at det skulle ske inden for en incitamentsstruktur, hvor avlerne skulle hjælpe til, og det ville de så få en bonus for. Det var det, de forsøgte at kommunikere til avlerne. Men som sagt blev det så en uheldig formulering.

Hun er enig i den beklagelse, der fremgår af ”Brev til alle minkavlere i Danmark II – Version 2, 10. november 2020” (ekstrakten s. 1169). Hun ved ikke, hvem der har formuleret beklagelsen, men den gik fra departementet til Fødevarestyrelsens direktør. Hun havde ingen grund til at være uenig i, at den blev sat ind. Hun har set efterfølgende, at den kom fra Justitsministeriet.

Hun var involveret i den ekstra tempobonus, der blev lovet til pelsdyravlerne i 7,8 km-zonerne. Man ville indenfor zonerne i de syv nordjyske kommuner aldrig kunne nå at aflive alle mink inden den 9. november 2020, uden at det skete i samarbejde med erhvervet. Hun var derfor i dialog med Henrik Studsgaard om, hvad de kunne gøre. Hun var også i dialog med Tage Pedersen. Henrik Studsgaard forelagde spørgsmålet for Finansministeriets departementschef, som sagde ok til de ekstra 10 kr. i bonus i de syv kommuner. Hun tænkte, at hun dermed havde spurgt dem, der skulle spørges. Der

skulle vist laves et aktstykke, men det må man se i sagen. Der er en mail herom fra Finansministeriets departementschef. Hun havde ingen overvejelser om, hvorvidt der var hjemmel til at udbetale de penge. Hun mente, at hun havde afdækket, at grundlaget var i orden.

Hun hørte ikke noget om overvejelser om statsstøtte på det tidspunkt. Det hørte hun først om i forbindelse med den nye lov, hvor man også tog tempobonus med ind.

Det er svært for hende at svare på, om erhvervet var parat til at nedlægge sig selv, eventuelt midlertidigt, mod kompensation. Der var tilkendegivelser fra erhvervet om, at det var helt vildt, det der var ske. At sige, at erhvervet havde lyst til at nedlægge sig selv, er nok at stramme den for meget.

Karen Nilaus

Karen Nilaus har – under afhøring i kommissionen den 19. november 2021 – forklaret blandt andet, at hun er kontorchef i Statsministeriet i Indenrigspolitiske Afdeling. Hun blev kontorchef i statsministeriet den 1. oktober 2020. Forud for dette var hun chefkonsulent i Statsministeriet. Hendes stilling som kontorchef er en nyoprettet stilling. Efter hendes opfattelse blev stillingen oprettet som led i styrkelsen af Statsministeriet. Hun refererer til departementsråd Christian Liebing. I perioden hvor Christian Liebing var på fædreorlov i oktober 2020, refererede hun til Jens Strunge, Martin Madsen og Pelle Pape afhængig af sagsområdet. Hun beskæftigede sig ikke med mink i oktober 2020. Hun beskæftigede sig med den økonomiske del.

Hun deltog den 23. september 2020 som chefkonsulent i det forberedende ØU-møde som vikar for Christian Liebing. Hun deltog ikke i forberedelsen af ØU-mødet. Hun fik at vide ca. 45 minutter før mødets start, at hun skulle deltage. Da hun fik at vide, at hun skulle deltage i det forberedende møde, forsøgte hun at læse materialet med fokus på coveret, ligesom hun læste korte bemærkninger på mails fra de involverede sagsbehandlere i Statsministeriet, som hun fik printet og tog med på mødet. Hun var den eneste repræsentant fra Statsministeriet i det forberedende ØU-møde.

Forevist mail af 22. september 2020 fra Marianne Rosenstand (ekstrakten s. 613):

”...

Til: Christian Liebing ..., Hanne Bach Nørregård ..., Karen Hestbæk Olesen ..., Karen Nilaus ..., Louise Flink Hansen ..., Pelle Pape ..., Cecilie Wulff Juul Jørgensen ..., Anne Dahl Krabbe (EM-DEP) ..., Anne Sofie Munk Kruse ..., Bente Knudsen ..., Belinda Ussing Eyfjord ..., Camilla Kjærgaard ..., Casper Sørensen ..., Ciara Ellen O'Neill ..., Eskil Lykke Jacobsen ..., Christoffer Søndergaard Hansen ..., Emilie Svendsdatter Mehlsen ..., Carina Herluf ..., Dorte Nøhr Andersen ..., Gulraz Latif ..., Helene Harslett Petersen ..., Iben Appelt Kvist ..., Joan Andersen ..., Fanny Hye-Knudsen ..., Kasper Rise ..., Lars Lindholm Nielsen ..., Helena Mølgaard Hansen ..., Helle Stub Nielsen ..., ..., Kathrine Møller Lise ..., Kirstine Louise Rasmussen ..., Helene Nordborg Kiær ..., Mads Aleksander Daugaard Buhl ..., Maria Julie Viuf Christiansen ..., Sarah Marie Lund ..., ..., Susan Olsen ..., Søren Bøllingtoft Knudsen ..., Thomas James Uldall Heidener (EM-DEP) ..., ..., Semra Ademovska ..., Peter Kaarre Larsen ..., Peter Lehmann Nielsen ..., Maja Holm Andreassen ..., Marilou Pehrson ..., Simone Overby Sloth ..., Søs Schack Nielsen ..., Maj-Britt Habek Vøge ..., Tobias Liechti ..., Malene Kildegaard Klepper ..., Marie-Louise Helvang ..., Søren Lund ...

Fra: Marianne Rosenstand ...

Titel: FØ 23/9-2020: Endelig dagsorden

Sendt: 22-09-2020 15:54

Bilag: Endelig dagsorden_23 09 2020.doc;

Kære alle

Vedhæftet endelig dagsorden til brug for møde i Forberedende Økonomiudvalg (FØ) onsdag den 23. september kl. 13.30-15.00.

Der udestår materiale til bilag 5 vedr. håndtering af coronasmitte i minkbesætninger. OBS – mødet afholdes fysisk i mødesal I på stengangen. Det er også muligt at deltage virtuelt. De af jer som ønsker at deltage virtuelt bedes melde tilbage til Kristoffer Krohn Schaldemose ... og underregne ... senest i morgen kl. 10.

Hvis der er ønsker om virtuel deltagelse, kan der ske ændringer i rækkefølgen af sagernes drøftelse på dagsorden.

Mvh.
Marianne

...”

og forevist dagsorden (ekstrakten s. 614):

”...

Peter Stensgaard Mørch
Sophus Garfiel
Jens Brøchner
Marie Hindhede
Michael Dithmer
Søren Kryhmand
Christian Liebing
Kent Harnisch

22. september 2020

MLS

Der indbydes til møde i Forberedende Økonomiudvalg onsdag den 23. september kl. 13.30-15.00 med følgende *endelig* dagsorden:

...

4. Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger (Bilag 5) kl. 14.00
(Henrik Studsgaard og Per Okkels er inviteret til drøftelsen)

...”

og forevist bilag 5 ”Håndtering af coronasmitte i mink”, som blev eftersendt ved e-mail af 22. september 2020 kl. 17.49 (ekstrakten s. 618 og s. 620):

”...

Håndtering af coronasmitte i mink 22. september 2020

...

SSI kan dog ikke give en entydig anbefaling vedrørende spørgsmålet, om der skal foretages aflivning af minkbesætninger eller ej, jf. *bilag 2*.

...

Såfremt der er politisk ønske om en skærpet indsats, vil næste skridt formentlig være en overvejelse om aflivning af minkbesætninger i højere grad end i dag. Det følger dog for nuværende ikke af sundhedsmyndighedernes anbefalinger, jf. *bilag 2*.

I forbindelse med aflivning af de første tre besætninger blev der fastsat en kompensationsgrad i henhold til bestemmelserne i Lov om hold af dyr. Et påbud om aflivning vurderes ud fra et juridisk synspunkt at have karakter af ekspropriation, hvorfor der vil være krav om fuld kompensation for de aflivede minks værdi.
...”

har hun forklaret, at hun ikke læste bilaget på det tidspunkt, hvor det blev sendt til Statsministeriet. Det var ikke hendes sag. Man modtager i Statsministeriet tit sager, man ikke har aktier i. Hun skimmede først materialet, da hun fik at vide, at hun skulle deltage i mødet. Hun fik bilag 1 (ekstrakten s. 623) og bilag 2 (ekstrakten s. 629) stukket i hånden. Hun forsøgte at læse mest muligt af materialet. Hun deltog i hele mødet. Hun blev bedt om at deltage i mødet af Christian Liebing omkring kl. 12.50. En sekretær havde printet materialet til ham, og hun overtog hans bunke. Hun husker ikke, om Henrik Studsgaard lagde ud, men hun husker, at Per Okkels beskrev risikoscenariet og et worst case-scenarie. Der var ikke drøftelser om, hvordan smitten kunne inddæmnes. Man drøftede primært risikovurderingen, hvor alvorlig den var, og hvorvidt den var reflekteret på den rigtige måde i materialet. Der var omtale af, at der var forskel på den skrivning, der var i coveret, og den skrivning, der var i bilag 2. Under mødet forsøgte hun derfor at orientere sig i bilag 2 vedrørende ”Risikovurdering vedrørende virusmutationer blandt mink samt spørgsmålet om aflivning”, som hun ikke havde læst på det tidspunkt. Per Okkels lagde stor vægt på, at risikoen var stor, og han henviste til, at det kunne have store konsekvenser. Peter Stensgaard Mørch gav udtryk for, at den risikovurdering, som Per Okkels omtalte, ikke var omtalt med lige så stor vægt i coveret. Det blev besluttet, at sagen skulle tilrettes i overensstemmelse hermed, hvorefter sagen skulle på et ØU-møde.

Forevist coveret (ekstrakten s. 620-621):

”...

Baggrund

Siden juni 2020 er der blevet konstateret COVID-19-smitte i danske minkbesætninger. Statens Serum Institut (SSI) vurderer, at risikoen for introduktion af COVID-19 til minkfarme via mennesker aktuelt er høj, og at risikoen for spredning fra minkfarme via mennesker til det omgivende samfund ligeledes er til stede, jf. *risikovurderingen i bilag 1*.

...

SSI kan dog ikke give en entydig anbefaling vedrørende spørgsmålet, om der skal foretages aflivning af minkbesætninger eller ej, jf. *bilag 2*.

...

Såfremt der er politisk ønske om en skærpet indsats, vil næste skridt formentlig være en overvejelse om aflivning af minkbesætninger i højere grad end i dag. Det følger dog for nuværende ikke af sundhedsmyndighedernes anbefalinger, jf. *bilag 2*.

I forbindelse med aflivning af de første tre besætninger blev der fastsat en kompensationsgrad i henhold til bestemmelserne i Lov om hold af dyr. Et påbud om aflivning vurderes ud fra et juridisk synspunkt at have karakter af ekspropriation, hvorfor der vil være krav om fuld kompensation for de aflivede minks værdi.

...”

har hun forklaret, at der var en drøftelse af de administrative udfordringer, der kunne være ved at skulle aflive langt flere mink på kortere tid. Et påbud om aflivning af mink, herunder hvorvidt det kunne være ekspropriation, blev ikke drøftet, så vidt hun husker.

Forevist mail af 23. september 2020 (ekstrakten s. 645):

”...

Til: Karen Nilaus ...

Fra: Andreas Meldgaard Goth ...

Titel: VS: FØ 23/9-2020: BILAG 5 - Håndtering af coronasmitte i mink

Sendt: 23-09-2020 11:34

Bilag: BILAG 5 - Håndtering af coronasmitte i mink.pdf,

Hej du,

Bemærkninger:

- Der er tale om en orienteringssag for nye tiltag ifm. coronasmitte blandt mink.
- STMn godkendte i sommers den oprindelige strategi for håndtering af corona blandt mink. De nye tiltag skal ses i forlængelse heraf.
- FM har tidligere oplyst, at SST har haft overvejelser om at anbefale at alle mink i DK skal nedslås samt indføre en karenperiode for minkhold. Et sådan indgreb vil være dyrt (minkekspert står for flere milliarder om året).

En total nedlæggelse af minkproduktionen i DK inkl. en karenperiode er, ud fra hvad FM tidligere har oplyst, ikke mulig at finansiere via coronapenge. Det vil være en strukturel virkning. Dog virker det til, at risikoen for mutation og voldsom smittespredning er reel.

- Operationelt bør sagen formentlig bare følges meget tæt. Særligt i coronaudvalget.

Dbh. Andreas

...”

har hun forklaret, at hendes opfattelse på mødet var, at der skulle indføres yderligere tiltag i forhold til at begrænse smitten blandt minkfarme. Det kunne være værnemidler, karantæne m.v.

Forevist mail af 28. september 2020 (ekstrakten s. 804-805):

”...

From: Terese Hansen

Sent: 28. september 2020 16:58

To: Anne Dahl Krabbe (EM-DEP)[Anne Dahl Krabbe (EM-DEP)]; Anne Sophie Weiersøe Fusager[Anne Sophie Weiersøe Fusager]; Ayten Atik[Ayten Atik]; Bettina Pedersen[Bettina Pedersen];Casper Sørensen[Casper Sørensen]; Ciara Ellen O'Neill[Ciara Ellen O'Neill]; Dorthe Vandal Pedersen[Dorthe Vandal Pedersen]; Eskil Lykke Jacobsen[Eskil Lykke Jacobsen]; Hanne Bach Nørregård[Hanne Bach Nørregård]; Helene Harslett Petersen[Helene Harslett Petersen]; Karen Hestbæk Olesen[Karen Hestbæk Olesen]; Karen Nilaus[Karen Nilaus]; Katrine Thomsen[Katrine Thomsen]; Louise Flink Hansen[Louise Flink Hansen]; Mads Aleksander Daugaard Buhl (EM-DEP) [Mads Aleksander Daugaard Buhl (EM-DEP)]; Maiken Lautrup Jepsen[Maiken Lautrup Jepsen]; Maria Julie Viuf Christiansen[Maria Julie Viuf Christiansen]; Maria Samuelsen[Maria Samuelsen]; Martin Helleesen[Martin Helleesen]; Morten Bæk[Morten Bæk]; Nicholas Rahui Webster Rømer[Nicholas Rahui Webster Rømer]; Randi Vanderskrog Untidt[Randi Vanderskrog Untidt]; Sarah Marie Lund[Sarah Marie Lund]; Simon Humberto Krog Motzfeldt[Simon Humberto Krog Motzfeldt]; Thomas James Uldall Heidener (EM-DEP)[Thomas James Uldall Heidener (EM-DEP)]; Anne Sofie Munk Kruse[Anne Sofie Munk

Kruse]; Bente Knudsen[Bente Knudsen]; Emilie Svendsdatter Mehlsen[Emilie Svendsdatter Mehlsen]; Fanny Hye-Knudsen[Fanny Hye-Knudsen]; Kasper Rise[Kasper Rise]; Lars Lindholm Nielsen[Lars Lindholm Nielsen]; Esther Løffler[Esther Løffler]; Marilou Pehrson[Marilou Pehrson]; Simone Overby Sloth[Simone Overby Sloth]; Søs Schack Nielsen[Søs Schack Nielsen]
Subject: ØU - 30/9 2020 - Bilag 8 - Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger
Attachments: Bilag 8 - Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger.pdf

Kære alle,

Hermed fremsendes Bilag 8 til ØU på onsdag.

Med venlig hilsen

Terese Hansen

...”;

har hun forklaret, at hun ikke deltog i ØU-mødet. Det er Barbara Bertelsen, som deltager i disse møder. Efter det forberedende ØU-møde gav hun (Karen Nilaus) en tilbagemelding til de sagsbehandlere, som havde udarbejdet materiale til mødet. De holdt et Skypemøde den 24. september 2020. Barbara Bertelsen fik ikke en tilbagemelding. Der skete ikke en overlevering, men der blev udarbejdet en håndakt til Barbara Bertelsen, hvor det væsentlige fra det forberedende ØU-møde blev skrevet ind.

Forevist bilaget ”Håndtering af coronasmitte i mink” (nu bilag 8, ekstrakten s. 8805) har hun forklaret, at hun modtog bilaget, men ikke læste det, idet det ikke var hendes sag, og hun kun var vikar for Christian Liebing.

Forevist e-mailkorrespondance af 30. september 2020 (tillægsekstrakt 4, s. 70):

”...

Fra: Karen Nilaus
Til: Pelle Pape; Sara Vad Sørensen
Cc: Christian Liebing
Emne: Ang: Bemærkninger til ØU 30-09-2020
Dato: 30. september 2020 08:10:55
Tjek. Meget relevant oplysning

...

Fra: Pelle Pape ...
Dato: 30. september 2020 kl. 08.09.32 CEST
Til: Karen Nilaus ..., Sara Vad Sørensen ...
Cc: Christian Liebing ...
Emne: Ang: Bemærkninger til ØU 30-09-2020

I tillæg til denne. Har talt med Per der har oplyst at “sagen er lige gyldig” for der er mellem sum og MFVM truffet beslutningen en fremgangsmåde vedr aflivning som sum bakker op om. SUM’eren vil fremlægge denne løsning på øu.

Dette kan også skrives ind i håndakten

...

Fra: Pelle Pape ...
Dato: 30. september 2020 kl. 08.04.37 CEST

Til: Karen Nilaus ..., Sara Vad Sørensen ...

Cc: Christian Liebing ..., Dorthe Vandal Pedersen ..., Martin Helleesen ..., Bettina Pedersen ..., Randi Vanderskrog Untidt ...

Emne: Ang: Bemærkninger til ØU 30-09-2020

Vedr mink

Synes ikke det passer når der står i coveret - jf nedenfor. Tværtimod synes jeg det fremgår ret klar af vurderingen fra SSI at det er mega-farligt at gamble med det her mink. Derfor skal det stå omvendt i håndakten. Scenariet er at det her minksmitte kan betyde at alle vacciner i verden vil være ineffektive. Det er et kæmpe ansvar vi i som den førende minknation påtager os. Sagen bør afhængig af øu drøftelsen også forelægges stm hurtigst muligt.

..."

har hun forklaret, at "stm" her henviser til statsministeren. Pelle Pape videregav mailen til hende, fordi hun har ansvaret for at samle de interne håndakter til ØU-møder, hvorefter hun forelægger dem for Christian Liebing samt Sara Vad Sørensen og Pelle Pape. Hun antager, at henvisningen til "Per" er til Per Okkels.

Forevist sin mail af 30. september 2020 (ekstrakten s. 861):

"...

Til: Nicholas Rahui Webster Rømer ...

Cc: Ayten Atik ..., Christian Liebing ..., Dorthe Vandal Pedersen ..., Sara Vad Sørensen ..., Dorthe Vandal Pedersen ...

Fra: Karen Nilaus ...

Titel: Bemærkninger til ØU d. 30/9-200

Sendt: 30-09-2020 13:01

Bilag: Bemærkninger til ØU 30-09-2020 (inkl PPA bem).docx;

Hej Nicholas,

Her er ØU-håndakten.

Sara skriver: Når først at se den lidt senere, så læg videre uden mine bemærkninger.

Godkendt af CSL. PPA har givet bemærkninger til pkt. 8 om mink og JEK har godkendt pkt. 9.

Bh Karen

..."

og forevist den oprindelige formulering i håndakten (ekstrakten s. 846):

"...

Det har i forberedelserne af sagen været drøftet om, der bør overvejes en aflivning af samtlige danske minkbesætninger. Aflivning af alle mink vil være et meget vidtgående tiltag, som forudsætter en mere detaljeret belysning af konsekvenserne. Som det fremgår af sagen kan "SSI ikke give en entydig anbefaling vedrørende spørgsmålet, om der skal foretages aflivning af minkbesætninger eller ej".

..."

og forevist til tilrettede håndakt (ekstrakten s. 862):

"...

SUM har desuden oplyst, at der mellem SUM og MFVM er truffet beslutningen en fremgangsmåde vedr. aflivning af mink, som SUM bakker op om. SUMn vil fremlægge denne løsning på ØU.

Det har i forberedelserne af sagen været drøftet om, der bør overvejes en aflivning af samtlige danske minkbesætninger, idet scenariet er, at minksmitte kan betyde at alle vacciner i verden vil være ineffektive. Det er således et stort ansvar, som Danmark påtager sig som den førende minknation. Aflivning af alle mink vil være et tiltag som kræver en mere detaljeret belysning af konsekvenserne.

...

Sagen vil afhængig af ØU-drøftelsen også blive forelagt statsministeren.

...”;

har hun forklaret, at hun ser det som om, at Pelle Papes bemærkninger er indarbejdet i håndakten. Hun videresendte begge mails til Andreas Melgaard og fik det reviderede bidrag tilbage. Hun satte selv primært kommaer i dokumentet. Hun ved ikke, hvorfor den skærpede formulering kom ind. Hun læste Pelle Papes mail som om, at der var bekymring for coronasmitte blandt mink. Det er hendes opfattelse, at det ikke var i Statsministeriet, at der i forberedelsen af sagen blev drøftet, om der burde overvejes en aflivning af samtlige danske minkbesætninger, men at det var ovre i ministerierne.

Hun fik efterfølgende en tilbagemelding fra Barbara Bertelsen fra ØU-mødet. Hun har fundet noter herom i sin notesbog. Hun tog noterne den 1. oktober 2020. Hun havde glemt, at hun havde deltaget i et tilbagemeldingsmøde.

Opfordret hertil læste hun noterne fra sin notesbog op (endnu ikke i ekstrakt):

”...

Mink - Stor & vigtig

Formuleringer omkring vacciner (SSI vurdering) (i bilag)

Konklusion: Skrue op for konkrete tiltag/til i morgen

Too little too late

Opfølgende sag ASAP

CU

PSM + EM: Kompensationsmodel

...”;

og har forklaret, at hun på den modsatte side, som typisk er til tankenoter, har skrevet:

”...

Fisk + mink

Nordjylland

...”

Hun kan ikke sætte yderligere ord på tilbagemeldingsmødet. Hun husker ikke mødet. Hun har kun det, som hun har fra sine noter. Mødet var næsten med sikkerhed ikke alene mellem hende og Barbara Bertelsen. Hun tror aldrig, at hun har haft et møde alene med Barbara Bertelsen. Hun husker ikke, hvem der deltog på mødet. Pelle Pape, Jean Ellermand-Kingombe eller Christian Liebing kan have deltaget i mødet, men hun husker det ikke. Christian Liebing var endnu ikke gået på barsel på det

pågældende tidspunkt. Hun mener ikke, at opfølgningen gav hende nogen arbejdsopgaver. Tilbage-meldingsmødet med Barbara Bertelsen fandt sted den 1. oktober 2020, og det var ifølge hendes kalender indkaldt til afholdelse kl. 15.00.

Hun var ikke involveret i CU-sagens punkt vedrørende mink. Hun modtog ikke sagen. Johan Philip Zilmer-Bülöw, som deltog i CU-mødet, sendte en mail til Pelle Pape og Christian Liebing, hvor hun var cc. Hun forholdt sig ikke til tilbagemeldingen fra CU-mødet den 1. oktober 2020. Det er ikke hendes arbejdsområde. Selve beslutningen på mødet om aflivning af mink inden for zoner forholdt hun sig ikke til, og det affødte ikke noget arbejde for hende. Hun var ikke inddraget i yderligere sagsforberedelse, sagsforelæggelse eller lignende herom i oktober 2020.

Vedrørende KU-mødet den 3. november 2020 har hun forklaret, at hun ikke var involveret i departementschefmøderne den 2. og 3. november 2020. Hun havde ikke en samtale med Barbara Bertelsen inden departementschefmødet den 3. november 2020 kl. 14.45. Hun modtog KU-materialet den 3. november 2020 om aftenen. Det er sædvanlig procedure, at en bred gruppe af akademiske medarbejdere i Statsministeriet modtager materiale til punkter i KU. Det sidste materiale kom kl. 21.24, og det andet kom måske kl. 20.12. Hun modtog det sammen med det officielle udsendelsesmateriale og var bcc.

Forevist Johan Philip Zilmer-Bülöws mail sendt den 3. november 2020 kl. 21.24 med opdateret materiale til KU-mødet, (ekstrakten s. 2030-2031):

”...

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülöw ...

Sendt: 3. november 2020 21:24

Til: Kristian Kjærgaard Hansen ...; Dorthe Vandal Pedersen ...; Anette Kjærgaard ...; Anne Marie Malthe-Smith ...; Anne Sofie Hartvig Pedersen ...; Charlotte Helene Christine Lind ...; Frederik Alexander Gørtz ...; #951dep-OE-K-Udvalg ...; Kathrine Banke ...; Kristoffer Krohn Schaldemose ...; KU-materiale ...; Marianne Rosenstand ...; Skatteministeriet ... ..; Tine Hansen ...; Udenrigsministeriet Udenrigsministeriet ... ..; Victoria Julie Jessen ...

Cc: mmoede - sum ...; Regeringsudvalg (Miljø- og Fødevareministeriet) ...; Forsvarsministeriet ... ..; Mads Aleksander Daugaard Buhl (EM-DEP) ...; Anne Dahl Krabbe (EM-DEP) ...

Emne: Opdateret materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Kære alle

Hermed opdateret materiale til KU i aften om mink.

Der er justeret i coveret samt tilføjet bilag 2 og bilag 2a.

Mvh Johan

...

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülöw

Sendt: 3. november 2020 20:12

Til: Kristian Kjærgaard Hansen ...; Dorthe Vandal Pedersen ...; Anette Kjærgaard ...; Anne Marie Malthe-Smith ...; Anne Sofie Hartvig Pedersen ...; Charlotte Helene Christine Lind ...; Frederik Alexander Gørtz ...; #951dep-OE-K-Udvalg ...; Kathrine Banke ...; Kristoffer Krohn Schaldemose ...; KU-materiale ...; Marianne Rosenstand ...; 'Skatteministeriet...' ...; Tine Hansen ...; Udenrigsministeriet Udenrigsministeriet ...' ...; Victoria Julie Jessen ...

Cc: mmoede- sum ...; Regeringsudvalg (Miljø- og Fødevareministeriet)...; Forsvarsministeriet ...; Mads Aleksander Daugaard Buhl (EM-DEP) ...; Anne Dahl Krabbe (EM-DEP) ...

Emne: Vedr. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Kære alle

Hermed materiale til KU d.d. vedr. mink.

Bilag 2 udestår fortsat.

Mvh Johan

...”

har hun forklaret, at hun modtog KU-sagen via en fordelingspostkasse. Hun går ud fra, at denne fordelingspostkasse er ” KU-materiale <...>”. En bred række af chefer og medarbejdere modtager materiale i den postkasse. Hun husker ikke, hvorvidt hun var på arbejde den 3. november 2020 omkring kl. 21.30. Hun husker ikke, at hun modtog materialet, og hun mener ikke, at hun læste materialet. Det var en meget travl periode, så der var ikke tid til at hyggelæse materiale. Hun tror, at Barbara Bertelsen modtog materialet via sit forkontor. Barbara Bertelsens HK-sekretær er Aytan, og Iren er måske departementschefsekretær. Hun gætter på, at de også modtog materialet via fordelingspostkassen. Hun skimmede muligvis coveret dagen efter, idet de var interesseret i, hvad beslutningen fra KU-mødet indebar. Hun tror ikke, at hun har været nede i bilagene. Hun har ikke noget grundlag for at udtale sig om, hvorvidt coveret gengav det, som var besluttet. Hun kender ikke KU-sagen indgående, og hun har ikke sagsbehandlet på sagen. Tidligt om morgenen fik hun videresendt en mail, hvor Martin Justesen havde skitseret hovedelementerne i en kommende tale fra statsministeren, og deri fremgik det implicit, hvad der var besluttet. Hun drøftede ikke KU-sagen med Martin Justesen.

Forevist sin mail af 4. november 2020 (ekstrakten s. 2258):

”...

Fra: Karen Nilaus ...

Sendt: 4. november 2020 11:25

Til: Johan Philip Zilmer-Bülow ...; Kristian Kjærgaard Hansen ...

Emne: KU-tilbagemelding om corona

Hej begge,

Vil I spørge Pelle, om han vil give en KU-tilbagemelding vedr. corona (og mink) i en lidt bredere kreds end jer to?

/K

...”

og forevist mail af samme dato fra Kristian Kjærgaard Hansen (ekstrakten s. 2258):

”...

Til: Pelle Pape ...

Cc: Johan Philip Zilmer-Bülow ..., Hanne Malmberg ...

Fra: Kristian Kjærgaard Hansen ...

Titel: VS: KU-tilbagemelding om corona

Sendt: 04-11-2020 11:26

Hej Pelle

Der er efterspørgsel på en KU tilbagemelding vedr. corona, og går dags møde om mink i en bred kreds.

Er det muligt?

Mvh

...”

har hun forklaret, at hun efterspurgte en tilbagemelding fra KU-mødet den 3. november 2020, da de gerne ville kunne hjælpe med noget, hvis der var behov for det. Hun havde ingen direkte korrespondance med Martin Justesen. Hun fik ingen tilbagemelding. Hun fik efterfølgende en sms med planen for pressemødet den 4. november 2020. Hun blev ikke involveret i pressemødet den 4. november 2020. Hun fik ikke forelagt udkast til talen eller til Q&A og blev ikke bedt om at faktatjekke noget. Hun tror, at det var Johan Philip Zilmer-Bülów, Kristian Kjærgaard Hansen og taleskriverne, som var Anita Furu og Caspar Strand, som var involveret i dette arbejde.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Hanne Rahbæk, forklarede hun, at hun var hjemsendt fra den 4. november 2020 og indtil den 9. november 2020 eller den 11. november 2020, da hun var nær kontakt til en person, som var nær kontakt til justitsministeren, som var syg med corona.

Forevist mail af 5. november 2020 omhandlende beredskaber til pressemøde den 5. november 2020 (ekstrakten s. 2741):

”...

Til: Iren Mirmojtahedi ..., Politisk Sekretariat ..., Ministersekretariatet ...
 Cc: Pelle Pape ..., Karen Nilaus ..., Johan Philip Zilmer-Bülów ..., Sophie Bremer...
 Fra: Kristian Kjærgaard Hansen ...
 Titel: Til BBB/PS/STM: QA-beredskab 5. november
 Sendt: 05-11-2020 17:51
 Bilag: QA-beredskab 5. november 2020 (003).docx;
 Kære alle
 Her QoA pakke til pressemøde i dag.
 Er godkendt af PPA hhv. CSL (økonomi).
 Kommer parallelt henset tid.
 Mvh. Kristian/ Johan/ Karen
 ...”

og forevist materiale til pressemødet (ekstrakten s. 2742):

”...

Pressemøde om corona den 5. november 2020

Centrale Q&A's

Tiltag i Nordjylland.....	2
1.1. Hvorfor er det lige præcis de syv kommuner, som er valgt ud?	2
1.2. Kan man blive straffet for at krydse kommunegrænserne?.....	2
1.3. Hvornår kommer hjælpepakker/kompensation? Skal de forhandles?.....	2
1.4. Hvad foreslår regeringen ift. hjælpepakker/kompensation? Hvilken type hjælp bliver der tale om?	3
1.5. Vil I genindføre generel lønkompensation som fra foråret for hele Nordjylland?.....	3
1.6. Hvad med de virksomheder, der rammes af p-nummer-problematikken, fordi de både har aktivitet i og uden for de pågældende kommuner?	3
Tiltag til aflivning af mink.....	4
2.1. Hvorfor har I ikke forbudt minkavl, når andre lande har gjort det?.....	4
2.2. Betyder det, at regeringen vil forbyde minkavl i Danmark for altid?	4
2.5. Risikerer Danmark at blive et nyt Wuhan-epicenter for smitte med den nye muterede virus?	4

...”;

har hun forklaret, at hun blev involveret i denne tale og hjalp lidt til med faktatjek vedrørende restriktioner i Nordjylland, og hun så talen i kopi. Hun var ikke inde over aflivningsdelen, hun havde kun en aktie i de punkter, der vedrørte økonomi. Hun var ikke inde i nogen af punkterne under 2.

Forevist sin mail af 6. november 2021 omhandlende brev fra blå partiledere, (ekstrakten s. 2970):

”...

Til: Mikkel Astrup Saugmann ..., Christian Liebing ...
 cc: Anders Kappel ..., Nicholas Rahui Webster Rømer ..., Iren Mirmojtahedi ..., Pelle Pape ..., Trine Lassen Zepernick ..., Johan Philip Zilmer-Bülöw ...
 Fra: Karen Nilaus ...
 Titel: SV: Brev fra blå partiledere vedr. mink
 Sendt: 06-11-2020 16:29
 Kære Mikkel & co.
 Forslag til håndtering:
 · STM svarer på brevet – EM/FM udarbejder udkast
 · Svaret sendes hurtigst muligt – gerne allerede i dag eller i morgen
 · Linje noget a la:

- Forklare hvorfor det var vigtigt at sætte hårdt og hurtigt ind.
- Medfølelse med minkavlerne og følgerhverv.
- EM/FM vil invitere til forhandlinger om compensation snarest

Dvs. STM skal ikke gå ind i ekspropriationsspørgsmålet og kritikken af, at FT ikke er inddraget nok.
 Hører gerne kommentarer/bemærkninger.
 Bh Karen

...”

har hun forklaret, at partierne i blå blok havde sendt et brev til statsministeren om, at minkavlerne skulle have compensation. Hun gav et bud på, hvordan dette kunne håndteres. Hun mente, at man skulle gentage begrundelsen for aflivning af samtlige mink, som gengivet på pressemødet den 4. november 2020. Hun havde på det tidspunkt vist ikke set hverken pressemødet eller læst en transskribering af pressemødet.

Hun hørte førte gang om, at der var en hjemmelsudfordring i en mail fra Casper Borch den 7. november 2020 kl. 11.56.

Forevist mailkorrespondance af 8. november 2020 omhandlende hastelovforslaget, (ekstrakten s. 3046-3047):

”...

Fra: Karen Nilaus ...
 Dato: 8. november 2020 kl. 13.55.14 CET
 Til: Casper Lund Borch ..., Pelle Pape ..., Christian Liebing ..., Johan Philip Zilmer-Bülöw ..., Kasper Wrang ..., Andreas Meldgaard Goth ...
 Cc: Iren Mirmojtahedi ..., Anders Kappel ..., Mikkel Astrup Saugmann ...
 Emne: SV: Status på hastelovforslag fra MFVM

Tak for status, Casper.

I lyset af brevet fra de blå partiledere i fredags vedr. ekspropriation af mink, er der brug for en hurtig afklaring af ekspropriationsspørgsmålet (både juridisk og regeringens holdning).

I min optik skulle det gerne være på plads inden lovbehandlingen, da jeg ellers vil tro, at det vil fylde meget i salen tirsdag.

Af samme grund ville det være optimalt, hvis vi kunne få sendt svaret til de blå partiledere mandag, men det kræver også at der er en juridisk og politisk afklaring.

Bh Karen

...

Fra: Casper Lund Borch ...

Sendt: 8. november 2020 12:55

Til: Casper Lund Borch ...; Pelle Pape ...; Christian Liebing ...; Johan Philip Zilmer-Bülöw ...; Karen Nilaus ...; Kasper Wrang ...; Andreas Meldgaard Goth ...

Cc: Iren Mirmojtahedi ...; Anders Kappel ...; Mikkel Astrup Saugmann ...

Emne: Status på hastelovforslag fra MFVM

Kære alle

MFVM er fortsat i dialog med FM/JM/EM om en notits om hasteforslaget, der kan sendes til Folketinget. Udkastet, som det ser ud nu, er vedhæftet t.o. Har sagt til MFVM, at det er ved at være tid til få konkluderet, hvis tidsplanen skal holde.

MFVM har fået opbakning fra det parlamentariske grundlag + ALT + Frie Grønne til hastebehandling, men har endnu ikke kunnet få fat i Venstre. De øvrige borgerlige partier har der ikke været søgt kontakt til, jf. presseudtalelser mv.

Inklusive Venstre vil der være 3/4 flertal – i hvert fald på ordførerniveau.

Hvis Venstre siger nej eller bare ikke vender tilbage, skal der tages stilling til, om anmodningen skal sendes alligevel.

Jeg har forberedt sag, der følger til Pelle så snart, MFVM har klarhed.

Mvh.

Casper

...

Fra: Casper Lund Borch ...

Sendt: 7. november 2020 11:56

Til: Pelle Pape ...; Christian Liebing ...; Johan Philip Zilmer-Bülöw ...; Karen Nilaus ...; Kasper Wrang ...; Andreas Meldgaard Goth ...

Cc: Iren Mirmojtahedi ...; Anders Kappel ...; Mikkel Astrup Saugmann ...

Emne: Vigtigt: Varsling af hastelovforslag fra MFVM

Kære alle

MFVM har ringet og varslet et hastelovforslag om midlertidigt forbud mod mink, herunder med hjemmel til at slå mink ned i hele landet samt med hjemmel til ekspropriation.

MFVM skriver på lovforslaget sammen med JM, ligesom FM er med i processen.

MFVM planlægger efter fremsættelse og vedtagelse på tirsdag med henblik på, at det kan have virkning fra næste lørdag.

Jeg har sagt til MFVM, at de skal have skrevet en notits, der kan sendes til Folketinget, og at de skal have taget ordførerkontakter med henblik på opbakning til indhold og proces således, at STM kan sende et brev til Folketingets formand i morgen.

Jeg tænker ikke, at det er givet, at man kan få opbakning til en så intensiv folketingsproces - både pga.

indhold og proces - men det må jo komme an på en prøve, hvis regeringen ønsker det.

Jeg hører meget gerne evt. bemærkninger.

Mvh.
Casper
...”

har hun forklaret, at hun opfattede den første mail som en orientering, og at hendes aktie i sagen var relativt lille og kun omfattede økonomidelen. Hun gjorde sig ikke nogen tanker om, hvor langt op i Statsministeriet oplysningen skulle. Hun konstaterede, at hendes chefer også modtog mailen. Det var ikke hendes opgave at formidle budskabet videre til Barbara Bertelsen. Hun vidste, at hendes chefer var orienteret. Det var Casper Borchs sag, og hun gik ud fra, at han havde snor i den. Dagen efter fik hun nogle opfølgende mails. Om fredagen talte hun med en kollega i Finansministeriet, som fortalte, at ministerierne endnu ikke var enige om, hvilken model man skulle køre efter, så hun prøvede at sige, at dels skulle man få det faglige på plads, og derefter skulle der være en beslutning af regeringens holdning, så der var mange ting, som skulle falde på plads. Hun har ikke indsigt i det juridiske. Hun ved ikke, hvordan ekspropriationsdelen i lovforslaget blev beskrevet. Hun har ikke set lovforslaget. Hun fandt ingen anledning til at orientere Barbara Bertelsen.

Forevist sin sms af 8. november 2020 kl. 14.28 til Johan Philip Zilmer-Bülow (tillægsekstrakt 3, s. 1239):

”...

[Karen Nilaus]: Hej Johan Taler du allerede med JM omkring mink/ekspropriation? Som jeg forstod på FM i fredags, så er det JM der taler for individuel vurdering ift. ekspropriation, men alle andre (MFVM/FM/EM) er for generel ekspropriation. Jeg har ikke kontakt til JM via mink, men ville via FM og EM bede dem sætte turbo på ekspropriations-afklaring /Karen

...”

har hun forklaret, at hun i sin sms henviser til sin samtale om fredagen med en kollega i Finansministeriet. Det lå uden for hendes fagområde at vide noget om lovhjemmel. Det havde hun ikke noget kendskab til. Hun er uddannet økonom.

Forevist mailkorrespondance af 8. november 2020 omhandlende hastelovforslaget (ekstrakten s. 3252):

”...

Til: Pelle Pape ...

Cc: Karen Nilaus ..., Christian Liebing ..., Johan Philip Zilmer-Bülow ..., Kasper Wrang ..., Andreas Meldgaard Goth ..., Iren Mirmojtahedi ..., Anders Kappel ..., Mikkel Astrup Saugmann ...

Fra: Casper Lund Borch ...

Titel: Haster: Hastelovforslag fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling

Sendt: 08-11-2020 18:27

Bilag: Haster Hastelovforslag fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling.pdf;

Kære Pelle

Vedhæftet gul sag om hastelovforslag fra fødevareministeren.

Den vedlagte notits er godkendt både i MFVM, FM og JM.

BH.
Casper

...

Til: Iren Mirmojtahedi ..., Martin Justesen ..., Sara Vad Sørensen ...
Cc: Pelle Pape ..., Politisk Sekretariat ..., Christian Liebing ..., Karen Nilaus ..., Anders Kappel ..., Mikkel Astrup Saugmann ...
Fra: Casper Lund Borch ...
Titel: Haster: Hastelovforslag fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling
Sendt: 08-11-2020 18:46
Bilag: Haster Hastelovforslag fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling.pdf;

Kære Iren, Martin og Sara

Vedhæftet gul sag om hastelovforslag fra fødevareministeren godkendt af PPA.

Brevet til Folketingets formand skal gerne sendes i aften, hvis planen om fremsættelse og vedtagelse tirsdag skal holde.

Mvh.
Casper

...”

og forevist mail af 8. november 2020 (ekstrakten s. 3293):

”...

Til: Mikkel Astrup Saugmann ..., Anders Kappel ...
Cc: Casper Lund Borch ..., Martin Justesen ..., Sara Vad Sørensen ..., Christian Liebing ..., Pelle Pape ..., Karen Nilaus ..., Nicholas Rahui Webster Rømer ...
Fra: Iren Mirmojtahedi ...
Titel: TIL STM: Hastelovforslag fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling
Sendt: 08-11-2020 19:38
Bilag: Haster Hastelovforslag fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling.pdf;

Kære begge

Vedhæftede er godkendt af BBB. Skal gerne sendes i aften, så tidsplanen for fremsættelse og vedtagelse kan overholdes. Jeg klikker videre i F2.

Sara og Juste, vil I råbe op, hvis det giver anledning til bemærkninger?

Bh. Iren
...”

har hun forklaret, at hun ikke var inddraget i spørgsmålet vedrørende godkendelse af hastelovforslaget. Hun fik det kun tilsendt til orientering. Hun var heller ikke inddraget i Barbara Bertelsens godkendelse heraf. Hun var søndag den 8. november 2020 til Mortens aften hos sine forældre, så hun forsøgte at være mindst mulig på mail og computer. Hun hørte ikke noget om, hvordan man i Statsministeriet havde modtaget budskabet om, at der skulle et hastelovforslag igennem Folketinget for at etablere hjemmel til aflivningen.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Hanne Rahbæk, og forevist uddrag af brev af 6. november 2020 fra blandt andet Jakob Ellemann-Jensen (ekstrakten s. 2942)

”...

Statsministerens beslutning om at lukke det danske minkerhverv svarer til ekspropriation.

...”

har hun forklaret, at dette var formuleringen, som hun henviste til i sin mail forevist tidligere. Det var også derfor, at hun brugte ordet ekspropriation. Hun har ikke kendskab til forskellen mellem ekspropriation og kompensation.

Adspurgt af kommissionen og forevist mail af 11. november 2020 (ekstrakten s. 4073):

”...

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülow
Sendt: 11. november 2020 23:55
Til: Pelle Pape ...; Carsten Madsen ...
Cc: Kristian Kjærgaard Hansen ...; Karen Nilaus ...
Emne: Status på minkmateriale

Hej begge

Hermed en status på vores minkmateriale.

Alle relevante sagsbehandlere har været igennem deres mapper, ligesom vi har været i F2. I første omgang har fokus været på at screene for sager, hvor spørgsmålet om lovhjemmel har indgået. Næste fase, som pågår med fuld drøn er, at vores gode studenter har samlet materialet ind i en mappe på fællesdrevet og er ved at kategorisere i et stort excellark, som vi kan bruge til at udvælge akter fra ifm. aktindsigter og til redegørelsen, når det bliver relevant. Listen indeholder både journaliseringspligtigt materiale og materiale, som vi normalt ikke ville journalisere, men som kan være relevant ifm. en udredning.

...”

har hun forklaret, at hun var involveret i arbejdet med at indsamle materiale til redegørelsen. Hun indkaldte til et Skype-møde med sine medarbejdere den 10. november 2020 og bad dem sætte i gang med indsamlingen, efter at det var blevet efterspurgt. Hun hørte herom fra en medarbejder og er ikke sikker på, hvor det kom fra. Hun interesserede sig for det, idet det var et meget stort arbejde. Organisatorisk blev det forankret hos nogle andre. Hun var med til at få beskeden ud til de medarbejdere, som skulle finde materiale frem i hendes eget kontor. De samlede mails og dokumenter ind for at bevare materialet og få et overblik over, hvad der var. Hun tænkte ikke på, at sms'er skulle indsamles. Hun har ikke hørt, at der var nogen, der talte om, at man ikke måtte slette sinemails.

Annemarie Lauritsen

Annemarie Lauritsen har – under afhøring i kommissionen den 4. november 2021 – forklaret blandt andet, at hun er uddannet cand.scient.pol. fra Københavns Universitet i 2003. Hun har været afdelingschef i Finansministeriet siden den 1. august 2020, og forud for dette var hun afdelingschef i Sundheds- og Ældreministeriet fra 2015-2020, hvor hun primært sad med økonomiske analyser og sundhedspolitik. Hun havde forud for sin ansættelse i Finansministeriet beskæftiget sig med covid-19, men mink lå i en anden afdeling end hendes. I Finansministeriet fik hun ansvaret for kommuner

og regioner. Hun arbejder med finanslovens § 16, som er Sundhedsministeriet, og § 20, som er Børne- og Undervisningsministeriet, ligesom hun er gennemgående på forskellige covid-19 opgaver. Hun har ikke noget med § 24 – Fødevareministeriet at gøre.

Forevist mailkorrespondance (ekstrakten s. 319):

”...

Til: Annemarie Lauritsen (...)

Cc: Kent Harnisch ..., Martin Ulrik Jensen ..., Lars Høgsbro Østergaard ...

Fra: Asbjørn Brink ...

Titel: SV: Mink - og corona

Sendt: 11-09-2020 16:51

Hej Annemarie

Mange tak for meldingen. Vi deltager meget gerne i udarbejdelsen af modeller for kompensation, såfremt nedslagtning skulle komme på bordet.

Jeg har ovenikøbet personlig erfaring som minkfarmer i mine meget unge dage. Og pelsningssæsonen er desværre en måneds tid senere (afhængig af hvor koldt det bliver i oktober). Dvs. at vi skal helt hen forbi oktober/november.

Vi afventer indtil videre henvendelse fra MFVM mhp. udarbejdelse af modeller for kompensation.

Bh

Asbjørn

Fra: Annemarie Lauritsen ...

Sendt: 11. september 2020 16:44

Til: Asbjørn Brink ...

Cc: Kent Harnisch ...; Martin Ulrik Jensen ...; Lars H. Østergaard ...

Emne: Mink - og corona

Hej Asbjørn

På Forberedende Corona-udvalg blev Mink kort drøftet. DC i MFVM var til stede – billedet er vist pt. at der ikke er betydelig risiko ved mink. Der pågår et arbejde mellem SSI og MFVM for at afklare nærmere. Jeg sagde, at vi gerne ville deltage, og være med til at tænke i mulige løsninger, såfremt der vurderes at være behov for nedslagtning af mink i mindre eller større omfang. Nævnte hertil, at det vil være fint at få udboret nu, da en evt nedslagtning helst skal ske i 2020 så.

Henrik nævnte, at det er mink-pelsningssæson snart (september/oktober) – dvs. hvis vi kommer forbi den, så vil regningen være mindre.

Henrik nævnte endvidere, at eksporten er faldet til 7 mia.kr. – jeg ved ikke om det har betydning for regnestykkerne. Henrik mente i hvert fald, at nedslagningskompensationen afspejler markedsprisen. Og at vi får markedsprisen at se, når pelsningssæsonen starter.

Theis henvender sig – enten til mig eller Kent, og fint hvis I har mulighed for at bidrage til de mest omkostningseffektive løsninger her.

Med venlig hilsen

Annemarie

...”

har hun forklaret, at der på dette tidspunkt var en grundlæggende bekymring for den tiltagende coronasmitte på minkfarme, men at det ikke var lige ved at gå helt galt. Der var en betydelig økonomi forbundet med coronasmitte på minkfarme, derfor var det relevant, at Finansministeriet var inde over, da de har ansvaret for økonomi og finansiering. Formuleringen ”udboring” betyder, at de blandt andet talte om, hvordan man kunne styrke kontrollen og testning af mink, ligesom det skulle afdækkes, hvor mange penge statskassen skulle udbetale, hvis der skulle aflives mink.

Forevist Martin Ulrik Jensens e-mail af 30. september 2020 til ham selv (ekstrakten s. 870):

”...

Til: Martin Ulrik Jensen ...

Fra: Martin Ulrik Jensen ...

Titel: ØU/KU

Sendt: 30-09-2020 18:33

1. Mink

Muligvis slå alle mink ned ...

SSI finde ud af til i morgen hvad de anbefaler.

Mfmv tænke over hvordan man kan eskalere test. Daglige test.

Snak med Annemarie ....

Tal med Line.

...”;

har hun forklaret, at hun ikke kan huske, om hun snakkede eller sms’ede med Martin Ulrik Jensen på det tidspunkt. Hun har i sin forberedelse til forklaringen kunnet se, at hun i hvert fald tidligt næste morgen havde noget mailkorrespondance med Martin Ulrik Jensen om, at der skulle laves en sag til næste dag, hvor man ville gå lidt længere skridt end den sag, der var blevet behandlet på ØU. Hen over september 2020 overvejede de forskellige tiltag, herunder også omkostningerne ved at slå alle mink i Nordjylland ned. Hun tror, at der har været noget dialog herom med Miljø- og Fødevareministeriet, men hun har ikke været en del af denne dialog, da hun ikke sidder med § 24. Hun havde et møde den 18. september 2020 med Kent Harnisch sammen med Sundhedsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet, hvor det kom frem, at Miljø- og Fødevareministeriet ikke havde ressourcerne til at foretage kontrol og testning, og hvor Finansministeriet gav tilsagn om, at Miljø- og Fødevareministeriet kunne få penge til dette. Det drejede sig om 8-10 mio. kr. Det affødte de sager, som efterfølgende kom på FØU og ØU.

Hun deltog ikke i et formøde for CU-mødet den 1. oktober 2020, og hun er ikke sikker på, at der var et formøde. Hun kørte sammen med sin departementschef over til Sundhedsministeriet og gav ham en forberedelse på vejen. Det var den forberedelse, han nåede at få til mødet.

Forevist mail af 30. september 2020 kl. 22.31 (ekstrakten s. 891):

”...

Fra: Marianne Rosenstand ...

Sendt: 30. september 2020 22:31

Til: Annemarie Lauritsen ...; Martin Ulrik Jensen ...; Kent Harnisch...; Lars H. Østergaard...; Casper Mondrup Dahlmann ...; Malene Lauridsen ...; Asbjørn Brink ...

Cc: Kristoffer Krohn Schaldemose ...; Kathrine Banke ...

Emne: Vs: Dagsorden CU torsdag den 1. oktober kl. 14-15

Kære alle

Venligst obs på denne - særligt mhp at vi får brug for håndakt til PSM til sag om mink. Vi får sagen videre, når modtaget her.

God aften-
Bh
Marianne

...”

har hun forklaret, at ”PSM” er departementschefen. Der blev udarbejdet en håndakt til ham, men hun var ikke inde over udarbejdelsen af denne. Hun skrev til Asbjørn Brink og Marin Ulrik Jensen og sikrede sig, at de lavede en håndakt. Hun skrev en meget kort opsummering til departementschefen, fordi han havde så kort tid, og i den skrev hun vedrørende mink ”læs håndakten”.

Forevist e-mailkorrespondance (ekstrakten s. 980)

”...

Fra: Asbjørn Brink ...
Dato: 1. oktober 2020 kl. 08.30.54 CEST
Til: Martin Ulrik Jensen ..., Casper Mondrup Dahlmann ...
Cc: Lars H. Østergaard ..., Annemarie Lauritsen ..., Kent Harnisch ...
Emne: SV: Mink-sag til CU

Tjek – vi justerer.

If. anbefaling fra Dansk Veterinær Konsortium (Københavns Universitet og SSI) og Sundhedsstyrelsen fik vi den i nat (jf. afsnit 5 i vedlagte). Den er ikke helt så entydig som man kunne håbe. Men der er fagligt belæg for og lovhjemmel til at aflive smittede besætninger + en bufferzone. Derfor indstilles på baggrund af de foreliggende risikovurderinger tiltaget med aflivning af smittede mink + bufferzonen (hvis størrelse skal bekræftes – vi er nok oppe på 5-8 km).

Bh
Asbjørn

Fra: Martin Ulrik Jensen ...
Sendt: 1. oktober 2020 08:17
Til: Asbjørn Brink ...; Casper Mondrup Dahlmann ...
Cc: Lars H. Østergaard ...; Annemarie Lauritsen ...; Kent Harnisch ...
Emne: VS: Mink-sag til CU

Hej begge

Stærkt arbejde.

Vedlagt lidt få bemærkninger til sagen + til internt cover.

Spændende hvad SSI siger! Ved vi hvornår vi får en melding?

Mvh. Martin

...”

har hun forklaret, at det ikke var hendes umiddelbare billede, at man på dette tidspunkt var inde i generelle overvejelser om at aflive samtlige mink, men der kan godt ligge korrespondance om det. Det var et worst case scenarie, som man også skulle være opmærksom på. Hun var ikke involveret i overvejelserne om, hvorvidt der var hjemmel til at aflive samtlige mink. Hun har læst CU-sagen igen, og der var nævnt forskellige ting om hjemmel, men hun husker ikke at have tænkt over det på dette tidspunkt. Hun tror ikke, at hun før i midt november 2020 begyndte at læse så langt ned i sagerne.

Forevist mailkorrespondance (ekstrakten s. 1245):

”...

Til: Annemarie Lauritsen ..., Martin Ulrik Jensen ..., Kent Harnisch ...
Cc: Lars Høgsbro Østergaard ...
Fra: Asbjørn Brink ...
Titel: SV: Mink - 2021 og 2022
Sendt: 28-10-2020 18:30

Jeg har aftalt med MFVM at der udarbejdes beslutningsoplæg med involvering af SUM, EM og BM. Vi hjælper selvfølgelig med økonomien.

Bh
Asbjørn

Fra: Annemarie Lauritsen ...
Sendt: 28. oktober 2020 09:40
Til: Asbjørn Brink ...; Martin Ulrik Jensen ...; Kent Harnisch ...
Cc: Lars Høgsbro Østergaard ...
Emne: Mink - 2021 og 2022

MFVM er ved at se på hvad vi gør fremadrettet – skal der gemmes avlsdyr, så produktionen kan genstartes i 2021, eller skal det lukkes ned. De har svært ved at få SUM til at stikke eller bekende. Hertil nok også relevant m BM og EM.
Tejs starter en arbejdsgruppe op – nok relevant at Asbjørn deltager.

Jeg kan se, at minkene også har fundet vej ind i hjælpepakkerne. Det skal nok tænkes sammen.

Vh
Annemarie
...”

har hun forklaret, at hun vil gætte på, at hun havde talt med Tejs Binderup forud for afsendelsen af mailen. Tejs Binderup var optaget af, hvad worst case scenariet omfattede, herunder hvorvidt avlsdyrene kunne bevares eller ej, idet det var to forskellige situationer. Når Finansministeriet skulle hjælpe med økonomi, skulle de have udboret modellerne vedrørende håndtering af mink og have klarlagt, hvad de forskellige modeller ville koste. De drøftede blandt andet, om de kunne nå forbi pelsnings-sæsonen, da det i så fald ville være en anden økonomi. De prøvede at afklare, hvad regeringen skulle regne med af økonomi i forbindelse hermed.

Forevist mailkorrespondance (ekstrakten s. 1522)

”...

Fra: Asbjørn Brink ...
Dato: 2. november 2020 kl. 23.17.52 CET
Til: Annemarie Lauritsen ...
Cc: Martin Ulrik Jensen ...
Emne: SV: Tempo bonus

Hej Annemarie

Tak – jeg taler med MFVM om nedenstående. Tror 100 mio. kr. er billigt sluppet.

Kunne man overveje at kombinere med et egentligt forbud mod hold og avl af mink i området efter fx 14 dage? Finder man mink medfører det bødestraf. Så der både er pisk og gulerod.

/A

Fra: Annemarie Lauritsen ...
Sendt: 2. november 2020 23:02
Til: Asbjørn Brink ...
Cc: Martin Ulrik Jensen ...
Emne: Tempo bonus

Talt m Theis, han siger følgende

...

Theis foreslår: De avlere, der HAR aflivet (og samarbejdet beredvilligt) bør også få tilsvarende bonus – evt kan det kaldes en omstillingsbonus.

De har fundet på det for en time siden, så kvalificering er velkommen.

Studsgaard har møde med branchen i morgen, så gerne klar til kl 12, senest kl 15. Vi skal have go fra FM'n inden da.

Nord: både avlsdyr og øvrige der slås ned.

...”

har hun forklaret, at ”FM'n” betyder finansministeren. Der var et ønske om, at tempoet for aflivningen skulle øges. Derfor introducerede man tempobonussen, så minkavlerne fik incitament til at sætte tempoet op med selv at aflive mink i Nordjylland. Jo mere avlerne samarbejdede og brugte deres egne folk, jo hurtigere ville det gå. Hun skrev, at Asbjørn Brinks ide var fin. På det tidspunkt var alle gode ideer velkomne.

Det var oppe i forskellige sammenhænge, at alle mink kunne blive aflivet, men det generelle indtryk i ministeriet var ikke, at dette var det mest sandsynlige scenarie. De havde mandag den 2. november 2020 fået en besked om, hvad Statens Serum Instituts nye risikovurdering indeholdt. De blev alle meget bekymrede, og det var meget alvorligt. I de dage var man ved at forberede en ØU-sag, som skulle på om onsdagen, og man drøftede en kompensationsordning for minkavlerne, så de kunne være

trygge med hensyn til økonomien ved at aflive, ligesom man drøftede praktikken omkring aflivningen af mink. Der var mange elementer i spil i disse dage.

Forevist mail af 3. november 2020 kl. 00.26 (ekstrakten s. 1534):

”...

Til: Martin Ulrik Jensen ..., Annemarie Lauritsen ...

Fra: Asbjørn Brink ...

Titel: Tempobonus - mink

Sendt: 03-11-2020 00:26

Bilag: Tempobonus - mink.docx;

Hej Martin og Annemarie

Er det en hurtig notits ala vedhæftede I ønsker? Tænker at vi i første omgang blot skal have OK fra finansministeren til, at FVM'en og EM'en afsøger muligheden for en ”tempo-bonus” med branchen på mødet i morgen?

MFVM oplyser, at de først forventer egentlig ny anbefaling fra sundhedsmyndighederne i morgen eftermiddag, hvorfor en bredere sag om generel håndtering nok først kan være klar sent i morgen aften/nat.

Bh

Asbjørn

...”

har hun forklaret, at Justitsministeriet sendte en bestilling vedrørende en KU-sag. Finansministeriet hjalp med at få bidrag ind fra Beskæftigelsesministeriet. Processen om at fremskaffe materiale til KU-sagen var præget af travlhed, og det skulle gå meget stærkt. Hun mener, at hun hørte om KU-mødet første gang, da bestillingen kom fra Justitsministeriet.

Hun deltog i begge departementschefmøder den 3. november 2020. Hun tror ikke, at Peter Stensgaard Mørch deltog i det første møde, men han deltog i det andet. Justitsministeriet havde indkaldt til departementschefmødet kl. 13. Der var på dette møde fokus på fremdrift og drøftelser af, hvilke restriktioner og tiltag, der skulle indstilles i Nordjylland. Det begyndte at snævre ind, hvad de kunne bruge fra værktøjskassen. Johan Legarth fra Justitsministeriet deltog i mødet. Hun er usikker på, hvorvidt Anne-Mette Lyhne Jensen deltog, eventuelt kom hun senere. På det efterfølgende departementschefmøde var der en videre drøftelse af de punkter, som også blev drøftet på det tidligere departementschefmøde, herunder logistik; hvor hurtigt man kunne aflive og hvilke restriktioner, man skulle have i Nordjylland. Det sene departementschefmøde var indkaldt af departementschefen i Statsministeriet. På i hvert fald et af departementschefmøderne drøftede man incitamentsordninger og hjælpepakker. På det sene departementschefmøde blev der drøftet, at situationen skulle tages alvorligt, og at konsekvenserne kunne være meget store, blandt andet i forhold til fødevareeksporten. Man drøftede forskellige tiltag i Nordjylland og aflivning af mink. Hun husker ikke, at man drøftede et scenarie, hvor alle mink skulle aflives. Justitsministeriet havde en væsentlig rolle i dette møde, herunder i forhold til restriktioner, ligesom NOST'en også var i gang med en plan for, hvordan aflivningstempoet kunne øges. Statsministeriets departementschef talte med en alvorstung mine. Billedet var, at de skulle tage det meget alvorligt. Justitsministeriet var i gang med at forberede KU-sagen, og møderne var input

til færdiggørelsen af sagen. Der var i et af møderne en bestilling af, hvad det var for nogle incitamentsordninger og støtteordninger, der kunne laves. Dette afhang af den beslutning, der blev truffet.

De havde hele tiden arbejdet med forskellige modeller og alternativer, og worst case scenariet vedrørende aflivning af alle mink havde derfor også været oppe.

Adspurgt supplerende af advokat Jacob Goldschmidt, bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, har hun forklaret, at man løbende i efteråret havde overvejet forskellige modeller, og at der typisk arbejdes sådan med sagerne – altså f.eks. med en lille, mellem og stor model. Hendes svar om, at man arbejdede på forskellige modeller (f.eks. en lille, mellem og stor model), var således ikke relateret til drøftelserne på departementschefmøderne den 3. november 2020. Worst case scenariet, som hun under afhøringen har anvendt som betegnelse for scenariet aflivning af alle mink, blev også drøftet forud for den 3. november 2020, idet man også skulle forberede sig på dette. Hun husker ikke, at man på departementschefmøderne den 3. november 2020 drøftede aflivning af alle mink. Risikovurderingen blev gennemgået mundtligt på departementschefmødet. Hun fik den tilsendt undervejs under mødet. Det var vist Per Okkels, der gennemgik risikovurderingen. Nogle af de tiltag, som man tidligere havde drøftet, blev drøftet.

Forevist mail af tirsdag 3. november 2020 kl. 09.35 fra Tejs Binderup (ekstrakten s. 1559):

”...

From: Tejs Binderup ...
Sent: 03-11-2020 09:35:11 (UTC +02)
To: Martin Ulrik Jensen ...
Cc: Line Nørbæk (EM-DEP) ...; Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP)...; Asbjørn Brink ...; Annemarie Lauritsen ...; Paolo Drostby...; Dorthe Eberhardt Søndergaard ...; Anne-Mette Lyhne Jensen ...
Subject: SV: Mink og kompensation

Kære Martin

Som opfølgning på vores samtale i går, og så alle er opdaterede på planen herfra.

Vi arbejder aktuelt på en ØU-sag, som skal være i ØU i denne uge. Jo før jo bedre.

Den aktuelle ØU-sag vil indeholde kompensationssystem samt tempo tillæg, jf. bullit 1 i nedenstående. Denne del eksekverer vi dog på inden sagen rammer ØU, så det vil være ren orientering.

I sagen vil også indgå også en konsolidering af, at alle minkavlere inden for zonerne (smittede samt ikke-smittede) skal slå alle sine dyr ned, inkl. avlsdyr, på trods af branchens ønske om at bevare avlsdyr på ikke-smittede besætninger i zonerne. Derudover indstilles, at alle minkavlere uden for zonerne i første omgang kan nøjes med at pelse ned, så de kun har avlsdyrene tilbage. I samme sag indstilles det, at regeringen melder ud, at der i 2021 kun kan forventes at være avlsdyr i Danmark. Af kapacitetshensyn i aflivningerne meldes der ikke noget ud om evt. hel nedlukning af branchen.

Imens ovenstående ØU-beslutninger eksekveres og der slås ned, og pelses ned, udarbejdes der en ny ØUsag, så regeringen kan tage stilling til minkbranchens generelle fremtid. Umiddelbart er der to scenarier, som skal beskrives i denne sag:

- a. Kun avlsdyr i 2021, med dvalekompensation (bullit 3 nedenfor) og en omstillingspulje (bullit 4) til de minkavlere, som alligevel bliver nødt til at forlade erhvervet som følge af situationen.

I spor a vil der bl.a. skulle tages stilling til, hvor mange avlssdyr der i givet fald skal have lov at være i 2021, hvordan de mest forsvarligt opbevares mv.

b. Minkbranchen lukkes helt, med ekspropriation og dertilhørende erstatning (bullit 2), samt større omstillingspulje (bullit 4).

Uanset om man bevæger sig af spor a eller b vil der skulle skabes retlig hjemmel til at eksekvere beslutningen. Vi er enige i, at det vil skulle ind i epidemiloven. Regeringen vil så skulle tage stilling til, om man vil lukke helt for muligheden for at starte op igen senere, eller om det skal være åbent. Et totalforbud mod minkproduktion vil skulle ind i MFVM-lovgivning.

Alle sejl sættes nu på at få den første sag klar, og så starter vi op på den uddybende fremtidssag, så snart den akutte sag er færdig.

Vh
Tejs

...”

har hun forklaret, at hun på departementschefmødet nok havde mailen fra Tejs Binderup i erindringen. Miljø- og Fødevareministeriet var ved at kigge på, hvad der skulle til, hvis man ville gå ned ad de spor. Departementschefmøderne var orienteret mod, hvilke nødvendige skridt der skulle tages for at få tempoet op. Departementschefmøderne blev indkaldt med kort varsel, og hun nåede ikke at tale med Peter Stensgaard Mørch, inden mødet startede. Hun sms’ede måske lidt med ham undervejs. Miljø- og Fødevareministeriet havde forud for mødet haft fokus på, at der skulle skabes hjemmel. Afdelingschefer tager normalt ikke ordet på departementschefmøder. De var i hendes ministerium optaget af økonomien. Hun havde ikke grund til at betvivle Statens Serum Instituts risikovurdering. Det var ikke relevant at diskutere, om der kunne bruges færre penge. Der var på departementschefmødet ikke drøftelser af, hvorvidt man kunne foretage mindre indgribende tiltag. Myndighederne havde forsøgt mindre indgribende tiltag, men smitten fortsatte med at stige. Hun var overbevist om, at i hvert fald minkene i Nordjylland skulle aflives. Hun kunne ikke umiddelbart af risikovurderingen læse, at samtlige mink skulle slås ned.

Forevist mail af tirsdag den 3. november 2020 kl. 10.54 (ekstrakten s. 1589):

”...

Fra: Asbjørn Brink ...
Sendt: 3. november 2020 10:54
Til: Paolo Drostby ...
Cc: Casper Mondrup Dahlmann ...; Tejs Binderup ...
Emne: "Tempo-bonus"

Kære Paolo

Finansministeren har godkendt vedlagte notat om ”tempo-bonus” og dermed at vi kan arbejde videre med en sådan.

Bh
Asbjørn

...”

og forevist notatet ” Mulig ”tempo-bonus” for hurtig aflivning af mink” (ekstrakten s. 1591):

”...

Det er den helt foreløbige vurdering, at det vil være hensigtsmæssigt at indføre en ”tempo-bonus” mhp. at give minkavlere incitament til selv at øge hastigheden for aflivning af mink. En bonus på ca. 10 pct. af markedsprisen svarende til skønsmæssigt 20 kr. vurderes umiddelbart at kunne skabe det rette incitament.

Det kan evt. supplerende overvejes at skabe lovhjemmel til et (evt. midlertidigt) forbud mod hold og avl af mink i de relevante områder efter f.eks. [tre] uger. Brud på forbuddet straffes med bøde. Det bemærkes, at der allerede med de nuværende foranstaltninger er tale om ekspropriation.

...”

har hun forklaret, at de udarbejdede en håndakt til finansministeren om de forhold, som vedrørte deres område. Hun kender ikke forudsætningerne for at skrive som i notatet. Hun lod sig ikke inspirere til at mene noget om andre ministeriers lovgivning. Hendes klare billede var, at Miljø- og Fødevareministeriet var i gang med at afdække, hvad de havde lovhjemmel til. Det var en relevant oplysning med hensyn til økonomien, hvis man gik videre med et forbud mod minkavl. Der var på departementschefmødet om eftermiddagen en diskussion af incitamentsordningen. Hun husker ikke, at der på mødet blev talt om, at der skulle fremskaffes hjemmel til incitamentsordningen.

Forevist mail af 3. november 2020 kl. 18.40 (ekstrakten s. 1819):

”...

Til: Annemarie Lauritsen ..., Martin Ulrik Jensen ..., Lars Høgsbro Østergaard ...

Fra: Asbjørn Brink ...

Titel: Håndakt - mink.docx

Sendt: 03-11-2020 18:40

Bilag: Håndakt - mink.docx;

Kære alle tre

Mhp. jeres bemærkninger er vedlagt forslag til håndakt til brug for KU-drøftelsen om et par timer om mink. Baseret på det foreløbige materiale fra JM, SUM, BM og MFVM.

Bh

Asbjørn

...”

og forevist Finansministeriets Håndakt til KU d. 3. november (ekstrakten s. 1820):

”...

Der lægges op til at iværksætte følgende initiativer til håndtering:

1. Incitamentsordning for hurtigere aflivning (”tempo-bonus”) til anslået 100-300 mio. kr.
2. Såfremt det ikke efter [10] dage er konstateret, at incitamentsordningen er tilstrækkelig, iværksættes en nødplan.
3. En række lokale tiltag i de berørte områder (øget testkapacitet, nedlukning mv.)

Det forventes, at MFVM fsva. den fremadrettede håndtering af mink vil argumentere for en såkaldt dvale-model, der indebærer at alle mink inden for zonerne pelses og kun avlsdyr bevares. Derudover gives ikke tilladelse til at indsætte nye mink i de besætninger, hvor der er konstateret COVID-19. Der vil skulle skabes lovhjemmel til tiltaget. Økonomiske konsekvenser af dvale-modellen foreligger endnu ikke.

STM forventes at argumentere for en fuld aflivning af alle mink i Danmark. Udgifter hertil er tidligere estimeret til i størrelsesordenen 11 mia. kr. Hertil kommer evt. omstillingspuljer, efteruddannelse mv. et vil være afgørende, at der ifm. evt. hjælpepakker sikres parallelitet ift. tidligere tiltag, idet det bemærkes, at de nuværende hjælpepakker vurderes tilstrækkeligt robuste til at kunne håndtere situationen.
...”

har hun adspurgt af kommissionen forklaret, at hun ikke har udarbejdet håndakten. Hun blev ikke overrasket over indholdet, da hun forinden havde hørt om det med hjemlen fra Tejs Binderup.

Forevist sin mail af 3. november 2020 kl. 18.55 (ekstrakten s. 1832):

”...

Til: Asbjørn Brink ..., Lars Høgsbro Østergaard ...
Fra: Annemarie Lauritsen ...
Titel: Håndakt - mink.docx
Sendt: 03-11-2020 18:55
Bilag: Håndakt - mink.docx;

Rigtig fin. Har justeret lidt – skal vi vente til endelig sag inden vi sender op, medmindre MSefterspørger før.

...”

og forevist den justerede håndakt (ekstrakten s. 1833):

”...

Der lægges op til at iværksætte følgende initiativer til håndtering på den korte bane:

1. Incitamentsordning for hurtigere aflivning (“tempo-bonus”) til anslået 100-300 mio. kr.
2. Såfremt det ikke efter [10] dage er konstateret, at incitamentsordningen er tilstrækkelig, iværksættes en nødplan.
3. En række lokale tiltag i de berørte områder for at sikre at menneskene ikke spreder smitte (øget testkapacitet, forsamlingsforbud ned på 5, nedlukning mv.)

FM er enig i disse tiltag, og i at der er behov for hurtig handlen.

Det forventes, at MFVM fsva. den fremadrettede håndtering af mink vil argumentere for en såkaldt dvale-model, der indebærer at alle mink inden for zonerne pelses og kun avlsdyr bevares. Derudover gives ikke tilladelse til at indsætte nye mink i de besætninger, hvor der er konstateret COVID-19. Der vil skulle skabes lovhjemmel til tiltaget. Økonomiske konsekvenser af dvale-modellen foreligger endnu ikke.

STM’s position er uklar, men der er fuld fokus på at Danmark skal gå offensivt til værks.

...”

har hun forklaret, at håndakten gik af sted i denne form til ministeren. Hun deltog ikke i en briefing af ministeren forud for KU-mødet den 3. november 2020. Hun ved ikke, om departementschefen havde en briefing af ministeren forud for KU-mødet. Det ville ikke være unaturligt. Hun var hjemme den pågældende dag. I håndakterne forsøger de at kondensere sagerne, så ministeren har mulighed for at sætte sig hurtigt ind i materialet. De briefer om de finansministerielle vinkler. Når der står det om lovhjemmel, så er det for finansministeren ikke udtryk for en rød lampe, der blinker, men udtryk for noget faktuel. De havde ikke grund til at tro, at Miljø- og Fødevarerministeriet ikke havde fokus på lovhjemlen.

Adspurgt supplerende af kommissionen har hun forklaret, at hun har været inde over den justerede formulering. Det, der stod tidligere om, at ”STM forventes at argumentere for en fuld aflivning af alle mink i Danmark” var meget absolut, og hun havde ikke grundlag for at skrive det så resolut. Hun sendte håndakten op til ministersekretæren, så departementschefen og ministeren kunne nå at orientere sig. De mailede ved 18-19-tiden om håndakten, og mødet nærmere sig. Ændringen afspejlede hendes opfattelse, som den var efter departementschefmødet.

Forevist mailkorrespondance af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1835-1836):

”...

From: Lisbeth Gro Nielsen ...

Sent: 03-11-2020 19:10:29 (UTC +02)

To: Tejs Binderup ...

Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen ...; Cecilie Birch ...; Annemarie Lauritsen ...; Line Nørbæk (EM-DEP) ...; Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) ...; Sidsel Due Nordengaard ...; Erik Brøgger Rasmussen ...; Anne Nørgaard Simonsen ...; ...; Paolo Drostby ...; Lars Høgsbro Østergaard ...; Rikke Skaarup Schjødt, ...; Lene Brøndum Jensen ...; Katrine Kaldahl ...

Subject: SV: KU sag til i aften

Kære Tejs

Det er ikke, fordi vi vil tage udkastet til ØU-sag osv. med. Det var bare det umiddelbare indtryk, at det ikke var klar.

Hvis det skal med, må I meget gerne skrive det nødvendige ind i coveret og sørge for, at bilaget er klar, så der ikke er kommentarboxe osv. i det.

Med venlig hilsen
Lisbeth Gro Nielsen
Kontorchef

...

Fra: Tejs Binderup

Sendt: 3. november 2020 18:59

Til: Lisbeth Gro Nielsen; Annemarie Lauritsen ; Line Nørbæk (EM-DEP) ; Torben Skovgaard Andersen (EMDEP); Sidsel Due Nordengaard ; Erik Brøgger Rasmussen ; Anne Nørgaard Simonsen ; ... ; Paolo Drostby ; Lars Høgsbro Østergaard ; Rikke Skaarup Schjødt, ; Lene Brøndum Jensen ; Katrine Kaldahl

Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen; Cecilie Birch

Emne: SV: KU sag til i aften

Hermed bemærkninger herfra til tempobonus og KU-cover

Ift BN284 så står der gentagne gange, at det er besluttet, at alle mink i Danmark skal slås ned. ndtil videre er der truffet beslutning om, at alle smittede farme, samt farme i en zone på 7,8 km skal slås ned, ligesom ikke-smittede farme uden for zonerne skal pelse ned. Hvorvidt avlsdyr uden for zonerne også skal slås ned mangler der vel en beslutning omkring

Jeg kan konstatere, at vores udkast til ØU-sag, samt kompensationsbilag fra EM ikke er med i pakken. Er det fordi der ikke skal tales 2021 i denne omgang?

Vh
Tejs

...”

har hun forklaret, at man ikke på det andet departementschefmøde besluttede at aflive samtlige mink. Hun havde et billede af, at udfaldet var ret åbent op mod KU-mødet Hun ved ikke, hvordan det pågældende afsnit om, at alle mink skal aflives, er kommet ind i BN284. Hun havde fokus på coveret og de ændringer, der var sket i sagen lige op til KU-mødet, så hun kunne få det frem til sin departementschef, for at han kunne se, hvad der var nyt i sagen. Hun havde ikke tid til at sætte sig ind i bilag 2 og bilag 2a.

Hun hørte om resultatet fra KU-mødet den 3. november 2020 senere samme aften, hvor hun talte med sin departementschef. Hun fik at vide, at alle mink skulle aflives, og at der skulle være et pressemøde dagen efter, som skulle forberedes. Hun havde ikke læst bilagene til KU-sagen med de to modeller på dette tidspunkt; hun læste dem først efterfølgende.

Forevist hendes sms af 4. november 2020 kl. 06.38 til blandt andre Kent Harnisch og Asbjørn Brink (tillægsekstrakt 4, s. 795):

”...

Mink
Konklusion fra KU:
Nedslagning af alle mink hurtigst muligt.
Hele pakken som indstillet ift menneskene (konsolideres, overvejes vist skærpet).
Pressemøde i eftermiddag. Skal vi tage en status på skype kl. 8:15”

...”

har hun forklaret, at de afholdt Skype-mødet kl. 8.15. Asbjørn Brink deltog, mens Kent Harnisch ikke deltog. Hun husker ikke, hvorvidt Martin Ulrik Jensen deltog.

Forevist mail af 4. november 2020 kl. 12.08 (ekstrakten s. 2266):

”...

From: Anne-Mette Lyhne Jensen
Sent: 4. november 2020 12:08
To: Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) Line Nørbæk (EM-DEP); Tejs Binderup; FMN-CHSPO Høeg-Jensen,Kasper [FMN-CHSPO; Annemarie Lauritsen; Morten Holland Heide ...; Lene Brøndum Jensen; Dorthe Søndergaard; Søren Bøllingtoft Knudsen (EMDEP)
CC: Lisbeth Gro Nielsen ...; Morten Holland Heide ...
Subject: Beslutning om og hjemmel til aflivning af mink

Kære alle

Har fået bekræftet, at beslutningen var, som Line udlagde det, dvs. der er ikke truffet beslutning om et forbud.

Regeringen vil ikke afskære muligheden for, at der efter Corona kan genopbygges en minkindustri i Danmark

Arbejdstesen ift hjemmel for aflivning af mink er følgende

- MVFM har hjemmel til aflivning af alle mink i § 30 i lov om hold af dyr (MFVM afklarer endeligt)
- der er ikke tale om ekspropriation (JM afklarer endeligt)

Vi lavede bidrag til dagens udmeldingspapir og fælles talelinjer ud fra ovenstående. Som altid super skarp bagkant.

Med venlig hilsen
Anne-Mette Lyhne Jensen
Fg. Afdelingschef

...”

har hun forklaret, at mailen ikke gav hende anledning til refleksioner eller sagsbehandling. De havde i Finansministeriet fokus på tempobonus, som nu ikke længere kun vedrørte Nordjylland og bufferzonerne, men hele landet.

Forevist e-mail af 4. november 2020 kl. 13.34 (ekstrakten s. 2321):

”...

Til: Lisbeth Gro Nielsen ..., Anne Dahl Krabbe (EM-DEP) ..., DEP Alle ministersekretærer..., Mads Aleksander Daugaard Buhl ..., Ask Lino-Hansen..., Lykke Feld ...
Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen ..., Lars H. Østergaard ..., Annemarie Laritsen ..., Paolo Drostby ..., Kristian Kjærgaard Hansen ...
Fra: Johan Philip Zilmer-Bülöw (...)
Titel: HASTER: Faktatjek af udkast til STM tale tbf. pressemøde dd. (frist kl. 14.30)
Sendt: 04-11-2020 13:34
Bilag: 201104 PM mink.docx;

Hej alle

Vedlagt er udkast til STM tale til pressemødet i dag kl. 16.00, som vi vil bede om, at I faktatjekker snarest muligt og med seneste frist for evt. bemærkninger kl. 14.30. Fokus for evt. bemærkninger bedes være på fakta mv. snarere end forslag til sproglige justeringer og lignende.

Send også gerne svar, hvis ikke jeres huse har bemærkninger.

Pft.
Mvh Johan

...”

og forevist ”Udkast til statsministerens indledning ved virtuelt pressemøde om mink den 4. november 2020” (ekstrakten s. 2322) og forevist mail, hvor der fremsendes nyt udkast (ekstrakten s. 2329) samt det nye udkast (ekstrakten s. 2332) har hun forklaret, at hun var inde over at faktatjekke udkastet, men hun havde ingen bemærkninger til det. De faktatjekkede ud fra det, som Finansministeriet havde

med at gøre. Den 4. november 2020 midt på dagen var hun med i nogle telefonmøder herom med de relevante ministerier. Hun sad og mailede samtidig, da det ikke var hendes ressort, som var i spil.

Forevist uddrag af notat udarbejdet af Morten Holland Heide vedrørende møde den 4. november 2020 kl. 10.30 (ekstrakten s. 2651):

”...

Tejs Binderup rejste på mødet et spørgsmål om hjemmelsgrundlaget for aflivning af mink, idet man hidtil kun havde aflivet mink i smittede farme og i risikozonerne omkring smittede farme. Dorthe Søndergaard spurgte, om dette ikke bare drejede sig om, at man ikke stillede de rigtige spørgsmål til sundhedsmyndighederne. Situationen var således markant anderledes med den nye risikovurdering fra SSI, end da det blev besluttet at aflive de smittede mink og minkene i risikozonerne. Hun nævnte også, at epidemiloven ikke gav hjemmel til aflivning. Der blev ikke konkluderet noget om, hvorvidt der var hjemmel til aflivning af alle mink.

...”

har hun forklaret, at hun deltog i mødet på telefon. Da Tejs Binderup nævnte spørgsmålet om hjemmel, tænkte hun, at det ikke var et spørgsmål for Finansministeriet, og at der var fokus på det i Miljø- og Fødevarerministeriet, som også er ressortministeriet. Hun begyndte derfor – som hun husker det – at ekspedere mails, da spørgsmålet om hjemmel blev rejst af Tejs Binderup. I Finansministeriet var de således på daværende tidspunkt i gang med at forberede finanslovsforhandlingerne, og hun havde også travlt med dette arbejde.

Adspurgt vedrørende regeringens beslutning på KU-mødet den 3. november 2020, har hun forklaret, at hun opfattede, at regeringen havde besluttet, at alle mink skulle aflives. Herefter forsøgte de at få afklaret, hvad denne beslutning præcis indebar, herunder om den også gjaldt avlsdyr. Anne-Mette Lyhne Jensen indkaldte til et telefonmøde. Det er typisk Justitsministeriet, som indkalder, når puslespilsbrikkerne skal samles. De søgte forinden AC-telefonmødet den 4. november 2020 at afklare med deres departementschefer, som ikke deltog i AC-telefonmødet, hvad der var besluttet på KU-mødet. Afdelingschefer er ikke med på KU-møder. Hun kontaktede sin departementschef og afstemte med ham sin forståelse af den del af regeringens beslutning, der vedrørte Finansministeriets ressort. Hun spurgte herunder, om tempobonus nu gjaldt hele landet, og det bekræftede han. Det var lidt uklart, hvorvidt aflivning af alle mink også omfattede avlsdyrene.

Adspurgt af kommissionen om, hvor i Finansministeriet § 24 på finansloven ligger, oplyste hun, at det er Martin Ulrik Jensen, der har denne paragraf. Kent Harnisch sidder på udgiftspolitikken, så når der skal findes penge, går man til ham. Finansministeriet har en flydende organisering, hvor de tit er flere inde over en sag med forskellige vinkler på. Det ministerium, som paragraffen hører til, har ansvaret for den finansielle hjemmel. Det kontor i Finansministeriet, som sidder med paragraffen, vil typisk have til opgave at bistå med udarbejdelse af sagen, hvis et ministerium vil have en sag for ØU. Det kan også ske, at et ministerium har konkrete tekniske spørgsmål til udarbejdelse af et aktstykke, og der vil det pågældende kontor i Finansministeriet være indgangen. Selve udarbejdelsen af aktstykket sker i ressortministeriet. Hun sidder som Finansministeriets repræsentant i gruppen af afdelingschefer, som mødtes under corona. Hun var del af gruppen, både da hun var afdelingschef i Sundhedsministeriet, og da hun fortsatte sammen med Martin Ulrik Jensen, da hun blev afdelingschef i Finansministeriet. De har været med i hele forløbet. De sad ikke med i NOST.

Adspurgt af kommissionen og forevist mail med forslag til pressesvar (ekstrakten s. 4963):

”...

Fra: Annemarie Lauritsen ...

Sendt: 18. november 2020 16:51

Til: Søren Langelund ...

Cc: Mads Brandstrup ...; Kent Harnisch ...; Kristoffer Krohn Schaldemose ...

Emne: SV: SV: Kommentar fra ministeren på manglende lovhjemmel

Forslag til svar:

Finansministeren deltog ikke i CU- mødet den 1. Oktober.

Baggrund for svarforslag:

FM'n kan ikke holdes ansvarlig for, at der i ét regeringsudvalg har været behandlet en sag 1. Oktober.

Han har ikke ansvar for, eller kendskab til, hvilke juridiske afklaringer, der er foregået siden 1.oktober.

Finansministeren har desuden ikke været forelagt sagen, som ikke er clearet i FM'et.

Finansministeren eller Finansministeriet deltager i en række centrale regeringsudvalg, og har en koordinerende rolle, men det er ikke Finansministeriets ressort at vurdere hjemmelsspørgsmål på ressortområder, uagtet at det kan indgå i de sager, der behandles i regeringsudvalg, hvor Finansministeriet deltager. Finansministeriet har ressort for udgiftspolitik og de offentlige finanser. Ift. CU er det SUM'et og JM'et, der sekretariatsbetjener udvalget.

Med venlig hilsen

Annemarie

...”

har hun forklaret, at Finansministeriet sidder med i CU-møder ved hende eller departementschefen. Finansministeren deltager typisk ikke selv. Da hun udarbejdede svaret, kunne hun se i sagen, at andre ministerier var ved at afklare lovgivningen, og det blandede hun sig ikke i. Sagen havde ikke været lagt op hele vejen til Finansministeren. Det var på mødet den 1. oktober 2020, at man besluttede at slå mink ned i zonerne. Der kom en ny risikovurdering den 3. november 2020. De overvejede, hvor langt man skulle gå. Der var også mange overvejelser i forhold til restriktioner i Nordjylland.

Adspurgt af kommissionen og forevist mail (ekstrakten s. 1209):

”...

Fra: Annemarie Lauritsen ...

Sendt: 22. oktober 2020 13:12

Til: Asbjørn Brink ...; Martin Ulrik Jensen ...; Kent Harnisch ...

Emne: SV: Mink - talt med Theis – Igen

De mener, der er behov for en lille arbejdsgruppe/styring på sagen. MFVM har ikke hjemmel hvis der ikke skal avles mink igen i 2021. Og reelt heller ikke nogen mening om det – det må være SUM's vurdering. Skal vi prøve at hjælpe til her, så kan vi også få styr på økonomien?

Med venlig hilsen

Annemarie

...”

har hun forklaret, at hun tror, at hun fik beskeden om manglende hjemmel fra Tejs Binderup.

Adspurgt af kommissionen og forevist notat af 2. november 2020 vedrørende ”Mulig ”tempo-bonus” for hurtig aflivning af mink” (ekstrakten s. 1443) har hun forklaret, at hun har været inde over udarbejdelsen af dette notat. Det hørte under Martin Ulrik Jensen. Hun er i tvivl om, hvor meget han nåede at være inde over.

Adspurgt af kommissionen og forevist Justitsministeriets notits om tempobonus af 14. november 2020 (ekstrakten s. 4286) har hun forklaret, at hun ikke har læst den pågældende notits før.

Adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at de arbejdede i begyndelsen af november 2020 med, om de kunne finde de 100-300 mio. kr., der var efterspurgt, og det kunne de godt. Det var ressortministeriets opgave at finde ud af, hvad der skulle til i forhold til hjemmel mv. I første omgang ville de afprøve det på branchen. Derefter skulle det typisk igennem en politisk behandling, og det ville derefter blive udmøntet i et aktstykke. Det var umiddelbart ressortministeriet, som skulle forestå dette, og Finansministeriet kunne vejlede ved behov.

Adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at hun også deltog i departementschefmødet den 2. november 2020 om aftenen. På mødet blev Statens Serum Instituts nye risikovurdering drøftet. Per Okkels uddybede, hvad billedet var. Det blev endvidere drøftet, hvad handlemulighederne kunne være. Finansministeriet og Erhvervsministeriet fik til opgave at afdække hjælpepakkerne, kompensationsmodeller og incitamentsordning. Der var ikke nogle endegyldige beslutninger. Mogens Jensen havde et møde med minkbranchen dagen efter. Der var både processnak og nogle ordførere, man skulle tænke på. Hun havde senere samme aften en snak med Tejs Binderup om tempobonus. Givet at alting hastede, tog hun informationen ind og bad Asbjørn Brink lave det til et egentligt notat, som kunne blive clearet.

Camilla Marta Giordano

Camilla Marta Giordano har – under afhøring i kommissionen den 12. november 2021 – forklaret blandt andet, at hun i efteråret 2020 var fuldmægtig i Justitsministeriets Reguleringskontor. Hun blev ansat i Justitsministeriet i 2017. Hun blev fuldmægtig i Reguleringskontoret, da kontoret blev oprettet. Forud for dette arbejdede hun med epidemilovsændringen i Stats- og Menneskeretskontoret. I Reguleringskontoret refererede hun til Morten Holland Heide (Justitsministeriet) og Mads Møller Langtved (Justitsministeriet). Anne-Mette Lyhne Jensen (Justitsministeriet) var hendes afdelingschef. Sagerne til Anne-Mette Lyhne Jensen gik primært via kontorcheferne, og hendes sager blev altid clearet af en kontorchef, inden de blev sendt til en afdelingschef.

I Justitsministeriet brugte de Workzone som sagsbehandlingsprogram. I dag arbejder hun som special attaché ved Danmarks Faste Repræsentation ved den Europæiske Union, hvor man anvender F2 som sagsbehandlingsprogram. Det er hendes opfattelse, at Workzone og F2 er opbygget på samme måde, hvor en sag skal igennem forskellige godkendelsestrin. Enkelte gange blev sager sendt til godkendelse via mail, men man kunne stadig se hele godkendelsesrækken i Workzone. Det var fast praksis, at sager sendt til godkendelse via mail, skulle opdateres i Workzone, så man kunne se alle godkendelsestrinnene og eventuelle bemærkninger. Der blev således altid kørt et parallelt forløb i Workzone. Hun har ikke haft adgang til Workzone siden april 2021.

Hun blev første gang inddraget i sagen om coronasmitte blandt mink den 4. november 2020 om eftermiddagen, hvor Morten Holland Heide varslede hende om, at Justitsministeriet havde modtaget en mail med anmodning om, at Justitsministeriet vurderede, hvorvidt der var hjemmel i lov om hold af dyr til at aflive alle mink i Danmark.

Forevist Paolo Perottis (Miljø- og Fødevareministeriet) mail af 4. november 2020 (ekstrakten s. 2641) til Morten Holland Heide med emnet ”Hjemmel til aflivning af mink”:

”...

Kære Morten,

Som aftalt hermed Fødevarestyrelsens skriv om det mangелende hjemmelsgrundlag i lov om hold af dyr:

...”

og forevist Morten Holland Heides mail af 5. november 2020 (ekstrakten s. 2657) til Anne-Mette Lyhne Jensen med emnet ”Hjemmel til aflivning af mink”:

”...

Se nedenfor. Vi ser på det i morgen, så vi finde ud af, om de har ret. Hvis de har, og vi ikke kan finde anden hjemmel, skal nogen skrive et lovforslag meget hurtigt.

...”

og forevist Morten Holland Heides e-mail af 5. november 2020 (ekstrakten s. 2660) til hende (Camilla Marta Giordano) med emnet ”Hjemmel til aflivning af mink”:

”...

Vil du ikke se på, om de har ret?

...”

har hun forklaret, at den 4. november 2020 omkring kl. 15.30 modtog Justitsministeriet e-mail fra Miljø- og Fødevareministeriet om, at de gerne ville i kontakt med Justitsministeriet i forhold til en afklaring af spørgsmålet om, hvorvidt der kunne være hjemmel til aflivning af samtlige mink i lov om hold af dyr. Hun havde ikke tidligere beskæftiget sig med lov om hold af dyr. Til brug for hendes gennemgang printede hun hovedloven og MRSA-lovændringen fra 2018, og hun læste dem hurtigt igennem. Da hun kom hjem om aftenen, havde de endnu ikke hørt fra Miljø- og Fødevareministeriet. Da hun modtog den foreviste mail fra Morten Holland Heide omkring midnat den 4. november 2020, undersøgte hun lov om hold af dyr en times tid. På dette tidspunkt havde hun allerede kigget på § 30 i lov om hold af dyr, og hun konstaterede, at bestemmelsen umiddelbart så meget bred ud. Herefter sammenholdt hun argumentationen fra Fødevarestyrelsen med det, som hun kunne læse i lovbemærkningerne til § 30. Hun tænkte, at der var nogle ting, som de blev nødt til at drøfte med Miljø- og Fødevareministeriet, idet det ikke stod klart for hende, hvornår dyr kan være smittet, forståelsen af et udbrudssted og spørgsmål om risikovurderingen. Hun mente, at disse punkter skulle drøftes med ressortministeriet. Hun udarbejdede ikke en skriftlig vurdering af spørgsmålet. Den 5. november 2020 rykkede Miljø- og Fødevareministeriet for et svar, og hun drøftede spørgsmålet med Mads Møller Langtved. Han var enig i, at der var nogle punkter, der skulle afklares med Miljø- og Fødevareministeriet. De drøftede ligeledes spørgsmålet med Morten Holland Heide, hvorefter de ringede til Paolo Perotti omkring kl. 12.00 den 5. november 2020. Natten til den 5. november 2020 havde hun brugt omkring en time på at undersøge lov om hold af dyr, og hun arbejdede videre med det, da hun mødte

ind den 5. november 2020 om morgenen. Hun og Mads Møller Langtved drøftede spørgsmålet omkring et kvarters tid, inden de drøftede spørgsmålet med Morten Holland Heide i omkring 30 minutter. Der forelå ikke noget skriftligt produkt, da de havde telefonmødet med Paolo Perotti.

Adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at hun ikke husker, hvilke forarbejder til lov om hold af dyr hun gennemgik. Hun mener, at hun gennemgik den tidligere lov om zoonoser. Hun gravede tilbage i tidligere love for at afklare formålet med lov om hold af dyr, men hun husker ikke, hvilke specifikke forarbejder hun gennemgik.

Forevist Mads Møller Langtveds telefonnotat af 11. november 2020 (ekstrakten s. 2720) vedrørende telefonmødet den 5. november 2020 mellem hende, Morten Holland Heide, Mads Møller Langtved og Paolo Perotti:

”...

Torsdag den 5. november 2020 kl. 12.04 fandt en telefonisk samtale sted mellem JM (kontorchef i Reguleringskontoret, Morten Holland Heide, fg. Kontorchef i Reguleringskontoret, Mads Møller Langtved og fuldmægtig i Reguleringskontoret, Camilla Marta Giordano) og Miljø- og Fødevareministeriet (retschef i Koncernjura, Paolo Perotti).

Anledningen til telefonsamtalen var en e-mail sendt af Paolo Perotti den 4. november 2020 kl. 22.46 til Morten Holland Heide. I denne mail er konklusionen, at det er vurderingen, at der ikke er hjemmel i lov om hold af dyr til at aflive alle mink og forbyde genindsættelse af mink i en længere periode. JM gennemgik e-mailen med MFVM og spurgte ind til de nærmere passager og vurderinger i e-mailen.

Derudover blev forståelsen af forarbejderne til § 30 i lov om hold af dyr drøftet, herunder det spørgsmål om bestemmelsen alene kan anvendes til aflive smittede dyr og dyr i en nærmere afgrænset zone til de smittede dyr, eller om også ikke-smittede dyr uden for sådanne zoner vil kunne aflives efter § 30.

Efter drøftelsen af rækkevidden af hjemlen tilkendegav JM, at man ikke på kontorniveau – og ud fra de oplysninger, JM havde modtaget fra MFVM om hjemmelgrundlaget – havde grundlag for at tilsidesætte den faglige vurdering og konklusion, som Fødevarestyrelsen og MFVM havde foretaget i e-mailen. Det blev afslutningsvist understreget, at JM for god ordens skyld havde behov for at klare fortolkningen med Anne-Mette Lyhne Jensen (AC i Beredskabsafdelingen).

Det bemærkes, at Anne-Mette Lyhne Jensen i forlængelse af mødet pr. sms kl 12.54 til Morten Holland Heide, Mads Møller Langtved og Camilla Marta Giordano oplyste, at hun havde talt med Tejs Binderup (AC i MFVM) og bl.a. oplyst til ham, ”at vi ikke kan/vil underkende vurderingen.”

...”

har hun forklaret, at det var Morten Holland Heide, der ringede Paolo Perotti op. Både hun, Mads Møller Langtved og Morten Holland Heide stillede spørgsmål til Paolo Perotti, men det var hovedsageligt Morten Holland Heide og Mads Møller Langtved, der stillede spørgsmål til Paolo Perotti. De havde understreget nogle passager i mailen fra Paolo Perotti, og de sad med forarbejderne til lov om hold af dyr under telefonmødet. Hun husker, at der blev spurgte ind til forståelsen af, at dyrene skulle være smittet, idet der var minkfarme, hvor ikke alle mink var smittet med corona. Paolo Perotti redegjorde for vurderingen, og han var ikke i tvivl om, at der ikke var hjemmel til en landsdækkende aflivning af alle mink i lov om hold af dyr. Paolo Perotti forklarede dem, at han selv først havde været overbevist om, at der var en bred hjemmel i § 30 i lov om hold af dyr, men Fødevarestyrelsens havde overbevist ham om, at der ikke var hjemmel til en landsdækkende aflivning af mink. Hun går ud fra, at det også var Fødevarestyrelsens vurdering, som Paolo Perotti lagde til grund. Paolo Perotti virkede

til at være godt inde i lov om hold af dyr og dens forarbejder. De afbrød kort telefonmødet med Paolo Perotti, og de blev enige om, at de ikke kunne eller ville tilsidesætte Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, hvilket de kort efter oplyste Paolo Perotti om. Hun ved ikke, hvem der forelagde spørgsmålet for Anne-Mette Lyhne Jensen.

Adspurgt af advokat Hanne Rahbæk, bisidder for Christian Liebing (Statsministeriet), Sara Vad Sørensens (Statsministeriet), Martin Justesen (Statsministeriet) og Karen Nilaus (Statsministeriet), og forevist passage fra telefonnotat af 5. november 2020 udarbejdet af Mads Møller Langtved (ekstrakten s. 2720):

”...

Efter drøftelsen af rækkevidden af hjemlen tilkendegav JM, at man ikke på kontorniveau – og ud fra de oplysninger, JM havde modtaget fra MFVM om hjemmelgrundlaget – havde grundlag for at tilsidesætte den faglige vurdering og konklusion, som Fødevarestyrelsen og MFVM havde foretaget i e-mailen.

...”

og forevist Anne-Mette Lyhne Jensens sms af 5. november 2020 til Mads Møller Langtved (tillægs-ekstrakt 4, s. 762):

”...

Har talt med Tejs. Oplyst at vi ikke kan/vil underkende vurderingen. Tilkendegivet at hastelov ligner deres ressort – og at vi ikke har holdning til hvilken lov den passer i / selvstændig lov. Han havde ikke tænkt at det ikke var deres ressort og ville lige vende internt. Dorthe S. i SUM orienteret

...”

har hun forklaret, at Justitsministeriet rådgav Miljø- og Fødevareministeriet i deres egen lovgivning. Miljø- og Fødevareministeriet var fuldkommen overbevist om, at der ikke var hjemmel til en landsdækkende aflivning af mink i Danmark. De havde ikke grundlag for at tilsidesætte denne vurdering, idet der var tale om et meget intensivt indgreb. Hun kan ikke forestille sig en situation, hvor Justitsministeriet skulle underkende et ressortministeries meget faste vurdering af, at der ikke var hjemmel. Det var ikke Justitsministeriets lovgivning, og de havde ikke den fornødne fagkundskab til at underkende deres hjemmelsvurdering.

Adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at under telefonmødet med Paolo Perotti redegjorde han for forståelsen af lovbemærkningerne, og det gav mening, hvorfor de ikke havde grund til at stille spørgsmålstejn herved. Indgrebet var meget indgribende, og der skulle derfor være en klar lovhjemmel hertil. Når ressortministeriet mente, at der ikke var hjemmel i lov om hold af dyr, mener hun ikke, at der kan være tale om en klar lovhjemmel til aflivning af samtlige mink.

Om aftenen den 5. november 2020 sendte Morten Holland Heide hende en mail om, at de skulle hjælpe Miljø- og Fødevareministeriet med at udarbejde et lovforslag.

Forevist mailkorrespondance af 5. november 2020 mellem hende, Morten Holland Heide, Mads Møller Langtved og Anne-Mette Lyhne Jensen (ekstrakten s. 2817) med emnet ”Mink-lovforslag”:

”...

Fra: Morten Holland Heide
Til: Camilla Marta Giordano
Cc: Mads Møller Langtved
Emne: VS: Mink-lovforslag
Dato: 5. november 2020 21:41:18
Vedhæftede filer: image001.gif
Kære Camilla

T.o. Jeg tale kort med den relevante kontorchef her til aften (Paolo Drostby). Han pegede på den udfordring, at vi skal finde ud af, hvordan vores erstatningsordning passer sammen med den eksisterende i § 56. Der er jo nogen, der allerede har fået erstatning efter den. Tænker at vi sammen med Miljø- og Fødevareministeriet må lægge en plan i morgen og herunder finde ud af, hvem vi ellers skal have med i arbejdet.

Morten

...

Fra: Anne-Mette Lyhne Jensen ...
Sendt: 5. november 2020 20:17
Til: Mads Møller Langtved ...; Morten Holland Heide ...
Emne: Mink-lovforslag

Talte med Paolo igen

Kunne forstå, at MFVM var blevet enige med nogen/sig selv om, at de skal skrive lovforslaget.

Jeg lovede at vi – som altid – bistår med skrivningen og det juridiske – og at kontakten kunne gå via Reguleringskontoret.

NOST er opmærksomme på, at der skal etableres hjemmel.

...”;

har hun forklaret, at Morten Holland Heide skitserede, hvordan lovforslagets erstatningsordning skulle forstås i forhold til den hjemmel, der var til erstatning i lov om hold af dyr. Hun forstår mailen som et punkt, som de skulle være opmærksomme på. Hun foretog ikke en vurdering af praksis eller rækkevidden af § 56 i lov om hold af dyr. Hun deltog i et møde den 5. november 2020 om erstatningsspørgsmålet.

De gik i løsningsmode og fokuserede på at påbegynde arbejdet med lovforslaget. Det tilkom ressortministeriet at orientere myndigheder og andre ministerier om hjemmelsproblematikken. Hun ved ikke, hvorvidt Johan Legarth (Justitsministeriet) blev orienteret om, at der ikke var hjemmel til at aflive samtlige mink i Danmark. Hun orienterede ham ikke. Hun havde endvidere ingen kontakt til NOST'en.

Forevist sin sms af 8. november 2020 til Mads Møller Langtved (tillægsekstrakt 4, s. 762):

”...

[Camilla]: ”Hej Mads. Tror Paolo ringer til dig ifht fravigelse af regler. Har sagt at vi umiddelbart vurderer at det bør fastsættes i lovforslaget, og at det vil skulle være inden for rammerne af EU lovgivningen. Det lader til, at fravigelse af klagefrister bare er en lille del af det, de vil også kunne fravige materielle bestemmelser, og det har sagt til Cecilie, at vi selvsagt ikke kan forholde os til i blinde”
...”;

har hun forklaret, at hun blev ringet op af en medarbejder, der hed Cecilie, fra Miljø- og Fødevareministeriet, der spurgte, hvorvidt man kunne anvende epidemiloven til at fravige regler inden for Miljø- og Fødevareministeriets ressortområde. Hun spurgte ind til, hvilke regler man ønskede at fravige, hvilket hun ikke fik et klart svar på. Hun forstod dog, at det blandt andet handlede om fravigelse af klagefrister. Hendes umiddelbare vurdering var, at hun skulle vende det med sin kontorchef, men at når man alligevel var i gang med at skrive et nyt lovforslag, så burde fravigelse af regler fremgå af dette lovforslag. Hun ved ikke, hvilken EU-lovgivning der blev henvist til. Hun tænker ikke, at den EU-lovgivning, som der blev henvist til, vedrørte reglerne for landbrugsstøtte.

Adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at opkaldet fra Miljø- og Fødevareministeriet godt kunne godt vedrøre EU-lovgivning omkring nedgravningen af aflivede mink.

Hun var med til at udarbejde lovforslaget, men det var Miljø- og Fødevareministeriet der stod for at skrive selve lovforslaget. Justitsministeriet hjælper generelt med at stykke lovtæksten sammen. De havde et møde med Miljø- og Fødevareministeriet om processen med lovforslaget.

Adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at hun ikke var inde over udarbejdelsen af lovforslagets afsnit om tempobonus. Hun deltog i drøftelser om tempobonus, herunder den konkrete udformning af ordningen, datoen for, hvornår aflivningerne skulle være gennemført, og anden lovteknisk afklaring. Hun deltog ikke i drøftelser om, hvorvidt det var nødvendigt, at lovforslaget havde et afsnit om tempobonus.

Forevist Morten Holland Heides mail af 7. november 2020 (ekstrakten s. 3167) til Charlotte Røgild Knudsen (Miljø- og Fødevareministeriet) og Paolo Drostby (Miljø- og Fødevareministeriet), som tilige er sendt i kopi til Mads Møller Langtved og hende, med emnet ”Aflivning af mink”:

”...

Kære Paolo og Chalotte

Som opfølgning på det møde, vi havde tidligere i dag om lovforslaget, så skal I lige være opmærksomme på, at det er vigtigt, at minkavlerne forud for deres eventuelle beslutning om frivilligt at aflive mink får klar besked om, at en pligt til at aflive pt. kun gælder for smittede minkfarme og minkfarme i risikozonerne. Minkavlerne bør naturligvis få at vide, at der ikke uden for disse situationer kan stilles krav om aflivning, idet dette forudsætter, at Folketinget vedtager lovforslaget herom, hvorefter pligten vil gælde fra tidspunktet for lovens ikrafttræden. Det står dem frit for at aflive, men de bør selvsagt træffe denne beslutning på et oplyst grundlag, og man kan nok ikke forvente dem i at være lidt forvirrede herom i lyset af den måde, der, så vidt vi ved, hidtil er blevet kommunikeret offentligt om aflivningen. Det er muligt, at de under alle omstændigheder ville aflive deres mink nu for at pelse, men kendskab til reglerne er jo under alle omstændigheder så relevant i forhold til avlsdyrene. Hvis sådan vejledning ikke gives på nuværende tidspunkt, bør I tage fat i Fødevarestyrelsen herom.

...”;

har hun forklaret, at hun deltog i mødet den 7. november 2020. Spørgsmålet om manglende hjemmel til at aflive alle mink i Danmark var ikke oppe på mødet. Hun var ikke med til at udforme Mads

Møller Langtved og Morten Holland Heides e-mailen til Miljø- og Fødevarerministeriet, og hun drøftede ligeledes ikke spørgsmålet med Anne-Mette Lyhne Jensen. Mødet den 7. november 2020 var et langt og teknisk møde, hvor Morten Holland Heide efterfølgende bemærkede, at de måtte sikre sig, at Miljø- og Fødevarerministeriet havde givet minkavlerne klar besked om, at der ikke forelå hjemmel til at kræve alle mink aflivet. Den pågældende e-mail blev sendt nogle timer efter mødet den 7. november 2020 med Miljø- og Fødevarerministeriet. Hun hørte ikke yderligere om denne orientering af Miljø- og Fødevarerministeriet. Hun var ikke en del af godkendelsesprocessen for fremsættelsen af hastelovsforslaget.

Adspurgt af kommissionen og forevist passage fra notatet ”Notat om møde om minkindsats onsdag den 4. november 2020 kl. 10.30” af 11. november 2020 (ekstrakten s. 2651):

”...

Tejs Binderup rejste på mødet et spørgsmål om hjemmelsgrundlaget for aflivning af mink, idet man hidtil kun havde aflivet mink i smittede farme og i risikozonerne omkring smittede farme. Dorthe Søndergaard spurgte, om dette ikke bare drejede sig om, at man ikke stillede de rigtige spørgsmål til sundhedsmyndighederne. Situationen var således markant anderledes med den nye risikovurdering fra SSI, end da det blev besluttet at aflive de smittede mink og minkene i risikozonerne. Hun nævnte også, at epidemiloven ikke gav hjemmel til aflivning. Der blev ikke konkluderet noget om, hvorvidt der var hjemmel til aflivning af alle mink.

...”

har hun forklaret, at hun ikke deltog i dette møde. Hun har ikke hørt om, at der havde været denne meningsudveksling på et afdelingschefmøde den 4. november 2020. Hun mener, at hun så risikovurderingen den 5. november 2020.

Adspurgt af kommissionen og forevist Morten Holland Heides telefonnotat af 11. november 2020 ”Telefonnotat om telefonmøde den 4. november 2020 kl. ca. 11.15 med Dorthe Eberhardt Søndergaard (Sundhedsministeriet) og Anne-Mette Lyhne Jensen” (ekstrakten s. 2655) har hun forklaret, at hun ikke deltog i dette telefonmøde, og at hun ikke tidligere har set dette telefonnotat. Hun hørte ikke om, at dette telefonmøde havde fundet sted.

Adspurgt af kommissionen og forevist mailkorrespondance mellem Tejs Binderup (Miljø- og Fødevarerministeriet) og Anne-Mette Lyhne Jensen af 4. november 2020 (ekstrakten s. 2252):

”...

Fra: Anne-Mette Lyhne Jensen ...
Dato: 4. november 2020 kl. 11.30.33 CET
Til: Tejs Binderup ...
Cc: Dorthe Eberhardt Søndergaard ..., Morten Holland Heide ...
Emne: VS: Hjemmel til aflivning af mink.

Kære Tejs

I fortsættelse af vores snak - se nedenstående.

Mvh. Anne-Mette

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Dorthe Eberhardt Søndergaard ...
 Sendt: 4. november 2020 11:23
 Til: Morten Holland Heide ...; Anne-Mette Lyhne Jensen ...
 Emne: Fwd: Hjemmel til aflivning af mink.

Kære begge
 En af vores jurister så på hjemmel til nedslagtning, se nedenstående
 ...
 Så vidt jeg kan se, har MFVM hjemmel til aflivning i § 30 i lov om hold af dyr<<https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2019/1>>, jf. nedenfor.
 ...”

har hun forklaret, at hun ikke kender til denne mailkorrespondance.

Adspurgt af kommissionen og forevist Anne-Mette Lyhne Jensens mail af 4. november 2020 (ekstrakten s. 2266) til blandt andre Line Nørbæk (Erhvervsministeriet), Tejs Binderup, Annemarie Lauritsen (Finansministeriet) og Dorthe Eberhardt Søndergaard, som tillige er sendt i kopi til Morten Holland Heide og Lisbeth Gro Nielsen (Justitsministeriet), med emnet ”Beslutning om og hjemmel til aflivning af mink”:

”...

Kære alle

Har fået bekræftet, at beslutningen var, som Line udlagde det, dvs. der er ikke truffet beslutning om et forbud. Regeringen vil ikke afskære muligheden for, at der efter Corona kan genopbygges en minkindustri i Danmark

Arbejdstesen ift hjemmel for aflivning af mink er følgende

- MVFM har hjemmel til aflivning af alle mink i § 30 i lov om hold af dyr (MFVM afklarer endeligt)
- der er ikke tale om ekspropriation (JM afklarer endeligt)

Vi I lave bidrag til dagens udmeldingspapir og fælles talelinjer ud fra ovenstående. Som altid super skaro bagkant.

...”

har hun forklaret, at denne mail har været omtalt en del i forbindelse med kommissionens afhøringer. Hun mener ikke, at hun så mailen tilbage i november 2020, og hun havde ikke hørt, at man i Justitsministeriet havde en arbejdstese om, at der var hjemmel i § 30 i lov om hold af dyr til at aflive alle mink i Danmark.

Adspurgt af advokat Lars Kjeldsen, bisidder for Mette Frederiksen, har hun forklaret, at lovbemærkningerne til lovforslaget blev udarbejdet af Miljø- og Fødevarerministeriet. Hun mener ikke, at Justitsministeriet foretog substantielle rettelser i lovbemærkningerne til lovforslaget.

Martin Ulrik Jensen

Martin Ulrik Jensen har – under afhøring i kommissionen den 19. november 2021 – blandt andet forklaret, at han i efteråret 2020 var afdelingschef for afdelingen Strukturpolitik, Reforme, Fordeling, Klima, Miljø og Erhverv. Der var to andre sideordnede afdelingschefer, Annemarie Lauritsen og Kent Harnisch. Han refererede til departementschef Peter Stensgaard Mørch. Nicolai Wammen var Finansminister. Hans nærmeste medarbejder var Asbjørn Brink.

Forevist håndakt af 11. september 2020 til FØU (ekstrakten s. 307):

”...

Det bemærkes, at det pt. *ikke* indgår som en anbefaling i vurderingen fra STPS, SSI, SST og FVST, at besætningerne skal slås ned. Dette kan dog besluttes ud fra et forsigtighedsprincip. KGE bemærker i den forbindelse, at en evt. anbefaling om nedslagning vil have meget væsentlige konsekvenser. Fx vurderes et sådant påbud at aktivere regler om erstatningspligt. MFVM har tidligere skønnet, at fuld kompensation for nedslagning af alle danske minkbesætninger kan beløbe sig til 10-15 mia. kr. Dertil kommer eventuel erstatning for driftstab i en midlertidig forbudsperiode. I 2018 var der ca. 3.500 beskæftigede inden for ”avl af pelsdyr mv.”

...”

har han forklaret, at han har været cc på nogle mails vedrørende mødet, men han mener ikke, at han har briefet departementschefen til dette møde. Det var Annemarie Lauritsen, som er ansvarlig for FCU og CU, og Kent Harnisch, som er ansvarlig for FØU og ØU. Han var selv i starten af pandemien ansvarlig for den samlede coronahåndtering, og i efteråret 2020 var han primært ansvarlig for hjælpepakker og kompensation. Han blev senere involveret i kompensationsmodeller til minkavlerne. Han var ankerperson i Finansministeriet på de forhandlinger, der var i december og januar i forbindelse med forhandlinger om kompensation/erstatning.

Forevist mailkorrespondance af 11. november 2020 (ekstrakten s. 319):

”...

Til: Annemarie Lauritsen ...
Cc: Kent Harnisch ..., Martin Ulrik Jensen ..., Lars Høgsbro Østergaard ...
Fra: Asbjørn Brink ...
Titel: SV: Mink - og corona
Sendt: 11-09-2020 16:51

Hej Annemarie

Mange tak for meldingen. Vi deltager meget gerne i udarbejdelsen af modeller for kompensation, såfremt nedslagning skulle komme på bordet.

Jeg har ovenikøbet personlig erfaring som minkfarmer i mine meget unge dage. Og pelsningssæsonen er desværre en måneds tid senere (afhængig af hvor koldt det bliver i oktober). Dvs. at vi skal helt hen forbi oktober/november.

Vi afventer indtil videre henvendelse fra MFVM mhp. udarbejdelse af modeller for kompensation.

Bh
Asbjørn
...

Fra: Annemarie Lauritsen ...
Sendt: 11. september 2020 16:44
Til: Asbjørn Brink ...
Cc: Kent Harnisch ...; Martin Ulrik Jensen ...; Lars H. Østergaard ...
Emne: Mink - og corona

Hej Asbjørn

På Forberedende Corona-udvalg blev Mink kort drøftet. DC i MFVM var til stede – billedet er vist pt. at der ikke er betydelig risiko ved mink. Der pågår et arbejde mellem SSI og MFVM for at afklare nærmere. Jeg sagde, at vi gerne ville deltage, og være med til at tænke i mulige løsninger, såfremt der vurderes at være behov for nedslagning af mink i mindre eller større omfang. Nævnte hertil, at det vil være fint at få udboret nu, da en evt nedslagning helst skal ske i 2020 så.

Henrik nævnte, at det er mink-pelsningssæson snart (september/oktober) – dvs. hvis vi kommer forbi den, så vil regningen være mindre.

Henrik nævnte endvidere, at eksporten er faldet til 7 mia.kr. – jeg ved ikke om det har betydning for regnestykkerne.

Henrik mente i hvert fald, at nedslagningskompensationen afspejler markedsprisen. Og at vi får markedsprisen at se, når pelsningssæsonen starter.

Theis henvender sig – enten til mig eller Kent, og fint hvis I har mulighed for at bidrage til de mest omkostningseffektive løsninger her.

Med venlig hilsen

Annemarie

...”

har han forklaret, at han fik mailen til orientering. Han husker ikke, om nedslagningen også kunne omfatte raske mink. Han ved ikke, om der blev skabt kontakt til Miljø- og Fødevareministeriet. Asbjørn Brink bød ind indenfor deres fagområde. Det er normal praksis, at kontorerne har kontakt på tværs af husene, uden at nogen godkender eller etablerer det. Han husker ikke, om Asbjørn Brink meldte tilbage herpå. Han husker ikke, at han var involveret i mødet, der blev lagt op til.

Forevist bilag 5 til FØU den 23. september 2020 (ekstrakten s. 620-621):

”...

(Miljø- og Fødevareministeriet)

Sundheds- og Ældreministeriet

[Erhvervsministeriet]

Finansministeriet

Håndtering af coronasmitte i mink

...

SSI har udarbejdet en fornyet risikovurdering og finder, at den pludselige øgning i antallet af smittede minkbesætninger i et afgrænset område, hvor der samtidig er en høj incidens af smitte blandt mennesker, er bekymrende. De øvrige ansvarlige myndigheder: FVST, Sundhedsstyrelsen (SST) og Styrelsen for Patientsikkerhed (STPS), deler bekymringen.

...

Et påbud om aflivning vurderes ud fra et juridisk synspunkt at have karakter af ekspropriation, hvorfor der vil være krav om fuld kompensation for de aflivede minks værdi.

...”

har han forklaret, at han ikke husker at have læst dokumentet. På dette tidspunkt beskæftigede han sig ikke med mink. Han husker ikke, om der var spørgsmål om ekspropriation. Han vil tro, at Miljø- og Fødevarerministeriet førte pennen, givet at det vedrørte lov om hold af dyr. Han deltog ikke i det forberedende ØU-møde. Det plejer at være Kent Harnisch. Han husker ikke, at han skulle havde deltaget i forberedelsen af det efterfølgende ØU-møde. Han fik en tilbagemelding fra mødet afholdt den 30. september 2020, da Annemarie Lauritsen var ude af huset. Der blev bestilt en sag til dagen efter til CU-mødet.

Forevist mail af 26. september 2020 (ekstrakten s. 685):

”...

Til: Kent Harnisch ...

Cc: Martin Ulrik Jensen ..., Casper Mondrup Dahlmann ...

Fra: Asbjørn Brink ...

Titel: Mink

Sendt: 26-09-2020 17:54

Bilag: Bilag 3 - Økonomiske omkostninger ved 3 scenarier.docx; Håndakt - mink.docx;

Hej Kent

Som efterspurgt er vedlagt MFVM's underliggende beregninger fsva. økonomien i mink-sagen. I lyset af, at der med den foreliggende ØU-sag ikke lægges op til at iværksætte yderligere og mere drastiske tiltag, er vi i denne omgang ikke gået dybt ind i drøftelsen om økonomien, tidshorizonten (FVST skønner, at det vil tage ½-1 år af aflive dem – virker absurd) og lovhjemlen (det kræver lovændring af aflive minkene + forbyde import af nye mink). Det gør vi nu mhp. hurtigt at kunne forelægge beslutningsoplæg i tilfælde af, at myndighederne skulle anbefale hel eller delvis aflivning af mink i DK (dvs. scenarie 2 og 3 i vedlagte).

Bh

Asbjørn

...”

har han forklaret, at sætningen med hurtigt at kunne forelægge beslutningsoplæg ikke kom fra ham, og han har ikke nogen erindring om dette.

Forevist bilag 2 (3) – Omkostninger ved opstillede scenarier (ekstrakten s. 686):

”...

Baggrund

Til vurdering af de fremadrettede handlemuligheder, redegøres i dette notat for de statsfinansielle og samfundsmæssige omkostninger for tre scenarier som følger:

1. Iværksættelse af yderligere kontrol- og smittebeskyttelsesindsatser, som foreslået af Fødevarerstyrelsen (FVST), Statens Serum Institut (SSI), Sundhedsstyrelsen (SST) og Styrelsen for Patient Sikkerhed (STPS) i fælles notat af 15. september 2020 (jf. bilag 1).
2. Aflivning af alle danske COVID-19 smittede minkbesætninger.
3. Aflivning af alle danske minkbesætninger.

...”

har han forklaret, at han ikke husker de pågældende tre scenarier. Han kan ikke huske, at de blev bestilt. Hvis man overvejede at gå videre, skulle man forholde sig til de økonomiske konsekvenser. Han kan forestille sig, at scenarierne blev opstillet som nogle yderpunkter, så man kunne forholde sig til de økonomiske konsekvenser.

Forevist uddrag af håndakten (ekstrakten s. 694):

”...

For nuværende fremgår aflivning *ikke* af sundhedsmyndighedernes anbefalinger.

Aflivning af alle mink vil være et meget vidtgående tiltag, som forudsætter en mere detaljeret belysning af konsekvenserne.

...”

har han forklaret, at han ikke ved, hvorvidt dette refererede tilbage til de overvejelser, som Asbjørn Brink havde i den tidligere foreviste mail. Han deltog ikke i briefinggen af departementschefen eller ministeren op til mødet den 30. september 2020. Han har ikke deltaget i nogen drøftelser af spørgsmålet om hjemmel til at aflive samtlige mink. Han fik en kort tilbagemelding fra ØU-mødet om, at der skulle være et CU-møde dagen efter, hvor sundhedsmyndighederne skulle komme med en mere præcis risikovurdering.

Forevist sin mail af 30. september 2020 til sig selv (ekstrakten s. 870):

”...

Til: Martin Ulrik Jensen ...

Fra: Martin Ulrik Jensen ...

Titel: ØU/KU

Sendt: 30-09-2020 18:33

1. Mink

Muligvis slå alle mink ned ...

SSI finde ud af til i morgen hvad de anbefaler.

Mfmv tænke over hvordan man kan eskalere test. Daglige test.

Snak med Annemarie ....

Tal med Line.

...”

har han forklaret, at mailen kan være baseret på den tilbagemelding, han fik fra ØU-mødet. Han vil tro, at han har fået tilbagemeldingen fra sin departementschef. Han husker ikke så meget fra tilbagemeldingen. Der blev ikke besluttet på mødet at slå alle mink ned, men det var worst case scenariet. Det var en alvorlig stemning på ØU, og man var nervøs for smittespredningen af corona blandt mink. Det hastede derfor med at få en sag på CU. ”Line” henviser til Line Nørbæk i Erhvervsministeriet.

Forevist mail af 30. september 2020 (ekstrakten s. 871):

”...

Til: Asbjørn Brink ..., Casper Mondrup Dahlmann ...

Cc: Victoria Julie Jessen ..., Anne Sofie Hartvig Pedersen ..., Anne Marie Maltha-Smith ..., Kent Harnisch ..., Martin Ulrik Jensen ...
 Fra: Kristoffer Krohn Schaldemose ...
 Titel: ØU-tilbageløb: Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger
 Sendt: 30-09-2020 18:57

Hej alle

MUJ har fået særskilt tilbageløb på denne. Tilsyneladende meget tæt på, at STM sendte militæret ind for at gasse alle mink i aften.

Mvh. Kristoffer
 ...”

har han forklaret, at han ikke husker, hvorvidt han havde en samtale med Kristoffer Krohn Schaldemose. Det ville være naturligt, at Kristoffer Krohn Schaldemose deltog i det debrief, som departementschefen gav. ”MUJ” er hans initialer. Slotsholmens forkortelser for Statsministeriet er ”STM”. Hvis det var statsministeren ville der stå STMn. Han har ikke fået tilbagemelding på, at militæret skulle ind og gasse alle mink, og han har ikke givet Kristoffer Krohn Schaldemose et indtryk heraf.

Forevist sms-korrespondance af 30. september 2020 (tillægsekstrakt 4, s. 770):

”...

[Annemarie Lauritsen]: SUM er i gang – har hørt en ret vild tilbagemelding fra ØU. Hæren blev vist nævnt...”

[Martin Ulrik Jensen]: Ja noget med jægersoldater. P virkede også lidt rystet”

[Annemarie Lauritsen]: Lød tilgængæld ikke til at de på nogen måde havde taget stilling til om det kun var de smittede inkl bufferzone, eller om det var alle mink... så måske er der håb endnu”
 ...”

har han forklaret, at ”P” henviser formentlig til hans departementschef. Det med jægersoldater kan have at gøre med øgede test. Han husker ikke, at militæret blev nævnt i forbindelse med aflivning, og han var ikke med til mødet. Det stod klart for dem, at hvis man slog mange mink ned, så ville det blive dyrt. Der blev ikke bestilt en konkret sag på aflivning af alle mink, og det var heller ikke den beslutning, som blev taget på CU-mødet dagen efter. De 11 mia. kr., som man kan se nævnt rundt omkring i materialet, var Finansministeriets foreløbige bud på omkostningerne, der var forbundet med aflivning af mink, men de havde ikke forholdt sig til egentlige kompensationsmodeller.

Forevist mailkorrespondance af 30. september 2020 (ekstrakten s. 872):

”...

Til: Line Nørbæk (EM-DEP ..., Tejs Binderup ...
 Cc: Andreas Blohm Graversen (EM-DEP ..., Carsten Kjær Joensen (EM-DEP ..., Morten Kyster Hvelplund (EM-DEP ...
 Fra: Martin Ulrik Jensen ...
 Titel: Re: Mink
 Sendt: 30-09-2020 22:36

Varslingspulje eller hvordan? psm nævnte ikke for mig

...

Fra: Line Nørbæk (EM-DEP) ...

Dato: 30. september 2020 kl. 22.35.34 CEST

Til: Tejs Binderup ...

Cc: Andreas Blohm Graversen (EM-DEP) ..., Carsten Kjær Joensen (EM-DEP) ..., Martin Ulrik Jensen ..., Morten Kyster Hvelplund (EM-DEP) ...

Emne: Re: Mink

Kære Tejs

Sender I noget i aften eller i morgen?

Det er nu lykkedes mig at få en tilbagemelding fra mit eget hus ift sagen. Vi vil gerne skrive noget ind om en indsats, der kan sættes igang i Nordjylland (evt også andre områder hvor der er mange farme - det må I gerne hjælpe med at få et overblik over) hvis der er mange der kommer til at stå uden job som følge af indsatsen med at slå farme ned. Der er vel både noget på BMs område (ved du mere om det MUJ? - det var vist nogle PSM havde nævnt) og på vores har vi strukturfondene og REACT-midlerne, som der godt nok ikke er truffet regeringsbeslutning om endnu, men hvor vi påtænker at foreslå at de bla kan anvendes til en særlig indsats overfor særligt hårdt ramte områder.
..."

har han forklaret, at som han forstod det, så henviste Line Nørbæk til nogle EU-fondsmidler, som ligger i Erhvervsministeriets ressort. Line spurgte til indsatser på BM's område, hvilke midler der kunne være relevante, og det vidste han ikke, men han tænkte, der kunne være tale om varslingspuljer, som blandt andet anvendes ved massefyringer. De talte lokalt i Nordjylland.

Forevist sms-korrespondance af 30. september 2020 (tillægsekstrakt 4, s. 672):

"...

Martin Ulrik Jensen kl. 22.30: "Får i noget fra mfvm"

Asbjørn Brink kl. 22.30: "Jeps jeps. Vi har lavet udkast til ny sag sammen med MFVM og SUM. Vi venter pr. på beregninger af omkostninger ved aflivning i bufferzonen og den konkrete anbefaling fra de faglige myndigheder vedr aflivningen"

..."

har han forklaret, at der henvises til den CU-sag, som var på vej. Han modtog næste morgen udkastet til CU-sagen, og han indsatte nogle ændringsmarkeringer. Kontoret lavede endvidere en hånddakt. Det er ikke ministeren, som deltager i CU-mødet, men departementschefen eller Annemarie Lauritsen.

Forevist mail af 30. september 2020 kl. 22.31 (ekstrakten s. 891):

"...

Fra: Marianne Rosenstand ...

Sendt: 30. september 2020 22:31

Til: Annemarie Lauritsen ...; Martin Ulrik Jensen ...; Kent Harnisch...; Lars H. Østergaard ...; Casper Mondrup Dahlmann ...; Malene Lauridsen ...; Asbjørn Brink ...

Cc: Kristoffer Krohn Schaldemose ...; Kathrine Banke ...

Emne: Vs: Dagsorden CU torsdag den 1. oktober kl. 14-15

Kære alle

Venligst obs på denne - særligt mhp at vi får brug for hånddakt til PSM til sag om mink. Vi får sagen videre, når modtaget her.

God aften-

Bh
Marianne

...”

og forevist mail af 30. september 2020 kl. 22.39 (ekstrakten s. 908):

”...

Til: Lars Engelbrecht Jensen ...
Cc: Asbjørn Brink ...
Fra: Martin Ulrik Jensen ...
Titel: Vs: Mink
Sendt: 30-09-2020 22:39

Hej Lars

Man overvejer masse-mord på mink. EM spørger til relevante indsatser på bm's område. Er det varslingsindsatser de tænker på ?

Mvh Martin

...”

har han forklaret, at han sendte en mail til en kontorchef, som ikke var inddraget i sagen og ikke kendte den, med en indflyvning på det, som sagen handlede om og gjorde ham opmærksom på, at han skulle koncentrere sig om varslingsindsatsen. På dette tidspunkt havde han ikke modtaget CU-sagen. Han havde muligvis fået refereret sagen telefonisk eller på gangen.

Forevist mailkorrespondance af 1. oktober 2020 (ekstrakten s. 974):

”..

Fra: Martin Ulrik Jensen
Til: Asbjørn Brink; Casper Mondrup Dahlmann
Cc: Lars H. Østergaard; Annemarie Lauritsen; Kent Harnisch
Emne: VS: Mink-sag til CU
Dato: 1. oktober 2020 08:17:02
Vedhæftede filer: Internt cover - mink 300920 .docx CU-cover.docx
image001.png

Hej begge

Stærkt arbejde.

Vedlagt lidt få bemærkninger til sagen + til internt cover.

Spændende hvad SSI siger! Ved vi hvornår vi får en melding?

Mvh. MArtin

...

Fra: Asbjørn Brink ...
Sendt: 1. oktober 2020 01:06
Til: Martin Ulrik Jensen ...
Cc: Kent Harnisch ...; Annemarie Lauritsen ...; Casper Mondrup Dahlmann ...; Lars H. Østergaard ...
Emne: Mink-sag til CU

Kære Martin

Mhp. din godkendelse følger vedlagt intern cover, cover samt et bilag til brug for drøftelsen i CU i morgen om minksagen.

Der udestår omkostningsskøn for aflivning af besætninger i bufferzonen samt færdiggørelse af bilag om økonomien. Det følger i morgen tidlig sammen med håndakt til sagen.

Jeg vil skyde på, at vi lander på et samlet udgift i størrelsesordenen knap ½ mia. kr. med dette tiltag.

Bh
Asbjørn

...”

har han forklaret, at han på dette tidspunkt havde læst CU-sagen. Han synes, at det var et godt stykke arbejde, som var leveret på kort tid. Han havde nogle bemærkninger til økonomidelen, og han havde et spørgsmål til Miljø- og Fødevareministeriet.

Forevist uddrag af coveret (ekstrakten s. 978):

” ...

Skulle smitteudviklingen udvikle sig yderligere, vil mere vidtgående tiltag, som for eksempel aflivning af alle mink, evt. kombineret med et midlertidigt eller permanent forbud mod hold og avl af mink, kunne overvejes. En sådan beslutning vil dog have væsentlig en række større alvorlige erhvervs- og samfundsmæssige konsekvenser. Det skønnes foreløbigt, at de samlede omkostninger til aflivning, rengøring og compensation, samt tabt værdi af bygninger og inventar kan beløber sig til minimum 7 mia. kr. (før pelsning) og 5 mia. kr. (efter pelsning). Dertil kommer tabte indtjeningsmuligheder inden for en fastsat overgangsperiode, der skal afklares nærmere. MFVM vurderer, at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området.

...”

med følgende kommentarer i tekstbokse:

” [MUJ1]: Pelsningssæson?”

”[MUJ2]: Spørgsmål til MFVM: Skulle man skrive ind i sagen, at I begynder at forberede en sådan lovgivning? Fx under indstillingen.”

har han forklaret, at han fokuserede på det økonomiske. Han spurgte til pelsning, da han tænkte, at man ikke kunne foretage pelsning, når man ville. Derudover spurgte han Miljø- og Fødevareministeriet, om de kunne forberede lovgivningen. Det var ment som et kollegialt råd.

Forevist mailkorrespondance af 1. oktober 2020 (ekstrakten s. 980):

Til: Asbjørn Brink ..., Martin Ulrik Jensen ..., Casper Mondrup Dahlmann ...
Cc: Lars Høgsbro Østergaard ..., Annemarie Lauritsen ...
Fra: Kent Harnisch ...

Titel: Ang: SV: SV: Mink-sag til CU
Sendt: 01-10-2020 20:30

Ok thx
...

Fra: Asbjørn Brink ...
Dato: 1. oktober 2020 kl. 20.19.30 CEST
Til: Kent Harnisch ..., Martin Ulrik Jensen ..., Casper Mondrup Dahlmann ...
Cc: Lars H. Østergaard ..., Annemarie Lauritsen ...
Emne: SV: SV: Mink-sag til CU

Beklager langsomt svar! Bufferzonen endte på 7,8 km. efter anbefaling fra bl.a. SSI. Forstår det er en faglig vurdering, der bl.a. bygger på erfaringerne fra Nederlandene.

Bh

Asbjørn
...

Fra: Kent Harnisch ...
Sendt: 1. oktober 2020 15:44
Til: Asbjørn Brink ...; Martin Ulrik Jensen ...; Casper Mondrup Dahlmann ...
Cc: Lars H. Østergaard ...; Annemarie Lauritsen ...
Emne: Ang: SV: Mink-sag til CU

Er enig i indstilling.

Hvorfor lige en bufferzone på 5-8 km?

K
...

Fra: Asbjørn Brink ...
Dato: 1. oktober 2020 kl. 08.30.54 CEST
Til: Martin Ulrik Jensen ..., Casper Mondrup Dahlmann ...
Cc: Lars H. Østergaard ..., Annemarie Lauritsen ..., Kent Harnisch ...
Emne: SV: Mink-sag til CU

Tjek – vi justerer.

If. anbefaling fra Dansk Veterinær Konsortium (Københavns Universitet og SSI) og Sundhedsstyrelsen fik vi den i nat (jf. afsnit 5 i vedlagte). Den er ikke helt så entydig som man kunne håbe. Men der er fagligt belæg for og lovhjælp til at aflive smittede besætninger + en bufferzone.

Derfor indstilles på baggrund af de foreliggende risikovurderinger tiltaget med aflivning af smittede mink + bufferzonen (hvis størrelse skal bekræftes – vi er nok oppe på 5-8 km).

Bh
Asbjørn
..."

har han forklaret, at han ikke blev inddraget i spørgsmålet om bufferzonerne.

Forevist sin sms af 1. oktober 2020 kl. 15.06 (tillægsekstrakt 4 s. 787-788):

”...

[Martin Ulrik Jensen]: Hej Peter

Mink: har lige snakket med Mathias. Efter drøftelsen i går virker han ok med den lille model (smittede, smittemistænkte, plus omegn). Han synes at den store model er for vild og ”ubegrundet”

...”;

har han forklaret, at han skrev til Peter Stensgaard Mørch. Mathias er Mathias Secher, som er ministerens særlige rådgiver. Sms'en vedrørte CU-mødet. Sms'en var med henblik på at afklare, hvad den særlige rådgiver mente, der kunne være løsningen. ”Han” henviser til den særlige rådgiver. Han har ikke selv vendt det med finansministeren og tror heller ikke, at Mathias Secher har gjort det. Han husker ikke, hvorvidt han fik en tilbagemelding fra CU-mødet den 1. oktober 2020. Det fik han formentlig. De kørte formentlig med det, der var foreslået i indstillingen og ville følge smitten i minkfarmene tæt. Finansministeriet opfordrede ikke Miljø- og Fødevareministeriet til at afklare hjemmelsspørgsmålet, men sagde, at de kunne overveje at se på det. De havde i Finansministeriet ikke arbejdet med hjemmelsspørgsmålet, og som han husker det, fremgik det af sagen, at Sundhedsministeriet, Justitsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet skulle afklare det.

Forevist sms-korrespondance af den 21. oktober 2020 (tillægsekstrakt 4, s. 773):

”...

[Martin Ulrik Jensen]: Jeg synes ikke umiddelbart at i skal koordinere mink I har travlt med alt muligt andet og mink sagen er beskidt

[Asbjørn Brink]: Tjek. Vil bare gerne have opdateret omkostningsskøn. Også tbf aktstykke.

[Martin Ulrik Jensen]: Omkostningsskønnet skal vi klart blande os i... men hele det samlede kompleks om hvorvidt det går hurtigt nok osv. det er en stinker og jeg tror ikke på, at vi får lov til andet end at være papirflyttere

[Asbjørn Brink]: Enig.

...”;

har han forklaret, at Annemarie Lauritsen muligvis havde modtaget en henvendelse fra Miljø- og Fødevareministeriet med anmodning om, at Finansministeriet skulle indtræde i sagen og koordinere. Dette mente han ikke, at de skulle. Dette ville medføre et ansvar for at lave bestillinger og samle bidrag ind. Finansministeriet havde i forvejen et ansvar for den økonomiske del. Han troede på det tidspunkt, at det var Justitsministeriet, Sundhedsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet, der stod for at koordinere sagen. Det var i virkeligheden vist Miljø- og Fødevareministeriet, der stod for sagen. Han misforstod det vist, da Justitsministeriet og Sundhedsministeriet generelt har koordineret coronainsatsen. Når han skrev, at ”det er en stinker”, skyldes det, at det var hans opfattelse, at der ikke var et gnidningsfrit samarbejde mellem Sundhedsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet. Når han skriver, at de ikke ville få ”lov til andet end at være papirflyttere”, skyldes det, at Finansministeriet ikke har sundheds- eller dyrefaglig viden, og han havde svært ved at se, hvordan Finansministeriet ud over økonomien skulle kunne bidrage yderligere, hvis de påtog sig koordineringsopgaven.

Forevist mailkorrespondance af 22. oktober 2020 (ekstrakten s.1209):

”...

Til: Asbjørn Brink ...
Fra: Martin Ulrik Jensen ...
Titel: Ang: SV: Mink - talt med Theis - Igen
Sendt: 22-10-2020 21:08

Jeg er 1000 pct enig. Og jeg vil heller ikke koordinere på skrømt.

Mfvm må koordinere en sag og vi skal selvfølgelig indover økonomien.

Har også sagt til Annemarie at i ikke har tid
...

Fra: Asbjørn Brink ...
Dato: 22. oktober 2020 kl. 21.04.21 CEST
Til: Martin Ulrik Jensen ...
Emne: SV: Mink - talt med Theis – Igen

Jeg er lidt bekymret for, at MFVM forsøger at tørre ansvaret for en møg-sag af på andre... Vil helst ikke alt for dybt ind i den (udover økonomien i tiltagene).

...

Fra: Martin Ulrik Jensen ...
Sendt: 22. oktober 2020 21:03
Til: Asbjørn Brink ...
Emne: Ang: Mink - talt med Theis - Igen

Jo for Guds skyld bare en helt almindelig sag..
...

Fra: Asbjørn Brink ...
Dato: 22. oktober 2020 kl. 20.59.15 CEST
Til: Martin Ulrik Jensen ...
Emne: VS: Mink - talt med Theis – Igen

Har lidt svært ved at se formål med en arbejdsgruppe. Skal der ikke bare en ØU-sag på?
...

Fra: Annemarie Lauritsen ...
Sendt: 22. oktober 2020 13:12
Til: Asbjørn Brink ...; Martin Ulrik Jensen ...; Kent Harnisch ...
Emne: SV: Mink - talt med Theis - Igen

De mener, der er behov for en lille arbejdsgruppe/styring på sagen. MFVM har ikke hjemmel hvis der ikke skal avles mink igen i 2021. Og reelt heller ikke nogen mening om det – det må være SUM's vurdering. Skal vi prøve at hjælpe til her, så kan vi også få styr på økonomien?

Med venlig hilsen
Annemarie

...”

har han forklaret, at han ikke havde opfattelsen af, at nogen forsøgte at tørre en møgsag af på Finansministeriet. Han var enig i, at de ikke skulle ind i det sundhedsfaglige og dyrfaglige udover økonomien. Han var optaget af, at Finansministeriet ikke gik ind i spørgsmål, som de ikke havde viden om. Han mente, at det ville være på skråt, hvis de gik ind og koordinerede. Der var brug for, at de arbejdede med sagerne i den vante form og ikke i nye former. Arbejdsgruppen blev ikke til noget.

Forevist mail af 28. oktober 2020 (ekstrakten s. 1245):

”...

Til: Annemarie Lauritsen ..., Martin Ulrik Jensen ..., Kent Harnisch ...

Cc: Lars Høgsbro Østergaard ...

Fra: Asbjørn Brink ...

Titel: SV: Mink - 2021 og 2022

Sendt: 28-10-2020 18:30

Jeg har aftalt med MFVM at der udarbejdes beslutningsoplæg med involvering af SUM, EM og BM.

Vi hjælper selvfølgelig med økonomien.

Bh

Asbjørn

...

Fra: Annemarie Lauritsen ...

Sendt: 28. oktober 2020 09:40

Til: Asbjørn Brink ...; Martin Ulrik Jensen ...; Kent Harnisch ...

Cc: Lars Høgsbro Østergaard ...

Emne: Mink - 2021 og 2022

MFVM er ved at se på hvad vi gør fremadrettet – skal der gemmes avlsdyr, så produktionen kan genstartes i 2021, eller skal det lukkes ned. De har svært ved at få SUM til at stikke eller bekende.

Hertil nok også relevant m BM og EM.

Tejs starter en arbejdsgruppe op – nok relevant at Asbjørn deltager.

Jeg kan se, at minkene også har fundet vej ind i hjælpepakkerne. Det skal nok tænkes sammen.

Vh

Annemarie

...”

har han forklaret, at han ikke ved, hvordan han skal opfatte Annemarie Lauritsens formulering om, at ”De har svært ved at få SUM til at stikke eller bekende”. Der kom ikke nogen task force, og han har heller ingen erindring om en arbejdsgruppe. En task force vil typisk være med indstationering af medarbejdere, mens en arbejdsgruppe er mere uformel. Såfremt det var blevet til noget, ville han have hørt om det. Han udelukkede ikke en arbejdsgruppe. Asbjørn Brinks mail er udtryk for, at man er tilbage til den vanlige kendte model, når flere ministerier skal udarbejde en fælles sag.

Forevist mail af 2. november 2020 (ekstrakten s. 1427):

”...

Fra: Annemarie Lauritsen ...

Sendt: 2. november 2020 09:53

Til: Asbjørn Brink ...; Kent Harnisch ...; Martin Ulrik Jensen ...; Lars Høgsbro Østergaard ...

Cc: Kristoffer Krohn Schaldemose ...

Emne: Mink - Møde med branchen idag inkl. Kåre

Theis ringede – de forventer, at Kåre på et møde med branchen i dag vil sige, at der ud fra et epidemiologisk synspunkt nok også i 2021 skal være mindst mulig mink produktion (nok en anden formulering), men at det selvfølgelig er op til regeringen. Dvs der er behov for regeringsstillingtagen på ØU onsdag, og MFVM sender noget over i dag over middag. Nok flere modeller. Og vi skal nok også, sammen med EM finde ud af om de eksisterende hjælpepakker kan dække.

Og nok fint ret hurtigt at blive kloge på hvor mange af de ansatte, der er danskere, og hvor mange der er vandrende arbejdstagere.

Asbjørn og Lars – kan I prøve at stikke hovederne sammen og finde en vej.

Hertil: fortsat stor bekymring i regeringen ift. om der nedslås nok mink (er buffer zonen stor nok..), og hastigheden.

@Kris – vil du orientere PSM

Med venlig hilsen

Annemarie

...”

og forevist mail af 2. november 2020 (ekstrakten s. 1430):

”...

Fra: Kristoffer Krohn Schaldemose ...

Sendt: 2. november 2020 10:06

Til: Annemarie Lauritsen ...; Asbjørn Brink ...; Kent Harnisch ...; Martin Ulrik Jensen ...; Lars Høgsbro Østergaard ...

Emne: SV: Mink - Møde med branchen idag inkl. Kåre

PSM orienteret. Som udgangspunkt afholdes der ikke ØU på onsdag. PSM vil gerne have vi arbejder videre i et ØU-spor og eventuelt tænker i skriftlig proces, hvis vi kan være enige om løsning. Hvis vi ikke kan lande noget i enighed må vi tage den derfra.

Mvh. Kristoffer

...”

har han forklaret, at han opfatter dette som en forhåndsorientering om at der er sket noget nyt på smitteområdet vedrørende mink, og at der var behov for nogle beslutningssager frem mod ØU-mødet.

Forevist sin sms af 2. november 2020 kl. 21.39 (tillægsekstrakt 4, s. 773):

”...

[Martin Ulrik Jensen]: Jeg er lige kaldt til møde i jm om mink (online). Der er vist mutationer, tror de slår hele lortet ned... jeg vender tilbage

...”

har han forklaret, at han blev ringet op af Finansministeriet ledelsessekretariat og fik at vide, at Peter Stensgaard Mørch gerne ville have ham med til mødet. Indkaldelsen fra Justitsministeriet blev dernæst videresendt til ham. Mødet foregik virtuelt, og han deltog hjemmefra. Han husker, at Per Okkels, Peter Stensgaard Mørch, Henrik Studsgaard og Johan Legarth deltog. De var formentlig alle med virtuelt. Han tror ikke, at der deltog repræsentanter fra Statsministeriet i mødet, men han ved det ikke. Han mener ikke, at han var bekendt med, at det var Statsministeriets departementschef, som havde bedt Johan Legarth om at sætte mødet op. Miljø- og Fødevareministeriet orienterede om, at Kåre Mølbak på et møde med Kopenhagen Fur havde fortalt om et nyt studie om mutationer i mink, som kunne true vaccinerne. På mødet med departementscheferne blev det konkluderet, at Sundhedsministeriet skulle undersøge, hvad der var op og ned i den nye viden, som Statens Serum Institut havde, og at de skulle lave et papir på det, som førte til den nye risikovurdering næste dag, og det blev besluttet, at der skulle laves nogle sager. Han stod efterfølgende for sammen med Erhvervsministeriet at lave en bestilling på en sag om hjælpepakker. Han skrev som han gjorde i sin sms til Asbjørn Brink, da han var blevet ringet op og havde fået oplyst, at den nye minkmutation kunne true virkningen af de kommende vacciner, som på daværende tidspunkt var det eneste våben mod covid-19. Det ordvalg han brugte i sin sms var ikke tiltænkt en større kreds.

Forevist mailkorrespondance af 2. november 2020 (ekstrakten s. 1522):

”...

Til: Asbjørn Brink ...
Cc: Martin Ulrik Jensen ...
Fra: Annemarie Lauritsen ...
Titel: Ang: SV: Tempo bonus
Sendt: 02-11-2020 23:25

og enig ift de 100 mio kr.
jeg har sagt at vi tænker med og konsoliderer, og forelægger for FM'n, men at det nok kan flyve at de præsenterer det for branchen.

...

Fra: Asbjørn Brink ...
Dato: 2. november 2020 kl. 23.17.52 CET
Til: Annemarie Lauritsen ...
Cc: Martin Ulrik Jensen ...
Emne: SV: Tempo bonus

Hej Annemarie

Tak – jeg taler med MFVM om nedenstående. Tror 100 mio. kr. er billigt sluppet.

Kunne man overveje at kombinere med et egentligt forbud mod hold og avl af mink i området efter fx 14 dage?

Finder man mink medfører det bødestraf. Så der både er pisk og gulerod.

/A

...”

har han forklaret, at der blev bestilt en sag om tempobonus, og det var udfærdigelsen af denne sag, som de drøftede i denne mailkorrespondance. Han tror, at tempobonus var det, som Miljø- og Fødevareministeriet ville præsentere for minkbranchen og gå i dialog med branchen om.

Forevist (ekstrakten s. 1523-1524):

”...

Fra: Martin Ulrik Jensen ...

Dato: 2. november 2020 kl. 23.19.50 CET

Til: Tejs Binderup ...

Cc: Line Nørbæk (EM-DEP) ..., Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) ..., Asbjørn Brink ..., Annemarie Lauritsen ...

Emne: Mink og kompensation

Hej Tejs

I første omgang går jeg ud fra at I har travlt med det praktiske herunder bonus for aflivning.

Tænker vi at der parallelt hermed skal arbejdes med hjælpepakkedelen.

Sagen kunne indeholde følgende fire elementer:

- Nuværende kompensationssystem + mulighed for bonus til samarbejdende minkavlere (MFVM)
  - Mulighed for at ekspropriere minkfarme med hjemmel i epidemiloven + dertil hørende erstatning (MFVM med input fra SUM/JM)
  - Mulighed for at lægge minkfarmene i dvale som giver adgang til faste omkostninger (100 pct hvis aktiviteten forbydes ved BKG, selvstændigordning og lønkompensation)- kræver nok at avlstdyrbesætningen kan opretholdes, hvis modellen skal give mening (EM med input fra MFVM vedr sidste del om avlstdyr)
  - Omstillingspulje - både REACT til omstilling til anden erhvervsvirksomhed og FL-midler til omstilling til anden landbrugsvirksomhed (EM)
- MFVM koordinerer. Torben og Line i EM er kontakt ift hhv punkt 3 og 4.
Lad os vende når I har luft. Lige nu ikke akut men kommer jo hurtigt.
Mvh Martin og co.

...”

har han forklaret, at man skulle arbejde videre med sagen om hjælpepakker, hvis yderligere mink skulle aflives. Dette drøftede han telefonisk med Line Nørbæk efter mødet, og Line Nørbæk skrev under samtalen input ned, som hun sendte til ham efterfølgende. Det var en skitse til det arbejde, der skulle laves med yderligere hjælpepakker, og som han sendte til Miljø- og Fødevareministeriet med Erhvervsministeriet i kopi (cc).

Adspurgte supplerende af kommissionen har han forklaret, at overvejelsen i 3. pind om opretholdelse af avlstdyr ikke siger ham noget. Han vil mene, at hvis man lægger noget i dvale, så kræver det, at der er noget, som kan genopstå, hvilket kræver avlstdyr eller genindkøb af mink.

Forevist e-mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1534):

”...

Til: Martin Ulrik Jensen ..., Annemarie Lauritsen ...

Fra: Asbjørn Brink ...

Titel: Tempobonus - mink

Sendt: 03-11-2020 00:26

Bilag: Tempobonus - mink.docx;

Hej Martin og Annemarie

Er det en hurtig notits ala vedhæftede I ønsker? Tænker at vi i første omgang blot skal have OK fra finansministeren til, at FVM'en og EM'en afsøger muligheden for en "tempo-bonus" med branchen på mødet i morgen?

MFVM oplyser, at de først forventer egentlig ny anbefaling fra sundhedsmyndighederne i morgen eftermiddag, hvorfor en bredere sag om generel håndtering nok først kan være klar sent i morgen aften/nat.

Bh
Asbjørn

..."

har han forklaret, at miljø- og fødevareministeren og erhvervsministeren skulle have mulighed for at drøfte tempobonus med København Fur, og finansministeren skulle godkende, at regeringen ville bruge midler på en tempobonus. Afsøgningen gjaldt ikke om hjælpepakker, men tempobonus.

Forevist mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1539):

"...

Til: Annemarie Lauritsen ...
Cc: Martin Ulrik Jensen ...
Fra: Asbjørn Brink ...
Titel: SV: HASTER: Tempo-bonus ved hurtigere aflivning af mink
Sendt: 03-11-2020 07:43

Done.

...

Fra: Annemarie Lauritsen ...
Sendt: 3. november 2020 07:16
Til: Asbjørn Brink ...
Cc: Martin Ulrik Jensen ...
Emne: Ang: HASTER: Tempo-bonus ved hurtigere aflivning af mink

Fornemt. Send gerne til MFVM til clearing - så har vi da forsøgt en konsolidering.

Fra: Asbjørn Brink ...
Dato: 3. november 2020 kl. 07.10.10 CET
Til: Kristoffer Krohn Schaldemose ...
Cc: Martin Ulrik Jensen ..., Annemarie Lauritsen ..., Lars Høgsbro Østergaard ..., Casper Mondrup Dahlmann ...
Emne: HASTER: Tempo-bonus ved hurtigere aflivning af mink
Prioritet: Høj

Hej Kris

Mhp. PSM's godkendelse er vedlagt notits om mulighederne for en "tempo-bonus" for hurtigere aflivning af mink. Vil du være venlig at videreformidle?

Vi skal helst have notitsen videre til finansministerens godkendelse allersenest kl. 11.00.

På forhånd tak.

Bh

Asbjørn

...”

har han forklaret, at notitsen senere på formiddagen blev godkendt af finansministeren. Han fik efterfølgende en kalenderinvitation til et af departementschefsmøderne den 3. november 2020, men blev af-inviteret, og han deltog ikke i nogen af departementschefmøderne. Han fik efterfølgende at vide, at der skulle være et KU-møde senere samme dag. Han var ikke involveret i udarbejdelsen af KU-sagen. Han har muligvis telefonisk godkendt, at håndakten kunne gå videre.

Forevist sms-korrespondance af 3. november 2020 (tillægsekstrakt 4, s. 678):

”...

[Annemarie Lauritsen]: tal m SUM nu, de har haft møde m SSI: 1) der er fundet muterede vira på flere farme, flere går et stykke tid tilbage. Jeg har bedt om både tidspunkter og geografi. (ligger alle fx nord for Limfjorden?). 2) Forsøgsresultatet skal efterprøves. Der er kun lavet et forsøg. 3) SSI tager forbehold for at forsøget at lavet i laboratorium, det menneskelige immunforsvar er stærkere end en petri skåls. Summen er at: SSI er grundlæggende bekymrede. Også fordi der IKKE er styr på smitten på minkfarmene, og smitten bliver v m at sprede sig, også blandt mennesker. SUM laver papir på hvad der er op og ned

[Martin Ulrik Jensen]: Hvor er det sygt at de ikke har skrevet det her ned herunder usikkerhederne

...

[Asbjørn Brink]: Yup. Der er OK fra finansministeren til at køre med tempo bonus modellen

...”

har han forklaret, at de følte en forpligtigelse for at finde ud af, hvor dyrt, det ville blive, og et input i den sammenhæng var sundhedsmyndighedernes vurdering. Han var en smule frustreret over, at der på det pågældende tidspunkt ikke lå et papir fra sundhedsmyndighederne. Statens Serum Instituts risikovurdering kom dog senere på dagen den 3. november 2020. Denne risikovurdering var ret klar. Han kan ikke vurdere det videnskabelige grundlag for risikovurderingen. Han havde intet eller meget lidt at gøre med forberedelsen af KU-mødet. Han nåede ikke at godkende håndakten formelt, idet han dog muligvis telefonisk har godkendt, at den kunne lægges videre til Annemarie Lauritsen i samarbejde med Asbjørn Brink. Han hørte ikke noget vedrørende spørgsmålet om hjemmel til at aflive samtlige mink i løbet af den 3. november 2020, men han havde om morgenen den 3. november 2020 fået en mail fra Tejs Binderup, som havde nogle overvejelser om hjemmel.

Forevist mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1559):

”...

From: Tejs Binderup ...

Sent: 03-11-2020 09:35:11 (UTC +02)

To: Martin Ulrik Jensen ...

Cc: Line Nørbæk (EM-DEP) ...; Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) ...; Asbjørn Brink ...; Annemarie Lauritsen ...; Paolo Drostby ...; Dorthe Eberhardt Søndergaard ...; Anne-Mette Lyhne Jensen ...

Subject: SV: Mink og kompensation

Kære Martin

Som opfølgning på vores samtale i går, og så alle er opdaterede på planen herfra.

Vi arbejder aktuelt på en ØU-sag, som skal være i ØU i denne uge. Jo før jo bedre.

Den aktuelle ØU-sag vil indeholde kompensationsystem samt tempo tillæg, jf. bullit 1 i nedenstående.

Denne del eksekverer vi dog på inden sagen rammer ØU, så det vil være ren orientering. I sagen vil også indgå også en konsolidering af, at alle minkavlere inden for zonerne (smittede samt ikke-smittede) skal slå alle sine dyr ned, inkl. avlsdyr, på trods af branchens ønske om at bevare avlsdyr på ikke-smittede besætninger i zonerne. Derudover indstilles, at alle minkavlere uden for zonerne i første omgang kan nøjes med at pelse ned, så de kun har avlsdyrene tilbage. I samme sag indstilles det, at regeringen melder ud, at der i 2021 kun kan forventes at være avlsdyr i Danmark. Af kapacitetshensyn i aflivningerne meldes der ikke noget ud om evt. hel nedlukning af branchen.

Imens ovenstående ØU-beslutninger eksekveres og der slås ned, og pelses ned, udarbejdes der en ny ØUsag, så regeringen kan tage stilling til minkbranchens generelle fremtid. Umiddelbart er der to scenarier, som skal beskrives i denne sag:

a. Kun avlsdyr i 2021, med dvalekompensation (bullit 3 nedenfor) og en omstillingspulje (bullit 4) til de minkavlere, som alligevel bliver nødt til at forlade erhvervet som følge af situationen.

I spor a vil der bl.a. skulle tages stilling til, hvor mange avlsdyr der i givet fald skal have lov at være i 2021, hvordan de mest forsvarligt opbevares mv.

b. Minkbranchen lukkes helt, med ekspropriation og dertilhørende erstatning (bullit 2), samt større omstillingspulje (bullit 4).

Uanset om man bevæger sig af spor a eller b vil der skulle skabes retlig hjemmel til at eksekvere beslutningen. Vi er enige i, at det vil skulle ind i epidemiloven. Regeringen vil så skulle tage stilling til, om man vil lukke helt for muligheden for at starte op igen senere, eller om det skal være åbent. Et totalforbud mod minkproduktion vil skulle ind i MFVM-lovgivning.

Alle sejl sættes nu på at få den første sag klar, og så starter vi op på den uddybende fremtidssag, så snart den akutte sag er færdig.

Vh
Tejs
..."

har han forklaret, at aftenen inden havde han sendt en mail til Tejs Binderup vedrørende mink og kompensation, hvor han havde givet et outline for en mulig sag om hjælpepakker og økonomi og et forslag til, hvad sagen kunne indeholde. Han skrev sidst i mailen, at det var Miljø- og Fødevareministeriet, som koordinerede. Da han læste Tejs Binderups mail, tænkte han, at Tejs Binderup lavede en lidt anden plan for sagsgangen og de sager, der skulle laves, og at mailen var en orientering til en bredere kreds af afdelingschefer herom.

Adspurgte supplerende af kommissionen har han forklaret, at han ringede til Tejs Binderup, inden han sendte mailen. Dette gør han ofte kollegialt for at varsko, at han sender en mail. Det Tejs Binderup skitserede var en anden variant af planen. Han har ikke lavet en nærmere analyse af, hvor planen var ændret og tænkte, at det var op til dem. Han og Line Nørbæk skrev til Miljø- og Fødevareministeriet,

idet Miljø- og Fødevarerministeriet ikke havde været inde over hjælpepakkearbejdet generelt på de andre erhverv. De gav derfor nogle input, og Tejs Binderup vendte tilbage og gav udtryk for, hvordan de syntes, at man skulle arbejde med det. Miljø- og Fødevarerministeriet var ressortministerium, og de havde også bedt dem om at koordinere.

Forevist mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1589):

”...

Fra: Asbjørn Brink ...
Sendt: 3. november 2020 10:54
Til: Paolo Drostby ...
Cc: Casper Mondrup Dahlmann ...; Tejs Binderup ...
Emne: "Tempo-bonus"

Kære Paolo

Finansministeren har godkendt vedlagte notat om "tempo-bonus" og dermed at vi kan arbejde videre med en sådan.

Bh
Asbjørn
..."

og forevist uddrag af notat af 2. november 2020 om mulig "tempo-bonus" for hurtig aflivning af mink (ekstrakten s. 1591)

”...

Det kan evt. supplerende overvejes at skabe lovhjemmel til et (evt. midlertidigt) forbud mod hold og avl af mink i de relevante områder efter f.eks. [tre] uger. Brud på forbuddet straffes med bøde. Det bemærkes, at der allerede med de nuværende foranstaltninger er tale om ekspropriation.
..."

har han forklaret, det er ressortministeriets opgave at vurdere og afgøre, om de har bevillingsmæssig hjemmel. Han ved ikke, hvor langt Miljø- og Fødevarerministeriet var med den opgave på det pågældende tidspunkt. Det var muligvis okay at bruge omkring 100 millioner kr. på det, men dette var i sidste ende op til finansministeren. Finansministeren forholder sig ikke til den bevillingsmæssige hjemmel. Det, som finansministeren godkendte, var det politiske initiativ, om det var okay, at regeringen ville søge at afsætte penge hertil. Det var prioriteringen af, om regeringen ville bruge penge på det. Det er en stor kasse, pengene kommer fra; ministerierne har ikke pengene selv. Normalt vil der være en ØU-proces eller som her en skriftlig forelæggelse. Ministerierne har masser af hjemler til at udbetale penge, men det betyder ikke, at de kan udbetale alle de penge, de har lyst til. Ved finansministerens godkendelse af at man begynder at tale om tempobonus, ligger der ikke en godkendelse af, at der er hjemmel til at udbetale en tempobonus. Han ved ikke, hvor oplysningen i notatet om hjemmelsspørgsmålet vedrørende et forbud mod avl kommer fra, men det må være en ekstern viden; det kan ikke være fra finansministeriet. Det er hans opfattelse, at det var Asbjørn Brinks kontor, som forfattede notatet i samarbejde med Miljø- og Fødevarerministeriet.

Forevist mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1819):

”...

Til: Annemarie Lauritsen ..., Martin Ulrik Jensen ..., Lars Høgsbro Østergaard ...

Fra: Asbjørn Brink ...
Titel: Håndakt - mink.docx
Sendt: 03-11-2020 18:40
Bilag: Håndakt - mink.docx;

Kære alle tre

Mhp. jeres bemærkninger er vedlagt forslag til håndakt til brug for KU-drøftelsen om et par timer om mink. Baseret på det foreløbige materiale fra JM, SUM, BM og MFVM.

Bh
Asbjørn

...”

og forevist håndakten (ekstrakten s. 1820):

”...

Det forventes, at MFVM fsva. den fremadrettede håndtering af mink vil argumentere for en såkaldt dvale-model, der indebærer at alle mink inden for zonerne pelses og kun avlsdyr bevares. Derudover gives ikke tilladelse til at indsætte nye mink i de besætninger, hvor der er konstateret COVID-19. Der vil skulle skabes lovhjemmel til tiltaget. Økonomiske konsekvenser af dvale-modellen foreligger endnu ikke.

STM forventes at argumentere for en fuld aflivning af alle mink i Danmark. Udgifter hertil er tidligere estimeret til i størrelsesordenen 11 mia. kr. Hertil kommer evt. omstillingspuljer, efteruddannelse mv. Det vil være afgørende, at der ifm. evt. hjælpepakker sikres parallelitet ift. tidligere tiltag, idet det bemærkes, at de nuværende hjælpepakker vurderes tilstrækkeligt robuste til at kunne håndtere situationen. ...”

har han forklaret, at som han husker det, havde han ikke nogen bemærkninger til håndakten. Han er i tvivl om, hvorvidt han nåede at læse den inden mødet. Han ved ikke, hvem der briefede ministeren forud for mødet. Han er i tvivl om, hvorvidt der skete en briefing af ministeren. Han kan se i ekstrakten, at Annemarie Lauritsen foretog nogle ændringer af håndakten, men det var ikke ændringer, som han var inde over.

Han hørte om regeringens beslutning fra KU-mødet den 3. november 2020 om morgenen den 4. november 2020 i en sms fra Annemarie Lauritsen.

Forevist sms-korrespondance af 4. november 2020, som han var del af (tillægsekstrakt 4, s. 975):

”...

[Annemarie Lauritsen]: Mink
Konklusion fra KU:
Nedslagning af alle mink hurtigst muligt.
Hele pakken som indstillet ift menneskene (konsolideres, overvejes vist skærpet).
Pressemøde i eftermiddag.
Skal vi tage en status på skype kl. 8:15

[Asbjørn Brink]: ”Ok - tak”

[Kent Harnisch]: Jeg kan ikke være med der. Men får bare referat senere

[Annemarie Lauritsen]: ”Jep, der er en ret stor regning.”

[Kent Harnisch]: Yes. Og vildt indgreb ift folk”

...”

har han forklaret, at han ikke husker, hvorvidt han deltog i Skypemødet. Han gjorde sig ikke nogle tanker om, hvad det var, som regeringens havde besluttet. Han deltog ikke i møder herom i løbet af den 4. november 2020. Han gjorde sig den 4. november 2020 overhovedet ikke tanker om hjemmelsproblematikken.

Vedrørende hans sms-korrespondance af 6. november 2020 med Peter Stensgaard Mørch (tillægsekstrakt 4, s. 788) har han forklaret, at han var indkaldt til et møde i Miljø- og Fødevareministeriet den dag, som han ikke selv deltog i, men hans kontor deltog muligvis, og der blev efterspurgt en generel status på hjælpepakker og kompensation - mink. De var interesseret i, hvad det ville komme til at koste. Han efterspurgte en statusmail hos kontoret, og en kontorchef sendte ham en mail herom omkring kl. 19.30. Han videresendte mailen til Peter Stensgaard Mørch kl. 19.40. Der var ingen drøftelser mellem dem; han videresendte bare mailen, som primært handlede om kompensation. Han er i tvivl om, hvorvidt han faktisk læste mailen. Der var indledningsvis en passus om hjemmel og behov for et lovforslag. Søndag fik de at vide, at Miljø- og Fødevareministeriet ville have Finansministeriets godkendelse af en notits til Folketinget, hvor der var overvejelser om kompensation og lovforslag herom. Han modtog notitsen i deres sagsbehandlingssystem og godkendte den, og den gik også til hans departementschef, som godkendte den. Regeringen havde forskellige forløb i forskellige huse og med de blå partier og støttepartierne for at få skabt flertal til den nødvendige lovgivning, og de var et par omgange ovre i Finansministeriet, hvor han også blev tilkaldt. Han vil kalde det et aftaleforløb.

Forevist sms-korrespondance af 10. november 2020 (tillægsekstrakt 4, s. 789):

”...

[Annemarie Lauritsen]: MFVM har ringet V vil gerne have tempo bonus til aflivning af raske min forlænget et par dage. Oprindeligt prisskøn ved fuld udnyttelse var 300 mio kr. jeg tænker det er ok. Kent og Peter, er I enige

[Annemarie Lauritsen]: jeg prøver parallelt at klare i STM

[Peter Stensgaard Mørch]: Ok hvis der er helt styr på hjemlerne til disse bonusser for aflivninger?

[Kent Harnisch]: Synes ok.

Hjemlerne ligger i det lovforslag, der lige er fremsat

[Peter Stensgaard Mørch]: Nu ser jeg at der er professor rejses præcist det spørgsmål om hjemlen for tempobonus til aflivning af de raske mink? Vi skal have helt klart svar på det inden vi godkender bevilling til nogen fortsættelse

[Annemarie Lauritsen]: har vendt med kc her i FM og ac i MFVM. hjemlen til tempobonus til aflivning af raske mink etableres med lovforslaget

[Kent Harnisch]: yes. Og der er ikke udbetalt penge up front.”

...”

har han forklaret, at han ikke indgik i den sms-korrespondance. Normalt vil en departementschef eller en afdelingschef ikke bruge tid på det, men der havde lige været et politisk uheldigt forløb omkring hjemler. Han læser det som om, at man gik med livrem og seler.

Det var først søndag den 8. november 2020 om eftermiddagen, da han fik den notits, som skulle oversendes til Folketinget, at det gik op for ham, at der var en diskrepans i forhold til det, som man havde meldt ud til avlerne og den hjemmel, man havde.

Adspurgt af kommissionen og forevist uddrag af notat af 2. november 2020 om mulig ”tempo-bonus” for hurtig aflivning af mink (ekstrakten s. 2050):

”...

Indstilling

Det *indstilles*, at Miljø- og Fødevareministeriet afsøger mulighederne for en ”tempo-bonus” på mødet med branchen d. 3. november.

...”

har han forklaret, at både han, Annemarie Lauritsen og Kent Harnisch arbejdede med notatet, men det var på dagen primært Annemarie Lauritsen, som var lead på notatet. I godkendelsen ligger, at en minister vil ikke gå ud og love noget til en branche, og ministeren får med en godkendelse at vide, at der er opbakning fra finansministeren til at bruge de penge. Afhængig af, om der er bevillingsmæssige hjemler på finansloven eller ej, vil der skulle udarbejdes et aktstykke. Det er ressortministeriet, der har overblikket over dette. Han har paragrafansvaret på 9 ministerier, herunder Miljø- og Fødevareministeriet. Det betyder, at han på de ministerområder, vil være den naturlige indgang, hvis der skal en sag på ØU, og hvis der skal laves et stort udspil og vil normalt skulle godkende eventuelle aktstykker, der forelægges en afdelingschef. Han ved ikke, om der er en bevilling på finansloven til aflivning af dyrebesætninger efter § 30 i lov om hold af dyr, men det kunne der godt være. Det er ressortministeriet, som har styr på det.

Adspurgt af kommissionen og forevist bilaget ” Bilag X. Kompensation til minkavlere mv. (ekstrakten s. 2040) har han forklaret, at, han ikke var inde over udarbejdelsen af dette bilag, som var et af de sidste, som kom frem til mødet.

Adspurgt af kommissionen og forevist sms af 3. november 2020 (tillægsekstrakt 4, s. 679):

”...

[Asbjørn Brink]: De to nye bilag er virkelig noget makværk.”

...”

har han forklaret, at dette havde de ikke en drøftelse af. Han tænkte, at det var det muliges kunst. Normalt ville de bruge mange timer på at lave en sådan sag.

Adspurgt af kommissionen og forevist sms af 13. november 2020 (tillægsekstrakt 4, s. 765):

”...

[Martin Ulrik Jensen]: Lyder som noget der ikke er statsstøtte (fordi det er til borgere). Fm’s eksempel

...”

har han forklaret, at som han husker det, var der efterspurgt nogle eksempler på, hvad det betød for forskellige typer avlere. Der var nogle korte møder hos dem vedrørende erstatning/kompensation, hvor man i forbindelse med at få flertal for loven drøftede, hvor meget kompensation, som man kunne give. Der er nogle bindinger på statsstøtte og vist nok særregler for landbruget, så det var for at strikke en aftale sammen. Regeringens forhandlingspartnere spurgte ind til muligheden for at øge kompensationen.

